ཨ། ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་

གསུང་འབུམ།

ཤེས་བམ་བཅུ་གཉིས་པ།

དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤུངས་སྒོ་མང་དབེ་མཛོད་ཁང་།

Paldan Drepung Gomang Library

2015

༄༅། །དྲང་བ་དང་ངེས་པའི་དོན་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་མཐའ་དཔྱོད་འཁྲུལ་བྲལ་ལུང་རིགས་བཻཌཱུརྱ་
དཀར་པོའི་གན་མཛོད་སྐལ་བཟང་
རེ་བ་ཀུན་སྐོང་ཞེས་བྱ་བ་
བཞུགས་སོ། །

གླེགས་བམ་བཅུ་གཉིས་པ།
དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤུངས་བཀྲ་ཤིས་སྒོ་མང་དཔེ་མཛོད་ཁང།

Drepung Gomang Library
2015

Copyright © 2015 by Drepung Gomang Library

First Print. 1,000 Copies

Typesetting: Computer Section-Drepung Gomang Library

All rights reserved.

No part of this book may be reproduced in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopying, recording, or by any information storage and retrieval system, without permission in writing from the publisher.

~~~*~~~

These books *(Kunkhyen Sungbum)* are dedicated to the memory of the Venerable Geshe Kalsang Monlam, Benjamin Cohen and Gerald Esner.

Ama-Sandra Esner, Geshe Ngawang Samten and His Eminence Drepung Tripa Khensur Rinpoche Geshe Lobsang Tenpa.

Published by:-Drepung Gomang Library Computer Section,

L.C # 2 P.O.Tibetan Colony, Mundgod-581411

Dist: North Kanara, Karnataka, INDIA

Tel: 0091-8301-245687

Email: gomanglibrary@yahoo.com
~~~

དཀར་ཆགདྲང་ངེས་ཆེན་མོ།
མཆོད་བརྗོད།��1 རྟོན་བཞི།���3 དྲི་ཞུས།��19 ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་མདོར་བསྟན།��29 མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྒྱས་བཤད།���35 སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྒྱས་བཤད།���49 དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྒྱས་བཤད།��51 དེ་དག་གི་དཔེ་བསྟན་པ།��61 མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་དགོངས་པ།��63 ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ།��67 གྲུབ་དོན།���85 མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ།��99 སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།���131 དྲང་ངེས་ཇི་ལྟར་འབྱེད་པའི་ཚུལ།��195

དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད།
དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཟིན་བྲིས།��209

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།
མཆོད་བརྗོད།���239 འཕྲོས་སྦྱོར།���241 སྤྱི་དོན།���243 མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ།��253 གཞན་ལུགས་དགག་པ།��257 མདོ་འགོད་པ།��287 དོན་བཤད་པ།��291 རྩོད་སྤོང།���309 འདུ་བྱེད།��313

རྟེན་འབྲེལ་མཐའ་དཔྱོད།
འཕྲོས་སྦྱོར་དང་འདོད་ཚུལ།��327 མ་རིག་པ་བཤད་པ།���331 འདུ་བྱེད་སོགས་བཤད་པ།���341 ས་མཚུངས་སོགས།��349

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།
མཆོད་བརྗོད།���353 ལོག་རྟོག་སྤྱིར་དགག���355 རྟོག་གེའི་ཚད་མ་དགོས་པའི་རྩོད་པ།���359 དངོས་སྟོབས་ཚད་མ་མི་བརྗོད་པ།���361 ཚད་མ་སྤྱིར་དགག་པ།��367 སྐྱོན་དང་མི་འཐད་པ།��393 སྒྲ་བཤད།��397 རྟོག་བྲལ་དུ་མི་འཐད་པ།���413

འདུལ་བའི་སྤྱིར་བསྟན་གྱི་དབུ་ཕྱོགས།
འདུལ་བའི་སྤྱིར་བསྟན།���457

བདེན་བཞིའི་རྣམ་བཤད་ལུང་རིགས་ཉི་མ།
བདེན་བཞིའི་རྣམ་བཤད།��483 པར་བྱང་སྨོན་ཚིག���505

I

དཔེ་སྐྲུན་གསལ་བཤད།

ཇི་སྐད་དུ། སྟོན་པའི་དམ་ཆོས་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །ལུང་དང་རྟོགས་པའི་བདག་ཉིད་དོ། །དེ་འཛིན་བྱེད་
པ་སྨྲ་བྱེད་དང་། །སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ནམ་མཁའི་མཐས་གཏུགས་པའི་གདུལ་བྱ་རིགས་ཅན་གསུམ་གྱི་ཁམས་དང་མོས་པ་མཐའ་དག་ཇི་བཞིན་གཟིགས་ཤིང་ཐུགས་བརྩེ་ཆེན་པོའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་ཏེ། སྟོན་པ་བླ་ན་མེད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྡེ་སྣོད་གསུམ་དང་རྒྱུད་སྡེ་བཞིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་བཀའ་བསྩལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི། ལྷག་པའི་བསླབ་པ་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་འདུ་ལ། ལུང་དང་རྟོགས་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་དེ་ཉིད་འཇིག་རྟེན་དུ་གནས་པ་ནི་བཤད་པ་དང་སྒྲུབ་པ་གཉིས་ཀྱིས་འཛིན་ཅིང་སྤེལ་བ་ཁོ་ན་དང་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ངེས་པ་ལགས་པས། དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་མཚོན་པའི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་པཎ་གྲུབ་གནམ་གྱིས་ས་བཀབ་པ་ལྟ་བུ་རིམ་པར་བྱོན་པ་དག་གིས་རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་བསྟན་བཅོས་མཐའ་ཀླས་པ་ཡིག་འཇོག་མཛད་ཅིང་། བཤད་སྒྲུབ་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱལ་བསྟན་རིན་པོ་ཆེ་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་ཉི་མ་ལྟར་གསལ་བར་མཛད་པའི་སྐུ་དྲིན་ནི་གཟུགས་སུ་གྲུབ་ན་ཡངས་པའི་ས་ཆེན་པོ་འདིས་ཀྱང་ཐེག་པར་མི་བཟོད་ཅིང་། རང་ཅག་རྣམས་ཀྱིས་བསྐལ་བའི་མཐར་ཡང་བཀའ་དྲིན་གཟོ་བར་མི་ནུས་སོ། །དེ་ལྟར་ཐུབ་པའི་གསུང་རབ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། དེ་དག་གི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་བསྟན་བཅོས་
རྨད་དུ་བྱུང་བ་དག་མཁས་པ་དང་གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱུག་འཕགས་བོད་ལོ་པཎ་དག་གིས་དཀའ་བ་བརྒྱ་ཕྲག་ཁྱད་དུ་བསད་དེ་ལེགས་སྦྱར་ལྷ་ཡི་སྐད་ལས་གངས་ཅན་བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ཅིང་ཞུས་ཏེ་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཉེར་ལེན་ལས། རྨོངས་པའི་སྨག་ཆེན་པོས་ཡོངས་སུ་ཁྱབ་པའི་བྱང་ཕྱོགས་ཁ་བའི་ལྗོངས་སུའང་ཐུབ་བསྟན་ཉིན་བྱེད་འོད་ཀྱི་སྣང་བ་ཆེས་ཆེར་གསལ་ཞིང་རྒྱས་པས། གངས་ལྗོངས་སྐྱེ་འགྲོའི་ཕན་བདེའི་ལེགས་ཚོགས་དཔག་བསམ་ལྗོན་པའི་རྩ་བ་རབ་ཏུ་བརྟན་ཅིང་། ཤེས་བརྩོན་དད་པའི་ཁོ་ལག་རབ་ཏུ་རྒྱས་ཤིང་གཏན་བདེའི་འབྲས་བཟང་གཡུར་དུ་ཟ་བའི་རིས་སུ་མ་མཆིས་པའི་མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྡན་གྱི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་མཁའ་ཡི་རྒྱུ་སྐར་དང་། ས་ཡི་རྩི་ཤིང་ལྟ་བུར་བགྲང་གིས་མི་ལང་བ་རིམ་པར་བྱོན་ཅིང་། དེ་དག་གིས་

II

ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ། འཆད་རྩོད་རྩོམ་གསུམ། མཁས་བཙུན་བཟང་གསུམ་སོགས་སྐུ་གསུང་ཐུགས་གསུམ་གྱི་མཛད་བཟང་བླ་ན་མེད་པ། བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་ཅིང་བརྗོད་ཀྱིས་མི་ལང་བས་ལུང་དང་རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་འཛམ་གླིང་ནོར་འཛིན་གྱི་ཁྱོན་ཀུན་ཏུ་ཁྱབ་པར་སྤེལ་བ་ལགས་ལ།
དེ་དག་ལས་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ས་ཕོ་བྱི་བ་ཕྱི་ལོ་༡༦༤༨ལོར་མཚན་དཔེ་མེ་ཏོག་གངས་
ཅན་སཱ་ལའི་སྨན་ལྗོངས་སུ་བཞད་ཅིང་། སྡེ་སྣོད་གསུམ་དང་། སྒྲ་ཚད་སྡེབ་སྦྱོར་སྙན་དངགས་མངོན་བརྗོད་ལ་སོགས་པའི་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རིག་པའི་གནས་མཐའ་དག་ལ་འཆད་རྩོད་རྩོམ་པར་འགྲན་པའི་ཟླ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བས་འཕགས་ཡུལ་པཎ་ཆེན་དག་གི་ཟླ་བོར་གྱུར་པ་ཡུལ་གངས་ཅན་པའི་གནས་ལྔ་རིག་པའི་པཎྜི་ཏ་ཆེན་པོ། ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱིས་ནི་ཐུགས་རྒྱུད་ལེགས་པར་ཕྱུག ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་དུ་མས་ནི་རྗེས་སུ་བཟུང་། ཟབ་ལམ་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་རིམ་གཉིས་ཀྱི་ལམ་ནས་གྲུབ་པའི་གོ་འཕང་མཐོན་པོར་གཤེགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྗེ་ཀུན་མཁྱེན་བླ་མ་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་རྡོ་རྗེ་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གཞན་ཕན་དབང་པོའི་སྡེ་ཞེས་གྲགས་སྙན་གྱི་བ་དན་དཀར་པོ་སྲིད་པ་གསུམ་ན་ཆེས་ཆེར་གཡོ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་རྒྱ་མཚོའི་འཇིང་ལྟ་བུ་རྣམས་ལས་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ནི། ཞིང་འདིར་མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྡན་གྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོའི་རྣམ་པར་བྱོན་ཏེ་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་འཇམ་མགོན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ལུང་རིགས་དྲི་མ་མེད་པས་དག་ཐེར་ལེགས་པར་མཛད་ཅིང་། ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་བཞེད་སྲོལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ། ལྟ་སྤྱོད་གཅིག་གྲོགས་གཅིག་ཏུ་སོང་ཞིང་དཔྱད་འཇོག་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་སྒོམ་ཚུལ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ། ཐོས་བསམ་ཕྱོགས་རེར་མ་སོང་ཞིང་སྒོམ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཉམས་མྱོང་ཚད་མར་སོན་པ། དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བཞེད་སྲོལ། སློབ་དཔོན་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ་དང་། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་ཐུགས་ཀྱི་བཅུད། སྟོང་པ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དང་། རྟེན་འབྱུང་སྟོང་པའི་དོན་དུ་འཇོག་ཚུལ་གཞན་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་སོགས་ཁྱད་པར་འཕགས་ཆོས་འབུམ་གྱིས་ཕྱུག་པ། རྒྱལ་བའི་བཀའ་གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་གང་ཟག་གཅིག་འཚང་རྒྱ་བའི་ལམ་གྱི་རིམ་པར་འགལ་བ་མེད་པར་ལེགས་པར་འདོམས་པའི་ཚང་ལ་མ་ནོར་བའི་ལུགས་བཟང་། རྗེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་ཞལ་ལུང་། ལོ་གསུམ་ཕྱོགས་གསུམ་ཙམ་ལའང་ཟུང་འཇུག་གི་གོ་འཕང་

III

བདེ་བླག་ཏུ་སྟེར་བའི་མྱུར་ལམ། དཔལ་མཉམ་མེད་རི་བོ་དགེ་ལྡན་པའི་མདོ་སྔགས་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་གསེར་གྱི་ཡང་ཞུན་ལྟ་བུ་འདི་ཉིད་འཆད་རྩོད་རྩོམ་གསུམ་གྱིས་སྤེལ་བར་མཛད་པ་འདི་ག་ལགས་ལ། དེ་དག་ལས་ཀྱང་འཇམ་པའི་དབྱངས་དཀོན་མཆོག་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེས། ཟབ་རྒྱས་ཆོས་ཀྱི་དེ་ཉིད་དོན། །ཇི་བཞིན་འདོམས་པ་ཆེས་དཀོན་ཡང་། །འཁྲུལ་བྲལ་ཁྱོད་གསུང་གླེགས་བམ་རྣམས། །གདུང་སེལ་དབུགས་དབྱུང་མཆོག་སྦྱིན་འགྱེད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཕྱི་རབས་གདུལ་བྱའི་ཐུན་མོང་གི་བགོ་སྐལ་དུ་གནང་བའི་རྩོམ་པ་ལེགས་བཤད་ཀྱི་སྐྱེས་བཟང་པོ་འདི་དག་ནི་སྐྱེ་དགུའི་རྨོངས་པ་སེལ་བའི་ས་གསུམ་གྱི་སྒྲོན་མེ་ཉིད་དུ་བཞུགས་ལ། སྤྱིར་ཀུན་མཁྱེན་ཆེན་པོའི་ལེགས་བཤད་འདི་དག་ནི་རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང་འཕགས་ཡུལ་པཎ་གྲུབ་དག་གི་དགོངས་འགྲེལ་ཚད་མར་གྱུར་པ་དག་གི་ཚིག་དང་དོན་གྱི་དཀའ་གནས་མཐའ་དག་བདེ་བླག་ཏུ་འབྱེད་པའི་ལྡེ་མིག་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ནི་གཟུ་བོར་གནས་པའི་མཁས་པ་དག་ལ་བསྙོན་མེད་དུ་གྲུབ་ལ། པོ་ཏི་ལྔའི་མཐའ་དཔྱོད་ལྟ་བུར་མཚོན་ནའང་གདན་ས་གསུམ་གྱི་ཡིག་ཆ་ཕལ་མོ་ཆེའི་ཕྱི་རྩོམ་ཡིན་གཤིས། སྔོན་བྱོན་མཁས་པའི་ལེགས་བཤད་མཐའ་དག་གི་བཅུད་འདུས་ཤིང་། ཚིག་གི་འཁྲི་བ་ཕྲ་མོ་ཚུན་ཆད་ནས་བདར་ཤ་ཆོད་ཅིང་། མདོ་དང་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཚད་ཐུབ་བོད་སྐད་དུ་འགྱུར་རོ་ཅོག་དཔང་པོར་བཞག་སྟེ་གནད་ལ་འདྲིལ་བའི་དཔྱད་པ་མཐིལ་ཕྱིན་མཛད་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་པས་སྔོན་མེད་ལེགས་བཤད་ཀྱི་ཕུང་པོ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པ་ནི་གཟུར་གནས་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་མིག་དཀྱུས་ཡུད་ཙམ་གཡོས་པས་ཀྱང་མཁྱེན་པར་འགྱུར་རོ། །
སྔོན་ཆུ་ཡོས་དུས་འཁྲུགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཕར་ཕྱིན་སྐབས་བདུན་པའི་མཐའ་དཔྱོད་འཐོར་གྱར་
དུ་སོང་སྟེ་བརླགས་པ་ལྟ་བུས་མཚོན་བཀའ་རྩོམ་རྣམས་ལས་རྐྱེན་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་དབང་གིས་བོར་བརླགས་སུ་སོང་བའང་ཇི་སྙེད་ཅིག་ཡོད་པ་ནི། དབུ་མའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་མཐའ་དཔྱོད། འདུལ་བའི་དུས་ཚིགས་ལོ་ཆེན་བློ་བཟང་འོད་ཟེར་བས་ཟིན་བྲིས་མཛད་པ། ཙན་དྲ་བའི་ཊཱི་ཀ་རྩོམ་འཕྲོ། བསྟན་རྩིས་ཚིགས་བཅད། སྣ་ཚོགས་ཡུམ་གྱི་བུམ་ཆོག གཏོར་མའི་བཤད་པ། འཁྲུལ་འཁོར་དང་ལྕགས་མཁར་སྐོར་གྱི་དོགས་གཅོད་ཡིག་ཆུང་མང་པོ། ཁྲོ་བཅུའི་ཆོ་ག་མི་འདྲ་བ། ནག་པོ་མདའ་འགེངས་ཀྱི་སྐོར་ལེ་ཚན་མང་པོ། རྣམ་འགྲེལ་གྱི་ཊཱི་ཀ་སོགས་དང། གཞན་མཚན་མ་ཐོས་པའང་དུ་མ་ཡོད་པར་སྣང་ཞིང་། དེང་དུས་མ་ཉམས་པར་བཞུགས་པ་རྣམས་ལས་བླ་བྲང་བཀྲ་ཤིས་འཁྱིལ་གྱི་ཤིང་དཔར་མ་གླེགས་བམ་བཅོ་ལྔ་བཞུགས་པ་

IV

འདི་ཉིད་ཆ་ཚང་ཤོས་སུ་སྣང་ལ། ད་ལམ་གསུང་འབུམ་དེབ་ཕྲེང་བཅུ་དྲུག་གི་བདག་ཉིད་ཅན་འདི་པར་དུ་བཞེངས་ཆེད། འདི་ག་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་ཇི་ལྟར་གསོལ་འདེབས་རེ་སྐུལ་ཞུས་པ་བཞིན། མཁས་བཙུན་བཟང་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་དམ་པ། འབྲས་སྤུངས་ཁྲི་པ་མཁན་ཟུར་རིན་པོ་ཆེ་༸རྗེ་བཙུན་བློ་བཟང་བསྟན་པ་དཔལ་བཟང་པོ་མཆོག་དང་། ཨ་རིར་བཞུགས་པ་རང་གྲྭ་ཆུ་བཟང་དགེ་བཤེས་ངག་དབང་བསམ་གཏན་རྣམ་པ་གཉིས་ནས་ཐུགས་འཁུར་ཆེ་བཞེས་ཀྱིས་ཨ་རི་པ་ལྷག་བསམ་དང་གཏོང་ཕོད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཨ་མ་(Ama- Sandra Esner) སེན་ཊི་རཱ་ལགས་ལ་གཞེན་བསྐུལ་དང་། ལམ་སྟོན་མཚམས་སྦྱོར་གནང་བས་རྐྱེན་བྱས། ཨ་མ་རང་ཡང་གསུང་རབ་པར་སྐྲུན་གྱི་ལས་གཞི་འདི་ལ་ཧ་ཅང་དགའ་ཚོར་ཆེན་པོས་དང་ལེན་གྱིས། ཁོ་མོར་བཀའ་དྲིན་མཚུངས་མེད་ཞིང་གཤེགས་དམ་པ་དགེ་བཤེས་སྐལ་བཟང་སྨོན་ལམ་མཆོག་གི་ཐུགས་དགོངས་ཟབ་མོ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་བཀའ་དྲིན་རྗེས་དྲན། ཚེ་ལས་འདས་པ་བུ་བྷེན་ཇཱ་མིན་ཁཱོ་ཧེན་(Benjamin Cohen)དང་། བཟའ་ཟླ་ཇཱི་རཱལ་ཊི་ཨི་སུའུ་ནར་(Gerald
Esner) གཉིས་ཀྱི་དགེ་རྩར་དམིགས་ཏེ། ད་ལམ་ཀུན་མཁྱེན་གསུང་འབུམ་པོ་ཏི་བཅུ་དྲུག་པོ་ཚར་གྲངས་ཆིག་སྟོང་ཐམ་པ་རེ་པར་དུ་བཞེངས་རྒྱུའི་འགྲོ་གྲོན་ཆ་ཚང་གི་སྦྱིན་བདག་མཛད་རྒྱུའི་ཞལ་བཞེས་ཐོབ་པའི་དྲིན་ལས། གསུང་འབུམ་དཔེ་རིང་མར་པོ་ཏི་བཅོ་ལྔ་བཞུགས་པ་ལས་ད་རེས་གསུང་འབུམ་༼ཐ༽པར་སྟོད་སྨད་གཉིས་སུ་ཕྱེ་སྟེ་པོ་ཏི་བཅུ་དྲུག་ཏུ་བཞུགས་སུ་གསོལ་བའི་པར་རྩ་སྔར་གློག་ཀླད་དུ་བཞུགས་པ་རྣམས་ལ་ཞུས་དག་བསྐྱར་མ་ཐེངས་གསུམ་ཙམ་དང་། སྔར་མེད་གསར་དུ་བཅུག་པ་རྣམས་ལ་ཞུས་དག་ལན་གྲངས་བདུན་ཙམ་རེ་འགྲོ་ཁུལ་བགྱིས་ཀྱང་། མ་དཔེ་དང་བསྡུར་དཔེའི་ཚིག་ཟིན་མི་མཐུན་པ་དཔེར་ན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ་ལྟ་བུ་ལ། མིན་པའི་ཕྱིར།ཞེས་དང་། ཡིན་ཀྱང་ལྟ་བུ་ལ། ཡིན་ཡང་དང་། འགྲེལ་པ་ལྟ་བུ་ལ། འགྲེལ་བ་དང་། སྙིང་ག་ལྟ་བུ་ལ། སྙིང་ཁ་སོགས་མིང་མཐའ་དང་ཚིག་ཕྲད་ཇི་སྙེད་ཅིག་བརྗོད་བདེ་དང་རྟགས་མཚུངས་འདྲེན་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་ལས་ཅུང་མི་མཐུན་པ་འདུག་ཀྱང་གཞུང་དོན་ལ་གོ་བ་ལེན་པར་ཆེར་མི་གནོད་པས་དེ་རིགས་ལ་མཆན་རྟགས་བཀོད་མེད་ལ། མ་དཔེ་༡༩༧༤ལོར་ལྡི་ལི་གསར་བར་པར་དུ་བཏབ་པའི་ཕྱི་དེབ་གཟུགས་དང་ནང་དཔེ་རིང་ཤོག་ངོས་ཉིན་སྲིབ་ལྔ་པ་ཅན་དེ་ཉིད་མདོ་སྨད་བཀྲ་ཤིས་འཁྱིལ་གྱི་པར་རྙིང་གི་བསྐྱར་པར་ཡིན་འདུག་པས་ཁུངས་བཙན་པར་བྱས་ཏེ། དེ་གཞིར་བཟུང་གིས་དབུས་པར་གང་བཞུགས་དང་སྦག་སའི་རྡོ་པར་མ་གང་བཞུགས། རྩོད་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞུང་ཆེན་ལྔས་མཚོན་པའི་སྔར་ཡོད་དེབ་

V

གཟུགས་པར་མ་སོགས་བསྡུར་དཔེ་རུ་བཟུང་སྟེ་ཞིབ་བསྡུར་གྱིས་མཆན་རྟགས་སུ་(དབུས་པར)(སྦག་ས) (པར་ཐེངས་གཉིས་པ)ཞེས་བཀོད་ཅིང་། དོགས་གནས་ཅན་རེ་ཟུང་དཔྱད་གཞིའི་ཚུལ་དུ་གུག་རྟགས་སུ་བཞག་ཅིང་གཤམ་མཆན་དུ་(ཡིན་ནམ་སྙམ)ཞེས་སོགས་བཀོད་ཡོད། གསུང་འབུམ་ཕྱོགས་སྒྲིག་གི་ལས་གཞི་འདི་འདས་པའི་ལོ་ངོ་གཉིས་ལྷག་གི་རིང་ངེད་དཔེ་མཛོད་ལས་བྱེད་གསར་རྙིང་མང་པོ་ཞིག་ནས་འབད་འབུངས་ནུས་པ་གཅིག་ཏུ་སྤུངས་པའི་གྲུབ་འབྲས་ངོམ་རི་བ་ཞིག་ཏུ་རློམ་མོད། འོན་ཀྱང་ངེད་དཔེ་མཛོད་པ་རྣམས་ལ་ཞུས་དག་གི་ཉམས་མྱོང་དང་། གཞུང་བརྒྱའི་ནམ་འཕང་གཅོད་པའི་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་འདབ་གཤོག་དམན་པས། ནོར་འཕྱུགས་མི་ཉུང་བ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པ་གདོན་མི་ཟ་བ་ལགས་ན། མཁས་པའི་སྤྱན་སྔར་བཟོད་པར་མཛད་དུ་གསོལ་ལོ། །
མདོར་ན་རྣམ་དཀར་དགེ་ཚོགས་རླབས་པོ་ཆེ་འདི་ཉིད་ཀྱི་མཐུ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱལ་བསྟན་རིན་
པོ་ཆེ་དར་ཞིང་རྒྱས་པ་དང་། རིས་སུ་མ་མཆིས་པའི་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྐྱེས་བུ་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་དུ་རྒྱལ་བསྟན་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་མངའ་བདག་༸གོང་ས་ལྷ་མིའི་རྣམ་འདྲེན་༸སྐྱབས་མགོན་༸རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་མཆོག་གི་སྐུ་ཚེ་བསྐལ་བརྒྱར་བརྟན་ཅིང་ཐུགས་ཀྱི་བཞེད་དགོངས་མ་ལུས་གེགས་མེད་ལྷུན་གྱིས་འགྲུབ་པ་དང། རྣམ་དཀར་གྱི་བགྱི་བ་འདི་ལ་འབྲེལ་ཐོགས་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་ལྷག་བསམ་མཚུངས་མེད་ཨ་མ་སེན་ཊི་ར་དང་།དགེ་བཤེས་ངག་དབང་བསམ་གཏན་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་འདི་ཕྱིའི་ལེགས་ཚོགས་ཡིད་བསམ་ལྟར་འགྲུབ་པ། གསུང་རབ་འདི་ལ་འཆད་ཉན་གནང་བའི་དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤུངས་བཀྲིས་སྒོ་མང་གྲྭ་ཚང་འདི་ཉིད་ཀྱིས་མཚོན་པའི་ཕྱོགས་བཅུའི་དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་རྣམས་ཐུགས་མཐུན་ཁྲིམས་གཙང་བའི་ངོས་ནས། ལམ་བསླབ་པ་གསུམ་གྱི་ཉམས་ལེན་དང་། ལུང་སྡེ་སྣོད་གསུམ་གྱི་འཆད་ཉན། བཤད་སྒྲུབ་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་རྣམས་དབྱར་གྱི་ཆུ་གཏེར་ཆེན་པོའི་དཔལ་ལ་འགྲན་པའི་སྨོན་འདུན་བཅས། བོད་རྒྱལ་ལོ་༢༡༤༢རབ་བྱུང་༡༧རབ་གནས་ཤིང་ལུག ཕྱི་ལོ་༢༠༡༥ཟླ་༦ཚེས་༢༡ ༸གོང་ས་ལྷ་མིའི་རྣམ་འདྲེན་༸སྐྱབས་མགོན་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་མཆོག་ཕྱི་ལུགས་དགུང་གྲངས་བརྒྱད་ཅུར་ཕེབས་པའི་སྐུའི་གྱ་སྟོན་ཉིན་སྤེལ་བ་དགེ་ལེགས་སུ་གྱུར་ཅིག་གུ །
དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤུངས་བཀྲ་ཤིས་སྒོ་མང་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས།

VII

མཛད་པ་པོའི་རྣམ་ཐར་མདོར་བསྡུས།

སྣང་མཐའི་སྒྱུ་འཕྲུལ་པཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དཔལ་ལྡན་ཡེ་ཤེས་དཔལ་བཟང་པོའི་དཔལ་
གྱི་གསུང་ལས། ངག་གི་དབང་ཕྱུག་འཇམ་མགོན་བླ་མ་ཡི། །མདོ་སྔགས་བསྟན་པའི་རྒྱ་མཚོ་སྤེལ་བ་ལ། ། བརྩོན་འགྲུས་ལྷོད་པ་མེད་པའི་སྙིང་སྟོབས་ཅན། །དཔལ་ལྡན་བླ་མའི་ཞབས་ལ་གསོལ་བ་འདེབས། །ཞེས་བསྔགས་པ་སྲིད་གསུམ་མཁས་པའི་གཙུག་རྒྱན་གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ཀུན་མཁྱེན་བླ་མ་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་རྡོ་རྗེ་ངག་དབང་བརྩོན་འགྲུས་དཔལ་བཟང་པོ་ནི་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ས་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༦༤༨ལོའི་ཧོར་ཟླ་དང་པོའི་ཚེས་བརྒྱད་ལ་ཨ་མདོ་བསང་གི་རྡོ་གེར་ཞེས་པ་དང་ཐག་ཉེ་བར་ཡོད་པ་རྒན་གྱ་རྟིང་རིང་ལྷས་ཁྲ་ཏིང་ཞེས་པར་ལྡོང་ཤུལ་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཚན་དབལ་ཤུལ་གྱི་དཔོན་རྒྱུད་དུ་ཡབ་དཔལ་འབུམ་ཟེར་བ་དང་ཡུམ་ཐར་མོ་བྱམས་ཟེར་བ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་ངོ་མཚར་བའི་ལྟས་དུ་མ་དང་བཅས་སྐུ་བལྟམས། དགུང་ལོ་ལྔ་བཞེས་པའི་ཚེ་༸རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་ཆེན་མོ་རྒྱ་ཕེབས་སྐབས་མཚོ་སྔོན་པོའི་ཁར་མཇལ་ཏེ་ཆོས་འབྲེལ་དང་ཕྱག་དབང་ཐོབ། དགུང་ལོ་བདུན་པའི་ཚེ་ཁུ་བོ་བསོད་ནམས་ལྷུན་གྲུབ་ལས་ཡི་གེ་འབྲི་ཀློག རི་མོ་འབྲི་བ། སྒྲུབ་ཐབས། སྨན་དཔྱད། ཟ་ཡིག ས་དཔྱད། སྔགས་འབུམ། མཁྱུད་དཔྱད་སོགས་རིག་པའི་གནས་མཐའ་དག་ཐུགས་སུ་ཆུད། དགུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་པར་འདུལ་བ་འཛིན་པ་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཚོ་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་དེ་ཉིད་ལས་འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་རྗེས་གནང་གསན་ནས་སྒྲུབ་ཐབས་ཆག་མེད་དང་སྐུ་མཚམས་མཛད་དེ་ཡ་མ་ར་ཛ་བྱེ་ཆེན་སོང་སྐབས་མཚན་ལམ་དུ་རྭ་ལོ་རྡོ་རྗེ་གྲགས་ཆེན་པོ་ཞལ་གཟིགས་ཤིང་གསུང་གི་གནང་བ་ཐོབ། དགུང་ལོ་བཅུ་དྲུག་གི་དུས་དགེ་སྦྱོར་གྱི་ཆེད་དུ་སྐུ་ཆིངས་བཀྲོལ་ནས་མི་གཟིམ་པའི་དམ་བཅའ་མཛད།
དགུང་ལོ་ཉེར་གཅིག་པར་ཡབ་ཡུམ་ལ་གནང་བ་ཞུས་ཏེ་དབུས་སུ་ཕེབས་ཁར་སྐུ་བསྙུན་པར་
གྲུབ་པའི་དབང་ཕྱུག་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོའི་དྲུང་ནས་འཇམ་དཔལ་ནག་པོའི་རྗེས་གནང་ཞུས་པས་ཉམས་གྲིབ་ཐམས་ཅད་རང་སར་དེངས་པར་གྱུར། དགུང་ལོ་ཉེར་གཅིག་པར་དབུས་གཙང་དུ་ཆིབས་བསྒྱུར་མཛད་

VIII

པར་སྔ་ཉིན་ནས་ཕྱི་ཉིན་གང་དུ་འབྱོན་པའི་རི་ཐང་སོགས་འཆར་བ་དང༌། གཞི་བདག་རྣམས་ཀྱིས་བསུ་སྐྱེལ་བསྙེན་བཀུར་སོགས་ཚུལ་བཞིན་བྱེད་ཅིང༌། ལྡང་ལར་ཕེབས་མཚམས་མགོན་པོ་ཕྱག་དྲུག་པའི་ཞལ་གཟིགས་པ་སོགས་ཡ་མཚན་པའི་ལྟས་མང་པོ་བྱུང༌། ལྷ་སར་མཆོད་མཇལ་སྐབས་ཇོ་བོ་ཤཱཀྱ་མུ་ནི་དང༌། འཇམ་དབྱངས་གྱང་ཐིམ་མ་གཉིས་ཀྱིས་མཇལ་དར་ཕྱག་གིས་བཞེས་ཏེ་ཞལ་འཛུམ་པ་མཛད་ཅིང་གསུང་བྱོན་པའི་གཟིགས་སྣང་བྱུང༌། འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱུག་ལྔ་པ་ཆེན་པོར་མཇལ་བར་ཕེབས་སྒོ་དང་དགྱེས་བརྩེ་ཚད་མེད་མཛད། འབྲས་སྤུངས་སུ་ཕེབས་པར་འབྲས་སྤུངས་ཚོགས་དུང་བཏང་བ་དང༌། དན་འབག་སྣ་ནས་དགོན་པ་མཇལ་བ་དུས་མཚུངས་བྱུང༌། འབྲས་སྤུངས་མཆོད་མཇལ་སྐབས་༸རྒྱལ་དབང་གོང་མའི་ལྡེར་སྐུ་ཞིག་བཞུགས་པ་སྐུ་དངོས་སུ་གྱུར་ཏེ་གསུང་མང་པོ་བྱོན། ༸རྒྱལ་དབང་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོས་བཞེངས་པའི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་སྐུ་བརྙན་ཡང་རྗེ་དངོས་གནས་པར་གྱུར་ཏེ་ལུང་བསྟན་གནང༌། ལོ་དེའི་ཧོར་ཟླ་དགུ་པའི་ཚེས་ཉེར་ལྔའི་ཉིན་བློ་གསལ་བྱེ་བའི་བསྟི་གནས་དཔལ་ལྡན་བཀྲ་ཤིས་སྒོ་མང་གི་ཆོས་གྲྭར་ཞུགས། སྒོ་མང་མཁན་ཆེན་ཀླུ་འབུམ་བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོའི་དྲུང་ནས་བརྩི་བཞག་གསན། ཆོས་ཐུན་གཉིས་གསུམ་ནས་རྩོད་གྲྭ་རྙེད་ཅིང་སྟོན་ཆོས་གསུམ་པ་ཚུགས་དུས་བགྲོ་གླེང་ཤར་ཤར་བྱེད་ཐུབ་པ་བྱུང༌།
དགུང་ལོ་ཉེར་གཉིས་པ་ལ་གཞུང་གསར་དུ་ཕེབས་ཏེ་བསམ་བློ་ལྕང་སྐྱ་ངག་དབང་ཆོས་ལྡན་དགེ་
རྒན་དུ་བསྟེན་ནས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་ལེགས་བཤད་གྱིས་ཐུགས་ཀྱི་བང་མཛོད་ཡོངས་སུ་གཏམས། ལྕགས་ཁྱིའི་ལོ་དགུང་ལོ་ཉེར་གསུམ་པའི་དུས་འཛིན་གྲྭ་སྐབས་དང་པོར་ཕེབས། ཟུར་བཀོལ་བཞི་དང༌། རྣམ་བཤད་སྐབས་དང་པོ་ཕལ་ཆེར་ཐུགས་ལ་བྱང་བར་བཟུང༌། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་སོགས་ཡིག་ཆ་མང་པོར་ཞིབ་གཟིགས་མཛད་པས་ཐུགས་སྐྱེད་ཆེ་བར་བྱུང༌། བརྩི་བཞག་སྦྱོར་ལམ་དུ་སླེབས་དུས་འཇམ་དབྱངས་མིའི་བོངས་ཚོད་ཙམ་པ་ལྟ་བས་ཆོག་མི་ཤེས་པ་ཞིག་ཡུན་རིང་པོའི་བར་གཟིགས་པས་ཤེར་ཕྱིན་རྒྱན་གྱི་དོན་ལྷག་མ་མེད་པར་ཐུགས་སུ་ཆུད། དེ་ནས་བཟུང་མདོ་རྒྱུད་གང་ལ་གཟིགས་ཀྱང་ཆུ་དྭངས་རྡེའུ་ལྟར་ཐུགས་ལ་འཆར་བ་བྱུང༌། ཆོས་གྲྭར་འབྱོན་པའི་སྐབས་དེ་དག་ཏུ་སྐུ་ཆས་བཀྲེན་པོ་བྱུང་སྟེ་སྲན་མ་ཆུར་སྦངས་ནས་བཞེས་པ་སོགས་དཀའ་སྤྱད་མཛད། དགུང་ལོ་ཉེར་བཞི་བར་འཛིན་གྲྭ་ཕར་ཕྱིན་ཏུ་ཕེབས། རྣམ་བཤད་གསེར་ཕྲེང་གི་དཀའ་གནད་དང༌། འགྲེལ་ཆུང་དོན་གསལ། ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་རང་རྒྱུད་པའི་བར་བཅས་བཟུང༌། ལོ་དེར་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ་གྱི་སྟོད་ཆ་ཕལ་ཆེར་ཐུགས་འཛིན་མཛད་ཅིང༌།

IX

ཞར་ལ་རྗེ་བཙུན་པ་དང་བདེ་ལེགས་ཉི་མ་སོགས་ཀྱི་འདུལ་མཛོད་ལ་སྦྱངས་པས་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་ཀློང་བརྡོལ། དེ་གའི་ཞར་ལ་ལམ་རིམ་སྔགས་རིམ་འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་བསྐྱེད་རྫོགས་སོགས་གཞུང་དང་མན་ངག་དུ་མ་ལ་སྦྱངས་ཤིང༌། སྒྲ་དང་སྙན་ངག་ལ་ཡང་སྐབས་སྐབས་སུ་གཟིགས་རྟོག་མཛད་པས་ལེགས་པར་དགོངས། ཕར་ཕྱིན་སྟོན་མོའི་དམ་བཅའ་དཔེ་མེད་མཛད། དགུང་ལོ་ཉེར་ལྔ་ཆུ་བྱི་ལ་འཛིན་གྲྭ་དབུ་མར་ཕེབས། རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ་བཟུང་ཞིང༌། རྒྱ་བོད་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་རྗེའི་དབུ་མའི་གཞུང་ལྔ། སྟོང་ཐུན་དང་བཅས་པ་ཞིབ་གཟིགས་ཀྱིས་ལྟ་བའི་གནད་ལ་དཔྱད་པ་རྫོགས་པར་མཛད། དགུང་ལོ་ཉེར་དྲུག་པར་གསང་ཕུ་ནེའུ་ཐོག་དུ་དཀའ་བཅུའི་གྲྭ་སྐོར་མཛད། བསེ་ཁྲབ་པ་ཞལ་གཟིགས་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་སྙན་གྲགས་ས་སྟེང་ཐམས་ཅད་དུ་ཁྱབ་པར་འགྱུར་ཞེས་ལུང་བསྟན་གསུངས།
དགུང་ལོ་ཉེར་བདུན་པ་ཤིང་སྟག་ལོར་ཕོ་བྲང་པོ་ཏ་ལར་རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་ཆེན་པོ་ལས་བསྙེན་
རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་མནོས། དགུང་ལོ་ཉེར་དགུ་བར་རྒྱུད་སྨད་དུ་ཕེབས། རྡོ་རྗེ་འཆང་བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོ་བསྟེན་ནས་གསང་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་གན་མཛོད་བདག་གིར་བཞེས། ལོ་དེར་ཊཱིཀྐ་ཆུང་བའི་སྐྱོར་དཔོན་མཛད། ཆུ་མིག་ལུང་དུ་ཁྲི་ཁང་བརྩི་བཞག་དུ་གྲགས་པ་རིམ་ལྔའི་དམར་ཁྲིད་ཀྱི་ཕྱག་ལེན་མཛད་པས་ཉམས་མྱོང་ཁྱད་པར་ཅན་སྐྱེས།
དགུང་ལོ་སོ་གསུམ་པ་ནས་འབྲས་སྤུངས་རྒྱབ་རི་དགེ་འཕེལ་རི་ཁྲོད་དུ་སྒྲུབ་པ་མཛད། ཁྲི་སྦྱིན་
པ་རྒྱ་མཚོ། སྨིན་གྲོལ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ། རྒྱུད་ཆེན་དཀོན་མཆོག་ཡར་འཕེལ་སོགས་བསྟེན་ནས་མདོ་རྒྱུད་མན་ངག་མང་དུ་གསན། དགུང་ལོ་སོ་བརྒྱད་པར་དགེ་འཕེལ་རི་ཁྲོད་དུ་དྲང་ངེས་མཐའ་དཔྱོད་ཆེན་མོ་བརྩམས། དགུང་ལོ་བཞི་བཅུ་པ་ལ་གནས་དེ་ཉིད་དུ་བསམ་གཟུགས་ཆེན་མོ་བརྩམས། གཞན་ཡང་གནས་དེ་ཉིད་དུ་དགུང་ལོ་ཞེ་གཉིས་པ་ས་སྦྲུལ་ལོར་གྲུབ་མཐའ་རྩ་བ་བརྩམས་ཤིང༌། དེའི་རང་འགྲེལ་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་རྩོམ་པའི་དབུ་བཙུགས། དགུང་ལོ་ང་གཉིས་པ་ས་མོ་ཡོས་ཀྱི་ལོར་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་མོ་རྫོགས་པར་བརྩམས། དགུང་ལོ་ཞེ་བརྒྱད་པ་ཤིང་ཕག་ལོར་དབུ་མའི་མཐའ་དཔྱོད་ཆེན་མོ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད་བརྩམས། སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོས་བསྡུས་ཚན་དུ་ཡོད་དྲིས་པའི་ལན་དུ་བསྡུས་གྲྭའི་རྩ་ཚིག་བརྩམས་པར་བཤད། གཞན་ཡང་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་མཆན་འགྲེལ་གསེར་གྱི་འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་བྱ་བ་ཡང་ལོ་དེར་མཛད། དགུང་ལོ་ང་གསུམ་པར་སྡེ་སྲིད་ཀྱིས་བསྐུལ་ངོར་རྣམ་འགྲེལ་མཐའ་དཔྱོད་རྩོམ་འཕྲོར་ལུས་

X

པ་དེ་མཛད། ཤར་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོའི་སྤྲུལ་སྐུའི་ངོར་མ་ཏི་ལུགས་ཀྱི་འཇམ་དཀར་སྒྲུབ་ཐབས་མཛད། དེ་ལྟར་དགུང་ལོ་སོ་གསུམ་ནས་ང་གསུམ་བར་རི་བོ་དགེ་འཕེལ་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་ཅིང་བླ་མ་དང་ལྷག་པའི་ལྷ་མང་པོའི་ཞལ་གཟིགས་ཏེ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ཀློང་བརྡོལ། ཞར་ལ་ལམ་རིམ་གྱི་འཁྲིད་ལྔ་བཅུར་ཉེ་བ་དང༌། དབང་ལུང་མན་ངག་སོགས་མཐའ་ཡས་པ་གནང༌།
སྒོ་མང་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རེ་འདུན་དང༌། ༸རྒྱལ་བ་ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོའི་བཀའ་བཟློག་མ་
ནུས་པར་དགུང་ལོ་ང་གསུམ་པ་ལྕགས་འབྲུག་ཕྱི་ལོ་༡༧༠༠ ཧོར་ཟླ་བཅུ་པའི་ཚེས་ལྔ་ལ་དཔལ་ལྡན་བཀྲ་ཤིས་སྒོ་མང་གི་མི་འཇིགས་སེང་གེའི་ཁྲི་ལ་ཞབས་སོར་བཀོད། བཀའ་རམས་འཛིན་གྲྭས་ཐུགས་ཁུར་བཞེས་ཏེ་ཁང་ཚན་སོ་སོའི་དགེ་རྒན་བཅས་ཀྱིས་ཆོས་གྲྭར་མཎྜལ་རྟེན་གསུམ་འབུལ་ཚན་བཅས་ཕུལ་ཏེ་གྲྭ་ཚང་གི་བརྩི་བཞག་ལ་གཏོང་རྒྱུའི་ཆེད་འདུལ་མཛོད་ཕར་ཕྱིན་བཅས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་རྩོམ་བསྐུལ་ཞུས་པ་ལྟར་བརྩམས། གཞན་ཡང་བྲག་གཡབ་སྤྲུལ་སྐུས་ཞུས་ངོར་འཇིགས་བྱེད་ཆོས་འབྱུང་བརྩམས་པ་སོགས་གསུང་རྩོམ་མང་དུ་མཛད། དགུང་ལོ་དྲུག་ཅུ་པ་མེ་ཕག་ཕྱི་ལོ་༡༧༠༧ལོར་གྲྭ་ཚང་གི་བླ་མར་ཉི་ཐང་བ་བློ་བཟང་ཤེས་རབ་བསྐོས་ཏེ་རང་ཉིད་སེ་ཆེན་ཞབས་དྲུང་གི་ཁང་པར་སྤོས་ནས་ཟུར་བཞུགས་མཛད། དེ་ལྟར་དགུང་ལོ་ཉེར་གཅིག་ནས་སོ་གཉིས་བར་དབུས་གཙང་དུ་མདོ་སྔགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པར་གསན་སྦྱོང་མཐའ་ཆོད་པར་མཛད། དགུང་ལོ་སོ་གསུམ་ནས་ང་གསུམ་བར་རི་བོ་དགེ་འཕེལ་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྒྱལ་མཚན་བསྒྲེངས་ཤིང་དབང་ལུང་མན་ངག་སོགས་ཟབ་ཆོས་ཀྱིས་སྐལ་ལྡན་མཐའ་ཡས་པའི་རེ་བ་བསྐངས། དགུང་གྲངས་ང་གསུམ་པ་ལྕགས་འབྲུག་ནས་དྲུག་ཅུ་པ་མེ་ཕག་བར་སྒོ་མང་བླ་མ་མཛད་ནས་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀྱིས་གྲྭ་ཚང་ལེགས་པར་བསྐྱངས། རེ་གཅིག་ནས་རེ་གཉིས་བར་ཕ་བོང་ཁའི་མཁན་པོ་མཛད་དེ་ཆོས་ཀྱི་ཆར་ཕབ་པ་སོགས་དབུས་གཙང་གི་ཕྱོགས་སུ་བསྟན་པ་རྒྱས་པར་མཛད་ནས་མདོ་སྨད་དུ་རྒྱལ་བའི་ལུང་གིས་ཟིན་པའི་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོ་བཀྲ་ཤིས་འཁྱིལ་ཕྱག་འདེབས་པའི་དུས་ལ་བབ་པ་དང༌། དཔོན་ཇུ་ནང་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་གསོལ་བ་ཡང་ཡང་བཏབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རབ་འབྱམས་པ་གྲགས་པ་རིན་ཆེན་དང༌། རབ་འབྱམས་པ་བློ་བཟང་དོན་གྲུབ། ཐུགས་སྲས་ངག་དབང་བཀྲ་ཤིས་སོགས་བཤེས་གཉེན་མཁས་པ་མང་པོའི་འཁོར་དང་བཅས་ཏེ་མདོ་སྨད་དུ་ཕྱགས་བཏེགས།
རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ས་གླང་ཕྱི་ལོ་༡༧༠༩ལོར་བླ་བྲང་བཀྲ་ཤིས་འཁྱིལ་ཕྱག་བཏབ། དགུང་

XI

ལོ་དོན་གཅིག་པར་གཏེར་ལུང་དུ་གཏེར་བུམ་བཞེས། ཐུགས་སྲས་གཙོ་བོ་ནི། ཁྲི་ཆེན་དགེ་འདུན་ཕུན་ཚོགས། ཁྲི་ཆེན་ངག་དབང་མཆོག་ལྡན། ཐུགས་སྲས་ངག་དབང་བཀྲ་ཤིས། འཇམ་དབྱངས་བདེ་བའི་རྡོ་རྗེ། སྡེ་ཁྲི་བློ་བཟང་དོན་གྲུབ། ཐང་སག་པ་དངོས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ། ཞོགས་དོན་ཡོད་མཁས་གྲུབ་སོགས་ཤིན་ཏུ་མང༌། དེ་ལྟར་ས་གསུམ་གྱི་སྒྲོན་མེ་གཅིག་པུ་དེ་ཉིད་སྐུ་དངོས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་རྫོགས་པ་ན་དགུང་ལོ་དོན་བཞི་པ་ལྕགས་མོ་གླང་གི་ལོ་ཕྱི་ལོ༡༧༢༡ཧོར་ཟླ་གཉིས་པའི་ཚེས་ལྔ་ཉིན་གཟུགས་སྐུའི་བཀོད་པ་ཉེ་བར་བསྡུས་སོ། །ལེགས་བཤད་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་བཀའ་རྩོམ་པོད་བཅོ་ལྔ་བཞུགས། འདིར་མདོར་བསྡུས་ཙམ་བཀོད་པ་ལས་རྒྱས་པར་ཤེས་འདོད་ན་ཀུན་མཁྱེན་འཇིགས་མེད་དབང་པོས་མཛད་པའི་རྣམ་ཐར་རྒྱས་པ་དང༌། ཐུགས་སྲས་ངག་དབང་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྣམ་ཐར་ཆེན་མོ་གཉིས་ལ་གཟིགས་འཚལ།

འབྲས་སྤུངས་སྒོ་མང་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་བོད་རྒྱལ་ལོ་༢༡༤༢ ཕྱི་ལོ་༢༠༡༥ ཟླ་ ༦ ཚེས ༢༡ ལ། མངྒ་ལཾ།

1

མཆོད་བརྗོད།

༄༅། །དྲང་བ་དང་ངེས་པའི་དོན་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་མཐའ་དཔྱོད་འཁྲུལ་བྲལ་ལུང་རིགས་བཻཌཱུརྱ་དཀར་པོའི་
གན་མཛོད་སྐལ་བཟང་རེ་བ་ཀུན་སྐོང་

ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། ། མཆོད་བརྗོད།

ན་མོ་གུ་རུ་མཉྫུ་གྷོ་ཥཱ་ཡ། གང་ཞིག་སྲིད་འདིར་རློམ་པས་རབ་སྙེམས་མེས་པོ་དཔལ་བདག་སྤྱན་སྟོང་ལྡན་པ་སོགས། །གང་གི་མདུན་ན་མེ་ཁྱེར་བཅོམ་བཞིན་ཞུམ་པ་ལྷུར་ལེན་གཙུག་རྒྱན་ནོར་བུས་ཀྱང། །གང་གི་ཞབས་རྡུལ་ཉེར་མཆོད་ཐུབ་དབང་ཐུབ་པའི་ཆུ་སྐྱེས་ཀུན་གྱི་གཉེན་གཅིག་པུ། །གང་ཞིག་ཟས་གཙང་སྲས་སུ་གྲགས་པའི་གདུགས་དཀར་སྲིད་རྩེར་འགོད་དེའི་ཞབས་ཀྱི་པད་མར་འདུད། །མཁྱེན་དང་བརྩེ་བའི་མཐའ་བྲལ་མཁའ་དབྱིངས་དང། །རབ་འགྲོགས་ཁྱོད་སྐུ་འཆར་གའི་དམར་སེར་མདངས། །ལི་ཁྲིའི་ཚོན་གྱིས་གོས་པའི་འཇམ་དཔལ་དབྱངས། །སྙིང་དབུས་འདབ་བརྒྱད་ཟླ་བའི་གདན་ལ་བཞུགས། །བློ་གྲོས་བཟང་པོས་རྒྱལ་བའི་འཁོར་ན་རྒྱ་ཆེན་སྨོན་པའི་ས་བོན་ནི། །མ་སྨད་སྤྱོད་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་ཆུ་རྒྱུན་གྱིས་བྲན་སྙིང་སྟོབས་རྩ་བ་བརྟན། །ལེགས་བཤད་དྲི་བསུང་སྤྲོ་བ་གྲགས་སྙན་དཔལ་གྱི་ཡལ་འདབ་བཟང་པོ་ཅན། །རྒྱལ་བའི་ཏོག་གྱུར་ཙོང་ཁ་པ་ལ་ཟོལ་བྲལ་སྙིང་ནས་གུས་ཕྱག་འཚལ། །མཁས་མང་

2

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

ལེགས་བཤད་རི་མོ་མང་འཛིན་གཞུང་ལུགས་གངྒཱའི་རྒྱུན། །མཁས་པའི་རྩེར་ཕྱིན་རྣམ་དཔྱོད་ཞལ་དུ་ཧུབ་གཅིག་གིས་དྲངས་ཚེ། །མཁས་བླུན་ཉེས་བཤད་རྡུལ་གྱིས་མ་གོས་ལེགས་བཤད་འཁྲུལ་བྲལ་ཆབ། །ཡན་ལག་བརྒྱད་བསྒྱུར་དྲང་སྲོང་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན། །མཁྱེན་བརྩེ་མཐུ་སྟོབས་འཕྲིན་ལས་གང་ལ་ཡང། །དོ་ཟླ་སྲིད་ཞིའི་ཁམས་ན་རང་གྲིབ་ལས། །རྙེད་མིན་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན། །ངག་དབང་བློ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་གཙུག་ན་མཛེས། །ཐུགས་རྗེའི་ཆ་ནི་ཕྱག་ན་པདྨ་འཛིན། །མཁྱེན་པའི་འོད་ཟེར་འཇམ་དབྱངས་གཞོན་ནུའི་སྐུ། །མཐུ་ནུས་གསང་བའི་བདག་པོར་བྱས་པ་ཡི། །ཁྱབ་བདག་བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོར་སྙིང་ནས་གུས། །བདག་ལྟའི་རྣམ་དཔྱོད་ཕྲ་མོ་ཤིང་གི་བལ། །གང་གི་བཀའ་དྲིན་དྲི་བཞོན་དང་འགྲོགས་པས། །མཐའ་བྲལ་དམ་ཆོས་དགོངས་ཟབ་མཐོན་པོའི་དབྱིངས། །འཇལ་བའི་དཔལ་སྟེར་བཤེས་རྣམས་རྒྱལ་བའི་མཆོག །ཟླ་ཤེལ་ཞུན་མ་འབུམ་གྱིས་གཟི་བྱིན་པའི། །གངས་རིའི་དབང་པོས་དབང་སྔོན་ཐོར་ཅོག་དང། །ཨུཏྤལ་ཟུར་མིག་གཡོ་ན་ཁྱོད་ཀྱི་དཔེར། །བསྔགས་པའི་ཚངས་སྲས་མ་ཀྱེ་སྙིང་ལ་སིམ། །རྒྱལ་བའི་ཉིན་བྱེད་ཆོས་དབྱིངས་ཆུ་ལྡན་མར། །མནལ་ནས་སྙིགས་མའི་མུན་ཁྲོད་མཁས་རློམ་གྱི། །མེ་ཁྱེར་དག་དང་མཁས་མང་རྒྱུ་སྐར་དང། །ཡོངས་རྫོགས་བཤེས་གཉེན་ཀུན་དའི་གཉེན་འགས་བསྐྱངས། །ཚུལ་དེ་ཉིན་མོ་མ་ཐོབ་གང་གི་ཐུགས། །བསྐྱེད་པའི་སྐྱ་རེངས་ཀྱིས་བོས་སྨོན་པའི་རྟས། །དྲངས་པའི་ལེགས་བཤད་འབུམ་གྱི་གཟི་འོད་ཅན། །རྒྱལ་བ་གཉིས་པའི་ཉིན་བྱེད་སྲིད་འདིར་བྱུང། །གང་ཞིག་མཁས་དབང་ཁྱུང་ལ་ཞོན་འགས་ཀྱང། །བློ་གྲོས་གོམ་གྱིས་བཅལ་མིན་དྲང་ངེས་དོན། །དཀའ་གནས་མཁའ་དབྱིངས་སྐྱེས་སྦྱངས་བྱེད་པོ་ཡིས། །ལེགས་བཤད་དྲང་པོའི་དགུ་ཚིགས་འདེབས་ལ་སྤྲོ། །མང་དུ་ཐོས་དང་མཁྱེན་རྣམས་སྤྲོ་ཕྱིར་དང། །རང་དང་སྐལ་མཚུངས་རྣམས་ལ་དོགས་སློང་དང། །གཞན་དག་ཚུལ་འདིར་འཇུག་པ་བདེ་བའི་སླད། །ཉུང་ངུར་དྲིལ་ཏེ་གསལ་བར་འགོད་ཀྱི་ཉོན། །

3

རྟོན་བཞི།

རྟོན་བཞི།

དེ་ལ་འདིར་ལེགས་བཤད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྙིང་པོ་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དྲང་བ་དང་ངེས་པའི་དོན་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་སྒོ་ནས་བློ་གྲོས་དང་ལྡན་པ་དག་ལ་གསུང་རབ་མཐའ་དག་གི་དགོངས་དོན་ལ་གཞན་དྲིང་མི་འཇོག་པའི་རྣམ་དཔྱོད་སྟེར་བའི་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་འདི་དཀའ་གནས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ལ།
དྲང་ངེས་འབྱེད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང། དྲང་ངེས་ཇི་ལྟར་འབྱེད་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི་ཇི་སྐད་དུ། འཕགས་པ་ཡུལ་འཁོར་སྐྱོང་གིས་ཞུས་པ་ལས། སྟོང་པ་ཞི་བ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཚུལ། །ཞེས་པ་ནས། བླང་བར་བྱ་ཡི་གུས་ཕྱིར་མིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་པའི་བར་བྱུང། འདིའི་སྐབས་སུ་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། བློ་གྲོས་དང་ལྡན་པ་དག་གི་དཔྱད་གཞི་གསུང་རབ་ལས་རྟོན་པ་བཞི་གསུངས་པའི་དོན་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། གདུལ་བྱ་བློ་དམན་པ་རྣམས་ལ་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་གཙོ་བོར་མི་སྟོན་པར་ངེས་དོན་གྱི་གསུང་རབ་རྣམས་སུ་གདུལ་བྱ་དབང་རྣོན་ལ་དགོངས་ནས་གནས་ལུགས་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་དེ། གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་ཆོས་ལ་རྟོན་པའི་དོན་ཡིན་ཟེར་ན། འོ་ན། སྐབས་འདིའི་སྟོན་པ་བཞིའི་རྟོན་མི་རྟོན་དེ་བཤད་མ་བཤད་ལ་བྱེད་རིགས་པར་ཐལ། གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་ཞེས་པ་དེ་ལ་གཙོ་བོར་གནས་ལུགས་མི་རྟོན་པ་ལ་བྱེད། ཆོས་ལ་རྟོན་པའི་དོན་གཙོ་བོར་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་སྟོན་པ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། འདིའི་རྟོན་མི་རྟོན་དེ་ཁས་ལེན་མི་ལེན་དང། རྗེས་སུ་འབྲང་རིགས་མི་རིགས་དང། སླུ་མི་སླུ་བདེན་མི་བདེན་ལ་བྱེད་པར་མཁས་པ་དག་གིས་བཞེད་པའི་ཕྱིར་དང། འདིར་རྟོན་མི་རྟོན་ནི་ར་རྟོན་དུ་འདུག་པས་དེ་འདྲ་འདིར་བཤད་མ་བཤད་དུ་ཡིག་དོན་ལ་མི་འཐོབ་པའི་ཕྱིར། དེའི་དོན་ཡིད་རྟོན་པ་སྟེ་ཡིད་གཏོད་

4

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

རིགས་མི་རིགས་ལ་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །གདུལ་བྱ་རང་རང་གི་བསམ་ཚུལ་ལྟར་དུ་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་མི་བདེན། རྒྱལ་བས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་སྡེ་སྣོད་ཇི་སྙེད་ཅིག་གསུངས་པ་རྣམས་གསུངས་པ་ལྟར་དུ་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་བདེན་པ་དེ་གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་ཆོས་ལ་རྟོན་པའི་དོན་ཡིན་ཟེར་ན། འོ་ན། རྒྱལ་བས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་སྡེ་སྣོད་ཇི་སྙེད་ཅིག་གསུངས་པ་རྣམས་གསུངས་པ་ལྟར་དུ་ཁས་ལེན་རིགས་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་དེ་ཆོས་ལ་རྟོན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། དེར་ཐལ། རྒྱལ་བས་དེ་ལྟར་བཀའ་སྩལ་པ་ལྟར་དུ་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་བདེན་པ་དེ་ཆོས་ལ་རྟོན་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ལ་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་རྣམས་སུ་བཤད་ཚོད་ལྟར་དུ་ཁས་ལེན་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་དག་གིས་བཤད་པ་ལྟར་དུ་ཁས་ལེན་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བཀའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡང་རྒྱལ་བས་དྲང་ངེས་ཀྱི་གསུང་རབ་སྣ་ཚོགས་ཤིག་བཀའ་སྩལ་པ་ལས་དྲང་དོན་གྱི་གསུང་རབ་རྣམས་ཀྱི་དངོས་ཟིན་ལྟར་བདེན་གཉིས་དེ་དང་དེར་སྐབས་སྟོབས་ཀྱིས་ཁས་བླང་དུ་མི་རུང་ཞིང། དགོངས་དོན་མཐར་ཐུག་པ་བཙལ་ནས་ཁས་ལེན་པ་དེ་ཚིག་ལ་མི་རྟོན་དོན་ལ་རྟོན་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དྲང་དོན་གྱི་གསུང་རབ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་སྔར་བཞིན་ཁས་མི་ལེན་པ་དེ་ཚིག་ལ་མི་རྟོན་ཞེས་པའི་དོན་དང། དགོངས་དོན་མཐར་ཐུག་བཙལ་ནས་ཁས་ལེན་པ་དེ་བཀའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དོན་ལ་རྟོན་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་འདྲའི་ཚིག་ལ་མི་རྟོན་དོན་ལ་རྟོན་པའི་དོན་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ། རྟོན་པ་བཞི་ཡོད་དེ། གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་ཆོས་ལ་རྟོན་པ་དང། ཚིག་ལ་མི་རྟོན་དོན་ལ་རྟོན་པ་དང། དྲང་དོན་ལ་མི་རྟོན་ངེས་དོན་ལ་རྟོན་པ་དང། རྣམ་ཤེས་ལ་

5

རྟོན་བཞི།

མི་རྟོན་ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་བཞི་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་ས་ལས། དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྟོན་པ་བཞི་པོ་དག་ལ་ཇི་ལྟར་སྦྱོར་ཞེ་ན། ཞེས་པ་ནས། རྟོན་པ་བཞི་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཡང་དག་པའི་སྦྱོར་བ་རྩོམ་པ་ལ་ཞུགས་པ་ངེས་པར་འབྱིན་པ་འཁྲུལ་བ་མེད་པ་མངོན་པར་གསལ་བར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་རྟོན་པ་བཞི་ཡང་མི་ཟད་པ་སྟེ་བཞི་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། དོན་ལ་རྟོན་གྱི་ཡི་གེ་ལ་མི་རྟོན་པ་དང། ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་གྱི་རྣམ་ཤེས་ལ་མི་རྟོན་པ་དང། ངེས་པའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལ་རྟོན་གྱི་དྲང་བའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལ་མི་རྟོན་པ་དང། ཆོས་ཉིད་ལ་རྟོན་གྱི་གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་ཆོས་ལ་རྟོན་པའི་གོ་དོན་ཡོད་དེ། འདིའི་གང་ཟག་ལ་ཕལ་པ་དང་མཆོག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་གཉིས་ཡོད། ཆོས་ལ་ཚིག་དང་དོན་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། གང་ཟག་དེ་དག་གི་འདོད་ཞེན་ནམ་གང་ཟག་དེ་བཟང་བ་ཙམ་རྒྱུ་མཚན་དུ་མི་བྱེད་པར། དེའི་འདོད་པ་ལྟར་བཤད་པའི་ཚིག་དང་དོན་ལ་བརྟགས་ནས་འཐད་ལྡན་ཁས་ལེན་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་ས་ལས། ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་ནག་པོ་བསྟན་པ་དང། ཆེན་པོ་བསྟན་པ་ཡང་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་ཤེས་ཏེ་རབ་ཏུ་ཤེས་པས་ཀྱང་རིགས་པ་ལ་རྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི་གནས་བརྟན་ནམ་ཤེས་པའི་གང་ཟག་གམ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའམ། དགེ་འདུན་གྱིས་ཆོས་འདི་དག་བཤད་དོ་ཞེས་གང་ཟག་ལ་རྟོན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་དང། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལས། དེ་ལ་ཆོས་ཉིད་ནི་གང། གང་ཟག་ནི་གང་ཞེ་ན། ཞེས་པ་ནས། གཞན་ཡང་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་གང་ཟག་དང་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་དགེ་བའི་གང་ཟག་དང། ཞེས་པ་ནས། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་ཟག་གཅིག་པུ་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱུང་སྟེ་དེ་ནི་གང་ཟག་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་པ་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་ཆོས་ཉིད་ལ་རྟོན་པར་གྱིས་ཤིག་གང་ཟག་གི་ཕྱིར་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

6

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

དེས་ན་གང་ཟག་ཕལ་པ་ལ་ལྟོས་པའི་གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་ཆོས་ལ་རྟོན་པའི་དོན་ཡོད་དེ། གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་བསམ་པ་ལྟར་དུ་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་མི་བདེན་པའམ། ཁས་མི་ལེན་པའམ། མི་སླུ་བ་མ་ཡིན་པ་དང། རྒྱལ་བས་སྡེ་སྣོད་ཇི་སྙེད་ཅིག་བཀའ་སྩལ་པ་རྣམས་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་བདེན་པའམ། ཁས་ལེན་པ་དང། མི་སླུ་བ་རྣམས་ནི་རིམ་བཞིན་གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་ཆོས་ལ་རྟོན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་པ་ལྟར་དུ་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་མི་བདེན་པས། དེ་ལྟར་དུ་ཐར་པ་ཐོབ་པར་ཡང་ཁས་མི་ལེན་ལ། དེ་ལྟར་དུ་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་མི་སླུ་བའང་མ་ཡིན་པས་ན་གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་པ་ཞེས་གསུངས་པ་གང་ཞིག །རྒྱལ་བས་སྡེ་སྣོད་ཇི་སྙེད་ཅིག་བཀའ་སྩལ་པ་ཐམས་ཅད་མཐར་ཐར་པ་ངེས་ལེགས་ལ་འགོད་པ་ཁོ་ནའི་ཕྱིར་དུ་གསུངས་པས་ན་དེ་དག་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་བདེན་པས། དེ་དག་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་མི་སླུ་བ་དང། དེ་དག་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་ཁས་ལེན་པས་ན་ཆོས་ལ་རྟོན་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་པ་སྟེ་གདུལ་བྱ་གང་ཟག་དེ་དག་གི་བསམ་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་པ་ལྟར་དུ་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་ཡིད་མི་རྟོན་པ་སྟེ་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་སྐྱེ་བོ་སུའང་ལམ་ལ་སློབ་མི་དགོས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང། འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་བའི་ཚད་མ་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང། དེ་འདྲའི་གང་ཟག་ལ་བདག་ལྟ་ཅན་ཞིག་དང། དེའི་བསམ་པ་དང་མཐུན་པར་བཤད་པའི་དགོངས་གཞི་ཡང་དག་པར་ཤེས་པ་ལ་གང་ཟག་དེ་ལ་ལྟོས་པའི་གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་ཆོས་ལ་རྟོན་ཚུལ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལས། གང་གང་ཟག་ཏུ་ལྟ་བ་ལ་གནས་ཏེ་གང་ཆོས་ཁ་ཅིག་ལ་རྩོམ་པ་འདི་ནི་གང་ཟག་ཅེས་བྱའོ། །གང་ཟག་ཏུ་ལྟ་བ་དེའི་རྩོམ་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་འདི་ནི་ཆོས་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་གཉིས་པ་དེར་ཐལ། རྒྱལ་བས་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ཇི་སྙེད་ཅིག་བཀའ་སྩལ་པ་ཐམས་ཅད་ནི་བརྗོད་བྱར་སྣ་ཚོགས་ཤིག་

7

རྟོན་བཞི།

བསྟན་ཀྱང་མཐར་ངེས་ལེགས་ལ་འགོད་པའི་ཐབས་སྟོན་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། སྒྲུབ་པ་ལྷུར་ལེན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཞེས་ཀྱང་གསུངས་ལ། དེས་ན་སྟོན་པའི་ལུང་གི་དམ་ཆོས་ལ་ཡིད་རྟོན་པ་སྟེ་འདི་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་ཡིད་བརྟན་དུ་རུང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ཆུང་བ་ལས། ཁྱོད་ཀྱིས་ཇི་སྙེད་བཀའ་སྩལ་པ། །རྟེན་འབྲེལ་ཉིད་ལ་བརྩམ་སྟེ་འཇུག །དེ་ཡང་མྱང་ངན་འདའ་ཕྱིར་ཏེ། །ཞི་འགྱུར་མི་མཛད་ཁྱོད་ལ་མེད། །ཅེས་དང། རྣམ་བཤད་རིག་པ་ལས། དོན་མེད་དོན་ལོག་དོན་དང་ལྡན། །ངན་གཡོ་བརྩེ་བྲལ་སྡུག་བསྔལ་སྤོང། །ཐོས་རྩོད་སྒྲུབ་པ་ལྷུར་ལེན་པ། །བསྟན་བཅོས་དྲུག་བྲལ་གསུམ་དུ་འདོད། །ཅེས་པ་དང། ཡུལ་འཁོར་སྐྱོང་གིས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས། སྟོང་པ་ཞི་བ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཚུལ། །མི་ཤེས་པས་ནི་འགྲོ་བ་འཁྱམས་གྱུར་པ། །དེ་དག་ཐུགས་རྗེ་མངའ་བས་ཐབས་ཚུལ་དང། །རིགས་པ་བརྒྱ་དག་གིས་ནི་འཛུད་པར་མཛད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
དེས་ན་གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་ཞེས་པའི་གང་ཟག་ལ་ཕྱི་ནང་གི་གང་ཟག་སྣ་ཚོགས་ཤིག་ཡོད་ཅིང་གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་ཆོས་ལ་རྟོན་པའི་དོན་སྔར་ལྟར་ཡིན་ཏེ། མུ་སྟེགས་བདག་ཏུ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་བདག་སྨྲའི་ཞེན་ཚུལ་དེ་བཟློག་ནས་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་ལ་འཛུད་པ། རྟག་བརྟན་སྟོན་པའི་མདོའི་དགོངས་དོན་གང་ཞིག་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མེད་པར་འདོད་པའི་རྒྱང་འཕེན་ལ་རང་སྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་ཡོད་དོ་ཞེས་བསྟན་པས་ཕྱིས་ལས་འབྲས་དང་བདག་མེད་ལ་འཇུག་པ་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་མདོའི་དགོངས་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། མུ་སྟེགས་བདག་སྨྲ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་ཡོད་པར་ཞེན་པ་ལྟར་མི་བདེན་རྟག་བརྟན་སྟོན་པའི་མདོའི་དགོངས་དོན་སྟོང་ཉིད་མཚན་མེད་སྨོན་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་གནས་ལུགས་སུ་ཁས་ལེན་ཅིང་མི་སླུ་བ་དེ་མུ་སྟེགས་བདག་སྨྲ་དང་རྟག་བརྟན་སྟོན་པའི་མདོ་ལ་ལྟོས་པའི་གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་ཆོས་ལ་རྟོན་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་ལ་ལྟོས་པའི་དེའི་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལང་གཤེགས་

8

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

ལས། བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་དེ་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མུ་སྟེགས་བྱེད་བདག་ཏུ་སྨྲ་བ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་རྣམས་དྲངས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་བསྟན་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་སྟོན་ཏེ། ཡང་དག་པའི་བདག་ཏུ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ལྟ་བར་ལྟུང་བའི་བསམ་པ་ཅན་དག་རྣམ་པར་ཐར་ལ་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ལ་གནས་པའི་བསམ་པ་དང་ལྡན་ཞིང་མྱུར་དུ་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེར་ཐལ། སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མེད་པར་འདོད་པའི་རྒྱང་འཕེན་ལ་རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་མ་བསྟན་ན་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་མྱོང་གཞིའི་སྐྱེ་བོ་འཇོག་མི་ཤེས་པས། རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདག་ཁས་ལེན་པ་རྣམས་ལ་ཆོས་བདག་དང་གང་ཟག་གི་བདག་གཉིས་ལས་གང་ཟག་གི་བདག་སྟོན་པ་མཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། གང་ཟག་ཀྱང་རྫས་སུ་ཡོད་པར་སྟོན་ཏེ། དེས་འདུལ་བའི་སྐྱེ་བོ་ལ་དེ་ཡོད་པར་རྗེས་སུ་བསྟན་པས་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་སྐད་དུ། དགེ་སློང་དག་ཕུང་པོ་ལྔ་ནི་ཁུར་རོ། །ཁུར་ཁུར་བ་པོ་ནི་གང་ཟག་གོ །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ནི་གང་ཟག་རང་སྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཞུས་པའི་ངོར་མེད་པར་མ་བསྟན་པར་ཁུར་ཁུར་པའི་གང་ཟག་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་ཚིག་ལ་དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་དོན་ནི་རྫས་ཡོད་དེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་མཆོག་ལ་ལྟོས་པའི་གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་ཆོས་ལ་རྟོན་པའི་དོན་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་སམ་ཉན་ཐོས་སོགས་གང་ཟག་ཁྱད་པར་ཅན་དེས་བཤད་པ་ཙམ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་བཤད་ཚད་ངེས་དོན་དུ་མི་འཛིན་པར་རིགས་པ་རྣམ་དག་ལ་ཡིད་རྟོན་པ་ཞིག་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡིན་པར་བྱང་ས་ལས་བཤད་པ་དང། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང་དེ་ལྟར་དགེ་སློང་དག་གམ་ཞེས་སོགས་དང། ལང་གཤེགས་ལས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང། ཡང་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་བཤད་ཚུལ་གཅིག་ལ་གང་ཟག་གི་ཐ་སྙད་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་

9

རྟོན་བཞི།

ཞེན་མི་བྱ་བར་བདེན་མེད་ལ་ཡིད་རྟོན་པ་ལ་གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་པར་ཆོས་ལ་རྟོན་པའི་དོན་དུ་ཡང་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་ཚིག་ལ་མི་རྟོན་ལ་དོན་ལ་རྟོན་པའི་གོ་དོན་ཡོད་དེ། འདིའི་ཚིག་ལ་བསྟན་བཅོས་དང། བཀའ་གཉིས་དང་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་མིན་གཉིས་ཡོད། དོན་ལ་དྲང་དོན་ངེས་དོན་གཉིས་ཡོད་པ་ལས་གསུང་རབ་དེ་དག་གིས་ངོས་ཟིན་ལྟར་དུ་གནས་ལུགས་སོགས་ལ་མི་སླུ་བའི་ངེས་པ་མེད་པར་བསམ་དོན་གྱི་བརྗོད་བྱ་དེ་དང་དེ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་རྣམ་དག་ཡོད་པ་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་དེ། ཚིག་ལ་མི་རྟོན་པར་དོན་ལ་རྟོན་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དུས་འཁོར་རྩ་རྒྱུད་ལས། དོན་དམ་དེ་ཉིད་ཡུལ་ལ་རྟག་ཏུ་ནི། །ཆེན་པོ་རྣམས་ནི་ཚིག་ལ་རྟོན་པ་མིན། །ཡུལ་གྱི་མིང་རྣམས་ཀྱིས་ནི་དོན་ཤེས་ན། །བསྟན་བཅོས་སྒྲ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཅི་ཞིག་བྱ། །ཞེས་དང། རང་གི་ལྟ་བའི་འདོད་པ་མདོར་བསྟན་པ་ལས། ཀར་ཎཱ་ཌ་ཡི་ཀར་ཎཱའི་སྒྲས། །རྡོ་དང་རྐང་པ་བརྗོད་པར་བྱ། །ལ་ལར་འོན་པར་རབ་བརྗོད་དེ། །དེ་བཞིན་རྒྱུད་རྣམས་བསྟན་པའོ། །ཞེས་དང། ཊིཀ་ཆེན་དེ་ཉིད་སྣང་བ་ལས། །ཡུལ་སོ་སོའི་བརྡ་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས་དོན་རེ་རེ་ལ་མིང་འདྲ་བ་དང། མིང་རེ་རེ་ལའང་དོན་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་པ་ལ་འཇུག་པ་ཡོད་པས་དོན་དེ་ལ་བརྡ་བྱས་པའི་སོ་སོའི་ཡུལ་གྱི་མི་རྣམས་ཀྱི་དོན་དེ་ཤེས་པར་བྱེད་ནུས་པ་ལ་ངེས་པར་བསྟན་བཅོས་ལ་གྲགས་པའི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྒྲ་དག་ནི་ངེས་བཟུང་དུ་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང། བྱང་ས་ལས། དེ་དོན་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཉན་གྱི་ཚིག་འབྲུ་འདོད་པའི་ཕྱིར་མ་ཡིན་པས་ན་ཕལ་པའི་སྐད་ཀྱིས་ཆོས་སྟོན་ན་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དོན་ལ་རྟོན་པས་ནི་གུས་པར་བྱས་ཏེ་ཉན་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་དང། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལས། དེ་ལ་དོན་ནི་གང་ཡི་གེ་ནི་གང་ཞེ་ན། ཞེས་པ་ནས། མདོར་ན་གང་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་བཞི་བསྟན་པ་འདི་ནི་ཡི་གེ་ཞེས་བྱའོ། །གང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐད་དང་ཡི་གེ་དང་སྣང་བར་བྱེད་པ་དང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་དོན་དེ་ནི་དོན་སྟེ། འདི་ནི་དོན་ལ་རྟོན་གྱི་ཡི་གེ་ལ་མི་རྟོན་པ་ཞེས་

10

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། །སྟོན་པས་གསུངས་པའི་ཆོས་ལ་ཡང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་དང། བརྗོད་བྱའི་དོན་གཉིས་ལས། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་གསུང་རབ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲས་ཟིན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལྟར་དུ་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་ལ་མི་སླུ་བའི་ངེས་པ་མེད་པ་དེ། ཚིག་ལ་མི་རྟོན་ཞེས་པའི་དོན་དང། བསམ་དོན་གྱི་བརྗོད་བྱ་རྣམས་དངོས་གནས་ལ་གྲུབ་པ་དེ་དོན་ལ་རྟོན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲས་ཟིན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་མདོ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲས་ཟིན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་ཚད་མས་གནོད་པ་བསྟན་པས་བསམ་དོན་གྱི་བརྗོད་བྱ་ལ་ཞུགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་ལས། དོན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་བྱ་ཡི་བརྗོད་པ་ལ་ཆགས་པར་མི་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་དྲང་དོན་ལ་མི་རྟོན་ངེས་དོན་ལ་རྟོན་པའི་དོན་ཡོད་དེ། འདིའི་དྲང་དོན་ངེས་དོན་ལ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དྲང་ངེས་གཉིས་དང་བརྗོད་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དྲང་ངེས་གཉིས་ཡོད་པ་ལས་དྲང་དོན་ཀུན་རྫོབ་སྟོན་པའི་མདོའི་བཤད་ཚུལ་ལྟར་གནས་ལུགས་སུ་མི་བདེན་པར་ངེས་དོན་སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་མདོའི་བཤད་ཚོད་ལྟར་གནས་ལུགས་སུ་ཁས་ལེན་པ་ནི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དེའི་དོན་དང། ཀུན་རྫོབ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་ལྟར་གནས་ལུགས་སུ་མི་བདེན། སྣང་བ་དེ་ལྟར་དུ་བདེན་པས་སྟོང་པ་དེ་གནས་ལུགས་སུ་ཁས་ལེན་པ་ནི་བརྗོད་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལས། ངེས་པའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ནི་གང་དྲང་བའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ནི་གང་ཞེ་ན། མདོ་སྡེ་གང་དག་ཀུན་རྫོབ་སྒྲུབ་པ་བསྟན་པ་དེ་དག་ནི་དྲང་བའི་དོན་ཞེས་བྱའོ། །མདོ་སྡེ་གང་དག་དོན་དམ་སྒྲུབ་པ་བསྟན་པ་དེ་དག་ནི་ངེས་པའི་དོན་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་པ་ནས། འདི་ནི་ངེས་པའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལ་རྟོན་གྱི་དྲང་བའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལ་མི་རྟོན་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་དང། འདི་ཉིད་ལས་ཀྱང། འདིའི་དོན་གཞན་དུ་དྲངས་དགོས་མི་དགོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དྲང་ངེས་འཇོག་པ་ན་གསུང་རབ་ཉིད་དྲང་ངེས་ཀྱི་མཚན་གཞིར་གཟུང་ལ་

11

རྟོན་བཞི།

གཞན་དུ་དྲངས་དགོས་མི་དགོས་ཀྱི་དོན་ལ་དྲང་ངེས་སུ་འཇོག་པ་ན་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་ལ་དྲང་ངེས་སུ་བྱ་སྟེ། ཞེས་དང། བྱང་ས་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ངེས་པའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལ་རྟོན་གྱི་དྲང་བའི་དོན་ལ་མ་ཡིན་ཏེ། ངེས་པའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལ་རྟོན་ན་ཆོས་འདུལ་བ་འདི་ལས་མི་འཕྲོག་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་དྲང་བའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ནི་སྒོ་སྣ་ཚོགས་ནས་ཞུགས་པའི་དོན་གྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་མ་ངེས་པས་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བརྗོད་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དེའི་དོན་ཡོད་དེ། བརྗོད་བྱའི་དོན་དེ་ལ་དྲང་ངེས་གཉིས་ལས་དྲང་དོན་ཀུན་རྫོབ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་འདི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་ཁས་མི་ལེན་པ་དེ་དྲང་དོན་ལ་མི་རྟོན་ཞེས་པའི་དོན་དང། དེ་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་དུ་བདེན་པར་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་དེ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་དེ་ངེས་དོན་ལ་རྟོན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡིན་པར་མ་ཟད་དེ་གཉིས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་ལ་མི་རྟོན་དོན་དམ་ལ་རྟོན་པའི་དོན་དུའང་འཇོག་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་སྣ་ཚོགས་ཡོད་པ་འདི་ལྟར་དུ་གནས་ལུགས་ལའང་ཁ་དོག་དབྱིབས་སོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མེད་པར་དགག་བྱའི་བདག་བཅད་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་ཏུ་རོ་གཅིག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོང་ཐུན་ལས། འདི་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་སྣ་ཚོགས་སུ་ཞེས་པ་ནས། དོན་དམ་ལ་རྟོན་པའི་དོན་ཡིན་ལ་ཞེས་པའི་བར་དང། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། ཕྲ་མོ་ཟབ་མོའི་ཚུལ་བསྟན་པ། །སྦྲང་རྩི་རོ་གཅིག་པ་བཞིན་ནོ། །རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་ཚུལ་བསྟན་ནི། །སྣ་ཚོགས་སྦུབས་སྙིང་བཞིན་ཞེས་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
བཞི་པ་རྣམ་ཤེས་ལ་མི་རྟོན་ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་པའི་དོན་ཡོད་དེ། འདིའི་རྣམ་ཤེས་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་མ་རྟོགས་ཀྱི་བློ་གཉིས་ཡོད་ཅིང། ཡེ་ཤེས་ནི་གཙོ་བོར་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ཀྱང། སྟོང་ཉིད་ལ་སྒོམ་བྱུང་གི་བློ་ཤེས་རབ་རྣམས་ཀྱང་དེར་འཇོག་ཅིང་རྣམ་ཤེས་དེ་དག་གི་སྣང་ཚུལ་ལྟར། སྟོང་པ་ཉིད་མ་རྟོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་བཟུང་ཚུལ་ལྟར་ཡང་གནས་ལུགས་

12

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

སུ་ཁས་མི་ལེན་པ་དེ་རྣམ་ཤེས་ལ་མི་རྟོན་པའི་དོན་དང། ཡེ་ཤེས་དེ་དག་དང་གཙོ་བོར་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གཟིགས་པ་ལྟར་གནས་ལུགས་སུ་ཁས་ལེན་པ་དེ་ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་ས་ལས། ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སྙིང་པོར་ལྟ་བ་ཡིན་གྱི་ཐོས་པ་དང་བསམ་པས་ཆོས་དང་དོན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཙམ་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་དང། ཊཱིཀ་ཆེན་དེ་ཉིད་སྣང་བ་ལས། སྤྱིར་རྟོན་པ་བཞི་པའི་སྐབས་སུ་རྣམ་ཤེས་ལ་མི་རྟོན་ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་རྣམ་ཤེས་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འབྱེད་པའི་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་དང། དེ་ཡང་གཙོ་ཆེར་སོ་སྐྱེའི་དབང་དུ་བྱས་ལ། ཡེ་ཤེས་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འབྱེད་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་དང། དེ་ཡང་གཙོ་ཆེར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ཞིང་ཞེས་དང། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལས། དེ་ལ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་གང་ཡེ་ཤེས་ནི་གང་ཞེ་ན། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གནས་པ་བཞི་སྟེ། ཞེས་པ་ནས། གཞན་ཡང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་གང་མིག་གིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་གཟུགས་ལ་རྣམ་པར་རིག་པ་དང། དེ་བཞིན་དུ་རྣ་བས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་སྒྲ་རྣམས་དང། སྣས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དྲི་རྣམས་དང། ལྕེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་རོ་རྣམས་དང། ལུས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་རེག་བྱ་རྣམས་དང། ཡིད་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆོས་ལ་རྣམ་པར་རིག་པ་འདི་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱའོ། །གང་ཡང་ནང་ཉེ་བར་ཞི་ཞིང་ཕྱི་རོལ་ཏུ་རྒྱུ་བ་མེད་པ་དང། ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་པས་ཆོས་གང་ཡང་མི་རྟོག་ཅིང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་འདི་ནི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་ཡིན་ཏེ། དྲང་དོན་ལ་མི་རྟོན་ངེས་དོན་ལ་རྟོན་པའི་བཤད་ཚུལ་གྱི་ཆ་གཅིག་ལ། ངེས་དོན་ལ་རྣམ་ཤེས་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ལས། སྟོང་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པའི་སྣང་ཚུལ་ལྟར་དུ་གནས་ལུགས་སུ་ཁས་མི་ལེན་པ་དེ་རྣམ་ཤེས་ལ་མི་རྟོན་པའི་དོན་དང། འཕགས་པའི་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་ཚུལ་ལྟར་དུ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་དེ་ཡེ་ཤེས་

13

རྟོན་བཞི།

ལ་རྟོན་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གི་ངེས་ངོར་གཉིས་སྣང་གི་སྤྲོས་པ་བཅད་ཀྱང་སྣང་ངོར་མ་བཅད་པས་དེའི་སྣང་ཚུལ་ལྟར་དུ་གནས་ལུགས་སུ་ཁས་མི་ལེན་ཞིང། གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་མངོན་སུམ་སུ་རྟོགས་པའི་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངེས་ངོར་མ་ཟད་སྣང་ངོར་ཡང་གཉིས་སྣང་གི་སྤྲོས་པ་མཐའ་དག་བཅད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོང་ཐུན་ལས། ཁོ་བོ་ཅག་གི་ལུགས་ལ་ནི་རྟོན་པ་བཞིའི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡང་ཆེས་གནས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་འདི་གནས་ལུགས་སུ་ཁས་མི་ལེན་གྱི། སྣང་བ་འདི་ལྟར་དུ་བདེན་པས་སྟོང་པའི་དོན་དམ་གནས་ལུགས་སུ་ཁས་ལེན་པ་ནི་དྲང་དོན་ལ་མི་རྟོན་ངེས་དོན་ལ་རྟོན་པ་དང། ཀུན་རྫོབ་ལ་མི་རྟོན་དོན་དམ་ལ་རྟོན་པའི་དོན་ཡིན་ལ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་ཤེས་པའི་སྣང་ཚུལ་འདི་གནས་ལུགས་མ་ཡིན་གྱི་འཕགས་པའི་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་ཚུལ་དེ་ཉིད་གནས་ལུགས་སུ་ཁས་ལེན་པ་ནི་རྣམ་ཤེས་ལ་མི་རྟོན་ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་པའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཆོས་ལ་རྟོན་ཞེས་པའི་ཆོས་དེ་ལུང་གི་ཆོས་ལ་འཇོག་རིགས་པར་ཐལ། རྟོན་པ་དང་པོའི་གོ་དོན་འཐད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་སྟོན་པས་གསུངས་པའི་ཆོས་ལ་བྱས་ནས། དེ་ལ་རྗོད་བྱེད་ལུང་གི་ཆོས་དང། བརྗོད་བྱའི་དོན་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་ཡོད་པ་ལས་ལུང་གི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་ཁས་མི་ལེན་པར་བསམ་དོན་གྱི་བརྗོད་བྱ་ལ་འཇུག་པ་དེ་རྟོན་པ་གཉིས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བསམ་དོན་གྱི་བརྗོད་བྱ་དེ་ལ་ཡང་དྲང་དོན་ཀུན་རྫོབ་དང་ངེས་དོན་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། ཀུན་རྫོབ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་འདི་ལྟར་དུ་གནས་ལུགས་སུ་ཁས་མི་ལེན་པར་ཆོས་ཅན་སྣ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དགག་བྱའི་བདག་བཅད་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་དེ་རྟོན་པ་གསུམ་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ངེས་

14

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

དོན་མཐར་ཐུག་ཏུ་འཇོག་པ་དེ་ཡང་བློ་གཅིག་གིས་བཞག་དགོས་ལ་སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་སོ་སྐྱེའི་རྣམ་ཤེས་ལ་སྣང་བ་ལྟར་དུ་གནས་ལུགས་སུ་ཁས་མི་ལེན་པར་མ་ཟད། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་ལ་སྣང་བ་ལྟར་དུའང་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་ཁས་མི་ལེན་པར་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ལ་སྣང་བ་ལྟར་དུ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་དེ་རྟོན་པ་བཞི་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྐད་དུ་འདི་ཉིད་ལས། ས་ཡི་དངོས་གཞི་ལས། གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་པར་ཆོས་ལ་རྟོན་པའི་ཆོས་ལ་ཚིག་དོན་གཉིས་དང། དོན་ལ་དྲང་ངེས་གཉིས་དང། ངེས་དོན་ལ་རྣམ་ཤེས་ལ་མི་རྟོན་ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་པ་དང། བྱང་ས་ལས། རྟོན་པ་བཞི་པོ་དེ་དག་ལས་ནི་མདོར་བསྡུས་ན་ཚད་མ་ཉིད་བཞི་བསྟན་ཏེ། བསྟན་པའི་དོན་དང། རིགས་པ་དང། རྟོན་པ་དང། སྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁོ་ན་རེ། ཚིག་ལ་མི་རྟོན་ཞེས་པའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་ཚིག་དེ་སྟོན་པའི་བཀར་མི་འཇོག་པར་ཐལ། དོན་ལ་རྟོན་ཞེས་པའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་དོན་དེ་གནས་ལུགས་སྟོང་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་ཀའི་ཆོས་ཇི་སྙེད་ཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟོན་པ་གཉིས་པའི་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། ཆོས་ལ་ཚིག་དོན་གཉིས་དང། དོན་ལ་དྲང་ངེས་གཉིས་དང། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་བཀའ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་ཁས་མི་ལེན་པར་བསམ་དོན་གྱི་བརྗོད་བྱ་ལ་འཇུག་དགོས་པའི་བཀའ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚིག་ལ་མི་རྟོན་ཞེས་པའི་དོན་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དྲང་དོན་གྱི་སྟོན་པའི་བཀའི་དབང་དུ་བྱས་ན་དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང། སྤྱིར་ཚིག་ལ་མི་རྟོན་དོན་ལ་རྟོན་པའི་ཚིག་ལ་སྐྱེ་བོ་གཞན་གྱི་ཚིག་ཀྱང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང། དོན་ཟབ་ན་ཚིག་ཕལ་པས་བཤད་ཀྱང་གུས་པར་བྱེད་པས་ཚིག་ལ་མི་རྟོན་དོན་ལ་རྟོན་པ་ཞིག་ཀྱང་བྱང་ས་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང། བཀའ་དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་ཀྱང་

15

རྟོན་བཞི།

དེ་ལྟར་གནས་ལུགས་སུ་མི་འཐད་པས། དེའི་དགོངས་དོན་གྱི་གནས་ལུགས་བཙལ་ནས་ཁས་ལེན་པ་ཡང་ཚིག་གམ་ཡི་གེ་ལ་མི་རྟོན་དོན་ལ་རྟོན་པའི་ཐ་སྙད་ཅིག་ཀྱང་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རིམ་པ་བཞིན་དྲངས་པ་ལ། བྱང་ས་ལས། འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་དོན་འདོད་པའི་ཕྱིར་གཞན་ལས་ཆོས་ཉན་པར་བྱེད་ཀྱི། ཚིག་འབྲུ་ལེགས་པར་སྦྱར་བ་འདོད་པའི་ཕྱིར་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དོན་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཉན་གྱི་ཚིག་འབྲུ་འདོད་པའི་ཕྱིར་མ་ཡིན་པས་ན། ཕལ་པའི་སྐད་ཀྱིས་ཆོས་སྟོན་ན་ཡང། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དོན་ལ་རྟོན་པ་ནི་གུས་པར་བྱས་ཏེ་ཉན་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་དང། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལས། ཡི་གེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཐོག་མ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ལ་འདུག་གི་བར་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཚོགས་བསྟན་པའོ། །དོན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་དང་ལྡན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བ་སྟེ། མདོར་ན་གང་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་བཞི་བསྟན་པ་འདི་ནི་ཡི་གེ་ཞེས་བྱའོ། །གང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐད་དང་ཡི་གེ་དང་སྣང་བར་བྱེད་པ་དང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་དོན་དེ་ནི་དོན་ཏེ། འདི་ནི་དོན་ལ་རྟོན་གྱི་ཡི་གེ་ལ་མི་རྟོན་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། བྱང་ས་ལས། དེ་དོན་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཉན་གྱི་ཚིག་འབྲུ་འདོད་པའི་ཕྱིར་མ་ཡིན་པས་ན་ཕལ་པའི་སྐད་ཀྱིས་ཞེས་སོགས་དང། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལས། གང་ཐོག་མ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཚིག་ལ་མི་རྟོན་ཞེས་པའི་ཚིག་ལ་སོ་སྐྱེའི་ཚིག་ཡོད་པར་བཤད། བྱང་ས་ལས། དེ་དོན་འདོད་པའི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས། དོན་ཟབ་ན་ཕལ་པའི་སྐད་དང་ཕལ་པས་སྟོན་ཀྱང་གུས་པར་བྱེད་པའི་ཚིག་ལ་མི་རྟོན་དོན་ལ་རྟོན་པ་ཞིག་བཤད། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལས། མདོར་ན་གང་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་བཞི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཆོས་ཕུང་དེ་རྣམས་ཚིག་གམ་ཡི་གེ་ལ་མི་རྟོན་ཞེས་པའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་ཚིག་གམ་ཡི་གེར་བཤད་ནས། མདོ་སྡེ་ལས་གང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་

16

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲས་མངོན་སུམ་དུ་མྱོང་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་གཞན་ལ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་དོན་ཆོས་དབྱིངས་ལ་དོན་དུ་བྱས་ནས་ཚིག་གམ་ཡི་གེ་ལ་མི་རྟོན་དོན་ལ་རྟོན་པའི་ཚུལ་ཞིག་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དག་གི་དོན་བཤད་ཚུལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང། ཆོས་ཕུང་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གསུང་མཁན་གྱི་བྱང་སེམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ངེས་དོན་ལ་རྟོན་ཞེས་པའི་ངེས་དོན་དེ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་ཁས་ལེན་མི་རིགས་པར་ཐལ། དོན་ལ་རྟོན་ཞེས་པ་ལ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་སྟོང་ཉིད་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དོན་དམ་ལ་རྟོན་ཞེས་པའི་དོན་དམ་དེ་སྟོང་ཉིད་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁ་ཅིག །རྣམ་ཤེས་ལ་མི་རྟོན་ཞེས་པའི་རྣམ་ཤེས་དེ་ཡིན་ན་སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་རང་ཉིད་ཀྱིས་གཟིགས་པ་ལྟར་གནས་ལུགས་སུ་ཁས་ལེན་མི་རིགས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་ཤེས་ལ་མི་རྟོན་ཞེས་པའི་དོན་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ལ་སྣང་བ་ལྟར་དུ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་ཁས་མི་ལེན་པ་དེ་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དུ་ན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་གཟིགས་ངོར་གཉིས་སྣང་གི་སྤྲོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་སྟོང་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཊཱིཀ་ཆེན་དེ་ཉིད་སྣང་བ་ལས། རྣམ་ཤེས་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འབྱེད་པའི་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་དང། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། གསུང་རབ་ལ་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་ལ་ལུང་རིགས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ལུང་གཙོ་ཆེ་བར་ཐལ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་བའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། གསུང་རབ་ལས་དྲང་དོན་དུ་གསུངས་ན་དྲང་དོན་ཡིན་མི་དགོས། ངེས་དོན་དུ་གསུངས་ན་ངེས་དོན་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་ཆོས་ཅན། དྲང་དོན་གྱི་མདོར་ཐལ། དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ངེས་དོན་གྱི་མདོ་

17

རྟོན་བཞི།

ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། གཞན་ཡང་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གསུང་རབ་ལ་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་ན་དེ་གཉིས་ལས་གཙོ་བོར་རིགས་པ་རྣམ་དག་ཅིག་གིས་འབྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་ཚེ་གསུང་རབ་ན་དྲང་ངེས་མི་མཐུན་པ་སྣ་ཚོགས་ཤིག་གསུངས་པས་དེ་དག་ལས་འདི་ལྟར་དུ་བདེན་འདི་ལྟར་དུ་མི་བདེན་ཞེས་རིགས་པ་རྣམ་དག་ཅིག་གིས་འབྱེད་དགོས། ལུང་རྣམས་ནི་དྲང་ངེས་དཔྱོད་པའི་གཞི་ཡིན་པས་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། མཐར་གཏུགས་ན་དྲི་མ་མེད་པའི་རིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་འབྱེད་དགོས་ཏེ། ཞེས་པ་དང། གསུང་རབ་ལས་དྲང་ངེས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་དུ་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང། འདི་ནི་འདིའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཙམ་གྱི་ལུང་གིས་ནི་དེ་ནི་དེ་ལྟར་བཞག་པར་མི་ནུས་ལ། དེའི་ཚེ་སྤྱི་ལ་དེ་ལྟར་མ་ཁྱབ་པ་ན་བྱེ་བྲག་དྲང་ངེས་ལ་ཡང་འདི་ནི་འདིའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་སྒྲུབ་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་དང། སྔགས་རིམ་ལས་ཀྱང། དེའི་ཚེ་ལུང་གཉིས་ནི་བདེན་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་མིན་དཔྱོད་པའི་གཞི་ཡིན་པས། རྩོད་གཞི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བདེན་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་མིན་དབྱེ་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིའི་ཚུལ་རྣམ་འགྲེལ་ལས་རྒྱས་པར་བཤད་དོ། །

སྨྲས་པ།

རྟོན་བཞིའི་དཀའ་གནས་སིནྡྷུ་ཝ་རའི་ཁ། །
མང་ཐོས་ཉི་ཟླའི་འོད་ཀྱིས་འཛུམ་མིན་པ། །
ཕྲ་ཞིབ་རྣམ་དཔྱོད་སྐེད་ཕྲའི་འགྲམ་པའི་ཆང། །
བཏབ་ཚེ་འདབ་བརྒྱར་ལྷུག་ལྷུག་འདི་ན་རྒོད། །

18

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

དགག་སྒྲུབ་རྩེ་བརྒྱས་ཕས་རྒོལ་བྲག་རི་འཇོམས། །དབྱངས་ཅན་རྒྱུད་དུ་བླངས་པའི་ཚིག་སྦྱོར་གྱིས། །སུམ་རྩེན་བདག་པོ་ཕྱོགས་འདིར་ཞུགས་སྙམ་ནས། །པདྨའི་གདན་ཅན་བཅུ་གཉིས་འདྲེན་བྱེད་གཡོ། །མང་ཐོས་དཔལ་གྱི་བདག་པོའི་འདྲེན་བྱེད་ལས། །ལུང་རིགས་རྟེན་ཟ་དུས་མཐའི་ཞུགས་ལྟ་བུས། །རྨོངས་ཆེན་འདོད་ལྷའི་བདག་པོ་རབ་བཅོམ་ཚེ། །ཉེ་ཉོན་ཡིད་སྲུབས་ཀུན་གྱི་མགོ་བོ་འདར། །བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །

19

དྲི་ཞུས།

དྲི་ཞུས།

གཉིས་པ་དྲང་ངེས་ཇི་ལྟར་འབྱེད་ཚུལ་ལ་གཉིས། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱོགས་དང། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱོགས་སོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། མདོ་སྡེ་ལས་ཇི་ལྟར་གསུངས་ཚུལ་དང། ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་སོགས་ཀྱིས་དེའི་དོན་བཀྲལ་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སྤོང་གི་དྲི་བ། འགལ་བ་དེ་སྤོང་བའི་ལན། ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ། གྲུབ་པའི་དོན་ཞུས་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རྣམ་གྲངས་དུ་མར་ཕུང་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་བཀའ་སྩལ་ཞེས་པ་ནས། དོན་དེ་ཉིད་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་བདག་ཡོངས་སུ་ཞུ་ལགས་སོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། འདིའི་སྐབས་སུ་དགག་བཞག་སྤངས་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་ཁ་ཅིག །དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས་སྟོན་པ་ལ་མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སྤོང་གི་དྲི་བ་ཞུས་ཚུལ་ཡོད་དེ། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོར་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་མཉམ་དུ་གསུངས། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་བར་བར་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་མཉམ་དུ་གསུངས། འདི་གཉིས་སྒྲ་སོར་བཞག་ན་འགལ་ནའང་སྟོན་པ་ལ་འགལ་བ་མི་མངའ་བས། བར་བར་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དེ་གང་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་ཞེས་དངོས་སུ་ཞུས་ནས། དང་པོར་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དེ་གང་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་ཞེས་དོན་གྱིས་ཞུས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འོ་ན་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོར་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཁྱད་གཞིར་བཟུང་ནས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་དངོས་སུ་གསུངས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་དྲི་བ་ཞུས་ཚུལ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོར་འགྲེལ་རྐང་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་ཁྱད་གཞིར་བཟུང་ནས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་དངོས་སུ་གསུངས་པར་ཐལ།

20

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོར་དངོས་ཟིན་ལ་འགྲེལ་རྐང་བརྒྱད་རྩ་བརྒྱད་ཁྱད་གཞིར་མ་བཟུང་བར་ཕུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཉུང་ཤས་ཤིག་ཁྱད་གཞིར་བཟུང་བའི་ཁྱད་པར་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། དང་པོར་ཝ་ན་ཎ་སིར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གསུངས་ཤིང། ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལ་ཉུང་ཤས་ཤིག་མ་གཏོགས་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མ་བཀག་ཅིང་བདེན་པར་ཡོད་པ་མང་དུ་གསུངས་པའི་སྐོར་ཞིག་གོ །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོར་སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་ཁྱད་གཞིར་བཟུང་ནས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་དངོས་སུ་གསུངས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོར་སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་སྒྲས་ཟིན་ལ་དངོས་སུ་བསྟན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་དངོས་སུ་བསྟན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་སྟོང་ཉིད་རྒྱས་པར་དངོས་སུ་བསྟན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དེས་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་དངོས་སུ་བསྟན་པར་ཐལ། དེས་དེ་རྣམས་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དུ་བསྡུས་ནས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་དེ་རྣམས་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དུ་བསྡུས་ནས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེས་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་རིགས་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། མ་ཕྱེ་བར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་གསུངས་པ་ཡང་དྲང་དོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང༌། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོར་བཀའ་སྩལ་ཚུལ་སྟོན་པ་ན། ཕུང་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་བཀའ་སྩལ་ཞེས་དང། སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་དང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དང་ཟས་རྣམས་ཀྱི་བར་ཡང་བཀའ་སྩལ་ལ་ཞེས་དང། བདེན་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་

21

དྲི་ཞུས།

ཞེས་དང། ཁམས་སྣ་ཚོགས་པ་དང་ཁམས་དུ་མ་དང་ཞེས་དང། བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱང། ཞེས་གཟུགས་ནས་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་འདི་དག་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་ནས་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག །དྲི་བ་ཞུས་ཚུལ་ཡོད་དེ། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོར་གཟུགས་ནས་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་མཉམ་དུ་གསུངས། བར་བར་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་མཉམ་དུ་གསུངས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དྲི་བ་ཞུས་ཟེར་ན། འོ་ན་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དེ་གཟུགས་ནས་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། དྲི་བ་ཞུས་ཚུལ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་གཟུགས་ནས་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་བར་གྱི་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མདོར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་གི་དངོས་བསྟན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་ཁས་ལེན་དུ་རུང་བའི་མདོར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་འདིར་མ་ཁྱབ་ཟེར། འདོད་མི་རིགས་ཏེ། གྲུབ་དོན་གྱི་མདོ་ཚན་དང་པོ་ལས། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་དེ་ཡང་བླ་ན་མཆིས་པ་སྐབས་མཆིས་པ། དྲང་བའི་དོན་རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ལགས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་མཚམས་དེ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདུས་བྱས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མདོ་ཡིན་ན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་མདོ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདུས་བྱས་མི་རྟག་པར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མདོ་ལ་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མདོ་ལ་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདེན་བཞི་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མདོ་ལ་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། བདེན་བཞིའི་བླང་དོར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མདོ་དེ་དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་གི་རྟགས་ཀྱིས་གཞལ་བྱ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་སྟོན་པའི་མདོ་རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་བསླུ་བར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རྟགས་ཆོས་གཉིས་ལྡན་གྱི་མཐུན་

22

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

དཔེ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་འགྲེལ་ལས། བླང་དང་དོར་བྱའི་དེ་ཉིད་ནི། །ཐབས་བཅས་རབ་ཏུ་ངེས་པ་ཡིས། །གཙོ་བོའི་དོན་ལ་མི་སླུའི་ཕྱིར། །གཞན་ལའང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཡིན། །ཞེས་དང། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུང་ལྐོག་གྱུར་ལ། །གང་ཞིག་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་འགྱུར་བ། །དེ་ཡིས་སྟོང་པ་ཉིད་བསྟན་ཏེ། །དེ་ཉིད་ཁོ་ནར་ཡིད་ཆེས་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱི་ལེའུ་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཕྱེ་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཕྱེ་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མདོ་ལ་ངེས་དོན་གྱི་མདོས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཞན་དབང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མདོ་ལ་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་མ་ཁྱབ་མཚམས་འཛིན་ཚུལ་འཐད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། གཟུགས་ནས་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་བར་གྱི་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དེ་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་སྒྲས་ཟིན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པའི་དོན་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་དྲི་བ་ཞུས་ཚུལ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མིང་གི་སྔ་རོལ་བློ་མེད་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དེ་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དེ་བཀག་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག །ལུང་འདི་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་སྒྲས་ཟིན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་སྟོན་པའི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འདུས་བྱས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང། ཕུང་པོ་ལྔ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རྣམ་གྲངས་དུ་མར་ཕུང་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་བཀའ་སྩལ་ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྔའི་སྟེང་དུ་གྲུབ་པར་བཀའ་སྩལ་པའི་རང་མཚན་ཡིན་པར་ཐལ། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ལ་དྲི་བ་ཞུས་ཚུལ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཕུང་པོ་ལྔ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དེ། དེ་ལ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་མེད་རྒྱུའི་

23

དྲི་ཞུས།

མཚན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག །མདོ་འདི་དང་ཕུང་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་བཀའ་སྩལ་ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲས་ཟིན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར། མདོ་ཕྱི་མ་འདི་མདོ་སྔ་མའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་སྒྲས་ཟིན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རིགས་ཏེ། ཕུང་པོ་ལྔ་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དེ་སྐབས་འདིའི་མེད་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་བྱེད་རིགས་ཀྱང་ཕུང་པོ་ལྔ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དེ་ལྟར་མི་བྱེད་པའི་ཁྱད་པར་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། མེད་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའམ་གནས་པ་ལ་བྱའོ། །ཞེས་དང། དེ་མན་ཆད་ཀྱིས་ཀུན་ཏུ་བཏགས་ཚུལ་སྟོན་ཏེ་འདི་གཟུགས་ཕུང་ངོ་ཞེས་ངོ་བོ་དང་གཟུགས་ཕུང་སྐྱེའོ། །ཞེས་སོགས་སུ་བཏགས་པ་ནི་བྱེ་བྲག་གམ་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་ཚུལ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རྣམ་གྲངས་དུ་མར་ཕུང་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་བཀའ་སྩལ་ཞེས་པའི་མདོ་འདིས་ཕུང་པོ་ལྔ་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་དངོས་སུ་བསྟན་པར་ཐལ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་བཀའ་སྩལ་ཞེས་པའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་དེ་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། མདོ་འདིས་དེ་ལྟར་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འདིས་དེ་ལྟར་མ་བསྟན་པར་འདིའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོས་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་ཁྱད་པར་འཐད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བཀའ་སྩལ་ཞེས་པ་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དེར་བཀའ་སྩལ་པ་དེ་སྟོན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བཀའ་སྩལ་ཞེས་པའི་དོན་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། བཀའ་སྩལ་ཞེས་པ་དེ་དགོངས་འགྲེལ་འདིར་བཀའ་སྩལ་ཚུལ་ལ་བྱེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དགོངས་འགྲེལ་དྲང་དོན་གྱི་མདོར་ཐལ། འདོད་པའི་པའི་ཕྱིར།

24

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

དེ་བཞིན་དུ་ཚིག་རྐང་ཕྱི་མ་རྣམས་ལ་སྤྲོས་པས་ཆོག་གོ །
ཡང་ཁོ་ན་རེ། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོར་གཟུགས་ནས་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་དངོས་སུ་བསྟན་པར་ཐལ། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་བར་བར་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་མཉམ་དུ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འདི་ཉིད་ལས། ཆོས་རྣམས་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་མཉམ་དུ་གསུངས་པ་དང། མེད་མཉམ་དུ་གསུངས་པ་དང་ཡོད་མེད་ལེགས་པར་ཕྱེ་བ་གསུམ་ཡིན་པ་ནི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོར་གཟུགས་ནས་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་ཅེས་པའི་ཚིག་ཡོད་མཉམ་དང། བར་བར་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཅེས་པའི་ཚིག་ཡོད་མཉམ་དུ་གསུངས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག །དྲི་བ་ཞུས་ཚུལ་ཡོད་དེ། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོར་གཟུགས་ནས་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་མཉམ་དུ་གསུངས། བར་བར་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དེར་མ་གྲུབ་མཉམ་དུ་གསུངས་ཞེས་སོགས་དྲི་བ་ཞུས་ཟེར་ན། འོ་ན་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་བར་བར་གཟུགས་སོགས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་དངོས་སུ་བསྟན་པར་ཐལ། བར་བའི་དྲི་བ་ཞུས་ཚུལ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གྲུབ་དོན་གྱི་མདོ་ཚན་གཉིས་པ་ལས། བླ་ན་མཆིས་པ་སྐབས་མཆིས་པ་ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་དང། ཅི་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་ཞེས་པའང་འབྲེལ་མེད་པར་ཐལ། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་བར་བས་དངོས་སུ་བསྟན་ཚུལ་ལས་ལྷག་བསྟན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག །འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོར་གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་དོན་

25

དྲི་ཞུས།

དུ་གྲུབ་པར་གསུངས། བར་བར་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་གསུངས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དྲི་བ་ཞུས་ཟེར་ན། འོ་ན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་བཀའ་སྩལ་ཞེས་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོར་གཟུགས་སོགས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་དངོས་སུ་བསྟན་ཀྱང། ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པར་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པའི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དྲི་བ་ཞུས་ཚུལ་འཐད་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་བཀའ་སྩལ་ཞེས་པའི་རང་མཚན་དེ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པ་ལ་བྱེད་རིགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མདོ་དེས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པར་བཀའ་སྩལ་ཚུལ་དངོས་སུ་བསྟན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དེས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པར་དངོས་སུ་བརྗོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ལྟར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་དེར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རིགས་ཏེ། སྒྲ་རྟོག་རང་ཡུལ་ལ་སེལ་འཇུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གང་ཞེ་ན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་དངོས་སུ་བཀག་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། འདིར་དེ་དངོས་སུ་མ་བཀག་པར་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དངོས་སུ་བཀག་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་མེད་པའི་རྣམ་རིག་ལ་འཇུག་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང། བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་ལས་དེ་དངོས་སུ་བཀག་པའི་ཁྱད་པར་འཐད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཟུར་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འདི་ཉིད་ལས། བྱང་ས་ལས་འདིའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པ་དེ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དུ་འཇུག་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཟུར་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་ལས། བྱམས་པས་གསོལ་བ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་གཟུགས་བརྙན་དེ་སེམས་ལས་ཐ་དད་པ་ཞེས་བགྱི་འམ། ཐ་དད་མ་ལགས་ཞེས་བགྱི། བཀའ་སྩལ་པ་བྱམས་པ་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་དང། འདི་ཉིད་ལས། མདོ་དེ་

26

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

ལས་ཞི་གནས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ནི་ཕྱི་རོལ་བཀག་པ་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག །རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་བཀའ་སྩལ་ཞེས་པའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་དེ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཚོན་བྱེད་ལ་བྱེད་རིགས་པར་ཐལ། རྒྱ་ནག་འགྲེལ་ཆེན་ལས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེས་དེ་ལྟར་བཤད་ཀྱང་ཁས་ལེན་མི་རིགས་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། འདིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཅེས་པ་རྒྱ་ནག་གི་འགྲེལ་ཆེན་སོགས་ལས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད་ལ་བཤད་པ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་མཚན་ཉིད་དེ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད་ལ་བྱེད་རིགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མདོ་ལས། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་གནས་པ་ནི་མ་ཡིན་པས། ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། མདོ་དེ་ཉིད་ལས་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། ཀུན་བཏགས་ལ་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་རྣམ་བཞག་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། ཀུན་བཏགས་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཚོན་བྱེད་ཡོད་པས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཀུན་བཏགས་ལ་བཤད་དུ་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས་སྟོན་པ་ལ་མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སྤོང་གི་དྲི་བ་ཞུས་ཚུལ་ཡོད་དེ། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོར་གཟུགས་ནས་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་བར་གྱི་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་དང་སྐྱེ་འགག་སོགས་ཡོད་ཡོད་ཅེས་པའི་མདོ་ཚིག་ལན་གྲངས་མང་པོར་བཀའ་སྩལ། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་བར་བར་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་འགག་སོགས་མེད་མེད་ཅེས་པའི་མདོ་ཚིག་ལན་གྲངས་དུ་མར་བཀའ་སྩལ། འདི་

27

དྲི་ཞུས།

གཉིས་སྒྲ་སོར་བཞག་ན་འགལ་ནའང་སྟོན་པ་ལ་འགལ་བ་མི་མངའ་བས། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་བར་བར་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དེ་གང་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་ཞེས་དངོས་སུ་ཞུས་ནས། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོར་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དེ་གང་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་ཞེས་དོན་གྱིས་ཞུས་པ་དེ་སྐབས་འདིའི་དྲི་བ་ཞུས་ཚུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ལ་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲས་ཟིན་མི་མཐུན་སྙམ་པའི་དོགས་པ་སྐྱེས་ནས་ཞུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དོགས་པ་དེ་འདྲ་ཕྱི་རབས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་ལ་འབྱུང་བ་སེལ་བའི་ཆེད་དུ་ཞུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོར་གཟུགས་ནས་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་དངོས་སུ་བསྟན། དེ་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པའི་ཁྱད་པར་འཐད་པར་ཐལ། དེའི་དྲི་བ་ཞུས་ཚུལ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། དེས་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཆོས་ཁམས་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རིགས་ཏེ། དེས་ནམ་མཁའ་སོགས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་མི་ལེན་ཀྱང། དེས་དེ་རྣམས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་ཁྱད་པར་འཐད་པའི་ཕྱིར། དེས་དེ་རྣམས་རང་གི་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་མ་གྲུབ་ན་ཡོད་པར་འཇོག་མི་ཤེས་ཤིང་དེ་ལ་རང་མཚན་གྱི་མིང་མི་འདོགས་ཀྱང། སེམས་ཙམ་པ་ལྟར་ན་དེས་དེ་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་བླངས་སོང་བའི་ཁྱད་པར་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། དོན་སྨྲ་གཉིས་ཀྱིས་གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་དང་བརྡ་འདོགས་པའི་གནས་སུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཁེགས་ན་དེ་དག་ཡོད་པར་འཇོག་མི་

28

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

ཤེས་ཏེ། ཚད་མ་པ་ལ་གྲགས་པའི་རང་མཚན་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་དང། སྟོང་ཐུན་ལས། ནམ་མཁའ་དང་མྱང་འདས་སོགས་ནམ་མཁའ་དང་ཟག་པ་ཟད་པ་སོགས་ཀྱི་མིང་གང་ལ་འཇུག་པའི་གནས་སུ་ནམ་མཁའ་དང་མྱང་འདས་སོགས་རང་གི་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པར་མདོ་སྡེ་པས་འདོད་པ་དེ་ལ་མདོ་སྡེ་པ་རང་གིས་རང་མཚན་གྱི་མིང་མ་བཏགས་ཀྱང། སེམས་ཙམ་པ་ལྟར་ན་མདོ་སྡེ་པས་དེ་ལ་རང་མཚན་གྱི་དོན་ཁས་བླངས་པར་སོང་བའི་དོན་དེ་འདི་རྟོགས་པ་ཤིན་ཏུ་གནད་ཆེ་བར་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ཁོ་ན་རེ། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོས་རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་བྱེ་མདོ་གཉིས་ལ་ཆོས་ཁམས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྟོན་མི་དགོས་པར་ཐལ། དེས་དེ་ལྟར་དུ་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེས་དེ་ལྟར་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཡང་ཁོ་ན་རེ། དེས་དེ་ལྟར་དུ་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པར་ཐལ། དེས་ཆོས་ཁམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། དེ་ལ་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་ངེས་ན། བྱེ་བྲག་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་ངེས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱས་པ་དེ་སྤྱིར་སྒྲའི་རྟག་པས་སྟོང་པར་ངེས་ན། བྱེ་བྲག་པི་ཝང་གི་སྒྲའི་རྟག་པས་སྟོང་པར་ངེས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། སྤྱིས་སྟོང་པར་ངེས་ན་བྱེ་བྲག་གིས་སྟོང་པར་ངེས་པས་ཁྱབ་པ་གྲུབ་པོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁོ་ན་རེ། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོར་གཟུགས་ནས་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་དང་སྐྱེ་འགག་ལ་སོགས་པ་ཡོད་ཅེས་པའི་མདོ་ཚིག་བཀའ་སྩལ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོར་གཟུགས་ནས་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་དང་སྐྱེ་འགག་

29

ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་མདོར་བསྟན།

ལ་སོགས་པ་ཡོད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁྱབ་པར་ཐལ། དེར་དེ་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ཅེས་སྟོན་པའི་མདོ་ཚིགབཀའ་སྩལ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེར་དེ་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་སོགས་ཡོད་ཅེས་པའི་མདོ་ཚིགབཀའ་སྩལ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འོ་ན། ཤེས་རབ་སྙིང་པོར་གཟུགས་སོགས་མེད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་པར་ཐལ། དེར་དེ་རྣམས་མེད་ཅེས་པའི་མདོ་ཚིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། གཞན་ཡང། དེར་དེ་རྣམས་མེད་ཅེས་སྟོན་པའི་མདོ་ཚིག་བཀའ་སྩལ་བར་ཐལ། དེར་དེ་རྣམས་མེད་ཅེས་པའི་མདོ་ཚིགབཀའ་སྩལ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གཉིས་ཀ་གྲུབ་སྟེ། དེར་གཟུགས་མེད་སྒྲ་མེད་ཅེས་པའི་མདོ་ཚིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།
ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་མདོར་བསྟན།

གཉིས་པ་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་བཤད་པ་དང། མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་མདོར་བསྟན་རྒྱས་བཤད་དེ་དག་གི་དཔེ་བསྟན་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ངས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་འདི་ལྟ་སྟེ། ཞེས་སོགས་གསུངས། འདིའི་སྐབས་སུ་དགག་བཞག་སྤང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་ཁ་ཅིག །ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་ཡོད་དེ། ཀུན་བཏགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ། གཞན་དབང་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འོ་ན། མདོར་བསྟན་གྱི་གཞུང་འདིས། ཀུན་བཏགས་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གསུམ་རིམ་པ་བཞིན་ཏུ། མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་གྱི་མཚན་གཞིར་སོ་སོར་དངོས་སུ་བསྟན་པར་ཐལ། སྦྱོར་བ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱས་བཤད་ཀྱི་སྐབས་སུ་དེ་

30

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

ལ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གང་ཞེ་ན་ཞེས་པའི་གཞུང་འདིས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མཚན་གཞི་དངོས་སུ་དྲིས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པའོ་ཞེས་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་རྣམས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་པས་རྒྱུ་མཚན་དྲི་བ་ཡིན་ལ། རྒྱུ་མཚན་དེའི་དྲིས་ལན་འཆད་པ་ལ། འདི་ལྟར་དེ་ནི་མིང་དང་བརྡས་རྣམ་པར་བཞག་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་གནས་པ་ནི་མ་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་དེ་ནི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས། དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་བསྡུས་ཏེ་སྟོན་པ་ལ། དེའི་ཕྱིར་དེ་ནི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། མདོའི་དམིགས་འབྱེད་པ་འདིས་འོག་མ་གཉིས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། མདོར་བསྟན་གྱི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་དང་ཞེས་པས་གཞན་དབང་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མཚན་གཞིར་ཡོངས་སུ་བསྟན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱས་བཤད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཞེས་པས་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མཚན་གཞི་དངོས་སུ་དྲིས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རིགས་སྟེ། དེས་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མཚན་གཞི་དངོས་སུ་དྲིས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཞན་གྱི་དབང་གི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་གཞན་དབང་དེའི་མཚན་གཞི་ཡིན་ནོ་ཞེས་དངོས་སུ་འཆད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་དེ་དེ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱི་དྲི་བ་འཆད་བྱེད་དང། འདི་ལྟར་དེ་ནི་རྐྱེན་གཞན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་འབྱུང་བ་ཡིན་གྱི་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་མ་ཡིན་པས་ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་རྒྱུ་མཚན་དེའི་དྲིས་ལན་འཆད་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་བསྡུས་ཏེ་སྟོན་པ་ན་དེའི་ཕྱིར་དེ་ནི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

31

ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་མདོར་བསྟན།

བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། མདོར་བསྟན་གྱི་གཞུང་འདིས་ཁྱད་གཞི་གང་དང་ཡང་མ་འབྲེལ་བའི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞིག་དངོས་སུ་བསྟན་པར་ཐལ། འདིས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དངོས་སུ་བསྟན། ཀུན་བཏགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱིས་རྣམ་པ་གཞི་མེད་པ་ཞིག་བསྟན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་གང་གི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་མཚམས་ལ་ཁོ་རང་ལ་འོ་ན། མདོར་བསྟན་གྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་པས་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་དང་མ་འབྲེལ་བའི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞིག་དངོས་སུ་བསྟན་པར་ཐལ། དེས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞིག་དངོས་སུ་བསྟན། མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་ན། གཞུང་འདིས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ཅིག་མེད་པར་ཐལ། །འདོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཅེས་པའི་ཚིག་འདིས་ཁྱད་གཞི་དང་མ་འབྲེལ་བའི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞིག་དངོས་སུ་བསྟན་པར་ཐལ། འདིས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་དངོས་སུ་བསྟན། ཀུན་བཏགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། བདག་མེད་ཅེས་པའི་ངག་དེས་གཟུགས་བདག་མེད་དུ་དངོས་སུ་བསྟན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁོ་ན་རེ། མདོར་བསྟན་གྱི་གཞུང་འདིས་ཀུན་བཏགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་གསུམ་དངོས་སུ་བསྟན་པར་ཐལ། ངོ་བོ་ཉིད་ནི་རྣམ་གསུམ་གྱི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་འདིས་ཀུན་བཏགས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་གསུམ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། དེ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ལུང་དེ་འདིའི་ཐད་དུ་དྲངས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། མདོ་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ལས། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་དེ་དགོངས་གཞི་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་དགོངས་པར་སྟོན་པ་ལ་མཚུངས་པར་སྟོན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གོང་གི་རྩ་རྟགས་གྲུབ་སྟེ།

32

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

ངོ་བོ་ཉིད་ནི་རྣམ་གསུམ་གྱི། །ཞེས་པས། ཀུན་བཏགས་སོགས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་པོ་དངོས་སུ་བསྟན། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་རྣམ་གསུམ་ལ། །ཞེས་པས་དེ་གསུམ་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་གསུམ་གྱི་མཚན་གཞིར་དངོས་སུ་བསྟན། དགོངས་ནས་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ནི། །ངོ་བོ་ཉིད་མེད་བསྟན་པ་ཡིན། །ཞེས་པས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་ཡོད་དེ། མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ། སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ། དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ། ཀུན་མཁྱེན་ཇོ་ནང་བའི་གསུང་ན་རེ། འཆད་ཚུལ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་པོ་དེ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་དགོངས་གཞི་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་ཆོས་ཐམསཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་དེ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི། དོན་དམ་པའི་ཆོས་ལ་དགོངས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་རྣམས་རང་སྟོང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོ་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དོན་དམ་པའི་ཆོས་རྣམས་གཞན་སྟོང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོ་བདེན་པར་གྲུབ་ཅིང་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། གང་དག་ཤེར་ཕྱིན་ལ་སོགས་པའི་མདོ་རྣམས་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དགོངས་ཀྱི་དོན་དམ་ལ་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་པ་ནི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་འདོད་པ་དགོངས་འགྲེལ་དང་ཡང་འགལ། ཐོགས་མེད་སྐུ་འཆེད་ཀྱི་གཞུང་དང་ཡང་འགལ། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ལུགས་ལས་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་

33

ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་མདོར་བསྟན།

གྲུབ་སྟེ། དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་དུ་བསྡུས་ཏེ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་དགོངས་པར་བསྟན་པ་གང་ཞིག །ཁྱོད་དེ་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་དུ་འདུ་ཞིང་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་བཤད་ན་གོ་སླ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བསྡུས་ཏེ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་དགོངས་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་རང་བཞིན་མེད་པར་གསུངས་པ་དང། ཁྱད་པར་དུ་སྟོང་ཉིད་དང་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་དོན་དམ་པའི་རྣམ་གྲངས་ཐམས་ཅད་སྨོས་ནས་རང་བཞིན་མེད་པར་གསུངས་པ་རྣམས། འདིར་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་དུ་དགོངས་པར་འགྲེལ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། དེར་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་པར་གསུངས་པའི་ནང་ན་དོན་དམ་པ་མེད་དོ་ཞེས་བློ་གྲོས་དང་ལྡན་པ་སུ་ཞིག་གིས་སྨྲ་སྟེ་སྨྲ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། མདོ་དེ་དག་ལས་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ནང་ན་དོན་དམ་མེད་དོ་ཞེས་སེམས་དང་ལྡན་པ་སུ་ཞིག་སྨྲ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ག་ལ་དགོངས་ནས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་དེ་ལྟར་གསུངས་པར་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་བཞེད་པ་གང་ཞིག །ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བསྡུ་བ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཅི་ལ་དགོངས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་ཞེ་ན། སྨྲས་པ་འདུལ་བའི་དབང་གིས་དེ་དང་དེར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་ཏེ། ཞེས་དང། སུམ་ཅུ་པ་ལས་ཀྱང། ངོ་བོ་ཉིད་ནི་རྣམ་གསུམ་གྱི། །ངོ་བོ་ཉིད་མེད་རྣམ་གསུམ་ལ། །དགོངས་ནས་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ནི། །ངོ་བོ་ཉིད་མེད་བསྟན་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་ཀྱིས་དོན་དམ་བདེན་པ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་ཅིང། ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་དེ་གསོར་མི་རུང་གི་ལྟ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར། རྩ་ཤེས་ལས། འདུས་བྱས་རབ་ཏུ་མ་གྲུབ་པས། འདུས་མ་བྱས་ཆོས་ཇི་ལྟར་

34

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

འགྲུབ། །ཅེས་དང། གང་དག་སྟོང་པ་ཉིད་ལྟ་བ། །དེ་དག་སྒྲུབ་ཏུ་མེད་པར་གསུངས། །ཞེས་དང། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བསྟོད་པ་ལས། ཀུན་རྟོག་ཐམས་ཅད་སྤང་བའི་ཕྱིར། །སྟོང་ཉིད་བདུད་རྩི་སྟོན་མཛད་ན། །གང་ཞིག་དེ་ལ་ཞེན་གྱུར་པ། །དེ་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་སྨད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཁོ་ན་རེ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་དེར་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་སོགས་མེད་པར་བརྩལ་དུ་བཏོན་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། ཡུམ་གྱི་མདོ་ལ་སོགས་པར་ཕུང་པོ་ལྔ་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རེ་རེ་ནས་དངོས་པོ་མེད་པ་དང་རང་བཞིན་མེད་པ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་ཤིང། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

35

མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྒྱས་བཤད།

མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྒྱས་བཤད།

གཉིས་པ་ལ་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་བཤད་པ། སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་བཤད་པ། དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་བཤད་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གང་ཞེ་ན་ཞེས་སོགས་གསུངས། འདིའི་སྐབས་སུ་དགག་བཞག་སྤང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཀུན་བཏགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྒྲུབ་ཕྱོགས་ནས་མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་ཡིན་ཅིང། དགག་ཕྱོགས་ནས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དེ་སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་ཡིན་པར་ཐལ། སྦྱོར་བ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། མདོ་སྡེ་པས་དེ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། །དེས་དེ་སྤྱི་མཚན་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་དེ་དངོས་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། ཞེན་ཡུལ་གྱི་རང་ལྡོག་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་ནའང་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་སྤྱི་མཚན་དངོས་པོ་མེད་པར་མདོ་སྡེ་པས་ཀྱང་གྲུབ་ཟིན་པས་མི་འཐད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སྐབས་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ལ་འཇོག །ཤུགས་བསྟན་གྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ལ་འཇོག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མདོ་འདིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་དངོས་སུ་འགྲེལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཤུགས་ལ་འགྲེལ་བའི་

36

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

ཕྱིར། དེར་ཐལ། མདོ་འདིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་འཁོར་ལོ་བར་བའི་དགོངས་པར་དངོས་སུ་འགྲེལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་དགོངས་པར་ཤུགས་ལ་འགྲེལ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེར་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཡོངས་གྲུབ་བསྒོམས་པས་རང་གི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་དགོངས་པར་ཤུགས་ལ་འགྲེལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་བསྒོམས་པས་རང་གི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་འཁོར་ལོ་བར་བའི་དགོངས་པར་དངོས་སུ་འགྲེལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རིགས་ཅན་གསུམ་གས་དགོངས་འགྲེལ་ནས་བཤད་པའི་གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་བསྒོམས་པས་རང་གི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། ཉན་རང་དང་བྱང་སེམས་གསུམ་གས་ལམ་འདི་ཉིད་དང་སྒྲུབ་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་འཐོབ་པས་ཞེས་དང། དགོངས་འགྲེལ་ལས། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་དེ་ལ་སེམས་ཅན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་པའི་རིགས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ལམ་འདི་ཉིད་དང་སྒྲུབ་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་བདེ་བ་བླ་ན་མེད་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ལ། སེམས་ཅན་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པའི་རིགས་ཅན་རྣམས་དང། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ལམ་འདི་ཉིད་དང་སྒྲུབ་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་བདེ་བ་བླ་ན་མེད་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བས། འདི་ནི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་དག་པའི་ལམ་གཅིག་པོ་ཡིན་ལ་རྣམ་པར་དག་པ་ཡང་གཅིག་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། མདོ་སྡེ་པས་ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པར་ཐལ། དེས་ཀུན་བཏགས་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཀུན་བཏགས་ཀུན་བཏགས་སུ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ཆོས་ཅན། ཀུན་བཏགས་ཀུན་བཏགས་སུ་ཚད་མས་ངེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་

37

མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྒྱས་བཤད།

ན། ཀུན་བཏགས་ཁྱོད་དུ་ཚད་མས་ངེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གོང་གི་རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཀུན་བཏགས་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རང་མཚན་ཚད་མས་ངེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན་རང་མཚན་རང་མཚན་དུ་ཚད་མས་ངེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མི་རྟག་པ་ཚད་མས་ངེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན་མི་རྟག་པ་མི་རྟག་པར་ཚད་མས་ངེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པར་ཐལ། ཀུན་བཏགས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་དང་སྤྱི་མཚན་སོགས་དེ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཀུན་བཏགས་གང་གིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པའི་སྐབས་སུ་མཁོ་བའི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པར་ཐལ། མདོ་དེའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། འདི་ཉིད་ལས། སྤྱིར་ཀུན་བཏགས་ལ་སྤྱི་མཚན་ཐམས་ཅད་དང་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་དགོངས་འགྲེལ་ལས་མ་གསུངས་པ་ནི་ཀུན་བཏགས་གང་གིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པའི་སྐབས་སུ་དེ་དག་མི་མཁོ་བས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འདི་ཉིད་ལས། ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་དང་ཞེས་པའི་ལུང་དོན་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སྐབས་འདིའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཀུན་བཏགས་དང། དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་སྐབས་འདིའི་དངོས་བསྟན་གྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཀུན་བཏགས་འདོགས་གཞིར་གྱུར་པའི་ཆོས་རྣམས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་དེར་གྲུབ་པར་སྒྲོ་བཏགས་པ་དེ་སྐབས་འདིའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཀུན་བཏགས་དང། དེ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པ་དང་གྲུབ་པར་སྒྲོ་བཏགས་པ་ལྟར་དུ་གྲུབ་

38

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

པས་སྟོང་པ་དེ་སྐབས་འདིའི་དངོས་བསྟན་གྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་ཡིན་ཞེས་པ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁོ་ན་རེ། ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སྐབས་འདིའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པར་ཐལ། ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་རྣམས་སྐབས་འདིའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་རྣམས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ནི་གཟུགས་སོ་ཞེས་ངོ་བོ་ལ་དང་འདི་ནི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བའོ་ཞེས་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་རྣམས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་རུང་དེ་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲོ་བཏགས་པ་དང་གཟུགས་རུང་ལ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བའོ་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲོ་བཏགས་པ་རྣམས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་ཅིང། འདོད་མི་རིགས་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། མདོ་འདིས་ཀུན་བཏགས་ངོས་བཟུང་བའི་སྐབས་གཉིས་ཀར་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་བཏགས་གཞན་མ་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག །ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་རྣམས་སྐབས་འདིའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ཟེར་ན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་རྣམས་སྐབས་འདིའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དེ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུགས་རུང་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་སྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང། གཟུགས་རུང་ལ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་སྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲོ་བཏགས་པ་རྣམས་དེར་འཇོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །དེ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་

39

མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྒྱས་བཤད།

ཕྲ་མོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། བདག་མེད་ཕྲ་མོ་གཉིས་འགལ་བའི་ཕྱིར།
ཡང་ཁ་ཅིག །སྐབས་འདིའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ན་མེད་པས་ཁྱབ་ཟེར། ཁ་ཅིག་ཡོད་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། འདི་ཉིད་ལས། གཞན་དབང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་འདི་ཇི་ལྟར་ཡིན་མི་ཤེས་ན་ལུགས་འདིའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མཐའ་ཆོད་པར་མི་ཤེས་སོ་ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་གཞན་དབང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་སྒྲོ་བཏགས་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་མི་ཤེས་ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མཐའ་ཆོད་པར་མི་ཤེས་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྐབས་འདིའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཀུན་བཏགས་ལ་གཞན་དབང་ལ་ཆོས་བདག་ཏུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པ་དང་དེ་ལ་ཆོས་བདག་ཏུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཞིག་དང་གཉིས་མི་འཇོག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྐབས་འདིའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཀུན་བཏགས་ལ་དེ་གཉིས་འཇོག་ཅིང། དང་པོ་མེད་ལ་ཕྱི་མ་དེ་ཡོད་པའི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དམ་བཅའ་གཉིས་པོ་རེ་རེ་ནས་འཐད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། དགོངས་འགྲེལ་ལས། དེ་ལ་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན། ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་ཇི་ལྟ་བ་དེ་ལྟ་བུར་ནི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ལྟ་བར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་མདོ་འདིས་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་མེད་པ་བཞིན་དུ་ཀུན་བཏགས་ཀྱང་མེད་པར་བསྟན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་མ་བསྟན་པར་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་དེ་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་པ་ལྟར་ཀུན་བཏགས་ཀྱང་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་པར་བསྟན་པའི་ཁྱད་པར་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། ཀུན་བཏགས་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་དང་འདྲ་བ་ནི་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་གྱི་དཔེ་ཡིན་གྱི། ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པའི་དཔེ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། འདི་

40

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

ཉིད་ལས། དེ་ལྟར་ན་གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་དེ་མིང་དང་བརྡས་བཞག་པའི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་མོད་ཀྱང་ཚད་མས་གྲུབ་པས་དགག་མི་ནུས་ལ། དེ་ཉིད་དངོས་པོ་དེ་དག་གི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ནི་མིང་ཙམ་གྱིས་བཞག་པའི་ཀུན་བཏགས་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པ་ཡིན་པས་མིང་དང་བརྡས་བཞག་པ་ལ་ཚད་མས་གྲུབ་མ་གྲུབ་གཉིས་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ནི་མིང་དང་བརྡས་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་གྱི་ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་དངོས་བསྟན་གྱི་མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་གྱི་ཀུན་བཏགས་ལ་ཚད་མས་གྲུབ་མ་གྲུབ་གཉིས་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པའོ་ཞེས་པའི་མདོའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཀུན་བཏགས་ལ་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དམ་བཅའ་གཉིས་རེ་རེ་ནས་འཐད་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང་འདི་ཉིད་ལས། ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་གཞན་དབང་དང་དེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཀུན་བཏགས་དང་དེ་དེས་སྟོང་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོའི་དོན་དུ་དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་བཀྲལ་བའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཤེས་པའི་ལུང་དོན་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་པས་ཕུང་སོགས་གཞན་དབང་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་དངོས་སུ་མ་བསྟན། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གང་ཞེ་ན། ཞེས་པས་ཕུང་སོགས་ཆོས་བདག་ཏུ་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་དེ་དངོས་སུ་མ་བསྟན། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གང་ཞེ་ན། ཞེས་པས། ཕུང་སོགས་ཆོས་བདག་ཏུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་དེ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བར་བས་དེ་ལྟར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྐབས་འདིར་དངོས་བསྟན་གྱི་ཀུན་བཏགས་ལ་ཕུང་སོགས་ཆོས་བདག་ཏུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་གཅིག་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དམ་བཅའ་དང་པོ་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁོ་ན་རེ། སྐབས་འདིར་དངོས་བསྟན་གྱི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ན་ཡོད་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་ཀུན་བཏགས་གང་གིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པའི་སྐབས་

41

མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྒྱས་བཤད།

སུ་མཁོ་བའི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། ཁྱབ་སྟེ། མེད་ན་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པའི་སྐབས་སུ་མི་མཁོ་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མེད་ན་མཁོ་མི་མཁོའི་ཐ་སྙད་བྱར་མི་རུང་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མེད་ན་མ་གཞལ་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ངེས་པ་ལ་དགག་བྱ་ཆོས་བདག་གི་སྤྱི་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་དགོས། དེ་ལ་ཆོས་བདག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་ཚུལ་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་དགོས་པས། དགག་བྱ་ཆོས་བདག་དང་ཆོས་བདག་ཏུ་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་གཉིས་ལ་རང་ཉིད་གང་གིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པའི་སྐབས་སུ་མཁོ་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། དགག་བྱའི་དོན་སྤྱི་བློ་ཡུལ་དུ་མ་ཤར་བར། དགག་བྱ་དེ་བཀག་པའི་མེད་དགག་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། བཏགས་པའི་དངོས་ལ་མ་རེག་པར། །དེ་ཡི་དངོས་མེད་འཛིན་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ཁ་ཅིག །རང་ཉིད་གང་གིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པའི་སྐབས་སུ་མཁོ་བའི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ན། རང་ཉིད་གང་གིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེའི་སྐབས་སུ་མཁོ་བའི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ན། རང་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་མ་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། མ་གྲུབ་ན། རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཆོས་ཅན། རང་ཉིད་གང་གིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་སྐབས་སུ་མཁོ་བའི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་ན། མེད་པར་ཐལ། རང་ཉིད་གང་གིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། ཡང་ཁ་ཅིག །ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་

42

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

མོ་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཕྲ་མོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཟུགས་གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བ་དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་དེ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་སྣང་བ་དེ་སྣང་བ་ལྟར་དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པས། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་རྟོགས་པའི་དོན་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མདོ་སྡེ་པས་དེ་དེ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་སྣང་བ་དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དེ་དེ་འདྲའི་སྣང་བ་ལ་འཁྲུལ་ཤེས་སུ་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མདོ་སྡེ་པས་དེ་འདྲའི་སྣང་བ་དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་སྒྲོ་བཏགས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོང་ཐུན་ལས། དེ་ལ་གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བའི་སྣང་བ་ཙམ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་སྒྲོ་བཏགས་སུ་མདོ་སྡེ་པས་ཀྱང་གྲུབ་ཟིན་ཅིང། རྟོག་པ་དེ་སྣང་བ་དེ་ལ་འཁྲུལ་ཤེས་སུའང་དེས་གྲུབ་ཟིན་པས། རྟོག་པའི་སྣང་བ་དེ་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བ་ལྟར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་རྟོགས་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་འོང་དོན་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ཁ་ཅིག །འདི་ཉིད་ལས། དེ་དག་གི་མང་པོ་ཞིག་མིང་དང་བརྡས་འཇོག་མི་ནུས་པའི་ཡོད་པ་ཡིན་ཡང། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མིན་ཏེ། རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པའི་ལུང་དོན་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཀུན་བཏགས་ཡིན་ན་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཅིང། མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། སྒྲ་རྟག་སྟོང་ལྟ་བུ་ཡང་མིང་བརྡ་ཙམ་གྱིས་འཇོག་མི་ནུས་ཀྱང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་སྟེ་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

43

མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྒྱས་བཤད།

འདི་ཉིད་ཀྱི་དཀའ་འགྲེལ་ལས། ལུང་དེ་དྲངས་པའི་འཕྲོ་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཞེས་སྒྲ་རྟག་སྟོང་དང་ཕུང་པོ་བདག་མེད་སོགས་སྒྲ་རྟག་པས་སྟོང་ངོ་ཞེས་པ་དང། ཕུང་པོ་བདག་མེད་དོ་ཞེས་པའི་ཚིག་ཙམ་གྱིས་འཇོག་མི་ནུས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། སྒྲ་རྟག་སྟོང་ཆོས་ཅན། མིང་བརྡ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། རང་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དང་རང་འཛིན་རྟོག་པ་གཉིས་ཀྱིས་བཞག་ཙམ་གང་ཞིག །མིང་བརྡ་ཞེས་པའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་མིང་དེ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དང། དེའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་བརྡ་རྟོག་པ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རང་འཛིན་རྟོག་པས་བཞག་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་སོ་སོ་ནས་གྲུབ་སྟེ། དེ་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དང་དེ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་གཉིས་རང་ཡུལ་ལ་འཇུག་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་དང། དེ་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་མི་རིགས་ཏེ། སྒྲ་རྟག་སྟོང་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་རྗེས་དཔག་འཇུག་པ་ལ་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གོང་གི་མ་ཁྱབ་མཚམས་ལ་ཁོ་རང་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཆོས་ཅན། མདོ་སྡེ་པ་ཁོ་ནས་འཛིན་པར་ཐལ། མདོ་སྡེ་པས་འཛིན་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་འཛིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་བཞི་ཀས་འཛིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་མི་རིགས་ཏེ། སེམས་ཙམ་པས་ཀྱང་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཞན་ཡང། ཉན་ཐོས་སྡེ་པའི་སྒྲོ་བཏགས་འབའ་ཞིག་ཡིན་ན་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་འབའ་ཞིག་གིས་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་ཡིན་ན་མིང་བརྡ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། ལྷག་མེད་མྱང་འདས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བེམ་རིག་རྒྱུན་ཆད་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། རྣམ་བཤད་ལས། འདིར་ལྷག་མེད་མྱང་འདས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བེམ་རིག་རྒྱུན་ཆད་ལ་འདོད་པ་མི་རིགས་ཏེ། ཉན་ཐོས་སྡེ་པའི་སྒྲོ་བཏགས་འབའ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཉན་ཐོས་

44

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

སྡེ་པ་ཁོ་ནས་ཁས་ལེན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རིགས་ཏེ། ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཙམ་པ་ཕལ་ཆེར་གྱིས་ཀྱང་འདོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། ཕྱི་དོན་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་འབའ་ཞིག་གི་སྒྲོ་འདོགས་སུ་ཐལ། ཉན་ཐོས་སྡེ་པའི་སྒྲོ་བཏགས་འབའ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེའི་ཁས་ལེན་ཡིན་ན་དེའི་ཁས་ལེན་ཁོ་ན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡོད་ན་ཡོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། བུམ་པ་ཡོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡོད་པ་གང་ཞིག །མེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་མི་རིགས་ཏེ། ཐལ་འགྱུར་བས་ཀྱང་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ཕྱི་དོན་བཞེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། གཟུགས་སོགས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྒྲུབ་ཕྱོགས་ནས་མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་ཡིན་ཅིང། དགག་ཕྱོགས་ནས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དེའི་ཕྱིར་དེ་ནི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ལ་བྱེད་མི་རིགས་པར་ཐལ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་གནས་པ་ནི་མ་ཡིན་པས་ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མི་གནས་པའི་དོན་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ལ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། སྔ་མའི་མེད་རྒྱུ་དེ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་ཕྱི་མའི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་བྱས་ན་དེ་ནི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ན། རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་དེར་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་རྣམས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་གཉིས་

45

མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྒྱས་བཤད།

པ་གྲུབ་སྟེ། གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་གནས་པ་ནི་མ་ཡིན་པས་ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གནས་པའི་དོན་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དེ་དེའི་སྐབས་གྱི་མི་གནས་རྒྱུའི་རང་མཚན་དེར་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་དེ་དེའི་སྐབས་ཀྱི་མི་གནས་རྒྱུའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། འདིར་ཡོད་མེད་བསྟན་ཚོད་ནི་མིང་དང་བརྡ་ལ་ལྟོས་ནས་བཞག་མ་བཞག་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པ་གང་ཞིག །འདིར་ཤེས་པ་དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་གནས་པ་ནི་མ་ཡིན་པས་ཞེས་པའི་སྐབས་འདིར་ཞེས་འཆད་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐབས་འདིའི་མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་ལ་ཡོད་པས་མ་ཁྱབ་ཅིང། དེ་ལ་ཡོད་མེད་གཉིས་འབྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། བཞག་པ་ལ་ཡང་ཡོད་པས་མ་ཁྱབ་ཅིང། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཐལ་འགྱུར་པ་དང་སེམས་ཙམ་པ་གཉིས་ཀས་ཀུན་བཏགས་མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་དུ་འཇོག་ལུགས་མཐུན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀས་མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་དུ་འཇོག་པར་མཐུན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀས་དེར་འཇོག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སེམས་ཙམ་པས་དེར་འཇོག་པ་གང་ཞིག །ཐལ་འགྱུར་བས་དེར་འཇོག་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་མི་རིགས་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀས་དེར་འཇོག་པར་མིང་མཐུན་ཀྱང་དོན་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སེམས་ཙམ་པས་མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་ཀྱི་སྒྲས་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་མི་གཅོད་པར་བཞེད་པ་གང་ཞིག །ཐལ་འགྱུར་བས་དེ་གཅོད་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སེམས་ཙམ་པས་ཀུན་བཏགས་དེ་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་དང་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་རང་གི་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པ་རྣམས་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ཅེས་པ་ནི་བདེན་པར་མེད་པའི་དོན་ཡིན་གྱི་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་

46

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

པ་སོགས་ཀྱི་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཀུན་བཏགས་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་ཐལ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཏན་ནས་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མིང་གིས་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཞི་གྲུབ་ན། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་རྫས་ཡོད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་སྟོང་ཐུན་ལས། དེ་ལ་ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་ཅེས་པའི་དོན་ནི་བདེན་པར་མེད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། དེ་མ་ཡིན་ན་གཏན་ནས་མེད་པའི་དོན་དུ་འཆད་དགོས་ལ་དེ་ལྟ་ན་ཀུན་བཏགས་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པས། གཞི་གྲུབ་ན་རྫས་ཡོད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཐལ་འགྱུར་བས་ཡོད་པ་རྣམས་མིང་གི་ཐ་སྙད་ཕར་བཏགས་ཙམ་གྱིས་མ་ཚིམ་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་དཔྱད་པའི་དཔྱད་མཐར་མི་རྙེད་པར་བཞེད་པས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་སོགས་ལ་ཁྱད་པར་མི་འབྱེད་ཀྱང། སེམས་ཙམ་པས་དེ་ཙམ་གྱིས་མཚན་གཞིར་གྲུབ་མ་གྲུབ་དཔྱད་པའི་དཔྱད་མཐར་རྙེད་པར་བཞེད་པས་ན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་སོགས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཁས་ལེན་ཀྱང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་དེ་ཙམ་གྱིས་གྲུབ་པར་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཁྱད་པར་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཚད་སོ་སོར་བཞག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་

ཀྱི་ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་ན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ། །འདི་ཉིད་ལས། འཇོག་ལུགས་ཀྱང་ཐལ་འགྱུར་བས་ཡོད་པ་རྣམས་མིང་གི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་དང་ཆེས་མི་མཐུན་པས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་མེད་ཀྱི་དོན་ཡང་མི་མཐུན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། རང་གི་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་

47

མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྒྱས་བཤད།

པའི་དོན་ཡིན་པར་ཐལ། རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པར་སོང་བ་དེ་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སོང་བའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། འདི་ཉིད་ལས། དོན་སྨྲ་གཉིས་ཀྱིས་གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་དང་བརྡ་འདོགས་པའི་གནས་སུ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁེགས་ན་དེ་དག་ཡོད་པར་འཇོག་མི་ཤེས་ཏེ། ཚད་མ་པ་ལ་གྲགས་པའི་རང་མཚན་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་དང། སྟོང་ཐུན་ལས། ནམ་མཁའ་དང༌། མྱང་འདས་སོགས་ཞེས་པ་ནས། སེམས་ཙམ་པ་ལྟར་ན་མདོ་སྡེ་པས་དེ་ལ་རང་མཚན་གྱི་དོན་ཁས་བླངས་པར་སོང་བའི་དོན་དེ་འདི་རྟོགས་པ་ཤིན་ཏུ་གནད་ཆེ་བར་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག །སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ཀྱི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་ཡིན་ན་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ཀྱི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ། འདི་ཉིད་ལས། འོན་ཀྱང་འདིའི་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ཡོད་ན་ཐལ་འགྱུར་བའི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཡང་ཡོད་ལ་ཞེས་པའི་ལུང་དོན་ཡིན་ཟེར་ན། འོ་ན་ཀུན་བཏགས་མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་ཡིན་ན། ཀུན་བཏགས་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རིགས་ཏེ། བློ་སྔ་མ་ལོག་ཤེས་དང། བློ་ཕྱི་མ་བློ་དོན་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རང་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། ཤེས་པ་གང་གིས་སེམས་ཙམ་པ་འདིའི་ལུགས་ཀྱི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་ན། ཤེས་པ་དེའི་འཛིན་ཚུལ་ལ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ཀྱི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་ཚུལ་ཚང་བ་དེ། འོན་ཀྱང་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ལུང་དོན་ཡིན་ནོ། །
གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཀུན་བཏགས་མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་མ་ཡིན་པར་

48

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་དེའི་འཛིན་ཚུལ་ལ་ཀུན་བཏགས་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་ཚུལ་ཚང་བར་ཐལ། ལུང་དོན་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཀུན་བཏགས་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་དེ་ཀུན་བཏགས་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁོ་རང་ལ། གང་ཟག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་དེ་གང་ཟག་རྟག་པར་འཛིན་པའི་བློ་ཡིན་པར་ཐལ། བློ་དེའི་འཛིན་ཚུལ་ལ་གང་ཟག་རྟག་པ་ཆ་ཤས་མེད་པའི་གཅིག་པུ་ལྟོས་མེད་ཀྱི་རང་དབང་ཅན་དུ་འཛིན་པའི་འཛིན་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་ཆ་ནས། དེའི་ཞེན་ཡུལ་ལ་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་ལྡན་གྱི་བདག་ཅེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། གོ་ཐོབ་རགས་པར་བྱས་འདུག་གོ །རྩ་བར་འདོད་ན། མཐར་འཛིན་གྱི་ལྟ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རིགས་ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་རགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སེམས་ཙམ་པའི་རྒྱུད་ལ་གཞི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ཆོས་འགའ་ཞིག་སྔ་མ་སེམས་ཙམ་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་འདོད་པ་ལྟར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་མེད་ཀྱང། ཕྱི་མ་ཐལ་འགྱུར་བས་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ནི་ཡོད་དེ། སེམས་ཙམ་པས་ཀུན་བཏགས་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་མི་འདོད་ཀྱང་ཀུན་བཏགས་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། གཞི་འགའ་ཞིག་སྔ་མ་ལྟར་མི་འཛིན་ཀྱང་ཕྱི་མ་ལྟར་འཛིན་པ་ནི་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག །སྐབས་འདིར་དངོས་བསྟན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་པོ་གང་གི་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞིག་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་མི་རིགས་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དེ་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །གཞན་གཉིས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། རྟགས་དང་པོ་མ་གྲུབ། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དེ་ཀུན་བཏགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལུང་དེས་ཀུན་བཏགས་དེ་མེད་རྒྱུའི་ངོ་

49

སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྒྱས་བཤད།

བོའམ་ངོ་བོ་ཅན་དུ་བསྟན་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མཚན་ཉིད་གསུམ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་མི་གཅིག་སྟེ། མཚན་ཉིད་གསུམ་ནི་ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས་ཀྱི་ལེའུ་ལས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་ནི་འདི་དག་ཡིན་ཏེ། གསུམ་གང་ཞེ་ན། ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་དང་གཞན་གྱི་དབང་གི་མཚན་ཉིད་དང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས་དེ་ལ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན་ཇི་ཙམ་དུ་རྗེས་སུ་ཐ་སྙད་གདགས་པའི་ཕྱིར། མིང་དང་བརྡས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དམ་བྱེ་བྲག་རྣམ་པར་བཞག་པ་གང་ཡིན་པའོ། ། ཞེས་དང། དེ་ལ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གཞན་གྱི་དབང་གི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཉིད་དོ། །ཞེས་པ་དང། དེ་ལ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ནི་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ངས་ཆོས། ཞེས་སོགས་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སའི་དངོས་གཞིར་ཡང་འདི་དག་སོ་སོར་བཤད་དོ། །
སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྒྱས་བཤད།

གཉིས་པ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་བཤད་པ་ལ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གང་ཞེ་ན། ཞེས་སོགས་གསུངས། འདིའི་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ་དགག་བཞག་སྤང་གསུམ། དང་པོ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཞན་དབང་གཞན་དབང་ལས་སྐྱེ་བ་དེ་སྐབས་འདིའི་མེད་རྒྱུའི་སྐྱེ་བའི་ངོ་བོ་ཡིན་ཟེར་ན། འོ་ན་མེད་རྒྱུའི་སྐྱེ་བ་དེ་གཞན་དབང་ལས་སྐྱེ་བ་ཞིག་ལ་བྱེད་པར་ཐལ། འདིའི་སྐྱེ་བ་དེ་གཞན་དབང་ལས་གཞན་དབང་སྐྱེ་བ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འདིའི་སྐྱེ་བ་དེ་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཞིག་ལས་སྐྱེ་བ་ལ་བྱེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདིའི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མེད་རྒྱུའི་སྐྱེ་བ་བདག་ཉིད་ཀྱི་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་ལ་བྱེད་པ་གང་ཞིག །འདིའི་དོན་དང་རང་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་དང་རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་དང་ངོ་བོ་

50

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་དང་འདོད་རྒྱལ་དུ་སྐྱེ་བ་རྣམས་ཀྱི་གོ་དོན་གཅིག་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མདོ་འདིའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་གསུངས་པའི་མེད་རྒྱུའི་སྐྱེ་བའི་ངོ་བོ་དེ་དང། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་གཉིས་ཀ་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་མ་ལྟོས་པར་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་ལས། བདག་ཉིད་ཀྱིས་མ་ཡིན་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང། འདི་ཉིད་ལས། གཞན་དབང་ལ་མེད་རྒྱུའི་སྐྱེ་བའི་ངོ་བོའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ནི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་མིན་པས་ཞེས་གསུངས་པས་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་རང་གི་རྒྱུ་ཡོད་པའམ་མེད་ཀྱང་རུང་དེའི་སྐྱེད་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་སྐྱེ་བ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་དེ་ལ་བྱས་ནས་དེ་ལྟར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དེ་གཞན་དབང་ལ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་དུ་བསྡུ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་བསྡུ་བར་འཆད་པ་ན་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཆོས་ཅན། སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། རང་དབང་གིས་མི་སྐྱེ་ལ། རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། དེ་ན་རང་དབང་མི་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། བསྡུ་བ་ལས། འདུ་བྱེད་རྣམས་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྐྱེན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི་རང་མི་སྐྱེ་བ་ནི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག །སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་དོན་དམ་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་བྱེད་པར་ཐལ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་ཅིང། འདོད་མི་རིགས་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ལུགས་གཅིག་དང་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་ལུགས་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། འདིར་ཐལ་རང་དེ་གཉིས་ཀྱི་བཤད་པ་ལྟར་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རང་ངོས་ནས་སྐྱེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

51

དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྒྱས་བཤད།

གཞན་དབང་སྐྱེ་བ་བློ་འཁྲུལ་པའི་ངོ་བོ་ཙམ་དང། རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ལ་སྐྱེ་བ་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། འོན་ཀྱང་མིང་དང་བརྡས་བཞག་པ་ཙམ་ཡིན་ཕྱིན་ཆད་དེ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་མི་རུང་བར་འདི་བས་འདོད་དོ། །ཞེས་པ་དང། གཞན་དབང་ལ་རང་བཞིན་གྱི་སྐྱེ་བ་དེ་འདྲའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་མ་ཡིན་པའི་ལུགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། གཟུགས་ཆོས་ཅན། སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དགག་ཕྱོགས་ནས་བདག་ཉིད་ཀྱི་དབང་གིས་མི་སྐྱེ་ཞིང་སྒྲུབ་ཕྱོགས་ནས་རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ། ཁོ་ན་རེ། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། སྐྱེ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་ཐལ། སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། གཞན་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རིགས་ཏེ། སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁོ་རང་ལ། ཀུན་བཏགས་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་པར་ཐལ། བདེན་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཆོས་དབྱིངས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྒྱས་བཤད།

གསུམ་པ་ལ་གཞན་དབང་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་བཤད་པ་དང། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གང་ཞེ་ན། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཞེས་སོགས་གསུངས། འདིའི་སྐབས་སུ་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ་དགག་བཞག་སྤང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འདིར་གཞན་དབང་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བཤད། ཀུན་བཏགས་ལ་དེ་ལྟར་མ་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། གཞན་དབང་གི་ཆོས་ཉིད་སྟོང་ཉིད་ཡིན་ལ། ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་སྟོང་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འོ་

52

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

ན། དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བ་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པ་ལས། གཞན་ཡང་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་པོ་འདི་ལྟ་སྟེ། ནང་སྟོང་པ་ཉིད་དང། ཞེས་པ་ནས། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང། ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་དོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་ནང་ཚན་གྱི་རང་གི་སྟོང་གཞི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པའི་སྟོང་ཉིད་རྣམས་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། གཞན་ཡང་སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་མེད་པར་ཐལ། འདུས་མ་བྱས་སྟོང་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདུས་མ་བྱས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བཏགས་ལ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །
ཡང་འདིར་མཁས་པ་གོང་མ་ཁ་ཅིག་གི་གསུང་ལས། རང་རྒྱལ་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་འགོག་པ་ཆོས་བཟོད་དུ་སོང་པའི་ཡུལ་མེད་པར་ཐལ། འགོག་བདེན་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཡང་དེ་མིན། འགོག་བདེན་ཕྱི་དོན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཡང་དེ་མིན། འགོག་བདེན་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཡང་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། ཀུན་བཏགས་ལ་དེའི་ཕྱིར་གསུངས་ནས་འདི་ཡིན་རྒྱུ་འདྲ་བ་ཞིག་བྱས་འདུག་པ་དཔྱད་དོ། །གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འགོག་བདེན་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་འཛིན་པའི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་འཛིན་པའི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྟོང་ཐུན་ལས། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་འཛིན་པའི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་མི་སྲིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ལུང་ཡང་དེ་འདྲ་བ་ཞིག་དྲངས་འདུག་པ་ཡང་འོག་ཏུ་དཔྱད་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱལ་གྱི་

53

དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྒྱས་བཤད།

མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་འགོག་པ་ཆོས་བཟོད་དུ་སོང་བའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་འགོག་པ་ཆོས་བཟོད་དུ་སོང་བའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གསུངས་ན། རང་ལུགས་ལ་འདིར་མ་ཁྱབ། དེ་ལ་ཁྱབ་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཡིན་ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་གསུངས་སྣང་བ་ཡི་གེ་ནོར་བའམ་མ་ཁྱབ་སྟེ་འདི་ཡང་དཔྱད་པར་བྱའོ། །དེས་ན་འདི་རྣམས་ནི་རྗེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་བ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གསུང་རབ་ཀྱི་རིགས་ལམ་དང་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཚུལ་འདིའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་དག་གི་གསུང་རབ་ཀྱི་རིགས་ལམ་ཕྲ་མོའི་དྲིན་སྙོམ་ལས་མཁན་གྱིས་ཅུང་ཟད་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། རྟོག་དཔྱོད་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྡང་ཞུགས་དོར་ཏེ་བློ་གྲོས་ཞིབ་མོས་གཟིགས་པར་མཛོད། དེ་ལ་འདི་ལྟར་དེ་རྣམས་སོ་སོར་དཔྱད་ན། འགོག་བདེན་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་གཉིས་པོ་དེ། རང་རྒྱལ་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་འགོག་པ་ཆོས་བཟོད་དུ་སོང་བའི་ཡུལ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟགས་ཟུར་དང་པོ་དང་གསུམ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་རྣམས་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་རང་རྒྱལ་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་པས་བསྒོམ་བྱའི་གཙོ་བོར་བྱེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཕྲ་མོ་གཙོ་བོར་སྤོང་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཐེག་དམན་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་རང་རྒྱལ་གྱི་མཐོང་སྤངས་སུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཕྲ་མོ་ཀུན་བཏགས་ཞིག་དང། འགོག་བདེན་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཀུན་བཏགས་གཉིས་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་རྒྱལ་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེ་གཉིས་ཀྱི་དངོས་གཉེན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་རྒྱལ་སྒོམ་ལམ་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དངོས་གཉེན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་རྒྱལ་མི་སློབ་པ་དེ་དེ་སྤངས་

54

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

པའི་གང་ཟག་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱས་འཕགས་པར་ཐལ། དེ་སྤངས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། དང་པོ་ཉིད་ནས་རང་རྒྱལ་དུ་རིགས་ངེས་པའི་རང་རྒྱལ་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་གཉིས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་དང་པོ་ཉིད་ནས་ཐེག་དམན་དུ་རིགས་ངེས་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་པའི་གཉིས་སྟོང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་ཟབ་མོ་ཡིན་ལ། ཞེས་པའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཞེས་པའི་རྣམས་སྒྲའི་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། ཉན་རང་གི་བར་ཆད་མེད་ལམ་གཉིས་འགོག་པ་ཆོས་བཟོད་དུ་སོང་བའི་ཡུལ་གཉིས་མི་འགལ་བར་ཐལ། དེ་གཉིས་འགོག་བདེན་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱི་སྟོང་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་གི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཉན་ཐོས་བར་ཆད་མེད་ལམ་པས་དེ་ལྟར་གང་ཞིག །སྐབས་འདིར་ཉན་རང་གཉིས་སྤང་བྱའི་སྒྲིབ་པ་དང། རྟོགས་བྱའི་བདག་མེད་ལ་ཕྲ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་དུ་སྐབས་འདིར་ཁས་ལེན་པར་མ་ཟད། མདོ་སྡེ་པ་དང་ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་རང་རྒྱུད་པ་ཁ་ཅིག་གི་སྐབས་སུའང་ཁས་ལེན་རིགས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་སླ། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་རྗེ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོའི་སེམས་ཙམ་པའི་སྐབས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་བཞག་ཏུ། ཉན་རང་གཉིས་སྤང་བྱའི་སྒྲིབ་པ་དང་རྟོགས་བྱའི་བདག་མེད་ལ་ཕྲ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མི་བྱེད་ཅེས་དང། སྔགས་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། ཉན་རང་གཉིས་ལ་དབང་པོ་དང་འབྲས་བུ་ལ་མཆོག་དམན་ཡོད་

55

དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྒྱས་བཤད།

ཀྱང་ལམ་གྱི་རྣམ་བཞག་ཕལ་ཆེར་མཚུངས་པར་སའི་དངོས་གཞི་ལས་ཀྱང་གསུངས་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་དག་གི་ཉན་རང་སློབ་པ་རྣམས་ཀྱི་རྟོགས་བྱའི་བདག་མེད་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཙམ་སྒོམ་པས་རང་རང་གི་བྱང་ཆུབ་འཐོབ་ཅིང། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཡང་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ལ་བཞེད་ཅིང་ཐལ་འགྱུར་བ་ལྟར་གང་ཟག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་ལ་མི་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྔགས་རིམ་ལས། འདི་དག་གིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ནས། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་གྲུབ་པས་སྟོང་ཡང་དེར་སྣང་བའི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་དོན་མ་རྟོགས་ཀྱི་གང་ཟག་ལ་ཕྱི་རོལ་པས་བཏགས་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་མེད་པ་རྟོགས་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་མདོ་སྡེ་པ་དང་ཁ་ཆེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་དང་སེམས་ཙམ་པ་དང་དབུ་མ་བ་ཁ་ཅིག་འཆད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་དག་གིས་གསུངས་པ་ཉན་རང་ལ་བྱེད་ལ། མཐའ་དཔྱོད་དུ་ཡང་གསུངས་འདི་སོར་བཞག་མཛད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་སོགས་པ་མང་སྟེ་མ་བྲིས་སོ། །
གཞན་ཡང། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་མེད་པར་ཐལ། རྟགས་ཟུར་གཉིས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་དེ་རང་སྣང་བའི་བློ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུང་བར་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ལྟར་འཛིན་པའི་སྒོམ་སྤང་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་དེ་ལྟར་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་དང་དེ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་ཡོད་ཀྱང། དེ་ཕྱི་དོན་བེམ་པོར་འཛིན་པའི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་མེད་པའི་ཞིབ་ཆ་འབྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་དེ་གཉིས་སུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་ལ་མ་ཞུགས་པའི་སོ་སྐྱེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་དེ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་

56

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

པས་སྟོང་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁྱབ་གཉིས་ཀ་གྲུབ་སྟེ། །དེ་ཕྱི་དོན་བེམ་པོར་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་དེ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་གོ་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཕྱི་དོན་བེམ་པོར་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་ངེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན་དེ་ཕྱི་དོན་དུ་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་ངེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མདོ་སྡེ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་བེམ་པོས་སྟོང་པར་ངེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འདུས་བྱས་ཀྱིས་སྟོང་པར་ངེས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ། ཁྱབ་སྟེ། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། སྤྱིས་སྟོང་པར་ངེས་ན་བྱེ་བྲག་གིས་སྟོང་པར་ངེས་པའི་ཁྱབ་པ་གྲུབ་པོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། སྟོང་ཐུན་དུ་ཕྱི་དོན་བེམ་པོ་ཞེས་གསུངས་སྣང་གི་སྔར་གྱི་དེ་ལྟ་བུའི་ལུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྟོང་ཐུན་ལས། ནམ་མཁའ་ཕྱི་རོལ་གྱི་བེམ་པོར་འཛིན་པའི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་མི་སྲིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་དང་བེམ་པོ་ལ་ཁྱད་འབྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱུད་སྡེ་སྤྱི་རྣམ་ཆེན་མོར་ཕྱི་དོན་དང་བེམ་པོ་ཁྱད་མེད་པར་འདམ་ཁ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུད་སྡེ་སྤྱི་རྣམ་ཆེན་མོ་ལས། གཟུགས་སྒྲ་སོགས་སེམས་ལས་དོན་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་དོན་ནམ་བེམ་པོ་གཞི་མ་གྲུབ་པར་འདོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་གཟུགས་སྒྲ་གཉིས་དང་སོགས་སྒྲས་བསྟན་པའི་དྲི་རོ་རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་སེམས་ལས་དོན་གཞན་དུ་མི་བཞེད་དེ། སེམས་ལས་དོན་གཞན་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ནམ་སེམས་ལས་དོན་གཞན་དུ་བེམ་པོ་གང་དུ་ཡང་མི་འདོད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཟུགས་ཅན་རྣམས་ལ་སེམས་ལས་དོན་གཞན་དུ་ཕྱི་དོན་བེམ་པོ་འདམ་ཁ་ཅན་དུ་ཆོག་ལ་སོགས་ཁོངས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་དམ་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་འདོན་པར་སྔར་ལྟར་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མིན་ན་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་དམ་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་བེམ་པོར་ཁས་ལེན་

57

དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྒྱས་བཤད།

པར་ཐལ། དེས་དེ་རྣམས་ཕྱི་དོན་དུ་ཁས་ལེན་པ་གང་ཞིག ། ཕྱི་དོན་དང་བེམ་པོ་འདྲ་བའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་ཁས། དང་པོ་ཡང་དོན་གྱིས་ཁས་བླངས་ལ་དེ་མ་གྲུབ་ཟེར་ན། དེར་ཐལ། རྒྱུད་སྡེ་སྤྱི་རྣམ་ལས། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་དང་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་སོགས་ནི་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་སེམས་ལས་དོན་གཞན་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་བེམ་པོར་བཞེད་ལ་ཞེས་གསུངས་པ་གང་ཞིག །ཁྱོད་ཀྱིས་སོགས་ཁོངས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་དམ་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་འབྱིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཕྱི་མ་ཁས་སོ། ། དེས་ན་འདི་ནི་ཡིག་ནོར་ཕྲན་བུ་འདུག་ཀྱང། འདི་འདྲ་ལའང་མ་བརྟགས་པར་རྨོངས་པ་དག་གིས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མང་དུ་སྨྲ་བ་མཐོང་ཚེ་མ་བཟོད་པར་ཅུང་ཟད་དཔྱད་པར་བྱས་ཏེ་ཞིབ་པར་ཡི་གེ་མང་དོགས་སོ། །
གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། གཞན་དབང་ཆོས་ཅན། སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་པར་མ་ཟད་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་པོ་ཡང་ཡིན་ལ། ཁྱོད་ལ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རྣམ་དག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ནི་དོན་དམ་པ་ཡིན་ལ་ཁྱོད་དེར་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། གཞན་དབང་ནི་དོན་དམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་མ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ནི་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་ཅིང་དེ་ལ་དམིགས་ནས་སྒོམ་པས་བདག་འཛིན་དང་འཛིན་སྟངས་དངོས་འགལ་དུ་ཞུགས་པས་སྒྲིབ་པ་ཟད་པར་བྱེད། ཁྱོད་ལ་དམིགས་ཏེ་སྒོམ་པས་བདག་འཛིན་དང་འཛིན་སྟངས་དངོས་འགལ་དུ་ཞུགས་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲིབ་པ་ཟད་པར་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། དོན་དམ་པ་ནི་གང་ལ་དམིགས་ནས་གོམས་ན་སྒྲིབ་པ་ཟད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ན་གཞན་དབང་ལ་དམིགས་ནས་གོམས་པས་སྒྲིབ་པ་ཟད་པར་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འོ་ན། ཀུན་བཏགས་ཀྱང་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་

58

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

པར་འཇོག་རིགས་པར་ཐལ། དེ་ཡང་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། གཞན་དབང་དེའི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་མ་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་འཇོག་ན་སྐྱོན་དེ་འབྱུང་ཡང་དེ་ཙམ་གྱིས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འདིར་གཞན་དབང་དེར་འཇོག་པ་ནི་ལོག་རྟོག་དགག་པ་ལ་ལྟོས་ནས་བཞག་ལ་ཀུན་བཏགས་མ་བཞག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྐབས་འདིར་དེ་ལྟར་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་གཞན་དབང་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པ་ལྟར་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་དེ་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་བསྟན་པ་ན་དེ་ལྟར་ན་གཞན་དབང་ལ་དམིགས་དགོས་པས། གཞན་དབང་ཡང་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་སྒྲིབ་པ་ཟད་བྱེད་དེར་འགྱུར་སྙམ་པའི་དོགས་པ་ཆེ་བ་དེ་བཅད་དགོས་པས་གཞན་དབང་ལ་དེ་ལྟར་གསུངས་ལ། ཀུན་བཏགས་ལ་དེ་འདྲའི་དོགས་པ་ཆེ་བ་བཅད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། འོ་ན། ཀུན་བཏགས་ཀྱང་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་ཅིའི་ཕྱིར་མི་བཞག །ཅེས་པ་ནས། ཀུན་བཏགས་ལ་དེ་འདྲའི་དོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང༌། རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་ཡིན་ན་དེའི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་དགོས་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། གཞན་དབང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པ་ལྟར་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་སྒོམ་པས་སྒྲིབ་པ་ཟད་པར་འགྱུར་ཀྱང་གཞན་དབང་ལ་དམིགས་ཏེ་སྒོམ་པས་སྒྲིབ་པ་ཟད་པར་འགྱུར་བར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲ་མི་རྟག་པ་འཛིན་སྟངས་སུ་བྱས་པས་སྒྲ་རྟག་འཛིན་བཟློག་ཀྱང་སྒྲ་ལ་དམིགས་པ་ཙམ་གྱིས་རྟག་འཛིན་བཟློག་པར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། དོགས་པ་དེའི་སྐྱོན་ནི་མེད་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་ངེས་པས་སྒྲ་རྟག་འཛིན་བཟློག་ཀྱང་སྒྲ་ལ་དམིགས་པས་རྟག་འཛིན་མི་བཟློག་པ་མི་འགལ་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག །གཞན་དབང་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་ལ་

59

དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྒྱས་བཤད།

དོན་དམ་དུ་བྱས་པའི་དོན་དམ་དེར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དོན་དམ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་མི་རིགས་ཏེ། རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བཏགས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པ་འཆད་པ་ལ། དགོངས་འགྲེལ་ལས། གཞན་ཡང༌། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། འདིའི་སྐབས་སུ་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ་དགག་བཞག་སྤང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཡོངས་གྲུབ་ཆོས་ཅན། དགག་བྱ་བདག་བཀག་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་སྒྲུབ་པ་རང་དབང་བའི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འོ་ན་དགོངས་འགྲེལ་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་པས། ཞེས་པའི་ལུང་དོན་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཡོངས་གྲུབ་དེ་དགག་བྱའི་བདག་བཀག་ཙམ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སྐབས་འདིའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་པ་དེ་དེ་དག་གི་སྟེང་གི་དགག་བྱའི་བདག་ལ་བྱེད། མེད་པ་ཉིད་ཅེས་པའི་དོན། དགག་བྱ་དེ་དག་མེད་པ་ཉིད་དམ། དགག་བྱ་དེ་དག་མེད་པ་ཙམ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཞེས་པའི་དོན་དགག་བྱ་དེ་དག་མེད་པ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པའམ་བཀག་པ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྐབས་འདིའི་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་པའི་ཉིད་སྒྲ་དེ་ཙམ་སྒྲའི་དགག་ཚིག་དང། རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ནི་དེ་ཙམ་གྱིས་རབ་ཏུ་བཞག་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་བདག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་སྟེ་དེ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང༌། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཡོངས་གྲུབ་དགག་བྱའི་བདག་བཅད་ཙམ་ལ་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་དགག་བྱའི་བདག་བཀག་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

60

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

དེར་ཐལ། བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་ཐ་དད་འདོད་པ་ལ་མི་འདོད་པའི་ཐལ་བ་འཕངས་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་ཡོངས་གྲུབ་དགག་བྱའི་བདག་བཀག་ཙམ་ལ་འཇོག་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས། དེས་ན་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་ཙམ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཙམ་ཉིད་དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་ཡང་མི་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། ཡོངས་གྲུབ་སྒྲུབ་པ་རང་དབང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དགོངས་འགྲེལ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་རིགས་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། ཡོངས་གྲུབ་ཆོས་ཅན། རང་ཉིད་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་ལ་རང་འཛིན་གྱི་བློས་རང་གི་དགག་བྱ་བཅད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་ཐལ། སྒྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དགག་བྱའི་བདག་བཅད་ཙམ་གྱི་ལྡོག་ཆ་ནས་མི་འཇོག་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་དེ་ཐོགས་རེག་བཀག་ཙམ་དང། གཟུགས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པ་གཉིས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་དོན་དམ་བདེན་པ་དེ་ཡང་དགག་བྱའི་བདག་བཀག་ཙམ་དང། ཆོས་རྣམས་ལ་ཁྱབ་པར་ཁས་ལེན་རིགས་པའི་ཕྱིར། དགོངས་འགྲེལ་ལས། ནམ་མཁའ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཙམ་གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་དང་ཐམས་ཅད་དུ་སོང་བ་ཇི་ལྟ་བ། དེ་ལྟ་བུར་ནི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དེ་ལས་ཆོས་བདག་མེད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་དང་ཐམས་ཅད་དུ་སོང་བ་གཅིག་ལྟ་བར་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། སྐབས་འདིའི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་མཚན་གཞི་ཡོད་དེ། ཡོངས་གྲུབ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡོངས་གྲུབ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པས་ན་དོན་དམ་ཡང་ཡིན་ལ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་བདག་བཀག་ཙམ་གྱི་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཡོངས་གྲུབ་ནི། ཞེས་པ་ནས། དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ་ཞེས་པའི་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

61

དེ་དག་གི་དཔེ་བསྟན་པ།

གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འཆད་ཚུལ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བཤད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ལུགས་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་ཀྱང་སྐབས་འདིར་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ཡིན་པ་གང་ཞིག །སེམས་ཙམ་པས་དེ་ལྟར་ཁས་མི་ལེན་པར་སྔར་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། ཡོངས་གྲུབ་འདི་ནི་ཞེས་པ་ནས་མི་བཞེད་པའི་ལུགས་སོ་ཞེས་པའི་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
དེ་དག་གི་དཔེ་བསྟན་པ།

གསུམ་པ་དེ་དག་གི་དཔེ་དེ་འཆད་པ་ལ། དངོས་བཤད་པ་དང༌། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་བཟུང་ན་སྐུར་འདེབས་སུ་འགྱུར་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས། དེ་ལ་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་ཇི་ལྟ་བ་དེ་ལྟ་བུར་ནི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་བལྟ་བར་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་ཏེ་གོ་སླ་ཞིང་ཕལ་ཆེར་བཤད་པར་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས། ངས་དགོངས་ཏེ་བཤད་པ་ཟབ་མོ་ཞེས་སོགས་གསུངས་ཏེ། དོན་ནི་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་ཡང་བཟུང་ན་གཞན་དབང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་གཞན་དབང་མེད་དགོས། གཞན་དབང་མེད་ན་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱང་མེད་དགོས་ཏེ། དེ་མེད་ན་དེའི་ཆོས་ཉིད་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང། དེར་མ་ཟད་གཞན་དབང་མེད་ན་ཀུན་བཏགས་ཀྱང་མེད་དགོས་ཏེ། ཀུན་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་གཞན་དབང་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ག་མེད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་དེ་གསུམ་ག་ལ་སྐུར་འདེབས་སུ་འགྱུར་བས་དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་ཁས་མི་ལེན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་བཤད་པ་འདི་བའི་ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

62

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་མེད་པར་གསུངས་པ་ལྟར་བཟུང་ན་གཞན་དབང་ལ་སྐུར་འདེབས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་གཞན་གཉིས་ལ་ཡང་སྐུར་འདེབས་སུ་འགྲོ་བ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ་སྐྱེ་འགག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ན་སྐྱེ་འགག་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ལུགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

63

མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་དགོངས་པ།

མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་དགོངས་པ།

གཉིས་པ་གང་ལ་དགོངས་ནས་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་འཆད་པ་ལ། དགོངས་འགྲེལ་ལས། དེ་ལ་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ལ་དགོངས་ནས་ཞེས་སོགས་གསུངས། འདིའི་སྐབས་སུ་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ་དགག་བཞག་སྤང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་ཁོ་ན་རེ། གཞན་དབང་དེ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་འགག་སོགས་མེད་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་དེ་དེའི་དགོངས་གཞི་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་དེ་དེའི་དགོངས་གཞིར་དངོས་སུ་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་ཀུན་བཏགས་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་དེའི་དགོངས་གཞིར་དངོས་སུ་གསུངས། གཞན་དབང་དེའི་དགོངས་གཞིར་དངོས་སུ་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཀུན་བཏགས་དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ (པས)སྐྱེ་འགག་མེད་པ་དང། སྐྱེ་འགག་དང་བྲལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་གཞིར་དངོས་སུ་གསུངས་པ་གང་ཞིག །ཡོངས་གྲུབ་དེ་དུས་གསུམ་དུ་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པས་སྐྱེ་འགག་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་གཞིར་དངོས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས། འདི་ལྟར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་མ་སྐྱེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མ་འགག་པ་ཡིན། མ་འགག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་ཡིན་གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རང་བཞིན་གྱི་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས། ཡང་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཆོས་བདག་མེད་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ལ་དགོངས་ནས་ངས་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་པ་མ་འགག་པ་གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའོ་

64

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

ཞེས་སྟོན་ཏོ། །ཞེས་དང། རྟག་པ་རྟག་པའི་དུས་དང་ཐེར་ཟུག་ཐེར་ཟུག་གི་དུས་སུ་ཆོས་ཉིད་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་གནས་པ། ཞེས་སོགས་གསུངས་ལ། རྟག་པ་རྟག་པའི་དུས་སྔ་མ་སྔ་མའི་དུས་དང་ཐེར་ཟུག་ཐེར་ཟུག་གི་དུས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མའི་དུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། རྟག་པ་རྟག་པའི་དུས་ནི་སྔ་མ་སྔ་མའི་དུས་དང་ཐེར་ཟུག་ཐེར་ཟུག་གི་དུས་ནི་ཕྱི་མ་ཕྱི་མའི་དུས་ལ་རྒྱ་ནག་གི་འགྲེལ་ཆེན་ལས་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གོང་གི་རྩ་རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། མདོ་འདིར་གཞན་དབང་སྐྱེ་འགག་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་གཞིར་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པ་དེ་གཞན་དབང་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་འགག་སོགས་ཡོད་པར་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། འདི་ལ་རྒྱ་ནག་གི་འགྲེལ་ཆེན་ལས། མདོ་ལས་གཞན་དབང་སྐྱེ་བ་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་དགོངས་གཞིར་མ་གསུངས་པ་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དོན་མེད་པ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ལ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་མི་རིགས་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས་མཚན་ཉིད་གསུམ་ག་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞིར་བཀྲལ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་གསུམ་པོ་དེ་རང་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་ལྟར་མ་སྐྱེས་པ་དང་མ་འགག་པ་སོགས་ཡིན་པས་ན་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞིར་བཀྲལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས། ཇི་ལྟར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དེ་ལྟར་མ་སྐྱེས་སོ། །ཇི་ལྟར་མ་སྐྱེས་པ་དེ་ལྟར་མ་འགགས་སོ། །ཞེས་པ་དང། འདི་ཉིད་ལས་ཀྱང། ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ནི་རང་རང་གི་སྐབས་ཀྱི་ངོ་བོ་མེད་རྒྱུ་དེའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཇི་ལྟར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དེ་ལྟར་མ་སྐྱེས་པ་དང་མ་འགག་པ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། གཞན་དབང་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་སྐྱེ་འགག་མེད་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་ཡིན་ཀྱང། དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་དེ་དེའི་དགོངས་གཞིར་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པ་དགོས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ལ། ཀུན་བཏུས་སུ་དེ་དེའི་དགོངས་གཞིར་བསྟན་པའི་

65

མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་དགོངས་པ།

ཁྱད་པར་འཐད་དོ། །
གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་འགག་སོགས་མེད་པར་གསུངས་པ་གཞན་དབང་ལ་དགོངས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། གཞན་དབང་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་ཡོད་པས་སྐྱེ་འགག་མེད་པར་གསུངས་པ་གཞན་དབང་ལ་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། གཞན་དབང་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་འགག་ཡོད་པ་གཞན་དབང་སྐྱེ་འགག་མེད་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞིར་མདོ་འདིས་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཞན་དབང་གི་ནང་ཚན་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཉོན་མོངས་པ་སློང་རུང་གི་རྣམ་པར་མ་ཞི་བ་ཡིན་པས་ན། གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་ཞེས་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞིར་དངོས་སུ་མ་གསུངས་ལ། རང་བཞིན་གྱི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞེས་པའི་མྱ་ངན་ནི་ཉོན་མོངས་ཡིན་ལ། ཀུན་ཉོན་དེ་རྣམས་ངོ་བོ་ཉོན་མོངས་ལས་མ་འདས་པས་རང་བཞིན་གྱི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞེས་པའི་དགོངས་གཞིར་མདོ་འདིར་དངོས་སུ་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། གཞན་དབང་ཕལ་ཆེར་ཀུན་ཉོན་གྱིས་བསྡུས་པས་ཚིག་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱིས་དགོངས་གཞིར་མ་མཛད་པ་ནི་མདོ་འདིའི་དགོངས་པའོ། །ཞེས་པ་དང། མྱ་ངན་ནི་འདིར་ཀུན་ཉོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང། དཀའ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་འདི་ལྟར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཁོ་ན་རེ། དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞིར་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པར་ཐལ། གཞན་དབང་ལ་དེའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ལེའུ་འདིར་དེ་དེའི་དགོངས་གཞིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་པོ་དེའི་དགོངས་གཞིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱི་ལེའུ་ལས། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་འདི་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་དེ་དག་

66

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

ཉིད་ལ་དགོངས་ནས་དྲང་པའི་དོན་གྱི་མདོ་བརྗོད་པའི་རྣམ་པས་འདི་ལྟ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་པ། མ་འགག་པ་གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའོ་ཞེས་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་ཇོ་ནང་བ་ལ་སྐྱོན་བསྟན་པ་དག་གིས་ཀྱང་གནོད་དོ། །

འདིར་སྨྲས་པ།
ཟླ་བས་ལན་གཅིག་འཁྱུད་པ་མིན་པའི་མདངས། །གངས་རིས་ལན་བརྒྱར་གྱོན་
དེ་དབང་སྔོན་ཐོད། །བཅིངས་ཏེ་ཟུར་མིག་འཕེན་ན་ཁྱོད་ཀྱི་དཔེར། །ངེས་རྙེད་ཚངས་སྲས་མ་ཀྱེ་སྙིང་དབུས་བཞུགས། །ལྡེམ་ལྡེམ་གཞོན་ནུའི་སྐེད་སྐབས་མཛེས་སྒེག་ཅན། །ཧྲིག་ཧྲིག་དཀྱུས་རིང་ཨུཏྤལ་འདྲེན་བྱེད་མདའ། །དུང་དུང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་དུ་ཉེར་དྲངས་པ། །ཟབ་ཟབ་དཀའ་གནས་འབེན་ལ་བརྡེགས་མཛོད་ཀྱེ། །ཚིག་སྦྱོར་ཟིལ་མངར་འཇམ་པ་སྐྱུགས་པ་ཡིས། །ལེགས་པར་སྤྱོད་པའི་རི་བོང་སྣང་བརྙན་འཛིན། །གཞུང་ལུགས་རྒྱུ་སྐར་འབུམ་གྱི་ཕྲེང་བ་ཅན། །མཐོང་ནས་ཐུབ་བསྟན་ཀུ་མུད་བཞེད་པ་བཞིན། །ལྟར་སྣང་རིགས་པའི་འབོད་གྲོགས་འཁྲུལ་བའི་མགོ །དགག་སྒྲུབ་རལ་གྲིས་བཅད་ཚེ་ཉེས་བཤད་ཀྱི། །ལྷ་ལས་རྒན་རྣམས་འགལ་འདུའི་ས་འཛིན་འདིའི། །གཏིང་དུ་མནལ་ཞིང་མནལ་ཞིང་ཁུར་གྱིས་ངལ། །ལྷོད་ལྷོད་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྤྲིན་གྱི་སྒྲ། །འགྲིག་འགྲིག་མཐའ་དཔྱོད་གྲུ་ཆར་དང་འགྲོགས་པ། །འཁྱུག་འཁྱུག་རྣམ་དཔྱོད་གློག་གི་ཐག་པ་ཅན། །ཆིལ་ཆིལ་བློ་གྲོས་མདོངས་ལྡན་དཔལ་དུ་གཡོ། །ཞེས་པ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །

67

ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ།

ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ།

གསུམ་པ་ཀུན་བཏགས་སོགས་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་འཆད་པ་ལ། དགོངས་འགྲེལ་ལས། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གནས་ཞེས་སོགས་མདོ་ཚན་གསུམ་གསུངས། འདིའི་སྐབས་སུ་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ་དགག་བཞག་སྤངས་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་མེད་ཟེར། ཡང་ཁ་ཅིག །དེ་ཡོད་ཀྱང་ནམ་མཁའ་ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་མིན་ཟེར་བ་དག་ལ། དམ་བཅའ་དེ་དག་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་དུ་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་བྱེད་ཅིང། ཆོས་རྣམས་རང་ཉིད་རང་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་གི་གཞན་དབང། རང་ཉིད་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲོ་བཏགས་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་གི་ཀུན་བཏགས། དེ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་དེ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་གི་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཟུགས་གཟུགས་ཀྱི་གཞན་དབང། གཟུགས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་དེ་ལྟར་སྒྲོ་བཏགས་པ་གཟུགས་ཀྱི་ཀུན་བཏགས་དང། གཟུགས་དེ་ལྟར་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་གཟུགས་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། གཟུགས་ཕུང་ལ་ཇི་ལྟར་སྦྱོར་བ་ལྟར་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་བཞི་དང་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རིགས་པ་ཁ་སྤོས་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་ཁྱད་པར་མེད་པར་མཚན་ཉིད་གསུམ་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་སྦྱོར་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས། གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་བ་བགྱི་ལགས་སོ། །ཕུང་པོ་རྣམས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་པོ་དག་གི་སྐྱེ་མཆེད་རེ་རེ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་བགྱི་ལགས་སོ། །སྲིད་པའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་དག་གི་སྲིད་པའི་ཡན་ལག་རེ་རེ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་བགྱི་ལགས་སོ། །ཟས་བཞི་པོ་དག་གི་ཟས་རེ་རེ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་

68

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

བགྱི་ལགས་སོ། །ཁམས་དྲུག་དང་བཅོ་བརྒྱད་པོ་དག་གི་ཁམས་རེ་རེ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་བགྱི་ལགས་སོ། །ཞེས་པ་ནས། བདེན་པ་རྣམས་ལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་རྣམས་དང། ཡང་དག་པར་སྤོང་བ་རྣམས་དང། རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པ་རྣམས་དང། དབང་པོ་རྣམས་དང། སྟོབས་རྣམས་དང། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་རྣམས་ཀྱི་བར་ཡན་ལག་རེ་རེ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་བ་བགྱི་ལགས་སོ། །ཞེས་པ་དང། དེའི་དོན་བཤད་པ་ན། འདི་ཉིད་ལས། དེ་ལྟར་གཟུགས་ཕུང་ལ་ཇི་ལྟར་སྦྱར་བ་བཞིན་དུ་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་བཞི་དང་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་དང་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་དང་ཟས་བཞི་དང། ཁམས་དྲུག་དང་བཅོ་བརྒྱད་པོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་མཚན་ཉིད་གསུམ་གསུམ་སྦྱར་བར་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
དེས་ན་སྔར་དྲིས་ཞུས་སྐབས་སུ་རྒྱ་ནག་གི་འགྲེལ་ཆེན་སོགས་ཀྱི་ཁམས་སྣ་ཚོགས་པ་དང་ཁམས་དུ་མ་ཁམས་དྲུག་དང་བཅོ་བརྒྱད་ལ་མི་བྱེད་པར་དོན་གཞན་དུ་བཤད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དེ་ནི་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དང་དྲུག་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དྲངས་མ་ཐག་པའི་མདོའི་ནང་ཚན་གྱི་ཁམས་དྲུག་དང་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་གི་ཁམས་རེ་རེ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་བ་བགྱི་ལགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཡང་འདི་ཉིད་ལས། ཁམས་སྣ་ཚོགས་པ་དང་ཁམས་དུ་མ་ལ་འགྲེལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གཞན་དུ་བཤད་ཀྱང་འོག་ནས་འབྱུང་བའི་མདོ་དང་སྦྱར་ན་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དང་ཁམས་དྲུག་ལ་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ལ། འོག་ནས་འབྱུང་བའི་མདོ་ཞེས་པའང་འདི་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག །ནམ་མཁའ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་ཡིན་ཟེར། ཁ་ཅིག །ནམ་མཁའ་འཛིན་པའི་ཚད་མ་ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་ཡིན་ཟེར། འོ་ན་བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་བུམ་པའི་གཞན་དབང་ཡིན་པར་ཐལ། བུམ་པ་ཡོད། ནམ་མཁའ་ལ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་བུམ་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་བུམ་པའི་གཞན་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཡོད་ན་བུམ་པའི་

69

ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ།

ཆོས་ཉིད་ཡོད་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བུམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ས་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རི་བོང་རྭ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། ནམ་མཁའ་འཛིན་པའི་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ནམ་མཁའི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེའི་གཞན་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དེར་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ནམ་མཁའི་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ནམ་མཁའ་འཛིན་པའི་ཚད་མ་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འདུས་མ་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་གི་སྟོང་གཞིར་གྱུར་པའི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ནམ་མཁའི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རིགས་ཏེ། འདུས་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་གི་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་འདུས་བྱས་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ནམ་མཁའ་འཛིན་པའི་ཚད་མའི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ནམ་མཁའ་འཛིན་པའི་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཁྱོད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང༌། སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དེ་སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་གི་གཞན་དབང་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་འཛིན་པའི་ལམ་མ་ཞུགས་པའི་རྟོག་པ་དེ་སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་གི་གཞན་དབང་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་གི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་སྟོང་ཉིད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ངོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རིགས་ཏེ། ཁྱོད་བྱེ་བྲག་ཡིན་པ་གང་ཞིག །ཁྱོད་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་སེམས་ཅན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ལམ་མ་ཞུགས་པའི་རྟོག་པ་ཞིག་གི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་

70

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། འདི་ཉིད་ལས། སྡུག་བདེན་ལ་ནི་གདགས་གཞི་སྔར་བཞིན་ལ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པའོ་ཞེས་ངོ་བོ་དང་སྡུག་བདེན་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཞེས་བྱེ་བྲག་ཏུ་མིང་དང་བརྡས་བཞག་པ་ཀུན་བཏགས་དང། གཞན་དབང་སྔར་བཞིན་དང་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱང་སྔར་དང་འདྲ་ལ། ཞེས་པའི་ལུང་དོན་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། སྡུག་བདེན་ལ་ནི་རང་གི་སྟེང་གི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་བྱེད་ཚེ། སྡུག་བདེན་སྡུག་བདེན་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་གདགས་གཞིར་བྱས་ནས་འདི་ནི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པའོ། །ཞེས་སྡུག་བདེན་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲོ་བཏགས་པ་ངོ་བོ་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་དང། སྡུག་བདེན་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ་ཞེས་སྡུག་བདེན་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བར་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་དང། གཟུགས་གཟུགས་ཀྱི་གཞན་དབང་ཡིན་པ་ལྟར་སྡུག་བདེན་སྡུག་བདེན་ཀྱི་གཞན་དབང་དང་སྡུག་བདེན་གྱི་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱང་གཟུགས་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་ལྟར་འཇོག་པ་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྡུག་བདེན་སྡུག་བདེན་གྱི་གཞན་དབང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འགོག་བདེན་འགོག་བདེན་གྱི་གཞན་དབང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སྡུག་བདེན་གྱི་སྟེང་གི་མཚན་ཉིད་གསུམ་འཇོག་ཚུལ་ལྟར་བདེན་པ་ལྷག་མ་གསུམ་ལ་ཡང་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྦྱོར་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། དེ་བཞིན་དུ་བདེན་པ་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་སྦྱོར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གོང་གི་རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ནམ་མཁའ་ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང། དམ་བཅའ་བཞི་པོ་རེ་རེ་ནས་འཐད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། འདི་ཉིད་ལས། བྱང་ཕྱོགས་སྡེ་ཚན་བདུན་ལ་སྦྱར་ཏེ་གདགས་གཞི་སྔར་བཞིན་ལ། ཞེས་པ་ནས། དེ་དང་དེའི་འོ་ཞེས་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་དང། ངོ་བོ་ཉིད་གཞན་གཉིས་སྡུག་བདེན་བཞིན་གསུངས་སོ། །ཞེས་པའི་ལུང་དོན་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་སྡེ་ཚན་བདུན་ལ་སྦྱོར་བའི་ཚེ། སྡེ་ཚན་བདུན་པོ་

71

ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ།

ནི་རང་ཉིད་རང་གི་སྟེང་གི་གཞན་དབང་དང་རང་ཉིད་རང་གི་སྟེང་གི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་གདགས་གཞིར་འཇོག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བདེན་བཞི་དེ་རང་རང་གི་གཞན་དབང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དམ་བཅའ་རྣམས་འཐད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། འདི་ཉིད་ལས། དེ་ལ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་དང་དབུ་མ་བ་སུའི་ལུགས་ལ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན་སྟོང་གཞི་གང་ལ་བྱ་དགོས་པ་ནི། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱིས་གཞི་གང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་བཟུང་བ་དེ་ལ་རག་ལས་ཏེ། ཞེས་པའི་ལུང་དོན་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ནམ་མཁའི་ཡོངས་གྲུབ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་ནམ་མཁའ་སྟོང་གཞིར་བཟུང་ནས་དེ་ཆོས་བདག་ཏུ་བཟུང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་གཏན་ལ་འབེབས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ནམ་མཁའི་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་སྟོང་གཞིར་ནམ་མཁའ་འཛིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་སྟོང་གཞིར་ནམ་མཁའ་འཛིན་པའི་ཚད་མའང་བཟུང་ཆོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ནམ་མཁའ་འཛིན་པའི་ཚད་མ་དེའི་སྟོང་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
མདོར་ན་འདི་ལྟར་དམ་བཅའ་བ་རྣམས་ལ་ནི། རྣམ་འགྲེལ་ལས། འདི་ཡུལ་སུན་ཕྱུང་མེད་པར་ནི། །དེ་སྤོང་བ་ནི་ནུས་མ་ཡིན། །ཞེས་པ་དང། འདི་ཉིད་ལས། དེས་ན་འཇིག་རྟེན་ན་འདྲེ་ཤར་སྒོར་གནོད་པ་ལ་གླུད་ནུབ་སྒོར་གཏོང་ཞེས་པ་ལྟར་མ་སོང་བར་གང་ལ་བདག་ཏུ་བཟུང་པའི་གཞན་དབང་དེ་ཇི་ལྟར་བཟུང་བ་ལྟར་གྱི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་བདག་གིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པའི་སྟོང་ཚུལ་དེ་འདྲའི་སྟོང་ཉིད་བསྒོམས་ན། བདག་འཛིན་གྱི་གཉེན་པོར་འགྲོ་བ་ཡིན་གྱི་ལུགས་དེ་ལས་གཞན་པའི་སྟོང་ཚུལ་གྱི་སྟོང་པ་སྒོམ་ན་ནི་བདག་འཛིན་ལ་ཅི་ཡང་མི་གནོད་དོ། །ཞེས་པའི་ལུང་དོན་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཆོས་དེ་བདག་ཏུ་བཟུང་བའི་བདག་འཛིན་དང་འཛིན་སྟངས་དངོས་འགལ་དུ་སོང་བའི་བདག་མེད་མ་སྒོམ་པར་བདག་འཛིན་མི་ལྡོག་པ་ལུང་དེའི་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འདྲའི་བདག་འཛིན་ལྡོག་པ་ལ་བདག་འཛིན་དེས་གང་ལ་བདག་ཏུ་བཟུང་བའི་གཞི་དེ་དེ་ལྟར་དུ་མ་གྲུབ་པར་སྒོམ་པ་ཞིག་མ་བྱུང་ན་འདྲེ་ཤར་དང་གླུད་ནུབ་ཀྱི་དཔེར་

72

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

སོང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ནམ་མཁའ་ཆོས་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་བློ་ལྡོག་པ་ལ་ནམ་མཁའ་ཆོས་བདག་ཏུ་བཟུང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་སྒོམ་པ་ཞིག་མ་བྱུང་ན་དཔེ་དེ་ལྟར་སོང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། འདི་ཉིད་ལས། དཔེར་ན་ཐག་པ་ལ་སྦྲུལ་དུ་བཟུང་ནས་སྐྲག་པའི་སྡུག་བསྔལ་བསལ་བར་འདོད་པ་ན། ཐག་པ་སྟོང་གཞིར་བཟུང་ནས་དེ་སྦྲུལ་གྱིས་སྟོང་ངོ་ཞེས་བསྟན་དགོས་ཀྱི་ཞེས་པའི་ལུང་དོན་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཐག་པ་ལ་སྦྲུལ་འཛིན་གྱི་འཇིགས་པ་བསལ་བའི་ཚེ་ཐག་པ་སྟོང་གཞིར་བཟུང་ནས་འདི་སྦྲུལ་གྱིས་སྟོང་ཞེས་བསྟན་དགོས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ནམ་མཁའ་ཆོས་བདག་དུ་འཁྲུལ་བའི་ཚེ་ནམ་མཁའ་ཁྱད་གཞིར་བཟུང་ནས་ཆོས་བདག་ཏུ་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་བསྟན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། ཆོས་ཉིད་ཆ་ཅན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ནམ་མཁའི་ཆོས་ཉིད་ཆ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ནམ་མཁའི་ཆོས་ཉིད་དེ་ནམ་མཁའི་ཆོས་ཉིད་དུ་སོང་བའི་ཆ་དང་བུམ་པའི་ཆོས་ཉིད་དུ་མ་སོང་བའི་ཆ་གཉིས་དང་བཅས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ནམ་མཁའི་ཆོས་ཉིད་དེ་ནམ་མཁའ་རྟོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དུ་སོང་བའི་ཕྱིར། ནམ་མཁའ་རྟོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཐམས་ཅད་ནམ་མཁའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ནམ་མཁའ་ཆ་ཅན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས། དེ་ལ་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་ནི་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ནམ་མཁའ་དེ་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་བུམ་པའི་ཁོང་སྟོང་ལ་ཁྱབ་པའི་ཆ་དང་ནུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་བུམ་པའི་ཁོང་སྟོང་ལ་ཁྱབ་པའི་ཆ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཆ་དང་པོ་དེས་ནུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་བུམ་པའི་ཁོང་སྟོང་ལ་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་བུམ་པའི་ཁོང་ཆུས་གང་བའི་ཚེ་ནུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་བུམ་པའི་ཁོང་སྟོང་ཆུས་གང་བར་ཐལ། ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་བུམ་པའི་ཁོང་སྟོང་ལ་ཁྱབ་པའི་ནམ་མཁའི་ཆ་དེས་ནུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་བུམ་པའི་ཁོང་སྟོང་ལ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

73

ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། ཀུན་བཏགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་མཚན་ཐམས་ཅད་དེའི་མཚན་གཞི། དབྱེ་ན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཀུན་བཏགས་གཉིས། ཡང་རྣམ་གྲངས་པའི་ཀུན་བཏགས་དང། མཚན་ཉིད་ཡོངས་ཆད་ཀྱི་ཀུན་བཏགས་གཉིས། ཕྱི་མ་འདི་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་དང་ཡོད་པར་གྱུར་པའི་ཀུན་བཏགས་དོན་གཅིག །གཉིས་པ་དང་མེད་པར་གྱུར་པའི་ཀུན་བཏགས་དོན་གཅིག །གཞན་དབང་གི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། རྒྱུ་རྐྱེན་གཞན་གྱི་དབང་གིས་བྱུང་བ་དེ་འཇོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་མཚན་གཞི་ནི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་འཇོག །དེ་ལ་དབྱེ་ན་དག་པའི་གཞན་དབང་དང། མ་དག་པའི་གཞན་དབང་གཉིས། འཕགས་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་ལྟ་བུ་དང་པོ་དང། བདག་འཛིན་ལྟ་བུ་གཉིས་པ་ཡིན། སྤྱིར་འདུས་བྱས་དང་གཞན་དབང། དངོས་པོ། རྟེན་འབྲེལ་རྣམས་དོན་གཅིག །རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་གྱུར་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཡང་དག་མཐའ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས། སྟོང་ཉིད། དོན་དམ་བདེན་པ། ཡོངས་གྲུབ་རྣམས་དོན་གཅིག །དེ་ལ་དབྱེ་ན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཡོངས་གྲུབ་དང། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས། གང་ཟག་གི་བདག་ཕྲ་མོ་བཀག་ཙམ་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་དང་པོའི་མཚན་ཉིད། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སོགས་དོན་གཅིག །དེ་ལ་དབྱེ་ན། དེའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་ཡོད། ཆོས་བདག་ཕྲ་མོ་བཀག་ཙམ་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སོགས་དོན་གཅིག །དབྱེ་ན་དེའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་ཡོད། ཡང་སྒྲས་བརྗོད་ཀྱིས་དབྱེ་ན། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཡོངས་གྲུབ་དང་འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས། འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ལྟ་བུ་དང་པོའི་མཚན་གཞི། ཆོས་

74

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

ཉིད་ལྟ་བུ་གཉིས་པའི་མཚན་གཞི།
གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ནམ་མཁའི་གཞན་དབང་གཞན་དབང་ཡིན་པར་ཐལ། ནམ་མཁའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་ལ་བདེན་གྲུབ་ཞིག་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆོས་ཉིད་བདེན་གྲུབ་དེའི་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་རྫུན་པར་གྲུབ་པས་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩ་ཤེའི་རྣམ་བཤད་ལས། ཆོས་ཉིད་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལ་ནི་དེའི་རྟེན་ཆོས་ཅན་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། བདེན་པར་གྲུབ་པའི་རྟེན་རྫུན་པས་བྱེད་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར། ཚུལ་འདི་ལ་དབུ་སེམས་གཉིས་ཀ་མཐུན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཆོས་ཉིད་དང་ཆོས་ཅན་གཉིས་ལ་དགག་བྱའི་བདག་ཏུ་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་མི་ནུས་པས་དེ་གཉིས་གང་རུང་ཞིག་དེར་གྲུབ་པ་ན་གཅིག་ཤོས་ཀྱང་དེར་གྲུབ་དགོས་པ་དང། དེ་གཉིས་གང་རུང་ཞིག་དེར་མ་གྲུབ་ན་གཅིག་ཤོས་ཀྱང་དེར་མ་གྲུབ་དགོས་པར་འདོད་པ་ལ་དབུ་སེམས་གཉིས་མཐུན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་འདི་ཉིད་ལས། ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གནས་ཚུལ་ལ་ཇི་ལྟར་ཡོད་དཔྱོད་པའི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་ལ་ནི་ཆོས་ཅན་མེད་ན་ཆོས་ཉིད་ཡན་གར་བ་ལ་གནས་པའི་མཐུ་མེད་པས། གཞན་དབང་གི་རྟེན་འབྲེལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་ན་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཞེས་ལུགས་སྔ་མས་ཀྱང་སྨྲ་ལ། ལུགས་འདིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་སྨྲ་སྟེ། ཞེས་ཆོས་ཅན་ཆོས་ཉིད་གཉིས་དགག་བྱ་དེར་ཡོད་མེད་མགོ་མཚུངས་སུ་བྱས་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁོ་ན་རེ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གང་ཞེ་ན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་ལུང་དོན་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་གི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་གཞུང་འདིས་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ལྟར་གྱི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ནམ་མཁའི་སྟེང་གི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་དེའི་དོན་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་མཚམས་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་

75

ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ།

ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གང་ཞེ་ན། ཞེས་པའི་ཆོས་རྣམས་དེ་ལ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་གསུངས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་ཡང་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དྲིས་ཞུས་ཀྱི་དགོངས་འགྲེལ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཅི་ལ་དགོངས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་ཞེས་པའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དྲིས་ཞུས་ཀྱི་སྐབས་འདིར་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་དེ་ཅི་ལ་དགོངས་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བསྟན་པ་དང་དགོངས་གཞིའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་གཉིས་དྲིས་པ་གང་ཞིག །ལན་གྱི་སྐབས་སུ་ཡང་དྲི་བ་ལྟར་དུ་དེ་གཉིས་རིམ་བཞིན་སྟོན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འདི་ཉིད་ལས། འདི་ལྟར་ཅི་ལ་དགོངས་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་དྲིས་པ་ནི་ཅི་ལ་བསམས་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བསྟན་པ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་དྲིས་པ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། གང་ལ་དགོངས་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་བཤད་པ་ལ། ངས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་པོ་འདི་ལྟ་སྟེ། ཞེས་སོགས་གསུངས།
དགོངས་གཞི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་གསུམ་འཆད་པ་ལ། དེ་ལ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་སོགས་མདོ་ཚན་གསུམ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། ལན་གྱིས་ཀྱང་དེ་གཉིས་རིམ་པ་བཞིན་སྟོན་པ་ལས། དང་པོ་འཆད་པ་ནི་གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཞེས་པ་ནས། ཆོས་ཐམས་ཅད་དེ་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་སོ། །ཞེས་དང། གལ་ཏེ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་དུ་བསྡུས་ན། དེ་གསུམ་གང་ཡིན་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྙམ་ན་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་པོ་བཤད་པ་ནི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གང་ཞེ་ན། ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་གི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་

76

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

མེད་པ་ཡོད་ཀྱང། གཞུང་འདིའི་དངོས་བསྟན་གྱི་དེ་རྣམས་ལ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དངོས་བསྟན་ལྟར་གྱི་དོན་ཚང་མི་དགོས་པར་ཐལ། འདི་ནི་གཙོ་བོར་འདུས་བྱས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཞུང་འདིས་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་གི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་བསྟན། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་གི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དངོས་སུ་བསྟན་ཀྱང་གཙོ་བོར་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་སྟེང་གི་གཞན་དབང་འཇོག་ཀྱང། དེ་ལ་གཞན་དབང་ཞེས་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་མ་གཏོགས་པར་གཞན་དབང་དངོས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་སྟེང་གི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་ཡང་རིགས་འདྲ་དེ་ལྟར་སྦྱོར་དགོས་སམ་སྙམ་སྟེ་དཔྱད་པར་བྱའོ། །ཡང་ཁོ་ན་རེ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅེས་སོགས་མདོ་ཚན་གསུམ་གྱི་དངོས་བསྟན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་པོ་ཅི་རིགས་ལ་འདུས་བྱས་སྟེང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ཅི་རིགས་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་ཐལ། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གནས། ཞེས་སོགས་མདོ་ཚན་གསུམ་གྱི་དངོས་བསྟན་གྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་པོ་ཅི་རིགས་ལ་འདུས་བྱས་ཀྱི་སྟེང་གི་མཚན་ཉིད་གསུམ་ཅི་རིགས་ཀྱིས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། མདོ་ཚན་གསུམ་གར་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གནས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་མ་ལ་ཞེས་འདུས་བྱས་གཞིར་བཞག་འདུག་པའི་ཕྱིར་ཁ་ཅིག་ཟེར། འདོད་མི་ནུས་པར་བསྒྲུབས་ཟིན་ཏོ། །
གཞན་ཡང། ཆོས་ཉིད་ཡིན་ན་རང་གི་རྟེན་ཆོས་ཅན་བདེན་པར་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པ་དེ། རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས་ཆོས་ཉིད་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལ་ནི་དེའི་རྟེན་ཆོས་ཅན་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ་ཞེས་པའི་དོན་དང། རྫུན་པར་གྲུབ་ན་ཆོས་ཉིད་བདེན་གྲུབ་གང་གིའང་རྟེན་ཆོས་ཅན་བྱེད་མི་ནུས་པས་ཁྱབ་པ་དེ། རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་རྟེན་རྫུན་པས་བྱེད་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་དོན་དང། ཁྱབ་ཚུལ་དེ་ལྟར་དུ་ཁས་ལེན་པ་སེམས་ཙམ་

77

ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ།

པ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་མཐུན་པ་དེ་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས་ཚུལ་འདི་ལ། དབུ་སེམས་མཐུན་ནོ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སེམས་ཙམ་པ་གཞིར་བཞག །འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའི་ཆོས་ཉིད་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་གྲུབ་པར་ཐལ། ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ། འདོད་ན། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའི་ཆོས་ཉིད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་སྟོང་གཞི་ཡིན་ན་བདེན་གྲུབ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བདེན་པར་གྲུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། གཞན་ཡང། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའི་ཆོས་ཉིད་ཆོས་ཅན། ཡོངས་གྲུབ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བདེན་གྲུབ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཀུན་བཏགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁོ་ན་རེ། གོང་དུ་ལུང་དོན་ལ་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཆོས་ཉིད་བདེན་གྲུབ་ལ་རང་གི་རྟེན་ཆོས་ཅན་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་བདེན་པར་གྲུབ་དགོས་པ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་གྱི། དེའི་རྟེན་ཆོས་ཅན་ཡིན་ན་བདེན་གྲུབ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ལུང་དེའི་དོན་མིན་ཟེར་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། ནམ་མཁའི་ཆོས་ཉིད་ལ་རྟེན་ཆོས་ཅན་བདེན་གྲུབ་ཞིག་ཅིས་ཀྱང་གཞན་ནས་འབད་པས་བཙལ་ནས་བཞག་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ནམ་མཁའ་རང་ཉིད་གཅིག་པུས་ཀྱང་རང་གི་ཆོས་ཉིད་གཅིག་པུའི་རྟེན་བྱེད་ཀྱི་གཞན་ཞིག་གི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང། ནམ་མཁའ་ལས་གཞན་པ་གཅིག་གིས་ཀྱང་འོངས་ནས་ནམ་མཁའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཆོས་ཅན་རྣམས་རྟེན་བརྟེན་པ་བྱེད་པ་དེ་བྱིན་ལེན་ལྟར་ཕར་བསྲེ་ཚུར་བསྲེ་དེ་འདྲ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྲོས་པས་ཆོག་གོ །
ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་དེ་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་

78

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

ཡོངས་གྲུབ་ཀྱི་དབྱེ་བ་འཐད་པའི་ཕྱིར་དང། གང་ཟག་གི་བདག་བཀག་ཙམ་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་བཀག་ཙམ་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྟོང་ཐུན་ལས། ཡོངས་གྲུབ་ནི་གཞན་དབང་གི་སྟེང་དུ་བདག་འཛིན་གཉིས་ཀྱིས་ཀུན་བཏགས་པ་ལྟར་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་མཚན་ཉིད་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཉིད་དོ། །ཞེས་དང། དབུས་མཐའ་ལས། རྣམ་དག་སྤྱོད་ཡུལ་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །གཅིག་པུ་ཁོ་ནར་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་དང། འདི་ཉིད་ལས། དོན་དམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདག་མེད་པའི་དོན་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་དེ་ནི་རྣམ་པར་དག་པའི་དམིགས་པའི་དོན་དམ་ཡང་ཡིན་ནོ། །དེར་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་གཞན་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡོངས་གྲུབ་གཅིག་པུ་ཡིན་པས། ཞེས་དང། དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བ་ལས། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་བརྗོད་དོ་ངོ་བོ་ཉིད་གཞན་ནི་རྣམ་པར་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་ཁས་མི་ལེན་ན་འདིར་མ་ཁྱབ། རྩ་བར་འདོད་ན། དོན་དམ་པར་ཐལ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སྟོང་པ་ཉིད། དེ་བཞིན་ཉིད། ཡང་དག་མཐའ། མཚན་མ་མེད་པ། དོན་དམ་པ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བ་ལས། རྣམ་གྲངས་ཇི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་ཞེ་ན། སྟོང་པ་ཉིད་ནི་མདོར་བསྡུ་ན། །དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཡང་དག་མཐའ། །མཚན་མ་མེད་དང་དོན་དམ་དང། །ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ནི་རྣམ་གྲངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མིང་དེར་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང། སྟོང་པ་ཉིད་དེ་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བར་རྟག་ཏུ་དེ་བཞིན་དུ་གནས་པས་ན་དེ་བཞིན་ཉིད་དང། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པས་ན་ཡང་དག་མཐའ། དགག་བྱའི་མཚན་མ་འགོག་པས་ན་མཚན་མ་མེད་པ། འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པས་ན་དོན་དམ་པ། རང་ཉིད་ལ་དམིགས་ཏེ་བསྒོམ་པས་འཕགས་པའི་ཆོས་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་སྐྱེད་པས་ན་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ལ།

79

ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ།

དབྱིངས་ཀྱི་སྐད་དོད་དྷཏུ་ཞེས་པ་སྤྱིར་ཁམས་དང་རྒྱུ་སོགས་ལ་འཇུག་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཞེས་པའི་སྐབས་འདིའི་དབྱིངས་དེ་རྒྱུ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བ་ལས། རྣམ་གྲངས་ཀྱི་དོན་ཇི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ་ཞེ་ན། ཞེས་མཚམས་སྦྱར་ནས་དབུས་མཐའི་ལུང་དྲངས་པ་ནི། གཞན་མིན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ཡིན། །དེ་འགོག་འཕགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དང། །འཕགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡི་ཕྱིར། །རྣམ་གྲངས་དོན་དེ་གོ་རིམ་བཞིན། །ཞེས་དང། དེའི་འགྲེལ་བ་ལས། འདིར་དབྱིངས་ཀྱི་དོན་ནི་རྒྱུའི་དོན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གོང་གི་རྩ་རྟགས་གྲུབ་སྟེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། ཁ་ཅིག །འདིར་མ་ཁྱབ་ཟེར། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་མི་འདོད་ན་དེར་བྱ་རུང་སྟེ། དེའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཡོངས་གྲུབ་དང་དེ་བཞིན་ཉིད་སོགས་ཡིན་ཀྱང། སྤྱིར་ཡོངས་གྲུབ་དང་དེ་བཞིན་ཉིད་སོགས་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཁྱད་པར་འཐད་དོ། །གོང་དུ་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སེམས་ཙམ་པ་དང་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་དོན་དམ་བདེན་པར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོང་ཐུན་ལས། སེམས་ཙམ་པ་དང་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དག་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དོན་དམ་པར་མི་འདོད་ཅིང་གང་ཟག་གི་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པར་འདོད་དོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན། རང་ལུགས་ལ་འདིར་མ་ཁྱབ་སྙམ་སྟེ་དཔྱད་པར་བྱ་དཀའ་བའི་གནས་སུ་འདུག་གོ །
འདི་ལ་ཡང་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། དོན་དམ་བདེན་པར་ཐལ། ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུངས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། སྟོང་ཐུན་ལྟར་མ་ཁྱབ་ཟེར་བའང་མི་འཐད་དེ། སྟོང་ཐུན་ལས། བདག་འཛིན་གཉིས་ཀྱིས་ཀུན་བཏགས་པ་ལྟར་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བདག་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པ་བདག་མེད་གཉིས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་སོ་སོར་འཇོག་པར་བཤད་ཆོག་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྟོང་ཐུན་ལས།

80

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དོན་དམ་བདེན་པར་མི་འཐད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྤྱི་ལྡོག་ལ་དགོངས་པའམ། ཡང་ན་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་མེད་ལ་དགོངས་པར་མངོན་ཏེ། སེམས་ཙམ་པ་སོགས་ཀྱིས་མུ་སྟེགས་པས་ཀུན་བཏགས་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་བསྒོམ་པ་བས་ཀྱང་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་སྤོང་ནུས་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་མཐོང་ལམ་དུ་ཐོག་མར་འབྱུང་བའི་བདག་མེད་ལ་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་མེད་ཅིག་འདོད་པའི་ཕྱིར། འཇུག་པ་ལས། བདག་མེད་རྟོགས་ཚེ་རྟག་པའི་བདག་སྤོང་ཞིང། །འདི་ནི་ངར་འཛིན་རྟེན་དུའང་མི་རིགས་ལ། །དེ་ཕྱིར་བདག་མེད་ཤེས་པས་བདག་ལྟ་བ། །དཔྱིས་ཀྱང་འབྱིན་ཞེས་སྨྲ་བ་ཤིན་ཏུ་མཚར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང། རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལ་སོགས་པ་མང་པོ་ནས་ཀྱང་བཤད་པའི་ཕྱིར་སྙམ། ཁ་ཅིག་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་རིགས་པས་འཕུལ་མཚམས་ཡིན་ཟེར་བའང་བརྟགས་དཀའ་སྟེ། སྟོང་ཐུན་ལས། རྩ་བའི་རྟགས་ཟུར་དང་པོ་ནི་དངོས་སྨྲ་བས་ཁས་བླངས་ཏེ། རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་གང་ཟག་བཀག་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཙམ་གྱི་དོན་དུ་འདོད་པས་ནི། དེ་ཙམ་ཞིག་རྟོགས་པ་གོམས་པར་བྱས་པས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་མ་ལུས་པར་སྤོང་བར་འདོད་ཀྱང་དགོས་ལ་ཁས་ཡང་ལེན་ནོ། །
དེས་ན་འཇུག་པ་ལས། བདག་མེད་རྟོགས་ཚེ། ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཉིས་དྲངས་པའི་མཇུག་ཏུ་ཡང། སྟོང་ཐུན་ལས། རང་སྡེ་ཁ་ཅིག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་གང་ཟག་ཏུ་འཛིན་པ་གང་ཟག་གི་བདག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་སུ་འདོད་པ་དང། ཁ་ཅིག་དེ་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ཀྱང་དེས་བཟུང་བ་ལྟར་མེད་པར་རྟོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱང་སྤོང་བར་འདོད་པ་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྗེ་རང་གི་ཡང་ཕྱི་རྩོམ་ཇི་སྙེད་ཅིག་སྣང་ཡང་ཡི་གེ་མང་དོགས་སོ། །དེས་ན་སྟོང་ཐུན་གྱི་ལུང་འདི་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོང་ཐུན་

81

ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ།

ལས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དོན་དམ་པ་མ་ཡིན་པ་དང་དེ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་ཀུན་རྫོབ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པར་འདོད་གསུངས་པའང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཙམ་མམ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྤྱི་ལྡོག་ལ་དགོངས་པར་ཡང་མངོན་ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཙམ་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་རྟོགས་ཀྱང་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གང་ཟག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱིས་སྟོང་པར་རྟོགས་པ་དེས་ཀྱང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཙམ་མཚན་ཉིད་ཚང་བར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། སྟོང་ཐུན་ལས། རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་གང་ཟག་བཀག་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཙམ་གྱི་དོན་དུ་འདོད་པས་ནི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་ལྟར་ན་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་རགས་པ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དུ་ཁས་བླངས་དགོས་ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རགས་པ་རྟོགས་པས་ཀྱང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་འདུག་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་བཞིན་ཉིད་དང། དོན་དམ་པ་དང། སྟོང་པ་ཉིད་དང། ཟབ་རྒྱས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་ཟབ་པ་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབུས་མཐའ་ལས། དམ་པའི་དོན་ནི་གཅིག་པུ་འོ། །ཞེས་དང། དེའི་འགྲེལ་བར། དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གཅིག་པུར་རིགས་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང། དོན་དམ་པ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་དོ་ཞེས་ཡེ་ཤེས་དམ་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང། ཡང་དབུས་མཐའི་འགྲེལ་པ་ལས། འདི་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། གང་ཟག་དང་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི། །དངོས་པོ་མེད་འདིར་སྟོང་པ་ཉིད། །གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་དངོས་པོ་མེད་པ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་དང། ཀུན་བཏུས་ལས། ཆོས་དགེ་བ་རྣམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། བདག་མེད་པ་རྣམ་པ་གཉིས་དང། ཞེས་དང། རྣམ་འགྲེལ་ལས། སྟོང་ཉིད་ལྟ་བས་གྲོལ་འགྱུར་གྱི། །བསྒོམ་པ་ལྷག་མ་དེ་དོན་ཡིན། །ཞེས་དང། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་བདག་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་མཉམ་བཞག་སོ་སོ་རང་གི་རིག་པར་བྱ་

82

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

བ་ཡིན་གྱི་ཆོས་སྟོན་པའི་སྒྲ་ཙམ་ལས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་མི་ནུས་པས་ཟབ་ཅིང། ཞེས་དང། སྔར་གྱི་ཤེས་བྱེད་རྣམས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།
དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཁོ་ནའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། ཆོས་ཅན་འདུས་བྱས་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་བཅད་ཙམ་སྤྲོས་པ་མེད་དགག་ལ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བས། ཞེས་དང། དགོངས་འགྲེལ་ལས། ངོ་བོ་ཉིད་དེ་ཁོ་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་ཉིད་ཅེས་པའི་ཉིད་སྒྲས་དགག་རྒྱུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལུང་སྔ་མའི་དོན་འདུས་བྱས་ལ་ཆོས་བདག་བཀག་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་ཕར་འཇོག་པ་ཙམ་བསྟན་ནས་གཞན་གྱིས་ཡོངས་གྲུབ་སྒྲུབ་པ་རང་དབང་བར་འདོད་པ་མི་འཐད་ཅེས་པའི་དོན་དང། ལུང་ཕྱི་མའི་དོན་ནི་དེའི་འཇུག་ཏུ། དགོངས་འགྲེལ་ལས། ཆོས་ལ་བདག་མ་མཆིས་ཞེས་སོགས་དངོས་བསྟན་གྱི་ཡོངས་གྲུབ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོས་ཁྱབ་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆོས་ལ་ཞེས་པ་ནས། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ལགས་ཏེ་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པའི་དོན་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་དེ་ལ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དགག་བྱ་ཆོས་བདག་བཀག་ཙམ་དེ་ཁོ་ན་ཡིན་ཞེས་བཤད་པ་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ་ཉིད་ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འདིའི་མེད་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་ཉིད་གསུམ་པོ་གང་གི་མེད་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ཞེ་ན། ཀུན་བཏགས་ཁོ་ནའི་མེད་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་བྱེད་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གཞན་གཉིས་ཀྱི་མེད་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་མི་བྱེད་ཅེས་སྟོན་པ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་ཁོ་ནས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཞེས་པ་ནས། དེ་ཉིད་ཅེས་པའི་བར་གྱིས་གཞན་དབང་སྟོང་གཞིར་བྱས་ནས་གཞན་དབང་དེ་ཉིད་བཤད་མ་ཐག་པའི་མེད་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོར་མ་གྲུབ་ཅེས་སྟོན་པ་

83

ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ངོས་བཟུང་བ།

ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་མཚན་ཉིད་དེར་མ་གྲུབ་ཅིང། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་དཀའ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཡོངས་གྲུབ་མ་ཡིན་པར་མདོ་འདིས་བསྟན་གསུངས་པའང་དམ་པ་དེའི་བཞེད་པ་མ་ཡིན་སྙམ་སྟེ་དཔྱད་དོ། །
ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཉོན་སྒྲིབ་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་ཆོས་ཅན། ཆོས་དབྱིངས་ཡིན་པར་ཐལ། ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མྱང་འདས་དོན་དམ་བདེན་པ་གང་ཞིགའགོག་བདེན་ཡང་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་འདིར་མ་ཁྱབ་སྙམ། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བསྡུ་བ་ལས། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང། མྱང་འདས་བདེན་གྲུབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཁོར་བ་དང་མྱང་འདས་གཉིས་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས། རིགས་པའི་འགྲོས་འདི་ཤེས་པའི་གནད་ཀྱིས་འཕགས་ཡུལ་གྱི་རང་སྡེ་དངོས་སྨྲ་བས་ཀྱང་འཁོར་འདས་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་མི་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། སྟོང་ཐུན་ལས་འགོག་བདེན་དོན་དམ་བདེན་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་གསེར་ཕྲེང་ལས་འགོག་བདེན་ལ་སྤངས་པ་དང་ཆོས་ཉིད་གཉིས་ཕྱེ་ཞིང་དང་པོ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་གཉིས་པ་དོན་དམ་བདེན་པར་གསུངས་པ་ལ། ཡང་ཁ་ཅིག སྤངས་པ་ཡང་འགོག་བདེན་དང་ཆོས་ཉིད་གཉིས་ཀ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་མེད་པའི་ཆོས་ཉིད་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་པར་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས་བཤད་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར། འདི་དཔྱད་པར་བྱ་བ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་ཡི་གེ་མང་དོགས་ནས་མ་བྲིས་ལ། ཕལ་ཆེར་འོག་ཏུ་ཡང་དཔྱད་པར་འགྱུར་རོ། །

84

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

སྨྲས་པ།

འཁོར་བ་སྦྲུལ་གྱི་ཁར་ལྡན་སྲིད་པའི་ནོར། །
སྐད་ཅིག་མི་བརྟན་གཡོ་བའི་བྲང་འགྲོའི་ལྕེ། །
ཆགས་སྡང་སྲིད་སྒྲུབ་མདེའུ་ལྟར་རྣོ་བའི་རྩེ། །
རིག་པའི་རྨོངས་པ་སྡུག་བསྔལ་ལྕིད་ཀྱིས་མནར། །
རིང་བོར་མི་སྡོད་འཁྲི་ཤིང་རྩེ་མོ་ན། །གནས་པའི་མེ་ཏོག་སྐྲག་པའི་རི་དྭགས་མིག །རབ་ཏུ་གཡོ་ལྡན་ལྷ་མིའི་དཔལ་འབྱོར་དག །སྲིད་ན་གློག་བཞིན་མི་བརྟན་མྱུར་དུ་སྡུད། །ཅི་ཙམ་དཔྱད་ཀྱང་གང་གི་ཕ་མཐའ་ནི། །མ་དམིགས་མི་དམིགས་དམིགས་པར་འགྱུར་མིན་མཁའ། །ཇི་བཞིན་ཤེས་བྱའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་འདི། །འབྱེད་ལ་མཁྱེན་པའི་གཏེར་ཡང་རྒྱལ་སྲས་ཟོལ། །དྲང་ངེས་ཕྲ་ཞིབ་འཇམ་མགོན་ཁོ་ན་ཡི། །ཐུགས་ཀྱི་བཅུད་དུ་གྱུར་ཏེ་དེང་དུས་འདིར། །ན་ཚོད་རྒན་ཀྱང་བློ་གྲོས་གཞོན་ནུ་འགས། །རྟོགས་མིན་གཏམ་འདི་སྐལ་བཟང་རྣ་བའི་གསོས། །ཞེས་པ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །

85

གྲུབ་དོན།

གྲུབ་དོན།

བཞི་པ་དེ་དག་གི་གྲུབ་པའི་དོན་ནི། དགོངས་འགྲེལ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དང་པོར་ཡུལ་ཝ་ར་ཎ་སིར་དྲང་སྲོང་སྨྲ་བ་ཞེས་པ་ནས། རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་བ་མ་ལགས་ཞེས་པའི་བར་བྱུང། འདིའི་སྐབས་སུ་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ་དགག་བཞག་སྤང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཡིན་ན་དགོངས་འགྲེལ་ནས་བཤད་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དེས་བར་མཐའ་གཉིས་ལའང་འདྲ་ཟེར། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བདག་མེད་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཡང་ཡོད། འདུལ་བའི་བསླབ་བྱ་ཙམ་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཡང་ཡོད། ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་རྣམས་ལ་གོང་དུ་དྲི་བ་ཞུས་པ་ལྟར་གྱི་དོགས་པ་དཔྱོད་སྐབས་འདིར་དཔྱོད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གྲུབ་དོན་གྱི་མདོ་ཚན་དང་པོའི་དྲང་ངེས་དཔྱོད་པའི་མདོ་ལ་ཁྱད་གཞི་གང་རུང་ཞིག་ལ་བརྩམས་ནས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ཅེས་པའི་མདོ་ཚིག་ཡོད་པའི་མདོ་ཞིག་དགོས་ལ། གྲུབ་དོན་གྱི་མདོ་ཚན་གཉིས་པའི་སྐབས་འདིར་ཁྱད་གཞི་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་བརྩམས་ནས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་སོགས་མེད་ཅེས་པའི་མདོ་ཚིག་མི་ལྡན་པ་རྣམས་སྐབས་འདིར་དྲང་ངེས་དཔྱོད་པའི་གཞིར་མི་འཇོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་ལས་མ་བརྩམས་པའི་མདོ་སྡེ་ལ་འགལ་སྤོང་དྲིས་པ་ལྟར་གྱི་དོགས་པ་མེད་པས་དེ་འདིར་དྲང་དོན་དུ་སྟོན་མི་དགོས་སོ། །ཞེས་དང། སྟོན་ཚུལ་དེ་ལས་གཞན་དུ་སྟོན་པའི་མདོ་འདིའི་དྲང་ངེས་དཔྱོད་པའི་གཞིར་འོང་དོན་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཟབ་ཞི་སྤྲོས་བྲལ་འོད་གསལ་འདུས་མ་བྱས། ཞེས་སོགས་དང། བདེན་བཞིའི་མདོ་ལས། སྡུག་བསྔལ་ཤེས་པར་བྱར་མེད། ཀུན་འབྱུང་སྤང་བར་བྱར་མེད། འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱར་མེད། ལམ་བསྒོམ་པར་

86

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

བྱར་མེད་དོ་ཞེས་པའི་མདོ་གཉིས་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། སྟོན་པས་དུས་དང་པོར་ལྔ་སྡེ་ལ་ཤམ་ཐབས་ཟླུམ་པོར་བགོ་བར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་མདོ་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། རང་གཞན་གྱི་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཕྱིར་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་དང། ཕྱི་དོན་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེས་དེ་ཉིད་དོན་བཏང་སྙོམས་ཅན། །གླང་ཆེན་གཟིགས་སྟངས་ཉིད་མཛད་ནས། །འཇིག་རྟེན་ཐུགས་ནི་འབའ་ཞིག་གིས། །ཕྱི་རོལ་སྤྱོད་ལ་འཇུག་པར་མཛད། །ཅེས་དང། སྙིང་པོ་རྒྱན་ལས། གཞུག་པ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ནི་རང་སྡེ་དང་གཞན་སྡེ་ཁ་ཅིག་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ཡིན་ན་བཀའ་ཐ་མ་ལེགས་ཕྱེའི་ཆོས་འཁོར་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ལ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་འཁོར་ལོ་ཐ་མས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྟོན་པས་དུས་ཐ་མར་གསུངས་པའི་འདུལ་བ་མདོར་བསྡུས་རུང་མཐུན་དུ་གྲགས་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འདིར་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ངེས་དོན་ཡིན་ཞེས་པ་དེ་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ཡིན་ཚད་ཐམས་ཅད་ལ་མི་བྱེད་པར་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཕྱེ་ནས་སྟོན་པ་ཞིག་ལ་འཇོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་ངེས་དོན་དུ་བཤད་པ་ཡང་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་རྣམས་ཡིན་གྱི། ཐམས་ཅད་མ་ཡིན་པ་ནི་མདོ་ཉིད་ལས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གྲུབ་དོན་གྱི་མདོ་ཚན་གསུམ་པ་འདིས་དེ་དྲང་དོན་གྱི་མདོར་དངོས་སུ་བསྟན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རིགས་ཏེ། ཁྱོད་འདུལ་བའི་བསླབ་བྱ་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་གོང་འོག་གཉིས་ཀ་གྲུབ་སྟེ། འདི་ཉིད་ལས། དཔེར་ན་མྱ་ངན་ལས་འདའ་ཁར་འདུལ་བ་མདོར་བསྡུས་ཞེས་བྱ་བ་རུང་མཐུན་དུ་གྲགས་པ་གསུངས་ཀྱང། དེ་མདོ་འདིས་ངེས་དོན་དུ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་

87

གྲུབ་དོན།

ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག །དགོངས་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཡིན་ན་བདེན་བཞི་དངོས་སུ་བསྟན་པས་ཁྱབ་ཟེར། ཡང་ཁ་ཅིག །དེ་ཡིན་ན་བདེན་བཞི་གང་རུང་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་དངོས་སུ་བསྟན་པས་ཁྱབ་ཟེར་བ་དང། ཁ་ཅིག །དེ་ཡིན་ན་བདེན་བཞི་གང་རུང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་དངོས་སུ་བསྟན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དེ་རྣམས་མི་འཐད་པར་ཐལ། དྲིས་ཞུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ལ་དེ་ལྟར་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དྲིས་ཞུས་སྐབས་སུ་ཕུང་པོ་ལྔ་ནས། བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་བར་འགྲེས་རྐང་རྣམས་ལ་བཀའ་སྩལ་ཚུལ་སོ་སོར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང་། རྒྱལ་པོ་གཟུགས་ཅན་སྙིང་པོ་ལ་གདམས་པའི་མདོ་ལས། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་གཟུགས་ལ་སྐྱེ་བ་ཡོད་འཇིག་པ་ཡོད། དེའི་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་དང་འདུ་བྱེད་དང། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་སྐྱེ་བ་ཡོད་འཇིག་པ་ཡོད། དེའི་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་མདོ་ཆོས་ཅན། དམ་བཅའ་རྣམས་ལ་དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རྣམ་གྲངས་དུ་མར་ཕུང་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་བཀའ་སྩལ་ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མདོ་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདེན་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་བཀའ་སྩལ་ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དྲིས་ཞུས་ཀྱི་མདོ་ཚིག་གཉིས་ལ་ཟློས་སྐྱོན་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་དང། འགྲེས་རྐང་དང་པོ་སོགས་ཀྱི་མདོ་ལ་འགྲེས་རྐང་ལྔ་པའི་མདོས་ཁྱབ་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག །དགོངས་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ཡིན་ན་དགོངས་འགྲེལ་དང་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་གང་རུང་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། འོ་ན་འོད་སྲུང་གི་ལེའུ་ལས། ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་མཐའ་གཅིག་གོ །མེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་མཐའ་གཉིས་སོ། །མཐའ་དེ་གཉིས་དང་བྲལ་བ་

88

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

ནི་དབུ་མའི་ལམ་མོ་ཞེས་པའི་མདོ་དང། ལང་གཤེགས་དང་རྒྱན་སྟུག་པོ་བཀོད་པའི་མདོ་རྣམས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འདི་ནི་བླ་ན་མ་མཆིས་ཞེས་པས་བསྟན་པའི་མདོ་དེ་ལ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་གཞན་པའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་སྟོན་པའི་མདོ་ཞིག་དང་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཕྱེ་ནས་སྟོན་པའི་མདོ་འགའ་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྐབས་འདིའི་ལེགས་པར་ཕྱེ་ཞེས་པའི་དོན་ལ་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་ཕྱེ་བ་དང། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་ཕྱེ་བ་གཉིས་ཡོད་པ་གང་ཞིག །དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་རྣམས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་འདི་ནི་ཞེས་པའི་མཚན་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འདི་ཉིད་ལས། ལེགས་པར་ཕྱེ་བ་ནི་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རེ་རེ་ལ་མཚན་ཉིད་གསུམ་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་དང། དེ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འདི་ཉིད་ལས། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་འདི་ནི་ཞེས་ཉེ་བའི་ཚིག་གིས་སྨོས་པ་ནི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྨོས་པའི་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་འཁོར་ལོ་དགོངས་འགྲེལ་དང་དེ་བཞིན་དུ་ཕྱེ་བ་རྣམས་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་གྱི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ཁ་ཅིག །སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཚུལ་བསྟན་ནས་ལོ་དགུའི་བར་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་ཁོ་ན་དེ་རྗེས་ལོ་ཉེར་གཅིག་བར་དུ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་ཁོ་ན། དེ་རྗེས་ལོ་དགུའི་བར་དུ་བཀའ་ཐ་མ་ལེགས་ཕྱེའི་ཆོས་འཁོར་ཁོ་ན་གསུངས་ཟེར། དེ་ལ་མཁས་པ་གཞན་དག་ན་རེ། དང་པོ་མི་འཐད་དེ། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཕྱི་དེ་ལོ་དུས་འཁོར་རྩ་རྒྱུད་གསུངས་པ་གང་ཞིག །དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་ལས། ས་གས་ཉ་བའི་སྐྱ་རེངས་འཆར་བའི་ཚེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ཏེ་དེ་ནས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་ཞིང་ཐེག་པ་གསུམ་བསྟན་པ་མཛད་ནས་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་པ་ནག་པའི་ཉ་ལ་ཤྲིདྷཱ་ནྱ་ཀ་ཊ་ཀར་ཆོས་དབྱིངས་གསུང་གི་དབང་ཕྱུག་གི་དཀྱིལ་

89

གྲུབ་དོན།

འཁོར་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་དང། ཊཱིཀ་ཆེན་ལས། སངས་རྒྱས་པའི་དུས་དེ་ནས་རྩིས་པའི་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་པ་ནག་པ་ཟླ་བའི་ཉ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཞེས་གསུངས་པ་མཐུན་ནོ། །མཁས་པ་དེ་དག་གི་དགོངས་པ་ནི་དུས་འཁོར་ལུགས་ལ་ནག་ཟླ་ལོ་མགོར་འདོད་པས་བཅུ་གཉིས་པ་ནག་པའི་ཉ་ལ་བབས་པ་ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ས་ག་ཟླ་བ་ནས་རྩིས་པའི་བཅུ་གཉིས་པར་བྱེད་དགོས་པས་ཕྱི་དེ་ལོ་ཡིན་སྙམ་པར་དགོངས་འདུག་ལ། རྗེ་ནོར་བཟང་མ་ཕེབས་ཡན་ཆད་ཀྱི་དུས་འཁོར་བ་ཐམས་ཅད་ལོ་མགོ་ནག་ཟླར་བྱས་སྣང་ངོ༌། །
འོན་ཀྱང་རང་རེའི་རྗེ་ནོར་བཟང་གིས་དུས་འཁོར་ལུགས་ལ་ལོ་མགོ་ནག་ཟླ་དང་ས་ག་ཟླ་བར་འཛིན་ཚུལ་གཉིས་འདུག་གོ །གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། སྟོན་པའི་སྐུའི་བཀོད་པ་དུ་མས་བྱ་རྒོད་ཕུང་པོ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དུས་འཁོར་རྩ་རྒྱུད་ལས། སྟོན་པས་བྱ་རྒོད་ཕུང་པོ་རུ། །ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ཚུལ་བཞིན། །ཆོས་བསྟན་དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤུངས་སུ། །དེ་བཞིན་གསང་སྔགས་ཚུལ་རབ་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་དང། དུས་འཁོར་ཊཱིཀ་ཆེན་དེ་ཉིད་སྣང་བ་ལས། བྱ་རྒོད་ཕུང་པོའི་རི་ལ་སོགས་པ་གནས་གཞན་དང་གཞན་དུ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པ་སྟོན་པ་དང། རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་དཔལ་གྱི་རི་དང་ཉེ་བ་དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤུངས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་ཆེན་པོར་བྱོན་ནས་གསང་སྔགས་ཀྱི་ཐེག་པ་སྟོན་པའི་སྐུའི་ཚུལ་གཉིས་མཛད་དེ་ཞེས་གསུངས་པ་མཐུན་ནོ། །རྩ་རྒྱུད་ཀྱི་ལུང་འདིའི་འོག་ཏུ་དུས་འཁོར་རྩ་རྒྱུད་ལས། བྱ་རྒོད་ཕུང་པོའི་རི་ཆེན་པོར། །ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བླ་ན་མེད། །ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པའི་ཚུལ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་བསྟན། །དེ་ནས་གཅིག་ཏུ་མཆོད་རྟེན་ཆེར། །ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ། །ཞེས་གསུངས་པས། དེ་ནས་ཞེས་པའི་སྒྲ་དེ་གཉིས་སྔ་ཕྱིར་གསུངས་པར་བསྟན་སྙམ་ན། ལུང་དེས་བྱ་རྒོད་ཕུང་པོར་ཆོས་སྟོན་པ་དེ་ནས་ཕྱིར་ཐོན་པའི་ཕྱོགས་གཅིག་འབྲས་སྤུངས་སུ་ཡང་བསྟན་ཞེས་པ་ཙམ་ཡིན་བྱས་ཆོག་ཅིང། འགྲེལ་ཆེན་ལས་ཀྱང། སངས་རྒྱས་ཏེ་དེ་ནས་ཆོས་ཀྱི་

90

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

འཁོར་ལོ་བསྐོར་ཞིང་ཐེག་པ་གསུམ་བསྟན་པ་མཛད་ནས་བཅུ་གཉིས་པ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཐེག་པ་གསུམ་བསྟན་པ་མཛད་ནས། ཞེས་པ་འདིས་ཀྱང། འཁོར་ལོ་གསུམ་དང་དུས་འཁོར་གཉིས་སྔ་ཕྱིར་བསྟན་ནམ་སྙམ་ན། ལུང་དེས་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་ཞིང་ཉན་རང་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཐེག་པ་གསུམ་བསྟན་པར་བཤད་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་རྗོད་བྱེད་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་མ་ཡིན་ནོ། །དམ་བཅའ་ཕྱི་མ་གཉིས་མི་འཐད་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་ནས་ལོ་བཅུ་གསུམ་པའི་དུས་སུ་འདུལ་བའི་བསླབ་གཞི་མི་ཚངས་སྤྱོད་ཀྱི་བཅས་གཞི་མཛད་པ་དང། མྱ་ངན་ལས་འདའ་ཁར་འདུལ་བ་མདོར་བསྡུས་རུང་མཐུན་དང་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་ཆོས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གསུངས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཚུལ་བསྟན་པའི་ཕྱི་དེ་ལོ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་མ་གསུངས་པར་ཐལ། དེའི་ཚེ་ཀུན་དགའ་བོ་རབ་ཏུ་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར། གང་ཟག་གཅིག་མ་གཏོགས་པ་འདི་ལྟ་སྟེ། སློབ་པ་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཀུན་དགའ་བོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གོང་གི་རྟགས་གྲུབ་སྟེ། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཚུལ་བསྟན་ནས་ལོ་དྲུག་གི་ཚེ་ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་ག་གསར་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་དང། ཀུན་དགའ་བོ་ད་ལྟར་གྱི་ཆོ་གས་རབ་བྱུང་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར། དེ་ལ་མཁས་པ་གཞན་དག་ན་རེ། སྐྱོན་དེ་མེད་པར་ཐལ། ཀུན་དགའ་བོ་ཐོག་མར་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་གསུངས་པའི་འཁོར་དུ་མེད་ཀྱང། ཕྱིས་སུ་གསུངས་པའི་འཁོར་དུ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཀུན་དགའ་བོས་སྟོན་པས་དུས་དང་པོར་གསུངས་པའི་མདོ་དག་ནི་གཞན་དག་ལས་ཐོས་པའང་རང་གི་ཆོས་ངེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་དྲུང་དུ་ཞུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འགྲེལ་ཆེན་ལས། འདི་ལ་ཉེས་པ་མེད་དེ་གང་གི་ཕྱིར་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ནི་དེས་བསྟན་པ་ཡིན་པ་ལྟར། དེའི་མཐུས་གཞན་ལས་ཐོས་པ་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་ཀྱི་ཐད་ནས་ཐོས་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ན་གཞན་དག་ལས་ཐོས་ན་ཡང་ཆོས་འཛིན་པའི་མཆོག་ཡིན་པས། དོན་ངེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དེས་

91

གྲུབ་དོན།

བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཞུས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། སྟོན་པས་ཐོག་མར་གསུངས་པའི་བརྒྱད་སྟོང་པ་ལ་ཤེར་ཕྱིན་ཡོངས་གཏད་ཀྱི་ལེའུ་མ་ཚང་བར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པ་གང་ཞིག །ཤེར་ཕྱིན་ཡོངས་གཏད་ཀྱི་ལེའུ་ཀུན་དགའ་བོ་ལ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན། འདིར་མ་ཁྱབ་སྙམ་སྟེ་འོག་ཏུ་དཔྱད། འདོད་ན། དེ་ལ་ཤོ་ལོ་ཀ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་མ་ཚང་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་མ་ཁྱབ་ཟེར། སྟོན་པས་ཕྱིས་གསུངས་པའི་བཀའ་བརྒྱད་སྟོང་པ་ལ་ཤོ་ལོ་ཀ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་ལས་ལྷག་པར་ཐལ། མ་ཁྱབ་པ་གང་ཞིག །ཕྱིས་སུ་གསུངས་པའི་བརྒྱད་སྟོང་པ་ལ་ཤེར་ཕྱིན་ཡོངས་གཏད་ཀྱི་ལེའུ་ལྷག་པའི་ཕྱིར་ཟེར། གཞན་དག་གིས་ལན་བཏབ་པ་མི་སྣང་ཡང། རང་ལུགས་ལ་ཕྱིས་གསུངས་པའི་བཀའ་བརྒྱད་སྟོང་པ་ལ་ཤེར་ཕྱིན་ཡོངས་གཏད་ཀྱི་ལེའུ་ལྷག་པ་མ་གྲུབ་སྟེ། ཤེར་ཕྱིན་ཡོངས་གཏད་ཀྱི་ལེའུ་མེད་པའི་བརྒྱད་སྟོང་པ་ནི་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །
བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། སྟོན་པས་ཐོག་མར་གསུངས་པའི་བརྒྱད་སྟོང་པ་ལ་ཡང་ཤེར་ཕྱིན་ཡོངས་གཏད་ཀྱི་ལེའུ་ཚང་བར་ཐལ། བརྒྱད་སྟོང་པ་ལ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྟོན་པས་ཐོག་མར་བརྒྱད་སྟོང་པ་གསུངས་མ་ཐག་གི་དུས་སུ་དེ་ལ་ཤོ་ལོ་ཀ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་དང་ཤེར་ཕྱིན་ཡོངས་གཏད་ཀྱི་ལེའུ་ཡང་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། སྟོན་པས་བྱ་རྒོད་ཕུང་པོར་ཡུམ་འབུམ་པ་གསུངས་མ་ཐག་པའི་དུས་སུའང་དེ་ལ་ཤོ་ལོ་ཀ་འབུམ་ཕྲག་གཅིག་དང་དེའི་གླེང་གཞིའི་ལེའུ་ཡོད་པར་ཐལ། སྟོན་པས་བྱ་རྒོད་ཕུང་པོར་གསུངས་པའི་ཡུམ་འབུམ་པ་དེ་ཡུམ་འབུམ་པ་གང་ཞིག །ཡུལ་འབུམ་པ་ཡིན་ན་དེ་གཉིས་ཚང་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་མི་རིགས་ཏེ། དེའི་དུས་སུ་གླེང་གཞིའི་ལེའུ་སོགས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལེའུ་དེ་ཕྱིས་སུ་མཐོང་བ་བསྡུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་གླེང་གཞིའི་ལེའུ་ནི་སྟོན་པའི་མཛད་པ་དང་ཆོ་འཕྲུལ་བསྟན་ཚུལ་གྱི་བཀོད་པ་མཐོང་བ་བསྡུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མདོ་དེ་དག་ནི་ད་ལྟའི་དུས་ཀྱི་ཤོ་

92

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

ལོ་ཀ་དང་ལེའུ་སོགས་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་ལྟར་སྟོན་པས་གསུངས་མ་ཐག་ནས། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་ཆ་ཚང་བ་བསྒྲིགས་ནས་མེད་པའི་ཕྱིར། ཐོར་བུ་ཐོར་བུར་བརྗོད་བྱ་ཚང་བར་བསྟན་པ་དེ་ཕྱིས་བཀའ་བསྡུ་བ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་མཐོང་བ་དང་ཐོས་པ་རྣམས་བསྡུས་ཏེ་གླེང་གཞི་དང་ལེའུ་སོགས་མཛད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྲོས་པས་ཆོག་མོད། འདི་ནི་དཔྱད་ཚུལ་གྱི་དམིགས་བུ་མཚོན་ཙམ་བཀོད་པ་སྟེ་ཡི་གེ་མང་དོགས་སོ། །འོན་ཀྱང་ཀུན་དགའ་བོས་སྟོན་པའི་ཞབས་མ་ཟིན་བར་དུ་ཀུན་དགའ་བོ་འཁོར་དུ་ཡོད་པའི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་མདོ་སྡེ་མ་གསུངས་པར་བྱས་ན་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པར་གོ །ཊཱིཀ་ཆེན་དེ་ཉིད་སྣང་བའི་ལུགས་འདི་སྐོར་ལ་ཕྱིས་ཀྱི་ཕུག་ལུགས་རྩིས་ཙམ་ཤེས་རློམ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཀུན་དགའ་བོ་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་པའི་དུས་སུ་འཁྲུངས་ན་དེ་ཉིད་བཀའ་བསྡུ་བ་པོ་ཡང་ཡིན་ལ་ཆོས་འཁོར་བར་མའི་གདུལ་བྱར་གྱུར་པ་དང། དེས་ལོ་གཅིག་ལས་མ་ལོན་པར་རྒྱུན་ཞུགས་སུ་ཡང་མི་རིགས་སོ་ཟེར། འོ་ན་ལུང་དེ་བསྡུ་བ་པོ་དང་དེའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་ན་ལུང་དེ་གསུང་དུས་ཡོད་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ཞེ་འདོད་བཀོད་མ་ཐག་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སངས་རྒྱས་ནས་ལོ་དྲུག་ཡན་ཆད་དུ་འདུལ་བ་མ་གསུངས་པར་ཐལ། དེ་ཡན་ཆད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཁོར་དུ་ཉེ་བར་འཁོར་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཡབ་སྲས་མཇལ་གྱི་བར་དུ་ཨུ་པ་ལི་རབ་ཏུ་མ་བྱུང་ཞིང་དགྲ་བཅོམ་སོགས་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་ཡན་ཆད་དུ་སྔོན་ཆོག་ད་ཆོག་སོགས་མཛད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་རྗེས་སུ་མདོ་གང་གི་ཡང་གདུལ་བྱ་མ་བྱུང་བར་ཐལ་ལོ། །འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ནི་གཟིགས་རྒྱ་དང་ཤེས་རྒྱ་ཆེ་བ་ཞིག་གོ །དེས་ན་འདི་སྐད་བདག་གིས་ཐོས་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཡང་བཀའ་བསྡུས་ཟིན་དེའི་གཞུང་ཀུན་སྟོན་པ་ལས་ཐོས་ཞེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་གཞུང་ཚིག་ལ་གནས་དང་སྟོན་པ་དང་དེའི་འོད་ཟེར་སོགས་མཐོང་ཚུལ་ཡང་བྲིས་པ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྤྱིར་སྟོན་པས་གསུང་ཚད་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དེ་ལས་ཐོས་ཞེས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གང་ཟག་གཞན་དང་གཞན་ལས་ཐོས་པ་ཡང་དུ་

93

གྲུབ་དོན།

མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་ཀུན་དགའ་བོས་ཁོ་བོས་འདི་དག་སྟོན་པའི་ཐད་ནས་ཐོས་པ་ཡང་ཡོད། གང་ཟག་གཞན་དང་གཞན་ལས་བརྒྱུད་དེ་ཐོས་པ་ཡང་ཡོད་ཅེས་བཤད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བདག་གིས་ཐོས་པ་ནི་གཞུང་དེའི་གཙོ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའམ། ཡང་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུས་གང་ཟག་གཞན་གྱིས་ཆོས་གསུངས་པ་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་པར་འཇོག་པ་བཞིན་དུ། དེས་བྱིན་གྱིས་བརླབས་ཀྱིས་གཞན་ནས་ཐོས་པ་ཡང་དེ་ལས་ཐོས་པར་བྱེད་པའམ། ཡང་ན་དེའི་ཆོས་འཛིན་པའི་མཆོག་ཡིན་པས་སླར་སྐྱར་ནས་སངས་རྒྱས་ལས་ཐོས་པ་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ཡིན་པར་བརྒྱད་སྟོང་འགྲེལ་ཆེན་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང། མཚན་བརྗོད་ལས། ད་ལྟར་བྱུང་བའི་རྫོགས་སངས་རྒྱས། །ཡང་དང་ཡང་དུ་གསུངས་པ་གང། །ཞེས་རྒྱུད་དེ་ལན་དུ་མར་གསུངས་པ་ལྟར་མདོ་འགའ་ཞིག་ཀྱང་ལན་དུ་མར་གསུངས་པར་མངོན་ནོ། །
འོན་ཀྱང་དུས་གཅིག་ན་ཞེས་པའི་དོན་ཡང་དུས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་ཐོས་པ་དང་དུས་ལན་གཅིག་ལ་འདི་ཐོས་གཞན་དུ་མ་ཐོས་ཞེས་པ་དང། དུས་གཅིག་གི་ཚེ་འདི་ཐོས་ལ་དུས་གཞན་དང་གཞན་ལ་གཞན་ཐོས་ཞེས་པའི་བཤད་ཚུལ་གསུམ་ཡང་ཁས་ལེན་ཀྱང་མི་འགལ་བར་ཤེས་པར་གྱིས། འདིའི་སྐོར་དུས་འཁོར་ཊཱིཀ་ཆེན་དང་འགྲེལ་ཆེན་དང་སྤྱི་དོན་འོད་རྒྱན་དང་བརྒྱད་སྟོང་འགྲེལ་ཆེན་ལས་བཤད་པས་དེར་ལྟོས་ཤིག ཁ་ཅིག །འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་གདུལ་བྱ་ལ་རིགས་ཅན་གསུམ་ག་ཡོད་པ་དེ། གདུལ་བྱ་ནི་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་(ཡང་དག་པར)ཞུགས་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འོ་ན་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཞེས་པའི་ཐེག་པ་དེ་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་ལམ་ལ་བྱེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་དུ་ཞུགས་པའི་དོན་དང། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་དུ་ཞུགས་པ་ལ་བྱེད་པར་ཐལ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་ཞེས་པའི་ཐེག་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་དང། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཞེས་པའི་དོན་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་

94

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

ན། འཁོར་ལོ་དང་པོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་དང། འཁོར་ལོ་བར་བའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་ཐེག་ཆེན་གང་ཟག་གིས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་ཞེས་པའི་ཐེག་པ་དང། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཞེས་པའི་ཐེག་པ་དང། ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཞེས་པའི་ཐེག་པ་དེ་དག་བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་ཐེག་པ་ལ་མི་བྱེད་པར་རྗོད་བྱེད་ཚིག་གི་ཐེག་པ་ལ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་དག་རྗོད་བྱེད་ཚིག་གི་ཐེག་པ་ལ་བྱས་ནས་དེ་དག་གི་དགོངས་པ་རྟོགས་པའི་སྣོད་རུང་དུ་སོང་བ་དེ་ཐེག་པ་དེ་དག་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལེགས་ཕྱེའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་ལེགས་ཕྱེའི་ཆོས་འཁོར་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་བཀའ་བར་བའི་དགོངས་པར་དངོས་སུ་རྟོགས། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་དགོངས་པར་ཤུགས་ལ་བཀྲལ་བར་རྟོགས་པ་དེ། གདུལ་བྱ་ནི་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འཁོར་ལོ་དང་པོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དེས་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་ཙམ་གོ་ནུས། འཁོར་ལོ་བར་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ལ་མ་བརྟེན་པར་བར་པའི་དགོངས་པའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་ཙམ་གོ་ནུས་པ་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་ཞེས་པ་དང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འདི་ལྟར་བཤད་པ་འདི། འདི་ཉིད་ལས། སྔ་མ་གཉིས་ནི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་སོ་སོ་བ་ཡིན་ལ། འདི་ནི་གསུམ་གའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །ཞེས་པ་དང། ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་གཞན་དབང་དང་ཞེས་པ་ནས། ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་ཆོས་འཁོར་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཞུགས་པའི་ཆེད་དུ་གསུངས་པའི་དོན་དེའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

95

གྲུབ་དོན།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། སྟོན་པས་དུས་དང་པོར་གསུངས་པའི་མདོ་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་མཚན་ཉིད། བར་པ་དང་ཐ་མ་གཉིས་ལའང་འདྲ་ལ། ཡང་ན་རྒྱུད་སྡེ་སྤྱི་རྣམ་ལྟར་བྱ་སྟེ། བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་དང་བརྗོད་བྱ་སྟོན་ཚུལ་མཐུན་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི། བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དངོས་དང། དེ་དང་བརྗོད་བྱ་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་སྒོ་ནས་འདུལ་བ་ལུང་སྡེ་བཞི་དང། མདོ་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་རྒྱ་ཆེ་རོལ་པ་མདོ་སྡེ་ལས་བརྒྱ་པ་མདོ་སྡེ་རྟོགས་བརྗོད་བརྒྱ་པ་སོགས་ཡིན། བརྗོད་བྱ་ཡུམ་འབུམ་པ་དང་སྟོན་ཚུལ་མཐུན་པར་བདེན་པར་མེད་ཚུལ་རྒྱ་ཆེར་སྟོན་པའི་རིགས་ཅན་གྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོར་གྱུར་པའི་ཆོས་འཁོར་གཉིས་པ་འཁོར་ལོ་གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ཡུམ་འབུམ་པ། ཉི་ཁྲི་ལྔ་སྟོང་པ། ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་པ། ཤེས་རབ་ཁྲི་པ། བརྒྱད་སྟོང་པ་སོགས་འཁོར་ལོ་བར་པ་དངོས་དང། དེ་དང་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་མདོ་ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ། རྡོ་རྗེ་གཅོད་པ། སངས་རྒྱས་ཕལ་པོ་ཆེ་སོགས་ཡིན། བརྗོད་བྱ་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་དང་སྟོན་ཚུལ་མཐུན་པར་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསལ་བར་སྟོན་པའི་རིགས་ཅན་གྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོར་གྱུར་བའི་ཆོས་འཁོར་གསུམ་པ་འཁོར་ལོ་གསུམ་པའི་མཚན་ཉིད། དགོངས་འགྲེལ་དང་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱི་ལེའུ་དང། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་དྲིས་ལན་གྱི་ལེའུ། བྱམས་ཞུས་ཀྱི་ལེའུ་སོགས་མཚན་གཞི་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །འདི་རྒྱུད་སྡེ་སྤྱི་རྣམ་གྱི་ལུགས་སོ། །རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ལ་གཙོ་བོར་དགོངས་ནས་བདེན་བཞིས་མཚོན་པའི་གཟུགས་ནས་བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་གི་བར་གང་ཡང་རུང་བ་ལས་བརྩམས་ནས། རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ལ་འགལ་སྤོང་གི་དྲི་བ་ཞུས་པ་ལྟར་གྱི་དོགས་པ་ཡོད་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་མདོ་དེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་མཚན་ཉིད། རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་གཙོ་

96

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

བོར་དགོངས་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་བརྩམས་ཏེ་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལེགས་པར་མ་ཕྱེ་བར་སྟོན་ཅིང་འཁོར་ལོ་བར་བ་ལ་འགལ་སྤོང་གི་དྲི་བ་ཞུས་པ་ལྟར་གྱི་དོགས་པ་ཡོད་པའི་འཁོར་ལོ་བར་པ་དེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་འཁོར་ལོ་བར་བའི་མཚན་ཉིད། རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་གཙོ་བོར་དགོངས་ནས་བརྗོད་བྱ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་བརྩམས་ཏེ། ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལེགས་པར་ཕྱེ་བའི་རིགས་ཅན་དུ་གྱུར་བའི་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་དེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་མཚན་ཉིད།
གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འདི་ནི་ཞེས་བསྟན་པའི་མཚན་གཞིར་ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས་ཀྱི་དྲིས་ལན་གྱི་ལེའུ་སོགས་གཞན་དགུ་མི་འཛིན་པར་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱི་ལེའུ་གཅིག་པུ་དེར་འཛིན་རིགས་པར་ཐལ། རྣམ་བཤད་སྙིང་པོ་རྒྱན་ལས། ཡང་འདི་ནི་བླ་ན་མ་མཆིས་ཞེས་པའི་ཉེ་ཚིག་སྨོས་པའི་མཚན་གཞིར་དགོངས་འགྲེལ་རིལ་འཛིན་པ་མི་འཐད་དེ། དེར་ས་བཅུའི་དབང་ཕྱུག་སེམས་དཔའ་བཅུས་སྟོན་པ་ལ་དྲི་བ་མི་འདྲ་བ་རེ་རེ་མཛད་པའི་དྲིས་ལན་གཞན་རྣམས་འདིའི་མཚན་གཞིར་འབྲེལ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱིས་དྲང་དོན་ངེས་དོན་ཞུས་པའི་ལན་སྟོན་པས་བཀའ་སྩལ་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཆོས་འཁོར་སྐོར་བཞིན་པའི་ལེའུ་འདི་ནི་ཞེས་པའི་ཉེ་ཚིག་གིས་སྨོས་པའི་ཚིག་ཟིན་གྱི་མཚན་གཞིར་དགོངས་འགྲེལ་རིལ་མི་འཛིན་ཅིང་འདིར་ཚིག་ཟིན་གྱི་གྲུབ་དོན་ཞུ་རྒྱུའི་ལེའུ་ལ་གཞན་དགུ་འོངས་དོན་མེད་དེ། དེ་དག་རང་རང་གི་སྐབས་སུ་བསྟན་ཟིན་པས་འདི་ལ་དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ཀྱི་ལེའུ་འཇོག་ཅེས་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ལས་གཞན་དུ་ན་ཡོན་ཏན་འབྱུང་གནས་ཀྱི་ལེའུ་ཡང་ཉེ་ཚིག་དེའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བ་འདི་ནི་ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཆོས་འཁོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལེགས་པར་རྣམ་པར་

97

གྲུབ་དོན།

ཕྱེ་བ་དང་ལྡན་པའི་འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་བསྐོར་ཏེ་ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན་ལ་བརྗོད་བྱ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་ལས་བརྩམས་ཤིང་མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་ཡོད་མེད་ཕྱེ་སྟེ་སྟོན་པའི་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ལུང་སྔར་དྲངས་པ་སོགས་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང། འདི་ནི་ཞེས་ཉེ་ཚིག་སྨོས་པའི་དོན་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་ཐ་མ་འདིའི་བསྟན་ཚུལ་ནི་ཞེས་བཤད་ཆོག་སྟེ། གསུམ་པ་བསྐོར་ཏེ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་བསྟན་ཚུལ་གྱི་གྲུབ་དོན་བཤད། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་འདི་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་ཚུལ་གྱི་ལེགས་པ་སོགས་ཁྱད་པར་གྱི་གྲུབ་དོན་དེ་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་མིན་ན་ལེའུ་ཁོ་ནའི་གྲུབ་དོན་འཆད་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང༌། འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་ནི་གཞན་གཉིས་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཤིན་ཏུ་ཉེ་བའི་ཆ་ནས་ཀྱང་ཉེ་ཚིག་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེས་ན་བསྟན་ཚུལ་འདི་ནི་ཞེས་བརྗོད་བྱའི་ངོས་ནས་བཤད་པའི་མཚན་གཞི་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལྟར་དང། ཆོས་འཁོར་སྐོར་བཞིན་པའི་ལེའུ་འདི་ནི་ཞེས་རྗོད་བྱེད་ལ་སྦྱར་ན་རྣམ་བཤད་ལྟར་བྱའོ། །ཞིབ་ཆ་ཕྲ་མོ་ཕྱེས་ཤིག །ཡང་ཁ་ཅིག །འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་མདོ་ཚིག་ཏུ་གྱུར་བའི་ལམ་བསྒོམ་པར་བྱར་མེད་ཅེས་སྟོན་པའི་མདོ་དེ་ཆོས་ཅན། དགོངས་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་མཚན་ཉིད་དེར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་མདོ་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁྱབ་པར་ཐལ། འཁོར་ལོ་དང་པོའི་མདོ་ཚིག་ཡིན་ན་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ན་ཡང་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། མདོ་ཚིག་ཡིན་ན་མདོ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འགལ་སྤོང་གི་དྲིས་པ་ལྟར་གྱི་དོགས་པ་ཡོད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་མི་རིགས་ཏེ། ལམ་བདེན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དུ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁོ་ན་རེ། ཡུམ་བར་མའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་འདི་ནི་སྡུག་བསྔལ་འཕགས་པའི་བདེན་པའོ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། བརྗོད་བྱ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་

98

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

པ་སོགས་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་བརྩམས་པར་ཐལ། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་བར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བཀའ་བར་བ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་མདོ་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁྱབ་པར་ཐལ། འཁོར་ལོ་བར་པའི་མདོ་ཚིག་ཡིན་ན་འཁོར་ལོ་བར་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ན་ཡང་མ་ཁྱབ། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། བདེན་བཞི་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། འདི་ཉིད་ལས། དེ་བཞིན་དུ་གཉིས་པ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་ལ་བྱ་ཡི་དུས་གཉིས་པར་གསུངས་ཀྱང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་ལས་མ་བརྩམས་པའི་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ཁ་ཅིག །འཁོར་ལོ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་བརྗོད་བྱ་སྟོན་ཚུལ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་བརྗོད་བྱ་གང་ལ་བརྩམས་པ་འདྲ་བའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་གཉིས་བརྗོད་བྱ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་ལ་བརྩམས་པ་འདྲ་ཡང་སྟོན་ཚུལ་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དང་པོ་གང་ཞིག །ཕྱི་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འཁོར་ལོ་བར་བའི་བརྗོད་བྱ་སྟོན་ཚུལ་བཤད་པ་ན་ངོ་བོ་ཉིད་མ་མཆིས་པ། སྐྱེ་བ་མ་མཆིས་པ་ཞེས་སོགས་གསུངས་ཤིང། ཐ་མ་ལའང་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འཁོར་ལོ་བར་པས་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ལ་བདེན་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་དངོས་སུ་མི་སྟོན་པར་མི་མངོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྟོན་པ་གང་ཞིག །ཐ་མས་དེ་ལེགས་པར་ཕྱེ་ནས་སྟོན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འགྱུར་ཁ་ཅིག་ལས། སྟོང་ཉིད་སྨོས་པའི་རྣམ་པས་ཞེས་པ་བྱུང་ལ། རྒྱ་ནག་གི་འགྲེལ་ཆེན་གྱི་འགྱུར་ལས། སྟོང་པ་ཉིད་མི་མངོན་པའི་རྣམ་པས་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འདི་ཉིད་ལས། འཁོར་ལོ་ཕྱི་མ་གཉིས་བརྗོད་བྱ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལས་བརྩམས་ནས་སྟོན་པར་འདྲ་བ་ལ་སྟོན་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ནི་བར་པས་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་མེད་སྔར་ལྟར་མ་ཕྱེ་བས་མི་མངོན་པའི་རྣམ་པས་ཞེས་གསུངས་ལ། ཐ་མས་ཕྱེ་བས་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་ཞེས་གསུངས་

99

མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ།

སོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ལ་བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་དང། འཁོར་ལོ་བར་བ་ལ་བཀའ་བར་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་དང། འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ལ་བཀའ་ཐ་མ་ལེགས་ཕྱེའི་ཆོས་འཁོར་གྱིས་མ་ཁྱབ་ཅིང། རྒྱུད་སྡེ་སྤྱི་རྣམ་གྱིས་འཁོར་ལོ་གསུམ་ཡང་བརྗོད་བྱའི་སྒོ་ནས་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །
སྨྲས་པ།

གསར་བཤད་ག་བུར་འཛག་པའི་ལེགས་བཤད་ཟླ། །མཐོང་ཚེ་ཚིག་ཙམ་བཟླས་པའི་
འདབ་བརྒྱ་རྣམས། །འཁྲུལ་བའི་ཁ་དེ་ཟུམ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ། །རྣམ་རིག་གཞུང་བརྒྱའི་ཀུན་ད་དགོད་པས་བྲེལ། །ཞེས་པ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །
མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ།

གཉིས་པ་དེ་དག་གི་དོན་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའི་ཚུལ་བཤད་པ་ལ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་དགོངས་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་ཚུལ་དང། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། འདི་ཉིད་ལས། བསྡུ་བ་ལས་ཞེས་པ་ནས། རྩ་བར་སྣང་ངོ་ཞེས་པའི་བར་གསུངས། གཉིས་པ་ལ། མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང། སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ་དང། དེས་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་འཆད་པ་ལ། བྱང་ས་ལས། ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ལེགས་པར་མ་ཟིན་པ་སྤངས་པ་དང། ཡང་དག་པ་ལ་སྐུར་བ་བཏབས་པའི་ལེགས་པར་མ་ཟིན་པ་སྤངས་པ་ཡོད་དེ། ཞེས་སོགས་གསུངས།
འདིའི་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ་དགག་གཞག་སྤང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་ཁ་ཅིག གཞི་གྲུབ་ན་སྒྲོ་སྐུར་སྤངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་པས་ཁྱབ་ཟེར། འོ་ན་གཟུགས་རང་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་གིས་བཏགས་པའི་གནས་སུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། གཟུགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་གིས་བཏགས་པའི་གནས་

100

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

སུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། སྒྲོ་འདོགས་སྤངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རིགས་ཏེ། སྒྲོ་འདོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། གཟུགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་གིས་བཏགས་པའི་གནས་སུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་སྒྲོ་འདོགས་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་གིས་བཏགས་པའི་གནས་སུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཆོས་དེ་གཞི་དེར་མེད་བཞིན་དུ་ཡོད་པར་འཛིན་པ། སྒྲོ་འདོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། ཚིག་གིས་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་དེའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་དོ་ཞེས་ཞེན་པ་ནི་སྒྲོ་འདོགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང། གཞན་དབང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐལ་འགྱུར་བ་དེ་འདྲའི་བློ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྐུར་འདེབས་སྤངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རིགས་ཏེ། སྐུར་འདེབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། གཞན་དབང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་སྐུར་འདེབས་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དོན་དམ་པར་ཡོད་བཞིན་དུ་དེར་མེད་པར་འཛིན་པ་དང། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་བཞིན་དུ་དེར་མེད་པར་འཛིན་པའི་བློ་སྐུར་འདེབས་དང། དོན་དམ་པར་མེད་བཞིན་དུ་དེར་ཡོད་པར་འཛིན་པ་དང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་བཞིན་དུ་དེར་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་བློ་སྒྲོ་འདོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཀུན་བཏགས་དོན་དམ་པར་དང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པས་ན་དེ་དེར་ཡོད་འཛིན་གྱི་བློ་སྒྲོ་འདོགས་དང། ངོ་བོ་ཉིད་གཞན་གཉིས་དོན་དམ་པར་དང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པས་ན་དེ་གཉིས་དེར་མེད་འཛིན་གྱི་བློ་སྐུར་

101

མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ།

འདེབས་སུ་བཞག་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། ཀུན་བཏགས་དོན་དམ་པར་ཡོད་དོ་ཞེས་པ་ནི་སྒྲོ་འདོགས་དང་ངོ་བོ་ཉིད་གཞན་གཉིས་དོན་དམ་པར་མེད་དོ་ཞེས་པ་ནི་སྐུར་འདེབས་ཡིན་ཏེ། དང་པོ་ཀུན་རྫོབ་དང་གཞན་གཉིས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཀུན་བཏགས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་བློ་སྒྲོ་འདོགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚིག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་ཞེས་པའི་གཞུང་གིས་དེ་སྒྲོ་འདོགས་སུ་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དེས་སྒྲོ་འདོགས་སུ་དངོས་སུ་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ན་དོན་དམ་པར་ཡོད་དགོས་པ་ནི་སེམས་ཙམ་པའི་གཞུང་གི་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་གཞུང་དེས་ཀུན་བཏགས་དོན་དམ་པར་ཡོད་འཛིན་གྱི་བློ་དངོས་སུ་སྒྲོ་འདོགས་སུ་མ་བསྟན་ཀྱང། ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་འཛིན་གྱི་བློ་སྒྲོ་འདོགས་སུ་དངོས་སུ་གསུངས་པའི་ཤུགས་ལ་དེ་སྒྲོ་འདོགས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། སྐབས་འདིར་ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་སུ་གསུངས་ཀྱི་དེ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ཚིག་གིས་གསལ་བར་མ་བསྟན་ཀྱང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་ན་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་གཞུང་གི་དོན་ཡིན་པས་ཀུན་བཏགས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་སྒྲོ་འདོགས་སུ་འགྲོ་བའི་ཕྱོགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁོ་ན་རེ། ཡོངས་གྲུབ་བདེན་པར་མེད་པར་འཛིན་པའི་བློ་སྐུར་འདེབས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བཏགས་པའི་ཚིག་གི་མཚན་མའི་གཞི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དེ་སྐུར་འདེབས་སུ་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་དེ་སྐུར་འདེབས་སུ་དངོས་སུ་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། གཞུང་དེས་གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་མེད་པར་འཛིན་པ་སྐུར་འདེབས་སུ་དངོས་སུ་བཤད་པ་ན་ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པར་མེད་པར་འཛིན་པ་སྐུར་འདེབས་སུ་ཤུགས་ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་མེད་ན་ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པར་མེད་དགོས་པས་ན་གཞུང་དེས་བསྟན་ཚུལ་གཉིས་ཀ་

102

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

ལ་སྦྱར་ཆོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། དངོས་བསྟན་གཞན་དབང་ཡིན་མོད་ཀྱང་དེ་དོན་དམ་པར་མེད་ན་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱང་དོན་དམ་དུ་མེད་པར་འགྱུར་བས་གཉིས་ཀ་བཤད་པ་ལ་སྐྱོན་མེད་དེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། ཡོད་མཐའ་རྟག་མཐའ་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་རྣམས་དོན་གཅིག དེར་འཛིན་གྱི་རྟོག་པའང་དོན་གཅིག །མེད་མཐའ་ཆད་མཐའ་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་རྣམས་དོན་གཅིག །དེར་འཛིན་གྱི་རྟོག་པའང་དོན་གཅིག །ཡོད་མེད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་ཀྱི་དབུས་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་ཀྱི་དབུས། སྒྲོ་སྐུར་གྱི་མཐའ་གཉིས་ཀྱི་དབུས་གསུམ་ཡང་དོན་གཅིག་གོ །གཞན་དབང་ཁྱད་པར་གསུམ་དང་ལྡན་ཏེ། རང་ཉིད་ལ་ཚིག་གིས་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་འདོགས་པའི་གཞི་དང། དོན་དམ་པར་སྒྲ་རྟོག་གི་སྤྲོས་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའམ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་དང། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་ཁྱད་པར་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། འཇུག་པ་ལས། ཡོད་དང་སྤྲོས་ཀུན་ཡུལ་མིན་རང་བཞིན་ཡོད། །ཅེས་དང། བྱང་ས་ལས། བཏགས་པའི་ཚིག་གི་མཚན་མའི་གཞི་ཞེས་པ་དང། བརྗོད་དུ་མེད་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་པར་སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཡང། སྒྲ་རྟོག་གིས་མངོན་སུམ་དུ་གསལ་བར་བརྗོད་མི་ནུས་པ་དང། མངོན་སུམ་དུ་སྣང་མི་ནུས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཁྱད་པར་རྣམས་ལ་བརྡ་དག་ནི། །འཇུག་པ་སྲིད་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་དང༌། བརྗོད་བྱ་ཉིད་ཕྱིར་དེ་དངོས་མིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེར་མ་ཟད། སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་གྱི་ཆ་དེ་གཞན་དབང་གི་གནས་ལུགས་སུ་མ་སོང་བས་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། གཞན་དབང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དེས་གཞན་དབང་གི་གནས་ལུགས་བཞིན་བརྗོད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་རྟོག་པས་གཞན་དབང་འཇལ་བ་ན་སྒྲ་སྤྱི་དོན་སྤྱི་དང་བཅས་ནས་འཛིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇུག་འགྲེལ་ལས། དེ་ནི་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡང་ཡིན་ཏེ། མངོན་པར་བརྗོད་པ་ནི་བཏགས་

103

མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ།

པའི་རྣམ་པ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་སྲིད་མངོན་པར་བརྗོད་པ་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ་དངོས་པོ་བརྗོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང། དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་དང་འདིའི་ལུགས་ཀྱི་དོན་དམ་པར་སྒྲ་རྟོག་གི་སྤྲོས་པ་ཀུན་ཏེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་ཡོད་དེ། ཕྱི་ནང་གི་མངོན་པར་བརྗོད་པ་ནི་དངོས་སུ་བཏགས་པའི་རྣམ་པ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་དཀའ་འགྲེལ་དང་མཁས་པ་ཁ་ཅིག །བརྗོད་དུ་མེད་པའི་དངོས་པོ་དེ་བརྡ་མ་སྦྱར་གོང་གི་དངོས་པོ་ཞིག་ཡིན་གསུངས་ཀྱང། དངོས་པོ་དེ་ལ་བརྡ་སྦྱོར་མཁན་པོས་བརྡ་སྦྱོར་དགོས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་ངོར་བརྡ་མ་སྦྱར་གོང་གི་དངོས་པོ་ལ་བཞེད་པ་དཀའ་འགྲེལ་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ་སྟེ་དཔྱད།
གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་ཆོས་ཅན། སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲོ་འདོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་ཅིང། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག །གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་མེད་པར་འཛིན་པའི་བློ་ཆོས་ཅན། ཆད་མཐའ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐུར་འདེབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་དབུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཞན་དབང་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་མེད་པར་ཐལ། དོན་དམ་པར་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དོན་དམ་པར་སྒྲས་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག །གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་སྒྲས་བརྗོད་མི་ནུས་པར་ཐལ། དོན་དམ་པར་སྒྲས་བརྗོད་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཡང་ཁོ་ན་རེ། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པར་སྒྲའི་ཡུལ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དོན་དམ་པ་ཡིན་པ་ཡང་སྒྲའི་ཡུལ་ཡིན། དེ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་ཡང་སྒྲའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲའི་ཡུལ་དུ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པའི་ཡུལ་དུ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཚད་མའི་ཡུལ་དུ་དོན་

104

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

དམ་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། དེར་ཐལ། གཞལ་བྱར་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། ཁོ་རང་ལ་ཡོངས་གྲུབ་སྒྲའི་ཡུལ་དུ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་རང་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་དེར་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲའི་འཇུག་གཞིར་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་པར་ཐལ། གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག།། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་པར་མེད་པར་ཁས་ལེན་པ་རྣམས་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་སྐབས་འདིའི་ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་པོ་ཡིན་ཟེར་ན། མདོ་སྡེ་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། བདེན་གྲུབ་ལ་འདུས་བྱས་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སྐུར་འདེབས་ཀྱི་སྐབས་འདིའི་ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་པོ་ལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་པོས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་ཐལ་རང་གཉིས་གང་རུང་གིས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་གཅིག་ཀྱང་མི་འདོད་ཅིང། གཞི་གྲུབ་ཚད་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པ་ཁས་ལེན་པ་ཞིག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསྡུ་བ་ལས། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ལ་རང་གིས་ཉེ་བར་བཟུང་བས་འདི་སྐད་ཅེས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་ཐམས་ཅད་ཡོད་ལ། དོན་དམ་པར་ནི་ཐམས་ཅད་མེད་ཅེས་ཟེར་ན་ཞེས་པ་དང། འདི་ཉིད་ལས། དེས་ན་བསྡུ་བ་ལས་བཤད་པ་ལྟར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ཅེས་སྨྲ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཐལ་འགྱུར་བ་ཆོས་ཅན། སྐབས་འདིའི་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་ཏུ་ཐལ། སྐབས་འདིའི་སྐུར་འདེབས་འགོག་པའི་ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་ལ་གནས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རིགས་

105

མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ།

ཏེ། སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། ཡང་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་ལ་མི་གནས་པར་ཐལ། སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་མི་རིགས་ཏེ། དེར་ལྷུང་བའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་མེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འོ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དུ་ལྷུང་བའི་གང་ཟག་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་འགྲིག །བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཐལ་འགྱུར་བ་ཆོས་ཅན། སྐབས་འདིའི་སྐུར་འདེབས་འགོག་པའི་ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་པོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྐབས་འདིའི་སྒྲོ་འདོགས་འགོག་པའི་ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕྱི་དོན་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཡང་ཁ་ཅིག །སྐབས་འདིའི་སྒྲོ་འདོགས་འགོག་པའི་ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་པོ་ཡིན་ན་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་རང་སྡེ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཅིང། སེམས་ཙམ་པ་ཡན་ཆད་ལ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱང་ས་ལས་ལུང་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་སྒྲོ་འདོགས་བཀག་ཅིང། གཞན་སྡེ་ལ་ལུང་དེ་གསུམ་འདྲེན་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། དེ་ལ་ཁྱབ་པར་ཐལ། འདི་ཉིད་ལས། འདི་ལྟར་འདི་འགོག་པ་ན་བྱང་ས་ལས་ལུང་གསུམ་གྱིས་བཀག་ཅིང། གཞན་སྡེ་ལ་རང་གི་སྟོན་པའི་ལུང་གིས་འགོག་ཏུ་མི་རུང་བས་དགག་པའི་ཡུལ་ལ་རང་སྡེ་ཡང་ཡོད་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་དང། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ཁྱད་པར་ལ་འགོག་པ་མ་ཡིན་པས་ཉན་ཐོས་སྡེ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། བྱང་སར་སྒྲོ་འདོགས་ལུང་རིགས་གཉིས་ཀྱིས་བཀག་པ་ལས་ལུང་གི་འགོག་ཡུལ་ལ་རང་སྡེས་ཁྱབ་ཅིང། སེམས་ཙམ་པ་ཡན་ཆད་ལ་མ་ཡིན་པས་ཉན་ཐོས་སྡེ་པས་ཁྱབ་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་མི་རིགས་ཏེ། བྱང་སར་སྒྲོ་འདོགས་འགོག་པའི་ཡུལ་ལ་གཞན་སྡེ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འགོག་ཡུལ་ལ་གཞན་སྡེ་ཡོད་པར་མ་ཟད། རང་སྡེ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཡང་ཡོད་པ་དེ། དགག་པའི་ཡུལ་ལ་རང་སྡེ་ཡང་ཡོད་ལ་ཞེས་པའི་ཡང་སྒྲའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ཡང་སྒྲའི་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

106

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

གཞན་ཡང། འདི་ཉིད་ལས། སྒྲོ་འདོགས་ལ་ནི་ཀུན་བཏགས་དང་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་ཡོད་ལ། ཀུན་བཏགས་ནི་གཞན་སྡེ་དང་རང་སྡེ་དོན་སྨྲ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་སོ། །ཞེས་པའི་ལུང་དོན་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། སྐབས་འདིའི་སྒྲོ་འདོགས་འགོག་པའི་ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་པོ་ལ་རང་གཞན་གྱི་སྡེ་གཉིས་མེད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། འདི་ཉིད་ལས། འདིར་སྐུར་འདེབས་འགོག་པའི་ཕྱོགས་སྔ་ཁས་ལེན་མཁན་ནི་གཞན་སྡེར་འོང་དོན་མེད་ལ། ཞེས་པའི་ལུང་དོན་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། སྐབས་འདིའི་སྐུར་འདེབས་འགོག་པའི་ཕྱོགས་སྔ་ཁས་ལེན་མཁན་གཞན་སྡེ་མི་འོང་ལ་སྒྲོ་འདོགས་འགོག་པའི་ཕྱོགས་སྔ་ཁས་ལེན་མཁན་ལ་རང་གཞན་གྱི་སྡེ་གཉིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་སླད་དུ་འདིར་སྐུར་འདེབས་འགོག་པའི་ཕྱོགས་ཁས་ལེན་མཁན་ནི་ཞེས་པའི་ཉེ་ཚིག་སྨོས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་ཐལ་རང་གཉིས་ན་རེ། ཕུང་པོ་ལྔ་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཡོད་ཅིང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་ཟེར། སེམས་ཙམ་པ་ན་རེ། སྐྱེས་བུའི་ཕུང་པོ་ལྔ་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་གྲུབ་པར་ཐལ། གང་ཟག་གི་གདགས་གཞིའི་ཕུང་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། གང་ཟག་མེད་པར་ཐལ། དེའི་གདགས་གཞིའི་ཕུང་པོ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། གདགས་གཞིའི་ཕུང་པོ་ལྔ་བདེན་པར་མེད་ན་དེ་དག་མེད་དགོས་པས་དེ་ལ་བཏགས་པའི་གང་ཟག་ཀྱང་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་ས་ལས། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཕུང་པོ་ཡོད་ན་གང་ཟག་གདགས་སུ་རུང་གི་མེད་དུ་ཟིན་ན་ནི་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་གང་ཟག་གདགས་སུ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་གཟུགས་སོགས་གཞན་དབང་རྣམས་བདེན་པར་གྲུབ་པར་ཐལ། དེ་རྣམས་འདི་ནི་སྐྱེ་བའོ། །ཞེས་སོགས་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པའི་ཚིག་འཇུག་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། གཟུགས་སོགས་བདེན་པར་མེད་ན་དེ་མེད་དགོས་དེ་མེད་ན་དེ་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་ཀྱང་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་ས་ལས། དེ་ལ་འདོགས་པའི་གཞི་མེད་དུ་ཟིན་ན་ནི་གཞི་མེད་པར་འགྱུར་བས་འདོགས་པ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

107

མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ།

གཞན་ཡང། སེམས་སེམས་བྱུང་རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བར་ཐལ། དེ་རང་གི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་རང་གི་རྒྱུ་ལས་རང་མཚན་གྱིས་སྐྱེ་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། དེ་རང་གི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བ་དེ་འཁྲུལ་པའི་བློས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པར་ཐལ། མ་ཁྱབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཐལ། དེ་རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེ་བ་དེ་བློ་འཁྲུལ་བའི་ངོ་ཙམ་ལས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་ཐག་ཁྲ་སྦྲུལ་ཡིན་པ་དེ་ཐག་ཁྲ་སྦྲུལ་འཛིན་གྱི་བློ་འཁྲུལ་པ་དེའི་ངོར་གྲུབ་ཀྱང་སྤྱིར་མ་གྲུབ་པ་བཞིན་ནོ། །གོང་དུ་མ་ཁྱབ་མཚམས་ལ་འདོད་ན། དེ་རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདེན་གྲུབ་མེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་དོན་དམ་པར་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ཡང་སེམས་ཙམ་པ་ན་རེ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་ཁྱོད་ཀྱིས་བདེན་པར་གཅིག་ཀྱང་མེད་ལ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དོན་དམ་ལ་དོན་དམ་པར་ཡོད་མེད་དཔྱོད་པའི་སྐབས་ཀྱི་དོན་དམ་དང་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་པའི་དོན་དམ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས་ཕྱི་མའི་དོན་དམ་པའི་མཚན་གཞི་ཡང་མེད། ཀུན་རྫོབ་ལ་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་མེད་རྩོད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་དང་གང་གི་ངོར་བདེན་པས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་འཇོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་གང་གི་ངོར་འཇོག་པའི་བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་དེ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་ན་རེ། མ་གྲུབ་སྟེ། དོན་དམ་པར་མེད་པ་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་གཞི། གཟུགས་སོགས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འཛིན་པའི་བློ་གཟུགས་སོགས་གང་གི་ངོར་བདེན་པས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་འཇོག་པའི་བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་དེ་ཡིན་ཏེ། བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཞེན་པའི་བློ་དེས་གཟུགས་སོགས་བདེན་པར་མེད་བཞིན་དུ་བདེན་པར་གྲུབ་པོ་ཞེས་མངོན་པར་བརྗོད་པ་དང་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར། དེ་སྐད་དུ་བསྡུ་བ་ལས། ཚེ་དང་ལྡན་པ་དོན་དམ་པ་ནི་གང་ཡིན། ཞེས་པ་ནས། ཞེས་ལན་འདེབས་པར་འགྱུར་ན་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་གཟུགས་སོགས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འཛིན་པའི་བློ་དེ་རང་གི་

108

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

རིགས་འདྲའི་རྒྱུས་སྐྱེད་པར་འདོད་དམ། འོན་ཏེ་མངོན་པར་བརྗོད་པའི་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་མམ། མིང་གིས་བཞག་ཙམ་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་ཡིན་པར་འདོད་ཅེས་དྲིས་པ་ལ། དང་པོ་ལྟར་ན། བདེན་འཛིན་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རང་གི་རྒྱུས་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། བདེན་འཛིན་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་ལ་བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་དང་མངོན་པར་བརྗོད་པ་ཞེས་བྱ་བར་ཡང་འདོགས་མི་རུང་བར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་དེ་དག་འདོགས་པའི་གཞི་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ་གང་ཞིག །ཁྱོད་བདེན་པར་མ་གྲུབ་ན་ཁྱོད་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསྡུ་བ་ལས། དེ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ངོ་བོ་ཉིད་དུ་དམིགས་པ་ཞེས་པ་ནས། ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱ་བར་མི་རུང་ངོ༌། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
དོན་དམ་པའི་དངོས་འཛིན་འགོག་པ་ནི། གཟུགས་སོགས་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དངོས་པོ་དོན་དམ་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་དམིགས་ཤིང་སྣང་བའི་ཕྱིར། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་ན་རེ། མ་ཁྱབ་སྟེ། དངོས་པོ་དོན་དམ་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་འཁྲུལ་པ་ཡིན་པས་དེས་བཟུང་བ་ལྟར་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་མི་གནོད་ཟེར་རོ། །འོ་ན་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བློ་འཁྲུལ་བ་དོན་དམ་པར་ཡང་མེད། ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། བདེན་གྲུབ་མེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འཁྲུལ་བ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གསལ་ཁས། གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། བློ་འཁྲུལ་བ་དེ་མེད་པར་ཐལ། བློ་འཁྲུལ་པ་དེ་རྟོག་པས་ཕར་ཡོད་པར་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་བློ་འཁྲུལ་བ་དེ་སྤང་བྱར་བྱས་ནས་དེས་བཟུང་བ་ལྟར་མེད་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་དུ་འཇོག་མི་རིགས་པར་ཐལ། དཔེར་ན་རི་བོང་རྭས་བཟུང་བ་ལྟར་མེད་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་དུ་འཇོག་མི་རིགས་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསྡུ་བ་ལས། དེ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཅིའི་ཕྱིར་ན་གང་དམིགས་པ་དེ་མེད་པ་

109

མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ།

ཡིན་ཞེས་པ་ནས། གང་དམིགས་པ་དེ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་མི་རུང། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བསྡུ་བ་དང་བྱང་སའི་བཤད་ཚུལ་འདི་ལ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་དང། དོན་དམ་གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཞན་དབང་དོན་དམ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། དགོངས་འགྲེལ་ལས། འདུས་བྱས་ཡིན་ན་ནི་དོན་དམ་པ་ཡིན་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལ། དབུས་མཐའ་ལས། དམ་པའི་དོན་ནི་གཅིག་པུའོ། །ཞེས་དོན་དམ་པ་ཡོངས་གྲུབ་གཅིག་པུར་བཤད་པ་དང། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། ཡོད་མིན་མེད་མིན་དེ་བཞིན་མིན་གཞན་མིན། །སྐྱེ་དང་འཇིག་མེད་བྲི་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། །འཕེལ་བ་མེད་ཅིང་རྣམ་པར་དག་པའང་མེད། །རྣམ་པར་དག་འགྱུར་དེ་ནི་དོན་དམ་མཚན། །ཞེས་དོན་དམ་དེ་ཡོད་མེད་ཀྱི་མཐའ་དང། གཅིག་ཐ་དད་ཀྱི་མཐའ་དང་སྐྱེ་འཇིག་རྣམས་མེད་པ་དང། སློབ་པའི་དུས་ན་དྲི་མས་མ་དག །སངས་རྒྱས་པའི་ཚེ་དྲི་མས་དག་པའི་ཁྱད་པར་ལྔ་དང་ལྡན་པར་བཤད་པ་དང་ཡང་འགལ་བར་ཐལ། གཞན་དབང་དོན་དམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། གཞན་ཡང། རྒྱུ་མཚན་དང་རྣམ་རྟོག་གཉིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་ཐལ། བསྡུ་བ་ལས། རྒྱུ་མཚན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བརྗོད་པར་བྱའམ། དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་བརྗོད་པར་བྱ་ཞེ་ན། སྨྲས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཞེས་པ་ནས། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། གཞུང་དེ་དག་དང་འགལ་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། དོན་དམ་པར་ཡོད་ན་དོན་དམ་ཡིན་མི་དགོས་པས་ལུང་དང་པོ་གསུམ་དང་མི་འགལ་ཞིང། རྒྱུ་མཚན་རྣམ་རྟོག་གཉིས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ལ་དོན་དམ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་ཅེས་སྨྲ་བ་བསྡུ་བའི་ལུང་དོན་ཡིན་ཀྱང་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང་ལུང་དེ་དག་མི་འགལ་བར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པར་ཡོད་ཅེས་པ་ལ་

110

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

འཇོག་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པར་ཡོད་ཚུལ་དང་པོ་འདི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་དང་སེམས་ཙམ་པ་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པར་ཡོད་མེད་རྩོད་པ་དང། འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་དོན་དམ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་དེ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་མཁས་པ་ལ་གྲགས་པ་དེ་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དགོངས་འགྲེལ་དང་མདོ་སྡེ་རྒྱན་དབུས་མཐའ་རྩ་འགྲེལ་ལས་འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པས་འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པའི་དོན་དམ་དུ་མེད་ཀྱང་དོན་དམ་དུ་མེད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པའི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་དང། དོན་དམ་བདེན་པ་དོན་གཅིག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་ཡོད་པ་དེ་དེར་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་རྙེད་དོན་དུ་གྲུབ་པ་དེ་དེར་གྲུབ་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བ་ལས། དོན་དམ་པ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་ཡེ་ཤེས་དམ་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བསྡུ་བ་ལས། རྒྱུ་མཚན་དང་རྣམ་རྟོག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་བཤད་པ་དེ་འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པས་དེའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཀྱང་དོན་དམ་པར་མེད་མི་དགོས་པར་ཐལ། དེའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དོན་གཅིག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་དོན་ཐ་སྙད་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མའི་རྙེད་དོན་དུ་ཡོད་པ་ལ་འཇོག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ནི་རང་ཉིད་འཛིན་སྟངས་སུ་བྱས་ཏེ་བསྒོམས་པས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཚོགས་ཞི་བར་འགྱུར་བའི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་མ་ཡིན་པའི་རིགས་སུ་གྱུར་པའི་ཆོས་གཅིག་ལ་འཇོག་ལ། བསྡུ་བ་ལས་རྒྱུ་མཚན་དང་རྣམ་རྟོག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་གསུངས་པའང་དེ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། བསྡུ་བ་ལས་རྒྱུ་མཚན་དང་རྣམ་རྟོག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་ཀུན་ནས་སློང་བའི་ཕྱིར་དང་གདགས་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

111

མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ།

དེས་ན་བདེན་གཉིས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་མི་འགལ་བར་ཐལ། འདུས་བྱས་རྣམས་འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཀྱང་འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དོན་དམ་དུ་ཡོད། ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་འཇོག་ཚུལ་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་གཉིས་ཀའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་ཏེ། རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྡོད་ལུགས་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་དེ་འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པའི་དོན་ཡིན་ཅིང་འདུས་བྱས་རྣམས་དེར་ཡང་གྲུབ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་ཡང་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་གྱི་ཆོས་སུ་གྲུབ་པ་དེ་འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་ལ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་དེ་དང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། གཞན་དབང་ཆོས་ཅན། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་མི་རིགས་ཏེ། བདེན་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁོ་ན་རེ། གང་ཟག་དང་ཀུན་གཞིའི་བག་ཆགས་གཉིས་ཆོས་ཅན། རྫས་ཡོད་ཡིན་པར་ཐལ། དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་མི་རིགས་ཏེ། བཏགས་ཡོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁོ་ན་རེ། འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་ཐལ། འདི་ཉིད་ལས། དེའི་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་གཉིས་ཀར་ཡོད་པར་གསུངས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དེས་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཚད་མ་ལ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་དེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྐང་པ་གཉིས་ཀྱིས་བརྒལ་བར་བྱ་བའི་འབབ་སྟེགས་ལ་རྐང་པའི་འབབ་སྟེགས་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། ཐ་སྙད་ཀྱི་མཚན་མ་ལ་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བསྡུ་བ་ལས། གང་ཅི་ཡང་རུང་སྟེ་དེ་ལས་གཞན་པ་དག་ལ་མི་ལྟོས་ཤིང། དེ་ལས་གཞན་པ་དག་ལ་མི་བརྟེན་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་འདོགས་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་མདོར་ན་རྫས་སུ་ཡོད་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །དེ་ལས་

112

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

གཞན་པ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་མཚན་ཉིད་འདོགས་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་མདོར་ན་བཏགས་པའི་ཡོད་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱ་ཡི་རྫས་སུ་ཡོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དགག་
གཞག་སྤང་གསུམ།

དང་པོ་ནི་ཁ་ཅིག །མཚན་ཉིད་ཡིན་ན་རྫས་ཡོད་ཡིན་པས་ཁྱབ། མཚོན་བྱ་ཡིན་ན་བཏགས་ཡོད་ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། སྡེ་བདུན་དཀའ་འགྲེལ་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་ལས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། སྡེ་བདུན་དཀའ་འགྲེལ་གྱི་ལུང་དོན་ནི། མཚན་ཉིད་ཡིན་ན་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་རྫས་ཡོད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང། མཚོན་བྱ་ཡིན་ན་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བའི་བཏགས་ཡོད་དེ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་བཤད་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་རང་ལ། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཆོས་ཅན། བཏགས་ཡོད་ཡིན་པར་ཐལ། མཚོན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། རང་འབྲས་རྣམ་སྨིན་གྱི་ཕུང་པོ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་སེམས་བྱུང་སེམས་པ་དེ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྫས་ཡོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལས་དང་དེའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་ཆར་གྱུར་པའི་གཟུགས་ཚོར་རྣམས་ནི་རྫས་ཡོད་དང་འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། ལས་དང་རྣམ་སྨིན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཅིང་རྫས་སུ་ཡང་ཡོད་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ཆོས་ཅན། རྫས་ཡོད་ཡིན་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བཏགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། ཀུན་བཏགས་ལའང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འཇོག་བྱེད་ཡོད་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། བཏགས་ཡོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བཏགས་ཡོད་གསུམ་པོ་གང་རུང་དུ་གྱུར་བའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡོངས་གྲུབ་མ་ཡིན་པའི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དེ་ཆོས་ཅན། རྫས་ཡོད་ཡིན་པར་ཐལ། རྫས་ཡོད་བཞི་པོ་གང་རུང་ཡིན་

113

མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ།

པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། རིགས་པས་གྲུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྫས་ཡོད་བཞི་ནི་རིགས་པས་གྲུབ་པའི་རྫས་ཡོད། བརྟན་པ་མི་འགྱུར་བའི་རྫས་ཡོད། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་རྫས་ཡོད། རང་ཉིད་གྲུབ་པ་སྒྲ་རྟོག་དང་ངོ་བོ་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པའི་རང་སྐྱ་འཛིན་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་བཞི་ཡོད་པས་ཤེས་བྱ་ཡིན་ཚད་དང་པོ་ཡིན། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་འགོག་བདེན་རྣམས་གཉིས་པ་ཡིན། དངོས་པོ་རྣམས་གསུམ་པ་ཡིན། ཤེས་པ་རྣམས་དང་ཁ་དོག་རྣམས་བཞི་པར་འཇོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རིགས་པས་གྲུབ་པའི་རྫས་སམ་རིགས་པས་གྲུབ་པའི་ཆ་མེད་པའི་ཆོས་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་དང་འགོག་བདེན་ལ་བརྟན་པ་མི་འགྱུར་བའི་ཆའམ་དེའི་རྫས་བཏགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་རྫས་སུ་མེད་པའི་དངོས་པོ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་རྣམས་སྒྲ་རྟོག་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་མངོན་སུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འཇོག་ཚུལ་སྔ་མ་གསུམ་གྱི་རང་ལྡོག་བཏགས་ཡོད་དང། ཕྱི་མ་ལ་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་ཁྱབ་སྟེ། ཀུན་བཏུས་ལས། གཅིག་ནི་རྫས་སུ་ཡོད་ལ། གཞན་ནི་བཏགས་པར་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག །གང་ཟག་ཡིན་ན་བཏགས་ཡོད་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་རེ་རེ་ནས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཡོད་པ་གང་ཞིག །གང་ཟག་བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་རྙེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། གང་ཟག་སྤྱི་ལྡོག་རྫས་ཡོད་མ་ཡིན་ཀྱང། དེའི་མཚན་གཞི་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་དང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གཉིས་རྫས་ཡོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། གང་ཟག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཀྱང་རྫས་སུ་མེད་ཅེས་པ་དང། མདོ་ལས། དགེ་སློང་དག་ལྔ་པོ་འདི་རྣམས་ནི་མིང་ཙམ་ཐ་སྙད་ཙམ་བཏགས་པ་ཙམ་སྟེ་གང་འདི་ལྟ་སྟེ། འདས་པའི་དུས་དང་མ་འོངས་པའི་དུས་དང་ནམ་མཁའ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་གང་

114

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

ཟག་གོ་ཞེས་དང། རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། གང་ཟག་རྫས་ཡོད་དུ་མེད་པར་རྟོགས་པར་འདོད་ཀྱང་རྣམ་ཤེས་གཉིས་པོ་རྫས་ཡོད་དུ་མེད་པར་རྟོགས་པར་མི་འདོད་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྐྱེས་བུ་ཡིན་ན་རྫས་ཡོད་དང་གང་ཟག་ཡིན་ན་བཏགས་ཡོད་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་བ་དང། དེ་ལས་བཟློག་སྟེ་ཟེར་བ་གཉིས་ཀ་མི་འཐད་དེ། སྐྱེས་བུ་དང་གང་ཟག་གཉིས་ཀའི་སྤྱི་ལྡོག་བཏགས་ཡོད་དང། གཞི་ལྡོག་གམ་མཚན་གཞི་ལ་རྫས་ཡོད་ཡོད་པར་འདྲ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་ཟག་ལ་བཤད་ཟིན་ཅིང་སྐྱེས་བུ་ཡང། སྤྱི་ལྡོག་བཏགས་ཡོད་དང། གཞི་ལྡོག་རྣམ་ཤེས་རྣམས་རྫས་ཡོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སྐྱེས་བུ་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མི་ལྡན་པའི་འདུ་བྱེད་རྣམས་བཏགས་ཡོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བཏུས་འགྲེལ་བ་རྒྱལ་སྲས་མ་ལས། དེ་ལྟར་ན་སེམས་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་འདི་རྣམས་ནི། གནས་སྐབས་དག་ལ་གདགས་པའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བཏགས་པར་ཡོད་པར་རིགས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང། ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་འདི་རྣམས་ནི་ཞེས་པའི་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་རྣམས་ནི། ཀུན་བཏུས་ལས། སེམས་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་རྣམས་གང་ཞེ་ན། ཐོབ་པ་དང། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དང། འགོག་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དང། འདུ་ཤེས་མེད་པ་དང། སྲོག་གི་དབང་པོ་དང། རིགས་མཐུན་པ་དང། སྐྱེ་བ་དང། རྒ་བ་དང། གནས་པ་དང། མི་རྟག་པ་ཉིད་དང། མིང་གི་ཚོགས་དང། ཚིག་གི་ཚོགས་དང། ཡི་གེའི་ཚོགས་དང༌། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ཉིད་དང། འཇུག་པ་དང། སོ་སོར་ངེས་པ་དང། འབྱོར་འབྲེལ་དང། མགྱོགས་པ་དང། གོ་རིམ་དང། དུས་དང། ཡུལ་དང། གྲངས་དང། ཚོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཉེར་གསུམ་པོ་དེ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། སྐྱེས་བུའི་མཚན་གཞིར་གྱུར་པའི་རྣམ་ཤེས་གཉིས་པོ་དེ་རྫས་ཡོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་མཚན་གཞི་ཀུན་གཞི་དང་ཡིད་

115

མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ།

ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གཉིས་པོ་དེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཆོས་གཞན་དང་ཡུལ་ཅན་གཞན་ལ་མ་ལྟོས་པར་གཟུང་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་ལྟར་གྲུབ་ན་རྫས་ཡོད་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས། དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་ལ་བརྗོད་པ་དང་དེ་ལས་གཞན་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་བ་ནི་རྫས་སུ་ཡོད་པའོ་ཞེས་དང། དེའི་འགྲེལ་བ་ལས། དེ་ལས་གཞན་པ་ལ་མི་ལྟོས་པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། དོན་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པར་གང་དུ་དེའི་བློ་འབྱུང་བ་སྟེ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། སེམས་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་གཉིས་ཆོས་གཞན་དང་ཡུལ་ཅན་སྒྲ་རྟོག་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་གི་ངོ་བོ་བཟུང་དུ་ཡོད་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་འཛིན་པའི་སློབ་པའི་རང་རིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དེ་ལྟར་འཛིན་པའི་སློབ་པའི་རང་རིག་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་སེམས་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རང་རིག་གིས་རང་ཡུལ་ཤེས་པ་རྣམས་འཇལ་བའི་ཚེ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དང་སྒྲ་རྟོག་གི་གཉིས་སྣང་ཐམས་ཅད་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་གཞལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །གཞན་ཡང་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཉེར་གསུམ་པོ་ཆོས་ཅན། བཏགས་ཡོད་ཡིན་པར་ཐལ། ཆོས་གཞན་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་གི་ངོ་བོ་གཟུང་དུ་མེད་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ཉེར་གསུམ་གྱི་འཇུག་པ་དང་སོ་སོར་ངེས་པ་མན་ཆད་ཀྱི་དགུ་བཏགས་ཡོད་ཡིན་པ་གང་ཞིག །སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཡན་ཆད་ཀྱི་བཅུ་བཞི་ཡང་བཏགས་ཡོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་དགུ་ནི་རྒྱུ་འབྲས་དེ་དང་དེ་ལས་གཞན་དུ་མེད་ཅིང་དེའི་གནས་སྐབས་དང་ཆ་ཅི་རིགས་ལ་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས། སོ་སོར་ངེས་པ་གང་ཞེ་ན། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་ཐ་དད་པ་ལ་སོ་སོར་ངེས་པ་ཞེས་གདགས་སོ་ཞེས་པ་ནས། ཚོགས་པ་གང་ཞེ་ན། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་རྐྱེན་འདུས་པ་ལ་ཚོགས་པ་ཞེས་གདགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང། དེ་དག་གི་ཚིག་ཟུར་གྱི་གདགས་སོ་ཞེས་པའི་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང། ཀུན་བཏུས་ཀྱི་དེའི་ཐད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་རྒྱལ་སྲས་མ་ལས། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་

116

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

གནས་སྐབས་ལ་ནི་ལྷག་མ་རྣམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དགེ་སོགས་འཕེལ་འགྲིབ་གནས་སྐབས་ལ་འདུ་བྱེད་ཉེར་གསུམ་ཀྱི་གྲངས་ཀྱི་གཅིག་ཐོབ་པ་བཏགས། སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་མི་འབྱུང་བའི་གནས་སྐབས་ལ་འདུ་བྱེད་ཉེར་གསུམ་གྱི་ནང་ཚན་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་འཇུག་འགོག་པའི་སྙོམས་འཇུག་འདུ་ཤེས་མེད་པ་བ་གསུམ་བཏགས་པ་གང་ཞིག །གནས་པའི་གནས་སྐབས་ལ་དེ་ཉེར་གསུམ་གྱི་ནང་ཚན་སྲོག་དབང་གཅིག་བཏགས། དངོས་པོ་འདྲ་བའི་གནས་སྐབས་ལ་ཉེར་གསུམ་གྱི་ནང་ཚན་རིགས་མཐུན་པ་བཏགས། དངོས་པོའི་རང་གཞིན་ནམ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལ་སྐྱེ་རྒ་གནས་དང་མི་རྟག་པ་བཞི་བཏགས། སྒྲའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལ་མིང་ཚིག་ཡི་གེའི་ཚོགས་གསུམ་བཏགས། འཕགས་པའི་ཆོས་མ་རྙེད་པའི་གནས་སྐབས་ལ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཞེས་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དགུའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱང་རིམ་བཞིན་རྒྱལ་སྲས་མ་ལས། དེ་ལ་དགེ་བ་ལ་སོགས་པའི་འཕེལ་བ་དང་འགྲིབ་པའི་གནས་སྐབས་ལ་ནི་གཅིག་གོ་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་མི་འབྱུང་བའི་གནས་སྐབས་ལ་ནི་གསུམ་མོ། །གནས་པའི་གནས་སྐབས་ལ་ནི་གཅིག་གོ །འདྲ་བའི་གནས་སྐབས་ལ་ནི་གཅིག་གོ །མཚན་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལ་ནི་བཞིའོ། །ཐ་སྙད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལ་ནི་གསུམ་མོ། །མ་རྙེད་པའི་གནས་སྐབས་ལ་ནི་གཅིག་གོ་ཞེས་པ་དང། ཀུན་བཏུས་ལས། ཐོབ་པ་གང་ཞེ་ན། དགེ་བ་དང། མི་དགེ་བ་དང། ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་འཕེལ་བ་དང་འགྲིབ་པ་ལ་ཐོབ་པ་དང་རྙེད་པ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་གདགས་སོ། །ཞེས་པ་ནས། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། འཕགས་པའི་ཆོས་རྣམས་མ་ཐོབ་པ་ལ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཞེས་གདགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང། རྩ་འགྲེལ་གྱི་ལུང་དོན་སྦྱོར་ཚུལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ། དོན་གཞན་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་ཉིད་བཟུང་དུ་ཡོད་པའི་ཚུགས་ཐུབ་དང་ཡུལ་ཅན་སྒྲ་རྟོག་གང་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་བྱར་ཡོད་པའི་

117

མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ།

ཚུགས་ཐུབ་གང་རུང་གིས་བསྡུས་པའི་དངོས་པོ་དེ། རྫས་ཡོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གཟུགས་སྒྲ་དྲི་རོ་རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་ལྔ་དང་ཤེས་པ་རྣམས་དེའི་མཚན་གཞི། དབྱེ་ན་གཟུགས་ཤེས་གཉིས་ཡོད། ཡང་རང་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་ཡོད། སྒྲས་བརྗོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྔར་ལྟར་བཞིར་དབྱེ། ཡང་ན་ཚུགས་ཐུབ་ཀྱི་དངོས་པོ་རྫས་ཡོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཚུགས་ཐུབ་ཀྱི་གཟུགས་རུང༌དེ། རྫས་ཡོད་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་དང་དབང་པོའི་གཟུང་བྱར་གྱུར་བའི་གཟུགས་དོན་གཅིག །དབྱེ་ན་དབང་པོ་ལྔའི་གཟུང་བྱ་གཟུགས་སྒྲ་དྲི་རོ་རེག་བྱ་ལྔ་ཡོད། རང་ཚུགས་ཐུབ་ཀྱི་གསལ་ཞིང་རིག་པ་ཡིན་པ་དེ། རང་རྫས་ཡོད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་དང་ཤེས་པ་གཉིས་དོན་གཅིག །དབྱེ་ན་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཉིས་སོགས་ཡོད། ཡང་ན་ཚུགས་ཐུབ་ཀྱི་གསལ་ཞིང་རིག་པ་དེ། རྫས་ཡོད་ཀྱི་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་སོགས་འདྲ། དོན་གཞན་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་གི་ངོ་བོ་གཟུང་དུ་མེད་པའི་ཚུགས་མི་ཐུབ་དང། ཡུལ་ཅན་སྒྲ་རྟོག་གང་ལ་མ་བརྟེན་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་བྱར་མེད་པའི་ཚུགས་མི་ཐུབ་པ་གང་རུང་གིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་དེ་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དང་ཀུན་བཏགས་རྣམས་དེའི་མཚན་གཞི། དབྱེ་ན་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀུན་བཏགས་ཡོངས་གྲུབ་གསུམ་ཡོད། ཡང་ན་ཚུགས་མི་ཐུབ་པའི་ཆོས་དེ་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེས་ན་ཡུལ་རང་ཉིད་ལས་གཞན་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པར་རང་འཛིན་སློབ་པའི་མངོན་སུམ་གྱིས་བཟུང་དུ་ཡོད་པ་དང། ཡུལ་ཅན་སྒྲ་རྟོག་ལ་མ་བརྟེན་ཀྱང་རང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་བྱར་ཡོད་པ་དེ་ཚུགས་ཐུབ་རྫས་ཡོད་ཀྱི་དོན་ཡིན་ཏེ། བསྡུ་བ་ལས། གང་ཅི་ཡང་རུང་སྟེ་དེ་ལས་གཞན་པ་དག་ལ་མི་ལྟོས་ཤིང། དེ་ལས་གཞན་པ་དག་ལ་མི་བརྟེན་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་འདོགས་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་མདོར་ན་རྫས་སུ་ཡོད་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང།
ཀུན་བཏུས་ལས། དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་བརྗོད་པ་དང། དེ་ལས་གཞན་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་

118

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་བ་ནི། རྫས་སུ་ཡོད་པའོ་ཞེས་དང། ཀུན་བཏུས་འགྲེལ་བ་རྒྱལ་སྲས་མ་ལས། དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་བརྗོད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ་གཟུགས་དང། ཚོར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་མིང་བཀྲ་བར་མི་འཛིན་པར་དོན་གང་ཡིན་པར་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལས་གཞན་པ་ལ་མི་ལྟོས་པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། དོན་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པར་གང་དུ་དེའི་བློ་འབྱུང་བ་སྟེ་ཇི་ལྟར་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་བུམ་པའི་བློ་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཏགས་ཡོད་ཀྱི་དོན་ཡང་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོ་ངེས་པ་རང་ཉིད་ལས་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་དང་ཡུལ་ཅན་སྒྲ་རྟོག་ལ་མ་བརྟེན་པར་རང་གི་ངོ་བོ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་བྱར་མེད་པར་སྒྲ་རྟོག་ཅི་རིགས་ལ་ལྟོས་པའི་ལྟོས་གྲུབ་གཉིས་པོ་གང་རུང་གིས་བསྡུས་པ་ཞིག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསྡུ་བ་ལས། དེ་ལས་གཞན་པ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་མཚན་ཉིད་འདོགས་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་བཏགས་པའི་ཡོད་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱ་ཡི་རྫས་སུ་ཡོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་པ་དང། ཀུན་བཏུས་ལས། དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་བརྗོད་པ་དང་དེ་ལས་གཞན་པ་ལ་ལྟོས་པ་དང་བཏགས་སུ་ཡོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རྫས་ཡོད་དང་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་ཐ་སྙད་འདོགས་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཤེར་ཕྱོགས་ཀྱི་མདོ་སོགས་ལས་རྫས་གྲུབ་ཏུ་ཁྱད་པར་མེད་པར་གསུངས་པ་དང། བཏགས་ཙམ་དུ་ཁྱད་པར་མེད་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་དགོས་པ་བཀྲལ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས། ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྫས་སུ་ཡོད་པའོ། །ཞེས་དང། ཐམས་ཅད་ཀྱང་བཏགས་པའི་ཡོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་མཚན་མང་དུ་བཤད་རྒྱུ་ཡོད་དོ། །
གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཡོངས་གྲུབ་ཆོས་ཅན། བཏགས་ཡོད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྫས་ཡོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། བཏགས་ཡོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

119

མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ།

ཆོས་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་གི་ངོ་བོ་བཟུང་དུ་མེད་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ཤེས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་དགག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ། ཁྱབ་སྟེ། དགག་པ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ངེས་པ་ལ་རང་གི་དགག་བྱའི་སྤྱི་བཟུང་བ་ལ་ལྟོས་དགོས་པ་གང་ཞིག །དགག་བྱའི་སྤྱི་རྣམ་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། བཏགས་པའི་དངོས་ལ་མ་རེག་པར། །དེ་ཡི་དངོས་མེད་འཛིན་མ་ཡིན། །ཞེས་པ་དང། འདི་ཉིད་ལས། འགྱུར་མེད་ཡོངས་གྲུབ་དགག་བྱ་བཅད་ཙམ་གྱི་བཅད་ལྡོག་ནས་མི་འཇོག་པར་བློའི་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་དགག་བྱ་བཅད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་སྒྲུབ་པ་རང་དབང་བ་ལ་འདོད་པ་ནི་འགལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེ་ནི་དངོས་མེད་ཀྱི་ཆོས་གཞན་ལ་རིགས་པ་སྒྲེ་བར་བྱ་སྟེ། ནམ་མཁའ་ནི་ཐོགས་བཅས་བཀག་པ་ལ་ལྟོས། དངོས་མེད་གཞན་རྣམས་ལ་དངོས་པོའི་ཆ་དེ་བཀག་པ་ལ་ལྟོས་དགོས་པས་དེའི་དོན་སྤྱི་འཆར་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ། ཡང་ཁ་ཅིག །ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་གི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མེད་པར་ཐལ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་སྟེང་གི་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་སུ་མེད་ཀྱང་དེའི་མཚན་གཞི་ཡིད་དང་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་གཉིས་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་སུ་མེད་པར་སྐབས་འདིར་མི་སྨྲ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་སུ་མེད་པར་སྨྲ་བ་ནི་གང་ཟག་གི་རང་གི་ལྡོག་པ་ནས་འདོད་པ་ཡིན་གྱི་གང་ཟག་གི་མཚན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ལ་དེ་ལྟར་འདོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། རང་རྐྱ་འཛིན་ཐུབ་པའི་རྫས་སུ་མེད་པར་སྨྲ་བ་ནི་གང་ཟག་རང་ལྡོག་ནས་ཡིན་ལ། གཞི་ལྡོག་རྣམ་ཤེས་གཉིས་རང་རྐྱ་འཛིན་ཐུབ་པའི་རྫས་སུ་མེད་པར་འདོད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་རྐྱ་འཛིན་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དང། རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དོན་མི་གཅིག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོ་ངེས་པ་ལ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཞན་གཅིག་ངེས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་མི་དགོས་པར་བཟུང་དུ་ཡོད་པ་དེ་སྐབས་འདིའི་

120

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

རང་རྐྱ་འཛིན་ཐུབ་ཚུལ་དང་རྫས་སུ་ཡོད་ཚུལ་གྱི་དོན་ཡིན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་དགག་བྱའི་རང་རྐྱ་ཐུབ་ཚུལ་ནི་བཏགས་ཆོས་སམ་ཆ་ཅན་གྱི་ཆོས་གང་ཡིན་པ་དེ་དང་དེ་རང་གི་གདགས་གཞིའམ་ཆ་ཤས་དེ་ལ་ཕར་མ་ལྟོས་པར་དཔོན་པོའམ་རྗེ་བོ་ལྟ་བུའི་རང་རྐྱ་ཐུབ་པ་དང། གདགས་གཞི་དང། ཆ་ཤས་དེ་དང་དེ་ལ་ལྟོས་པ་དབང་བསྒྱུར་བྱ་ལྟ་བུར་གྲུབ་པ་གཅིག་འདོད་པའི་ཕྱིར། སྤྲོས་པས་ཆོག །
བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཆོས་ཅན། རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་གྲུབ་པར་ཐལ། རང་རྐྱ་འཛིན་ཐུབ་པ་དང་རྫས་ཡོད་གཉིས་ཀར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁོ་རང་ལ། སྐྱེས་བུ་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་གྲུབ་པར་ཐལ། གང་ཟག་དང་བདག་གཉིས་ཀའི་གཞི་མཐུན་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྣམ་བཤད་ཀྱི་ཚིག་དེ་ལ་སྟག་ཚང་བ་ན་རེ། རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་ཁས་ལེན་མཁན་གནས་མ་བུ་བར་ངེས་པ་དང་སྐབས་འདིར་ཡང་རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་ཁས་ལེན་པ་འགལ་ཟེར། དེ་ཁས་མ་བླངས་སོ། །བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འོ་ན་རྣམ་ཤེས་ཆོས་ཅན། རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་ཡིན་པར་ཐལ། རྫས་ཡོད་གང་ཞིག །བདག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། ཁོ་རང་ལ་སྐྱེས་བུ་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་གི་བདག་ཡིན་པར་ཐལ། གང་ཟག་གང་ཞིག །བདག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འཁོར་གསུམ་ལ་ལན་མེད་ཅིང་ཁྱེད་ཀྱི་སྣང་ངོར་ཤེས་བྱ་གཉིས་འདུས་ཕྱིན་ཆད་འགལ་ཚད་འདུག་པ་ཡ་མཚན་ཆེ། འདི་སྐོར་རེ་ཞིག་བཞག །ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཤེས་པ་དང་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་སོགས་སྐྱེ་མཆེད་ལྔ་པོ་གང་རུང་ཡིན་ན་རྫས་ཡོད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་རྣམས་རྫས་ཡོད་ཀྱི་མཚན་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་སྤྱིར་རྣམས་སྒྲ་མང་ཚིག་ཡིན་པས་གསུམ་ཕན་ཆད་ལ་འཇུག་པས་དེ་ཡིན་ཚད་བཟུང་བ་མིན་པས་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་མ་ཁྱབ་ཀྱང་རེ་ཞིག་འདོད་ལན་བྱས་ཚེ། གཉིས་སྟོང་གི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། བཏགས་ཡོད་ཡིན་པའི་

121

མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ།

ཕྱིར་ཏེ། དགག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། ཁོ་རང་ལ་གྲངས་ཅན་གྱི་ངོར་སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པར་ཐལ། སྒྲ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སྒྲ་ཡིན་ན་མི་རྟག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང། དེའི་ངོར་སྒྲ་སྒྲ་ཡིན་འདུག་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་འགྲིག་ལ། གཉིས་སྟོང་གིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་སོགས་ནི་གཉིས་སྟོང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་པའི་བློ་ངོར་ཡིན་ཅིང་གཉིས་སྟོང་དང་དེ་གཉིས་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཚོགས་པའི་རྣམ་པ་འཆར་བ་ཆོས་གཞན་ལ་ལྟོས་དགོས་ཀྱང། གཉིས་སྟོང་གིས་ཁྱད་པར་བྱ་རྒྱུའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་སོགས་ནི་སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་བློ་གཞན་གྱི་ངོ་བོར་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་དང། སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས་པའི་བློ་ངོར་དེའི་འཆར་ཚུལ་གཞན་ལ་ལྟོས་ཀྱང་དེའི་འཆར་ཚུལ་གཞན་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་འཆར་རེས་ཀྱིས་གནས་ལུགས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་འཆར་བར་ཐལ། བློ་དེའི་ངོ་ལ་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། བློ་དེ་དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་ལ་གཉིས་སྟོང་གིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་མི་འཆར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་ཟག་དེའི་མིག་བསླད་པའི་ལྟད་མོ་རྡེའུ་ཤིང་རྟ་གླང་དུ་སྣང་ཡང་རྡེའུ་ཤིང་མི་སྣང་བ་དང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་དང། གཞན་ཡང། དེ་མཚུངས་མང་སྟེ་སྤྲོས་པས་ཆོག །

འདིར་སྨྲས་པ།
རིགས་པའི་ལམ་དང་ཤེས་བྱ་མ་ལུས་པ། །བློ་གྲོས་འགྲམ་པའི་ངོས་ལ་ངལ་
གསོ་དེས། །ཤིན་ཏུ་དབྱེ་དཀའི་རྫས་བཏགས་རྣམ་བཞིའི་ཚུལ། །གསལ་བར་ལག་མཐིལ་སྐྱུ་རུ་ར་བཞིན་བྱས། །དཀའ་བའི་གནད་ཀུན་གཅོད་བྱེད་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི། །མཁྱེན་པ་རྣོ་ལྡན་བྱེ་བའི་རལ་གྲི་ཆེ། །འདི་ཉིད་ཁོ་ནའི་ལག་ན་བཟུང་ཞེས་ཆོས། །མ་ལུས་ཡང་དག་མཐའ་དེར་བྲོས་པ་བཞིན། །གནའ་དུས་ཀུན་མཁྱེན་འཛམ་གླིང་མཛེས་རྒྱན་འབུམ། །པཎ་ཞྭའི་གཙུག་མཛེས་ཉི་ལྟར་

122

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

མང་བྱོན་ཀྱང། །རྫས་བཏགས་དཀའ་མདུད་མ་བཀྲོལ་བཅོམ་ལྡན་གྱིས། །སྲིད་པ་འདི་བཞིན་བདག་ལ་བཞག་པར་ངེས། །ཞེས་པ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །
འདི་ཉིད་ལས། ལུགས་འདིས། ཡེ་ཤེས་དེ་རང་རིག་ཏུ་བཞེད་པས་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་ཡུལ་དུ་འགྱུར་རོ་སྙམ་ན། ཡུལ་གང་ལ་ལྟོས་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱིས་དོན་རྟོགས་པའི་ཡུལ་དེ་ལ་དགོངས་པས་སྐྱོན་མེད་ཅེས་གསུངས་པའི་དོན་ལ་ཁ་ཅིག །འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པ་ལ། དེ་ལྟར་ན་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དེ་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དེ་ཡུལ་གང་ལ་རིགས་ཤེས་ཚད་མར་སོང་བའི་ཡུལ་ལ་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་འཇོག་ལ་དེའི་རྙེད་དོན་ཙམ་ལ་མི་འཇོག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་དེའི་དོན་དུ་བརྗོད་ཟེར་ན་འོ་ན། སྐབས་འདིར་རང་རིག་ཁས་བླངས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རང་རིག་ཁས་ལེན་པའི་རྒྱུ་མཚན་སྔོན་འཛིན་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་རང་ཉིད་ཀྱིས་མི་འཇལ་ཀྱང་འཇལ་བྱེད་གཞན་ལས་མང་པོ་བཙལ་མི་དགོས་པར་སྔོན་འཛིན་དབང་ཤེས་དང་རང་ཉིད་གཉིས་ཀ་འཇལ་བའི་རང་རིག་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་རང་ཉིད་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡེ་ཤེས་དེ་གང་ལ་རིགས་ཤེས་ཚད་མར་སོང་བའི་གཞལ་བྱ་ཆོས་ཉིད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མ་ཡིན་དགག་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དགག་པ་གང་ཞིག །ཁྱོད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐོང་ལམ་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དེས་ཁྱོད་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཤུགས་ལ་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་རང་ཉིད་ཀྱང་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁྱོད་དགག་བྱ་ཆོས་བདག་བཅད་ཙམ་གྱི་མེད་དགག་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་སྐད་དུ་སྟོང་ཐུན་ལས། ཤེས་པ་དེ་ལ་ཡུལ་གྱི་ཞེས་པ་ནས། མ་ཡིན་དགག་ཏུ་ཐལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གསུང་དེའི་དོན་ནི། དབུ་མ་སྣང་བར། གང་

123

མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ།

འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་སོ་སོར་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བའི་དོན་དམ་པའི་དངོས་པོ་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་མདོ་བསྟན་བཅོས་ནས་བྱུང་བ་འདིར་ཡང་འདོད་དགོས་ལ་དེ་ལྟར་ན་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་འཇལ་བར་ཐལ། དེ་ལ་སོ་སོ་རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་པའི་དོན་ཡོད། གཞན་འཇལ་བ་ལ་རང་རིག་ཅེས་པ་ལ་འབྲེལ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དོན་དམ་དུ་ཐལ། འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་དོགས་པ་འཆད་པར། ལུགས་འདིས་ཡེ་ཤེས་ཞེས་པ་ནས། སྙམ་ན་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དེ་སོ་སོ་རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ཀྱང་རང་ཉིད་འཇལ་མི་དགོས་པར་ཐལ། དེ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཆོས་ཉིད་འཇལ་བ་ལ་ལྟོས་ནས་སོ་སོར་རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་འཇོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཡུལ་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པ་ཡིན་གྱི་དེ་ལས་གཞན་པའི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དང་རྟོག་པས་མངོན་སུམ་དུ་ཡུལ་དུ་བྱེད་མི་ནུས་པས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། ཡུལ་གང་ལ་ལྟོས་ཞེས་པ་ནས། སྐྱོན་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
སེམས་ཙམ་པ་ན་རེ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་ཁྱོད་ཀྱིས་གཟུགས་སོགས་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་གཟུགས་སོགས་རྣམས་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བཤད་པ་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་དགོངས་གཞི་དུས་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་དང་བྱིས་པས་ཞེན་པ་ལྟར་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སྟེ་ལྔ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འདུས་བྱས་མ་འོངས་པ་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་རང་དབང་དུ་འབྱུང་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང། འདས་པ་རྣམས་སླར་བལྡབ་ནས་འབྱུང་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང། ད་ལྟ་བ་རྣམས་དུས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་སྡོད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་བྱིས་པས་ཞེན་པ་ལྟར་

124

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

དུ་གཙང་བདེ་རྟག་བདག་ཏུ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། རང་དང་རང་གི་མཚན་ཉིད་དུ། །མེད་ཕྱིར་རང་གི་ངོ་བོ་ལ། །མི་གནས་ཕྱིར་དང་འཛིན་བཞིན་དུ། །མེད་ཕྱིར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྐྱེ་འགག་མེད་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་ཡོད་དེ། ཇི་ལྟར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དེ་ལྟར་མ་སྐྱེས་པའམ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་འགག་པ་མེད་པ་སོགས་ལྔ་པོ་སྔ་མ་སྔ་མ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། ཕྱི་མ་ཕྱི་མའི་རྟེན་ཡིན་པས། །ངོ་བོ་ཉིད་ནི་མེད་པ་ཡིན། །སྐྱེ་མེད་འགག་མེད་གཟོད་ནས་ཞི། །རང་བཞིན་མྱ་ངན་འདས་པ་གྲུབ། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་དགོངས་གཞི་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མདོ་ལས་གང་ཟག་ཁྲག་ཁྲིག་མང་པོ་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་ཅེས་པའི་མི་སྐྱེ་བའི་དགོངས་གཞི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འཁོར་བ་ལ་ཐོག་མའི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང། སྐྱེས་ཟིན་སླར་ཡང་དེའི་ངོ་བོར་བལྡབ་ནས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང། འཁོར་བར་སྔོན་མེད་པའི་སེམས་ཅན་གསར་སྐྱེ་མེད་པ་དང། ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ། གཞན་དབང་རང་དབང་གིས་སྐྱེ་བ་མེད་པ། ཡོངས་གྲུབ་ལ་གཞན་འགྱུར་གྱི་སྐྱེ་བ་མེད་པ། དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བ་མེད་པ། ཆོས་སྐུ་ལ་སྤངས་རྟོགས་ཁྱད་འཕེལ་གྱི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་སྟེ། སྐྱེ་མེད་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ལ་དགོངས་ནས་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པར་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། ཐོག་མ་དང་ནི་དེ་ཉིད་གཞན་ཉིད་དང། །རང་གི་མཚན་ཉིད་རང་དང་གཞན་དུ་འགྱུར། །ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཁྱད་པར་ལ། །སྐྱེ་བ་མེད་པས་ཆོས་ལ་བཟོད་པར་བཤད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། གཞན་དབང་བདེན་པར་མེད་པར་ཐལ། གཞན་དབང་བདེན་མེད་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་

125

མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ།

ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དབང་བདེན་མེད་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་དགོངས་འགྲེལ་དང། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ནི་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྟོང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་དཔེ་ཡིན་གྱི་བདེན་སྟོང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་དཔེ་དོན་སྦྱར་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འདིར་སྤྲུལ་གཞི་རྡེའུ་ཤིང་ལ་སྒྱུ་མའི་སྔགས་རྫས་བཏབ་པ་དང། ཡང་དག་པའམ་དོན་དམ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་རྟོག་གཞན་དབང་དེ་ཉིད་གཉིས་སྣང་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པ་ཆོས་མཐུན། སྒྱུ་མའི་སྔགས་རྫས་ཀྱི་དབང་གིས་རྡེའུ་ཤིང་རྟ་གླང་དུ་མེད་བཞིན་དུ་རྟ་གླང་དུ་སྣང་བ་དང༌། གཉིས་སྣང་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསླད་པའི་དབང་གིས་གཞན་དབང་གཟུང་འཛིན་རྒྱང་ཆད་དུ་མེད་བཞིན་དུ་གཟུང་འཛིན་རྒྱང་ཆད་དུ་སྣང་བ་གཉིས་ཆོས་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་མི་བདེན་པར་དཔེར་བྱེད་ལུགས་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་དག་གཞན་དབང་བདེན་པར་སྣང་ཡང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ་དང། རྡེའུ་ཤིང་རྟ་གླང་དུ་མེད་བཞིན་དུ་རྟ་གླང་དུ་གྲུབ་པར་སྣང་བ་དཔེ་དོན་སྦྱར། སེམས་ཙམ་པས་གཟུང་འཛིན་རྒྱང་ཆང་དུ་སྣང་ཡང་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པ་དང། རྡེའུ་ཤིང་དེར་སྣང་ཡང་དེར་མ་གྲུབ་པ་དཔེ་དོན་སྦྱར། དོན་སྨྲ་སྡེ་གཉིས་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་སུ་སྣང་ཡང་དེར་མ་གྲུབ་པ་དང། རྡེའུ་ཤིང་རྟ་གླང་དུ་སྣང་ཡང་དེར་མ་གྲུབ་པ་དཔེ་དོན་སྦྱར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། ཇི་ལྟར་སྒྱུ་མ་དེ་བཞིན་དུ། །ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་ཡོད། །སྒྱུ་མའི་རྣམ་པ་ཇི་ལྟ་བར། །དེ་བཞིན་གཉིས་སུ་འཁྲུལ་པ་བརྗོད། །ཅེས་པ་དང། འདི་ཉིད་ལས། སྒྱུ་མ་སོགས་མི་བདེན་པའི་དཔེར་བྱ་བ་ལ་ཡང། དབུ་སེམས་སོ་སོའི་མི་བདེན་ལུགས་ཀྱི་དཔེར་བྱེད་ལུགས་མ་འདྲེས་པར་ཕྱེད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཆོས་གང་ལ་ཡང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་རི་བོང་གི་རྭ་བཞིན་ཡེ་མེད་ཟེར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ཆོས་རྣམས་ལ་སྐུར་བ་འདེབས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་རྟོག་གཞན་དབང་བདེན་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། ལ་ལ་དག་ཆོས་ཐམས་ཅད་རི་བོང་གི་རྭ་ལྟར་རང་བཞིན་ཡེ་མེད་དོ་སྙམ་དུ་

126

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

སེམས་པ་དེའི་ཕྱིར། ཐམས་ཅད་ལ་སྐུར་བ་གདབ་པ་དགག་པའི་དོན་དུ། ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་ཡོད། །ཅེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། འཁོར་ལོ་བར་བར་ཆོས་རྣམས་བདེན་མེད་དུ་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ། །ཞེ་ན། དེ་མི་འགལ་ཏེ་ཀུན་རྟོག་གཞན་དབང་དེ་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ལ་དགོངས་ནས་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབུས་མཐའ་ལས། དེ་ལ་གཉིས་པོ་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཡོངས་གྲུབ་བདེན་པར་མེད་པར་ཐལ། ཆོས་རྣམས་ལ་བདེན་པར་ཡོད་མེད་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས་ལུང་དང་པོས་གཞན་དབང་བདེན་པར་ཡོད་པ་དང། གཉིས་པས་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་པའི་ཀུན་བཏགས་བདེན་པར་མེད་པ་བཤད་པའི་ཤུགས་ལ་ཡོངས་གྲུབ་ཀྱང་བདེན་མེད་དུ་གོ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཟེར། དེ་སྐད་དུ། དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། དེ་ལྟར་ན་སྟོང་པ་ཉིད་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཞེས་གསུངས། དེ་ལ་སྐྱོན་དེ་མེད་པར་ཐལ། རྐང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་བདེན་པར་ཡོད་པ་དངོས་སུ་མ་བཤད་ཀྱང་དེ་བདེན་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་བ་དེ་སྟོང་གཞི་གཞན་དབང་འདི་ལ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཏུ་བྱས་ནས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབུས་མཐའ་ལས། སྟོང་པ་ཉིད་ནི་འདི་ལ་ཡོད། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། སོ་སྐྱེ་རྣམས་ཀྱིས་གཉིས་སྟོང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ། གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱི་གཉིས་སྟོང་དེ་གཟུགས་སོགས་གྲུབ་ཙམ་ནས་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་སུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། གཉིས་སྟོང་དེ་གཟུགས་སོགས་ལ་གྲུབ་ཙམ་ནས་ཡོད་ཀྱང་སོ་སྐྱེ་རྣམས་ཀྱིས་མ་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་གཉིས་སྟོང་དེ་ལ་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དབུས་མཐའ་ལས། དེ་ལ་ཡང་ནི་དེ་ཡོད་དོ། །ཞེས་པ་དང། འདི་ཉིད་ལས། སྟོང་ཉིད་དེ་ལ་གཉིས་སྣང་འཁྲུལ་བའི་ཀུན་རྟོག་ཡོད་པས་དེས་སྒྲིབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཞན་

127

མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ།

དབང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་པ་མ་ཡིན་པ་དང། ཀུན་བཏགས་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་མི་སྟོང་པ་མ་ཡིན་པ་འདི་རྟོགས་པའི་ལམ་དབུ་མའི་ལམ་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། ཐམས་ཅད་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བདེན་པར་མེད་པ་དང། མཐའ་གཅིག་ཏུ་བདེན་པར་ཡོད་པར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབུས་མཐའ་ལས། སྟོང་པ་མ་ཡིན་མི་སྟོང་མིན། །དེ་ལྟ་བས་ན་ཐམས་ཅད་བཤད། །ཡོད་པས་མེད་པས་ཡོད་པས་ན། །དེ་ནི་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདི་ལྟར་བཤད་པ་འདི་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོའི་ཡང་དགོངས་བར་ཐལ། སློབ་དཔོན་དེས་ཀྱང་གཞན་དབང་དང་ཡོངས་གྲུབ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་དོན་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་ཆོས་རྣམས་ལ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་གཙོ་བོར་ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་ལ་དགོངས་པ་དང༌། སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་གཞན་དབང་ལ་དགོངས་པ་དང༌། ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་མ་འགགས་གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་རང་བཞིན་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་བཤད་པ་རྣམས་ཡོངས་གྲུབ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། བརྒྱད་སྟོང་དོན་བསྡུས་ལས། ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་ནི། །མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་ཡང་དག་རྟེན། །བཏགས་པ་དང་ནི་གཞན་དབང་དང༌། །ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཁོ་ནའོ། །མེད་ཅེས་བྱ་ལ་སོགས་ཚིག་གིས། །བཏགས་པ་ཐམས་ཅད་འགོག་པ་ཡིན། །སྒྱུ་མ་ལ་སོགས་དཔེ་རྣམས་ཀྱིས། །གཞན་གྱི་དབང་ནི་ཡང་དག་བསྟན། །རྣམ་པར་བྱང་བ་བཞི་ཡིས་ནི། །ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་རབ་ཏུ་བསྒྲགས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་དབང་བདེན་གྲུབ་ཡོད་ཀྱང་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་ཡོད་པར་ཐལ། ནང་ཤེས་པ་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱི་དོན་མེད་པའི་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་དུ་མེད་པ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དངོས་རྣམས་ཐ་དད་གནས་པ་ནི། ཞེས་པ་ནས། རང་བཞིན་མེད་པར་རབ་ཏུ་བཤད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

128

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

འདི་ནི་སེམས་ཙམ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའོ། །མདོ་སེམས་ཐུན་མོང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན།་འདུས་བྱས་བདེན་པར་གྲུབ་ཀྱང་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་མེད་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་ཡོད་པར་ཐལ། གཟུགས་རུང་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་རྣམས་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་མཚོན་བྱ་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བྱེད་པའི་ཆ་དང༌། མཚོན་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གི་མཚན་ཉིད་རྣམས་ཀྱི་མཚོན་བྱ་བྱེད་པའི་ཆ་བདེན་པར་མེད་པ་ལ་དགོངས་ལ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་འདུས་བྱས་རྣམས་བདེན་པར་མེད་པ་ལ་དགོངས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཕུང་པོ་ལ་སོགས་བྱེ་བྲག་གི །མཚན་ཉིད་ཐམས་ཅད་བྱེད་པ་ཡིས། །ཁྱད་པར་ཅན་དེའང་དེ་ཉིད་མིན། །དེས་ཀྱང་དེ་དག་མཚན་ཉིད་བྲལ། །ཞེས་དང༌། འདི་ཉིད་ལས། དེ་དག་གི་གཞི་རྫས་སུ་ཡོད་ཀྱང་བྱ་བྱེད་ཀྱི་ཆ་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་མ་གྲུབ་པ་ལ་དགོངས་ནས་ཀྱང་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་ངོ་ཞེས་གསུངས་པར་བཤད་དེ་འདི་ནི་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་དང་ཡང་ཐུན་མོང་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་འདི་ལ་དོགས་པ་གཅིག་སྣང་བ་ནི་ཉན་ཐོས་སྡེ་པས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་དགོངས་པ་ལེན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ནི་དེས་བཀར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ས་བཅུ་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྟོན་པའི་སྡེ་སྣོད་བཀར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱུད་སྡེ་སྤྱི་རྣམ་ལས། ཆོས་འཁོར་དེ་ལས་གཞན་བསྐོར་བར་མི་འདོད་དེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བཀར་མི་འདོད་དོ། །ཞེས་སོགས་དང་། སྟོང་ཐུན་ལས། འདི་ལ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་ནི་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་ངེས་དོན་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། དྲང་དོན་མི་སྲིད་པར་འདོད་ལ། ཁ་ཅིག་དྲང་ངེས་གཉིས་ཀ་ཡོད་པར་འདོད་དོ་ཞེས་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས་བཤད་ལ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དྲང་ངེས་ཀྱི་དོན་ནི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་བཟུང་དུ་རུང་མི་རུང་བ་ཉིད་ལ་འདོད་ཅིང༌། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྡེ་སྣོད་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་མ་ཡིན་པར་འདོད་ལ་ཞེས་པ་དང༌། སྤྱོད་འཇུག་རྣམ་བཤད་ལས། ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལ་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་མི་དགོས་པར་མ་ཟད་ཆོས་

129

མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ།

ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་མིང་ཙམ་ཡང་ཁས་མི་ལེན་ཅིང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེ་བཀར་ཁས་མི་ལེན་པ་དེ་དག་ཕྱོགས་སྔའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ས་བཅུ་སྟོན་པའི་མདོ་སོགས་ཁས་ལེན་ན་ས་བཅུ་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་དགོས་པ་འདི་ཡིན་ཞེས་པའམ་ཡང་ན་རང་ལུགས་སུ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་ལས། དེ་དག་གང་ཡང་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། དཀའ་འགྲེལ་ལས། རྒྱལ་ཚབ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་ཐེག་ཆེན་བཀར་ཁས་ལེན་པར་བཞེད་ཅིང༌། མཁས་གྲུབ་སྨྲ་བའི་ཉི་མས་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བཀར་ཁས་མི་ལེན་པར་བཞེད་ཀྱང༌། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་པ་སྔ་མ་ལྟར་ཡིན་པར་སེམས་སོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་ལའང་འོན་ཀྱང་བཀར་མི་འདོད་ཀྱང་དེའིའང་དགོངས་པ་ལེན་ན་འདི་འདྲ་ཡིན་ཞེས་པའམ། ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་སོགས་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ལ་རྩོད་ཚུལ་དང་དགོངས་པ་ལེན་ཚུལ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་དག་འདི་འདྲ་བྱས་བྱུང་ན་ཞེས་དོགས་པ་ཁོང་སློངས་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་བཀོད་པ་ཡིན་ནམ། ཡང་ན་བཀར་ཁས་བླངས་ནས་སྔར་ལྟར་རྩོད་པ་གང་ཡིན་བརྟགས་ཏེ་རྗེ་ཡབ་སྲས་དགོངས་པ་གཅིག་མི་གཅིག་སོགས་དཔྱད་དགོས་མང་པོ་འདུག་ཀྱང་མ་བྲིས་སོ། །ཡང་འདི་ཉིད་ལས། མ་གྲུབ་པ་ལ་དགོངས་ནས་ཀྱང་ཞེས་པའི་དོན་ཡོད་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ལ་དགོངས་ནས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་གསུངས་པ་མ་ཟད། བྱ་བྱེད་ཀྱི་ཆ་བདེན་སྟོང་ལ་དགོངས་ནས་ཀྱང་གསུངས་པ་ཀྱང་སྒྲའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། གཟུགས་རུང་གིས་གཟུགས་མཚོན་པའི་ཚེ་ཐོག་མར་གཟུགས་རུང་དེ་བློ་ཡུལ་དུ་སྐྱེ། དེ་རྗེས་གཟུགས་དེ་སྔར་མེད་གསར་དུ་སྐྱེས་པ་ལྟར་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་གཟུགས་རུང་དེ་འཛིན་བྱེད་བློ་ལ་ཚུར་ཉེ་བ་དང༌།གཟུགས་དེ་ཡུལ་ཕྱོགས་སུ་ཕར་ཆད་པ་ལྟ་བུར་གཟུགས་རུང་དང་གཟུགས་གཉིས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་བློ་ལ་རྒྱང་ཆད་དུ་སྣང་ཡང་སྣང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྣང་ཚུལ་དེ་ལྟར་གྲུབ་ན་ཐོག་མར་གཟུགས་རུང་སྔར་མེད་གསར་དུ་

130

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

སྐྱེས། དེ་རྗེས་གཟུགས་སྔར་མེད་གསར་དུ་སྐྱེས་དགོས། དེ་སྐྱེས་ན་དེ་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་དང་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་དགོས་པ་ལས་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་དུས་མཉམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་མཚན་མཚོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་འགྲེལ་ལས། གཟུང་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ལས། །མཚན་ཉིད་གཞན་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཁ་ཅིག །གཟུགས་དང་གཟུགས་འཛིན་ཚད་མ་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པར་མ་ཟད་གཉིས་སྟོང་དེའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་ཕྱིར་གཉིས་སྟོང་གང་ཡིན་པ། །དེ་ནི་དེ་ཡིའང་དེ་ཉིད་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། གཟུགས་འཛིན་ཚད་མ་གཟུགས་ལས་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་དེ། གཟུགས་འཛིན་ཚད་མའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པར་མ་ཟད། གཟུགས་གཟུགས་འཛིན་ཚད་མ་ལས་རྫས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ་དེ། གཟུགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཡིན་ཞེས་པ་ལུང་དེའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཟུགས་གཟུགས་འཛིན་ཚད་མ་དང་རྫས་གཞན་ཡིན་པ་མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་ཁེགས་པར་མ་ཟད་གཟུགས་འཛིན་ཚད་མ་གཟུགས་དང་རྫས་གཞན་ཡིན་པ་མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་ཁེགས་པར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་དེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་ལ་གཅིག་ནི་མེད་པས་ཀྱང༌། །གཉིས་ཀའང་ཉམས་པར་འགྱུར་པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་འང་སྒྲའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་རྐང་པ་དང་པོས་གཟུང་བ་དོན་གཞན་ཁེགས་པ་བསྟན། རྐང་པ་གཉིས་པས་འཛིན་པ་དོན་གཞན་ཁེགས་པ་དེ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེའི་ཕྱིར་དོན་དང་ཤེས་པ་ལ། །ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གིས་ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་ལྟོས་པའི་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དེ་བཀག །ཡོངས་གཅོད་ནང་ཡིན་ཕྱི་རོལ་ལྟར། །ཞེས་སོགས་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་གིས་ནང་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་པའི་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་བཀག་བ་གང་ཞིག །དང་པོའི་གྲུབ་དོན་འཆད་པ་ལ། དེ་ལ་གཅིག་ནི་མེད་པས་ཀྱང༌། །ཞེས་པ་དང༌། གཉིས་པའི་གྲུབ་དོན་འཆད་པ་ལ། གཉིས་ཀའང་ཉམས་

131

སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།

པར་འགྱུར་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་དོན་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་ལ་ལྟོས་པའི་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་བཀག་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་ལྟོས་པའི་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་ཁེགས་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་མོད་ཀྱང༌། ནང་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་པའི་གཟུང་བ་རྫས་གཞན་མི་ཁེགས་པར་ཐལ། གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་གཟུགས་དེ་རང་ཉིད་ལས་རྫས་གཞན་དུ་སྣང་བའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། སྣང་བ་དེ་ལྟར་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ནང་གི་ཤེས་པའང་ཕྱི་དོན་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། ཡོངས་གཅོད་ནང་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སློབ་དཔོན་ལྷ་དབང་བློས། དེ་ལྟར་ནི་འགྱུར་མོད་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ནི་མེད་མོད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཉིས་སུ་སྣང་བ་ཅན་དོན་དམ་པར་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ནང་གི་ངོ་བོ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མཐའ་གཉིས་སྤོང་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ་ལེགས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །
སྨྲས་པ།

གནས་ལུགས་འབོད་གྲོགས་སྣང་བརྙན་མཐའ་གཉིས་སུ། །འཛིན་པའི་མན་ཤེལ་
རྩིག་པར་ཇི་སྙེད་ཚོགས། །རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཧཱ་ནུ་མནྠའི་འཕྲུལ། །ལེགས་བཤད་ཟོལ་གྱིས་འདི་ན་མཆིས་མིན་ནམ། །ཡངས་པའི་མཁའ་ལ་ཤོང་མིན་ལྕི་བའི་ཁུར། །ཡོན་ཏན་ཕུང་པོ་ཆེ་དེ་ནོར་འཛིན་མའི། །མངལ་དུ་བཟུང་བས་མ་ཐེག་རྔུལ་བབས་པར། །ཛ་ཧུའི་རྒྱུན་ཞེས་སྒྲོ་བཏགས་གཏམ་དུ་གླེང༌། །ཞེས་པ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །
སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།

སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ་ལ། སྒྲ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་ངོས་བཟུང་བ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། སྒྲོ་འདོགས་དང་སྒྲོ་བཏགས་པ་ལྟར་གྱི་བདག་ངོས་བཟུང་བ་དང༌། དེ་ལ་རྩོད་སྤོང་གཉིས། དང་པོ་འཆད་པ་ལ། འདི་ཉིད་ལས། ལུགས་འདིའི་རིགས་པའི་དགག་བྱ་

132

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

ལ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཞེས་པ་ནས་སྒྲོ་འདོགས་སོ་ཞེས་པའི་བར་གསུངས།
མཐའ་དཔྱད་པ་ལ་དགག་བཞག་གསུམ། དང་པོ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རིགས་པ་ཡང་དག་གི་དགག་བྱ་མེད་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རིགས་པའི་དགག་བྱ་ལ་སྒྲོ་བསྐུར་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། རིགས་པའི་དགག་བྱ་ལ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། རིགས་པའི་དགག་བྱ་ཡོད་པར་ཐལ། ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་སྒྲོ་འདོགས་ལྷན་སྐྱེས་དེ་རིགས་པ་ཡང་དག་གི་དགག་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། རིགས་པའི་དགག་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡང་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། འདི་ཉིད་ལས། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡུལ་དང་བཅས་པ་རིགས་པའི་དགག་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་དང༌། ཞེས་པའི་ལུང་དོན་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གཉིས་ཞེན་ཡུལ་དང་བཅས་པ་རིགས་པ་ཡང་དག་གི་དགག་བྱའི་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་དང་དེའི་ཞེན་ཡུལ་གཉིས་ལས་གཙོ་བོ་རིགས་པ་ཡང་དག་གི་དགག་བྱར་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་བྱེད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཞེན་ཡུལ་དང་བཅས་པ་རིགས་པ་ཡང་དག་གི་དགག་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་ཅིང༌། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སྤྱིར་དགག་བྱ་གཞན་ལ་ལྟོས་ན་དེ་དག་ཞེན་ཡུལ་དང་བཅས་པ་དགག་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཀྱང་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་དང་དེའི་ཞེན་ཡུལ་གཉིས་ནང་ཕན་ཚུན་ལ་ལྟོས་ན་གཙོ་བོ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་དགག་བྱར་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་ཞེན་ཡུལ་སུན་མ་ཕྱུང་བར་དེ་སྤོང་ཐབས་མེད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་འགྲེལ་ལས། འདི་ཡུལ་སུན་ཕྱུང་མེད་པར་ནི། །དེ་སྤོང་བར་ནི་ནུས་མ་ཡིན། །ཞེས་པ་དང༌། སྟོང་ཐུན་ལས། དེ་གཉིས་ལས་དགག་བྱའི་གཙོ་བོ་ནི་ཡུལ་ཡིན་གྱི་ཡུལ་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ། ལོག་རྟོག་གིས་ཇི་ལྟར་བཟུང་བ་ལྟར་གྲུབ་པ་ལ་གནོད་བྱེད་མ་མཐོང་ན་ལོག་རྟོག་དེ་ཉིད་གཞན་ཐབས་གང་གིས་ཀྱང་དགག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

133

སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།

གཞན་ཡང༌། སྟོང་ཐུན་ལས། དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པའི་དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཡང་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་ལོག་རྟོག་དང་ལོག་རྟོག་དེས་ཇི་ལྟར་བཟུང་བ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པ་གཉིས་ཀ་དགག་བྱ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པའི་ལུང་དོན་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །གཟུགས་གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་གྲུབ་པ་རྟགས་ཡང་དག་གི་དགག་བྱ་ཡིན་ཟེར་ན། འོ་ན། གཟུགས་གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རིགས་ཏེ། ཕུང་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་གྱི་གཞིར་ཡོད་ལ། དེས་ན་ཕུང་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་ཡོད་པར་འཛིན་པ་སྒྲོ་འདོགས་མིན། ཕུང༌སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་རང་མཚན་གྱི་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་སྒྲོ་འདོགས་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་འབྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། དེ་ཙམ་ཞིག་ཏུ་ནི་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པས་དེར་ཡོད་པར་འཛིན་པ་སྒྲོ་འདོགས་མ་ཡིན་གྱི་ཕུང་སོགས་ངོ་བོ་དེར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་སྒྲོ་འདོགས་སོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
རང་ལུགས་ལ། རིགས་པའི་དགག་བྱ་ལ་སྐུར་འདེབས་དང་སྒྲོ་འདོགས་གཉིས་ཡོད། སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐར་འཛིན་ནི་གྲུ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་ཅིང་སྐུར་འདེབས་ལྷན་སྐྱེས་མི་སྲིད་པ་སོགས་སྔར་བཤད་ཟིན། སྒྲོ་འདོགས་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དང་ཆོས་ཀྱིས་བདག་འཛིན་གཉིས་ཡོད་ཅིང༌། དང་པོ་ལ། ཀུན་བཏགས་དང་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་ཡོད་པས་ཀུན་བཏགས་ནི་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་གྲུབ་པ་འཐད་དོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་དང༌། ལྷན་སྐྱེས་ནི་གྲུབ་མཐས་ཀུན་བཏགས་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་གང་ཟག་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་དུ་འཛིན་པ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་དང༌། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པའི་དགག་བྱ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལ་ཡང་ཀུན་བཏགས་དང་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་ཡོད། དང་པོ་ལའང་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་གྲུབ་པ་འཐད་དོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པ་དང༌། གཟུགས་སོགས་

134

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འཐད་དོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པ་གཉིས་ཡོད་ལ་དེ་གཉིས་ཀྱང༌། ཕྱི་རོལ་པ་དང་རང་སྡེ་དོན་སྨྲ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད། ལྷན་སྐྱེས་ལ་བཟུང་བ་རྫས་གཞན་དུ་འཛིན་པའི་བློ་དང༌། གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་གཉིས་ཡོད། དེ་དག་གི་ཞེན་ཡུལ་གྱི་བདག་དེ་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པའི་དགག་བྱ་ཡིན་ནོ། །
རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ་ཁོ་ན་རེ། རྟགས་ཡང་དག་གི་དགག་བྱ་ཡོད་པར་ཐལ། རིགས་པ་ཡང་དག་གི་དགག་བྱ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་མི་རིགས་ཏེ། ཡོད་ན་རྟགས་ཡང་དག་གིས་འགོག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁོ་ན་རེ། བདག་འཛིན་ཆོས་ཅན། རིགས་པ་ཡང་དག་གིས་བསལ་བར་ཐལ། དེའི་དགག་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་མི་རིགས་ཏེ། ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁོ་ན་རེ། གཟུགས་ཆོས་ཅན། གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ཞེན་གཞིར་ཡོད་པ་གང་ཞིག །དེའི་ཞེན་གཞིར་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་ཞེན་གཞིར་དུས་རྟག་ཏུ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མཁས་པ་སྔ་མ་དག་མ་ཁྱབ་གསུང་ངོ༌། །གཞན་དག་དེའི་ཞེན་གཞིར་མ་གྲུབ་ཟེར་བ་དང༌། དེའི་ཞེན་གཞིར་དངོས་པོར་གྲུབ་ཟེར་བའི་ལུགས་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱིས་ཕྱོགས་གཏན་མ་གོ་འདུག་མོད། འོན་ཀྱང་འདིར་ཅུང་ཟད་དཔྱད་ན་སྤྱིར་ཡོད་ན་རྟག་དངོས་གང་རུང་ཡིན་དགོས་ཀྱང་དེའི་ཞེན་གཞིར་ཡོད་ན་དེའི་ཞེན་གཞིར་རྟག་དངོས་གང་རུང་ཡིན་མི་དགོས་པར་ཐལ། སྤྱིར་ཡོད་ན་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་དགོས་ཀྱང་དེའི་ཞེན་གཞིར་ཡོད་ན་དེའི་ཞེན་གཞིར་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། གཟུགས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཟུགས་དེ་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཟུགས་ཞེས་

135

སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།

པའི་ཐ་སྙད་དེ་གཟུགས་ལ་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་འཇུག་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མིང་བརྡ་སྦྱོར་དགོས་ཀྱི་གང་ཟག་ལ་མིང་བརྡ་མ་སྦྱར་བའི་སྔ་རོལ་ཏུ་འདི་གཟུགས་སོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེའི་ཞེན་གཞིར་ཡོད་ཀྱང་མཚན་ཉིད་གསུམ་གང་རུང་ཡིན་མི་དགོས་སྙམ་ཁ་ཅིག་ཟེར། གོང་མ་དག་གིས་དེ་དེའི་ཞེན་གཞིར་ཀུན་བཏགས་ཡིན་གསུངས་པ་ནི། སྟོང་ཐུན་ལས། རྣམ་ཤེས་བདེན་པར་གྲུབ་ཀྱང་རྣམ་ཤེས་རྣམ་ཤེས་སོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་གང་ལ་འཇུག་པའི་གཞིར་བདེན་པར་མ་གྲུབ་ཅིང༌། དེ་དེ་འདྲའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིའམ་གནས་སུ་གྱུར་པ་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ལ་ཞེས་གསུངས་པ་ལ་དགོངས་པར་སྣང་ངོ༌། །ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ལ་གཟུགས་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲའི་བརྗོད་བྱར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། དེ་བདེན་འཛིན་གྱི་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པའི་ལུགས་ལའང་གཟུགས་དེའི་ཞེན་གཞིར་གྲུབ་པ་དང་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེའི་ཞེན་གཞིར་དངོས་པོར་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་རིགས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཟུགས་དེའི་ཞེན་གཞིར་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པར་ཐལ། དེའི་ཞེན་གཞིར་གྲུབ་པ་དང་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ་རྩོད་ཚུལ་དང༌། སྐྱོན་དེ་མི་འཇུག་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་འཆད་པ་ལ། འདི་ཉིད་ལས། གལ་ཏེ་གཟུགས་སོགས་ཞེས་པ་ནས། གྱིས་ཤིག་ཅེ་ན་ཞེས་པའི་བར་གསུངས། འདིར་རྩོད་པའི་གཞི་ནི་གཟུགས་སོགས་མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་སྟེ་ཆོས་བདག་དེ་བཀག་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོར་བསྟན་པ་ལ་རྩོད་པའི་ཕྱིར། རྩོད་ཚུལ་ནི་ཁོ་ན་རེ། ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཡོངས་གྲུབ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཟུགས་སོགས་མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཟུགས་སོགས་སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཆ་ལྟ་བུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དོན་སྨྲ་སྡེ་པས་གྲུབ་ཟིན་པའི་

136

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

ཕྱིར། དེ་འདྲ་བའི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་སྤྱི་དང་དོན་སྤྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་དོན་སྨྲ་སྡེ་པས་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། འདི་ནི་གཟུགས་སོ་ཞེས་ངོ་བོ་དང་འདི་ནི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བའོ་ཞེས་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་གྱི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་དེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དུ་བཤད་པ་དང༌། བྱང་ས་ལས་ཤེས་སྒྲིབ་རྣམ་པར་དག་བྱེད་ཀྱི་དམིགས་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང༌། གཟུགས་སོགས་མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཆོས་བདག་ཕྲ་མོ་བྱས་ནས་འགོག་མི་རིགས་པར་ཐལ། གཟུགས་སོགས་མིང་བརྡའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཆ་ལྟ་བུའི་རང་ལྡོག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཆོས་བདག་ཏུ་བྱས་ནས་ཀྱང་འགོག་མི་རིགས། གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པའི་རང་ཡུལ་གྱི་གཞི་ལྡོག་ཏུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ཆོས་བདག་ཏུ་བྱས་ནས་ཀྱང་འགོག་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་མདོ་སྡེ་པས་གྲུབ་ཟིན་པས་དེ་འདྲ་མེད་པར་རྟོགས་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་འོང་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། ཞེན་ཡུལ་གྱི་རང་ལྡོག་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་ནའང་རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་སྤྱི་མཚན་དངོས་པོར་མེད་པར་མདོ་སྡེ་པས་ཀྱང་གྲུབ་པས་མི་འཐད་དོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་གྱི་གཞི་ལྡོག་ཏུ་གྱུར་པའི་གཞན་དབང་ཡོད་པའི་གཞི་ལྡོག་ལ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། གཟུགས་སོགས་ཞེས་པ་ནས། ཞེན་ཡུལ་གྱི་གཞི་ལྡོག་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་ན་གཞན་དབང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་པར་འགྱུར་ལ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་མདོ་སྡེ་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་རྟོགས་པར་ཐལ། སྲིད་པ་འཕོ་བའི་མདོ་ལས། མིང་ནི་གང་དང་གང་གིས་སུ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ལས་ལྷག་པའི་སྟོང་ཉིད་དགོངས་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་ཆོས་ཉིད་ལ་

137

སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།

མི་སྣང་ཞིང་ལུང་དེ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ལ་གྲུབ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཤེས་སྒྲིབ་དག་བྱེད་ཀྱི་དམིགས་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལ་གཟུང་འཛིན་རྫས་ཐ་དད་བཀག་པའི་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་དོན་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར་ན་འགལ་བ་དེ་དག་གིས་རིག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར། གཉིས་པ་དེའི་ལན་ཉིད་འཆད་པ་ལ། བཤད་པར་བྱ་སྟེ་ཞེས་སོགས་གསུངས། ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་དེ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པས་གྲུབ་ཟིན་པ་དང༌། སྟོང་ཚུལ་དེ་ལ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་དོན་མེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་སྟོང་ཉིད་དེ་ཤེས་སྒྲིབ་དག་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ཏུ་དགོངས་གྲེལ་ལས་བཤད། དེ་རྟོགས་པའི་ལམ་དེ་དབུ་མའི་ལམ་གོང་ན་མེད་པར་བྱང་སར་བཤད། སྟོང་ཚུལ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ལ་འཇུག་པར་ཐེག་བསྡུས་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་འདི་ཉིད་ལས། སྟོང་ཚུལ་འདི་ཞེས་པ་ནས། གྲུབ་ཟིན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཉན་ཐོས་སྡེ་པས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཀུན་བཏགས་ལ་འདི་པའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་དེའི་དོན་ཡང་ཁས་བླངས་པར་ཐལ། དེས་གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་རང་གི་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། སྟོང་ཚུལ་འདི་ཞེས་པ་ནས། དེའི་ཕྱིར་འདིའི་ཟློག་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲོ་འདོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་བཏགས་པ་དེར་གཟུགས་སོགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་གྲུབ་མཐའི་ཁས་ལེན་ཀྱང་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ལ་ཡོད་དེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྐབས་འདིའི་སྒྲོ་འདོགས་ལུང་རིགས་གཉིས་ཀྱིས་འགོག་པའི་ཕྱོགས་སྔ་སྨྲ་བ་པོ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཡིན་ཅིང༌། དེས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཀུན་བཏགས་གཉིས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་པར་ཐལ། གཞན་སྡེ་ལ་རང་གི་སྟོན་པའི་ལུང་གིས་འགོག་མི་རུང༌། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་དང་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་

138

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

ཁྱད་པར་ལ་འགོག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱང་སར་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཀུན་བཏགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པ་ན་དགོངས་འགྲེལ་མ་དྲངས་པར་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ལ་གྲུབ་པའི་ལུང་སྲིད་པ་འཕོ་བའི་མདོ།དོན་གྱི་སྡེ་ཚན་གྱི་མདོ།བསྡུམ་བྱེད་ཀ་ཏྱཱ་ནའི་བུ་ལས་བརྩམས་པའི་མདོ་སྟེ་ལུང་གསུམ་གྱིས་བཀག་པའི་ཕྱིར། དོན་གྱི་སྡེ་ཚན་གྱིས་བཀག་ཚུལ་ནི་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་གཟུགས་སོགས་ཐམས་ཅད་མིང་བརྡའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་རང་གི་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པར་འདོད་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། གཟུགས་སོགས་ཐམས་ཅད་མིང་བརྡའི་ཐ་སྙད་འཇུག་གཞིར་རང་གི་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བློ་ནི་ཆོས་ཉིད་མཐོང་བ་ལ་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ལ། དེས་བཟུང་བ་ལྟར་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་རང་ཉིད་ཀྱིས་གཟིགས་གསན་སོགས་མི་མཛད་ན་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ནས་རང་ལུགས་སུ་མཛད་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དོན་གྱི་སྡེ་ཚན་གྱི་མདོ་ལས། འཇིག་རྟེན་དག་ན་ཀུན་རྫོབ་གང་ཅི་ཡོད། །དེ་ཀུན་ཐུབ་པས་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་ཏེ། །གཟིགས་དང་གསན་ལ་བཞེད་པ་མི་མཛད་ན། །དེ་ནི་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་གང་གིས་འཛིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང༌། གཟུགས་སོགས་མིང་བརྡའི་གནས་སུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། གཟུགས་སོགས་དེར་མ་གྲུབ་པ་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྲིད་པ་འཕོ་བའི་མདོ་ལས། མིང་ནི་གང་དང་གང་གིས་སུ། །ཆོས་རྣམས་གང་དང་གང་བརྗོད་པ། །དེ་ལ་དེ་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། །འདི་ནི་ཆོས་རྣམས་ཆོས་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་དགེ་སློང་བསྡུམ་བྱེད་དེས་ས་ཆུ་མེ་རླུང་སོགས་ཀྱི་མིང་བརྡའི་འཇུག་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བསམ་གཏན་བྱེད་དགོས་པ་ལ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བསྡུམ་བྱེད་ཀ་ཏྱཱནའི་བུ་ལས་བརྩམས་པའི་མདོ་ལས། འདི་ལ་དགེ་སློང་བསྡུམ་བྱེད་ནི་ས་ལ་བརྟེན་ཅིང་བསམ་གཏན་མི་བྱེད་དོ། །ཆུ་དང་མེ་དང་རླུང་དང་ནམ་མཁའ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་

139

སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།

དང༌། ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་དང༌། འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་སྐྱེ་མཆེད་དང༌། འཇིག་རྟེན་འདི་དང་ཕ་རོལ་དང༌། ཉི་མ་དང་ཟླ་བ་དང་མཐོང་བ་དང་ཐོས་པ་དང༌། བྱེ་བྲག་ཕྱེད་པ་དང༌། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང༌། རྙེད་པ་བཙལ་བ་དང༌། ཡིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་བཏགས་པ་དང༌། རྗེས་སུ་དཔྱད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ་བརྟེན་ཅིང་བསམ་གཏན་མི་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་གསུམ་འདི་ལྟར་བཤད་པ་བྱང་སར་གསུངས་སྣང་ངོ༌། །དེས་ན་དོན་སྨྲ་སྡེ་པ་ལ་ལུང་གསུམ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་གྲུབ་ཀྱང་དེ་དག་གིས་ལུང་དེ་དག་གི་དོན་མ་རྟོགས་པར་ཐལ། དེ་དག་གིས་ལུང་དོན་བཤད་པ་ན་གཟུགས་སོགས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པའི་ཆ་ལྟ་བུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་ལ་སྦྱོར་བའམ། ཡང་ན་གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་སུ་མེད་པ་ལ་སྦྱོར་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཁས་མི་ལེན་པ་དང་འདིར་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་ལུང་མ་དྲངས་པས་དགོངས་འགྲེལ་ཡང་བཀར་ཁས་མི་ལེན་པ་དང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་དག་ལ་དྲངས་པས་ཀྱང་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང༌། མདོ་སྡེ་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་རྟོགས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བྱིས་པ་རྣམས་གཟུགས་སོགས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པར་ཞེན་པ་གང་ཞིག །ཉན་ཐོས་སྡེ་པས་དེའི་ཞེན་ཚུལ་འཐད་ལྡན་དུ་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལ་ཡོད་པར་བྱིས་པ་རྣམས་ལ་སྔོན་པོའོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་དོན་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཡིན་དྲིས་པས་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྔོན་པོ་ཡིན་ཞེས་ལན་འདེབས་ཀྱི། སྔོན་པོ་ཞེས་པའི་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་ཞིག་སྔོན་པོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་དོན་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ཞེས་ལན་མི་འདེབས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། དེའི་དོན་ནི་གཟུགས་ཞེས་བརྗོད་པའི་དོན་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཡིན་དྲིས་པ་ན་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་གཟུགས་ཡིན་ཞེས་སྨྲ་ཡི་གཟུགས་ཞེས་པའི་མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་ཞིག་གཟུགས་ཞེས་བརྗོད་པའི་དོན་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་རྒྱུ་མེད་དོ་

140

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འདི་ཉིད་ལས། དེ་བྱིས་པ་རྣམས་ལ་ཡོད་པར་སྔར་བཤད་པ་དེས་གྲུབ་ཅིང༌། དེ་འདྲའི་འཛིན་སྟངས་འཐད་ལྡན་དུ་དོན་སྨྲ་སྡེ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་འདོད་པས་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག །གཟུགས་གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་གྱུར་པའི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དེའི་ཞེན་གཞིར་གྱུར་པ་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། རྣམ་ཤེས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་པའམ་གནས་སུ་གྱུར་པ་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྟོང་ཐུན་ལས། དེ་དེ་འདྲའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིའམ་གནས་སུ་གྱུར་པ་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ལ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་དེའི་ཞེན་གཞིར་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་དེའི་ཞེན་གཞིར་གྱུར་པའི་དངོས་པོར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་དེའི་ཞེན་གཞིར་གྱུར་པའི་དངོས་པོར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ཀྱང༌། དེ་དེའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཁྱད་པར་འབྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ཀྱང༌། སྔོན་པོ་དེ་སྔོན་པོའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ། སྔོན་པོའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོང་ཐུན་ལས། སྔོན་པོ་སྔོན་པོའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ཀྱང༌། སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལྟར་དབང་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་སྔོན་པོའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་གཞིའི་སྣང་ཚུལ་ལྟར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ཀྱང་སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བའི་སྣང་ཚུལ་ལྟར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ལ། སྣང་ཚུལ་དེ་ལྟར་འཛིན་པའི་རྟོག་པས་ཞེན་པ་ལྟར་ཡང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་བོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། སྔོན་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་གྱུར་པའི་རང་མཚན་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འདི་ཉིད་ལས། སྒྲའི་བརྗོད་བྱའི་རང་ལྡོག་རྟོག་བཏགས་ཡིན་ཀྱང་དེའི་གཞི་ལྡོག་ཏུ་རང་མཚན་འོང་བའི་ལུགས་དང་ག་ལ་མཚུངས་ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྔོན་

141

སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།

འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིའི་གཞི་ལྡོག་ལ་རང་མཚན་མི་འོང་བར་སེམས་ཙམ་པས་འདོད་ལ། མདོ་སྡེ་པས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིའི་རང་ལྡོག་ཙམ་རང་མཚན་དུ་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། མདོ་སྡེ་པས་སྔོན་པོ་སྔོན་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་འདོད་ཀྱང་དེའི་ཞེན་ཡུལ་གྱི་གཞི་ལྡོག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་དེ་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འདོད་ལ། སེམས་ཙམ་པས་དེ་དེའི་ཞེན་གཞིའི་རང་ལྡོག་ཏུ་མ་ཟད་དེའི་གཞི་ལྡོག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྔོན་པོ་ཡང་དེའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་མི་འདོད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞི་གྲུབ་ན་སྔོ་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་སྔོན་པོ་སྔོན་པོའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་ཐལ། སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པ་གང་ཞིག །སྔོན་འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་སྔོན་པོའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིའི་སྣང་ཚུལ་ལྟར་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལ་དེ་ལྟར་སྣང་བ་དེ་རིགས་མཐུན་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་སྐྱེད་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོང་ཐུན་ལས། མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་ནི་མངོན་པར་བརྗོད་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་ལག་རྗེས་མ་ཡིན་གྱི་རིགས་མཐུན་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་སྐྱེད་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། སྔོན་འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་དེ་ལྟར་སྣང་བ་དེ་མངོན་པར་བརྗོད་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཤར་བའི་སྣང་བ་ཡིན་པས་སྣང་ཚུལ་ལྟར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོང་ཐུན་ལས། མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་སྔོན་པོའི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་གཞིའི་སྣང་ཚུལ་ནི་མངོན་པར་བརྗོད་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་ལག་རྗེས་ཡིན་པས་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། སྔོན་པོ་སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྣང་ཚུལ་ལྟར་གྲུབ་པར་ཐལ། སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་གཅིག་ལའང་

142

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

བག་ཆགས་ཀྱི་ལག་རྗེས་ཀྱི་སྣང་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་དེ་ལ་སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་ལྟར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་དབང་ཡིན། སྔོན་པོ་སྔོན་པོའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་ཡོད་པར་སྣང་བ་ལྟར་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཀྱང་རང་མཚན་གྱིས་མེད། སྔོན་པོ་སྔོན་པོའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བ་ལྟར་ཐ་སྙད་དུའང་མེད་པའི་སྣང་ཚུལ་གསུམ་འབྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྣང་ཚུལ་དེ་ལྟར་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་ཞེན་ཚུལ་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་རྟོག་པ་གཅིག་གི་ཞེན་ཚུལ་ལ་གསུམ་མི་འབྱེད་པར་དེ་ལྟར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་སོ་སོ་བ་གསུམ་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོང་ཐུན་ལས། དེ་ལྟར་ན་བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་དབང་ཤེས་གཅིག་གི་སྣང་བ་ལ་ཡང་ཞེས་པ་ནས། གསུམ་གསུམ་གྱི་ཆ་དབྱེར་ཡོད་པ་ལ། དེ་ལ་སྣང་བའི་དོན་ལ་ཞེན་པའི་རྟོག་པའི་ཞེན་ཚུལ་ཡང་རིགས་གསུམ་དུ་ཡོད་ཅིང༌། དེ་ནི་རྟོག་པའང་སོ་སོ་བ་ཡིན་གྱི་རྟོག་པ་གཅིག་གི་ཞེན་ཚུལ་གསུམ་དུ་འབྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྔོན་པོ་སྔོན་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པའི་དོན་ཡང་སྔོན་འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་སྔོན་པོ་རང་གི་གནས་ཚོད་ཀྱི་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་བཞིན་དུ་སྣང་བའི་སྣང་བ་དེ་ལ་རྗེས་ཀྱི་རྟོག་པས་ཞེན་ནས་འདི་སྔོན་པོའོ་འདི་སྔོན་པོའི་སྐྱེ་བའོ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱེད་ཅིང༌། སྣང་ཚུལ་དེ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པར་ཡང་རྟོག་པས་ཞེན་པའི་སྒོ་ནས་སྔར་རང་རྒྱུད་ལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་གསོ་བར་བྱ་བའི་བག་ཆགས་དེ་ལ་མངོན་པར་བརྗོད་པའི་བག་ཆགས་ཞེས་བྱ་ལ། བག་ཆགས་དེའི་དབང་གིས་སྔོན་འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་ཚུལ་དེ་ལྟར་སྣང་བའི་སྔོ་སོགས་ལ་དེ་ལ་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཞེས་བཞག་པ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་སྔོན་པོ་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་ཞེས་པ་ཙམ་དང༌། མདོ་སྡེ་པའི་སྐབས་སུ་གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པ་ཙམ་དང་གོ་དོན་མི་གཅིག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོང་ཐུན་ལས། དེས་ན་དབང་ཤེས་ལ་འདི་གཟུགས་ཞེས་པ་ནས། དེའི་ཕྱིར་དབང་ཤེས་ལ་ཚུལ་དེ་ལྟར་སྣང་

143

སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།

བའི་གཟུགས་སོགས་དེ་ལ་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདིར་གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཞེས་ཡང་ཡང་བྱུང་བའི་དོན་ནི་དེ་ཡིན་གྱི་གཟུགས་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་པ་ཞེས་པ་ཙམ་དང་མི་འདྲ་ལ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
རྣམ་བདེན་རྫུན་ཁྱད་པར་ལ་དགག་བཞག་སྤང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་ཁ་ཅིག །སྔོ་སེར་སོགས་ཁས་ལེན་མི་ལེན་རྣམ་བདེན་རྫུན་གྱི་ཁྱད་པར་ཟེར་ན། མི་འཐད་པར་ཐལ། རྣམ་རྫུན་པས་ཀྱང་སྔོ་སེར་སོགས་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྔོ་སོགས་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྔོ་སོགས་ནང་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ངེས་པར་བློ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ། །ཅིག་ཅར་དུ་ནི་མྱོང་འགྱུར་བའི། །ཡུལ་ནི་དེ་ལས་གཞན་ཉིད་དུ། །རྣམ་པ་གང་གིས་འགྲུབ་པར་འགྱུར། ཞེས་དང༌། རྣམ་ངེས་ལས། ལྷན་ཅིག་དམིགས་པ་ངེས་པའི་ཕྱིར། །སྔོ་དང་དེ་བློ་གཞན་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །དེ་གཉིས་ཀྱིས་སྔོ་སོགས་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་མ་ཡིན་པའི་ཡོད་པ་དང༌། རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་དུ་ཁས་ལེན་པ་དེའི་ཁྱད་པར་ཟེར་བའང་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྣམ་རྫུན་པས་ཀྱང་སྔོ་སོགས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྔོན་པོ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་མི་འདོད་པའི་སེམས་ཙམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །དེ་གཉིས་ཀྱིས་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་དངོས་པོར་འདོད་མི་འདོད་དེའི་ཁྱད་པར་ཟེར། ཁ་ཅིག །ཕྱི་དོན་འདོད་མི་འདོད་དེའི་ཁྱད་པར་ཟེར། ཁ་ཅིག །དབང་ཤེས་དང་ཡུལ་རྫས་གཅིག་དང་རྫས་གཞན་བཀག་ཙམ་དེའི་ཁྱད་པར་ཟེར་བ་རྣམས་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་སེམས་ཙམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །སྔོ་སོགས་ཤེས་པར་འདོད་མི་འདོད་དེའི་ཁྱད་པར་ཟེར་བ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྔོ་སོགས་དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་གཉིས་ཀར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རང་ལུགས་ལ། སེམས་ཙམ་རྣམ་བདེན་རྫུན་གྱི་ཁྱད་པར་ནི། རྣམ་བདེན་པས་སྔོན་པོ་རྒྱང་ཆད་དུ་སྣང་བའི་ཆ་ལ་འཁྲུལ་པའི་བསླད་པ་ཞུགས་ལ། སྔོ་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བའི་ཆ་ལ་འཁྲུལ་

144

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

བའི་བསླད་པ་མ་ཞུགས་པའི་དབང་གིས་སྣང་བ་ཡིན་པས། སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་ལྟར་བདེན་པའམ་གྲུབ་པར་འདོད། རྣམ་རྫུན་པས་སྔོན་པོ་རྒྱང་ཆད་དུ་སྣང་བའི་ཆ་ལ་འཁྲུལ་བའི་བསླད་པ་ཞུགས་པར་མ་ཟད། སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བའི་ཆ་ལའང་འཁྲུལ་བའི་བསླད་པ་ཞུགས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱང་ཆད་དུ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་སྣང་བ་མ་གཏོགས། སྔོན་པོ་སྣང་མི་ནུས་པར་བཞེད་པས་སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བའི་ཆ་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པའམ་རྫུན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་ངེས་ཊཱིཀ་ཆེན་ལས། སེམས་ཙམ་རྣམ་བདེན་པ་རྣམས་གཟུགས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྣང་བའི་ཆ་ལ་མ་རིག་པའི་བསླད་པ་ཞུགས་པར་འདོད་ཀྱི་རགས་པར་སྣང་བའི་ཆ་ལ་མ་རིག་པའི་བསླད་པ་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་མ་ཞུགས་པར་འདོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དབང་ཤེས་ལ་སྔོ་སོགས་ཁ་དོག་ཏུ་སྣང་བ་དང་རགས་པར་སྣང་བ་དང་གོ་ས་གནོན་ནུས་སུ་སྣང་བ་རྣམས་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྩོད་གཞི་ཡིན་ཏེ། རྣམ་ངེས་ཊཱིཀ་ཆེན་ལས། མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པའི་སྣང་ཡུལ་དང་འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པའི་སྣང་ཡུལ་ཡིན་པས་བདེན་རྫུན་རྩོད་པའི་བདེན་པ་དང་རྫུན་པའི་དོན་ནོ་ཞེས་པ་དང༌། དབུ་མ་ལེགས་བཤད་རྒྱ་མཚོ་ལས་དབང་ཤེས་ལ་སྔོ་སོགས་རགས་པར་སྣང་བ་དང་དབང་ཤེས་ལ་སྔོ་སོགས་ཁ་དོག་ཏུ་སྣང་བ་དང་དབང་ཤེས་ལ་སྔོ་སོགས་གོ་ས་གནོན་ནུས་པའི་ཆ་བཅས་སུ་སྣང་བ་རྣམས། རྣམ་བདེན་རྫུན་རྩོད་པའི་གཞི་ཡིན་ཏེ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱིས་རྣམ་བདེན་རྫུན་གཉིས་ཀ་གསུངས་ཡང་སྐབས་འདིར་དེ་གཉིས་ལས་རྣམ་རྫུན་པར་ཁས་ལེན། གསེར་གླིང་པ་རྣམ་བདེན་དང༌། ཤནྟི་པ་རྣམ་རྫུན་པ་ཡིན་ཏེ། བེའུ་བུམ་སྔོན་པོ་ལས། ལྷ་ཅིག་བླ་མ་གསེར་གླིང་ཤནྟི། །ལྟ་བ་སེམས་ཙམ་རྣམ་བདེན་རྣམ་རྫུན། །ཞེས་པ་དང༌། རྗེས་ཀྱང་གསེར་གླིང་པ་རྣམ་བདེན་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ་ཁོ་ན་རེ། སྔོན་པོ་དབང་ཤེས་ལ་ཁ་དོག་ཏུ་སྣང་བ་སོགས་དེ་གཉིས་ཀྱི་བདེན་རྫུན་རྩོད་གཞི་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀས་དེ་ཡོད་པ་དང༌། དངོས་པོ་དང་དོན་བྱེད་

145

སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།

ནུས་པ་དང་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་མཉམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀས་དེ་དག་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་མ་གྲུབ་བདེན་མི་བདེན་ལ་རྩོད་ཀྱང༌། དབང་ཤེས་ལ་ཁ་དོག་སོགས་སུ་སྣང་བ་དེ་དངོས་པོ་སོགས་སུ་འདོད་པར་འདྲ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀས་དབང་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་སྔོན་པོར་སྣང་བ་དེ་དངོས་པོར་འདོད་མཉམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་སྟོང་ཚུལ་དེ་ལ་རྣམ་རིག་པའི་དོན་ཚང་ཚུལ་སོགས་གོང་འོག་གི་དོགས་པ་ལྷག་མ་རྣམས་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། རྩོད་པ་ལྷག་མའི་ལན་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ། དགག་པ་དངོས་དང༌། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་ཉིད་ལས། དགོངས་འགྲེལ་ལས་གཞན་དབང་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པར་གྲུབ་པའི་ཞེས་པ་ནས། སྒྲ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་ཏེ་ཞེས་པའི་བར་གསུངས། གཟུགས་སོགས་མིང་བརྡ་འཇུག་པའི་གནས་སུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ། རིགས་པའི་གནོད་བྱེད་བྱང་ས་དང་རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པར་བསྡུ་བ་གཉིས་ལས་གསུམ་གསུམ་གསུངས་ཚུལ་ནི་སྔོན་པོ་ལྟ་བུར་ཆོས་གཅིག་པོ་དེ་ཆོས་ཅན། དུ་མར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་མིང་སྔོན་པོ་དང་ཁ་དོག་དང་གཟུགས་དུ་མ་འཇུག་པ་གང་ཞིག །ཁྱོད་མིང་དེ་དག་གི་འཇུག་གཞིར་གནས་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྔོན་པོ་ཆོས་ཅན། མིང་བརྡའི་འཇུག་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་ལ་མིང་བརྡ་དངོས་དབང་གིས་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་ས་ལས། གལ་ཏེ་ཆོས་གང་དག་དང་ཞེས་པ་ནས། དངོས་པོ་གཅིག་པུའི་ངོ་བོ་ཉིད་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་མང་པོར་འགྱུར་བའི་རིགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བརྒྱ་བྱིན་མིང་བརྡའི་འཇུག་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། བརྒྱ་བྱིན་སྔར་སྐྱེས་ནས་དེ་རྗེས་སུ་རི་འཇོམས་དང་སྤྱན་སྟོང་ལྡན་པ་སོགས་མིང་དུ་མ་བཏགས་ཀྱང༌། མིང་དེ་དག་གི་འཇུག་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། བརྒྱ་བྱིན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རི་འཇོམས་དང་སྤྱན་སྟོང་སོགས་ཀྱི་མིང་མ་བཏགས་གོང་དུ་ཁྱོད་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་

146

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

མིང་དེ་དག་དངོས་དབང་གིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཁྱོད་སྔར་སྐྱེས་དེ་རྗེས་མིང་དེ་རྣམས་བཏགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱང་ས་ལས། དེ་ལྟར་ཁོ་བོ་སྔར་བྱུང་བ་ལ་ཞེས་པ་ནས། མེད་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ཆོས་ཅན། གཟུགས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་སྦྱོར་མི་དགོས་པར་སྐྱེ་བོ་ཀུན་ལ་མཐོང་ཙམ་ཉིད་ནས་འདི་གཟུགས་སོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བར་ཐལ། ཁྱོད་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་པའི་འཇུག་གཞིར་དངོས་དབང་གིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་སྟེ། སྐྱེ་བོ་ཀུན་ལ་ཐ་སྙད་སྦྱོར་མི་དགོས་པར་གཟུགས་སོ་སྙམ་པའི་བློ་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། བྱང་ས་ལས། གཟུགས་ལ་གཟུགས་ཞེས་པའི་ཚིག་མེད་བཞིན་དུ་གཟུགས་ཀྱི་བློ་འཇུག་པར་འགྱུར་བའི་རིགས་ན་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཡང་སེམས་ཙམ་པ་ན་རེ། གཞན་དབང་གི་དངོས་པོ་ལ་ཀུན་བཏགས་འདོད་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེས་དོན་སྨྲ་སྡེ་པ་ལ་དྲིས་པ་ན། དེ་གཉིས་ན་རེ། ཀུན་བཏགས་ངོ་བོ་ཉིད་འདོགས་བྱེད་སྒྲ་རྟོག་གང་གིས་རྒྱུ་མཚན་ཏེ་མིང་གི་གདགས་གཞིར་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་ལྟོ་ལྡིར་བ་ལྟ་བུ་དེ་ལ་དེ་དང་མཐུན་པའི་མིང་བུམ་པ་ཞེས་ཉེ་བར་འདོགས་པའི་ཕྱིར། མིང་འདོགས་པ་ནི་རྒྱུ་མཚན་དེ་གདགས་གཞིའི་དངོས་པོ་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ལན་འདེབས་ཏེ། བསྡུ་བ་ལས། གལ་ཏེ་ངོ་བོ་ཉིད་གང་གིས་རྒྱུ་མཚན་རྣམ་པར་གཞག་པ་དེ་ལ་དེ་དང་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱི་མིང་ཉེ་བར་འདོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཉེ་བར་འདོགས་པ་ན་རྒྱུ་མཚན་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདིའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་ཚིག་གི་གནས་སུ་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། རྒྱུ་མཚན་ནི་མངོན་པར་བརྗོད་པའི་ཚིག་གི་གནས་སུ་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་ལ་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དོན་སྨྲ་བ་ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ལ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་གདགས་གཞིའི་ལྟོ་ལྡིར་བ་ལ་མིང་དེ་སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ལ་རག་ལས་མི་རུང་བར་ཐལ། ལྟོ་ལྡིར་བ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་གི་འཇུག་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལྟོ་ལྡིར་བ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་གི་འཇུག་གཞིར་

147

སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།

རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ལྟོ་ལྡིར་བ་ལ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་འདོགས་པ་སྒྲ་རྟོག་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར། བསྡུ་བ་ལས། དེའི་ཕྱིར་ཉེ་བར་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལ་རག་ལས་པར་མི་རུང་ངོ༌། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྟོ་ལྡིར་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་ཉེ་བར་འདོགས་པའི་སྔ་རོལ་ན་ཡང་ཇི་ལྟར་བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་བཏགས་ཟིན་པ་བཞིན་དུ་རྒྱུ་མཚན་དེ་གདགས་གཞི་ཁྱོད་མཐོང་ཙམ་ཉིད་ནས་འདི་བུམ་པའོ་སྙམ་དུ་བློ་འབྱུང་བར་ཐལ། ཁྱོད་བུམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་གི་འཇུག་གཞིར་དངོས་དབང་གིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསྡུ་བ་ལས། དེས་ན་ཉེ་བར་འདོགས་པའི་སྔ་རོལ་ན་ཇི་ལྟར་མིང་རྣམ་པར་བཞག་པ་བཞིན་དུ་རྒྱུ་མཚན་ལ་དེའི་བློ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་དང༌། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གདགས་གཞི་བརྒྱ་བྱིན་ཆོས་ཅན། དུ་མར་ཐལ། གདགས་གཞི་ཁྱོད་གཅིག་པུ་ལ་མིང་རི་འཇོམས་དང་སྤྱན་སྟོང་སོགས་དུ་མ་འཇུག་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང༌། མིང་བཟང་ངན་སྣ་ཚོགས་འཇུག་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ན་ཁྱོད་བཟང་ངན་དུ་མར་ཡང་ཐལ་ལོ། །བསྡུ་བ་ལས། རྒྱུ་མཚན་གཅིག་ལས་ཉེ་བར་འདོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་སྣ་ཚོགས་པའི་ཕྱིར་བདག་ཉིད་མང་པོ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་དབང་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པ་རིགས་པ་ཅིས་མངོན་ཞེ་ན་ཞེས་པའི་དྲི་བ་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ། ཐེག་བསྡུས་ལས། གཞན་གྱི་དབང་གིས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་དེའི་བདག་ཉིད་མིན་པར་ཅིས་མངོན་ཞེ་ན་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་འགོག་པ་ལ་ཐེག་བསྡུས་ལས། མིང་གི་སྔ་རོལ་བློ་མེད་ཕྱིར། །མང་བའི་ཕྱིར་དང་མ་ངེས་ཕྱིར། །དེ་ཡི་བདག་ཉིད་བདག་མང་དང༌། །བདག་འདྲེས་འགལ་བས་འགྲུབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་པའི་རིགས་པ་གསུམ་གསུངས་པས་ཆོས་དེའི་བདག་ཉིད་འགལ་བའི་རིགས་པ་ནི། ལྟོ་ལྡིར་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བུམ་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་འཇོག་པ་བརྡ་ལ་གཏན་ནས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་ལྟོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་བུམ་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞི་རང་གི་གནས་ཚོད་དབང་གིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་

148

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

གཞིར་གནས་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་ན་བརྡ་སྦྱར་མ་སྦྱར་ཐམས་ཅད་དུ་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གནས་ལུགས་སྤངས་པའི་ཆོས་མེད་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ལྟོ་ལྡིར་བ་ལ་བུམ་པའོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་ལ་བརྡ་ལ་མི་ལྟོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྟོ་ལྡིར་བ་ལ་བུམ་པའི་བརྡ་སྦྱོར་དགོས་ཀྱི་གང་ཟག་ལ་ལྟོ་ལྡིར་བ་མཐོང་ཙམ་ཉིད་ནས་འདི་བུམ་པའོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྟོ་ལྡིར་བ་ཚད་མས་ངེས་ནས་བུམ་པ་ཚད་མས་མ་ངེས་བའི་གང་ཟག་གཅིག་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། བུམ་པ་མཚོན་པ་སྐབས་བབས་ཀྱི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ན་ལྟོ་ལྡིར་བ་ཆོས་ཅན། བུམ་པའི་བརྡ་འཇུག་གཞིར་རང་གི་གནས་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་མ་གྲུབ་སྟེ། བུམ་བརྡ་སྦྱོར་དགོས་ཀྱི་གང་ཟག་གིས་ཁྱོད་ལ་བུམ་བརྡ་མ་སྦྱར་གོང་དུ་འདི་བུམ་པའོ་སྙམ་པའི་བློ་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐེག་བསྡུས་ལས། མིང་གི་སྔ་རོལ་བློ་མེད་ཕྱིར། །དེ་ཡི་བདག་ཉིད་འགལ་བས་འགྲུབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དོན་གཅིག་དོན་གྱི་བདག་ཉིད་མངོན་པར་འགལ་བའི་རིགས་པ་ནི། བརྒྱ་བྱིན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རི་འཇོམས་དང་གྲོང་འཇོམས་དང་སྤྱན་སྟོང་དང་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་གྱི་བདག་པོ་སོགས་མིང་དུ་མ་འཇུག་པ་དེ་དངོས་དབང་གིས་འཇུག་པར་ཐལ། ཁྱོད་མིང་དེ་དག་འཇུག་གཞིར་དངོས་དབང་གིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བརྒྱ་བྱིན་གཅིག་པུ་དེ་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་རྒྱུད་ཐ་དད་པ་དུ་མར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་གང་ཟག་དུ་མའི་བརྡ་ཐ་དད་པ་དུ་མ་འཇུག་པ་དེ་དངོས་དབང་གིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེ་དེའི་བརྡ་འཇུག་གཞིར་དངོས་དབང་གིས་མ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་བརྡ་རྣམས་དེ་ལ་དངོས་དབང་གིས་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐེག་བསྡུས་ལས། མང་བའི་ཕྱིར་དང་བདག་མང་དང༌། །འགལ་བས་འགྲུབ་པར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བདག་ཉིད་དུ་མ་འདྲེས་པར་འགལ་བའི་རིགས་པ་ནི། ཤར་ནུབ་ཀྱི་ཉེར་སྦས་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཉེར་སྦས་ཞེས་པའི་མིང་གཅིག་ཐུན་མོང་དུ་འཇུག་པ་དེ་ཁྱོད་གཉིས་ལ་དངོས་དབང་གིས་འཇུག་

149

སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།

པར་ཐལ། ཁྱོད་གཉིས་མིང་དེའི་འཇུག་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གཉིས་མིང་གཅིག་པ་ལྟར་དོན་གཅིག་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཉིད་ཉེར་སྦས་ཞེས་པའི་མིང་གཅིག་པུ་འཇུག་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་གཉིས་དོན་མི་གཅིག་པའི་ཕྱིར། ཐེག་བསྡུས་ལས། མང་བའི་ཕྱིར། བདག་འདྲེས་འགལ་བས་འགྲུབ་པར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
དེ་ལ་ཡང་འདིར་མིང་དེའི་འཇུག་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་ན། འདིའི་མིང་བུམ་པའོ་ཞེས་བརྡ་མི་ཤེས་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་མེད་པར་འགྱུར་སྙམ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། ལྟོ་ལྡིར་བ་ལ་བུམ་པའོ་སྙམ་པའི་བརྡ་མི་ཤེས་པ་ལ་ཡང་ལྟོ་ལྡིར་བ་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྟོ་ལྡིར་བ་དེའི་བརྡ་མི་ཤེས་པ་ལའང་ལྟོ་ལྡིར་བའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་གྱི་ངོས་ནས་སྣང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྟོག་པའི་སྣང་ཚུལ་དེ་ལྟར་མེད་པར་སྒྲུབ་ཚུལ་ཡང༌། མིང་རྟོག་ཁ་སྤོས་ཏེ་བཀག་ཆོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། གཟུགས་སོགས་ཞེས་པ་ནས། འདིའི་མིང་འདིའོ་ཞེས་བརྡ་མི་ཤེས་པ་ལ་ཡང་དགག་བྱ་སྒྲོ་འདོགས་ཡོད་པ་ལ། དེ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ཡང་འདྲའོ། །ཞེས་དང༌། སྟོང་ཐུན་ལས། བརྡ་ལ་མ་བྱང་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་ཤེས་ལའང་སྣང་ཚུལ་དེ་བརྡ་ལ་བྱང་བ་དང་ཁྱད་པར་མེད་མོད་གྱི་དེ་ལྟར་ནའང་རྗེས་ཀྱི་རྟོག་པ་ལ་སྣང་ཚུལ་ལྟར་གྱི་དོན་སྤྱི་ཤར་ཡང་དེའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་སྒྲ་སྤྱི་མ་ཤར་བའི་སྣང་ཚུལ་ལྟར་གྱི་བརྡ་སྤྱོར་མ་ཤེས་པ་ཙམ་ཞིག་ཁྱད་པར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་དོན་སྨྲ་སྡེ་གཉིས་ན་རེ། བུམ་བརྡའི་དངོས་ཡུལ་སྒྲ་སྤྱི་དང་དོན་སྤྱི་གཉིས་བུམ་པའི་ངོ་བོར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་ན། ལྟོ་ལྡིར་བ་བུམ་བརྡ་ལ་མི་ལྟོས་པར་བུམ་པའོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་ནའང༌། དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་ཅིང་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། ལྟོ་ལྡིར་བ་བུམ་བརྡའི་ཡུལ་དུ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་ཙམ་ལ་སྐྱོན་མི་འོང་བའི་ཕྱིར་ཟེར་ན།

150

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

དེས་ནི་སྐྱོན་སྤངས་མི་ནུས་ཏེ། སྔར་བཤད་པའི་ཉེས་པ་དེ་ཉིད་དུ་འདུག་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། གང་ལ་བརྡ་འདོགས་པའི་དངོས་ཀྱི་ཡུལ། ཞེས་པ་ནས། ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་དག་སྨྲ་མོད་ཀྱང་དོན་འདྲའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་ལ་མེད་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ལ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཡོད་པ་གང་ཞིག །མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་ཡིན་ཕྱིན་ཆད་དངོས་པོར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་དེ་མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་དང་ཡོད་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན། གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དེ་མིང་བརྡས་བཞག་ཙམ་ཡིན་ཀྱང་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འདི་ཉིད་ལས། དེ་ལྟར་གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་དེ་མིང་བརྡས་བཞག་པའི་ཀུན་གཏགས་ཡིན་མོད་ཀྱང་ཚད་མས་གྲུབ་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འདི་ཉིད་ལས། དེའི་དངོས་པོ་དེ་དག་གི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ནི་མིང་ཙམ་གྱིས་བཞག་པའི་ཀུན་བཏགས་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པ་ཡིན་པས་མིང་དང་བརྡས་བཞག་པ་ལ་ཚད་མས་གྲུབ་མ་གྲུབ་གཉིས་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གོང་གི་རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འོན་ཀྱང་མིང་དང་བརྡས་བཞག་པ་ཙམ་ཡིན་ཕྱིན་ཆད་དེ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་མི་རུང་བར་འདི་བས་འདོད་དོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་པ་མན་ཆད་ཀྱི་དོན་སྨྲ་གཉིས་དང་བཅས་པས་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ནི་མིང་བཏགས་ཙམ་ལ་འཇོག་མི་ཤེས་ཏེ། ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་དག་གིས་དེར་མ་ཟད་ཆོས་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་རང་གི་མིང་རྟོག་འཇུག་གཞིར་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་འཇོག་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར། འདི་བའི་ལུགས་ལ་དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་ན་དེར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འགྱུར། ཉན་ཐོས་སྡེ་པས་གཞི་དེར་དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་ལ་རང་མཚན་གྱི་མིང་མི་འདོགས་ཀྱང་དོན་འདྲ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། དོན་སྨྲ་གཉིས་ཀྱིས་གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་དང་བརྡ་འདོགས་པའི་གནས་སུ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁེགས་ན་དེ་དག་ཡོད་པར་འཇོག་མི་ཤེས་ཏེ་ཚད་མ་བ་ལ་གྲགས་པའི་རང་མཚན་ནི་མིན་ནོ་ཞེས་

151

སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།

པ་དང༌། སྟོང་ཐུན་ལས། ནམ་མཁའ་དང་མྱང་འདས་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ཁོ་ན་རེ། སྲིད་པ་འཕོ་བའི་མདོ་དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། མིང་ནི་གང་དང་གང་གིས་སུ། ཞེས་སོགས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དོན་སྨྲ་སྡེ་གཉིས་ཀྱིས་དེས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་བསྟན་པར་འདོད། སེམས་ཙམ་པས་བསྟན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ལ་གྲུབ་པའི་མདོ་ཡིན་ཡང་དེ་དག་གིས་བཤད་པ་དང་དོན་ཁྱད་པར་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། འདི་ཉིད་ལས། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་དང་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་མ་བསྟན་པར་བཞེད་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་མ་ཁྱབ་མཚམས་ལ་ཁོ་རང་ལ་འོ་ན། གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་མེད་ཅེས་པ་འདིས་གཟུགས་དངོས་སུ་བརྗོད་པར་ཐལ། དེའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་གཟུགས་ཞེས་པ་འདིས་དེ་དངོས་སུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་འགྲིག །ཡང་ཁ་ཅིག །མིང་ནི་གང་དང་ཞེས་སོགས་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། སྲིད་པ་འཕོ་བའི་མདོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འོ་ན། མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྣོད་ཀྱི་གཞུང་ཚིག་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་དེ་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྣོད་ཡིན་པར་ཐལ། མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྣོད་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། ཡང་ཁོ་ན་རེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་སྟོན་རུང་གི་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། མིང་ནི་གང་དང་ཞེས་སོགས་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འོ་ན། སྟོན་པས་དེ་ལ་སྟོན་མི་རུང་བཞིན་དུ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་བསྟན་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་སྟོན་མི་རུང་བ་གང་ཞིག །མིང་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་ཡང་མ་ཁྱབ་སྟེ། མདོ་ཚིག་དེ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ལ་བསྟན་ཀྱང་དེའི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་དེ་ལ་སྟོན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཚིག་དེའི་དོན་ལ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པས་བཤད་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་དང༌། སེམས་ཙམ་པས་བཤད་

152

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

པ་ལྟ་བུ་གཅིག་སྟེ་ཆ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ཁོ་རང་ལ་ཀུན་གཞི་སྟོན་རུང་གི་ཕལ་ཆེན་སྡེ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཕལ་ཆེན་སྡེ་པའི་ལུང་ལས། རྩ་པའི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་སྟོན་པའི་ལུང་དེ་ཕལ་ཆེན་སྡེ་པ་ལ་གསུངས་པ་གང་ཞིག །ལུང་དེས་ཀུན་གཞི་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། རྩ་བའི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་པ་ཕལ་ཆེན་སྡེ་པས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་སུ་འདོད་ཀྱང་འདི་པས་ཀུན་གཞི་ལ་བྱེད་པར་ཐེག་བསྡུས་སོགས་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང༌། འདི་ཉིད་ལས་ཀྱང༌། དཔེར་ན་ཕལ་ཆེན་སྡེ་པའི་ལུང་ལས་རྩ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་འབྱུང་བ་འདི་པས་ཀུན་གཞི་ལ་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་དང༌། དཀའ་འགྲེལ་ལས། དཔེར་ན་ཕལ་ཆེན་སྡེ་པའི་གཞུང་ལས་རྩ་བའི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་བཤད་པ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་རྣམས་གྱིས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལ་འདོད་ཀྱང་སེམས་ཙམ་པས་ཐེག་བསྡུས་སུ་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ལ་བཤད་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཕྱི་དོན་མེད་པར་སྟོན་རུང་གི་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་དག་གིས་སྟོང་ཉིད་ཕྲ་མོ་མི་བཟོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཇི་ལྟར་ནད་པ་ན་བ་ལ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ལུང་དེ་དག་གི་དོན་ཉན་ཐོས་སྡེ་པས་གྲུབ་ཟིན་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པས། ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་ཀུན་བཏགས་པ་ལྟར་མེད་པར་རྟོགས་ནས་རྣམ་རིག་ལ་འཇུག་ཚུལ་འཆད་པ་ལ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། ཡིད་ཤེས་རྟོག་པ་ལ་ལྟོས་པའི་གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་པའི་རྣམ་རིག་ལ་འཇུག་ཚུལ་འཆད་པར་འདི་ཉིད་ལས། རིགས་པ་འདི་དག་གིས་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ལ་ཇི་ལྟར་འཇུག་སྙམ་ན་ཞེས་སོགས་བྱུང༌།
འདིའི་སྐབས་སུ་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ་དགག་བཞག་སྤངས་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཟུགས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་དང༌། གཟུགས་དང་གཟུགས་འཛིན་ཚད་མ་རྫས་གཞན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་གཉིས་ལ་ཕྲ་རགས་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ལ་རྟོགས་དཀའ་སླའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། སྔ་མ་

153

སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།

དེ་རྟོགས་སླ། ཕྱི་མ་དེ་དེ་ལས་རྟོགས་དཀའ་བའི་ཕྱིར། གཟུགས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པར་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་སྣང་ཚུལ་ལ་འཁྲུལ་པར་རྟོགས་ནུས། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་དང་གཟུགས་འཛིན་ཚད་མ་རྫས་གཞན་དུ་མེད་པར་རྟོགས་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། ཆོས་རྣམས་མིང་གི་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་གནས་དང་རྣམ་རྟོག་གི་ཞེན་པའི་གཞི་ཡིན་པ་དེ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་ཁེགས་པ་ན། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་མིང་དང་བརྗོད་བྱའི་དོན་དང་མིང་དོན་འབྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་ངོ་བོ་དེ་དང་ཁྱད་པར་དུ་སྣང་བའི་ཡིད་ཀྱི་རྟོག་པ་ནི་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་གྱི་ཞེན་པའི་དོན་མེད་པས། དེ་ལྟར་འཛིན་པ་མ་འཁྲུལ་པ་ཡང་མེད་དོ་སྙམ་ནས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་པའི་རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་འཇུག་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཟུགས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རགས་པ་དང༌། གཉིས་སྟོང་དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་མི་ནུས་ཏེ། གཉིས་ཀ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དེ་ཡིན་ཀྱང་ལྟོས་ས་ལྟོས་འཇོག་གི་ཕྲ་རགས་ཡོད་ཟེར་ན། འོ་ན། ཆོས་དབྱིངས་ལ་བདག་མེད་གཅིག་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཀྱང་དབྱེ་བ་མི་འདྲ་བ་འཇོག་རིགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དབྱེར་མེད་ཕྱིར། ཞེས་དང༌། གཅིག་གི་ལྟ་བོ་གང་ཡིན་པ། །དེ་ནི་ཀུན་གྱི་ལྟ་བོ་ཡིན། །ཞེས་པའི་དོན་སེམས་ཙམ་པས་འཆད་ཚུལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བདག་མེད་གཉིས་རེ་རེའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཆོས་དབྱིངས་ལ་རིགས་མི་འདྲ་བ་དང་ཕྲ་རགས་མེད་ཀྱང༌། སྤྱིར་ཆོས་དབྱིངས་ལ་རིགས་མི་འདྲ་བ་འདི་བའི་སྐབས་སུ་ཡོད་དེ། བདག་མེད་ཕྲ་མོ་གཉིས་ཀ་ཆོས་དབྱིངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཆོས་དབྱིངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དོན་དམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དོན་དམ་པར་ཐལ། ཁྱོད་སློབ་པའི་མཉམ་བཞག་ཟག་

154

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

མེད་ཀྱི་རྙེད་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སློབ་པ་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཟག་མེད་ཀྱི་རྙེད་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སློབ་པ་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཟག་མེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲའི་ཉན་རང་གི་མཉམ་བཞག་ཟག་མེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཡིན་པའི་ཕྱིེར། གཞན་ཡང༌། དེ་ཆོས་ཅན། ཀུན་བཏགས་ཡིན་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་གསུམ་པོ་གང་རུང་གང་ཞིག །གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། གཞན་དབང་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །ཡོངས་གྲུབ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་སླ། ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ན། སྟོང་ཉིད་ཡིན་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡེ་ཤེས་དམ་པའི་དོན་དེ་སློབ་པ་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་གི་རྙེད་དོན་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཀུན་བཏགས་ལ་དམིགས་ནས་སྒྲིབ་པ་འདག་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་པར་ཐལ་བར་གྱུར་རོ། །དེས་ན་དེ་གཉིས་ལ་ཕྲ་རགས་མེད་ཀྱང་རྟོགས་དཀའ་སླའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། གཟུགས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་བཟུང་ཚུལ་ལས། དབང་ཤེས་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་དུ་སྣང་ཚུལ་འཆར་དཀའ་བ་གང་ཞིག །བློ་དེ་ལ་དགག་བྱ་ཡོད་ཚུལ་ངོས་མ་ཟིན་བར་དུ་འགོག་མི་ནུས་པར་མ་ཟད། དགག་བྱ་འཆར་སླ་བ་དེ་འགོག་སླ་འཆར་དཀའ་བ་དེ་འགོག་ཡང་དཀའ་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སྟོང་ཐུན་ལས། རྟོག་པའི་ཞེན་ཚུལ་ལས་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྣང་ཚུལ་དགག་བྱ་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་དཀའ་བས་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དཔེར་ན་འབེན་མཐོང་དཀའ་སླའི་ཁྱད་པར་གྱིས་མདའ་འཕེན་དཀའ་སླ་འོང་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱོད་འཇུག་ལས། བཏགས་པའི་དངོས་ལ་མ་རེག་པར། །དེ་ཡི་དངོས་མེད་འཛིན་མ་ཡིན། ཞེས་དང༌། སྟོང་ཐུན་ལས། དགག་བྱ་གང་རྣམ་པར་བཅད་པའི་སྒོ་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ངེས་པར་བྱ་དགོས་པའི་

155

སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།

དགག་བྱ་ཇི་འདྲ་ཞིག་ལ་བྱེད་པ་ཐོག་མར་ངེས་དགོས་ཏེ། དགག་བྱའི་སྤྱི་མ་ཤར་བར་དེ་བཀག་པའི་དགག་པའི་སྤྱི་མི་འཆར་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། རྗེ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གསུང་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་ཡོད་དོ། །
གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། གཟུགས་སོགས་མིང་དང་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་གཞིའམ་གནས་སུ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁེགས་ན་གཟུགས་སོགས་ཕྱི་རོལ་དོན་ལིང་པོ་རྒྱང་ཆད་དུ་སྣང་བ་ལྟར་མེད་པར་ནང་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། གཟུགས་སོགས་རང་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་གཟུགས་སོགས་རང་གི་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ཀྱི་ངོས་ནས་སྣང་བ་དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་བཀག་སྟེ་ཁེགས་པ་ནི། རྟོག་པ་ལ་གཟུགས་སོགས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་སྣང་བ་ནི་གཟུགས་སོགས་གནས་ཚོད་ཀྱི་ངོས་ནས་ཚུར་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་གཏད་པའི་སྒོ་ནས་ཤར་བ་ཡིན་པར་ངེས་པ་འབྱུང༌། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ནང་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་མངོན་པར་བརྗོད་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིའམ་གནས་སུ་ཕྱི་རོལ་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྣང་བ་ལ་རྟོག་པ་འཁྲུལ་པས་དེ་ལྟར་ཞེན་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ་སྙམ་དུ་གཟུང་འཛིན་དོན་གཞན་ནམ་གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་པའི་རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚོལ་བ་བཞི་དང་ཤེས་པ་བཞིའི་སྒོ་ནས་རྣམ་རིག་ལ་འཇུག་ཚུལ་ཐེག་བསྡུས་སོགས་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་གྱི་ཞེན་པའི་དོན་མེད་པས་དེ་ལྟར་འཛིན་པ་མ་འཁྲུལ་བ་ཡང་མེད་དོ་སྙམ་ནས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་པའི་རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་འཇུག་སྟེ་ཞེས་དང༌། ཡང་འདི་ཉིད་ལས། བྱང་ས་དང་ཐེག་བསྡུས་དང་ཀུན་བཏུས་ལ་སོགས་པར་ཚོལ་བ་བཞི་དང་ཤེས་པ་བཞི་གསུངས་པ་ནི་རྣམ་རིག་པའི་ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་དམ་པ་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱིའང་གཞི་བྱེད་པའི་རྣམ་རྟོག་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་གཉེན་པོར་གསུངས་ལ་ཞེས་པ་དང༌། སྟོང་ཐུན་ལས། དེ་ལྟ་ན་ཡང་གཞན་དབང་གང་འདོགས་

156

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

པའི་གནས་སུ་བྱས་ནས། ཞེས་པ་ནས། ལུགས་འདིའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་འཇོག་ཚུལ་རྫོགས་པ་དང༌། ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་བཞི་དང་ཚོལ་བ་བཞི་དང༌། དེ་དག་གི་སྒོ་ནས་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་དང༌། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་རྣམ་གཡེང་གི་རྣམ་རྟོག་བཅུའི་གཉེན་པོར་བསྟན་པའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་འཆད་པ་དག་གི་རྣམ་བཞག་ཆ་ཙམ་ཡང་ཤེས་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་འཇུག་བྱེད་ཚོལ་བ་བཞི་དང༌། ཤེས་པ་བཞི་ཡོད་དེ། མིང་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་དང༌། དངོས་པོ་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་དུ་གདགས་པ་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་དང༌། བྱེ་བྲག་གམ་ཁྱད་པར་དུ་གདགས་པ་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་སྟེ་བཞི་དང༌། མིང་ཚོལ་བར་གྱུར་བ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་དང༌། དངོས་པོ་ཚོལ་བར་གྱུར་བ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་དུ་གདགས་པ་ཚོལ་བ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་དང༌། ཁྱད་པར་དུ་གདགས་པའམ་བྱེ་བྲག་ཏུ་གདགས་པ་ཚོལ་བ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་བཞི་རྣམས་དེར་འཇོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་བ་དབྱིག་གཉེན་གྱི་མཛད་པ་ལས། ཆོས་རྣམས་ལ་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་ནི་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། མིང་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་དང༌། དངོས་པོ་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་གདགས་པ་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་དང༌། ཁྱད་པར་གདགས་པ་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བའོ། །ཞེས་དང༌། ཀུན་བཏུས་ལས། ཀུན་ཏུ་ཚོལ་བ་བཞི་སྟེ། མིང་ཀུན་ཏུ་ཚོལ་བ་དང༌། དངོས་པོ་ཀུན་ཏུ་ཚོལ་བ་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འདོགས་པ་ཀུན་ཏུ་ཚོལ་བ་དང༌། བྱེ་བྲག་ཏུ་འདོགས་པ་ཀུན་ཏུ་ཚོལ་བའོ། །ཞེས་དང༌། ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་བཞི་སྟེ། མིང་ཚོལ་བར་གཏོགས་པ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང༌། དངོས་པོ་ཚོལ་བར་གཏོགས་པ་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ཚོལ་བར་གཏོགས་པ་དང༌། ཁྱད་པར་དུ་འདོགས་པ་ཚོལ་བར་གཏོགས་པ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པའོ། །ཞེས་དང༌། བྱང་ས་ལས། ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་རྣམ་པ་བཞི་གང་ཞེ་ན། མིང་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་དང༌། དངོས་པོ་ཡོངས་

157

སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།

སུ་ཚོལ་བ་དང༌། ངོ་བོ་ཉིད་གདགས་པ་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་དང༌། བྱེ་བྲག་ཏུ་བཏགས་པ་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བའོ། །ཞེས་དང༌། ཐེག་བསྡུས་ལས། ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་བཞི་དང་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་བཞི་པོ་དག་གིས་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཚོལ་བ་དང་པོ་མིང་ཚོལ་བའི་སྒོ་ནས་རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་འཇུག་ཚུལ་ཡོད་དེ། མིང་དེ་དོན་དེ་ལ་གློ་བུར་ཏེ་གནས་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཞུགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་འཇུག་པར་ཚོལ་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདིའི་ཚོལ་རྒྱུ་ལ་མིང་གིས་མཚོན་པའི་མིང་ཚིག་ཡི་གེ་གསུམ་ཡོད་ཅིང་དེ་དག་ཡུལ་ལ་དོན་དམ་པར་འཇུག་ཏུ་ཡོད་མེད་དཔྱད་དེ་དེ་དག་ཡུལ་ལ་དོན་དམ་པར་རམ་གནས་ལུགས་སུ་མི་འཇུག་པས་ན་གློ་བུར་བ་ཉིད་དེ། གློ་བུར་པ་ཁོ་ནར་འཇུག་ཚུལ་ཚོལ་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་དྲི་མ་གློ་བུར་བའི་དོན་དྲི་མ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ཞུགས་པ་མ་ཡིན་པར་འབྲལ་རུང་དུ་ཡོད་པ་དེར་འཇོག་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབྱིག་གཉེན་གྱི་འགྲེལ་བ་ལས། དེ་ལ་དངོས་པོ་ལ་མིང་གློ་བུར་བ་ཉིད་དུ་ཚོལ་བ་ནི་མིང་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང༌། ཀུན་བཏུས་ལས། མིང་ཀུན་ཏུ་ཚོལ་བ་གང་ཞེ་ན། གང་མིང་གི་ཚོགས་དང་ཚིག་གི་ཚོགས་དང༌། ཡི་གེའི་ཚོགས་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་མེད་པར་རྟོགས་པའོ། །ཞེས་དང༌། བྱང་ས་ལས། དེ་ལ་མིང་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་མིང་ལ་མིང་ཙམ་དུ་བལྟ་བའོ་ཞེས་པ་དང༌། ཀུན་བཏུས་འགྲེལ་བ་རྒྱལ་སྲས་མ་ལས། མིང་ཀུན་ཏུ་ཚོལ་བ་ནི་མིང་གི་ཚོགས་ལ་སོགས་པ་བཏགས་པའི་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འདི་དག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་མེད་པར་དཔྱོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་འདི་ལ་བཤད་ཚུལ་གཞན་གཅིག་བྱས་ཀྱང་ཆོག་པར་སྣང༌། མིང་དེ་དོན་དེ་ལ་དོན་དམ་པར་མི་འཇུག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེར་འཛིན་གྱི་རྟོག་པའི་ཞེན་པ་ལྟར་མེད་པའི་རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་འཇུག་སྟེ། ཡི་གེས་མཚོན་པའི་མིང་སོགས་རྗོད་བྱེད་དང་དོན་དེ་སྣང་བའི་ཡིད་ཀྱི་བརྗོད་པའམ་ཡིད་ཀྱི་རྒྱུ་བ་ནི་

158

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

རྟོག་པའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པས། རྟོག་པ་ལ་མིང་དེ་དོན་དེ་ལ་གློ་བུར་དུ་བཏགས་པའི་རྟོག་པའི་བདག་ཉིད་རང་བཞིན་ཙམ་དུ་ཟད་པར་ཡང་དག་པར་ཏེ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མིང་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དགག་བྱ་བཙལ་བ་ལྟར་མེད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐེག་བསྡུས་ལས། ཡི་གེ་དང་དོན་སྣང་བའི་ཡིད་ཀྱི་བརྗོད་པ་དེ་ལ་ཡི་གེའི་མིང་དེ་ཡང་ཡིད་ཀྱི་རྟོག་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པར་ཡང་དག་པར་རྟོག་གོ །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཚོལ་བ་གཉིས་པ། དོན་ནམ་དངོས་པོ་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བའི་སྒོ་ནས་རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་འཇུག་ཚུལ་ཡོད་དེ། དོན་ནམ་དངོས་པོ་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་མིང་ལ་གློ་བུར་ཏེ་མིང་འཇུག་གཞིར་གདོད་ནས་གནས་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་མ་གྲུབ་པར་ཚོལ་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གློ་བུར་གྱི་དོན་སྔར་ལྟར་ཡིན་ཅིང་ཚོལ་ཚུལ་དོན་དེ་མིང་དེའི་འཇུག་གཞིར་དོན་དམ་པར་གྲུབ་མ་གྲུབ་དཔྱད་པ་ན་མ་གྲུབ་པར་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་ཡོངས་ཤེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དོན་དེ་མིང་དེའི་འཇུག་གཞིར་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་ཁེགས་པ་ན་དོན་དེ་དེར་དོན་དམ་པར་གྲུབ་འཛིན་གྱི་རྟོག་པའི་ཞེན་དོན་མེད་པར་མིང་སོགས་ལ་བརྟེན་པའི་དོན་དེ་ཡང་ཡིད་ཀྱི་བརྗོད་པ་སྟེ་རྟོག་པའི་བདག་ཉིད་ཙམ་དུ་ཟད་པར་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དབྱིག་གཉེན་གྱི་འགྲེལ་བ་ལས། མིང་ལ་དངོས་པོ་གློ་བུར་བ་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་ནི་དངོས་པོ་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང༌། ཀུན་བཏུས་ལས། དངོས་པོ་ཀུན་ཏུ་ཚོལ་བ་གང་ཞེ་ན། གང་དེ་བཞིན་དུ་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་མེད་པར་རྟོགས་པའོ་ཞེས་དང༌། དེའི་འགྲེལ་པ་རྒྱལ་སྲས་མ་ལས། དངོས་པོ་ཀུན་ཏུ་ཚོལ་བ་ནི་ཇི་ལྟར་མིང་གི་ཚོགས་ལ་སོགས་པས་བརྗོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཕུང་བོ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་མེད་པར་གང་རྟོག་པ་སྟེ་ཡོངས་སུ་རྟོག་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ །ཞེས་དང༌། བྱང་ས་ལས། དེ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་ལ་དངོས་པོ་ཙམ་དུ་ལྟ་བ་ནི་དངོས་པོ་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བའོ། །ཞེས་

159

སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།

དང༌། ཐེག་བསྡུས་ལས། ཡི་གེ་ལ་བརྟེན་པའི་དོན་དེ་ཡང་ཡིད་ཀྱི་བརྗོད་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པ་ཉིད་དུ་ཡང་དག་པར་རྟོག་གོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཚོལ་བ་གསུམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འདོགས་པ་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བའི་སྒོ་ནས་རྣམ་རིག་ལ་འཇུག་ཚུལ་ཡོད་དེ། བརྗོད་བྱའི་དོན་དང་རྗོད་བྱེད་མིང་སོགས་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཆར་དོན་དེའོ་ཞེས་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་གདགས་གཞིར་དངོས་དབང་གིས་མི་གནས་པར་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པར་ཡང་དག་པར་ཚོལ་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་གཅིག་ལ་མཚོན་ན་བུམ་པའི་མིང་དོན་འབྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་ལྟོ་ལྡིར་བ་ལ་བུམ་པ་ཞེས་མིང་གིས་བཏགས་པའི་ཆར་བུམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་ཞེན་དོན་མེད་པར་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་བཙལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་རྣམ་རིག་ཙམ་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། མིང་དོན་འབྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དང༌། ཞེས་སོགས་དང༌། དབྱིག་གཉེན་འགྲེལ་བ་ལས། དེ་གཉིས་འབྲེལ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་ཁྱད་པར་འདོགས་པ་དག་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་དང༌། ཁྱད་པར་འདོགས་པ་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང༌། བྱང་ས་ལས། ངོ་བོ་ཉིད་དུ་བཏགས་པ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ལྟ་བ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བའོ། །ཞེས་དང༌། ཐེག་བསྡུས་ལས། མིང་དེ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པར་ཟད་པ་ཙམ་དུ་ཡང་དག་པར་རྟོག་གོ །ཞེས་སོགས་དང༌། ཀུན་བཏུས་ལས། ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འདོགས་པ་ཀུན་ཏུ་ཚོལ་བ་གང་ཞེ་ན། གང་བརྗོད་པ་དང་བརྗོད་པར་བྱ་བ་འབྲེལ་བ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འདོགས་པ་ཙམ་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྒྱུ་ཉིད་དུ་རྟོག་པའོ།།ཞེས་དང༌། ཀུན་བཏུས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་རྒྱལ་སྲས་མ་ལས། བརྗོད་པ་དང་བརྗོད་པར་བྱ་བ་འབྲེལ་བ་ནི་རྟོག་པའི་རྒྱུ་ཉིད་དེ་འདི་ལྟར་ཐ་སྙད་ལ་བྱང་བ་ནི་བརྗོད་པ་ཙམ་ཐོས་པས་དེའི་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ལ་དྲན་པའི་སྒོ་ནས་རྟོག་པ་

160

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

འབྱུང་ངོ༌། །བརྗོད་པར་བྱ་བ་དམིགས་ན་ཡང་དེའི་བརྗོད་པ་ལ་རྟོག་པ་འབྱུང་སྟེ། རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུར་འབྲེལ་བར་གྲགས་པ་ལ་མིག་ལ་སོགས་པའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་ནི་དེ་བརྗོད་པ་ཤ་སྣ་གུ་ལ་སོགས་པ་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་གང་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པ་འདི་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་འདོགས་པ་ཀུན་ཏུ་ཚོལ་བ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཚོལ་བ་བཞི་པ་ཁྱད་པར་འདོགས་པ་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བའི་སྒོ་ནས་རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་འཇུག་ཚུལ་ཡོད་དེ། བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་བ་ལ་དོན་དེ་དོན་དེའི་ཁྱད་པར་རྟག་པའམ་མི་རྟག་པའམ་སྐྱེ་བ་སོགས་དེའོ་ཞེས་ཁྱད་པར་རམ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཏགས་པའི་གཞིར་བཏགས་པ་ཙམ་ལས་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞི་གཅིག་ལ་མཚོན་ན་བུམ་པའི་མིང་དོན་འབྲེལ་བ་ལ་དོན་བུམ་པ་དེ་བུམ་པ་སྐྱེ་བའམ་མི་རྟག་པའོ་ཞེས་ཁྱད་པར་རམ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཏགས་པའི་གཞིར་བཏགས་པ་ཙམ་ལས་དོན་དམ་པར་དངོས་དབང་གིས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་འཛིན་པའི་ཞེན་པ་ལྟར་མེད་པར་ནང་གི་བརྗོད་པ་སྟེ། རྟོག་པའི་བདག་ཉིད་ཙམ་གྱི་རྣམ་པར་རིག་པའི་གཉིས་སྟོང་གི་དེ་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། མིང་དོན་འབྲེལ་བ་ཞེས་པ་ནས། གཉིས་མེད་པའི་རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་འཇུག་སྟེ། ཞེས་དང༌། དབྱིག་གཉེན་འགྲེལ་པ་ལས། དེ་གཉིས་འབྲེལ་བ་ལ་ཞེས་སོགས་དང༌། བྱང་ས་ལས། བྱེ་བྲག་ཏུ་བཏགས་པ་ལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ལྟ་བ་ནི་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཏགས་པ་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་སྟེ། དེས་མིང་དང་ངོ་བོའི་མཚན་ཉིད་ཐ་དད་པ་དང་འབྲེལ་བར་ཡང་མཐོང་ལ་མིང་དང་དངོས་པོ་འབྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་པ་ངོ་བོ་ཉིད་བཏགས་པ་དང་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཏགས་པ་ཡང་ཁོང་དུ་ཆུད་དོ། །ཞེས་དང༌། ཀུན་བཏུས་ལས། ཁྱད་པར་དུ་འདོགས་པ་ཀུན་ཏུ་ཚོལ་བ་གང་ཞེ་ན། གང་བརྗོད་པ་དང་བརྗོད་པར་བྱ་བ་འབྲེལ་བ་ལ་ཁྱད་པར་འདོགས་པ་ཙམ་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྒྱུ་ཉིད་དུ་རྟོག་པའོ་ཞེས་དང༌། དེའི་འགྲེལ་པ་ལས། ཁྱད་པར་དུ་འདོགས་པ་ཀུན་ཏུ་ཚོལ་བ་ནི་གང་དེ་

161

སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།

བཞིན་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་འབྲེལ་བ་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་དང༌། བླ་ན་ཡོད་པ་དང་བླ་ན་མེད་པ་དང་གཟུགས་ཅན་དང་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་དང༌། བསྟན་དུ་ཡོད་པ་དང་བསྟན་དུ་མེད་པར་ཁྱད་པར་གྱི་མཚན་ཉིད་འདོགས་པ་ཙམ་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྒྱུ་ཉིད་དུ་རྟོག་པའོ་ཞེས་དང༌། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། མིང་དང་དངོས་དག་ཕན་ཚུན་དུ། །གློ་བུར་བ་ནི་ཉིད་དུ་བཙལ། །འདོགས་པ་རྣམ་པ་གཉིས་པོ་འདིར། །དེ་ཙམ་ཉིད་དུ་ཚོལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཚོལ་བ་དེ་བཞིའི་སྒོ་ནས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་བཞི་ལ་འཇུག་ཚུལ་ཡོད་དེ། བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ་ལྟ་བུས་དེ་ལྟར་ཚོལ་བ་བཞིའི་སྒོ་ནས་བཙལ་བས་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་མངོན་སུམ་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མཐོང་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པ་བཞི་ནས་མི་སློབ་ལམ་གྱི་བར་གྱི་བཞི་རྣམས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། མིང་དང་ཞེས་པ་ནས། དེ་ཙམ་ཉིད་དུ་ཚོལ་བའོ། །ཐམས་ཅད་དམིགས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར། །ཡང་དག་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་བཞི། །ས་རྣམས་ཀུན་ལ་བརྟེན་པ་ཡི། །དོན་ཀུན་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན། །ཞེས་དང༌། ཀུན་བཏུས་འགྲེལ་བ་ལས། ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་བཞི་ནི་ཇི་ལྟར་ཀུན་ཏུ་བཙལ་བ་རྣམས་ཀྱི་མིང་ལ་སོགས་པ་མི་དམིགས་པར་ཤེས་པ་རྣམས་སོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཐེག་བསྡུས་དང་ཀུན་བཏུས་དྲངས་ཟིན་ལ། བྱང་སར། མིང་ཚོལ་བར་གྱུར་བ་ཡང་དག་པ་ཞེས་པ་ནས། བྱེ་བྲག་ཏུ་བཏགས་པ་ཚོལ་བར་གྱུར་བ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ཚོལ་ཚུལ་ཡང་དག་པར་བཤད་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་ཀྱང་ཡི་གེ་མང་དོགས་ནས་མ་བྲིས་ཏེ་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ། །
ཚོལ་བཞི་ཤེས་བཞིའི་ས་མཚམས་སྒྲ་ཡངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཚོལ་བ་བཞི་ནི་ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ལ་དཔྱོད་བློ་རྙེད་པ་ནས་དང་ཤེས་པ་བཞི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་རྙེད་པ་ནས་ཡ་མཐའ་མི་སློབ་ལམ་གྱི་བར་ན་ཡོད་པར་མངོན་ཏེ། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་

162

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

རིགས་ཤེས་དང་གནས་ལུགས་ཡང་དག་པར་རྟོགས་པ་དག་གི་ས་མཚམས་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྙམ་སྟེ་དཔྱད། སྒྲ་དོག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཚོལ་བཞི་ཤེས་བཞིའི་ས་མཚམས་ཡོད་དེ། ཚོལ་བཞིའི་མ་མཐའ་ལམ་མ་ཞུགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་སེམས་པ་ནས་ཡ་མཐའ་རྒྱུན་མཐའི་བར་དང༌། ཤེས་པ་བཞིའི་མ་མཐའ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ནས་མི་སློབ་ལམ་གྱི་བར་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གནས་ལུགས་ཚོལ་བཞིས་བཙལ་དེ་སྒོམ་པའི་ས་མཚམས་ལམ་མ་ཞུགས་ནས་རྒྱུན་མཐའི་བར་དུ་ཡོད་ཅིང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་གནས་ལུགས་བཙལ་ནས་སྒོམ་པ་མེད་པ་གང་ཞིག །ཚོལ་བཞིས་བཙལ་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར་ཡང་དག་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་འཕགས་ལམ་མན་ཆད་ན་མེད་ཅིང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ནའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་སླ། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ས་བདུན་པ་མན་ཆད་དུ་འབད་རྩོལ་རགས་པ་དང་ཡང་བཅས་ནས་བསྒོམ་དགོས་ལ་དག་པ་ས་གསུམ་ལ་འབད་རྩོལ་རགས་པ་མི་དགོས་ཀྱང་ཕྲ་མོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ས་བདུན་པ་མན་ཆད་དུ་གནས་ལུགས་དཔྱད་པའི་རྩོལ་བ་སྔོན་དུ་བཏང་བ་ན་གནས་ལུགས་མངོན་དུ་གྱུར་འོང༌། དག་ས་གསུམ་ལ་དེ་འདྲ་མི་དགོས་པར་གནས་ལུགས་མངོན་དུ་གྱུར་འོང་ཡང་སྒོམ་པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་ཀུན་སློང་གི་རྟོག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲའི་ཀུན་སློང་གི་རྟོག་པ་ཙམ་ཡང་མེད་པ་ན་མཉམ་རྗེས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་སོང་སྟེ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་ལས། ཇི་སྲིད་དུ་ཀུན་སློང་གི་རྟོག་པ་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ་མི་ནུས་པས་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ས་བཅུ་པའི་མདོ་ལས། གྲུ་ཆེན་པོ་ཐང་ན་ཡོད་པ་རྒྱ་མཚོར་ཞུགས་པའི་དཔེས་མ་དག་པའི་ས་དང༌། དག་ས་བཤད་པས་ཀྱང་ཤེས་སོ། །
གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤོང་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཚོལ་བ་བཞིས་དེ་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པ་འདིས་བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་རྟོག་མེད་དབང་ཤེས་ལ་ལྟོས་པའི་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་ཁེགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཚོལ་ཚུལ་འདི་དག་གིས་རྟོག་པ་ལ་ལྟོས་པའི་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་འགོག་

163

སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།

པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཐེག་བསྡུས་ལས་ཀྱང༌། ཡི་གེ་དང་དོན་སྣང་བའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་དག་ལ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དུ་འཇུག་གོ །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣམ་རིག་ཙམ་ལ་འཇུག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་ཞེས་པའི་རྩོད་ཚུལ་འཆད་པར། འདི་ཉིད་ལས། གལ་ཏེ་འདི་ཡིད་ཤེས་རྟོག་པ་ལ་ལྟོས་པའི་གཟུང་འཛིན་ཁེགས་པ་ཡིན་ལ་ཞེས་པ་ནས། ཇི་ལྟར་འཐད་ཅེ་ན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཚོལ་བཞིས་རྟོག་པ་ལ་ལྟོས་པའི་གཟུང་འཛིན་ཁེགས་ཀྱང་རྟོག་མེད་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་མི་ཁེགས་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། གཟུགས་གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁེགས་ན་གཟུགས་དབང་ཤེས་ལས་རྫས་གཞན་དུ་གྲུབ་པ་ཁེགས་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྔོན་པོ་གཞན་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཁེགས་ན་སྔོན་པོ་དོན་གཞན་དུ་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་རང་གི་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྔོན་པོ་དོན་གཞན་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་དེ་དེ་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བ་ན་རང་གི་དངོས་པོའི་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། སྔོན་པོ་གཟུང་བ་དོན་གཞན་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་རང་མཚན་གྱིས་ཡོད་པ་རིགས་པས་ཁེགས་ན་སྔོན་པོ་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་སྣང་བའི་སྔོན་འཛིན་དེ་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་པར་གྲུབ་སྟེ། དེ་སྣང་བ་ན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་འདྲའི་དབང་ཤེས་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་པའི་ཕྱིར་ན། སྔོན་པོ་ཆོས་ཅན། རང་སྣང་བའི་ཤེས་པ་ལས་རྫས་གཞན་དུ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྣང་བའི་བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་དབང་ཤེས་ཡང་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་པའི་ཕྱིར་དང༌། རྟོག་པ་ལ་རྫས་གཞན་བཀག་ཟིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཕྱི་དོན་མེད་པའི་རྣམ་རིག་འཐད་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། དེ་གྲུབ་ན་སྔོན་པོ་དེ་རང་སྣང་བའི་ཤེས་པ་ལས་རྫས་གཞན་མེད་པར་གྲུབ་བོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འོ་ན་རྣམ་ཤེས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་དེ་དོན་དམ་པར་མེད་པར་ཐལ།

164

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

སྔོན་པོ་སྔོན་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་དེ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། རྣམ་ཤེས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པའི་ཆ་དེ་གསལ་བར་སྣང་བའི་རྟོག་མེད་རང་རིག་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག །རྣམ་ཤེས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པའི་ཆ་དེ་སྣང་བ་ན་རང་རིག་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཁས། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། སྔོན་པོ་སྔོན་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པའི་ཆ་དེ་གསལ་བར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། རྣམ་ཤེས་དེ་མྱོང་བ་གསལ་རིག་གི་ངོ་བོར་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོའི་ཀུན་བཏུས་དང༌། ཛེ་ཏཱ་རིའི་བདེ་གཤེགས་གཞུང་གི་རབ་བྱེད་གཉིས་ཀ་ལས། གཟུང་དང་འཛིན་པ་ཉིད་བྲལ་བའི། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་དོན་དམ་ཡོད། །ཅེས་པ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་གཞུང༌། །བློ་མཚོའི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་རྣམས་སྒྲོགས། །ཞེས་བཤད་པའི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་གྲུབ་མཐའ་འདོར་རིགས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་ཞེས་པའི་རྩོད་ཚུལ་འཆད་པར། འདི་ཉིད་ལས། འོ་ན། རྣམ་ཤེས་རྟོག་པའི་ཞེས་པ་ནས། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་འདོར་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་རང་རིག་རང་གི་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་པ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དེ་མེད་པར་ཐལ། རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་རང་རིག་ལ་སྣང་ན་སྐྱོན་དེ་ཡོད་ཀྱང་དེ་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྔོན་འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་སྔོན་པོ་སྔོན་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པའི་ཆ་སྣང་བ་གང་ཞིག །རྣམ་ཤེས་ཉམས་མྱོང་གི་རང་རིག་ལ་རྣམ་ཤེས་རྣམ་ཤེས་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པའི་ཆ་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་གཉིས་སྣང་ཅན་གྱིས་སྔོན་འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བ་ལ་འགལ་བའི་གནོད་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། སྔོན་འཛིན་ལ་སྔོན་པོ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་ཞེན་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་སྣང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་དང༌། གཉིས་སྣང་ཅན་གྱི་སྔོན་འཛིན་ལ་སྣང་བ་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་

165

སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།

སྟེ། རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པའི་ཆ་དེ་ཐ་དད་ཀྱི་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་རང་རིག་སོགས་ལ་འཆར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་སོགས་ལ་ཐ་དད་ཀྱི་གཉིས་སྣང་མེད་པའི་རང་རིག་ལ་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིའི་ཆ་འཆར་མི་རུང་བ་གང་ཞིག །སོགས་ཁོངས་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བར་ཆད་མེད་ལམ་རྣམས་བཏོན་ཏེ་དེ་རྣམས་ལ་ཡང་སྣང་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་བློ་ལ་སྣང་བ་ན་ངེས་པར་གཉིས་སྣང་གི་རྣམ་པར་འཆར་དགོས་པ་གང་ཞིག །རང་རིག་ལ་གཉིས་སྣང་འཆར་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དབང་ཤེས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་དེའི་སྤྱི་རྟོག་པ་ལ་འཆར་བ་ན་ངེས་པར་གཉིས་སྣང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འཆར་བའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་དེ་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་རང་རིག་སོགས་ལ་འཆར་དུ་མི་རུང་ཞིང་ཞེས་པ་དང༌།རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་དེ་སྣང་བ་ན་ངེས་པར་གཉིས་སྣང་ཡོད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་དེའི་སྤྱི་རྟོག་པ་ལ་འཆར་བ་ན་ངེས་པར་གཉིས་སྣང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འཆར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཤེས་པ་དེ་དང་དེའི་སྟེང་ན་རང་རིག་རེ་ཡོད་ཅིང་དེ་ཡང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་ཆ་དང་ཆ་ཅན་སོགས་ཐ་དད་ཀྱི་གཉིས་སྣང་ཐམས་ཅད་ནུབ་པ་ཁ་ནང་དུ་བལྟ་བའི་བློ་གཅིག་ལ་འཇོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་འགྲེལ་ལས། རྟག་ཏུ་བདག་ལ་ནང་མངོན་ཕྱོགས། །ཞེས་སོགས་དང༌། དེ་ཡི་མྱོང་དེ་བདག་ཉིད་དེ། །དེ་ཡང་གཞན་འགའ་ཞིག་གི་མིན། །མངོན་སུམ་སོ་སོར་རིག་བྱ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་དང༌། རིག་བྱ་རིག་བྱེད་རྣམ་པའང་མེད། །ཅེས་སོགས་དང༌། ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རང་འགྲེལ་ལས། ཤེས་པ་ནི་གཉིས་སྐྱེས་ཏེ། རང་གི་སྣང་བ་དང་ཡུལ་སྣང་བའོ། །སྣང་བ་དེ་ལས་གང་རང་རིག་པ་དེ་ནི་འབྲས་བུར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང༌། འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་དང་བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པ་ནི་དབང་པོ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་རང་རིག་པའི་མངོན་སུམ་མོ་ཞེས་པ་དང༌། དེའི་འགྲེལ་བཤད་སློབ་དཔོན་རྒྱལ་དབང་བློས་མཛད་པ་ལས། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་རང་རིག་པའོ་ཞེས་པ་སྟེ་རང་ཉིད་ལ་རིག་པ་ནི་རང་རིག་

166

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

གོ །འདིས་རིག་པར་བྱ་བས་ན་རིག་པ་སྟེ། འཛིན་པའི་རྣམ་པར་ཡང་དག་པར་ཤར་བ་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་བཞིན་ཉིད་དོ་ཞེས་པ་དང༌། ཀུན་བཏུས་དར་ཊཱིཀ་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས། ཆགས་སོགས་རྟོག་པ་ཡིན་པས་རང་རིག་མངོན་སུམ་དུ་མི་རུང་ལ་དེ་དག་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་དུ་བཏོན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་དང༌། ཆགས་སོགས་རང་རིག་གི་རིག་བྱར་བཤད་ཀྱི་རིག་བྱེད་དུ་མ་བཤད་ལ་འཛིན་རྣམ་ཉིད་རིག་བྱེད་དུ་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །ཞེས་དང༌། རྟོག་གེ་འབར་བ་ནས་བཤད་པ་ལྟར། རྗེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་ལས་བྱུང་བ་ཁོ་ན་སྐྱོན་མེད་པ་སྟེ། རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྣམ་བཤད་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །ཞེས་དང༌། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། སེམས་ཙམ་པས་རྣམ་ཤེས་ནི་གཉིས་སུ་སྣང་བ་སྟེ་རང་སྣང་བ་དང་ཡུལ་སྣང་བའོ། །ཡུལ་དུ་སྣང་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་གྱུར་ནས་རང་སྣང་བའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་ཞེ་ན། ཞེས་དང༌། སྟོང་ཐུན་ལས། དེས་ན་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཤེས་པ་ཡིན་ན་ཁོ་རང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་འཛིན་རྣམ་དེ་ཁ་ནང་ཁོ་ན་ལ་བལྟས་པ་གཉིས་སྣང་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་ཞིང་ཁོ་རང་གིས་ཁོ་རང་རིག་པ་ཡིན་ལ། དེས་ཁོ་རང་རིག་པ་དང་གཟུང་རྣམ་རིག་པ་གཉིས་ཀ་ཡང༌། ཡུལ་གང་གི་རྣམ་པ་འཆར་བ་ལ་གཏན་ནས་མི་ལྟོས་པའི་འཛིན་རྣམ་ཡན་གར་བར་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་དང༌། དབུ་མ་བདེན་གཉིས་རང་འགྲེལ་ལས། དེ་ནི་མི་རུང་སྟེ། རང་རིག་རིག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤེས་པ་ནི་གཉིས་ཀྱིས་དབེན་པའི་ངོ་བོ་དང་རིག་པར་འབྱུང་བ་ཡིན་པ་དང༌། དེ་མེད་པར་ཤེས་པར་འགྱུར་གྱི་དེ་ལྟར་མིན་ན་མི་རིག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང༌། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། དེས་ན་ཤེས་པ་ཀུན་གྱི་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་ལ། དེ་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་ལ་ཕར་མངོན་སུམ་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི་ཁ་ཕྱིར་བལྟས་པའི་ཤེས་པ་འཛིན་རྣམ་ལ་ཚུར་མངོན་སུམ་དུ་འགྱུར་བ་ག་ལ་སྲིད། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ལུང་རིགས་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་ཡོད་དོ། །གོང་གི་རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། སོགས་ཁོང་ནས་བཏོན་པའི་

167

སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།

ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་སོགས་ནི་གཉིས་སྣང་མཐའ་དག་ནུབ་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། གཉིས་སྣང་མཐའ་དག་ནུབ་པའི་སློབ་པའི་བློ་ཡིན་པར་ཐལ། སློབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་དེ་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་རང་རིག་སོགས་ལ་འཆར་དུ་མི་རུང་ཞིང༌། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་ན་རེ། དབང་ཤེས་སྟེང་གི་རང་རིག་ཡོད་པར་ཐལ། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་གི་རང་རིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོང་ཐུན་ལས། ཤེས་པ་ཡིན་ན་ཁོ་རང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་འཛིན་རྣམ་དེ་ཁོ་ན་ལ་ལྟོས་པ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དབང་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་རང་རིག་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁ་ཕྱིར་བལྟ་བའི་ཤེས་པར་ཐལ། དབང་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སློབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པའི་དབང་ཤེས་ཡིན་ན་གཟུགས་སོགས་ཡུལ་ལྔ་པོ་གང་རུང་ཁོ་ནའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། ཡང་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚད་མར་འདོད་པ་ཡང༌། དབང་པོའི་སེམས་ནི་ངེས་ཕྱིར་དང༌། །ཞེས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཁོ་ནའི་ཡུལ་ཅན་དུ་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འོ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཡིད་ཤེས་ཡིན་པར་ཐལ། དབང་ཤེས་ཡིད་ཤེས་གང་རུང་གང་ཞིག །དབང་ཤེས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་གི་ཉམས་སུ་མྱོང་བྱའི་དབང་ཤེས་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། རང་གིས་ཉམས་སུ་མྱོང་བྱའི་དབང་ཤེས་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ། དབང་ཤེས་ཉམས་མྱོང་གི་སློབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རང་རིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དབང་ཤེས་དེ་མྱོང་བྱེད་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཤེས་པ་གཅིག་ལ་བྱེད་ན་མྱོང་བྱེད་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང༌། རྒྱུ་མཚན་དེས་ན་ཤེས་པ་རྣམས་ལ་རང་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་རང་རིག་རེ་

168

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

ཡོད་ཅིང་དེས་དེ་མྱོང་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། ཤེས་བྱ་ཀུན་གྱི་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་ལ། ཞེས་དང༌། སྟོང་ཐུན་ལས། ཤེས་པ་ཡིན་ན་ཁོ་རང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་འཛིན་རྣམ་དེ། ཞེས་དང༌། ཁོ་རང་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་བའི་ཤེས་པ་དུས་མཉམ་པ་དང་ཕྱིས་བྱུང་གང་གིས་མྱོང་ཡང་མྱོང་བྱེད་གཞན་འདོད་དགོས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བ་དང༌། ཞེས་དང༌། འདུལ་འཛིན་གྲགས་པ་དཔལ་ལྡན་གྱི་སྟོང་ཐུན་ཟབ་མོ་དབུ་མ་ལེགས་པར་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས། སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཕྱི་མས་སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་སྔ་མ་མྱོང་ན་སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཕྱི་མ་མྱོང་བྱེད་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཞེས་དང༌། སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་དེ་རང་དང་དུས་མཉམ་པའི་ཤེས་པ་རྫས་གཞན་གྱིས་མྱོང་བར་མི་རིགས་ཏེ། སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ལས་རྫས་གཞན་ཡིན་ན་དེའི་མྱོང་བྱེད་ཡིན་པར་འགལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དེ་ཆོས་ཅན། དབང་ཤེས་ཡིན་པར་ཐལ། དབང་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཁོ་རང་ལ་འོ་ན། གཟུགས་ཆོས་ཅན། ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤེས་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་གཟུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། གཞན་ཡང་དབང་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་དབང་ཤེས་ཡིན་མི་དགོས་པར་ཐལ། རྟོག་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་རྟོག་པ་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆགས་སོགས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་བའི་རང་རིག་ཡོད་ཅིང་ཆགས་སོགས་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་རང་འགྲེལ་ལས། འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་དང་བདེ་བ་སོགས་དང༌། དེའི་དར་ཊིག་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས། ཆགས་སོགས་རྟོག་པ་ཡིན་པས་རང་རིག་མངོན་སུམ་དུ་མི་རུང་ལ་ཞེས་སོགས་དང༌། ཆགས་སོགས་རང་རིག་གི་རིག་བྱར་བཤད་ཀྱི་རིག་བྱེད་དུ་མ་བཤད་ལ་འཛིན་རྣམ་ཉིད་རིག་བྱེད་དུ་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེར་མ་ཟད་ཁ་ཕྱིར་ལྟའི་ཤེས་པའི་

169

སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།

ངོ་བོར་གྱུར་བའི་ནང་ལྟའི་ཤེས་པ་དང༌། གཞན་རིག་གི་ཤེས་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་བའི་རང་རིག་རེ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་ཀྱང༌། ཕྱི་ལྟ་ནང་ལྟའི་ཤེས་པ་དང་། གཞན་རིག་རང་རིག་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། ཡང་ཁ་ནང་ལྟ་རང་རིག་མངོན་སུམ་དང༌། ཕྱི་ལྟ་ལ་རྗེས་དཔག་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེའི་དོན་ཁ་ནང་ལྟའི་ཆ་རང་རིག་མངོན་སུམ་དང༌། ཕྱི་ལྟའི་ཆ་རྗེས་དཔག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ན། དེ་སྐད་སྨྲ་བ་རིགས་ཀྱི་ཕྱི་ལྟ་ཐམས་ཅད་ནང་ལྟ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྨྲ་བར་མི་རིགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་ན་རེ། རང་རིག་ཡིན་ན་ཤེས་པ་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་མི་འཛིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། སངས་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་རང་རིག་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སངས་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ། ཁྱབ་སྟེ། སངས་འཕགས་མིག་ཤེས་ཀྱིས་ཀྱང་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཤིང་དེ་བཞིན་དུ་དབང་ཤེས་གཞན་དང་ཡིད་ཤེས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། དེར་མ་ཟད་སངས་འཕགས་ཀྱི་ཕྱག་ཞབས་སོགས་ཀྱི་ཤེས་པས་ཀྱང་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། དད་པའི་སྟོབས་བསྐྱེད་པའི་མདོ་ལས། དེ་གཞིན་གཤེགས་པའི་གཙུག་ཏོར་གྱིས་ཀྱང་གཟིགས་སོ། །དེ་ལྟར་མཚན་རེ་རེས་སོ། །དེ་ལྟར་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་ཕྱོགས་རྣམས་སུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རབ་འབྱམས་ཐམས་ཅད་གཟིགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྣམ་འགྲེལ་དུ་རྣལ་འབྱོར་ནུས་པ་བསམ་མི་ཁྱབ་པར་བཤད་པ་དང༌། རྒྱལ་ཚབ་རྗེས་བེམ་པོས་བསྡུས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་མེད་པར་བཤད་པ་དང༌། གསེར་འོད་དུ་སྐུ་ལ་ཤ་ཁྲག་མེད་པར་བཤད་པ་དང༌། འགྲེལ་ཆུང་དོན་གསལ་དུ་ཡེ་ཤེས་ཉིད་གཟུགས་སྐུར་ཤར་བར་བཤད་པ་རྣམས་ལེགས་པར་གོ་དགོས་སོ། །གཟུགས་སོགས་ཀུན་རྫོབ་གྱི་ཆོས་ཕལ་ཆེར་ཀྱི་དོན་སྤྱི་རྟོག་པ་ལ་འཆར་བ་ན་གཉིས་སྣང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་གྱུར་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་དེ་འཛིན་པའི་རྟོག་པའམ་ཞེན་གཞི་གསལ་བར་སྣང་

170

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

བའི་རྟོག་བྲལ་ལ་སྣང་བ་ན་གཉིས་སྣང་ཡོད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་འདིའི་རིགས་པས། ཤེས་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་དེ་དང་དེའི་སྤྱི་འཆར་བ་ན་གཉིས་སྣང་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱི་ཤེས་པ་གསལ་སྣང་གི་རང་རིག་ལ་གཉིས་སྣང་ཡོད་དགོས་པར་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་རིག་ལ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྣང་བ་ཇི་ལྟར་འཆར་སྙམ་དུ་བསམ་པ་ན་རྟོག་པ་ལའང་མྱོང་ཙམ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འཆར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། ཤེས་པ་ལ་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པ་ལ་སྤྱི་འཆར་བ་ནའང་མྱོང་ངེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འཆར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང༌། ཤེས་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པའི་ཆ་རང་རིག་ལ་མི་སྣང་བར་ཐལ། གཟུགས་སོགས་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་གཞན་ཕལ་ཆེར་རྣམས་གསལ་བར་སྣང་བའི་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་དེ་རྣམས་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིའི་ཆ་འཆར། ཤེས་པ་གསལ་སྣང་གི་རང་རིག་ལ་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིའི་ཆ་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར། ཤེས་པ་གསལ་སྣང་གི་རང་རིག་ལ་ཆ་ཆ་ཅན་སོགས་ཐ་དད་ཀྱི་གཉིས་སྣང་ནུབ་པར་མ་ཟད་རྟོག་པ་ལ་ཤེས་པ་ཉམས་མྱོང་གི་རང་རིག་ཡུལ་ཤེས་པ་མྱོང་བའི་དོན་སྤྱི་འཆར་བ་ནའང་མྱོང་ཙམ་གྱི་རྣམ་པ་འཆར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་གསལ་སྣང་གི་རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་ལ་གཉིས་སྣང་མཐའ་དག་ནུབ་པར་མ་ཟད་རྟོག་པ་ལ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་དོན་སྤྱི་འཆར་བ་ནའང་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་རྣམ་པར་འཆར་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། འདི་ཤེས་པ་ལ་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པ་ལ་སྤྱི་འཆར་བ་ནའང་ཞེས་གསུངས་པའི་འང་སྒྲའི་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་པ་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་དང༌། འདིས་ཤེས་པ་བདེན་པར་ཡོད་པར་ལན་དུ་མར་བསྒྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། རྣམ་ཤེས་རང་རིག་ལ་སྣང་ཚུལ་རྟོག་པ་ལ་འཆར་ཚུལ་དང༌། གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་རྟོག་པ་ལ་འཆར་ཚུལ་གཉིས་མི་མཚུངས་པར་ཐལ། འདི་ཤེས་

171

སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།

པ་ལ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ལུང་དོན་བཤད་ཚུལ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣམ་ཤེས་རང་རིག་ལ་སྣང་ཚུལ་དེ་ཐ་དད་སོགས་ཀྱི་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་འཆར་བ་དང༌། གཅིག་ཤོས་གཉིས་སྣང་གི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་འཆར་བར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག །གོང་གི་བཤད་ཚུལ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་གཉིས་གཉིས་སྣང་གི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་འཆར་ཚུལ་གཉིས་པོ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྔ་མའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་རྟོག་པ་དང་ཕྱི་མའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་རྟོག་པ་གཉིས་པོ་གཉིས་སྣང་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། རྟོག་པའམ་ཞེན་རིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྟོག་པ་ཡིན་ན་རང་ཉིད་ལ་ཡུལ་དེའི་དོན་སྤྱིའི་རྣམ་པ་སྣང་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཤེས་གང་གང་ལ་སྒྲ་དོན་འཛིན། །དེ་ནི་དེ་ལ་རྟོག་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྐད་དུ་འདི་ཉིད་ལས། རྟོག་པ་ལ་གཉིས་སྣང་ངེས་པར་ཡོད་པས་མཚུངས་སོ། །ཞེས་སྨྲ་མི་ནུས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། ཡུལ་ཅན་རྟོག་པ་དེ་ལ་གཉིས་སྣང་ཡོད་ན་ཡུལ་དེ་གཉིས་སྣང་གི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་ལ་འཆར་བས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། རྟོག་པ་དེ་ཡུལ་དེ་ལ་གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པའི་གཉིས་སྣང་ཡོད་པ་དང༌། ཡུལ་དེ་གཉིས་སྣང་གི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་འཆར་བ་གཉིས་དོན་གཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡུལ་དེའི་དོན་སྤྱི་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བ་ནི་རྟོག་པ་དེ་ཡུལ་དེ་ལ་གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པའི་དོན་ཡིན་པས་སྣང་ངོ་དང༌། ཡུལ་དེའི་རྣམ་པར་འཛིན་སྟངས་སུ་བྱས་པ་ནི་ཡུལ་དེའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་ཤར་བའི་དོན་ཡིན་པས་འདི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ངོ་བོའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྟོག་པའི་སྣང་ངོ་དང་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དོན་མི་གཅིག་པའི་ཕྱིར། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་སྤྱི་རིག་ཤེས་རྗེས་དཔག་གི་སྣང་ངོར་ཡོད་ཀྱང་ངེས་ངོར་མེད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། རྟོག་པ་ལ་གཉིས་སྣང་ཡོད་པ་དང༌། ཡུལ་དེ་གཉིས་སྣང་གི་རྣམ་པར་འཆར་བ་གཉིས་དོན་མི་གཅིག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྗེའི་གསུང་གཞན་ལས་ཀྱང༌། དཔེར་ན། རྟོག་པ་ལ་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་སྤྲོས་བྲལ་

172

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

གྱི་རྣམ་པ་འཆར་བ་ན་ངེས་ངོར་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འཆར་ཡང༌། སྤྱིར་རྟོག་པ་དེ་ལ་གཉིས་སྣང་ནུབ་པ་མིན་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བློ་དེའི་རྣམ་པ་ནི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་དོན་ཏེ་ཉམས་ལེན་གྱི་འཛིན་སྟངས་ལ་དེའི་རྣམ་པ་ཟེར་བ་ལྟར་རོ། །
གཞན་ཡང་རྟོག་པ་ལ་གཉིས་སྣང་ཡོད་པ་དང༌། ཡུལ་དེ་གཉིས་སྣང་གི་རྣམ་པར་འཆར་བ་གཉིས་དོན་མི་གཅིག་པ་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཟེར་ན། རྟོག་པ་དེ་ཡུལ་དེ་ལ་དོན་སྤྱིའི་གཉིས་སྣང་དང་བཅས་ན་ཡུལ་དེའང་རྟོག་པ་དེ་ལ་གཉིས་སྣང་གི་རྣམ་པ་ཤར་བས་ཁྱབ་པར་ཐལ། རྟོག་པའི་གཉིས་སྣང་དང་ཡུལ་དེ་གཉིས་སྣང་གི་རྣམ་པར་འཆར་བ་གཉིས་དོན་མི་གཅིག་པ་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། གཉིས་སྣང་ནུབ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྟོག་པ་ལ་གཉིས་སྣང་གི་རྣམ་པར་ཤར་བར་ཐལ། ཁྱོད་རང་གི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་རྟོག་པ་དེ་ཁྱོད་ལ་གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་རྣམ་པ་རྟོག་པ་ལ་མ་ཤར་བར་ཐལ། གཉིས་སྣང་ནུབ་པ་རྟོག་པ་ལ་གཉིས་སྣང་གི་རྣམ་པར་ཤར་བའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཁྱབ་སྟེ། བུམ་པའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་དེ་བུམ་མེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཉིས་སྣང་ནུབ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྣམ་རྟོག་ལ་འཆར་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཁྱབ་སྟེ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཤེས་བྱ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་གཉིས་སྣང་ནུབ་པ་རྣམ་རྟོག་ལ་འཆར་མི་སྲིད་པར་ཁས་བླངས་དགོས་ན། དེ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། གཉིས་སྣང་ནུབ་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། གཉིས་སྣང་ནུབ་པ་དེ་ཁྱོད་ལ་གཉིས་སྣང་གི་རྣམ་པར་ཤར་བར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་ལ་གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། ཁོ་རང་ལ་འོ་ན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཆོས་ཅན། སྟོང་ཉིད་ཁྱོད་ལ་ཀུན་རྫོབ་

173

སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།

པའི་རྣམ་པར་འཆར་བར་ཐལ། ཁྱོད་སྟོང་ཉིད་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྣང་བ་དང་བཅས་པའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་འགྲིག འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སློབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་དམ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་འཛིན་སྟངས་ཅན་གྱི་བློ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། གོང་གི་མ་ཁྱབ་མཚམས་ལ་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་རྣམ་པར་ཤར་བའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། ཡུལ་དེ་བློ་དེ་ལ་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་རྣམ་པ་ཤར་ན་བློ་དེ་ཡུལ་དེ་ལ་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་བློ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡུལ་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་བློ་དེ་ལ་ཤར་ན་བློ་དེས་ཡུལ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཚུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་བློ་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཐལ། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་འདྲའི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བློ་ཡིན་པར་ཐལ། སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་སོང༌། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་འདྲའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲའི་རྟོག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། གསེར་ཕྲེང་དང་ལམ་རིམ་ལས་ཤེས་པ་དེའི་འཛིན་སྟངས་བསྒོམ་པ་ལ་རྣམ་པ་བསྒོམ་པར་བཤད་པས་ཀྱང་ཤེས་སོ། །སྤྲོས་པས་ཆོག་གོ །
དེ་ལ་ཡང་ཁོ་ན་རེ། སྔོན་པོ་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པའི་ཆ་དེ་ཆོས་ཅན། རྟོག་པའི་དབང་གིས་བཞག་ཙམ་ཡིན་པར་ཐལ། ཀུན་བཏགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྟོག་པ་ཁོ་ན་ལ་སྣང་པའི་དབང་གིས་བཞག་ཙམ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྟོག་མེད་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་ཙམ་ཡང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟོག་མེད་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བ་གང་ཞིག །རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དེ་ཆོས་ཅན། རྟོག་མེད་དབང་ཤེས་ལ་མི་སྣང་བར་ཐལ། རྟོག་པའི་དབང་གིས་བཞག་ཙམ་ཡིན་

174

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

པའི་ཕྱིར་ཞེསཔའི་རྩོད་ཚུལ་ནི། འདི་ཉིད་ལས། གལ་ཏེ་སྔོན་པོ་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན་པ་དེ་རྟོག་པའི་དབང་གིས་བཞག་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོག་བྲལ་ལ་མི་སྣང་ངོ་སྙམ་ན་ཞེས་གསུངས། འོ་ན་ཁོ་རང་ལ། སྒྱུ་མའི་རྟ་རྟ་ཡིན་པ་དང༌། སྒྱུ་མའི་གླང་གླང་ཡིན་པ་དང༌། མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་བྱད་བཞིན་དུ་སྣང་བ་རྣམས་རེ་རེ་ནས་ཆོས་ཅན། རྟོག་བྲལ་དབང་ཤེས་ལ་མི་སྣང་བར་ཐལ། རྟོག་པས་བཞག་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཀུན་བཏགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མངོན་སུམ་ལ་བསྙོན་པར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་ཡིན་པ་ཡང་རྟོག་བྲལ་ལ་མི་སྣང་བར་འགྱུར་ཏེ། རྟོག་པས་བཞག་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང༌།སྟོང་ཐུན་ལས། དེ་འཆར་བ་འགལ་ན་ནི་དབང་ཤེས་ལ་སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་གི་སྣང་བ་འཆར་མི་སྲིད་པར་ཐལ། སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་དང་སྨིག་སྒྱུ་ཆུར་སྣང་བ་རྣམས་ཆོས་ཅན། རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོང་ཐུན་ཆེན་མོ་ལས། དབང་ཤེས་ལ་སྐྲ་ཤད་དུ་སྣང་བའི་སྣང་བ་དང༌། སྨིག་སྒྱུ་ཆུར་སྣང་གི་སྣང་བ་དང་གཟུགས་བརྙན་བྱད་བཞིན་དུ་སྣང་བའི་སྣང་བ་རྣམས་ནི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་ཏེ། དབང་ཤེས་ཀྱི་སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་དང༌། སྟོང་ཐུན་དབུ་མ་ལེགས་པར་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས། སྐྲ་ཤད་འཛག་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ལ་སྐྲ་ཤད་སྣང་བ་དང༌། སྨིག་སྒྱུ་ཆུར་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ལ་སྨིག་སྒྱུ་ཆུར་སྣང་བ་དང༌། ཞེས་པ་ནས། རྣམས་ནི་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྣང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་ཡིན་པ་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། ཀུན་བཏགས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མིག་ཤེས་ཀྱི་སྣང་ཡུལ་ཡིན་ཞིང་རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །སྐབས་འདིར་རང་མཚན་ལ་དངོས་པོས་ཁྱབ་པ་དེ་རྗེའི་དགོངས་པ་ཟེར་ན། གཟུགས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྟོང་པ་

175

སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།

ཆོས་ཅན། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། དངོས་པོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྤྱི་མཚན་ཡིན་པར་ཐལ། ཡོད་པ་གང་ཞིག །རང་མཚན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཀུན་བཏགས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སྤྱི་མཚན་ཡིན་ན་ཀུན་བཏགས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤྱི་མཚན་ཐམས་ཅད་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། སྤྱིར་ཀུན་བཏགས་ལ་སྤྱི་མཚན་དང་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང༌། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཡོངས་གྲུབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཡོངས་གྲུབ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་ལྟ་བ་སྐུར་འདེབས་སུ་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །
ཡང་ཁོ་ན་རེ། དགོངས་འགྲེལ་གྱི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཀུན་བཏགས་ལ་གང་གིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པའི་སྐབས་སུ་མཁོ་བའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེར་མི་མཁོ་བའི་ཀུན་བཏགས་འདིར་དངོས་སུ་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། དགོངས་འགྲེལ་ལས་མ་གསུངས་པ་ནི་ཀུན་བཏགས་གང་གིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པའི་སྐབས་སུ་མི་མཁོ་བས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། དགོངས་འགྲེལ་འདིར་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ཚད་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་དེའི་སྐབས་སུ་ཉེ་བར་མི་མཁོ་བར་གསུངས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཆོས་ཁམས་དང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་གཉིས་རེ་རེ་ནས་ཆོས་ཅན། དེའི་སྐབས་སུ་མཁོ་བའི་ཀུན་བཏགས་སུ་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཆོས་ཁམས་དང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་གི་ཀུན་བཏགས་གང་གིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་འཇོག་པ་ལ་མཁོ་བའི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག །ཆོས་གཞན་གྱི་སྟེང་གི་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་གི་ཀུན་བཏགས་སུ་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་གི་གཞན་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དགོངས་འགྲེལ་འདིར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཡོངས་གྲུབ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་མཁོ་བའི་ཀུན་བཏགས་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་

176

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

ལ་ཀུན་བཏགས་པ་གང་རུང་གིས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འདི་ཉིད་ལས། ཀུན་བཏགས་ངོས་བཟུང་བའི་སྐབས་གཉིས་ཀར་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་ན། ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པ་ཆོས་ཅན། ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གང་རུང་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ཀུན་བཏགས་སུ་ཐལ། དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཀུན་བཏགས་གང་གིས་སྟོང་པ་ཡོངས་གྲུབ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་མཁོ་བའི་ཀུན་བཏགས་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བྱམས་ཞུས་ལེའུར་དངོས་སུ་གསུངས་པའི་དེ་འདྲའི་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་དེའི་ལེའུ་དེ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་གཟུགས་བརྙན་དེ། ཅི་སེམས་དེ་ལས་ཐ་དད་པ་ཞེས་བགྱི་འམ། ཐ་དད་པ་མ་ལགས་པ་ཞེས་བགྱི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་བ། བྱམས་པ་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པའོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་དམིགས་པ་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ངས་བཤད་དོ། །ཞེས་སོགས་དང༌། འདི་ཉིད་ལས། མདོ་དེས་ཞི་གནས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཕྱི་རོལ་དགག་པ་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཟུགས་སོགས་ཕྱི་དོན་དུ་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་དང༌། གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་མེད་པ་གཉིས་དོན་མི་གཅིག་པར་ཐལ། གཟུགས་སོགས་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་མེད་པར་དངོས་སུ་གཙོ་བོར་སྟོན་ན་དང་པོ་དེ་ཡང་དངོས་སུ་གཙོ་བོར་སྟོན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དོན་གཅིག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཉིས་ཀ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་རང་ལ་འོ་ན། བྱས་མི་རྟག་གཉིས་དོན་མི་གཅིག་པར་ཐལ། སྔ་མ་དངོས་སུ་བརྗོད་ན་ཕྱི་མ་དངོས་སུ་བརྗོད་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་འགྲིག །རྟགས་གྲུབ་སྟེ། བྱས་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དེས་མི་རྟག་པ་དངོས་སུ་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རང་ཡུལ་ལ་སེལ་འཇུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་སྟོང་ཉིད་དང་དེ་བཞིན་ཉིད་གཉིས་དོན་མི་གཅིག་པ་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། དེ་དོན་མི་གཅིག་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་གང་རུང་གཅིག་རྟོགས་ན་ཅིག་ཤོས་ཀྱང་རྟོགས་

177

སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།

པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཕྱི་མ་རྟོགས་ནས་སྔ་མ་རྟོགས་དགོས་ཀྱི་གང་ཟག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བསྒྲུབས་ཟིན། ཁོ་རང་ལ་བྱས་མི་རྟག་གཉིས་དོན་མི་གཅིག་པར་ཐལ། སྔ་མ་རྟོགས་ན་ཕྱི་མ་རྟོགས་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་འགྲིག །རྟགས་གྲུབ་སྟེ། བྱས་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་བསྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
སྨྲས་པ།

མི་མཉམ་རྣམ་དཔྱོད་གངྒཱ་སྐྱེས་འཁོར་ལོས། །ཀུན་མཁྱེན་ཀུན་གསལ་འགྲམ་པར་
བགྲོད་ཟིན་པར། །རྨོངས་པའི་དྲང་སྲོང་དམོད་པས་དེང་ཅི་ཞིག །ཐེག་ཆེན་རྣམ་བཤད་རོལ་བ་འདིར་བལྟོས་ཤིག །ཅེས་པ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །
གཞན་ཡང༌། ཕྱི་དོན་དངོས་སུ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་དུ་མ་ཡོད་དེ། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནའང༌། ཐེག་བསྡུས། ཉི་ཤུ་པ། རྣམ་འགྲེལ། ཚད་མ་མདོ་དང་དམིགས་བརྟག་སོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་དོན་མེད་དེ། དེར་སྣང་གི་ཤེས་པ་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མ་གྲུབ་ན། འོ་ན། ཚུར་མཐོང་དབང་པོ་འཕྲལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུས་མ་བསླད་པའི་ཤེས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་ཁས་ལེན་རིགས་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བརླན་ཞིང་གཤེར་བ་ཕོར་གང་ལྟ་བུའི་དོན་གཅིག་ལའང༌། ཤིན་ཏུ་སྟོབས་ལྡན་གྱི་ལས་ཀྱིས་བདག་རྐྱེན་ལས་ལྷ་མི་ཡི་དྭགས་འགའ་ཞིག་ལ་རིམ་བཞིན་བདུད་རྩི་དང་ཆུ་དང་རྣག་ཁྲག་ཏུ་སྣང་བ་དེའི་ཚེ་དེ་དག་རེ་རེའི་མིག་ཤེས་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རླན་གཤེར་ཕོར་གང་གི་གོ་ས་དེར་བདུད་རྩི་ཕོར་གང་ཡོད་ཅིང་ཆུ་སོགས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་ལྷའི་མིག་ཤེས་ལ་སྣང་ཚུལ་ལྟར་གྲུབ་པ་གང་ཞིག །དེ་འདྲའི་ལྷའི་མིག་ཤེས་ལ་བདུད་རྩི་སྣང་ཞིང་ཆུ་དང་རྣག་སོགས་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་ཁས། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་འདྲའི་ལས་ཅན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་འདྲ་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཞི་དེར་བདུད་རྩི་དང་རྣག་སོགས་མེད་པར་ཆུ་

178

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

ཕོར་གང་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་མིའི་མིག་ཤེས་ལ་སྣང་ཚུལ་ལྟར་གྲུབ་པ་གང་ཞིག །དེ་འདྲའི་མིའི་མིག་ཤེས་ལ་གཞན་གཉིས་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་ཁས། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་འདྲའི་ལས་ཅན་གྱི་མི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲའི་མི་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དངོས་སུ་འགལ་ལོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཡི་དྭགས་དང་དུད་འགྲོ་སོགས་ཀྱི་རིགས་ལའང་སྦྱར། དེས་ན་ཕྱི་དོན་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། དོན་གྱི་དངོས་པོ་གཅིག་ལའང་ཡིད་ཀྱི་སྣང་ཚུལ་ཐ་དད་པ་གནོད་ཅན་དུ་མི་སྣང་བ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐེག་བསྡུས་ལས། ཡི་དྭགས་དུད་འགྲོ་མི་རྣམས་དང༌། །ལྷ་རྣམས་ཇི་ལྟར་རིགས་རིགས་སུ། །དངོས་གཅིག་ཡིད་ནི་ཐ་དད་ཕྱིར། །དོན་མ་གྲུབ་པར་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། དེ་ལ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ན་རེ། ཕྱི་དོན་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཤེས་པའི་དམིགས་ཡུལ་དུ་སྣང་བའི་དཔེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཕྱི་དོན་རི་བོང་གི་རྭ་ལྟར་གཏན་ནས་མ་གྲུབ་ཀྱང༌། དེ་དམིགས་ཡུལ་དུ་སྣང་ཚུལ་ཀྱི་དཔེ་མང་པོ་ཡོད་དེ། འདས་མ་འོངས་དག་ད་ལྟར་གྱི་དུས་སུ་བློ་ལ་སྣང་བ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཁང་མིག་ཆུང་ངུར་ཉལ་བའི་གང་ཟག་གི་རྨི་ལམ་དུ་གླང་པོ་ཆེའི་ཁྱུ་འཁྲིག་པར་སྣང་བ་དང༌། རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྐྲ་ཤད་འཛག་པར་སྣང་ཡང་དེའི་དོན་ལྟར་མ་གྲུབ་པ་དང༌། མི་སྡུག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་ས་གཞི་ཀེང་རུས་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་སྣང་ཡང་སྣང་བ་ལྟར་གྱི་དོན་མ་གྲུབ་པ་རྣམས་དེའི་དཔེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐེག་བསྡུས་ལས། འདས་སོགས་དེ་བཞིན་རྨི་ལམ་དང༌། །གཟུགས་བརྙན་རྣམ་པ་གཉིས་པོ་ཡང༌། །མེད་ཕྱིར་དམིགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །དེ་ལ་དམིགས་པར་རུང་མ་ཡིན། །ཞེས་དང༌། འདི་ཉིད་ལས། ཕྱི་རོལ་ལ་ལྟོས་པའི་གཟུང་འཛིན་འགོག་པ་ནི་ཐེག་བསྡུས་སུ་རྨི་ལམ་དང་གཟུགས་བརྙན་ལ་སོགས་པའི་རིགས་པ་དང་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། ཕྱི་དོན་ཡོད་ན་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱང་མེད་པར་ཐལ་བ་དང༌། བྱང་སེམས་དབང་ཐོབ་པ་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་གོམས་པའི་དབང་ཐོབ་པ་དེ་དག་གིས་མོས་པ་བཞིན་སྣང་བ་དང༌། མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དོན་ཕྱི་དོན་མི་སྣང་བ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་འགོག་པར་

179

སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།

མཛད་དེ། ཐེག་བསྡུས་ལས། དེ་བཞིན་དོན་དུ་གྲུབ་གྱུར་ན། །མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཡོད་མི་འགྱུར། །དེ་མེད་པས་ན་སངས་རྒྱས་ཉིད། །ཐོབ་པར་འཐད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དབང་ཐོབ་དང༌། །རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་འདི་ལྟར་ཡང༌། །མོས་པའི་དབང་གིས་ས་ལ་སོགས། །དངོས་པོ་དེ་ལྟར་དམིགས་པར་འགྱུར། །ཞེས་པ་ནས། མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་རྒྱུ་བ་ལ། །དོན་ཀུན་སྣང་བ་མེད་ཕྱིར་ཡང༌། །དོན་མེད་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ། །དེ་མེད་པས་ན་རྣམ་རིག་མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལུང་འདི་དག་ཀུན་བཏུས་འགྲེལ་བར་ཡང་བྱུང་ངོ༌། །
གཞན་ཡང༌། ཕྱི་དོན་མེད་པར་ཐལ། དོན་སྨྲ་བ་ཁྱོད་འདོད་པའི་ཕྱི་དོན་རྩོམ་བྱེད་ཀྱི་རྡུལ་ཆ་མེད་གཅིག་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྡུལ་གྱི་ཆུང་ཤོས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དེ་ཡང་བརྟགས་ན་ཆ་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཅིག་ལ་ཕྱོགས་བཞི་སྟེང་འོག་གཉིས་དང་དྲུག་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དྲུག་གིས་བསྐོར་བའི་ཚེ་དབུས་རྡུལ་དེ་ཆ་དྲུག་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དབུས་རྡུལ་གྱི་ཤར་ལ་བསྟན་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་ངོས་དེ་ལྷོ་དང་ནུབ་སོགས་ཀྱི་རྡུལ་ལའང་བསྟན་པར་ཐལ། མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤར་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཅིག་གི་གོ་ས་ན་ཕྱོགས་ལྷག་མ་ལྔའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དག་ཀྱང་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྡུལ་ཇི་ཙམ་བསགས་པའི་གོང་བུ་དག་ཀྱང་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དང་ཚད་མཉམ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རི་རབ་ཀྱང་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དང་མཉམ་པར་ཐལ་ལོ། །དེ་སྐད་དུ། ཉི་ཤུ་པ་ལས། འདི་ལྟར་རྡུལ་ཕྲན་མི་འགྲུབ་ཕྱིར། །དྲུག་གིས་ཅིག་ཅར་སྦྱར་བ་ན། །ཕྲ་རབ་རྡུལ་ཆ་དྲུག་ཏུ་འགྱུར། །དྲུག་པོ་དག་ཀྱང་གོ་གཅིག་ན། །གོང་བུའང་རྡུལ་ཕྲན་ཙམ་དུ་འགྱུར། །ཞེས་དང༌།འདི་ཉིད་ལས། ཉི་ཤུ་པར་རྡུལ་ཆ་མེད་འགོག་པའི་རིགས་པ་དང༌། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་སྟག་ལོས་རྡུལ་ཆ་མེད་འདོད་པ་ཡང་ཁེགས་སོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྡུལ་དུ་གྲུབ་པ་མེད་པར་ཐལ། བེམ་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕྱི་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྡུལ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྡུལ་རགས་པ་རྩོམ་བྱེད་

180

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཡོད་པའི་ཕྱིེར་ཏེ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་དེ་རྫས་ཡོད་དང་དབྱིབས་ཟླུམ་པོ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དམིགས་བརྟགས་ལས། འདི་ནི་རྡུལ་ཕྲན་རྫས་ཡོད་ལ། །མེད་དེ་ཚད་དབྱེར་མེད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང༌། དེའི་རང་འགྲེལ་ལས། རྡུལ་ཕྲན་རྣམས་ནི་རྫས་གཞན་ཉིད་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང་ཟླུམ་པོ་ལ་ནི་དབྱེ་བ་མེད་དོ། །ཞེས་དང༌། དུལ་ལྷས་འགྲེལ་བཤད་ལས། རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཟླུམ་པོ་ཡང་ངོ་བོ་གཅིག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ཇི་ལྟར་དེ་དག་གི་དབྱིབས་ཐ་དད་པར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁོ་ན་རེ། རྡུལ་ཆ་མེད་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ལས་ཆུང་བ་མེད་པའི་རྡུལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལས་ཐུང་བ་མེད་པའི་དུས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཅིག་གི་གོ་ས་གཅིག་ཁོ་ནར་བསྒྲེས་པའི་དུས་ཀྱི་ཡུན་ཚད་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་འགྲེལ་ལས། རྡུལ་གཅིག་བསྒྲེས་དུས་ཆུང་བ་ཡི། །མཐར་ཐུག་དུས་ཀྱང་སྐད་ཅིག་འདོད། །ཅེས་དང༌། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཅིག་གི་གོ་ས་གཅིག་ཁོ་ནར་བསྒྲེས་པའི་ཡུན་གྱི་དུས་ཀྱང་ཆོས་ཅན། དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མར་འདོད་དེ། དུས་ཆུང་ཞིང་ཐུང་བ་ཡི་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཊཱིཀ་ཆེན་དེ་ཉིད་སྣང་བ་ལས་ཀྱང༌། དེ་འདྲ་བ་དེ་ཉིད་བློས་ཇི་ཙམ་དབྱེ་བར་ནུས་ཀྱི་བར་དུ་མཐར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་ཆུང་མཐར་ཡིད་ངོར་སྣང་བ་ལ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ཙམ་མོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ཁོ་ན་རེ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་དབྱིབས་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་དབྱིབས་ཆོས་ཅན། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་པར་ཐལ། དབྱིབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེའི་དབྱིབས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེའི་དབྱིབས་ཟླུམ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་མཚམས་ལ་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སྐྱེ་མཆེད་བཅུའི་ནང་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མིག་སོགས་དབང་ཤེས་ལ་མི་སྣང་བར་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་སྣང་བའི་གཟུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་བཏུས་ལས། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་གཟུགས་

181

སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།

གང་ཞེ་ན། དེ་ནི་རྣམ་པ་ལྔ་སྟེ། བསྡུས་པ་ལས་གྱུར་པ་དང༌། མངོན་པར་སྐབས་ཡོད་དང༌། ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ལས་བྱུང་བ་དང༌། ཀུན་བཏགས་པ་དང་དབང་འབྱོར་བའོ། །ཞེས་དང༌། དེའི་འགྲེལ་བ་རྒྱས་སྲས་མ་ལས། བསྡུས་པ་ལས་གྱུར་པ་ནི་ཕྲ་རབ་ཀྱི་གཟུགས་སོ། །ཞེས་དང༌། ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་ལས། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་གཟུགས་གང་ཞེ་ན། བསྟན་དུ་མེད་ལ་ཐོགས་པ་ཡང་མེད་པའི་གཟུགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། རྡུལ་ཕྲ་རབ་དབང་པོའི་ཡུལ་ཡིན་པ་འོག་ཏུ་འགོག་གོ །ཡང་ཁ་ཅིག །རྡུལ་ཆ་མེད་ཙམ་བསགས་པའི་ཕྱི་རོལ་མེད་པ་ཙམ་རྟོགས་ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་རྟོགས་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་མེད་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཊཱིཀ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། དཔེར་ན་སེམས་ཙམ་པས་རྡུལ་ཆ་མེད་དང་དེ་བསགས་པའི་ཕྱི་རོལ་དང༌། དེ་ལ་རྫས་ཐ་དད་པའི་འཛིན་པ་གཉིས་ཀ་བཀག་པ་ཡང་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང་དེས་འདུལ་བའི་གདུལ་བྱས་ཡུན་རིང་དུ་གོམས་པར་བྱས་ན། དོན་དེ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་དང༌། མཐོང་ཟིན་གོམས་པར་བྱས་པ་འགྲུབ་ཏུ་ཆུག་ཀྱང༌། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལམ་ཕྱི་མ་གསུམ་སྒྲུབ་པ་དབུ་མ་པས་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། སེམས་ཙམ་པས་རྡུལ་ཆ་མེད་བཀག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་དོན་དང་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་དང༌། མཐོང་ཟིན་གོམས་པ་ཡོད་དུ་ཆུག་ཀྱང་སྦྱོར་ལམ་དང་མཐོང་སྒོམ་གྱི་ལམ་ཕྱི་མ་བགྲོད་པར་མི་ནུས་པས་དེ་ནུས་པར་བཤད་པ་ཐལ་འགྱུར་པས་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྡུལ་ཆ་མེད་བསགས་པའི་ཕྱི་རོལ་མེད་ཙམ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྡུལ་ཆ་མེད་ཙམ་བསགས་པའི་ཕྱི་རོལ་མེད་པར་བསྒོམ་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ལ་འཛིན་སྟངས་དངོས་འགལ་དུ་སོང་བའི་སྒོ་ནས་མི་གནོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་རྡུལ་ཆ་མེད་ཙམ་བསགས་པའི་ཕྱི་རོལ་ཡོད་པར་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། འདི་ཡུལ་སུན་ཕྱུང་མེད་

182

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

པར་ནི། །དེ་སྤོང་བ་ནི་ནུས་མ་ཡིན། །ཞེས་དང༌། འདི་ཉིད་ལས། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡང་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་མེད་དང༌། དེ་བསགས་པའི་གཟུང་བ་དང༌། ཞེས་དང༌། དེས་ན་དེ་ཙམ་ཞིག་མེད་པའི་སྟོང་པ་བསྟན་ཀྱང་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རྗེས་སུ་ཞུགས་པའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལ་ཅི་ཡང་མི་གནོད་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང༌། དེ་རྟོགས་ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་རྟོགས་པས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། རྡུལ་ཆ་མེད་བསགས་པའི་ཕྱི་རོལ་མེད་པར་རྟོགས་པ་ན་ད་དུང་རྡུལ་ཆ་བཅས་དང་ཆ་མེད་གང་ཡང་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྲུབ་མ་གྲུབ་དཔྱད་པས་དེ་ཡང་མེད་པར་རྟོགས་པ་ན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པ་མེད་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེ་ནི་ཕྱི་དོན་འགོག་བྱེད་ཡིན་ཀྱང་དེ་རྟོགས་པ་ཙམ་གྱིས་ཕྱི་དོན་མེད་པར་རྟོགས་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། དཔེར་ན་བྱས་པ་སྒྲ་རྟག་པ་འགོག་བྱེད་ཡིན་ཀྱང་དེ་རྟོགས་པ་ཙམ་གྱི་སྒྲ་རྟག་པས་སྟོང་པ་རྟོགས་པས་མ་ཁྱབ་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་དུ་མ་སྤྲོས་པས་ཆོག་གོ །གཞན་ཡང༌། དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རྡུལ་ཆ་མེད་བསགས་པ་མེད་པ་དེ་ཕྱི་དོན་མེད་པའི་མེད་ཚད་མིན། ཤེས་པ་ཆ་མེད་ཀྱི་རྒྱུན་མེད་པ་དེ་ཡང་འཛིན་པ་རྫས་གཞན་མེད་པའི་མེད་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་བཟློག་ཟླར་ཡོད་འཛིན་གཉིས་ཀྱང་རིམ་བཞིན་ཕྱི་དོན་ཡོད་འཛིན་དང༌། འཛིན་པ་རྫས་གཞན་དུ་གྲུབ་འཛིན་གྱི་བློ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཕྲ་མོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་དང་འཛིན་སྟངས་མཐུན་པའི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བློ་དེ་གཉིས་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཁོ་ནའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡང་ཞེས་པ་ནས། གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་དེ་དག་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཀྱི་སེམས་ཅན་གཞན་ལ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དེས་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ལ་ཅི་ཡང་མི་གནོད་པར་ཐལ། དེ་དེ་དང་འཛིན་སྟངས་དངོས་འགལ་དུ་ཞུགས་པའི་སྒོ་ནས་གནོད་བྱེད་དུ་མི་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། གྲུབ་

183

སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།

མཐས་ཀུན་བཏགས་པ་འགོག་པ་ཡང་ལྷན་སྐྱེས་འགོག་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གྲུབ་མཐས་བཏགས་པ་ཡང་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་སྣང་ཞེན་སྒྲུབ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་འདུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། གྲུབ་མཐས་བཏགས་པ་འགོག་པ་ཡང་དེ་འགོག་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ཤེས་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། ལྷན་སྐྱེས་ལ་དེས་གནོད་པར་ཐལ། དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་དོན་གྱི་རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་མེད་ན་ཕྱི་དོན་གྱི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆ་བཅས་ཀྱང་མེད་དགོས། དེ་གཉིས་གང་རུང་མེད་ན་ཕྱི་དོན་ཡང་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆ་དང་ཆ་ཅན་སོ་སོར་ཕྱེ་ནས་དཔྱད་ན་དཔྱད་མཐར་ཡང་ཆ་མེད་ཡིན་དགོས་ལ་དེ་ཡང་མི་འཐད། ཡང་ན་ཆ་ཐུག་མེད་ཡིན་དགོས་ལ་དེ་ཡང་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལ་དྲུག་གིས་ཅིག་ཅར་སྦྱར་བ་ན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གནོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། དེ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་ཆ་མེད་མི་སྲིད་པས་ཆ་བཅས་ཀྱང་མི་སྲིད་དེ། དེ་ཆ་དང་ཆ་ཅན་སོ་སོར་ཕྱེ་ནས་དཔྱད་ན་ཆ་མེད་ལ་ཐུག་དགོས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཆ་ཐུག་མེད་ཡིན་ན་སྒྲིབ་པ་དང་ཆུ་ཐིག་སོགས་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་གང་ལ་ཡང་འཛད་པ་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། ཕྱི་དོན་ཡིན་ཚད་རྟོག་བཏགས་སུ་འགྱུར་ཞིང་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་ཆ་ཐུག་པ་མེད་པར་ཁས་ལེན་ན་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་གྲུབ་ཀྱི་དངོས་པོར་མི་རུང་ངོ༌། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང༌། དོན་སྨྲ་བ་ཁྱོད་ཕྱི་དོན་རིག་པ་ཞེས་པའི་ཕྱི་རོལ་དོན་རིག་གང་ཡིན་ཞེས་དྲིས་པས། དོན་སྨྲ་ན་རེ། སྔོ་སེར་སོགས་སོ་སོར་རིག་ཅིང་འཇལ་བའི་མངོན་སུམ་གང་ཡིན་པ་འདི་ཉིད་ཡིན་ཞེས་ལན་འདེབས་པ་ཡིན་ཏེ། དྲི་བ་འཆད་པར། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དོན་རིག་གང་ཡིན་ཞེས་གསུངས། ལན་འཆད་པར། སོ་སོར་རིག །མངོན་སུམ་གང་ཡིན་འདི་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་

184

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་སེམས་ཙམ་པ་ན་རེ། དེ་འདྲའི་མངོན་སུམ་རྒྱུ་མཚན་གང་གིས་ཕྱི་རོལ་དོན་རིག་ཡིན་དྲིས་པས་དོན་སྨྲ་ན་རེ། བློ་དེ་ཕྱི་དོན་དེ་དང་འདྲ་བ་ལས་དེ་རིག་པར་འཇོག་ཅེས་ཟེར་བ་ཡིན་ཏེ། དྲི་བ་འཆད་པར། དེ་ནི་གང་གིས་དོན་རིག་ཡིན། །ཞེས་གསུངས། ལན་འཆད་པར། དེ་འདྲ་ལས་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིར་དེ་དང་འདྲ་བ་ཞེས་པ་དེའི་རྣམ་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་དང་འདྲ་བ་དང་ལྟ་བུ་རྣམས་ལ་སྐད་དོད་ཐུན་མོང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། དེ་དང་འདྲ་བ་དེ་རྟོགས་པའི་འཇོག་བྱེད་དུ་མི་འཆད་པར་ཐལ། དེ་ཁྱབ་པ་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཟླ་གཉིས་དང་འདྲ་བར་སྣང་ཡང་ཟླ་གཉིས་མ་རྟོགས་པ་བཞིན་ནོ། །རྣམ་འགྲེལ་ལས། འཁྲུལ་བར་འགྱུར་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། བློ་དེ་ཕྱི་དོན་དང་མི་འདྲ་བར་ཐལ། ཕྱི་དོན་ཕྲ་བ་དང་མི་འདྲ་བ་གང་ཞིག །རགས་པ་དང་ཡང་མི་འདྲ་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། རྡུལ་ཕྲན་དེ་དག་དབང་མངོན་མ་འཁྲུལ་པ་ལ་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་གཏོད་བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དབང་མངོན་ལ་རགས་པ་ཁོ་ནའི་རྣམ་པ་སྣང་བ་གང་ཞིག །རྡུལ་ཕྲན་ལ་བློ་མ་འཁྲུལ་པ་ལ་རགས་སྣང་དེ་འདྲ་བར་བྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་ཟླུམ་པོས་རང་ལ་མ་འཁྲུལ་པའི་བློ་ལ་རིང་བའི་རྣམ་པ་མི་གཏོད་པ་བཞིན་ནོ། །རྣམ་འགྲེལ་ལས། རྡུལ་ཕྲན་དེ་དག་གང་གིས་ན། །རགས་པར་སྣང་བ་དེ་འདྲར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། ཕྱི་དོན་རགས་པའི་ཆ་མེད་དང་འདྲ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ།
བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཕྱི་དོན་རགས་པ་ཆ་བཅས་དང་འདྲའོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཕྱི་དོན་རྡུལ་ཕྲན་མེད་པ་དེ་བསགས་པའི་རགས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དབང་མངོན་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཕྱི་དོན་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་བཞག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཕྱི་དོན་ཕྲ་རགས་གང་གིས་ཀྱང་རྣམ་པ་མ་བཞག་པ་དེའི་ཕྱིར། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་ཕྱིར་དེ་ནི་དེ་དངོས་མིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་དོན་དང་འདྲ་བ་ཡིན་དུ་ཆུག་ན་ཡང༌། ཕྱི་དོན་དེ་གཟུང་དོན་དུ་མྱོང་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་

185

སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།

དུ་སྒྲུབ་མི་ནུས་པར་ཐལ། དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་འཁྲུལ་བ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཡིན་ཡང་འཁྲུལ་བ་ཅན་ཡིན་པས། །དེ་མྱོང་བ་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད། །སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ནུས་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་འཁྲུལ་པ་ཅན་ཡིན་པ་མ་གྲུབ་སྟེ། གལ་ཏེ་དོན་དེ་དང་འདྲ་བ་དེ་ལས་བྱུང་བའི་སྐྱེས་ལ་འདྲ་བ་དེ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་མྱོང་བའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་འདྲ་བ་དང་དེ་ལས་བྱུང༌། །གལ་ཏེ་མྱོང་བའི་མཚན་ཉིད་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་འོ་ན། སྔོན་འཛིན་རྣམ་ཤེས་ཆོས་ཅན། རང་གི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་སྔོན་འཛིན་སྔ་མ་དེ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་མྱོང་བར་ཐལ། སྔོན་འཛིན་སྔ་མ་དེ་ལས་སྐྱེས་ཤིང་དེ་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདྲ་བར་ཐལ། དོན་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་འཕྲོ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དོན་མཚུངས་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས། །མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་མྱོང་འགྱུར། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་བཀག་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་གཟུང་འཛིན་གྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེས་ལ་འདྲ་བ་འགོག་པའི་རིགས་པ་དང༌། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་ཡི་མྱོང་བྱེད་བདག་ཉིད་དེ། །ཞེས་སོགས་དང༌། ངེས་པའི་བདག་ཉིད་རང་ངོ་བོས། །མ་ཡིན་དུ་མའི་བདག་སྐྱོན་ཕྱིར། །ཁས་བླངས་ན་ཡང་གཉིས་པོ་དག །ཐ་དད་པས་ནི་མྱོང་མི་འགྱུར། ཞེས་སོགས་རིགས་པ་མཐའ་ཡས་པས་བཀག་ཚུལ་རྗེ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གསུང་རབ་ལས་རྟོགས་པར་བྱའོ། །
ཡང་དོན་སྨྲ་ན་རེ། ཕྱི་དོན་གྱི་གཟུགས་ཆོས་ཅན། མིག་གི་དབང་པོའི་དངོས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་སྣང་བ་གང་ཞིག །དེའི་དངོས་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། དོན་སྨྲ་བ་ཁྱོད་ཕྱི་དོན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆ་མེད་རྩོད་གཞིར་བཟུང་ནས་དེ་ལྟར་སྨྲ་བའམ། ཕྱི་དོན་རགས་པ་རྩོད་གཞིར་བཟུང་ནས་དེ་ལྟར་སྨྲ་བ་གང་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་མི་སྣང་བས་

186

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

དངོས་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ཙམ་འགོད་དགོས། གཉིས་པ་ལྟར་ན་དེའི་དངོས་རྒྱུ་མ་ཡིན་པས། དེ་ལ་རྣམ་པ་སྣང་བའི་ཕྱིར་ཟེར་དགོས་པས་ཁྱོད་དེ་གཉིས་གང་སྨྲ་བ་ཡིན་ཞེས་འཆད་པར། དམིགས་བརྟག་རང་འགྲེལ་ལས། གདགས་གཞི་མིག་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་དམིགས་པ་ཕྱི་རོལ་དོན་ཡིན་པར་འདོད་པ་དེ་དག་དེའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དག་ཡིན་པའམ།དེར་སྣང་བའི་ཤེས་པ་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དེ་འདུས་པ་ཡིན་པར་རྟོགས་གྲང་ན་ཞེས་གསུངས། དོན་སྨྲ་ན་རེ། རྟགས་དང་པོ་ལྟར་ཡིན་ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མིག་གི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་དངོས་རྒྱུ་ཡིན་པ་དེ་མིག་གི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཕྱི་དོན་རྡུལ་ཕྲན་དེ་མིག་གི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་དངོས་རྒྱུ་ཡིན་མོད་ཀྱི་ཡིན་དུ་ཆུག་ཀྱང༌། ཕྱི་དོན་རྡུལ་ཕྲན་དེ་མིག་གི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་དམིགས་རྐྱེན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྡུལ་ཕྲན་གྱི་རྣམ་པ་མིག་གི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལ་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མིག་དབང་དེ་མིག་གི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་དངོས་རྒྱུ་ཡིན་ཀྱང་དམིགས་རྐྱེན་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ཏེ། དམིགས་བརྟག་ལས། དབང་པོ་རྣམ་པར་རིག་པའི་རྒྱུ། །ཕྲ་རབ་རྡུལ་དག་ཡིན་མོད་ཀྱི། །དེ་མི་སྣང་ཕྱིར་དེ་ཡུལ་ནི། །རྡུལ་ཕྲན་མ་ཡིན་དབང་པོ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་ལྟར་ཡིན་ཟེར་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། མིག་གི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལ་རང་འདྲའི་རྣམ་པ་སྣང་བ་དེ། ཕྱི་དོན་རགས་པ་མིག་གི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་དམིགས་རྐྱེན་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མིག་གི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལ་ཕྱི་དོན་གྱི་གཟུགས་རགས་པའི་རྣམ་པ་ལྟར་སྣང་བ་ཡིན་ཡང༌། མིག་གི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དེ་ལས་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ལ་ཟླ་བ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་སྣང་ཡང་ཟླ་གཉིས་དེ་དེའི་སྐྱེད་བྱེད་དང༌། དམིགས་རྐྱེན་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །ཁྱབ་སྟེ། རྣམ་ཤེས་དེའི་དམིགས་རྐྱེན་དེ་ནི་རྣམ་ཤེས་དེའི་རྐྱེན་དུ་ཆོས་མངོན་པ་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། དམིགས་བརྟག་

187

སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།

ལས། རྫས་སུ་མེད་ཕྱིར་འདུས་པའང་མིན། ཞེས་དང༌། དེའི་རང་འགྲེལ་ལས། འདི་ལྟར་དེ་ནི་རྐྱེན་ཉིད་དུ་བཤད་པ་འདུས་པ་ནི་དེ་ལྟར་མིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཕྱི་དོན་ཕྲ་རགས་གཉིས་པོ་གང་ཡང་དབང་མངོན་གྱི་དམིགས་རྐྱེན་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་རེ་རེ་ལ་དམིགས་རྐྱེན་དུ་འཇོག་པའི་ཡན་ལག་གམ་རྒྱུ་མཚན་རེ་རེ་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར། ཕྱི་དོན་རྡུལ་ཕྲན་ལ་དབང་མངོན་ལ་རང་གི་རྣམ་པ་སྣང་བ་མ་ཚང་ཞིང་ཕྱི་དོན་རགས་པ་ལ་དབང་མངོན་སྐྱེད་པ་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར། དམིགས་བརྟག་རང་འགྲེལ་ལས། ཕྱི་རོལ་གྱི་རྡུལ་ཕྲ་མོ་དང་ཚོགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་གཉིས་ཀར་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཡན་ལག་གཅིག་གཅིག་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། འདི་ཉིད་ལས། ཕྱོགས་གླང་གིས་རྡུལ་འདུས་པ་དང་ཕྲ་རབ་གཟུང་དོན་ཡིན་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་རྣམས་སུ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། དམིགས་བརྟག་ལས་འདི་དག་གི་རྩོད་སྤོང་འགོག་ཚུལ། རང་ལུགས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་སོགས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་དང༌། ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས་ཀྱང༌། རྡུལ་ཕྲན་རེ་རེ་ལ་དམིགས་པ་དང༌། འདུས་པའི་ཚོགས་སྤྱི་ལ་དམིགས་པ་རྣམས་བཀག་སྟེ། འདིར་མ་བྲིས་པས་དེ་དག་ཏུ་ལྟོས་ཤིགདེས་ན་ཕྱི་དོན་མེད་པ་འདི་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིའང་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། ལང་གཤེགས་ལས། ཕྱི་རོལ་སྣང་བ་ཡོངས་མིན་དེ། །སེམས་ནི་སྣ་ཚོགས་ཅན་དུ་སྣང༌། །ཞེས་སོགས་དང༌། འོད་སྲུང་གིས་ཞུས་པ་ལས། གང་དག་རལ་གྲི་མདའ་ཆེན་མཚོན་འབྱིན་པའི། །གནོད་པ་བྱེད་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །སེམས་ཀྱི་དབང་གིས་ངན་སོང་དེ་དག་ན། །ལུས་ལ་འབབས་མཐོང་དེ་ན་མཚོན་ཆ་མེད། །ཅེས་དང༌། ས་བཅུ་པ་ལས། ཀྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས་དག་ཁམས་གསུམ་པོ་འདི་དག་ནི་སེམས་ཙམ་མོ། །ཞེས་དང༌། རྒྱན་སྟུག་པོ་བཀོད་པ་ལས། ཟླ་བ་སྐར་མའི་ཚོགས་དག་ནི། །ལྷན་ཅིག་མཁའ་ལ་གནས་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱང༌། །རྣམ་ཤེས་བདུན་དང་ལྷན་ཅིག་གནས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །

188

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

སྨྲས་པ།

གང་ལ་རྨོངས་པའི་ལྷ་མིན་དགའ་མགུར་སྤྱོད། །
ཕྱི་དོན་གྲོང་ཁྱེར་ཆེས་མཐོ་སུམ་བརྩེགས་པ། །
ཤེས་རབ་རྒྱུད་དུ་དྲངས་པའི་ལུང་རིགས་མདས། །
ལེགས་པར་བསྲེགས་ཟིན་རྣམ་རིག་མེ་ཞལ་ཚོགས། །
ཐུབ་དབང་རྒྱན་དྲུག་དགོངས་དོན་ཤེལ་གྱི་ཚོན། །ཟབ་མོར་ནང་དུ་ཞུགས་པའི་སྒོ་འདི་ཞེས། །སྨྲ་མི་ནུས་ཀྱང་བློ་གྲོས་ལྡན་པ་འགར། །གསལ་བར་མ་འཁྲུལ་དེ་ནི་བསྟན་ཟིན་ཏོ། །ཞེས་པ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །
གཉིས་པ་དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ་གཉིས། དགོངས་འགྲེལ་དང་འགལ་བ་སྤོང་བ་དང༌། གནོད་འཇོམས་དང་འགལ་ཡང་སྐྱོན་མེད་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་ཉིད་ལས། དགོངས་འགྲེལ་ལས། གཞན་དབང་ཞེས་པ་ནས། ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་ཆོས་འཁོར་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཞུགས་པའི་ཆེད་དུ་གསུངས་པའི་དོན་ནི་དེའོ། །ཞེས་པའི་བར་བྱུང༌། འདིར་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ལྷག་མེད་མྱང་འདས་ལ་གནས་པའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཆོས་ཅན། འཁོར་བའི་རྩ་བ་སྤངས་པར་ཐལ། འཁོར་བ་སྤངས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡང་འཁོར་བའི་རྩ་བ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་གཞིའི་རྩ་བ་བྱས། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལས་བསགས་པའི་དབང་གིས་འཁོར་བར་འཁོར་བར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། དེ་ལྟར་ན་ཆོས་རྣམས་ལ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱིས་འཇིག་ལྟའི་རྩ་བ་བྱེད་པར་བཞེད་ལ་ཞེས་དང༌། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇིག་ལྟ་སྐྱེ་ཞིང་དེས་ཉོན་མོངས་གཞན་སྐྱེ་ནས་འཁོར་བར་འཁོར་ལ། ཞེས་གསུངས་

189

སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།

པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། འཁོར་བ་ཙམ་སྤོང་བ་ལ་འཁོར་བའི་རྩ་བ་སྤོང་མི་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་སྤོང་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉན་རང་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གཙོ་བོར་མི་སྒོམ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཉིད་ནས་ཐེག་དམན་རིགས་ངེས་ཀྱི་ཉན་རང་ལ་དེ་རྟོགས་པ་ཞིག་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་པའི་གཉིས་སྟོང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང། དེ་ལྟར་མི་དགོས་པར་ཐལ། འཁོར་བའི་གཞི་རྩ་མཐར་ཐུག་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་མ་ལོག་ཀྱང་འཁོར་བ་སྤངས་པ་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་འཁོར་བའི་གཞི་རྩ་མཐར་ཐུག་ཡིན་ཀྱང་དེ་ཙམ་ཞིག་གིས་འཁོར་བར་འཁོར་མི་ནུས་པ་གང་ཞིག །ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་མ་སྤངས་ཡང་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་སྤངས་པའི་མྱང་འདས་ཐོབ་ནུས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་སྐྱེད་ནས་ལས་བསོག་ནུས་ལ། མ་སྐྱེས་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། ལས་བསོག་པ་ལ་ངར་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པ་ཞིག་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང། གཞན་དུ་ན་འཕགས་པ་དང་དགྲ་བཅོམ་པ་ལའང་ལས་གསར་གསོག་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ་ལས། བདེན་པ་མཐོང་ལ་འཕེན་པ་མེད། །ཅེས་དང། དབུ་མའི་རྩ་བ་ལས། དེ་ཕྱིར་མཁས་རྣམས་འདུ་མི་བྱེད། །མི་མཁས་རྣམས་ནི་བྱེད་པ་ཡིན། །ཞེས་དང། རྣམ་འགྲེལ་ལས། སྲིད་པའི་སྲེད་ལས་རྣམ་བརྒལ་བའི། །ལས་གཞན་འཕེན་ནུས་མ་ཡིན་ཏེ། །ལྷན་ཅིག་བྱེད་པ་ཟད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང། འདི་ཉིད་ལས་ཀྱང། འཁོར་བའི་གཞི་རྩ་མཐར་ཐུག་པ་མ་ལོག་ཀྱང་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་མི་འགལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཆོས་ཀྱིས་བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་སུན་མ་ཕྱུང་བར་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་སུན་འབྱིན་ནུས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་འདྲའི་བདག་འཛིན་དང་འཛིན་སྟངས་འགལ་བའི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་

190

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

རབ་ཀྱི་གོམས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ན་བདག་འཛིན་ཟད་པར་སྤོང་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲའི་བདག་འཛིན་དང་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་འཛིན་སྟངས་འགལ་བར་ཞུགས་ཤིང། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་རྒྱབ་རྟེན་ཚད་མ་དང་བཅས་པའི་སྒོ་ནས་རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་སུ་སོང་ཞིང། བདག་འཛིན་འཛིན་སྟངས་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་སུ་མ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་དེ་སྟོང་གཞིའི་ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་སུ་གྲུབ་ཅིང་ཚད་མས་ཀྱང་གྲུབ་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་དེ་ཆོས་གང་གི་ངོ་བོར་མ་གྲུབ་ཅིང་ཚད་མས་བསལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། འགྲིབ་དང་ཕུལ་བྱུང་བརྟེན་པ་ཀུན། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་བཅས་ཉིད་ཕྱིར། །དེ་གོམས་པ་ལས་བདག་འགྱུར་བས། །ལ་ལ་ཟག་པ་ཟད་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང། གང་ལ་རྒྱབ་རྟེན་ཚད་མ་ཡོད། །དེ་ནི་གཞན་ལ་གནོད་བྱེད་ཡིན། ཞེས་དང། དེ་ཉིད་རྣམ་པ་རྗེས་ཐོགས་ཅན། །ལེགས་བསྒོམ་ཡང་དག་ལྟ་བ་ཡིས། །སྲེད་པ་རྗེས་འབྲང་བཅས་འཇོམས་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་མཚམས་ལ་རྟགས་གྲུབ་སྟེ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་རྟོགས་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང། བདག་མེད་ཕྲ་མོ་གཉིས་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཟད་ན་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྡོག་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་མ་ཟད་ན་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་མི་ལྡོག་པ་མ་ཡིན་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང་འཁོར་བ་སྤོང་བ་ལ་འཁོར་རྩ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་སྤོང་མི་དགོས་པར་ཐལ། ཐར་པ་ཐོབ་པ་ལ་དེ་སྤོང་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་སྒོམ་པར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་སྒོམ་པས་ཀྱང་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་སྤོང་ནུས་པ་གང་ཞིག །གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་སྤངས་ན་ཉོན་མོངས་རྣམས་དང་འཁོར་བ་སོགས་སྤངས་པའི་ཐར་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་དེ་དང་འཛིན་སྟངས་འགལ་བའི་སྒོ་ནས་དེའི་གཉེན་པོ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་

191

སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།

ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་བདེན་ཐ་དད་བདག་ཉིད་ཀྱིས། །ཞེས་དང། སྟོང་ཉིད་ལྟ་དང་དེ་འགལ་ཕྱིར། །དེ་ཡི་རང་བཞིན་ཉེས་ཀུན་དང། །འགལ་བར་རབ་ཏུ་གྲུབ་པ་ཡིན། །ཞེས་དང། གཉེན་པོ་ཕྱོགས་དང་འབྲེལ་བ་ན། །ལྡོག་པ་དག་ཀྱང་མཐོང་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འཇིག་ལྟ་དེ་ཉོན་མོངས་པ་གཞན་དང། འཁོར་བ་སོགས་ཀྱི་རྩ་བ་ཡིན་པས། དེ་སྤངས་ན་གཞན་རྣམས་ཀྱང་སྤངས་པའི་ཐར་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་ཤིང་རྩ་བ་ནས་བཅད་ན་ཡལ་ག་དང་ལོ་མའི་ཚོགས་སྐམ་པར་འགྱུར་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་ལས། ཞི་བའི་བློ་གྲོས་འདི་ལྟ་སྟེ། ཤིང་རྩ་བ་ནས་བཅད་ན་ཡལ་ག་དང་ལོ་མ་དང་ཡལ་ག་ཕྲ་མོ་ཐམས་ཅད་སྐམ་པར་འགྱུར་རོ། །ཞི་བའི་བློ་གྲོས་དེ་བཞིན་དུ་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ཉེ་བར་ཞི་ནའང། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཞི་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང། རྣམ་འགྲེལ་ལས། གལ་ཏེ་འཇིག་ཚོགས་ལྟ་བྲལ་ཕྱིར། །ལམ་དང་པོར་ནི་སྲེད་མེད་འགྱུར། །ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་མ་སྤངས་ཕྱིར། །སྤངས་ནའང་སྲིད་པ་ག་ལ་ཡོད། །ཅེས་དང། ཉེས་ཀུན་དེ་ཡི་རྩ་བ་ཅན། །དེ་ཡང་འཇིག་ཚོགས་ལྟ་བ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་དང། བདག་ཡོད་ན་ནི་གཞན་དུ་ཤེས། །བདག་གཞན་ཆ་ལས་འཛིན་དང་སྡང། །འདི་དག་དང་ནི་ཡོངས་འབྲེལ་ལས། །ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བར་འགྱུར། །ཞེས་དང། སྟོང་ཉིད་ལྟ་བས་གྲོལ་བར་འགྱུར། །སྒོམ་པ་ལྷག་མ་དེ་དོན་ཡིན། །ཞེས་དང། དེ་ཕྱིར་གྲོལ་འདོད་ཐོགས་མེད་པའི། །རྒྱུ་ཅན་རིགས་མཐུན་ས་བོན་ལས། །བྱུང་བའི་འཇིག་ཚོགས་ལྟ་བ་དག །རྩ་བ་ཉིད་ནས་དབྱུང་བར་གྱིས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །ལེགས་པར་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །
གཉིས་པ་ཡུམ་གསུམ་གནོད་འཇོམས་དང་འགལ་ཡང་སྐྱོན་མེད་ཚུལ་འཆད་པར། གལ་ཏེ་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བཏགས་པ་དང། ཞེས་པ་ནས། སྔོན་གྱི་ཡི་གེ་རྙིང་པ་རྣམས་ལས་དཾཥྚ་སེ་ནས་མཛད་པར་གྲགས་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་བར་བྱུང། འདིར་ཀུན་མཁྱེན་དོལ་པོ་བ་

192

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

རྗེས་འབྲངས་དག་ན་རེ། གཞན་དབང་སྟོང་གཞིར་བྱས་ནས་དེ་བདག་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་མེད་དགག་ཡོངས་གྲུབ་དང་ཆོས་ཉིད་བྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཡོངས་གྲུབ་སྟོང་གཞིར་བྱས་ནས་དེ་ཀུན་བཏགས་དང་གཞན་དབང་གཉིས་མ་ཡིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྟོང་བར་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་དུ་ཡུལ་གསུམ་གནོད་འཇོམས་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། མདོ་ལས། དེ་ལ་མིག་ནི་མིག་གིས་སྟོང་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དོན་བཤད་པ་ན། ཡུལ་གསུམ་གནོད་འཇོམས་ལས། དེ་ལ་མིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་མིག་གོ །མིག་གིས་ཞེས་པ་ནི་ཀུན་བཏགས་པ་དང་རྣམ་པར་དག་པའི་མིག་གོ །སྟོང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྲལ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ །དེ་བཞིན་དུ་རྣ་བ་རྣ་བས་སྟོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གནོད་འཇོམས་དང་ཁྱེད་དག་གི་སྟོང་ཚུལ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་དེ་བདག་འཛིན་གཉིས་ཀྱིས་བདག་གཉིས་སུ་སྒྲོ་འདོགས་པ་ལྟར་གྱི་སྟོང་པར་གཏན་ལ་ཡང་འབེབས་ཤིང་སྒོམ་ཡང་དགོས་པའི་ཕྱིར། གསུང་རབ་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་བྱེད་པ་ཉོན་མོངས་སོགས་སྤོང་ཕྱིར་ཡིན་པ་གང་ཞིག །དེ་སྤོང་བ་ལ་བདག་འཛིན་གཉིས་ཅི་རིགས་ཀྱིས་བཟུང་བ་ལྟར་མེད་པར་སྒོམ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མདོ་ལས། སྟོང་བ་ཞི་བ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཚུལ། །ཞེས་སོགས་དང། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། སྡེ་སྣོད་དག་ནི་གསུམ་མམ་གཉིས་ཀྱང་རུང། །བསྡུས་པའི་ཕྱིར་ན་རྒྱུ་ནི་དགུར་འདོད་དེ། །དེ་ནི་བག་ཆགས་རྟོགས་ཀྱང་ཞི་བ་དང། །རབ་ཏུ་རྟོགས་པས་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་བྱེད། །ཅེས་དང། འདི་ན་དང་པོར་ཐོས་ལ་བརྟེན་ནས་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་འབྱུང། ཞེས་སོགས་དང། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། ཁྲིམས་ཀྱིས་མཐོ་རིས་སྒོམ་པས་ཉོན་མོངས་སྤོང་བྱེད་ལ། །ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཤེས་བྱ་ཀུན་སྤོང་དེ་ཡི་ཕྱིར། །འདི་མཆོག་ཉིད་དེ་དེ་ཡི་རྒྱུ་ནི་འདི་ཐོབ་ཡིན། །ཞེས་དང། འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང། །དེ་ནི་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པར་འདོད། །སེར་སྣ་ལ་སོགས་རྣམ་རྟོག་གང། །དེ་ནི་ཉོན་མོངས་

193

སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།

སྒྲིབ་པར་འདོད། །ཤེས་རབ་ལས་གཞན་དེ་དག་ནི། །སྤོང་རྒྱུ་གཞན་མེད་དེ་ཡི་ཕྱིར། །ཤེས་རབ་མཆོག་ཡིན་དེ་བཞིན་ནི། །ཐོས་པས་དེ་ཕྱིར་ཐོས་པ་མཆོག །ཅེས་དང། གང་ཞིག་དོན་ལྡན་ཆོས་དང་ཉེར་འབྲེལ་ཞིང། །ཁམས་གསུམ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་སྤོང་བྱེད་གསུངས། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། བདག་འཛིན་དེའི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པ་ཡུལ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་སུན་མ་ཕྱུང་བར་ཕྱིའི་ཚུལ་ཙམ་བཅོས་པ་དང་ཚེར་མ་དབྱུང་བ་ལྟར་སོགས་བྱ་བ་མི་ཐུབ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཐག་པ་སྦྲུལ་དུ་འཁྲུལ་ནས་སྐྲག་པ་སེལ་བ་ལ་ཐག་པ་སྟོང་གཞིར་བྱས་ནས་སྦྲུལ་མེད་པར་བསྟན་དགོས། གླང་ཆེན་མེད་པར་བསྟན་ཀྱང་དེ་མི་སེལ་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་འགྲེལ་ལས། འདི་ཡུལ་སུན་ཕྱུང་མེད་པར་ནི། །དེ་སྤོང་བ་ནི་ནུས་མ་ཡིན། །ཡོན་ཏན་སྐྱོན་དང་རྗེས་འབྲེལ་བའི། །འདོད་དང་སྡང་སོགས་སྤོང་བ་ནི། །དེ་དག་ཡུལ་ལ་མ་མཐོང་བས། །ཡིན་གྱི་ཕྱི་ཚུལ་དག་གིས་མིན། །ཞེས་དང།འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁྲོ་ཕན་ཚུན་དང། །ཐ་དད་ན་ཡང་གནོད་མ་ཡིན། །བྱམས་སོགས་རྨོངས་དང་འགལ་མེད་ཕྱིར། །ཤིན་ཏུ་ཉེས་པ་ཚར་གཅོད་མིན། །ཞེས་དང། མདོ་ལས། ཐུབ་རྣམས་སྡིག་པ་ཆུ་ཡིས་མི་འཁྲུ་ཞིང། །ཞེས་སོགས་དང། འཇུག་པ་ལས། འདི་ན་གླང་ཆེན་མེད་ཅེས་དོགས་བསལ་ཏེ། །སྦྲུལ་གྱི་འཇིགས་པ་སྤོང་བར་བྱེད་པ་ནི། །ཀྱེ་མ་གཞན་གྱིས་གནམ་པོར་འགྱུར་ཉིད་དོ། །ཞེས་དང། འདི་ཉིད་ལས། དེ་ལ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་དང་དབུ་མ་པ་སུའི་ལུགས་ལ་ཡང། ཞེས་པ་ནས། བརྗོད་དུ་མི་རུང་བ་བཞིན་དུ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། ཁྱེད་ཀྱི་གཞན་སྟོང་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་སྟོང་ཚུལ་ཀུན་གྱི་ཐ་ཤལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལང་གཤེགས་ལས། གཅིག་གིས་གཅིག་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། གང་ན་ཅི་མེད་པ་དེ་ནི། དེས་སྟོང་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་པ་ནས། བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་གཅིག་ལ་གཅིག་མེད་དེ། དེའི་ཕྱིར་གཅིག་གིས་གཅིག་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །བློ་གྲོས་ཆེན་པོ་གཅིག་གིས་གཅིག་སྟོང་པ་ཉིད་འདི་ནི་ཀུན་

194

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

ཐ་ཤལ་ཏེ། དེ་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་སྤང་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས་ཀྱང། དེས་ན་དབུས་མཐའི་འགྲེལ་བཤད་ལས་ཀྱང་གཙུག་ལག་ཁང་དགེ་སློང་ལ་སོགས་པས་སྟོང་པ་ལྟར་མིན་གྱི་ཐག་པ་སྦྲུལ་གྱིས་སྟོང་པ་ལྟར་ཡིན་པར་གསུངས་ཏེ་ཆོས་བདག་གིས་སྟོང་ཚུལ་གཞན་ཡང་དེ་ལྟར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང། གནོད་འཇོམས་ལས་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་གི་དོན་ཡོད་པ་དེ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་དོན་དུ་བཤད་པ་དང། གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས་ཀ་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་འགོག་པའང་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཞན་དབང་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་གི་ངོར་མེད་ཀྱང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དང་པོ་གང་ཞིག །ཕྱི་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་ཐལ། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་རྙེད་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྙེད་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། གཞན་དབང་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་ལྟ་བ་སྐུར་འདེབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་འདི་ལྟར་གཞན་གྱི་དབང་གི་མཚན་ཉིད་དང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་ན་ནི། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང། འདི་ཉིད་ལས་ཀྱང། གནོད་འཇོམས་ལས་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་གི་དོན་ཡོད་པ་ཙམ་ལ་དོན་དམ་པར་ཡོད་ཅེས་བཤད་ཀྱང་ཞེས་པ་ནས། དོན་དམ་པར་ཡོད་མེད་རྩོད་པའི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་དེ་ག་ལ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བསྡུ་བ་རྣམ་འགྲེལ་སོགས་ཀྱིས་ལེགས་པར་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་རོ། །དེས་ན་གནོད་འཇོམས་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པ་མ་ཡིན་ཡང་གནོད་པ་ཅན་ཡིན་པས་དེ་དང་འགལ་ཡང་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། འདིས་ཉི་ཁྲི་རྣམ་འགྲེལ་ལ་ཁ་འཕངས་པ་དང་རྣམ་བཤད་རིགས་པ་དང་བཤད་ཚུལ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། ཡུམ་གྱི་མདོ་ཉིད་ལས་ཞེས་པ་ནས། དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པ་མ་ཡིན་ལ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་མཛད་པ་པོ་ཡོད་དེ། ཡུལ་ཁ་ཆེ་

195

དྲང་ངེས་ཇི་ལྟར་འབྱེད་པའི་ཚུལ།

བ་དཾཥྚ་སེ་ནས་མཛད་པར་གྲགས་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། སྔོན་གྱི་ཡི་གེ་རྙིང་པ་རྣམས་ལས་དཾཥྚ་སེ་ནས་མཛད་པར་གྲགས་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཕལ་ཆེར་སྔར་ཡང་བཤད་ཅིང་དཀའ་བའི་གནད་རྣམས་ལེགས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །
འདིར་སྨྲས་པ།
འཕགས་ཡུལ་པཎ་ཆེན་ཉེས་བཤད་གསུངས་འབྱིན་ན། །བོད་རྒན་བླུན་པོས་
ཉེས་པར་མི་བཤད་ཅི། །འོད་སྟོང་ཅན་ངོར་མུན་པ་འབྱུང་སྲིད་ན། །ར་རི་ལྡན་པས་མུན་པ་སྤྲོ་བར་འོས། །ཕྲ་ཞིབ་རྣམ་དཔྱོད་ལས་བྱུང་ལེགས་བཤད་ཀྱིས། །ཉེས་བཤད་ཀུན་བཅོམ་དཀའ་གནད་གསལ་བྱས་ནས། །སྟོན་སླད་དབང་ཕྱོགས་ལས་ཐོན་འོད་ནོར་གྱིས། །རྒྱུ་སྐར་ཀུན་བཅོམ་གཟུགས་སྣང་གསལ་བར་བྱེད། །སྙིང་མུན་འཐིབ་པོར་རྟག་ཆད་གཡང་ས་ཆེར། །རྒྱུག་པའི་འགྲོ་རྣམས་ལེགས་པའི་ལམ་དྲང་པོར། །སྟོན་མཛད་ཆོས་ཀྱི་སྣང་ཅན་དམ་པ་ཀྱེ། །རྫོགས་སངས་རྒྱས་ཀུན་འདུས་ན་ཁྱོད་ཀྱི་དཔེ། ཞེས་པ་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །
དྲང་ངེས་ཇི་ལྟར་འབྱེད་པའི་ཚུལ།

གསུམ་པ་དེས་དྲང་ངེས་ཇི་ལྟར་འབྱེད་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། འདི་ཉིད་ལས། དངོས་པོ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སློབ་དཔོན་སྐུ་མཆེད་ཀྱིས་བཀྲལ་བའི་ཚུལ་དེ་ལྟར་བྱས་ན། ཞེས་པ་ནས། དབུ་མའི་སྐབས་སུ་བཤད་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་བྱུང། འདིར་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ་དགག་བཞག་སྤོང་གསུམ། དང་པོ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་བརྗོད་བྱ་དང་དགོངས་པ་འགལ། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་བར་བའི་བརྗོད་བྱ་དང་དགོངས་པ་མི་འགལ་ཡང་དེའི་སྒྲས་ཟིན་གྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ན་མེད་པས་ཁྱབ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་སྒྲས་ཟིན་ལ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འོ་ན། དགོངས་འགྲེལ་ལས། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་པ་བསྟན་པའི། ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དེ་བརྗོད་བྱ་བདེན་བཞི་

196

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

ལ་རྩམ་ནས་སྟོན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་བདེན་བཞི་ཁྱད་གཞིར་བཟུང་ནས་སྟོན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་བདེན་བཞི་མི་སྟོན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་དེ་མ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དེ་དེའི་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། དེའི་དགོངས་པ་ཡིན་ན་དེའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་མི་དགོས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐུབ་པའི་གསུང་རབ་རྣམས་བཞེད་དོན་གྱི་བརྗོད་བྱ་ཅན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས། དོན་མེད་དོན་ལོག་དོན་དང་ལྡན། །ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཐུབ་པའི་བཀའ་རྣམས་བརྗོད་བྱའི་དོན་ཅན་དང། ཕྱི་རོལ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་དོན་མེད་དང་དོན་ལོག་པར་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང། གཞན་དག་ན་རེ། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་བར་བས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རེ་རེ་ནས་བདེན་མེད་དུ་སྒྲས་ཟིན་ལ་བསྟན་ཀྱང་དེའི་སྒྲས་ཟིན་ལ་མེད་པས་ཁྱབ་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཆོས་ཁམས་བདག་མེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ། མ་ཁྱབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། མེད་པར་ཐལ། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་བར་བའི་སྒྲས་ཟིན་གྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ག་སོང། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་བསྟན་པར་ཐལ། དེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་ཡོད་མེད་མ་ཕྱེ་བར་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། མ་ཕྱེ་བར་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་འཆད་པ་ཡུམ་གྱི་མདོའི་དོན་ཡིན་ཡང། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་ཡོད་མེད་མ་ཕྱེ་བར་ཐལ་འགྱུར་བའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་དོན་དམ་པར་མེད་པར་བཤད་པ་ཡུམ་གྱི་མདོའི་དོན་ཡིན་ཡང་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འོ་ན། མདོ་དེས་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་མེད་པར་བསྟན་པར་ཐལ། ཐལ་འགྱུར་བའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་དེ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། བྱས་པ་ལ་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཐལ་འགྱུར་བའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་དོན་དམ་པར་མེད་ན་དོན་དམ་པར་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་ཡང་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་

197

དྲང་ངེས་ཇི་ལྟར་འབྱེད་པའི་ཚུལ།

སྟེ། དེ་ལྟར་མེད་ན་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། ཁོ་རང་ལ། ཐལ་འགྱུར་བའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་མེད་ན། དེ་སྐབས་འདིར་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་མེད་པའི་དོན་དུ་ཁས་ལེན་རིགས་པར་ཐལ། ཀུན་བཏགས་དེའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་རང་མཚན་གྱིས་མེད་ན་ཀུན་བཏགས་རང་མཚན་གྱིས་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་འགྲིག རྟགས་གྲུབ་ཅིང། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་ལྟར་མེད་ན། ཀུན་བཏགས་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བཏགས་རང་ངོས་ནས་མེད་ན་ཀུན་བཏགས་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་པའི་ཆོས་མེད་པའི་ཕྱིར། ཟེར་བའི་རྩོད་ལུགས་འདི་རྣམ་དཔྱོད་ཕྲ་ཞིང་ལེགས་སོ། །
བླུན་པོ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། འདི་ཉིད་ལས། དང་པོ་ཝ་ར་ཎཱ་སིར་ཕུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ལ་ཉུང་ཤོས་ཤིག་མ་གཏོགས་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མ་བཀག་ཅིང་བདེན་པར་ཡོད་པ་མང་དུ་གསུངས་པའི་སྐོར་གཅིག་གོ །ཞེས་པ་ཐལ་འགྱུར་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཤོར་བ་ཡིན་ཟེར། ཡང་ཁ་ཅིག་དེ་བཀག་ནས་གཟུགས་སོགས་ནས་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་གི་བར་གྱི་ནང་ནས་ཆོས་ཁམས་དང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་ཉུང་ཤོས་གཅིག་བདེན་མེད་དུ་བསྟན་པ་མ་གཏོགས་ཕུང་སོགས་འདུས་བྱས་ལ་བདེན་གྲུབ་མ་བཀག་ཅིང་བདེན་པར་ཡོད་པ་མང་དུ་གསུངས་པ་ལུང་དེའི་དོན་དུ་བྱེད་པ་གཉིས་ཀ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྔ་མ་ནི་བླུན་པོ་སྙིང་ཁམས་ཅན་གྱི་ཚིག་དང། ཕྱི་མ་ཁྱོད་ཀྱི་དེ་ཡང་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལུང་དེས་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོར་གཟུགས་ནས་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་གི་བར་གྱི་ཆོས་ཉུང་ཤོས་དེ་ཀ་ཙམ་ཞིག་སོ་སོར་ཕྱེ་ནས་བསྟན་པ་མ་གཏོགས་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་བར་མཐའ་གཉིས་བཞིན་དུ་ཆོས་མང་པོ་སོ་སོར་ཕྱེ་ནས་མ་བསྟན་ལ། གཟུགས་ནས་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་གི་བར་གྱི་བསྟན་ཚུལ་ཡང་དེ་གང་ལ་ཡང་བདེན་གྲུབ་དངོས་སུ་མ་བཀག་ཅིང། སེམས་ཙམ་པའི་འདོད་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདེན་གྲུབ་མང་དུ་གསུངས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འདི་ཉིད་ལས། དང་པོ་ཝ་

198

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

ར་ཎཱ་སིར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གསུངས་ཤིང་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལ་ཉུང་ཤོས་ཤིག་མ་གཏོགས་ཞེས་པས་ཕུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་ཉུང་ཤོས་སྔར་བཤད་པ་དེ་འདྲ་ཞིག་མ་གཏོགས་སོ་སོར་ཕྱེ་ནས་མ་གསུངས་པར་བསྟན་པ་གང་ཞིག །འདི་ཉིད་ལས། བདེན་པར་གྲུབ་པ་མ་བཀག་ཅིང་བདེན་པར་ཡོད་པ་མང་དུ་གསུངས་པའི་སྐོར་གཅིག་གོ་ཞེས་པས། དེ་ལྟར་གང་བསྟན་ཐམས་ཅད་འདི་བ་ལྟར་ན་བདེན་གྲུབ་ཏུ་སྟོན་པའི་སྐོར་རམ་སྡེ་ཚན་ནོ། །ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་དམན་རིགས་ཅན་དེ་དག་རྒྱ་ཆེར་སྤྲོས་པ་ལ་མི་དགའ་བས་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཟུགས་ནས་འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་གི་བར་ཙམ་དུ་བསྡུས་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབང་པོ་དང་བློ་དང་ཁམས་དང་བསམ་པ་དང་སྤྲོ་བ་དམན་པའི་གང་ཟག་གཅིག་ཐེག་དམན་གང་ཟག་དང་དེའི་རིགས་ཅན་དུ་འཇོག་ལ། དེ་དག་དང་མཐུན་པར་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་རྒྱ་ཆེར་མ་སྤྲོས་པར་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་ཞེས་དང། འདི་ཉིད་ལས། གདུལ་བྱ་ནི་ཚིག་གཉིས་པས་སོ། །ཞེས་དང། ལང་གཤེགས་ལས། དེ་བཞིན་སངས་རྒྱས་སེམས་ཅན་ལ། །ཇི་ཙམ་བཟོད་པའི་ཆོས་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གོང་གི་རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོར་གཟུགས་སོགས་མིང་རྟོག་གི་འཇུག་གཞིར་གནས་ཚོད་ཀྱི་དབང་གིས་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་གང་ཞིག།།དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་དེ་འདི་བའི་ལུགས་ལ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དཔེར་ན་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོར་གཟུགས་ལ་སྐྱེ་བ་ཡོད་འཇིག་པ་ཡོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུའི་བདེན་གྲུབ་རང་མཚན་སོགས་ཚིག་ལ་མ་ཐོན་ཀྱང་། གདུལ་བྱ་དེ་དག་གི་བསམ་པར་བདེན་གྲུབ་གཞིར་བཞག་ཡིན་པས་སྐབས་སྟོབས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལུང་དེས་གཟུགས་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞིར་རང་མཚན་ནམ་གནས་ཚོད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་བསྟན་ཡང་བསྟན་ཚུལ་མི་གསལ་བས་འདིས་བསྟན་ཚུལ་ལ་མཁས་པའི་གང་ཟག་དག་

199

དྲང་ངེས་ཇི་ལྟར་འབྱེད་པའི་ཚུལ།

ཀྱང་རྩོད་པ་དང་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པས་འདི་ལ་དྲི་བ་ཞུས་པ་དང་རྩོད་པའི་གནས་སུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ལགས། ཞེས་དང། འདི་ཉིད་ལས། བཞི་པ་ནི། དོན་དེ་ལྟར་ཡིན་སྟོན་པས་གསལ་པོར་མ་ཕྱེ་བས་དོན་ལ་མི་མཐུན་པར་རྩོད་པའོ། །ཅི་ལ་དགོངས་ནས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། གཟུགས་སོགས་མིང་རྟོག་གི་གཞིར་གནས་ཚོད་ཀྱིས་གྲུབ་ན་གནས་ལུགས་སུ་གྲུབ་དགོས་པར་སྔར་བཤད་པ་རྣམས་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིས་མཚོན་ནས་སྤྲོ་ཚུལ་གཞན་ཡང་ཤེས་པར་གྱིས།
གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་གཟུགས་སོགས་སྐྱེ་མཆེད་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ཆོས་ཅན། དྲང་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་ཏེ། དགོངས་གཞི་དགོས་པ་དངོས་ཟིན་ལ་གནོད་བྱེད་གསུམ་བསྟན་ནས་སྒྲས་ཟིན་ལས་གཞན་དུ་དོན་དྲང་དགོས་ཀྱི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། བླ་ན་མཆིས་པ་སྐབས་མཆིས་པ་དྲང་བའི་དོན་ཞེས་དང། འདི་ཉིད་ལས། དང་པོ་ནི། བླ་ན་སྟེ་འདིའི་གོང་ན་ངེས་དོན་གཞན་ཡོད་པའོ། །གཉིས་པ་ནི་འདིའི་དོན་ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་ལྟར་ཁས་བླངས་པ་ལ་རྒོལ་བ་གཞན་གྱི་སྐྱོན་གྱི་སྐབས་མཆིས་པའོ། །གསུམ་པ་ནི་འདིའི་དོན་གཞན་དུ་དྲང་དགོས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཕྱི་དོན་གྱི་གཟུགས་སོགས་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་ཡོད་དེ། རྣམ་ཤེས་དྲུག་གི་ས་བོན་གྱི་ནུས་པ་དྲུག་ལས་རང་རང་གི་རྣམ་ཤེས་དྲུག་སྐྱེ་བ་ལ་དགོངས་ནས་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་མིག་སོགས་དྲུག་དང། རྣམ་ཤེས་དྲུག་ལ་རང་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་སྣང་ཙམ་ལ་དགོངས་ནས་གཟུགས་སོགས་ཕྱིའི་དོན་གྱིས་བསྡུས་པའི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉི་ཤུ་པ་ལས། རང་གི་ས་བོན་གང་ལས་སུ། །རྣམ་རིག་སྣང་བ་གང་འབྱུང་བ། །དེ་དང་དེ་ཡི་སྐྱེ་མཆེད་ནི། །རྣམ་པ་གཉིས་སུ་ཐུབ་པས་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ལ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཕྱིའི་གཟུགས་སོགས་དང་ནང་གི་མིག་སོགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལས་

200

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

ལྟ་བ་དང་ཉན་པ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་འབྱུང་བར་བསྟན་པ་ན། དེ་དག་ལས་དོན་གཞན་པ་ལྟ་བ་པོ་སོགས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་ལུས་འདི་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱིར་འགྲོ་འོང་མེད་པ་དང་ལུས་འདི་ཀ་ཙམ་བདག་ཡིན་པར་བསམས་ནས་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མེད་པར་འདོད་པའི་རྒྱང་འཕེན་སོགས་ལ་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་གཞིའི་གང་ཟག་ཙམ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དུ་བར་སྲིད་ལ་དགོངས་ནས་རྫུས་ཏེ་འབྱུང་བའི་སེམས་ཅན་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉི་ཤུ་པ་ལས། གཟུགས་སོགས་སྐྱེ་མཆེད་ཡོད་པར་ནི། །དེས་འདུལ་བ་ཡི་སྐྱེ་བོ་ལ། །དགོས་པའི་དབང་གིས་གསུངས་པ་ནི། །རྫུས་ཏེ་འབྱུང་བའི་སེམས་ཅན་བཞིན། །ཞེས་དང། འདི་ཉིད་ལས། དེ་ཡང་བདག་མེད་པའི་དོན་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དེ། དང་པོ་ཝ་ར་ཎཱ་སིར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གསུངས་ཤིང། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་དངོས་ཟིན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་ཡོད་དེ། ཕྱི་དོན་འགོག་པའི་རིགས་པ་རྣམས་སྔར་བཤད་ཟིན་པ་དེ་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་ནི་ཕྱི་རོལ་འགོག་པའི་རིགས་པ་རྣམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡུམ་འབུམ་པ་སོགས་ཀྱི་ནང་ཚན་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་དོན་གྱིས་སྦྱར་བའི་མདོ་ཆོས་ཅན། དྲང་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་ཏེ། དགོངས་གཞི་ཡོད་ཅིང་དངོས་ཟིན་ལ་གནོད་བྱེད་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་ལས། བླ་ན་མཆིས་པ་སྐབས་མཆིས་པ་དྲང་བའི་དོན་ཞེས་སོགས་དང། འདི་ཉིད་ལས། རང་གི་ལུགས་ནི་སྔ་མ་ལྟར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། དགོངས་གཞི་ཡོད་དེ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་པོ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སུམ་ཅུ་པ་ལས། ངོ་བོ་ཉིད་ནི་རྣམ་གསུམ་གྱི། །ཞེས་སོགས་དང། བསྡུ་བ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཅི་ལ་དགོངས་སོགས་དང། མདོ་ལས། དོན་དམ་ཡང་དག་འཕགས་ངས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། སྒྲས་ཟིན་ལ་གནོད་བྱེད་ཡོད་དེ། སྒྲས་ཟིན་ལྟར་ན་ཆོས་རྣམས་ལ་སྐུར་འདེབས་སུ་འགྱུར་བ་དང་ནང་འགལ་

201

དྲང་ངེས་ཇི་ལྟར་འབྱེད་པའི་ཚུལ།

འབྱུང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་ལས། ངའི་དགོངས་ཏེ་བཤད་པ་ཟབ་མོ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཏུ་རབ་ཏུ་མི་ཤེས་ཏེ་སོགས་དང། འདི་ཉིད་ལས། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་བཟུང་ན་མཚན་ཉིད་གསུམ་ག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་སྐུར་འདེབས་སུ་སྔར་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་དོ། །ཞེས་དང། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས། དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་པའི་མདོ་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ངེས་པའི་དོན་མ་ཡིན་པར་འབྱུང་ལ། ཞེས་དང། གལ་ཏེ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཚིག་རྣམས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་ཁོ་ནའི་དོན་ཡིན་ན་འདི་ཐམས་ཅད་དང་འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་པ་ནས། འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིར་དགོངས་པ་མི་གསལ་ཡང། བསྡུ་བ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཅི་ལ་དགོངས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་གསུངས་ཤེ་ན། སྨྲས་པ་འདུལ་བའི་དབང་གིས་དེ་དང་དེར་གསུངས་པས་ཐལ་འགྱུར་བ་སོགས་ཁ་དྲང་བའི་ཕྱིར་ཡིན་བྱས་ན་རུང་སྙམ་མོ། །
འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོ་བར་བ་གཉིས་ཆོས་ཅན། དྲང་དོན་ཡིན་པར་མཚུངས་ཡང་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་ཚུལ་མི་མཚུངས་ཏེ། དགོངས་གཞི་བརྗོད་བྱར་བྱེད་ཚུལ་མི་མཚུངས། སྒྲས་ཟིན་བརྗོད་བྱར་བྱེད་ཚུལ་མི་མཚུངས་པའི་ཁྱད་པར་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། འདི་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་ཚུལ་ནི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་ལས་གཟུང་འཛིན་རྫས་གཞན་གསུངས་པ་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་ལུགས་དང་ཆེས་ཤིན་ཏུ་མི་འདྲ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དགོངས་གཞི་བརྗོད་བྱར་བྱེད་ཚུལ་མི་མཚུངས་པར་ཐལ། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་དགོངས་གཞི་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ས་བོན་དང་ཀུན་གཞི་དེའི་རྣམ་སྨིན་གཟུགས་སོགས་སུ་སྣང་བ་གཉིས་པོ་མདོ་དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་སྟོན་རྒྱུའི་བརྗོད་བྱར་མི་རུང་བ་གང་ཞིག །འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་བར་བའི་དགོངས་གཞི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་པོ་དེ་མདོ་དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་སྟོན་རྒྱུའི་

202

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

བརྗོད་བྱ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མདོ་དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཡིན་ན་ཐེག་དམན་གྱི་རིགས་ཅན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ། རིགས་ངེས་ཀྱི་ཉན་རང་གང་ལ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གང་ཡང་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང། དེ་དག་གིས་ཤེས་སྒྲིབ་གང་ཡང་མི་སྤོང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྣོད་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དངོས་སུ་མི་སྟོན་པའི་ཕྱིར་དང། ཉན་རང་གཉིས་ཀས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ཙམ་ཞིག་ལ་སློབ་པའི་ཕྱིར། ཀུན་བཏུས་ལས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་གང་ཞེ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ངེས་པའམ་མ་ངེས་པ་ལ་གནས་པ་དང། རང་བཞིན་གྱི་དབང་པོ་རྟུལ་བ་དང་ཞེས་པ་ནས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ལ་དམིགས་ནས་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཆོས་སྒྲུབ་ཅིང་གང་སྡུག་བསྔལ་མཐར་ཕྱིན་པ་ཐོབ་པའོ། །ཞེས་དང། རང་རྒྱལ་གྱི་ཐེག་པ་གང་ཞེ་ན། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ངེས་པའམ་མ་ངེས་པ་ལ་གནས་པ་དང། རང་བཞིན་གྱི་དབང་པོ་འབྲིང་དང་ཞེས་པ་ནས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ལ་དམིགས་ནས་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཆོས་སྒྲུབ་པ་དང། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིས་འདི་གཉིས་ཀྱི་རྟོགས་བྱའི་བདག་མེད་གཅིག་པར་ཡང་གོ་ནུས་སོ། །གོང་གི་རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་མདོ་དེའི་དགོངས་པ་མདོ་གཞན་ལ་མ་ལྟོས་པར་དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་བཀྲལ་བ་ལྟར་རྟོགས་ནུས་ཡན་ཆད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འདིར་འཁོར་ལོ་བར་ཐ་གཉིས་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་རང་རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་སྟོན་རྒྱུའི་བརྗོད་བྱ་བྱེད་པར་དོན་གཅིག་ཡང་སྟོན་ཚུལ་གསལ་མི་གསལ་གྱིས་དྲང་ངེས་སུ་བཞག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་དགོངས་པ་གཅིག་ཀྱང་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་བར་བས་བསྟན་ཚུལ་མི་གསལ་བས་དྲང་དོན་དུ་བཞག་པ་གང་ཞིག །ཐ་མས་སྟོན་ཚུལ་གསལ་བས་ངེས་དོན་དུ་བཞག་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མདོ་ལས། མི་མངོན་པའི་རྣམ་པས་ཆེས་ངོ་མཚར་རྨད་དུ་བྱུང་བ་སོགས་དང། འདི་ཉིད་ལས། དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ནི་མདོ་དེའི་དོན་དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་བཀྲལ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་

203

དྲང་ངེས་ཇི་ལྟར་འབྱེད་པའི་ཚུལ།

པ་ལ་བཞེད་པས་འཁོར་ལོ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པ་ནི་གཅིག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་འཁོར་ལོ་བར་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་ལྟོས་ན་དབང་པོ་རྟུལ་པོ་རྣམས་ལ་དོན་དེ་སྔར་ལས་གསལ་པོར་སྟོན་པས་ངེས་དོན་དུ་བཞག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་ལས། ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་དང་ལྡན་པའི་ཞེས་སོགས་དང། འདི་ཉིད་ལས། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་མདོའི་དོན་ཡོད་པ་དེ་དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་གསལ་བར་འཆད་པ་དེ་ལ་ངེས་དོན་དང། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ཀྱིས་སྒྲས་ཟིན་གཉིས་བརྗོད་བྱར་བྱེད་ཚུལ་མི་མཚུངས་པར་ཐལ། ཕྱི་དོན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཡོད་པ་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་སྟོན་རྒྱུའི་བརྗོད་དོན་ཡིན་པ་གང་ཞིག །ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རེ་རེ་ནས་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཡེ་མེད་ཡིན་པ་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་བར་བའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་སྟོན་རྒྱུའི་བརྗོད་བྱར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་ཀྱང་ཕྱི་དོན་འདོད་ལ་དེ་མེད་པར་སྟོན་པའི་སྣོད་དུ་མི་རུང་བས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་ཙམ་འཛིན་དུ་གཞུག་པའི་ཆེད་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། ཕྱི་རོལ་དོན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཡོད་པ་ཐེག་དམན་གྱི་མདོའི་དོན་དུ་བཤད་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱས་ཀྱང་དེ་ལྟར་མི་འདོད་པས་དེ་ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་ཡེ་མེད་དུ་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་མ་ཕྱེ་བར་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཡེ་མེད་དུ་འདོད་པ་ཡུམ་གྱི་མདོའི་དོན་ཡིན་པར་མི་འཆད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
སྤྱིར་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་སྐབས་འདིར་དྲང་དོན་དུ་བཤད་ཚུལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། དགོངས་པ་ཅན་བཞིའི་སྒོ་ནས་དང། ལྡེམ་དགོངས་བཞིའི་སྒོ་ནས་དང། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་མིན་གྱི་སྒོ་ནས་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་ཚུལ་ཏེ་གསུམ་ཡོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་ལུགས་

204

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

ལ་སྒོ་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དོན་གཞན་ལ་དགོངས་ཤིང་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་དེ་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མདོའི་མཚན་ཉིད། དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། བཞི་ཡོད་དེ། རྒྱལ་བ་གཞན་གྱིས་རང་རྒྱལ་བ་གཞན་དུ་སྐྱེས་པར་བཤད་པ་ལྟ་བུ་ཆོས་སྐུ་མཉམ་ཉིད་ལ་དང། མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་བཤད་པ་ལྟ་བུ་དོན་གཞན་ལ་དང། དེར་སྐྱེས་ཙམ་ལ་དགོངས་ནས་དེར་སྨོན་མ་ཐག་སྐྱེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དུས་གཞན་ལ་དང། དགེ་རྩ་ཁ་ཅིག་ལ་བསྔགས་ལ་གཞན་ལ་སྨད་པ་ལྟ་བུ་གང་ཟག་གི་བསམ་པ་ལ་དགོངས་པ་སྟེ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། མཉམ་པ་ཉིད་དང་དོན་གཞན་དང། །དེ་བཞིན་དུ་ནི་དུས་གཞན་དང། །གང་ཟག་གི་ནི་བསམ་པ་ལ། །དགོངས་པ་རྣམ་པ་བཞིར་ཤེས་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དགོངས་པའི་དབང་གིས་དོན་དག་ལྡེམ་པོའམ་འཁྱོག་པའི་དོན་སྟོན་པའི་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་ལྡེམ་དགོངས་མདོའི་མཚན་ཉིད། ལྡེམ་དགོངས་ཆོས་ཅན། བཞི་ཡོད་དེ། རང་སྡེ་གཞན་སྡེ་མ་ངེས་པ་ཁ་དྲང་བའི་ཕྱིར་ཕྱི་དོན་སོགས་བསྟན་པ་ལྟ་བུ་གཞུག་ལྡེམ་དང། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སོགས་སུ་སྟོན་པ་མཚན་ཉིད་ལྡེམ་དགོངས་དང། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལ་བརྙས་པ་དང། །ལེ་ལོ་ཅུང་ཟད་ཆོག་འཛིན་དང། །ང་རྒྱལ་འདོད་ཆགས་སྤྱོད་པ་དང། །འགྱོད་དང་མ་ངེས་ལྡོག་པ་ནི། །སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་སྟེ། །དེ་ཡི་གཉེན་པོར་ཐེག་མཆོག་གསུངས། །ཞེས་པ་ལྟར་ཉེས་བརྒྱད་ཅི་རིགས་གདུལ་ཕྱིར་བསྟན་པ་ལྟ་བུ་གཉེན་པོར་ལྡེམ་དགོངས་དང། གྲགས་པའི་ཡི་གེ་ངན་པས་མ་གྲགས་པའི་དོན་ཟབ་མོ་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་བསྒྱུར་བ་ལྡེམ་དགོངས་ཏེ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། གཞུག་པ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་དང། །མཚན་ཉིད་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་གཞན། །གཉེན་པོ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་དང། །བསྒྱུར་བ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་དག་གི་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་ན།

205

དྲང་ངེས་ཇི་ལྟར་འབྱེད་པའི་ཚུལ།

དགོངས་ལྡེམ་དགོངས་ཀྱི་མདོ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། དྲང་དོན་གྱི་མདོ་ཀུན་དགོངས་པ་ཅན་བསྒྱུར་བ་ལྡེམ་དགོངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་བཏུས་ལས། ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་རྣམ་པར་ངེས་པ་གང་ཞེ་ན། གང་མིང་གི་ཚོགས་དང། ཚིག་གི་ཚོགས་དང། ཡི་གེའི་ཚོགས་ཀྱིས་དོན་གཞན་དུ་བརྗོད་ལ་དོན་གཞན་དུ་ཡོངས་སུ་བསྒྱུར་བ་སྟེ། ཞེས་དང། གསེར་ཕྲེང་ལས། འོ་ན་ཐམས་ཅད་བསྒྱུར་བ་ལྡེམ་དགོངས་སུ་འགྱུར་ཞེ་ན། འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་ཚུལ་མང་དུ་ཡོད་པ་ལས། དགོངས་འགྲེལ་གྱིས་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དང་བར་བ་གཉིས་ནི། རིམ་བཞིན་དུ་གཞུག་པ་ལྡེམ་དགོངས་དང་དོན་གཞན་ལ་དགོངས་པ་མཚན་ཉིད་ལྡེམ་དགོངས་རྣམས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དྲང་དོན་དུ་བཀྲལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་ལུགས་ལ་སྒོ་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པས་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་ལུགས་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུངས་དེས་གཉིས་པ་དེ་ལྟར་དུ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་དང་པོ་དོན་གྱིས་འཕང་ངོ་ཟེར་ཏེ་དཔྱད།
གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཉི་ཁྲིའི་བྱམས་ཞུས་ལེའུ་ཡང་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་འདི་ཉིད་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ངེས་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སློབ་དཔོན་ཤནྟི་པས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཤེར་ཕྱིན་མན་ངག་ལས། གང་གིས་དོན་ངེས་ཤེ་ན། མདོ་འདི་ཉིད་དང་དེ་ལས་གཞན་པ་དང་གཉིས་ཀས་ཀྱང་ངོ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་མཚམས་ལ་འདོད་ན། དེར་དངོས་ཟིན་ལ་བཤད་པའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་དང་དགོངས་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གཉིས་མཐུན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེར་གཞན་དབང་རྫས་སུ་ཡོད་པར་བཤད་པ་དེ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་དང་རྫས་སུ་ཡོད་པ་གང་རུང་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེའི་དོན་ཡོད་ཙམ་ལ་རྫས་སུ་བྱས་པའི་རྫས་དེར་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉི་ཁྲིའི་བྱམས་

206

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

ཞུས་ལས། རྣམ་པར་བཏགས་པའི་གཟུགས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྫས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རྫས་སུ་ཡོད་པར་ལྟ་བར་བྱ་སྟེ་ཞེས་པ་དང། གཟུགས་སོགས་ཇི་ལྟར་ཡོད་དྲིས་པའི་ལན་དུ། འཇིག་རྟེན་གྱི་བརྡ་དང་ཐ་སྙད་ཀྱིས་ཡོད་ཀྱི་དོན་དམ་པར་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ལནབཀའ་སྩལ་པའི་ཕྱིར། འདིའི་ཡོད་ཙམ་ལ་རྫས་ཡོད་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཡང་ཡོད། ཡང་ཁོ་ན་རེ། ཐལ་འགྱུར་བ་ཁ་དྲང་བའི་ཕྱིར་དུ་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་བར་བར་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་མ་བསྟན་པར་ཐལ། དེ་དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཡང་ཁོ་ན་རེ། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོ་བསྟན་ཡུལ་གྱི་གདུལ་བྱ་ལ་ཉན་རང་གང་རུང་གི་རིགས་ཅན་གྱིས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་དེའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་བསྟན་ཡུལ་གྱི་ཉན་ཐོས་སྡེ་པའི་ནང་ཚན་ཐེག་ཆེན་རིགས་ཅན་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་གདུལ་བྱ་སྣ་ཚོགས་ཤིག་རྗེས་སུ་འཛིན་ཕྱིར་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་མཚོན་ནས་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྤྲོ་ཚུལ་གྱི་འོད་ཟེར་འབུམ་ཕྲག་དུ་མས་ཐུབ་པའི་ལུགས་བཟང་རབ་ཏུ་གསལ་ཞིང་སྐལ་ལྡན་ཡོངས་ལ་མངོན་མཐོ་ངེས་ལེགས་ཀྱི་སྣང་བྱེད་མཆོག་ཏུ་སྤེལ་བར་གྱིས་ཤིག །
སྨྲས་པ།

ཟླ་རྒྱས་ཞལ་དཀྱིལ་ཨུཏྤལ་སྔོན་པོའི་སྤྱན། །
བྱུ་རུའི་མཆུ་སྒྲོས་འཛུམ་དབུས་མུ་ཏིག་ཚེམས། །
གསུང་དབང་དབྱངས་བདུན་རྒྱུད་དང་ཆབས་གཅིག་ཏུ། །
དཔྱོད་ལྡན་སྙིང་ལ་འཕོས་ཏེ་སྤོབས་མཆོག་སྩོལ། །
གསེར་སྦྱངས་བཙོ་མ་འབུམ་བརྩེགས་ལྷུན་པོ་ཡི། །གསེར་གྱི་ཉི་མ་བྱེ་བའི་ཞལ་རས་ལས། །བདུད་རྩིའི་འཛུམ་ཟེར་སྤྲོ་བའི་ཐུབ་དབང་ཕྱག །བཀྲ་ཤིས་འཁོར་ལོས་སྤྲས་པ་སྤྱི་བོར་ཞོག །གང་གི་བསྟན་པ་རིན་ཆེན་དབང་གི་རྒྱལ། །འཛམ་གླིང་སྐལ་ལྡན་ཡོངས་ལ་འགྱེད་པ་

207

དྲང་ངེས་ཇི་ལྟར་འབྱེད་པའི་ཚུལ།

པོ། །རྒྱལ་ཚབ་མཁྱེན་གཏེར་རྒྱན་དྲུག་ལ་སོགས་ཀྱི། །པཎ་གྲུབ་རྣམ་པར་རྨད་བྱུང་ལྷག་པར་བཀྲ། །གངས་ལྗོངས་རྣམ་འདྲེན་ཙམ་ལ་མ་ལྟོས་རྒྱལ་བའི་ཡབ་གཅིག་སོགས། །རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་ཀུན་དང་གསང་གསུམ་ཟློས་གར་ཆེར་མཛད་པས། །སྲིད་པ་གསུམ་ན་བློ་བཟང་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་གཉིས་པ་ཞེས། །གྲགས་སྙན་གདུགས་དཀར་གཅིག་གིས་ཆེས་མཛེས་ཞབས་སེན་སྤྱི་བོར་བླངས། །གང་གི་ཟབ་རྒྱས་ཆོས་ཀྱི་རྔ་ཆེན་པོར། །བརྡུངས་པས་སྲིད་ཞིའི་རྒུད་པ་ཀུན་བཅོམ་པའི། །ཐུབ་བསྟན་བདག་པོ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་རྗེ། །གངས་ཅན་ཉི་མ་དེ་རྣམས་ཀུན་གྱི་མིག །ཕྲ་ཞིབ་བརྒལ་བརྟག་མཛད་ཚེ་རྒྱལ་བ་རྣམས། །གཅིག་བྱས་ཕྱོགས་སྔ་མཛད་ཀྱང་འགོག་ནུས་པའི། །འཇམ་དཔལ་སྙིང་པོའི་རང་ལུགས་ཤིང་རྟའི་སྲོལ། །རིགས་པ་འབུམ་གྱིས་ཕྱེ་བར་བདག་ཞུགས་སོ། །གླེགས་བམ་གཅིག་གིས་ཆོས་ཕུང་མ་ལུས་པ། །གསལ་བྱེད་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལེགས་བཤད་པས། །ཐུབ་དབང་རྒྱན་དྲུག་རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་སོགས། །དགྱེས་པའི་འཛུམ་ཟེར་བདག་ལ་སྤྲོ་བ་བཞིན། །འཕགས་ཡུལ་མ་བགྲོད་མཁས་གྲུབ་བྱེ་བའི་གསུང། །ཆོས་ཀུན་འཆར་བའི་ཨ་དརྴ་ཆེན་པོར། །ཉིན་མཚན་མ་གཡེང་བལྟས་པས་གྲུབ་མཐའ་སོགས། །ཇི་ལྟ་ཇི་སྙེད་ཀུན་མཐོང་ཨ་ཧོ་རྨད། །སྐལ་བཟང་སྦྲང་འཐུང་འབོད་པའི་གསར་བཤད་དྲི་བསུང་ཀུན་ནས་རྒྱས། །རྣམ་དཔྱོད་ལུས་མཛེས་ལུགས་བཟང་གོས་དང་རྒྱན་མང་ཅི་ཡང་བཀྲ། །སྔོན་བསགས་ལེགས་བྲིས་བསོད་ནམས་མཐུས་བསྐྲུན་བསྟན་བཅོས་ཡོངས་འདུའི་ཤིང། །བླ་མ་ལྷར་བཅས་མཉེས་བྱེད་ཀུན་བཟང་ཆོས་སྤྲིན་དེང་ནས་གྲུབ། །དགེ་དེས་ཚེ་རབས་ཀུན་ཏུ་འཇམ་དཔལ་དབྱངས། །ཁམས་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པའི། །བསྟན་པ་རིན་ཆེན་གཙུག་གི་རྒྱན་བྱས་ཏེ། །འགྲོ་ཀུན་ཕན་བདེའི་ཉེར་འཚོར་བདག་གྱུར་ཅིག །མཐའ་ཀླས་ཆོས་ཕུང་ཚང་བར་སྟན་གཅིག་ཏུ། །ཉམས་བཞེས་མཁས་གྲུབ་བགྲང་ཡས་འབྱུང་བའི་གནས། །ལེགས་བཤད་ཀུན་གྱི་སྙིང་པོ་ཆུ་གཏེར་ཆེ། །འཆད་རྩོད་རྩོམ་པའི་རླབས་བཅས་རྟག་རྒྱས་ཤོག །བློ་བཟང་བསྟན་པ་རིན་ཆེན་

208

དྲང་ངེས་ཆེན་མོ།

དབང་གི་རྒྱལ། །གཙུག་རྒྱན་མཐོན་པོར་འཛིན་པའི་རྒྱལ་བློན་འབངས། །ལྷུན་པོ་བཞིན་མཐོ་ཡངས་པའི་ནོར་འཛིན་བཞིན། །རབ་རྒྱས་མི་འགྱུར་བརྟན་པའི་དགེ་མཚན་གྱིས། །ཆོས་སྲིད་གྲགས་སྙན་སྙེམས་པར་དར་དྲེགས་ཤོག །འདིས་མཚོན་རང་གཞན་དུས་གསུམ་དགེ་ཚོགས་ཀུན། །མཁའ་མཉམ་འགྲོ་རྣམས་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་ཕྱིར་བསྔོ། །བླ་མ་མཆོག་གསུམ་ཆོས་སྐྱོང་དྲང་སྲོང་ལྷའི། །བདེན་པའི་ཚིག་གིས་སྨོན་བཞིན་འགྲུབ་གྱུར་ཅིག །
ཅེས་དྲང་ངེས་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་མཐའ་དཔྱོད་འཁྲུལ་བྲལ་ལུང་རིགས་བཻཌཱུར་དཀར་པོའི་གན་མཛོད་སྐལ་བཟང་རེ་བ་ཀུན་སྐོང་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། དུས་གསུམ་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབང་པོ་རིན་པོ་ཆེ་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདུད་རྩིའི་བགོ་སྐལ་ཐོབ་ཅིང། འཆད་རྩོད་རྩོམ་པ་ལ་སའི་སྟེང་ན་འགྲན་ཟླ་བྲལ་བ་ཡོངས་རྫོགས་བསྟན་པའི་མངའ་བདག་ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བླ་མ་ཁྲི་རིན་པོ་ཆེ་ངག་དབང་བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོའི་ཞལ་སྔ་ནས་དང། དེའི་སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོ་ཀུན་མཁྱེན་རྣམ་གསུམ་དང། པཎ་ཆེན་བཀའ་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་དང། རིགས་དང་དཀྱིལ་འཁོར་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདག་པོ་སྲེད་རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོ་དཀོན་མཆོག་ཡར་འཕེལ་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ལ་སོགས་པའི་དཔལ་ལྡན་བླ་མ་མཁས་པ་དང་གྲུབ་པ་བརྙེས་པ་དུ་མའི་ཞབས་པད་ལ་གུས་པས་སྤྱི་གཙུག་གི་རྒྱན་དུ་རྟག་ཏུ་མཆོད་པའི་བཀའ་དྲིན་ལས། སྡེ་སྣོད་གསུམ་དང་རྒྱུད་སྡེ་བཞི། སྒྲ་སྙན་ངག་སོགས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་གནས་ལ་བློ་འོད་དུ་མ་འཕྲོ་བ་མང་དུ་ཐོས་པའི་དགེ་སློང་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་རྡོ་རྗེ་གཞན་ཕན་དབང་པོ་འཇིགས་མེད་གྲགས་པའི་དབྱངས་ཀྱི་སྡེས། སྔ་རྩོམ་ཚོགས་སུ་འབེལ་གཏམ་སྒྲིགས་པ་གཅིག་ལ་སྣོན་འབྲི་ཅུང་ཟད་བྱས་ཏེ་སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ཀྱི་སྐོར་རྫོགས་པ་ནི་མཉམ་མེད་ཟས་གཙང་གི་སྲས་པོ་ཊིཀ་ཆེན་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྣང་བ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་ལྟར་ན། སྣ་ཚོགས་ཞེས་པ་ཆུ་ཕོ་རྟ་ལ་སངས་རྒྱས་ཤིང་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བའི་ལོ་དེ་ནས་ཉིས་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་དང་ཉག་མ་རེ་གཉིས་ལོན་ཞིང། སྤྱི་དོན་འོད་རྒྱན་དང་པད་དཀར་ཞལ་ལུང་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་ལྟར་ན། རྒྱལ་བ་ཞེས་པ་ཤིང་ཕོ་རྟའི་ལོ་ལ་སངས་རྒྱས་ཤིང་ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བ་དེ་ནས་ཉིས་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་དང་ཉག་མ་བཅུ་གཅིག་པ་ཁྲོ་བོ་ཞེས་པ་ཤིང་གླང་ནག་པའི་ཉ་ལ་གར་འདུག་ཐེག་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་ཕོ་བྲང་དཔྱོད་ལྡན་མདུན་ས་ནས་བྲིས་པའོ། །འདིས་ཀྱང་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་ཁམས་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་རང་ལུགས་ཕྱོགས་དུས་ཀུན་ཏུ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་གྱུར་ཅིག།།

209

དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཟིན་བྲིས།

༄༅། །འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་རྡོ་རྗེས་
མཛད་པའི་དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་

ཟིན་བྲིས་བཞུགས་སོ། །དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཟིན་བྲིས།

བླ་མ་དང་མགོན་པོ་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །དེ་ལ་འདིར་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དགོངས་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོའི་རྗེས་སུ་འབྲང་ནས་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ་ལ། དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན། མདོ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་དྲང་ངེས་འབྱེད་པ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དྲང་ངེས་ཕྱེ་ཚུལ་གསུམ། དང་པོ་ནི། དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་ཉིད་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ། ཇི་སྐད་དུ། འཕགས་པ་ཡུལ་འཁོར་སྐྱོང་གིས་ཞུས་པ་ལས། སྟོང་པ་ཞི་བ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཚུལ། །མི་ཤེས་པས་ནི་འགྲོ་བ་འཁྱམས་གྱུར་པ། །དེ་དག་ཐུགས་རྗེ་མངའ་བས་ཐབས་ཚུལ་དང༌། །རིགས་པ་བརྒྱ་དག་གིས་ནི་འཛུད་པར་མཛད། །ཅེས་པའི་གཞུང་འདི་བྱུང༌།
འདིའི་སྐབས་སུ་རྟོན་པ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་བཞི། གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་ཆོས་ལ་རྟོན་ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་གང་ཟག་དེ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཁོ་ན་ལ་འཇོག །ཆོས་དེ་མདོ་སྡེ་ཁོ་ན་ལ་འཇོག་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདིའི་སྐབས་ཀྱི་གང་ཟག་དེ་ལ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཕལ་བ་ནས་བཟུང་སྟེ་མཆོག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་ཡང་ཡོད། ཆོས་དེ་ལ་མདོ་བསྟན་བཅོས་གཉིས་དང་དེའི་བརྗོད་བྱར་གྱུར་པའི་རིགས་པ་བཞི་དང༌། རྣམ་མཁྱེན་སོགས་ཀྱང་

210

དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད།

ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། བདག་རྟག་པར་འཛིན་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་འདིའི་སྐབས་ཀྱི་གང་ཟག་ལ་བཞག་ནས། དེ་ལ་ལྟོས་ནས་གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་ཆོས་ལ་རྟོན་པའི་དོན་གཅིག་དང༌། བླ་མ་དང་གནས་བརྟན་དང་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སོགས་འདིའི་སྐབས་ཀྱི་གང་ཟག་ལ་བཞག་ནས་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་ཆོས་ལ་རྟོན་པའི་དོན་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཆོས་ཅན། མུ་སྟེགས་དེ་དག་གི་བསམ་ཚུལ་ལྟར་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་མི་བདེན་ཡང༌། མུ་སྟེགས་སོགས་དེ་དག་གི་བསམ་པ་དང་མཐུན་པར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དྲང་དོན་གྱི་མདོ་ཇི་སྙེད་ཅིག་གསུངས་པ་རྣམས་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་བདེན་པ་གདུལ་བྱ་ཕལ་བ་ལ་ལྟོས་པའི་གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་ཆོས་ལ་རྟོན་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མདོ་དེ་ཉིད་ལས། མི་ཤེས་པས་ནི་འགྲོ་བ་འཁྱམས་གྱུར་པ། །དེ་དག་ཐུགས་རྗེ་མངའ་བས་ཐབས་ཚུལ་དང༌། །རིགས་པ་བརྒྱ་དག་གིས་ནི་འཛུད་པར་མཛད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། གནས་བརྟན་དང་དགྲ་བཅོམ་པ་སོགས་ཁམ་ཆེ་བ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས། དེ་དག་གི་གསུངས་ཚད་ལ་གནས་ལུགས་སམ་ངེས་དོན་དུ་ཡིད་ཆེས་སུ་མི་བྱེད་པར། དེ་དག་གི་གསུང་དེ་གསེར་བཟང་པོ་བསྲེགས་པ་དང་བཅད་པ་དང༌། བརྡར་བ་བཞིན་དུ། མངོན་གྱུར་ལ་དཔྱད་པ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང༌། ལྐོག་གྱུར་ལ་དཔྱད་པ་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་དང༌། ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ལ་དཔྱད་པ་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་གི་ལུང་གི་ཚད་མ་གསུམ་གྱིས་ལེགས་པར་བརྟགས་ཏེ་དེ་ལྟར་མི་འགལ་བར་མཐོང་ནས་འཇུག་པ་དེ། སྐྱེས་བུ་མཆོག་ལ་ལྟོས་པའི་གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་ཆོས་ལ་རྟོན་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང༌། དགེ་སློང་དག་གམ་མཁས་རྣམས་ཀྱིས། །བསྲེགས་བཅད་བརྡར་བའི་གསེར་བཞིན་དུ། །ལེགས་པར་བརྟགས་ལ་ང་ཡི་བཀའ། །བླང་བར་བྱ་ཡི་གུས་ཕྱིར་མིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག །ཐབས་ཚུལ་དང༌། ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཐབས་དེ་དང༌། འདི་ཉིད་ལས། ཐུགས་རྗེ་ཅན་གྱི་སྟོན་པས་ཐབས་ཀྱི་ཚུལ་དང་རིགས་པའི་སྒོ་དུ་མ་ཞིག་གིས་དེ་ཁོང་དུ་

211

དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཟིན་བྲིས།

ཆུད་པ་ལ་འཛུད་པར་གསུངས་སོ། །ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཐབས་དེ་གཉིས་ལས་འབྲས་དང་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སོགས་ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཐབས་ཀྱི་བརྡའི་དྲངས་པས་ཐབས་ཁོ་ན་ལ་འཇོག་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེའི་སྐབས་ཀྱི་ཐབས་དེ་ལ་ཀུན་གཞི་དང༌། གང་ཟག་གི་བདག་དང་གང་ཟག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་སོགས་གཞི་མ་གྲུབ་པ་འགའ་ཞིག་ཀྱང་དེའི་སྐབས་ཀྱི་ཐབས་ལ་འཇོག་དགོས་པ་གང་ཞིག །གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རགས་པ་གཉིས་ཀྱང་དེ་ལ་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེར་ཐལ། དབུ་མ་འཇུག་པ་ལས། ཀུན་གཞི་ཡོད་ཅིང་གང་ཟག་ཉིད་ཡོད་ལ། །ཕུང་པོ་འདི་དག་འབའ་ཞིག་ཉིད་ཡོད་ཅེས། །བསྟན་པ་འདི་ནི་དེ་ལྟར་ཆོས་ཟབ་དོན། །རིགས་པར་མི་འགྱུར་གང་ཡིན་དེ་ལའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེར་ཐལ། བདག་མེད་རགས་པ་གཉིས་དང་བདེན་བཞིའི་ཁྱད་ཆོས་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་བསྟན་པ་ཡང་དེའི་ཐོག་མར་རྒྱུད་སྦྱངས་ནས་ཕྱིས་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་རྟོགས་པའི་སྣོད་རུང་དུ་བསྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ། ཐལ་འགྱུར་བའི་ཐད་ཀྱི་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་དགོངས་པ་འཆད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས། དེའི་དགོངས་གཞི་ནི་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་ཙམ་མོ། །དགོངས་པ་ནི་གང་ཟག་དང་ཆོས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པར་བསྟན་ན་ཆད་ལྟ་སྐྱེ་བས་དེ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་རགས་པའི་བདག་མེད་བསྟན་ཏེ་རྒྱུད་སྦྱངས་ནས་ཕྲ་བའི་བདག་མེད་ལ་གཞུག་པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཡིན་པར་དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡང་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབུ་མ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། ཁ་ཅིག་ལ་ནི་གཉིས་རྟེན་པ། །ཁ་ཅིག་ལ་ནི་གཉིས་མི་རྟེན། །ཟབ་མོ་ཁུ་འཁྲིག་ཅན་འཇིགས་པ། །སྟོང་ཉིད་སྙིང་རྗེ་སྙིང་པོ་ཅན། །བྱང་ཆུབ་བསྒྲུབ་པ་ཁ་ཅིག་ལའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང་ཐབས་ཀྱི་ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཐབས་ཡིན་ན། སྙིང་རྗེ་སོགས་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ཡིན་མི་དགོས་པར་ཐལ། དྲང་དོན་གྱི་མདོ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲས་ཟིན་གྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ན། དེའི་སྐབས་ནས་

212

དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད།

དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཐབས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ངེས་དོན་མ་ཡིན་པའི་དྲང་དོན་གྱི་མདོའི་སྒྲས་ཟིན་གྱི་བརྗོད་བྱ་བསྟན་པས་གདུལ་བྱ་མགུ་བར་བྱེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པར་འགོད་པའི་གཏམ་ནི་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལང་གཤེགས་ལས་མདོ་དེ་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་བསམ་པ་བཞིན་བསྟན་པ་དོན་འཁྲུགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཁོ་ནའི་གཏམ་མ་ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན་སྨིག་རྒྱུ་ནི་ཆུར་མེད་པས་ཆུར་ཞེན་པའི་རི་དྭགས་བསླུ་བ་བཞིན་དུ་བསྟན་པའི་ཆོས་ཀྱིས་བྱིས་པ་མགུ་བར་བྱེད་ཀྱི། འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པར་འགོད་པའི་གཏམ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག །ལས་འབྲས་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པའི་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་བཟློག་པའི་ཕྱིར་དུ་གསུངས་པའི་ཐབས་ཡིན་ན། བདག་མེད་ཕྲ་རགས་གང་རུང་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། གང་ཟག་རང་སྐྱ་ཐུབ་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཐལ་འགྱུར་པའི་ཐད་ཀྱི་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པ་བསྟན་ན་ཆད་ལྟ་སྐྱེ་བས་དེ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་དང༌། རགས་པའི་བདག་མེད་བསྟན་ཏེ་རྒྱུད་སྦྱངས་ནས་ཕྲ་བའི་བདག་མེད་ལ་གཞུག་པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རགས་པའི་བདག་མེད་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག །རིགས་པའི་སྒོ་དུ་མ་ཞིག་གིས་དེ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ལ་འཛུད་པར་གསུངས་སོ་ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་རིགས་པ་ཡིན་ན། དབུ་མའི་ལྟ་བ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་དངོས་སུ་སྐྱེ་ནུས་པའི་རིགས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་དང་ཀུན་བཏགས་བདེན་མེད་དུ་བསྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ལེགས་ལྡན་གྱི་བདེན་པར་མེད་ཅིང་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པར་བསྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་དང༌། ཞི་མཚོ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་མེད་པར་བསྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་རྣམས་རེ་རེ་ནས་འཕེན་ནོ། །
ཡང་ཁ་ཅིག །ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་དག་གིས་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་དགོངས་འགྲེལ་བརྩམས་པ་

213

དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཟིན་བྲིས།

དོན་མེད་པར་འགྱུར་ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ངེས་དོན་ཡིན་ན་དྲང་བ་དང་ངེས་པའི་དོན་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་ལ་རག་ལས་ཤིང་ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ངེས་དོན་ཡིན་པས་ཁྱབ། དེའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་དྲང་དོན་ཡིན་ན། དྲང་བ་དང་ངེས་པའི་དོན་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་ལ་རག་ལས་ཤིང་ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་དྲང་དོན་ཡིན་པས་ཁྱབ། གཞུང་འོག་མ་དེ་གོང་མའི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་ཡ་གྱལ་ཡིན་ཟེར་ན། འོ་ན་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་སྐབས་སུ་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་དང་ཀུན་བཏགས་བདེན་མེད་དུ་ངེས་དོན་དུ་བཀྲལ་བའི་ངེས་དོན་དེ་ཆོས་ཅན། གཞུང་གོང་མའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ངེས་དོན་དེ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞུང་འོག་མའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ངེས་དོན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ངེས་དོན་དུ་བཀྲལ་བའི་ངེས་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས། ངེས་པའི་དོན་ལགས་ཏེ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་སྐབས་སུ་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་མེད་དྲང་དོན་དུ་བཀྲལ་བའི་དྲང་དོན་དེ་ཆོས་ཅན། གཞུང་གོང་མའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་དྲང་དོན་ཡིན་པར་ཐལ། གཞུང་འོག་མའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་དྲང་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་དྲང་དོན་དུ་བཀྲལ་བའི་དྲང་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དགོངས་འགྲེལ་ལས། དྲང་བའི་དོན་རྩོད་པའི་གཞིའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་ལགས་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སེམས་ཙམ་པའི་ཐད་ཀྱི་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས། དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་ལུགས་ལ་སྒོ་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང༌། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་པས་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་ལུགས་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལྟར་ཡིན་པར་བློ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱོས་ཤིག །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གོང་གི་གསལ་བ་རྣམས་ལ་འདོད་ན། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་སྐབས་སུ་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བ་དེས་དྲང་ངེས་འབྱེད་ཐུབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འདི་ནི་

214

དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད།

དྲང་བའི་དོན་ནོ། །འདི་ནི་ངེས་པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་པའི་ལུང་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་དྲང་ངེས་འབྱེད་ཐུབ་པར་ཐལ། དགོངས་འགྲེལ་གྱི་སྐབས་སུ་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བས་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བའི་གོ་ཆོད། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོས་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བས་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བའི་གོ་ཆོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་དང་ཡང་འགལ་བར་མ་ཟད་རིགས་པ་དང་ཡང་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས། མཐར་ཐུག་ན་དྲི་མ་མེད་པའི་རིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་དབྱེ་དགོས་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་དྲང་ངེས་མ་ཕྱེ་བར་ཐལ། དེས་དགོངས་འགྲེལ་ལྟར་དྲང་ངེས་མ་ཕྱེ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་དགོངས་འགྲེལ་ལྟར་དྲང་དོན་དུ་ཕྱེ་བས་དྲང་དོན་གྱི་གོ་མི་ཆོད། ངེས་དོན་དུ་ཕྱེ་བས་ངེས་དོན་གྱི་གོ་མི་ཆོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ཀྱང༌། དེའི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་དང་ངེས་དོན་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཀླུ་སྒྲུབ་ཐོགས་མེད་གཉིས་ཀྱིས་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བ་ལ་གུས་པར་བཤད་ཀྱང༌། གཙོ་བོར་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་དང་ངེས་དོན་དེ་ངེས་དོན་མཚན་ཉིད་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་ཚུལ་གཉིས་ཀྱི་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་བ་དང་ངེས་པའི་དོན་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་དང་དེ་དག་གི་དགོངས་པ་མཁས་པའི་དབང་པོ་རྣམས་ཀྱིས་སོ་སོར་བཀྲལ་བའི་སྒོ་མང་དུ་སྣང་ན། ཁྱེད་ཅག་དེ་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་འགྲེལ་མཁན་པོ་གང་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་ནས་ངེས་པའི་དོན་དུ་བཞག་པ་གང་ལ་མཐར་ཐུག་པའི་དོན་དུ་འདོད་པ་བརྗོད་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་འདྲི་ན། འཛམ་གླིང་མཁས་པའི་རྒྱན་གྱུར་འདི་རྣམས་ཀྱི། །ལེགས་བཤད་ཀུན་ལ་སྙིང་ནས་གུས་མོད་ཀྱང༌། །འཁོར་འདས་རྟེན་འབྱུང་མི་སླུའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས། །མཚན་འཛིན་དམིགས་གཏད་ཐམས་ཅད་འཇིག་བྱེད་པ། །ཟླ་བ་ལས་འོངས་ལེགས་བཤད་འོད་དཀར་གྱིས། །བློ་མིག་ཀུནྡའི་ཚལ་རབ་ཕྱེ་བའི་ཚེ། །སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་ལམ་མཐོང་

215

དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཟིན་བྲིས།

ནས། །ཀླུ་སྒྲུབ་ལུགས་བཟང་གཙོ་བོར་མི་འཛིན་སུ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཁོ་རང་ལ་མདོ་སྡེ་ནས་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བ་དུ་མ་ཞིག་མ་བཤད་པར་ཐལ། དགོངས་འགྲེལ་ལས་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བ་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ནས་ཕྱེ་བའི་དྲང་དོན་དེས་དྲང་དོན་གྱི་གོ་མི་ཆོད། ངེས་དོན་དེས་ངེས་དོན་གྱི་གོ་མི་ཆོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འཁོར་གསུམ། འདོད་ན། མདོ་ལས། དགོངས་ལྡེམ་གྱི་མདོ་བརྒྱད་སོགས་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། དགོངས་པ་རྣམ་པ་བཞིར་ཤེས་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མདོ་ཀུན་བཏུས་ལས་ཀྱང༌། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གདུལ་བྱའི་དབང་གིས་ཐེག་པའི་སྒོ་སྣ་ཚོགས་ཉེ་བར་སྟོན་པས། ཞེས་དང༌། ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས། གདུལ་བྱའི་དབང་གི་ཞེས་པ་ནི་གདུལ་བྱའི་དབང་ཉིད་ཅེས་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ཁ་ཅིག་གིས། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་འབྱེད་དེ་ལ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཁོ་ནར་གྲངས་ངེས་པར་ཐལ། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་དྲང་ངེས་མ་ཕྱེ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཐོགས་མེད་ཀྱིས་དྲང་དོན་དུ་ཕྱེ་བས་དྲང་དོན་གྱི་གོ་མི་ཆོད། ངེས་དོན་དུ་ཕྱེ་བས་ངེས་དོན་གྱི་གོ་མི་ཆོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ཡང་ཁོ་ན་རེ། ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས། དེ་ཡང་ངེས་དོན་གྱི་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་གཞན་དུ་འདྲེན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་དང༌། གཞན་དུ་དྲང་དུ་མི་རུང་བར་དོན་དེ་ལྟར་ངེས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཞིག་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་ནས། དགོངས་པ་འཚོལ་དགོས་པས་ཞེས་པའི་ལུང་དོན་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། སློབ་དཔོནཐོགས་མེད་ཀྱིས་ངེས་དོན་གྱི་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་གཞན་དུ་འདྲེན་པ་ལ་གནོད་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་གནོད་བྱེད་ཡང་དག་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་མེད་ལ་གནོད་བྱེད་ཅི་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཐལ་འགྱུར་བའི་ཐད་ཀྱི་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་དགོངས་པ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ། ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་གནོད་

216

དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད།

བྱེད་ཀྱི་གང་ཟག་དང་ཆོས་རྣམས་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པ་ལ་རིགས་པའི་གནོད་བྱེད་ཅི་ཡང་མེད་ལ། དོན་དམ་པའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་རྒྱུ་འབྲས་སོགས་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་མི་རུང་བར་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལས་གསུངས་པ་རྣམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ཁ་ཅིག །རིགས་པ་དང་འགལ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཁས་ལེན་ན་སྨྲ་བ་པོ་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེའི་དོན་ནི་རང་ལུགས་ལ། དོན་ལ་རིགས་པ་དང་འགལ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཁས་ལེན་ན་དོན་དེ་ལ་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུར་མི་རུང་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རིགས་པ་དང་འགལ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གྲུབ་མཐའ་བཞིའི་ཕལ་ཆེར་གྱིས་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས། རིགས་པ་དང་འགལ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཁས་ལེན་ན་སྨྲ་བ་པོ་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུར་མི་རུང་ཞིང༌། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྒྱལ་བས་དྲང་ངེས་འབྱེད་པར་ལུང་བསྟན་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཇམ་དཔལ་རྩ་རྒྱུད་ལས། མདོ་སྡེ་དྲང་དོན་ངེས་པའི་དོན། །རྣམ་པ་མང་པོ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁོ་ན་རེ། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་དྲང་ངེས་མ་བཀྲལ་བར་ཐལ། དེས་དྲང་ངེས་འབྱེད་མི་ཐུབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་དགོངས་འགྲེལ་ནས་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བས་དྲང་ངེས་འབྱེད་མི་ཐུབ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཐོགས་མེད་ཀྱིས་དགོངས་འགྲེལ་ནས་བཤད་པའི་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་རྟོགས་པའི་རིགས་པ་ཡང་དག་མེད། སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་རྟོགས་པའི་རིགས་པ་ཡང་དག་ཀྱང་མེད། དེ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་ཡང་དག་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱབ་བརྟེན་ཚད་མ་ཡང་ཡོད། དེ་

217

དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཟིན་བྲིས།

སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཀྱང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ངེས་པ་དང་ནི་སྒྲོ་འདོགས་ཡིད། །གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་དངོས་པོའི་ཕྱིར། །ཞེས་དང༌། གང་ལ་རྒྱབ་བརྟེན་ཚད་མ་ཡོད། །དེ་ནི་དེ་ལ་གནོད་བྱེད་ཡིན། །ཞེས་པ་དང༌། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་ཀྱང༌། དངོས་རྣམས་དངོས་པོ་མེད་པར་རྟོགས་སུ་གཞུག་པར་ནི། །ནུས་པར་ཆེས་སླ་ཇི་ལྟ་དེ་ལྟར་གཞན་དག་ལས། ཞེས་པ་རྩ་འགྲེལ་དང༌། ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས། རིགས་པ་དང་འགལ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཁས་ལེན་ན་སྨྲ་བ་པོ་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུར་མི་རུང་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱང་འཐད་པ་བསྒྲུབ་པའི་རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ཁ་ཅིག །མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་བྱས་ནས། མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན། ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས། །མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ། སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ། དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་ཟིན་གྱི་ཀུན་བཏགས་ལ་རང་མཚན་མེད། གཞན་དབང་ལ་བདག་སྐྱེ་དང༌། ཡོངས་གྲུབ་ལ་ཆོས་བདག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་གྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། འོ་ན་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་བྱས་ནས། མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་གཏན་ལ་འབེབས་ན། ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཐད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་དགག་བྱ་དེ་གསུམ་མེད་ཚུལ་གཏན་ལ་འབེབས་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་བྱས་ནས་གཞན་དབང་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་ལ་བདག་སྐྱེ་དེ་ལྟར་དགོས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཞན་དབང་གཞན་དབང་ལས་མི་སྐྱེ་བ་ཙམ་གཞན་དབང་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། གཞན་དབང་ལ་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། རང་དང་རང་གི་མཚན་ཉིད་དུ། །ཞེས་སོགས་ལྟར་གྱི་སྐྱེ་འཇིག་གནས་གསུམ་དང༌། བྱིས་པ་ཞེན་པ་ལྟར་གྱི་གཙང་བདེ་རྟག་བདག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་

218

དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད།

ཚུལ་བདུན་ནམ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདིའི་ཐད་ཀྱི་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས། འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་དང༌། བྱིས་པ་ཞེན་པ་བཞིན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པར་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་དེ་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། དགོངས་འགྲེལ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་འདོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ཁོ་གཉིས་ཀས་གཞན་དབང་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེ་ཡང་རང་དབང་གིས་མི་སྐྱེ་ཞེས་པའི་རང་དེ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་བ། རང་བཞིན་གྱི་སྐྱེ་བ། བདེན་གྲུབ་ཀྱི་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་དོན་དུ་འཇོག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཚུལ་དེ་ཉིད་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ། མ་དྲོས་པས་ཞུས་པ་ལས། གང་ཞིག་རྐྱེན་ལས་སྐྱེ་བ་དེ་མ་སྐྱེས། །དེ་ལ་སྐྱེ་བའི་རང་བཞིན་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་དང༌། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱིས་སེམས་ཙམ་པའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་ལེགས་པར་འགོག་པའི་ཐད་ཀྱི་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྷག་ཏུ་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱིས་སེམས་ཙམ་པའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་བཤད་པ་དེ་མདོ་གང་གི་ཡང་དོན་དུ་འཛིན་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ཁ་ཅིག །ཐོགས་མེད་དང་ཀླུ་སྒྲུབ་གཉིས་ཀྱིས་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བ་ལ་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ཐལ། ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ངེས་དོན་དུ་བཀྲལ་བའི་ངེས་དོན་དེ་གདུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་ལ་ལྟོས་ཏེ་ངེས་དོན་ཡིན་ཀྱང་ཐམས་ཅད་ལ་ངེས་དོན་མ་ཡིན་པ་དང༌། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ངེས་དོན་དུ་བཀྲལ་བའི་ངེས་དོན་དེ་གདུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་ལ་ལྟོས་ཏེ་ངེས་དོན་ཡིན་ཀྱང་ཐམས་ཅད་ལ་ངེས་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཐོགས་མེད་ཀྱིས་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་གྲུབ་ངེས་དོན་དུ་བཀྲལ་བའི་ངེས་དོན་དེ་གདུལ་བྱ་ཕལ་བ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ངེས་དོན་ཡིན་ཀྱང་མཆོག་ལ་ལྟོས་ཏེ་ངེས་དོན་མ་ཡིན་པ་དང༌། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་བདེན་མེད་ངེས་དོན་དུ་བཀྲལ་བའི་ངེས་དོན་དེ་གང་ཟག་མཆོག་ལ་ལྟོས་པའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཀྱང་ཕལ་བ་ལ་ལྟོས་པའི་ངེས་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ངེས་དོན་དུ་བཀྲལ་བའི་ངེས་དོན་

219

དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཟིན་བྲིས།

དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོན་མི་རུང་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་བསྟན་ན་ཆད་ལྟ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ངེས་དོན་དུ་བཀྲལ་བའི་ངེས་དོན་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་དང་ངེས་དོན་ནི་ངེས་དོན་མཚན་ཉིད་པར་འཛིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་སྟོན་མི་རུང་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་བདག་དང་བདག་མེད་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་བདག་མཆོག་ཏུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཚན་ཉིད་གསུམ་དུ་བཀྲལ་བའི་ཐད་ཀྱི་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས། གདུལ་བྱ་དེ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཡུམ་གྱི་མདོ་དྲང་དོན་དང༌། དགོངས་འགྲེལ་ངེས་དོན་དུ་འགྲོ་སྟེ། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། བདག་མེད་པ་སྟོན་པའི་སྣོད་དུ་མི་རུང་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་བདག་དང་བདག་མེད་བསྟན་པ་གཉིས་ཀྱི་སྔ་མ་མཆོག་ཏུ་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཐོགས་མེད་དང་ཀླུ་སྒྲུབ་གཉིས་ཀྱིས་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བས་གསུམ་གྱི་འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་ཉི་ཟླ་ལྟར་གྲགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ངེས་དོན་དུ་ཕྱེ་བ་གདུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་ལ་ངེས་དོན་ཡིན་ཀྱང་ཐམས་ཅད་ལ་ངེས་དོན་མ་ཡིན་པ་དང༌། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཕྱེ་བའི་ངེས་དོན་ཀྱང་གདུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་ལ་ངེས་དོན་ཡིན་ཀྱང་ཐམས་ཅད་ལ་ངེས་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་མ་གྲགས་པ་མ་ཡིན་ཡང༌། ཁས་མི་ལེན་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ཁོ་ན་རེ། ལེགས་ལྡན་གྱིས་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་མདོ་གང་གི་ཡང་དོན་དུ་མི་བཞེད་པར་ཐལ། དེས་དབུ་མ་པའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་མདོའི་དོན་དུ་ཁས་ལེན་ཀྱང༌། དགོངས་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་མདོའི་དོན་དུ་མི་བཞེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། ལེགས་ལྡན་གྱིས་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་བཀག་པའི་ཐད་ཀྱི་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས། དགོངས་འགྲེལ་ལས་མཚན་ཉིད་གསུམ་གསུངས་པའི་དོན་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་དག་གིས་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བ་ལྟར་མདོའི་དོན་མ་ཡིན་པར་

220

དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད།

དབུ་མའི་དོན་དུ་འགྲེལ་པའི་ལམ་སྲོལ་འདི་ནི་ལེགས་ལྡན་གྱིས་ཕྱེ་བ་ཞིབ་ཏུ་ནི་དབུ་མ་སྣང་བ་ལས་བཤད་དེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། ལུང་དེའི་དོན་དེ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་པས་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་བསྟན་པ་དེ་མདོའི་དོན་ཕལ་བ་དང༌། དབུ་མ་པའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་དེ་མདོའི་དོན་གཙོ་བོ་ཡིན་ཞིང་དབུ་མ་པའི་ལམ་སྲོལ་འདི་འབྱེད་པ་པོ་ལེགས་ལྡན་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་པའི་ལུགས་དེ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ལུགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱིས་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་པའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་དེ་མདོ་གང་གི་ཡང་དོན་དུ་མི་བཞེད་པའི་ཕྱིར།
བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། སེམས་ཙམ་པ་པའི་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་དེ་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་དོན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལེགས་ལྡན་དང་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལ་སོགས་ཀྱིས་དེ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པར་བཀྲལ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ལེགས་ལྡན་གྱིས་དེ་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཞིང༌། སྟོང་ཉིད་སྟོན་མི་རུང་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་རེ་ཞིག་དེ་བསྟན་ནས་ཕྱིས་དགོངས་དོན་མཐར་ཐུག་ལ་འཁྲིད་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་ཀྱང༌། དེ་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་དངོས་བསྟན་བསྟན་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཞིང༌། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོན་མི་རུང་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་རེ་ཞིག་དེ་བསྟན་ནས། མཐར་དགོངས་དོན་ལ་འཁྲིད་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དབུ་མ་འཇུག་པ་ལས། རྣམ་པ་དེ་ལྟས་མདོ་སྡེ་གཞན་ཡང་ནི། །དྲང་དོན་ཉིད་དུ་ལུང་འདིས་གསལ་བར་བྱེད། །ཅེས་དང༌། ལང་གཤེགས་ལས་ཀྱང༌། ཇི་ལྟར་ནད་པ་ན་བ་ལ། །སྨན་པས་སྨན་ནི་གཏོང་བ་ལྟར། །དེ་བཞིན་སངས་རྒྱས་སེམས་ཅན་ལ། །ཇི་ཙམ་བཟོད་པའི་ཆོས་སྟོན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། གང་

221

དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཟིན་བྲིས།

ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་མདོ་དང༌། ཕུང་སོགས་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་མདོ་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་གདུལ་བྱ་སྒྲས་ཟིན་གྱི་བརྗོད་བྱ་ལ་སྤྱད་དུ་བཅུག་ནས། ཕྱིས་དགོངས་པ་ལ་འཁྲིད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དྲང་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་ན། རང་གི་གདུལ་བྱ་སྒྲས་ཟིན་གྱི་བརྗོད་བྱ་ལ་སྤྱད་དུ་བཅུག་ནས་ཕྱིས་དགོངས་པ་ལ་འཁྲིད་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། མ་གྲུབ་ན། བསྒྱུར་བ་ལ་ལྡེམ་པོའི་དགོངས་པའི་མདོའི་ནང་ཚན་གྱི། ཕ་དང་མ་ནི་བསད་བྱ་ཞིང༌། །ཞེས་པ་ནས། ཉིད་དུ་འགྱུར་ཞེས་པའི་མདོ་ཆོས་ཅན། རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་སྒྲས་ཟིན་གྱི་བརྗོད་བྱ་སྤྱོད་དུ་བཅུག་ནས་ཕྱིས་དགོངས་པ་ལ་འཁྲིད་པར་ཐལ། དྲང་དོན་གྱི་མདོ་ཡིན་ན་དེ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེའི་སྒྲས་ཟིན་གྱི་དེ་དེའི་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཕ་མ་གཉིས་གསད་བྱར་བསྟན་པ་དེའི་སྒྲས་ཟིན་ཡིན་ཡང་དེའི་སྒྲས་ཟིན་གྱི་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་མིང་གིས་བཏགས་པའི་སྲིད་སྲེད་གཉིས་དེའི་བརྗོད་བྱར་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཐལ་འགྱུར་པའི་ཐད་ཀྱི་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས། ཕ་དང་མ་ནི་གསད་བྱ་ཞིང༌། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྒྲས་ཟིན་བརྗོད་བྱའི་དོན་མིན་ཡང་སྨྲ་བ་པོའི་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་དབང་གིས་དོན་སྲིད་སྲེད་བརྗོད་བྱའི་དོན་ཡིན་པ་ལྟར་འདི་ལ་བྱར་མེད་དེ། གསུང་བ་པོས་འདིའི་གདུལ་བྱ་ལ་དངོས་བསྟན་གྱི་དོན་དེ་ཉིད་འཛིན་དུ་གཞུག་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འདི་ལ་བརྗོད་བྱ་ཞིག་བསྟན་དགོས་ལ། སྒྲས་ཟིན་ལས་གཞན་པའི་བརྗོད་བྱ་བསྟན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་དངོས་ཟིན་གྱི་བརྗོད་བྱ་འདིའི་བརྗོད་བྱར་བྱ་དགོས་ཤིང༌། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་དང་ལེགས་ལྡན་དང་ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས་རྣམས་ཀྱིས་ས་བཅུ་པ་ལས། ཁམས་གསུམ་པོ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་སེམས་ཙམ་མོ། །ཞེས་དང༌། ལང་གཤེགས་ལས་ཀྱང༌། ཕྱི་རོལ་སྣང་བ་ཡོད་མིན་ཏེ། །འཇིག་རྟེན་ལུས་དང་ལོངས་སྤྱོད་གནས། །འདྲ་བར་སེམས་ནི་སྣང་བས་ན། །སེམས་ཙམ་དུ་ནི་ཡོད་སྨྲའོ། །ཞེས་པའི་མདོ་རྣམས་

222

དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད།

དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་ཚུལ་མཚུངས་པར་ཐལ། དེ་རྣམས་ཀྱིས་མདོ་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་བར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་རྣམས་ཀྱིས་མདོ་དེ་དག་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་མདོ་ཡིན་པས་དྲང་དོན་གྱི་མདོར་མཐུན་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས། འདི་ལ་དབུ་མ་པ་གཞན་དག་ཕྱི་རོལ་དང་ཤེས་པ་ཡོད་མཉམ་དུ་སྨྲ་བ་དང༌། དབུ་མ་པ་ཁ་ཅིག་དང༌། རྣམ་རིག་པ་ནང་གི་ཤེས་པ་ཡོད། ཕྱི་རོལ་མེད་ཅེས་སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཡོད་ན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ཅིང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མེད་ན་མེད་པར་སྨྲ་བ་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས། ས་བཅུ་པ་ལས་ཁམས་གསུམ་སེམས་ཙམ་དུ་གསུངས་པས་ཀྱང་ཕྱི་རོལ་བཀག་པ་མ་ཡིན་པར་བཞེད་པས་ཕྱི་རོལ་བཀག་པ་དེ་མདོ་གང་གི་ཡང་དོན་མ་ཡིན་པར་བཞེད་དམ་དཔྱད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཟླ་གྲགས་ཀྱིས་ས་བཅུ་པའི་མདོ་ལས། ཁམས་གསུམ་པོ་འདི་ནི་སེམས་ཙམ་མོ་ཞེས་པའི་ཙམ་སྒྲས་མུ་སྟེགས་པས་བཏགས་པའི་བདག་སེམས་ལས་གཞན་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་བྱེད་པ་པོ་འགོག་པར་བཞེད་དེ། ལང་གཤེགས་ལས། ཕྱི་རོལ་སྣང་བ་ཡོད་མིན་ཏེ། །ཞེས་པའི་ཙམ་སྒྲས་ལེགས་ལྡན་ལྟར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མ་བཀག་པར་མི་བཞེད་ཅིང་བཀག་ཀྱང་དྲང་དོན་གྱི་མདོར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། ལེགས་བཤད་སྙིང་པོའི་ལུང་ཡང་ས་བཅུ་པ་ལས། ཁམས་གསུམ་པོ་སེམས་ཙམ་དུ་གསུངས་པའི་ཙམ་གྱི་སྒྲས་དེ་དག་འགོག་པ་ནི་མདོ་དེའི་དོན་མིན་ཏེ། སེམས་ལས་གཞན་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱེད་པ་པོ་བཀག་པར་མདོ་ལས་གསལ་བར་གསུངས་པ་ལེགས་ལྡན་དང་འདྲའོ། །ཕྱི་རོལ་སྣང་བ་ཡོད་མིན་ཏེ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ལུང་དེས་ཕྱི་རོལ་མ་བཀག་ཅེས་ལེགས་ལྡན་གྱིས་འཆད་པ་ལྟར་ཟླ་བས་མི་བཞེད་ཀྱི་མདོ་སྡེ་དེས་དེ་ལྟར་བསྟན་ཀྱང་དེ་དྲང་དོན་ཡིན་ཞེས་འགྲེལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དབུ་སེམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་མི་འདྲ་ཡང་

223

དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཟིན་བྲིས།

སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་གཞིར་བཞག་པ་ལ། དགོངས་འགྲེལ་ལས་མཚན་ཉིད་གསུམ་མདོར་བསྟན་གྱི་གཞུང་ལ་འཁྲུལ་ནས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་ན། མཚན་ཉིད་གསུམ་མདོར་བསྟན་གྱི་སྐབས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་པོ་གང་རུང་གི་སྟེང་གི་མེད་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་བ་དང༌། ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡང་ཡིན་ཀུན་བཏགས་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་ཡིན་ན། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་སྟེང་གི་མེད་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དུས་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་མམ། སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་དང་བྱིས་པས་གཙང་བདེ་རྟག་བདག་དང་ཀུན་བཏགས་ངོ་བོ་ཉིད་སོགས་སུ་བཟུང་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་བརྒྱད་པོ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་གསུམ་མདོར་བསྟན་གྱི་སྐབས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་པོ་གང་རུང་གི་སྟེང་གི་མེད་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་དུས་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་མམ། སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་དང་བྱིས་པས་གཙང་བདེ་རྟག་བདག་སོགས་སུ་བཟུང་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པའི་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། རང་དང་རང་གི་མཚན་ཉིད་དུ། །མེད་ཕྱིར་རང་གི་ངོ་བོ་ལ། །མི་གནས་ཕྱིར་དང་འཛིན་བཞིན་དུ། །མེད་ཕྱིར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་འདོད། །ཅེས་དང༌། ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས་ཀྱང༌། འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་དུ་བྱིས་པས་ཞེན་པ་བཞིན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པར་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དུས་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དང༌། བྱིས་པས་གཙང་བདེ་རྟག་བདག་སོགས་སུ་བཟུང་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལྔ་པོ་དེ་མཚན་ཉིད་གསུམ་

224

དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད།

མདོར་བསྟན་གྱི་སྐབས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་པོ་གང་རུང་གི་སྟེང་དུ་མེད་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཉིད་དེར་འདུས་ཟེར་ན། དུས་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དམ་སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དང༌། བྱིས་པས་གཙང་བདེ་རྟག་བདག་སོགས་སུ་ཞེན་པའི་ངོ་པོ་ཉིད་སོགས་ལྔ་བོ་རེ་རེ་ནས་དེར་མ་འདུས་པར་ཐལ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་པར་དེ་དག་སོ་སོར་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས་ཀྱང༌། ཀུན་བཏུས་ལས། དེ་གཉིས་དང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ལས་ཀྱང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པར་བཤད་དོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་དེ་ལྔ་པོ་ཆོས་ཅན། ཆོས་བདག་ཡིན་པར་ཐལ། མདོར་བསྟན་གྱི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་སྟེང་གི་མེད་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་ཁས། འདོད་མི་ནུས་སོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་གིས། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡང་ཡིན་ཀུན་བཏགས་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་ཡིན་ན། ཀུན་བཏགས་ཀྱི་སྟེང་གི་དགག་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དུས་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་མི་གཙང་བའི་ལུས་ལ་བྱིས་པས་གཙང་བར་ཞེན་པའི་སྒྲིབ་པ་སོགས་རེ་རེ་ནས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ། ཡང་ཁ་ཅིག །ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་བཤད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་ཡིན་ན་ཆོས་བདག་དང་ཀུན་བཏགས་གང་རུང་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་སྟེ་གཞལ་བྱ་ལ་དོན་དམ་དུ་བྱས་པའི་དོན་དམ་དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རེ་རེའི་སྟེང་གི་གཞན་དབང་གི་ཆོས་རྣམས་གང་དུ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་བཞག་པའི་མེད་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། དགོངས་འགྲེལ་ལས། དེ་ལྟར་གཟུགས་ཕུང་ལ་ཇི་ལྟར་སྦྱར་བ་བཞིན་དུ་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་བཞི་དང་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་དང་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་དང༌། ཟས་བཞི་དང་ཁམས་དྲུག་དང་བཅོ་བརྒྱད་

225

དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཟིན་བྲིས།

པོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་མཚན་ཉིད་གསུམ་གསུམ་སྦྱར་བར་གསུངས་སོ། །ཞེས་དང༌། སུམ་ཅུ་པ་ལས། ངོ་བོ་ཉིད་ནི་རྣམ་གསུམ་གྱི། །ངོ་བོ་ཉིད་མེད་རྣམ་གསུམ་ལ། །དགོངས་ནས་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ནི། །ངོ་བོ་ཉིད་མེད་བསྟན་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དེ་གཞན་དབང་ཁོ་ན་ལ་འཇོག་གཞན་གཉིས་ལ་མི་འཇོག་ཟེར་བ་དང༌། འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དེ་ཡོངས་གྲུབ་ཁོ་ན་ལ་འཇོག །གཞན་དབང་དང་ཀུན་བཏགས་ལ་མི་འཇོག་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་གི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གཉིས་རེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་གི་གཞན་དབང་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པས་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་དོན་དམ་དུ་བྱས་པས་དེར་མ་གྲུབ་པས་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རེ་འཇོག་པ་གང་ཞིག །དགག་བྱ་ཆོས་བདག་དོན་དམ་དུ་བྱས་པས་དེར་མ་གྲུབ་པས་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རེ་འཇོག་པ་སེམས་ཙམ་པ་དང་ཐལ་རང་གསུམ་གའི་འདོད་ཚུལ་ལ་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་རྟོག་གེ་འབར་བ་དང༌། དབུ་མ་སྣང་བ་ལྟར་འཆད་པར་འགྱུར་སླ་ལ། རྟགས་དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་གི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རེ་འཇོག་པར་ཐལ། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་གི་གཞན་དབང་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པས་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་དོན་དམ་དུ་བྱས་པས་དེར་མ་གྲུབ་པས་འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པས་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རེ་དགོས་པ་གང་ཞིག །ཡོངས་གྲུབ་དགག་བྱ་ཆོས་བདག་དོན་དམ་དུ་བྱས་པས་དེར་མ་གྲུབ་པས་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་ལ་དེ་ལྟར་འཇོག་པར་མ་ཟད་སྟོང་ཉིད་

226

དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད།

བཅོ་བརྒྱད་ལ་ཡང་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རེ་འཇོག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྟོང་ཉིད་བཅོ་བརྒྱད་རང་རང་གི་གནས་ལུགས་འཚོལ་བའི་རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་སྡོད་ལུགས་སུ་མ་རྙེད་བར་གནས་ལུགས་སུ་མ་གྲུབ་པའི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རེ་འཇོག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་རང་གི་གནས་ལུགས་སུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་དྲི་བ་དང་པོ་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ། དགོངས་འགྲེལ་ལས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གང་ཞེ་ན། ཞེས་པའི་གཞུང་གི་དེའི་ལན་དེ་ཉིད་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཆོས་གང་དག་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དེ་དག་ནི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཡང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་རེ་འཇོག་རྒྱུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ལན་དེ་ཉིད་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ། དགོངས་འགྲེལ་ལས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གཞན་གྱི་དབང་གི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟེང་གི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གཉིས་རེ་འཇོག་པ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དེ་གཞན་དབང་ལ་སྦྱར་ནས་བཤད། འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དེ་ཡོངས་གྲུབ་ལ་སྦྱར་ནས་མདོ་འདིར་དངོས་སུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་རང་རང་གི་སྡོད་ལུགས་སུ་གྲུབ་པ་དེ་འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང༌། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་གི་ཡོངས་གྲུབ་ཆོས་བདག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་མ་གྲུབ་པ་དེ་འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་

227

དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཟིན་བྲིས།

མེད་རྒྱུའི་ངོ་བོ་དང༌། འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མེད་རྒྱུའི་ངོ་བོ་གཉིས་འགལ་བའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འཇོག་ཚུལ་གཉིས་ཀའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གཉིས་གནས་ལུགས་སུ་འཇོག་པར་འདྲ་ཡང་འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་པའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་དོན་དམ་ཁོ་ན་ལ་འཇོག །འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མེད་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་ཆོས་བདག་ལ་འཇོག་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས། གཞན་དབང་ནི་དོན་དམ་པའི་དོན་དམ་དུ་མེད་པས་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་བྱ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་བདག་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་དག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཅེས་བྱ་སྟེ། དེ་ནི་དོན་དམ་པ་ཡིན་ལ་དོན་དམ་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་པས་དེའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དགོངས་འགྲེལ་ལས། འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་པའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་མེད་རྒྱུའི་ངོ་བོ་དེ་ཡོངས་གྲུབ་ཁོ་ན་ལ་འཇོག་པ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཞན་དབང་དེ་ལ་འཇོག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཞན་དབང་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པས་དམིགས་པ་ལ་དོན་དམ་དུ་བྱས་པས་དེར་མ་གྲུབ་པ་འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་གོ་དོན་དུ་འཇོག་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། གཞན་ཡང༌། འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཅེས་པའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་མེད་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དོན་དུ་འཇོག་པ་མིན་གྱི་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པས་དམིགས་པ་ལ་དོན་དམ་དུ་བྱས་པའི་དེར་མ་གྲུབ་པ་འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དོན་དུ་འཇོག་པ་སྔར་ལས་མ་འདས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། སེམས་ཙམ་པའི་སྐབས་སུ་མ་ཟད་དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀས་ཀྱང་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་

228

དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད།

ཉིད་མེད་ཅེས་དེའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་མེད་རྒྱུའི་ངོ་བོ་དེ་དགག་བྱའི་བདག་ཁོ་ན་ལ་བྱེད་པ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེའི་མེད་རྒྱུའི་ངོ་བོ་དེ་གནས་ལུགས་ལ་བྱས་ནས་དེར་མ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གཅིག་དང༌། དེ་རང་གི་དགག་བྱའི་བདག་ལ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་བྱས་ནས་དེར་མ་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གཅིག་དང་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རང་རྒྱུད་པས་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་པ་ནས་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་སྟེང་གི་དགག་རྒྱུའི་བདག་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེ་ལས་སྔར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །ཐལ་འགྱུར་བའི་འཇུག་འགྲེལ་ལས། བཤད་པ་འདི་བཞིན་བྱའོ། །ཞེས་དང༌། ཡང་དེ་ལ་དེར་ཞེས་པའི་ཐད་ཀྱི་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས། གཟུགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་བཏགས་པ་ཀུན་བཏགས་སུ་བཤད་པས་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་གཤིས་སམ་རང་བཞིན་ལ་བྱ་ཞིང་གཞན་དབང་དེར་ཡོད་པ་ཀུན་བཏགས་ཡིན་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པའི་ཡུལ་ན་དེ་ཡོད་པ་ཡོངས་གྲུབ་བོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ངོ་བོ་ཉིད་ནི་གཤིས་སམ་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་པའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་མེད་རྒྱུའི་ངོ་བོ་དེ་གནས་ལུགས་དང་། དགག་བྱའི་བདག་ལ་བྱས་ནས་དེར་མ་གྲུབ་པ་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱིས་སྟོང་པ་གཞན་དབང་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་བློ་ལ་གནས་ལུགས་སུ་སྣང་བ་དེ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་དང་སེམས་ཙམ་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ལུགས་ལ་འཇོག་ཚུལ་དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མེད་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཉིད་གནས་ལུགས་ཁོ་ན་ལ་འཇོག་པ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དགག་བྱའི་བདག་དེའི་སྐབས་ཀྱི་མེད་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཉིད་དེར་འཇོག་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། དེའི་སྐབས་ཀྱི་མེད་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་ལ་གནས་ལུགས་ཡིན་མིན་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེའི་དངོས་བསྟན་གྱི་དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཡིན་ན་གནས་

229

དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཟིན་བྲིས།

ལུགས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། སྤྱོད་འཇུག་ལས། བཏགས་པའི་དངོས་ལ་མ་རེག་པར། །དེ་ཡི་དངོས་མེད་འཛིན་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ཁོ་ན་རེ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་ཀྱི་མེད་རྒྱུའི་ངོ་བོ་དེ་ཡང་ཡིན། ཀུན་བཏགས་ཀྱང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་ཡིན་ན་དགག་བྱ་ཆོས་བདག་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། སྔར་གྱི་དེས་ཁེགས་ཟིན་ལ། ཡང་ཁ་ཅིག་གིས། དེ་ལ་ཞིབ་ཆ་བྱས་ནས་དེའི་དངོས་བསྟན་གྱི་མེད་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཡང་ཡིན་ཀུན་བཏགས་ཀྱང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་ཡིན་ན་ཆོས་བདག་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལ་བདག་གཉིས་ཀ་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་དངོས་བསྟན་གྱི་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པས་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་ལ་གཙོ་བོ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དང༌། ཕལ་པ་ཉན་རང་གི་བདག་མེད་གཉིས་ལ་སྦྱར་ནས་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དབུས་མཐའ་ལས། རྣམ་དག་སྤྱོད་ཡུལ་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །གཅིག་པུ་ཁོ་ནར་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཞེས་དང༌། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ལམ་འདི་སྒྲུབ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཐེག་གསུམ་རང་རང་གི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་བཤད་པ་དབུ་མ་ལས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་སོགས་བཤད་པའི་བཤད་བྱ་རྩ་བའི་མདོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པས་དམིགས་པ་དང་འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་སྔར་བཤད་ཟིན་ཅིང་། དགོངས་འགྲེལ་ལས། ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་བཤད་པའི་སྐབས་ཀྱི་རྣམ་དག་ལམ་དེ་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་གའི་ལམ་ཡོད་པར་ཐལ། རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པས་ཞེས་པའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་རྣམ་དག་ལམ་དེ་ལ་ཐེག་པ་གསུམ་གའི་ལམ་དང་རྣམ་དག་དེ་ལ་དེའི་དམིགས་ཡུལ་ཡོངས་གྲུབ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གསུམ་གྱི་དམིགས་ཡུལ་ཡོངས་གྲུབ་ལ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དགོངས་འགྲེལ་ལས། དེ་དག་གི་ཆོས་དེ་ཐོས་ནས་གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་མངོན་

230

དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད།

པར་ཞེན་པ་མེད་པས། སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དེ་ལ་མཚན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་དང༌། དོན་དམ་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་དུ་མོས་པར་བྱེད་ཅེས་པ་ནས། དེ་ལ་སེམས་ཅན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པའི་རིགས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ལམ་འདི་ཉིད་དང་སྒྲུབ་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་དང་བདེ་བ་བླ་ན་མེད་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་འཐོབ་པར་འགྱུར་ལ། སེམས་ཅན་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་ནི། བདག་ཉིད་ནི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་དག་པའི་ལམ་གཅིག་པུ་ཡང་ཡིན་ལ། རྣམ་པར་དག་པ་ཡང་གཅིག་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས་ཀྱང༌། དེ་ལྟར་འོག་ཏུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་གང་གིས་དྲང་ངེས་འབྱེད་པའི་དགོངས་འགྲེལ་བརྩམས་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་པའི་འགྲེལ་ཚུལ་དེ་ཡིན་ན། དགོངས་འགྲེལ་ལས་གྲུབ་དོན་གྱི་མདོ་ཚན་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་བའི་འགྲེལ་ཚུལ་དེ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། གཞུག་པ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པའི་མདོ་སོགས་དགོངས་ལྡེམ་དགོངས་བརྒྱད་ཀྱི་སྒོ་ནས་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་བའི་འགྲེལ་ཚུལ་མཐའ་དག་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་གཉིས་ཀྱིས་དགོངས་ལྡེམ་དགོངས་ཀྱི་མདོ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་ཚུལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ། རྩ་བར་འདོད་ན། གདུལ་བྱ་མ་ངེས་པའི་རིགས་ཅན་ཁ་ཅིག་རྗེས་སུ་བཟུང་ནས་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པར་གསུངས་པའི་མདོ་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་བའི་འགྲེལ་ཚུལ་དེ་གྲུབ་དོན་གྱི་མདོ་ཚན་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་བའི་འགྲེལ་ཚུལ་དེ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་པ་དེ་དེའི་སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་འཁོར་ལོ་དང་པོར་བཀའ་སྩལ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང༌། འཁོར་ལོ་བར་བར་བཀའ་སྩལ་པའི་མེད་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་གཉིས་གང་རུང་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་

231

དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཟིན་བྲིས།

ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས། དགོངས་འགྲེལ་ལས་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་གསུངས་པ་བདག་མེད་པའི་ལྟ་བ་སྟོན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་འཇོག་པ་ཡིན་གྱི། འཁོར་གྱི་འདུ་ཐེབས་དང༌། སྟོན་པའི་སྐུ་ཚེའི་ཚིགས་ལ་སོགས་པས་འཇོག་པ་མིན་གྱི། བརྗོད་བྱའི་ངོས་ནས་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ནས། མདོ་སྡེ་གཞན་རྣམས་འདིའི་དྲང་ངེས་དཔྱོད་པའི་གཞིར་འོངས་དོན་མེད་ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་དུག་ལྔ་ལ་སྤྱོད་པའི་གཉེན་པོ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པའི་མདོ་རེ་རེ་ནས་སྐྱོན་དུ་གཏོང་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱ། ཡང་ཁ་ཅིག །ལུང་འདི་ལ་འཁྲུལ་ནས་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པའི་མདོ་བཞིའི་སྒོ་ནས་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་ཚུལ་མེད་ཟེར་བ་དང༌། ཡང་ཁ་ཅིག །གཞུག་པ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པའི་མདོ་དང༌། དོན་གཞན་ལ་དགོངས་པའི་མདོ་གཉིས་འགལ་ཟེར་བ་དང༌། ཡང་ཁ་ཅིག །བསྒྱུར་བ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པའི་མདོ་དང༌། དོན་གཞན་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པའི་མདོ་གཉིས་འགལ་ཟེར་བ་དང༌། ཡང་ཁ་ཅིག །གཞུག་པ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པའི་མདོ་དུས་དང་པོར་རང་སྡེ་དང་གཞན་སྡེ་ཁ་ཅིག་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཆེད་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ཁོ་ན་ལ་སྦྱོར་ཟེར་བ་དང༌། ཡང་ཁ་ཅིག །ཆོས་བདག་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ཁོ་ན་ལ་སྦྱོར་ཟེར་བ་ལྔ་པོ་རེ་རེ་ལ། འོ་ན་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཞུག་པ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པའི་མདོའི་སྒོ་ནས་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་ཚུལ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱེད་ཅག་གིས་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པའི་མདོ་བཞིའི་སྒོ་ནས་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་ཚུལ་མེད་པར་འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཞུག་པ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པའི་མདོའི་སྒོ་ནས་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་ཚུལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཞུག་པ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པའི་མདོའི་སྒོ་ནས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་རྣམས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྟོན་པའི་སྣོད་དུ་རུང་ལ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་ན་ཆད་ལྟ་སྐྱེ་བས་དེ་བཟློག་པ་དང༌། སྐྲག་པ་སྤངས་

232

དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད།

པའི་ཕྱིར་དུ་ཆོས་བདག་ཡོད་པར་བསྟན་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལ་གཞུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་དེ་ལྟར་བསྟན་པར་མཛད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཚུལ་དེ་ཉིད་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། གཞུག་པ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་དང༌། །ཞེས་པའི་ཐད་ཀྱི་དབྱིག་གི་གཉེན་པོའི་འགྲེལ་པ་ལས། གཞུག་པ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ནི་ཉན་ཐོས་རྣམ་པར་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ། བསྟན་པ་ལ་གཞུག་པའི་དོན་དུ་མི་སྐྲག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་དང༌། བཙུན་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་མཛད་པའི་མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་བཤད་ལས། ཉན་ཐོས་རྣམས་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཡོད་དོ་ཞེས་ཆོས་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ནས་གང་ཟག་ལ་བདག་མེད་པར་འཛུད་པར་སྤྱོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་བར་བ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པའི་མདོ་བཞིའི་སྒོ་ནས་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་ཚུལ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་དམ་བཅའ་ལྔ་རེ་རེ་ནས་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་བར་བ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པའི་མདོ་བཞིའི་སྒོ་ནས་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པའི་མདོའི་སྒོ་ནས་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་བ་གང་ཞིག །ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་གསུངས་པའི་སྒྲས་ཟིན་ལ་ཁྱད་པར་མ་ཕྱེ་བར་སྒྲས་ཟིན་གྱི་དོན་ལས་གཞན་པའི་དོན་གཉིས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་གསུམ་ལ་སྦྱར་ནས་ཁྱད་པར་ཕྱེ་ནས་དོན་གཞན་ལ་དགོངས་པའི་སྒོ་ནས་དྲང་དོན་དུ་བཀྲལ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དང་པོ་གང་ཞིག །ཕྱི་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། མཚན་ཉིད་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་དང༌། །ཞེས་པའི་ཐད་ཀྱི་དབྱིག་གཉེན་གྱི་འགྲེལ་བཤད་ལས་མཚན་ཉིད་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ནི་ཀུན་བཏགས་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ལ་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་མ་སྐྱེས་པ་ལ་སོགས་པར་བསྟན་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ། བཙུན་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་བཤད་ལས། ཐེག་བསྡུས་སོགས་ལས་

233

དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཟིན་བྲིས།

མེད་ཅེས་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀུན་བཏགས་ལ་སྦྱོར་བ་དང༌། སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་གཞན་དབང་ལ་སྦྱོར་བ་དང༌། བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་དང་ལམ་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་གྲུབ་ལ་སྦྱར་ནས་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། མཉམ་པ་ཉིད་དང་དོན་གཞན་དང༌། །ཞེས་པའི་ཐད་ཀྱི་དབྱིག་གཉེན་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས། དོན་གཞན་ལ་དགོངས་པ་ནི་འདི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་མ་སྐྱེས་པའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལ་སོགས་སུ་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ་དོན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ཁ་ཅིག །གཞུག་པ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ནི་ཉན་ཐོས་རྣམས་ལ་སྟེ་ཞེས་པའི་ལུང་ལ་འཁྲུལ་ནས་དེའི་སྐབས་ཀྱི་ཉན་ཐོས་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་ཁྱབ་ཟེར་བ་དང༌། ཡང་ཁ་ཅིག །གཞུག་པ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པའི་མདོས་ཁ་དྲངས་པས་གཞུག་ཡུལ་གྱི་གདུལ་བྱ་ཡིན་ན། ཉན་ཐོས་སམ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ཁོ་ན་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཉན་ཐོས་མ་ཡིན་པའི་ཉན་ཐོས་སྡེ་པར་གྱུར་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མདོ་སྡེ་པར་གྱུར་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྟོན་པའི་སྣོད་རུང་ལ། རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སྟོང་པར་བསྟན་ན་སྐྲག་པར་འགྱུར་བས་འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་སྒྲས་ཟིན་ལྟར་ཁས་ལེན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཐེག་བསྡུས་སོགས་ཀྱི་ལུང་གི་ཚིག་ཟིན་ལ་འཁྲུལ་ནས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཅེས་གསུངས་པ་ཀུན་བཏགས་ཁོ་ན་ལ་སྦྱོར་ཟེར་ན། འོ་ན་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཅེས་གསུངས་པ་དེ་ཀུན་བཏགས་ཁོ་ན་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པར་ཐལ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཅེས་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀུན་བཏགས་ཁོ་ན་ལ་སྦྱོར་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཅེས་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་མེད་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ཉིད་

234

དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད།

ཁོ་ན་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པར་ཐལ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཅེས་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀུན་བཏགས་ཁོ་ན་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་ཁ་ཅིག་མ་ཁྱབ་ཟེར། འདོད་ན། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་གསུངས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སུམ་ཅུ་པ་ལས། ངོ་བོ་ཉིད་ནི་རྣམ་གསུམ་གྱི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ལུང་དོན་མ་གྲུབ་པར་ཐལ་ལོ། །ཁ་ཅིག་ལྡེམ་པོར་དགོངས་ནས་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་གདུལ་བྱ་ལ་དགོས་པའི་དབང་གིས་གསུངས་པ་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་གདུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་ལ་དགོས་པའི་དབང་གིས་སྒྲས་ཟིན་དེ་ལ་དེ་ལྟར་གསུངས་པས་མ་ཁྱབ་པ་གང་ཞིག །དངོས་བསྟན་ལ་དེ་ལྟར་གསུངས་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཁྱད་པར་མ་ཕྱེ་བར་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཡེ་མེད་དུ་གསུངས་པ་དེ་གདུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་ལ་དགོས་དབང་གིས་སྒྲས་ཟིན་ལ་གསུངས་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དེ་མཚན་ཉིད་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པའི་བསྟན་ཚུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དབྱིག་གཉེན་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས། མཚན་ཉིད་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ནི་ཀུན་བཏགས་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ལ་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་མ་སྐྱེས་པ་སོགས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱད་པར་མ་ཕྱེ་བར་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་ཡེ་མེད་དུ་གསུངས་པ་དེ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་དོན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས། དེས་ན་འདི་དག་གིས་མ་ཕྱེ་བར་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་འཆད་པ་ཡུམ་གྱི་མདོའི་དོན་ཡིན་ཡང་དེ་དྲང་དོན་ཡིན་ཞེས་མི་འགྲེལ་གྱི། དེ་འདྲ་བ་དེ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་གཟུང་དུ་མི་རུང་བའི་དོན་དེ་ཙམ་ཞིག་ཏུ་མ་ངེས་ཀྱི་ད་དུང་དེའི་དོན་བཤད་དགོས་པའི་སྒོ་ནས་དྲང་དོན་དུ་འཆད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་

235

དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཟིན་བྲིས།

ཁྱད་པར་མ་ཕྱེ་བར་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་མཉམ་དུ་གསུངས་པ་དེ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་སྒྲས་ཟིན་གྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དེའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བ་ལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བས་དེ་དེའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དེ་དེའི་བརྗོད་བྱར་མ་བསྟན་ཀྱང་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྨྲ་བས་དེ་ལ་ཞེན་ནས་ཁས་ལེན་པ་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཕ་དང་མ་ནི་གསད་བྱ་ཞིང༌། །ཞེས་པའི་མདོ་འདིས་ཕ་མ་གཉིས་གསད་བྱ་བརྗོད་བྱར་བྱས་ནས་སུ་གང་ལ་ཡང་མ་བསྟན་ཀྱང༌། དེའི་སྒྲས་ཟིན་ལ་ཕ་མ་གཉིས་གསད་བྱ་འབྱུང་བ་མི་འགལ་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་གཉེན་པོ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པའི་མདོའི་སྒོ་ནས་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་པར་ཐལ། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དེ་གཉེན་པོ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པའི་མདོའི་སྒོ་ནས་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་བསྒོམ་བྱའི་བདག་མེད་ལ་ཕྲ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མ་ཕྱེ་བར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཙམ་བསྒོམ་པས་ཆོག་པར་ཉན་ཐོས་སྡེ་པས་ཁས་ལེན་པ་དེ་གཉེན་པོ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པའི་དོན་དང༌། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་བསྒོམས་པར་ཤེས་སྒྲིབ་སྤོངས་པ་དང་དེའི་གཉེན་པོར་བསྟན་པ་སུ་གང་གིས་ཀྱང་མི་བཞེད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་བར་བ་དེ་གཉེན་པོ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པའི་སྒོ་ནས་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་རིགས་པར་ཐལ། དེ་སྒྲིབ་པ་བརྒྱད་པོ་གང་རུང་གི་གཉེན་པོར་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྒྲིབ་པ་བརྒྱད་པོ་འདྲེན་པའི་ཚེ། སངས་རྒྱས་ལ་བརྙས་པའི་སྒྲིབ་པ། ལེ་ལོའི་སྒྲིབ་པ། ཅུང་ཟད་ཆོག་པ་སོགས་འདྲེན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལ་བརྙས་པ་དང༌། །ལེ་ལོ་ཅུང་ཟད་ཆོག་འཛིན་དང༌། །ང་རྒྱལ་འདོད་ཆགས་སྤྱོད་པ་དང༌། །འགྱོད་དང་མ་ངེས་ལྡོག་པ་ནི། །སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སྒྲིབ་པ་བརྒྱད་འདྲེན་པའི་ཚེ་སངས་རྒྱས་ལ་བརྙས་པའི་སྒྲིབ་

236

དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད།

པ། ལེ་ལོའི་སྒྲིབ་པ། ཅུང་ཟད་ཆོག་འཛིན་གྱི་སྒྲིབ་པ་སོགས་བརྒྱད་འདྲེན་ཀྱང༌། དེའི་གཉེན་པོ་མཉམ་པ་ཉིད་ལ་དགོངས་པ་སོགས་མདོ་བརྒྱད་འདྲེན་རིགས་པའི་ཕྱིར། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། དེ་ཡི་གཉེན་པོ་ཐེག་མཆོག་གསུངས། །ཞེས་པའི་ཐད་ཀྱི་དབྱིག་གཉེན་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས། གཉེན་པོ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ནི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་འདུལ་བ་བལྟ་བར་བྱ་སྟེ། དེའི་གཉེན་པོ་ཐེག་པ་མཆོག་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་བར་བ་བསྒྱུར་བ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པའི་སྒོ་ནས་དྲང་དོན་དུ་འགྲེལ་རིགས་པར་ཐལ། དེ་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མདོ་བཞི་པོ་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མདོ་བཞི་པོ་གང་རུང་ཡིན་ན་བསྒྱུར་བ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པའི་མདོ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། ཀུན་བཏུས་ལས། བསྒྱུར་བ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་རྣམ་པར་ངེས་པ་གང་ཞེ་ན། མིང་གི་ཚོགས་དང༌། ཚིག་གི་ཚོགས་དང༌། ཡི་གེའི་ཚོགས་ཀྱི་དོན་གཞན་དུ་བརྗོད་ཅིང་དོན་གཞན་དུ་བསྒྱུར་བ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་བསྒྱུར་བ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པའི་སྒོ་ནས་དྲང་དོན་དུ་འཆད་རིགས་པར་ཐལ། དེ་གྲུབ་མཐའ་རང་རང་ལ་གྲགས་པའི་ཡི་གེ་ངན་པ་མ་གྲགས་པའི་དོན་ཟབ་མོ་གཞན་དུ་བསྒྱུར་ནས་འཆད་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་དགོངས་པ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ས་བོན་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་སོགས་སྣང་བ་དེ་ཀུན་གཞི་ལ་སྦྱར་ནས། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་བར་མཐའ་གཉིས་ཀྱི་ཀུན་གཞི་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དེ་ཀུན་གཞི་མི་འདོད་པའི་དབུ་མ་ཐལ་རང་དག་གིས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་སམ་བདེར་གཤེགས་སྙིང་པོ་རང་བཞིན་གནས་རིགས་ལ་ཀུན་གཞིའི་སྒྲས་བཏགས་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། རྒྱན་སྟུག་པོ་བཀོད་པ་ལས། ས་རྣམས་སྣ་ཚོགས་ཀུན་གཞི་སྟེ། །བདེར་གཤེགས་སྙིང་པོ་དགེ་བའང་དེ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་གཟུགས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཀྱི་དོན་དམ་པར་མེད་དོ། །ཞེས་པ་ནས། རྣམ་མཁྱེན་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཀྱི་དོན་དམ་

237

དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཟིན་བྲིས།

པར་མེད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱི་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་དངོས་སུ་བཤད་པའི་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་གཉིས་ཁོ་ན་ལ་སྦྱར་ནས་བཤད་ཟེར་ན། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཚུལ་དང་དོན་དམ་པར་མེད་ཚུལ་བཅུ་གསུམ་རེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དབུ་མ་སྣང་བ་ལས། སེམས་ཙམ་པས་དབུ་མ་པ་ལ་ཁྱོད་ཀྱི་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཚུལ་དེ་གང་ལ་བྱེད་ཅེས་བརྒལ་ལན་དང་བཅས་ནས་དབུ་མའི་ལམ་བཅུ་གསུམ་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སྒྲས་ཟིན་ལ་བསྟན་པ་དེ་གཉེན་པོ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་དེ་རྣམ་གཡེང་གི་རྟོག་པ་བཅུའི་གཉེན་པོར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་བཅུ་བསྟན་པ་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཐེག་བསྡུས་ལས། རྣམ་གཡེང་གི་རྟོག་པ་བཅུའི་གཉེན་པོ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཡེང་གི་རྟོག་པ་བཅུ་པོ་རེ་རེའི་གཉེན་པོ་རྒྱས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། འདིར་བསྟན་འཁོར་ལོ་བར་མཐའ་གསུམ་གྱིས་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བ་ལ་བརྟེན་ནས། དབུ་སེམས་ཀྱི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་དག་གིས་དབུ་མའི་ལམ་བཅུ་གསུམ་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་བཀྲལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས། འོད་སྲུངས་དབུ་མའི་ལམ། ཞེས་པ་ནས། བསྐལ་པ་འབུམ་དུ་བསགས་པ་ཡང་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་སོ་སོར་རྟོག་པ་གཅིག་གིས་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་དབུ་མའི་ལམ་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་བློ་བརྟན་གྱིས་མཛད་པའི་འོད་སྲུངས་ལེའུའི་འགྲེལ་པ་ལས། འདི་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དབུ་མའི་ལམ་ནི་རྣམ་པ་བཅུ་གསུམ་དུ་སྟོན་ཏེ། གང་ཟག་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་སྟོན་པ་དང༌། གང་ཟག་ལ་བདག་མེད་པ་དང༌། ཞེས་སོགས་དང༌། དབུ་མ་ལས། ཐ་དད་དང་ནི་གཅིག་མཐའ་དང༌། །ཉན་ཐོས་མི་རྟག་མཐའ་དང་ནི། །ཞེས་སོགས་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་དབུ་མའི་ལམ་རྒྱས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། དབུ་སེམས་ཀྱི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་དྲང་ངེས་ཕྱེ་བ་ལ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཀྱི་དྲང་ངེས་ཕྱིན་ཅི་མ་

238

དྲང་ངེས་རྣམ་འབྱེད།

ལོག་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀུན་རྫོབ་དང༌། དོན་དམ་གྱི་རིམ་པ་ཉམས་སུ་བླངས་ནས་གདུལ་བྱ་མཐའ་ཡས་པ་ལ་བསྐོར་བས། རྒྱལ་བའི་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ཕ་རོལ་མཆོག་ཏུ་འགྲོ་བར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཚུལ་དེ་ཉིད་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་དབུ་མ་འཇུག་པ་ལས། ཀུན་རྫོབ་དེ་ཉིད་གཤོག་ཡངས་དཀར་པོ་རྒྱས་གྱུར་པ། །ངང་པའི་རྒྱལ་པོ་དེ་ནི་སྐྱེ་བོའི་ངང་པ་ཡི། །མདུན་དུ་བདར་ནས་དགེ་བའི་རླུང་གི་ཤུགས་སྟོབས་ཀྱིས། །རྒྱལ་བའི་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ཕ་རོལ་མཆོག་ཏུ་འགྲོ །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སརྦ་མསྟུ་ཛ་ག་ཏཾ།
མངྒ་ལཾ།

239

མཆོད་བརྗོད།

༄༅། །རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཐའ་དཔྱོད་ལུང་དང་རིགས་པའི་གཏེར་མཛོད་བློ་གསལ་དགའ་བ་
བསྐྱེད་པའི་ཕྲེང་མཛེས་
བཞུགས་སོ། །

མཆོད་བརྗོད།

ན་མོ་གུ་རུ་བཻ་ཀ་སི་ཏཱ་མཉྫུ་གྷོ་ཥཱ་ཡ། ཙམ་ཀ་མ་ཏྲི་སྭ་ར་སྭ་སྟི་བྷྱཿ །པྲ་ཛྙཱ་ཨ་ནུ་ཏཱ་ར་པྲ་ཡཙྪ་ཏུ་མཾ་སརྦ་པརྵ་ཙྪ། སྙིང་སྟོབས་མཆོག་གིས་རྣམ་འདྲེན་སྟོང་ལས་པད་དཀར་ལྟར། །བསྔགས་འོས་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་རྟེན་འབྱུང་བྱེ་བའི་འོད། །ལྟ་ངན་རྨོངས་སྟུག་མུན་ཚོགས་མཐར་བྱེད་ཕན་བདེའི་ལམ། །གསལ་བྱེད་བརྒྱ་སྤྲོ་ཐུབ་དབང་ཉི་མའི་གཉེན་ལ་འདུད། །དབང་སྔོན་ཟུར་ཕུད་གཡོ་ལྡན་གསེར་སྦྱངས་རི། །ལི་ཁྲིའི་ཆར་གྱིས་སྦགས་འདྲའི་སྐུ་དྲན་ཅིང༌། །སྔགས་བཟླས་ཉེ་བས་བོས་སོ་རྒྱལ་ཀུན་ཡབ། །འཆད་རྩོད་རྩོམ་པའི་མཆོག་ཏུ་བདག་གྲུབ་མཛོད། །བདུད་རྩིས་བྱུགས་སམ་ཤེལ་རྫིང་ནས་འོངས་སམ། །མཛེས་སྡུག་འབུམ་གྱིས་སྤྲས་པའི་རབ་དཀར་སྐུའི། །ཞལ་རས་སྤྱན་དང་མཆོག་སྦྱིན་ཕྱག་རྐྱོངས་ལ། །རྣམ་དཔྱོད་སྒོ་བརྒྱ་ད་ཕྱེ་མཁྱེན་པའི་གཏེར། །འཛུམ་ཞལ་དྲན་པས་ཐུགས་རྗེའི་ཟླ་ཟེར་གྱིས། །མཁས་གྲུབ་ཡོངས་ཀྱི་ཀུནྡ་སྐྱོང་ན་ཁྱོད། །རྟག་དྲན་འདུད་དོ་ད་གཟིགས་སྨྲ་སྟོན་མ། །ཀྱེ་མ་འདི་ཡི་དོན་འདི་རྟོགས་ན་ཞེས། །མདོ་རྒྱུད་དགོངས་འགྲེལ་བདུད་

240

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

རྩིའི་དགའ་སྟོན་ལ། །སྐྱེ་རྒུ་འགོད་མཁས་རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་པ། །ཡབ་སྲས་བརྒྱུད་པར་བཅས་ལ་གུས་ཕྱག་འཚལ། །ཤིང་རྟ་ཆེ་བཞིན་གསུང་རབ་ཀུན་ལ་མཁས། །ལྷག་བསམ་དག་པས་ཕྱག་ན་པདྨ་དངོས། །འཛམ་གླིང་རྒྱན་གྱི་ཞལ་སྐྱིན་བདག་གི་བཤེས། །རྒྱལ་ཀུན་ཁྱབ་བདག་མཆོག་སོགས་རྣམས་ལ་འདུད། །གང་ཞིག་ཤེས་པ་ཙམ་གྱིས་ལྟ་ངན་ཚོགས། །གཅོད་བྱེད་རྟེན་འབྲེལ་ལམ་གྱིས་བགྲོད་བྱེད་ལ། །མི་ཤེས་བྱིས་པའི་དྲི་མ་མང་བགོས་པ། །དག་བྱེད་རྣམ་དཔྱོད་མེས་པོའི་ཐོད་ལས་འབྱིན། །

241

འཕྲོས་སྦྱོར།

འཕྲོས་སྦྱོར།

དེ་ལ་འདིར་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དཀའ་གནས་ཅུང་ཟད་འཆད་པ་ལ། འཕྲོས། སྦྱོར་བ། མཐའ་དཔྱད་པ་གསུམ། དང་པོ་ནི། དེ་ནས་སེང་གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་པའི། །ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྙོམས་ཞུགས། ཞེས་པ་ལས་འཕྲོས། འཕྲོས་ཚུལ་དེའི་རྗེས་སུ་ལམ་སྒོམ་སེམས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་བྱེད་ཅེ་ན། གཏི་མུག་གི་གཉེན་པོར་ལྟ་ངན་ཐམས་ཅད་འཇིག་བྱེད་ཆེན་པོ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ལུགས་འབྱུང་བཟློག་ལ་སྒོམ་པ་དང་སེམས་པར་བྱེད། ཅེས་འཆད་པར། ནས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་ལུགས་མཐུན་དང༌། །ལུགས་མི་མཐུན་ལ་རྟོག་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས།
གཉིས་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀུན་ཉོན་དང་རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་སུ་བསྡུས་ནས་ལུགས་འབྱུང་བཟློག་ཏུ་སྒོམ་ཚུལ་དང་སེམས་ཚུལ་ཡོད་དེ། མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་འབྱུང་བ་སོགས་ལུགས་འབྱུང་དང༌། རྒ་ཤི་གང་ལས་བྱུང་ན་སྐྱེ་བ་ལས་བྱུང་བ་སོགས་ལུགས་བཟློག་སྟེ་ཀུན་ཉོན་ཕྱོགས་ཀྱི་ལུགས་འབྱུང་བཟློག་གཉིས་དང༌། མ་རིག་པ་འགག་པས་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་འབྱུང་རྒྱུའི་འདུ་བྱེད་རྣམས་འགག་པ་སོགས་ལུགས་འབྱུང་དང༌། རྒ་ཤི་འགག་པ་གང་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་ན་སྐྱེ་བ་འགག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་སོགས་རྣམ་བྱང་ལུགས་བཟློག་སྟེ་རྣམ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་ལུགས་འབྱུང་བཟློག་གཉིས་དང་བཞིའི་སྒོ་ནས་སྒོམ་སེམས་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར། འཆད་པར་དྲངས་མ་ཐག་པ་བྱུང༌། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱིས་བསྡུས་པ་སྒོམ་ཚུལ་ཁོ་ནར་མ་ཟད་དོན་དམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྒོམ་ཚུལ་སོགས་དུ་མ་ཡོད་དེ་སྤྱོད་འཇུག་སོགས་ཀྱིས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་སྒོམ་ཚུལ་དང༌། སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་ལམ་དང་འབྲེལ་པའི་སྒོམ་ཚུལ་གསུམ་དང༌། ཐེག་པ་གསུམ་དང་འབྲེལ་བའི་སྒོམ་ཚུལ་གསུམ་སོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་དང་འབྲེལ་བའི་སྒོམ་ཚུལ་ལ་གཞུང་འདི་དང༌། འཇུག་པར། དང་པོར་ང་ཞེས་བདག་ལ་ཞེན་གྱུར་

242

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

ཅིང༌། །ནས། འགྲོ་ལ་སྙིང་རྗེ་ཞེས་པ་དང༌། ས་བཅུ་པ་ལས་ཀྱང་བཤད་པ་དང༌། ཉན་རང་གིས་ཀྱང་དེ་བསྒོམས་ནས་དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་པར་བཤད་པ་མང་བ་དེའི་ཕྱིར། ས་ལུ་ལྗང་པའི་མདོར་གསུངས་པའི་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྒོམ་ཚུལ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བདེན་བཞིའི་བླང་དོར་དང་རྟག་ཆད་ཀྱི་ལྟ་བ་སྤོང་བ་སོགས་ལ་མཁས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

243

སྤྱི་དོན།

སྤྱི་དོན།

གསུམ་པ་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ། སྤྱིའི་རྣམ་བཞག་བཤད་པ། བྱེ་བྲག་གི་དོན་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། སྒྲ་དོན། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། འདོད་ཚུལ་བཞི། དང་པོ་ལའང་ལྟར་སྣང་དགག འཐད་ལྡན་བཞག རྒྱ་གར་མཁས་མང་གི་བཞེད་ཚུལ་གསུམ། དང་པོ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྐད་དོད་པྲཱ་ཏཱི་ཨི་ཏཱི། ས་མུཏྤཱ་ད་ཞེས་འབྱུང་བ་ལས། པྲ་ཏཱི་འཕྲད་པ། ཨཱི་ཏཱི་ནི་ལྟོས་པ་དང༌། ས་མུཏྤཱ་ད་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་ལ་འཇུག་ཟེར་ན། འོ་ན། བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་སྐད་དོད་ལ་པྲཱ་ཏཱི་ཨི་ཏཱི་མི་དགོས་པར་ཐལ། ས་མུཏྤཱ་ད་གཅིག་པུས་ཆོག་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། ས་མུཏྤཱ་ད་ལ་ལྟོས་པའམ་རྟེན་པའི་སྐད་དོད་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྟེན་འབྱུང་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་འབྱུང་བ་ཙམ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། ཨི་ཏཱི་ལྟོས་པ་ལ་འཇུག་པའང་མི་འཐད་དེ། ཨི་ཏཱི་ནི་འགྲོ་བའི་བྱིངས་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལྱབ་ཀྱི་རྐྱེན་བྱིན་ནས་པྲ་ཏཱི་གོང་དུ་བཞག་ན་ལྟོས་པ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་ཨི་ཏཱི་ནི་འགྲོ་བའི་དོན་ཏོ། །ལྱབ་ཀྱི་མཐའ་ཅན་པྲ་ཏཱི་ཏྱའི་སྒྲ་ནི་འཕྲད་པ་སྟེ་ལྟོས་པ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་པ་དང༌། མཛོད་འགྲེལ་ལས་ཀྱང༌། ཨི་ཏཱི་ནི་འགྲོ་བའི་བྱིངས་སོ། །ཞེས་དང༌། ལེགས་ལྡན་གྱིས། ཨི་ཏཱི་ནི་འགྲོ་བ་སྟེ། ཆས་པ་དང་འཇིག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲ་ཡང་མ་དག་གོ །འདི་དགག་འོས་སུ་མི་སྣང་ཡང་བློ་གསར་རྣམས་ལ་ཕན་ཆེད་ཙམ་མོ། །
གཉིས་པ་འཐད་ལྡན་ནི། ཤེས་པར་བྱ་བ་ཆོས་ཅན། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྐད་དོད་དུ་སམ་སྐྲྀ་ཏའི་ལེགས་སྦྱར་སྐད་དམ་ལྷའི་སྐད་དུ། པྲ་ཏཱི་ཏྱ་ས་མུཏྤཱ་ད་ཞེས་འབྱུང་བ་བསྒྱུར་ན། བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་དང༌། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དང༌། འཕྲད་ནས་འབྱུང་བའམ་ཡོད་པ་དང་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པ་རྣམས་སུ་འགྱུར་རོ། །པྲ་ཏཱི་པྲ་ཏྱ་ནི་ཕྲད་ལྟོས་རྟེན་གསུམ་དང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བ་

244

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

རྣམས་ལ་འཇུག །ས་མུཏྤཱ་ད་འབྱུང་བ་དང་སྐྱེ་བ་དང་ཡོད་པའམ་གྲུབ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ་ཕྲལ་ན་པྲ་ཏཱི་ནི་སོ་སོ་སོགས་ཟློས་པ་དང་ཨི་ཏྱ་ནི་འགྲོ་བ་སོགས་ལ་འཇུག་པ་གང་ཞིག །དེ་གཉིས་མཚམས་སྦྱར་ཉེར་བསྒྱུར་པྲ་ཏཱིའི་ནུས་པས་ཨི་ཏྱ་འགྲོ་བ་ལ་འཇུག་པ་དེ་འགྱུར་བའམ་བོར་ནས་ཕྲད་པ་སོགས་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འགྲེལ་བ་ཚིག་གསལ་ལས། ལེགས་ལྡན་འཆད་ཚུལ་བཤད་པའི་སྐབས་ལས། གཞན་དག་ནི་པྲ་ཏི་ནི་ཟློས་པའི་དོན་ཏོ། །ཨི་ཏཱི་ནི་འགྲོ་བ་སྟེ་ཆས་པ་དང་འཇིག་པའོ། །ཨི་ཏྱ་ནི་འགྲོ་བར་རུང་བ་དག་གོ །ཞེས་དང༌། མཛོད་རང་འགྲེལ་གྱི་བཙུན་པ་དཔལ་ལེན་འཆད་ཚུལ་སྐབས་སུའང༌། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བ་ནི་ཟློས་པའི་དོན་ནོ་ཞེས་དང༌། དེའི་འགྲེལ་བཤད་རྒྱལ་སྲས་མ་ལས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བ་ནི་ཟློས་པའི་དོན་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་དང་ཡོན་ཏན་དག་གིས་ཚིག་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་གཞི་ཐམས་ཅད་ཁྱབ་པར་བྱ་བར་འདོད་པ་ནི་ཟློས་པ་ཡིན་ཏེ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་དག་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང༌། དེ་ཉིད་ལས། འགྲོ་ཞིང་འཇིག་པར་རུང་བ་སྟེ། །མི་སྡོད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། པྲ་ཏཱི་མོཀྵ་སོ་སོར་ཐར་པ་ལ་བསྒྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། པྲ་ཏཱི་སོགས་ཉེར་བསྒྱུར་དང་ཕྲད་ན་སྐད་ཀྱི་བྱིངས་སམ་ས་བོན་འགྱུར་འགྲོ་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་པྲ་ཏིའི་སྒྲ་ཨི་ཙྪ་དང་ཕྲད་ན་པྲ་ཏིཙྪ་ཞེས་དང་བི་མ་ན་དང་ཕྲད་ན་པྲ་ཏཱི་བི་མ་ན་གཟུགས་བརྙན་དང༌། བནྡྷ་དང་འཕྲད་ན་པྲ་ཏཱི་བནྡྷ་འབྲེལ་བ། ཧ་ར་དང་འཕྲད་ན་པྲ་ཏཱི་ཧ་ར་སྒོ་མོའམ་མཆོད་པ་ལ་འཇུག་པ་བཞིན་འདིར་ཡང་ཨ་ཏྱ་དང་འཕྲད་པའི་པྲ་ཏཱི་ཏྱ་ནི་ཕྲད་པ་དང་ལྟོས་པ་དང་རྟེན་འབྲེལ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཟླ་བས། པྲ་ཏཱི་རྟེན་ཅིང་ནི་ཕྲད་པའི་དོན་ཡིན་ཞིང་ཨི་ཏྱ་འབྲེལ་བ་འགྲོ་བའི་དོན་ཡིན་ལ། ཚོགས་པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བའི་སྒྲ་ནི་ཕྲད་པ་ཉིད་ཡིན་པར་འཆད་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་དང༌། མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་རྒྱལ་སྲས་མ་ལས། ཡོངས་སུ་བསྒྱུར་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐད་ཀྱི་བྱིངས་དོན་དུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཉེ་

245

སྤྱི་དོན།

བར་བསྒྱུར་བ་ནི་ཕྲད་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པས། ཨི་ཏཱི་ཞེས་བྱ་བ་འདིའི་འགྲོ་བའི་དོན་བོར་ནས་ཕྲད་དོན་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་།སྒྲའི་ངག་རྒྱུན་ལས། ཉེ་བར་བསྒྱུར་བའི་དབང་གིས་ནི། །སྐད་ཀྱི་བྱིངས་ནི་ཡོངས་བསྒྱུར་ཏེ། །གངྒཱའི་ཆུ་ནི་མངར་མོད་ཀྱང༌། །རྒྱ་མཚོའི་ཆུ་ཡིས་ཇི་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་གཉིས་པ་ས་མུཏྤཱ་ད་འབྱུང་སྐྱེ་ལྟོས་གྲུབ་བཞི་ལ་འཇུག་པར་ཐལ། སྤྱིར་སམ་ཡང་དག་པ་དང་འདུ་བ་སོགས་དང་ཨུཏ་སྟེར་དང་ཕྱི་མ་སོགས་དང༌། པཱ་ད་ཡོད་པ་དང་རྐང་པ་སོགས་ལ་འཇུག་པ་གང་ཞིག །འདིའི་སམ་འདུ་བའི་དོན་དང༌། ཨུཏྤཱ་ད་སྐྱེ་བ་དང་འབྱུང་བ་དང༌། ཡོངས་གྲུབ་སོགས་ལ་འཇུག་པས་ན་སྐད་དོད་སྐབས་སྟོབས་ཀྱི་སྐྱེ་ཡོད་གྲུབ་ཅི་རིགས་ལ་བསྒྱུར་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སམ་ཡང་དག་པ་དང་སམ་ཀ་ར་འདུས་བྱས་དང་ཨུཏྟནྟྲ་རྒྱུད་བླ་མའམ་ཕྱི་མ་དང་པཱ་ད་ནི། རྣམ་བཤད་རིག་པ་ལས། པཱ་ད་ཞེས་བྱ་མྱ་ངན་འདས། །རྐང་པ་ཚད་དང་ཡུལ་ཚད་དང༌། །བཞི་དང་བདེན་གཉིས་གོམ་པའི་གནས། །རྗེས་མ་ཚིག་ལ་འབོད་པ་ཡིན། །ཞེས་བྱ་བ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འདི་ལ་ཉེར་བསྒྱུར་དབང་གིས་འགྱུར་ནས་དེ་བཞི་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཟླ་གྲགས་ཀྱིས། ས་མུད་གོང་ན་ཡོད་པའི་པ་ད་ནི་འབྱུང་བའི་དོན་ཅན་ཡིན་པས་ས་མུད་པ་དའི་སྒྲ་ནི་འབྱུང་བ་ལ་འཇུག་གོ །ཞེས་དང༌། ལེགས་ལྡན་འདོད་པ་བརྗོད་པའི་སྐབས་སུ། འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་ནི་སྐྱེ་བའི་དོན་ཡིན་པས། ཞེས་དང༌། མཛོད་འགྲེལ་ལས། པ་ད་ནི་ཡོད་པའི་དོན་ཏོ། །ཞེས་དང༌། དེའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། པ་ད་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང༌། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། སམ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉེར་བསྒྱུར་བས་ནི་འདུས་པའི་དོན་སྟོན་པའི་ཕྱིར། ཨུད་གོང་ན་ཡོད་པའི་པ་ད་ནི་འབྱུང་བའི་དོན་ཏོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐད་ཀྱི་བྱིངས་བསྒྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་འདིར་འབྱུང་བའམ་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བ་ཞེས་ཐོབ་པར་སྣང་བ་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་མ་བསྒྱུར་སྙམ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། དོན་ལྷག་པ་ཆེར་མི་སྣང་བའི་ཉེར་བསྒྱུར་ཚེ་ཅི་བདེར་བསྒྱུར་བར་ལོ་པཎ་གྱི་བཀས་བཅད་པའི་

246

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

ཕྱིར་ཏེ། སྒྲ་སྦྱོར་བམ་གཉིས་ལས། དོན་ལྷག་པར་བསྙེགས་པ་མེད་པ་རྣམས་ནི་ཚིག་གི་ལྷད་ཀྱི་བསྣན་མི་དགོས་ཀྱི་སྒྲ་བཞིན་དུ་ཐོགས་ཤིག ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། སྐབས་འདིར་ཟློས་པ་དང་ཕྲད་ལྟོས་རྟེན་གསུམ་གང་པྲ་ཏཱི་ཏྱའི་དོན་དང༌། འབྱུང་བ་དང་འཇིག་པ་སོགས་དང་ཡོད་གྲུབ་སོགས་ས་མུཏྤཱ་དའི་དོན་དུ་ཁས་ལེན་ནམ་སྙམ་ན་དེ་ཀུན་འདོད་པ་གཙོ་ཆེ་ཆུང་ཡོད་དེ། སྤྱིར་དེ་ཀུན་ཁས་བླངས་དགོས་ཀྱང་འདིར་གཙོ་བོ་ཕྲད་སོགས་དང་པོའི་དོན་དང༌། ཡོད་གྲུབ་སོགས་ཕྱི་མའི་དོན་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། པྲ་ཏཱིའི་དོན་ཟློས་ཚིག་ཁོ་ནར་བྱས་ན་འདུས་བྱས་རྐྱང་པར་སྦྱར་ཀྱང་འཆད་མི་ཐུབ་པའི་ཕྱིར། མིག་སོགས་དབང་པོ་རེ་རེས་རང་གི་རྣམ་ཤེས་རེ་རེ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་དེ་ལ་ཟློས་ཚིག་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚིག་གསལ་ལས། མིག་དང་གཟུགས་ལ་བརྟེན་ནས་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འབྱུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་འདིར་ནི་མིག་དང་གཟུགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཞེས་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་དངོས་སུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཤིང༌། མིག་གི་དབང་པོ་གཅིག་གི་རྒྱུ་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཅིག་སྐྱེ་བར་བཞེད་པ་ན་བརྟེན་ནས་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་ལ་ཟློས་པའི་དོན་ཉིད་ཡོད་པར་ག་ལ་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མཛོད་འགྲེལ་ལས། དེ་བཞིན་དུ་བཀག་གོ །དེས་ན་འདིར་རྟེན་འབྱུང་གི་སྒྲ་དོན་ཁས་ལེན་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། འདུས་བྱས་མང་པོ་ལ་ཟློས་ཚིག་ཅན་རེ་རེ་ལྟ་བུ་ལ་ཕྲད་ནས་འབྱུང་བ་སོགས་ཁས་ལེན་པ་གང་ཞིག །འདུས་མ་བྱས་སོགས་ལ་རྟེན་འབྱུང་དོན་ལྟོས་གྲུབ་དང་ཕྲད་ནས་གྲུབ་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འདུས་བྱས་ལ་སྦྱོར་ཚུལ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྒྲ་སོ་སོར་འགྲོ་ཞིང་འཕྲད་པ་ལ་བྱེད་ཅིང༌། འབྱུང་བའི་སྒྲ་སྐྱེ་བ་ཁོ་ནའི་དོན་ཅན་ལ་གཙོ་བོར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚིག་གསལ་ལས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་སྒྲས་དངོས་པོས་སྲིད་ཚད་མ་ལུས་པར་འཛིན་པ་བརྗོད་པར་འདོད་པ་དེའི་ཚེ་ན་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་གྱིས་ཚོགས་པ་དེ་དང་དེ་འཕྲད་པས་འབྱུང་བ་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའོ། །ཞེས་ཟློས་པ་འབྲེལ་བར་བྱེད་ལ། འོན་ཏེ་བྱེ་བྲག་འཛིན་པ་དེའི་ཚེ་

247

སྤྱི་དོན།

ནི་མིག་དང་གཟུགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཞེས་ཟློས་པ་དང་འབྲེལ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཐུང་ངུ་ལ་བརྟེན་ནས་རིང་པོར་འཇོག་པ་ལྟ་བུ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་དོན་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པར་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཐུང་ངུ་ལས་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་པར་དེ་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་རིང་པོར་འཇོག་པའམ་རིང་པོར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རིང་ཐུང་ནི་ལྟོས་པ་དགོས་ལ་གང་ལ་ལྟོས་པ་དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་གྲུབ་ཅིང་འཕྲད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཚིག་གསལ་ལས། ཅི་སྟེ། འདི་ཡོད་ན་ནི་འདི་འབྱུང་སྟེ། །ཐུང་ངུ་ཡོད་ན་རིང་པོ་བཞིན། །ཞེས་བྱ་བས། འཆད་པར་བྱེད་པ་ནི། ཐུང་ངུ་དང་ནི་ཐུང་ངུ་ལ་བརྟེན་ཏེ་ཐུང་ངུ་ལ་ལྟོས་ནས་རིང་པོར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དེ་ཉིད་ཁས་བླངས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ངེས་ཚིག་བཤད་ཚུལ་ལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། ལྷའི་ཀླུའི་ལྷ་མིན་གྱི་ངེས་ཚིག་སོགས་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཀོན་མཆོག་ཏཱ་ལ་ལས། ལ་ལ་དག་ལ་མི་སྐད་ཚིག་རྣམས་དང༌། །ཀུན་ལ་འཇུག་པའི་ཚིག་ངེས་ཚིག་རྣམས་ཀྱི། །ལ་ལ་དག་ལ་ལྷ་ཚིག་ངེས་འཛིན་དང༌། །ཀླུ་ཡི་ངེས་འཛིན་གནོད་སྦྱིན་ངེས་འཛིན་གྱིས། །ལ་ལ་སྲིན་པོ་འབྱུང་པོ་ཤ་ཟ་དང༌། །དྲི་ཟ་གྲུལ་བུམ་ལྟོ་འཕྱེ་ཆེ་ཚིག་དང༌། །མི་ཅི་ལྷ་མིན་མཁའ་ལྡིང་ཚིག་རྣམས་ཀྱིས། །བདེན་པ་བསྟན་ཅིང་ཐར་པ་འདྲེན་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་བསྡུས་ན་སྐད་བཞིར་ཡང་འདུའོ། །དེས་ན་འདིར་ནི་ལྷའི་སྐད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ངེས་ཚིག་གི་བཤད་ཚུལ་ཡིན་ཏེ། ལེགས་སྦྱར་སྒྲ་ཡི་སྒོ་ནས་ངེས་ཚིག་གིས་བཤད་པ་དེའི་ཕྱིར་རོ། །འདིའི་སྒྲ་སྒྲུབ་སོགས་གཞན་དུ་རྒྱས་པར་འདོད་པས་འདིར་མ་བྲིས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། ལེགས་ལྡན་གྱིས་རྩ་ཤེས་མཆོད་བརྗོད་ཀྱིས་བསྟན་པའི་རྟེན་འབྱུང་གི་སྒྲ་བཤད་པར་བཞེད་དེ། ཚིག་གསལ་ལས། དེའི་བཞེད་པ་སོ་སོ་སོ་སོར་གྲོལ་ཞིང་འཇིགས་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱི་འབྱུང་བ་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའོ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཟློས་སྒྲ་བྱེ་བྲག་མིག་ཤེས་ལ་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་དང་དབྱིག་གཉེན་ཡང་

248

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

འདི་དང་མཐུན་པར་མཛོད་འགྲེལ་དང་རྣམ་བཤད་རིག་པར་ཕྱི་རོལ་བརྡ་སྤྲོད་པས་བརྩད་ཚུལ་ཧ་ཅང་མང་སྟེ། མཛོད་འགྲེལ་ལས། འདིར་སྨྲས་པ། གལ་ཏེ་འབྱུང་བའི་སྔོན་རོལ་ན། །ཕྲད་ན་མེད་ཕྱིར་རུང་མ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་སྒྲུབ་ལ་མི་མཐུན་པ་མང་སྟེ། ལེགས་ལྡན་ཟླ་བས་བཀག་པ་སོགས་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །
གཉིས་པ་དགག་བཞག་སྤངས་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་ཁ་ཅིག །ལྟོས་ནས་གྲུབ་པ་དེ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། འོ་ན་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པ་ཕྲད་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་འཇོག་རིགས་པར་ཐལ། དེ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་འཇོག་རིགས་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་སོང༌། ཁྱབ་སྟེ། ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བའི་སྒྲ་ནི་ཕྲད་པ་ཉིད་ལ་ཡིན་པར་བཞེད་དོ། །ཞེས་དང༌། མཛོད་འགྲེལ་ལས་ཀྱང༌། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བ་ནི་ཕྲད་པའི་དོན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་འདུ་བའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་པ་ལྟར་ངོ་ཚ་བར་སྣང་ལ་སྐྱོན་མི་དགོས་ཀྱང་འཕེན་ན། སྣང་མུན་གྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་དང་སྔ་ཕྱིའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་གཉིས་སོ་སོ་ནས་ཆོས་ཅན། ཕྲད་པར་ཐལ། ལྟོས་ནས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། རང་རང་གི་འདོགས་བྱེད་སོགས་ལ་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟེན་འབྱུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱུ་འབྲས་སྔ་མ་ཐམས་ཅད་ཕྱི་མ་ཐམས་ཅད་དང་ཕྲད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། དེ་འབྱུང་བའི་མཚན་ཉིད་དུ་འཇོག་རིགས་པར་ཐལ། དེ་ཕྲད་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་གཉིས་རྟེན་འབྱུང་གི་ཆ་ཤས་སུ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྟེན་འབྱུང་གི་མཚན་ཉིད་དེའི་ཆ་ཤས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་འཇོག་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། བུམ་པའི་མཚན་ཉིད་དེའི་མཆུའི་མཚན་ཉིད་དུ་མི་རུང་བ་བཞིན་ཤིན་ཏུ་བླུན་སྐད་ཁོ་ནའོ། །གཞན་ཡང༌། དེ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཕྲད་པ་དེ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྲད་པ་དེ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་དུ་འདུས་བྱས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡང་མི་རུང་བ་གང་ཞིག །འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་དེའི་དོན་དུ་མི་རུང་བའི་

249

སྤྱི་དོན།

ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཕྲད་ཀྱང་བརྟེན་ནས་མ་བྱུང་བར་མེད་སོང་བ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྲམ་ཟེ་ཁྱེའུ་སྣང་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་དང༌། ཟས་གཙང་སྲས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དེ་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཕྲད་པར་ཐལ། ཕྲད་ནས་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། ཁ་ཅིག་ཆ་གཅིག་ཏུ་མ་ཁྱབ། འོ་ན། དེ་གཉིས་ཆོས་ཅན། འབྱུང་བ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་འགྲིག་ཟེར། ཞུགས་སྐད་ལའང་པྲ་ཏཱི་དང༌། ས་མུད་གཉིས་ཀྱིས། ཨི་ཏཱི་ད་པཱ་དའི་དོན་གཞན་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པས་པྲ་ཏཱི་ཏྱ་ཡིན་ན་ཨི་ཏི་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ཟེར་མི་རུང་བ་ལྟར་ཟེར། གོང་གི་རྟགས་དེར་ཐལ། ལྟོས་ནས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ན་འདིར་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཁྱེའུ་སྣང་བྱེད་དང་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཕྲད་པར་ཐལ། ལྟོས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ཕྲད་ནའང་ལྟོས་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྟ་དང་བ་ལང་བཞིན་ནོ། །
གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ། རང་འདོགས་བྱེད་ལ་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པ་རྟེན་འབྱུང་གི་མཚན་ཉིད། ཡང་ན་རང་གི་ཆ་ཤས་ལ་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པ་དེའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན་འདུས་བྱས། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་རྟེན་འབྱུང་གཉིས། རང་ཉིད་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་ཡིན་པ་དེ། རང་འདུས་བྱས་སུ་གྱུར་པའི་རྟེན་བྱུང་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད། རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་མ་བྱུང་བར་རང་འདོགས་བྱེད་ལ་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་རྟེན་བྱུང་གི་མཚན་ཉིད། ཡང་རྐྱེན་གསུམ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་འདུས་བྱས་ཀྱི་རྟེན་བྱུང་གི་མཚན་ཉིད། རྐྱེན་གསུམ་ཡོད་དེ། གཡོ་བ་མེད་པའི་རྐྱེན། མི་རྟག་པའི་རྐྱེན། ནུས་པའི་རྐྱེན་གསུམ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེའི་མཚན་ཉིད་ཟུར་དུ་དེ་གསུམ་སྨོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཚངས་པ་དབང་ཕྱུག་སོགས་ཀྱི་བློའི་གཡོ་བ་ལས་བྱུང་བ་བཟློག་ཆེད་དུ་གཡོ་བ་མེད་པའི་རྐྱེན་སྨོས། གྲངས་ཅན་གྱི་འདོད་པའི་སྤྱི་ལྟ་བུའི་རྒྱུ་རྐྱེན་རྟག་པ་ལས་བྱུང་བ་འགོག་ཆེད་དུ་མི་རྟག་པའི་རྐྱེན་སྨོས། མི་རྟག་པ་ལས་སྐྱེ་ན་ཐམས་ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་སྐྱེའམ་སྙམ་པ་བཟློག་ཆེད་དུ་ནུས་པའི་རྐྱེན་སྨོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་མདོ་སོགས་དུ་མ་

250

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

ལས་འདི་ཡོད་པས་འདི་བྱུང༌། འདི་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་འདི་སྐྱེ་བ་སྟེ། འདི་ལྟར་མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་རྣམས་སོགས་མདོ་ཚན་གསུམ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་ཚན་གསུམ་པོ་དེའི་དོན་རིམ་བཞིན། འགྲེལ་པར་ཀུན་བཏུས་ལས། མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། གཡོ་བ་མེད་པའི་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བ་དང༌། མི་རྟག་པའི་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བ་དང༌། ནུས་པའི་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས། མདོ་ཚན་དང་པོས་རྐྱེན་དང་པོ་བསྟན་པ་གང་ཞིག །མདོ་ཚན་གཉིས་པས་རྐྱེན་གཉིས་པ། མདོ་ཚན་གསུམ་པས་རྐྱེན་གསུམ་པ་ཡང་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མདོ་དེས་རྒྱུ་རྐྱེན་འདི་ཙམ་ཡོད་པས་འབྲས་བུ་འདི་འབྱུང་གི་དེ་ལས་གཞན་པའི་འབྱེད་པ་པོ་མི་དགོས་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཀུན་བཏུས་འགྲེལ་བ་རྒྱལ་སྲས་མ་ལས། དེ་ལ་འདི་ཡོད་པས་འདི་བྱུང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཡོ་བ་མེད་པའི་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྐྱེན་ཡོད་ཙམ་གྱིས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བར་ཟད་ཀྱི་འབྲས་བུ་འབྱུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྐྱེན་གཡོ་བ་ནི་ཅི་ཡང་མེད་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ །ཞེས་དང༌། དེའི་དོན་འཆད་པར། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས། དེ་ཡང་དང་པོ་ནི། ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་སྐྱེ་བ་ན་སུས་ཀྱང་བློ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་མ་བྱས་པར་སྤྱིར་རྒྱུ་རྐྱེན་དེ་ཡོད་ན་འབྲས་བུ་དེ་འབྱུང་བ་དང༌། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་དབང་ཕྱུག་པ་དང༌། ཚངས་པ་པ་དང་འུག་པ་དང་ཁྱབ་འཇུག་པ་དང་རིག་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱིས་ལྷ་ཆེན་དེ་དག་གིས་སྣོད་བཅུད་འདི་འབྱིན་པར་བྱ་སྙམ་པའི་བློ་ལས་སྣོད་བཅུད་འདི་བྱུང་སྙམ་པ་དེ་ལེགས་པར་བཀག །གྲངས་ཕྱི་མ་ཞི་འདོད་པ་ཡང་བཀག་གོ །རྩ་རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། མདོ་ཚན་གཉིས་པས་རྒྱུ་འདི་ལས་སྐྱེས་པའམ་འབྱུང་རིགས་པ་དངོས་སུ་བཤད་པའི་ཤུགས་ལ་རྒྱུ་མ་བྱུང་བའི་རྟག་པ་གཅིག་གི་འབྲས་བུ་འབྱིན་པ་མི་རུང་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟག་པ་ལས་སྐྱེ་ན་དུས་རྟག་ཏུ་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐྱེ་བྱེད་དེ་རྟག་པ་ཡིན་ན་དུས་རྟག་ཏུ་སྐྱེ་བྱེད་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་འཆད་པར། ཀུན་བཏུས་འགྲེལ་པ་ལས། འདི་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་འདི་སྐྱེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་རྟག་པའི་རྐྱེན་

251

སྤྱི་དོན།

ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མ་བྱུང་བའི་རྒྱུས་འབྲས་བུ་བྱུང་བ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེའི་དོན་འཆད་པ་ལ། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས། གཉིས་པ་ནི། རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང་རྐྱེན་རྟག་པ་ལས་མི་སྐྱེ་བས་མི་རྟག་པ་ལས་སྐྱེའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིས་གྲངས་ཅན་དང་སེར་སྐྱ་བས་སྤྱི་རྟག་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་དང་རིག་བྱེད་པ་བཞིས་རིག་བྱེད་པས་སྣོད་བཅུད་བསྐྱེད་པར་འདོད་པ་དང་དབང་ཕྱུག་ཚངས་པ་སོགས་ཀྱི་ལྷ་ཆེན་དེ་དག་རྟག་པའང་ཡིན་ལ་བརྟན་གཡོ་བསྐྱེད་པར་འདོད་པ་རྣམས་ལེགས་པར་ཁེགས་སོ། །རྟགས་གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། མདོ་ཚན་གསུམ་པས་དེ་ལྟར་བློའི་གཡོ་བ་དང་རྒྱུ་རྟག་པ་མེད་དུ་ཟིན་ཀྱང་རྒྱུ་འབྲས་འཆོལ་བར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུ་གང་ལའང་འབྲས་བུ་དེ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་ན་འདི་ལྟར་མ་རིག་པ་ལས་འདུ་བྱེད་སོགས་སྐྱེ་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བཏུས་འགྲེལ་པ་ལས། མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་རྣམས་ལས་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་མི་འབྱུང་གི་ནུས་པའི་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བ་སྟེ། འདི་ལྟར་མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་རྣམས་འབྱུང་བ་ན་སྐྱེ་བ་རྒ་ཤི་འབྱུང་བའི་བར་དུའོ། །ཞེས་དང༌། དེའི་དོན་བཤད་པར། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས། གསུམ་པ་ནི། རྐྱེན་སྐྱེ་ཞིང་མི་རྟག་ཀྱང་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་ལས་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་མི་འབྱུང་གི་རང་རང་གི་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་དང་ལྡན་པའི་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་རྒྱང་འཕེན་གྱིས་རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་དང་བྲམ་ཟེ་མང་པོས་རྒྱུ་འབྲས་འཆོལ་བར་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ལེགས་པར་ཁེགས་སོ། །འདིས་རྐྱེན་གསུམ་སྦྱོར་བ་སྣོད་བཅུད་གཉིས་ཀའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། བཅུད་ལ་ནི་རྟོགས་སླ་ལ་སྣོད་ལའང་ཇི་འདྲ་འགྲུབ་པ་ནང་གི་ལས་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས། འདིས་ནི་རྒྱུད་དུ་གཏོགས་མ་གཏོགས་གཉིས་ཀའི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་བརྩམས་ནས་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་དུ་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་རྩོད་སྤོང་ལ་ཁོ་ན་རེ། རྟེན་འབྱུང་དང་རྟེན་འབྲེལ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ།

252

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

གསེར་ཕྲེང་སོགས་ལས་རྟེན་འབྲེལ་ཞེས་བཤད་པ་མང་བའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། བཤད་བདེ་ཆེད་མགོ་བྱུང་ཙམ་བྱས་པ་ཡིན་པས་རྩོད་ཚེ་དེ་འདྲ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། ཚོགས་སྦྱོར་མཐོང་སྒོམ་ཞེས་ཚིག་བསྡུས་པ་ལའང་རྩོད་ཚེ་ཚོགས་ཀྱི་མེད་ཟེར་ག་ལ་རུང༌། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པས་གཞན་དག་ཚར་བཅད་དང༌། ཞེས་གསུངས་པ་ཚིག་ལ་འཁྲུལ་བ་དང་དོན་ལ་འཁྲུལ་བ་རིམ་བཞིན་སྒྲ་དང་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་ཚར་བཅད་པ་ལ་སོམས་ཤིག་ཞིབ་པར་སྒྲའི་སྐབས་ལ་ལྟོས། གཞན་ཡང༌། རྟེན་འབྱུང་ཡིན་ན། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་མི་དགོས་པར་ཐལ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྐད་དོད་པྲ་ཏཱི་ཏྱ་ལ་རྟེན་འབྱུང་གི་སྐད་དོད་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། རྟེན་འབྱུང་གི་སྐད་དོད་ལ་པྲ་ཏཱི་ཏྱ་ས་མུཏྤཱ་ད་རྣམས་ཚང་མི་དགོས་པར་ཐལ། མ་ཁྱབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་སྐད་དོད་ཟུར་དུ་ས་མུཏྤཱ་ད་བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་བཀའ་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་པོ་རྣམས་མི་མཁས་པར་ཐལ། དེ་མ་དགོས་བཞིན་དུ་བརྩམས་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་སོང༌། མ་ཁྱབ་མཚམས་ལ་རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལས་འབྱུང་བའི་སྐད་དོད་མེད་པའི་ཕྱིར། སྔར་བཤད་ཟིན་པ་དེའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ཁྱོད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྐད་དོད་པྲ་ཏཱི་ཏྱ་ས་མུཏྤཱ་ད་འབྱུང་ཟེར་བའང་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལ་དེའི་སྐད་དོད་ལས་ལྷག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྐད་དོད་དེ་འཇུག་གཞི་ཡིན་ན། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པར་བཤད་ཟིན་པ་དེའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་འདོད་ཚུལ་ལ། ཕྱི་རོལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་འདིར་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་རྟེན་འབྱུང་གི་སྒྲ་དོན་གང་ཡང་མི་འདོད་དེ། སྒྲ་མི་འདོད་པ་གང་ཞིག་དོན་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མི་འདོད་ཚུལ་འཆད་པར། མཛོད་ལས། འདིར་སྨྲས་པ། གལ་ཏེ་འབྱུང་བའི་སྔོན་རོལ་ན། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས། ཕྱི་རོལ་པས་རྟེན་འབྲེལ་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཆོས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པ་ནི་རང་གི་སྟོན་པའི་ལུགས་ཡིན་པས་མཚར་བའི་གནས་མ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རང་སྡེ་སེམས་ཙམ་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་རྟེན་འབྲེལ་

253

མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ།

ལ་འདུས་བྱས་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་ཁས་ལེན་ཏེ། བྱེ་མདོ་གཉིས་ཀྱིས་ཁས་ལེན་པ་གང་ཞིག །སེམས་ཙམ་པས་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་མདོ་ལས། འདི་ཡོད་པས་འདི་འབྱུང་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་དོན་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཀུན་བཏུས་ལས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གང་ཞེ་ན། སྨྲས་པ། ཆོས་ཀྱི་ཁམས་དང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་མ་གཏོགས་པ་ཐམས་ཅད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དབུ་མ་པའི་ལུགས་ལ། གཞི་གྲུབ་ན་རྟེན་འབྱུང་ཡིན་པས་ཁྱབ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་འཇོག་བྱེད་ལ་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྩ་ཤེས་ལས། གང་ཕྱིར་རྟེན་འབྱུང་མ་ཡིན་པའི། །ཆོས་འགའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ། །དེ་ཕྱིར་སྟོང་པ་མ་ཡིན་པའི། །ཆོས་འགའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིར་སྨྲས་པ།
བཞད་པའི་འོད་ཟེར་རྨོངས་པའི་གཉེན་གྱུར་པ། །རྩོད་པའི་རལ་གྲི་འཆད་རྩོམ་
པུསྟཀ །རྡོ་རྗེའི་ནུས་ལྡན་ལོངས་ཞེས་བྱིན་པ་སྙམ། །གཏི་མུག་མུན་ངོར་སྣང་ཞེན་ཐག་ཁྲ་ལ། །ངར་ཞེན་སྦྲུལ་འཛིན་བློ་ལ་ཆགས་སྡང་གིས། །གྱ་གྱུར་འགྲོ་སྙམ་འཇིགས་རུང་དོན་མེད་ཀྱི། །ཚབ་ཚུབ་སེལ་སྒྲོན་བཅུ་གཉིས་ཟོ་ཆུན་རྒྱུན། །འཁོར་བྱེད་ཉོན་མོངས་འཆིང་ཐག་ཀུན། །ཡེ་ཤེས་རལ་གྲིས་ལེགས་བཅད་པའི། །རྒྱལ་བ་ཀུན་ཀྱང་འཛུམ་པ་བཞིན། །བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །
མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ།

གཉིས་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དང༌། དབྱེ་བ། སོ་སོའི་དབྱེ་བསྡུ། རྐྱེན་དུ་འགྱུར་ཚུལ། རང་རང་གི་བྱེད་ལས། ཚེ་དུ་ལ་རྫོགས། ས་མཚུངས་ཀྱི་རྣམ་བཞག ཇི་ལྟར་སྒོམ་པའི་ཚུལ། བསྒོམ་པའི་ཕན་ཡོན་དང་དགུ། རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་ཡིན་པ་དེ་སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་རྟེན་འབྱུང་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱེ་བ་རྒྱུ་རྐྱེན་གཉིས་མེད་ན་མི་སྐྱེ་ལ་ཚང་ན་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མདོ་ལས། འདི་ལྟར་ཡང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་འདི་ཉིད་ཀྱི་

254

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

ཕྱིར་འབྱུང་སྟེ། གཉིས་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། རྒྱུ་དང་འབྲེལ་བ་དང་རྐྱེན་དང་འབྲེལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཕྱིའི་རྟེན་འབྱུང་དང་ནང་གི་རྟེན་འབྱུང་གཉིས་ཡོད་དེ། ནང་སྐྱེས་བུའི་རྒྱུད་དུ་གཏོགས་མི་གཏོགས་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་དེ་ཉིད་ལས། ཕྱི་དང་ནང་གི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་བལྟའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་ཞིང་སྐྱེས་བུའི་ཤེས་རྒྱུད་དུ་མ་གཏོགས་པའི་དངོས་པོ་དེ་རང་ཕྱིའི་རྟེན་འབྱུང་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་རྒྱུ་རྐྱེན་དེ་འདྲ་ལས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མྱུ་གུ་དེ་རང་གི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུ་དང༌། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་ས་བོན་དང་འབྲེལ་དགོས་པ་གང་ཞིག །དེ་རང་གི་ཕྱི་རོལ་གྱི་རྐྱེན་ཆུ་སོགས་ཁམས་ལ་འབྲེལ་དགོས་པ་དེའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་རྒྱུ་དང་འབྲེལ་ཚུལ་འཆད་པར། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མདོ་ལས། ཕྱི་རོལ་གྱི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་རྒྱུ་དང་འབྲེལ་བ་གང་ཞེ་ན། ས་བོན་ལས་མྱུ་གུ། མྱུ་གུ་ལས་འདབ་མ། འདབ་མ་ལས་སྡོང་བུ། སྡོང་བུ་ལས་སྦུ་གུ། སྦུ་གུ་ལས་སྙིང་པོ། སྙིང་པོ་ལས་མེ་ཏོག །མེ་ཏོག་ལས་འབྲས་བུའོ། །ཞེས་སོགས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གཉིས་ཀྱི་སྒོས་གསུངས་པ་དེའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མདོ་ལས། ཕྱི་རོལ་གྱི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་རྐྱེན་དང་འབྲེལ་བ་ཇི་ལྟར་བལྟ་ཞེ་ན། ཁམས་དྲུག་ཏུ་འདུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁམས་དྲུག་པོ་གང་དག་འདུས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། ས་དང༌། ཆུ་དང༌། མེ་དང་རླུང་དང༌། ནམ་མཁའ་དང༌། ཞེས་སོགས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་ཞིང་ནང་སྐྱེས་བུའི་ཤེས་རྒྱུད་དུ་གཏོགས་པའི་དངོས་པོ་དེ། རང་ནང་གི་རྟེན་འབྱུང་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་འདི་རང་རང་གི་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་པ་གང་ཞིག །རྐྱེ་ལའང་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ས་ལུ་ལྗང་པའི་མདོ་ལས། དེ་

255

མཚན་ཉིད་དབྱེ་བ།

ལ་ནང་གི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་རྒྱུ་དང་འབྲེལ་བ་གང་ཞེ་ན། མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་སོགས་ཀྱིས་རྗེས་འགྲོ་དང༌། གལ་ཏེ་མ་རིག་པ་འབྱུང་ན་འདུ་བྱེད་ཀྱང་མི་མངོན་པ་ཞིག་ཅེས་པ་ནས། དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་ལ་རྒ་ཤིའི་བར་མངོན་པར་གྲུབ་ཅིང་འབྱུང་བར་ཏེ། དེ་ལྟར་ནང་གི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་རྒྱུ་དང་འབྲེལ་བར་བལྟའོ་ཞེས་ལྡོག་འགྲོ་སྟེ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། མདོ་དེ་ཉིད་ལས། ནང་གི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་རྐྱེན་དང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཇི་ལྟར་བལྟ་ཞེ་ན། ཁམས་དྲུག་འདུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁམས་དྲུག་པོ་གང་འདུས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྗེས་འགྲོ་དང༌། མདོ་ལས། རྐྱེན་དེ་དག་མེད་པར་ལུས་འདི་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་གྱི་ཞེས་པས་ལྡོག་འགྲོ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་རྐྱེན་གཉིས་ལས་རྐྱེན་ལ་ཁམས་དེ་དག་ཚང་བ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་གི་གཞན་གྱི་བློའི་གཡོ་བ་དང་རྟག་བདག་སོགས་ལས་མི་སྐྱེ་ཞིང༌། བདག་སོགས་ཀྱང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་དེས་ནང་གི་སའི་ཁམས་ཚང་ཞིང་དེ་བཞིན་དུ་ཆུ་དང༌། མེ་དང༌། རླུང་དང༌། ནམ་མཁའ་དང༌། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་ཀྱང་ཚང་བར་འགྱུར་ལ། ཐམས་ཅད་དུ་འདུ་བྱེད་པ་དེ་ལས་ལུས་མངོན་པར་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པས་རྐྱེན་ལ་དེ་དག་ཚོགས་ཙམ་གྱིས་ཆོག་པར་བསྟན། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལ་སའི་ཁམས་ཀྱང་འདི་སྙམ་དུ་ཞེས་པ་ནས། ལུས་ཀྱང་འདི་སྙམ་དུ་བདག་ནི་རྐྱེན་འདི་དག་གིས་བསྐྱེད་དོ་སྙམ་དུ་མི་སེམས་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་རྐྱེན་འདི་དག་ཡོད་པ་དང་ལུས་འདི་དག་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པས་བློའི་གཡོ་བ་སོགས་མེད་ཀྱང་བསྐྱེད་དེ། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལ་སའི་ཁམས་ཀྱང་བདག་མ་ཡིན་ཞེས་པ་ནས། གཞན་སུའི་ཡང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པས་རྟག་བདག་སོགས་མ་ཡིན་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
གསུམ་པ་སོ་སོའི་དབྱེ་བསྡུ་ལ། ཡན་ལག་གི་དབྱེ་བ་དང༌། ཡན་ལག་བསྡུ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། མདོ་ལས་བཤད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་ལ་དབྱེ་ན་བཅུ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་

256

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

ཀྱི་དང་པོ་མ་རིག་པ། གཉིས་པ་འདུ་བྱེད། གསུམ་པ་རྣམ་ཤེས། བཞི་པ་མིང་གཟུགས་ཅི་རིགས། ལྔ་པ་སྐྱེ་མཆེད། དྲུག་པ་རེག་པ། བདུན་པ་ཚོར་བ། བརྒྱད་པ་སྲེད་པ། དགུ་པ་ལེན་པ། བཅུ་བ་སྲིད་པ། བཅུ་གཅིག་པ་སྐྱེ་བ། བཅུ་གཉིས་པ་རྒ་ཤིའི་བར་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས། ཡན་ལག་རྣམ་པར་དབྱེ་བས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཏེ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ནི། མ་རིག་པ་དང༌། འདུ་བྱེད་དང༌། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང༌། མིང་དང་གཟུགས་དང༌། སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་དང༌། རེག་པ་དང༌། ཚོར་བ་དང༌། སྲེད་པ་དང༌། ལེན་པ་དང༌། སྲིད་པ་དང༌། སྐྱེ་བ་དང༌། རྒ་ཤིའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

257

གཞན་ལུགས་དགག་པ།

གཞན་ལུགས་དགག་པ།

དེ་ལྟར་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་བཤད་པ་ལ་བཅུ་གཉིས་ལས་དང་པོ་མ་རིག་པ་ལ། དགག་གཞག་སྤངས་གསུམ། དང་པོ་ལ་སྟག་ཚང་ལོཙྪ་བ་ན་རེ། འཇིག་ལྟ་ལ་མ་རིག་པ་ཞིག་འཇོག་པ་མི་འཐད་དེ། ལྟ་བ་དང་ལྟ་མིན་གཉིས་མངོན་པ་གོང་འོག་གཉིས་ནས་བཤད་པ་དེ་སུས་ཀྱང་མ་བཀག་ལ་དཀྲུགས་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་དེ་ཡང་ལྟ་མིན་གྱི་མ་རིག་པ་ཁོ་ན་ཟེར་ན། འོ་ན་འཕགས་པ་ས་ལུ་ལྗང་པའི་མདོ་ལས། དེ་ལ་མ་རིག་པ་གང་ཞེ་ན། ཁམས་དྲུག་པོ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ཉིད་གང་གཅིག་པུར་འདུ་ཤེས་པ་དང༌། རིལ་བོར་འདུ་ཤེས་པ་དང༌། རྟག་པར་འདུ་ཤེས་པ་དང༌། བརྟན་པར་འདུ་ཤེས་པ་དང༌། ཐེར་ཟུག་ཏུ་འདུ་ཤེས་པ་དང༌། སེམས་ཅན་དང༌། སྲོག་དང༌། སྐྱེ་བ་པོ་དང༌། གསོ་བ་དང༌། སྐྱེས་བུ་དང༌། གང་ཟག་ཏུ་འདུ་ཤེས་པ་དང༌། ཤེད་ལས་སྐྱེས་པ་དང༌། ཤེད་བུར་གནས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནས། བདག་གི་ཞེས་བྱ་བར་འདུ་ཤེས་པ་སྟེ། འདི་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་མི་ཤེས་པ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་འདི་ནི་མ་རིག་པ་ཞེས་བྱའོ་ཞེས་པའི་མདོ་འདིའི་ལུང་དོན་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། མདོ་ཚིག་ཐ་མ་ང་ཞེས་བྱ་བ་དང༌། བདག་གི་ཞེས་བྱ་བར་འདུ་ཤེས་པ་སྟེ། ཞེས་པ་འདིས་འཇིག་ལྟ་ངོས་བཟུང་ནས། འདི་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་དེ་རྣམས་མ་རིག་པར་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། འཇིག་ལྟ་ངོས་བཟུང་ཚུལ་ལ་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་ཡོད་པ་ནི་དེའི་མདོ་ཚིག་དང་པོ་གསུམ་གྱིས་ཆ་ཤས་མེད་པའི་གཅིག་པུ་རྫས་ཡོད་ཀྱི་རིལ་བོ་དང༌། རྟག་པ་དེ་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་ལྡན་གྱི་བདག་གི་འཛིན་སྟངས་སུ་བྱས་པའི་འཇིག་ལྟ་ལ་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་ཅིག་ཡོད་པར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲའི་འཛིན་སྟངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་འདྲའི་འཛིན་སྟངས་ཅན་གྱི་འཇིག་ལྟ་དེ་མ་རིག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འཇིག་ལྟ་མ་རིག་པ་ཡིན་པ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འཇིག་ལྟ་དང་རང་གི་གྲོགས་

258

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

མ་རིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ལྟ་བ་དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་རང་ལ་འོ་ན་འཇིག་ལྟ་ཆོས་ཅན། ཉོན་མོངས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་གྲོགས་ཉོན་མོངས་དང་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ། ཁྱབ་པ་འགྲིག །རྟགས་གྲུབ་སྟེ། རང་གི་གྲོགས་དུག་གསུམ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། རང་གི་གྲོགས་མ་རིག་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་བཤད་པ་དེས་འཇིག་ལྟ་མ་རིག་པ་མ་ཡིན་མི་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་དུ་སྟོན་པའི་མདོ་དེས། འཇིག་ལྟ་དང་མ་རིག་པ་འགལ་བ་དོན་གཞན་དུ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་མ་རིག་པའི་ནང་ཚན་གྱི་མ་རིག་པ་གཅིག་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་མ་རིག་ལས་གཞན་པའི་ལྟ་བ་གཅིག་བསྟན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། འཇིག་ལྟ་མ་རིག་པའི་ནང་དུ་བསྡུས་ནས། དེ་ལྟར་དུ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། མཚུངས་ལྡན་དུ་བསྟན་པའི་ལུང་དེས་དེ་གཉིས་དོན་གཞན་དུ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་གྱི་པ་ལ་ཤ་དང་ལྡན་པའི་ནགས་ཞེས་པ་བཞིན་དུ་འཇིག་ལྟ་མ་རིག་པའི་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སྟོན་པར་བཤད་རིགས་པའི་ཕྱིར།
བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འོ་ན། ལྟ་མིན་གྱི་མ་རིག་པའི་བློ་དེ་ལ་འཇིག་ལྟ་དང་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འཇིག་ལྟ་དེ་རང་གི་གྲོགས་ལྟ་མིན་གྱི་མ་རིག་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། འཇིག་ལྟ་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པས་ཁྱབ་ཀྱང༌། ལྟ་མིན་གྱི་མ་རིག་པ་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པས་མ་ཁྱབ་པ་གང་ཞིག །རྟག་ལྟ་སོགས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ལྟ་མིན་གྱི་མ་རིག་པ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འཇིག་ལྟ་སྤངས་པའི་དགྲ་བཅོམ་རྒྱུད་ཀྱི་ལྟ་མིན་གྱི་མ་རིག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཕྲ་མོ་ལ་རྨོངས་ཙམ་མམ་མི་ཤེས་ཙམ་གྱི་ལྟ་མིན་གྱི་མ་རིག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཕྲ་མོ་ལ་རྨོངས་ཙམ་གྱི་མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་གཉིས་ལས་མ་རྟོགས་ཙམ་གྱི་བློ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཕྲ་མོ་མ་རྟོགས་ཀྱང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མི་

259

གཞན་ལུགས་དགག་པ།

འཛིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ལམ་རིམ་ལས། ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་རྨོངས་པ་ཙམ་གཉིས་ལས་ཕྱི་མར་བཞེད་དེ། མདོར་ན་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་མ་རྟོགས་པའི་བློ་གཉིས་ལས་མ་རྟོགས་པའི་བློའོ། །ཞེས་དང༌། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། མ་རིག་པ་ནི་སེམས་བྱུང་མི་གསལ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ལ་ཞེས་རྩོད་པ་ལ་རྟགས་མ་གྲུབ་ཀྱི་ལན་མ་བཏབ་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། འཇིག་ལྟ་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པས་ཁྱབ་ཀྱང་གཅིག་ཤོས་ལ་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེའི་གཅིག་ཤོས་དེ་ལྟ་མིན་གྱི་མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ལྟ་ངན་དྲུག་ཅུ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ལྟ་མིན་གྱི་མ་རིག་པ་དང༌། འཇིག་ལྟ། མཐར་ལྟ། ལྟ་བ་མཆོག་འཛིན། ཚུལ་ཁྲིམས་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན་ལྟ་བ། ལོག་ལྟ་ལྔ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ལྟ་མིན་གྱི་མ་རིག་པ་དེ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། རྟག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་སོགས་ལ་མ་རིག་པ་དེ་མཚུངས་ལྡན་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རང་གི་གྲོགས་རྟག་ལྟ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ལྟ་མིན་གྱི་མ་རིག་པ་ཆོས་ཅན། རྟག་པར་བཟུང་བར་ཐལ། རང་གི་གྲོགས་རྟག་ལྟ་དང་རྣམ་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། མཁས་པ་ཁ་ཅིག་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱི་ལུགས་ལ་སེམས་སེམས་བྱུང་མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྔ་མཚུངས་ལའང་འཛིན་སྟངས་མཚུངས་པས་ཁྱབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཡང་རྟག་ལྟ་དང་གྲོགས་ལྟ་མིན་གྱི་མ་རིག་པ་གཉིས་མཚུངས་ལྡན་གང་ཞིག །ཞེན་སྟངས་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་གཉིས་མཚུངས་ལྡན་དུ་འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མཛོད་ལས། མཚུངས་པར་ལྡན་པ་རྣམ་པ་ལྔ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཀུན་བཏུས་ལས་ཀྱང༌། དེ་དང་ཆ་འདྲ་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱི་ལུགས་ལ་དེ་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་རྨོངས་པ་ཙམ་མ་རྟོགས་ཏེ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མི་འཛིན་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། ལམ་རིམ་ལས། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ནི། ཡང་དག་

260

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

པའི་དོན་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པ་དང༌། ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་རྨོངས་པ་ཙམ་གཉིས་ལས་ཕྱི་མར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། མདོར་ན་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་མ་རྟོགས་པའི་བློ་གཉིས་ལས་མ་རྟོགས་པའི་བློའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ལུང་དེས་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱི་ལུགས་ལ་ལྟ་མིན་གྱི་མ་རིག་པའི་དོན་ཞེན་ཚུལ་མེད་པར་བཤད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར། རྩ་བར་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཁྱོད་ལྟ་མིན་གྱི་མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་འདིར་མ་ཁྱབ་ཟེར། དེ་ཁྱབ་པར་ཐལ། ལམ་རིམ་ལས། ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་ཆ་གཅིག་ནའང་མ་ཁྱབ་པ་ལྟར་སྣང་སྟེ། དེའི་དོན་ལྟ་མིན་གྱི་མ་རིག་པ་སྤྱིར་ཞེན་ཚུལ་མེད་ཅིང༌། ཞེན་ཚུལ་ཅན་གྱི་བློས་མ་ཁྱབ་ཀྱང༌། འཇིག་ལྟ་ལྟ་བུའི་དམིགས་རྣམ་ངེས་ཅན་གྱི་བློ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་སོང་ཚེ་ཞེན་ཚུལ་ཡོད་པའི་བློ་ཡིན་པར་བསྟན་བྱས་ཀྱང་རུང་བ་ལྟར་སྣང་བས་དཔྱད། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ལྟ་མིན་གྱི་མ་རིག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཞེན་རིག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ཞེན་ཚུལ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་འོ་ན། ལྟ་མིན་གྱི་མ་རིག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མ་རིག་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡང་ཤིན་ཏུ་འགྲིག །མ་དགག་ཚིག་དང་རིག་པ་དང༌། བློ་རིག་གི་རིག་པ་དང་སྐད་དོད་བིདྱ་ཞེས་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མ་རིག་པའི་སྐད་དོད་ཨ་བིདྱ་ཞེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང༌། ལམ་རིམ་ལས། འཇིག་ལྟ་དང་མ་རིག་པ་སོ་སོར་འདོད་པ་ལྟར་ན། དཔེར་ན། ཐག་པ་བསྡོགས་པ་ལ་མུན་པ་ཅུང་ཟད་བབ་སྟེ་ཐག་པའི་གནས་ལུགས་མི་གསལ་བ་ན་དེ་སྦྲུལ་དུ་འཛིན་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་ལྟར། ཕུང་པོའི་གནས་ལུགས་གསལ་བ་ལ་སྒྲིབ་པའི་མ་རིག་པའི་མུན་པ་ལས་ཕུང་པོ་ལ་བདག་ཏུ་འཁྲུལ་བ་སྐྱེ་ལ་ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། འཇིག་ལྟ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་མ་རིག་པ་དེ་མུན་པ་བཞིན་ཡུལ་མི་གསལ་བ་ཙམ་ཡིན་ལ། དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་འཇིག་ལྟ་དེ་མུན་པ་བབ་དུས་ཀྱི་ཐག་ཁྲ་ལ་སྦྲུལ་འཛིན་གྱི་བློ་བཞིན་དུ་བདག་མེད་པ་ལ་བདག་

261

གཞན་ལུགས་དགག་པ།

ཏུ་འཛིན་པའི་བློ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འདྲ་བའི་མ་རིག་པ་དེ་མུན་པ་བཞིན་དུ་མི་གསལ་བ་ཙམ་ཡིན་ལ་འཛིན་པ་མེད་དེ། འཇིག་ལྟ་དེ་ཕུང་པོ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པའི་སྦྲུལ་འཛིན་གྱི་བློ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྔ་མ་མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་གཉིས་ལས་མ་རྟོགས་པའི་བློ་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་དེ་གཉིས་ལས་ལོག་རྟོག་གི་བློ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་འཐད་པའི་ཕྱིར། སྔ་མའི་ཞེན་ཚུལ་མེད་ལ་ཕྱི་མའི་ཞེན་ཚུལ་ཡོད་པའི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཞེན་རིག་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཀྱི་ཞེན་ཚུལ་ཡོད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ། གཞན་ཡང༌། མ་རིག་པ་ལ་རང་གི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པར་རྨོངས་ཙམ་གཅིག་མེད་པར་ཐལ། མ་རིག་པ་ཡིན་ན། རང་གི་ཞེན་ཚུལ་ཡོད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སོང༌། འདོད་ན་ལྟ་མིན་གྱི་མ་རིག་པ་དེ་ལ་དེ་འདྲ་ཞིག་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལམ་རིམ་ལས། བདེན་བཞི་དང་ལས་འབྲས་དང་དཀོན་མཆོག་གི་རང་བཞིན་ལ་བློ་མི་གསལ་བའི་ཉོན་མོངས་ཅན་ནོ། །ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་དཀོན་མཆོག་གི་མཐུ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ལ་རྨོངས་པའི་བློ་དེ་ཡང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞེན་པའི་བློ་ཡིན་པར་ཐལ། དཀོན་མཆོག་གི་མཐུ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་ན། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞེན་པའི་བློ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སོང༌། འདོད་ན། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་འདྲ་བའི་མ་རིག་པ་དེ་ཡང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞེན་པའི་བློ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་དཀོན་མཆོག་གི་མཐུ་སོགས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཡོད་པ་ལ་མེད་པར་འཛིན་པའི་མ་རིག་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ལྟ་ངན་ཡོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཕགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་དང་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཕྲ་ཞིང་ཕྲ་བ་ལ་རྨོངས་ཙམ་ཡིན་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མི་འཛིན་པའི་མ་རིག་པ་གཉིས་མེད་པར་ཐལ། མ་རིག་པ་ཡིན་ན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ལོག་རྟོག་གིས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་གཉིས་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པ་དེས་ཕྱིན་

262

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེས་དོན་དེ་གཉིས་ཡོད་པ་ལ་མེད་པར་འཛིན་པར་ཐལ། དེས་དེ་གཉིས་ལོག་པར་འཛིན་པ་གང་ཞིག །མིན་པ་ལ་ཡིན་པར་མི་འཛིན། ཡིན་པ་ལ་མ་ཡིན་པར་མི་འཛིན། མེད་པ་ལ་ཡོད་པར་ཡང་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་ཁས། ཕྱི་མ་གསུམ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་ལོག་རྟོག་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་གཉིས་ལོག་རྟོག་སྤངས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དགྲ་བཅོམ་རྒྱུད་ཀྱི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང༌། ལྟ་བ་དང་ལྟ་མིན་གཉིས་མ་བསྲེས་ན། འཇིག་ལྟ་མ་རིག་པར་འཇོག་མི་ཐུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱོན་བཏང་བ་དེ་ལ་འབྲེལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་དང་མ་རིག་པའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་ན། འཇིག་ལྟ་མིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག །ལྟ་བ་དང་ལྟ་མིན་གཅིག་བྱེད་མི་ཐུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ས་ལུ་ལྗང་པའི་མདོ་ལས། ང་ཞེས་བྱ་བ་དང༌། བདག་གི་ཞེས་བྱ་བར་འདུ་ཤེས་པ་སྟེ་འདི་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་མི་ཤེས་པ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་འདི་ནི་མ་རིག་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་དེ་ལ་ང་དང་ང་ཡི་བར་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མ་རིག་པ་ལ་དེའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་སོང༌། ཁ་ཅིག །དུག་གསུམ་གྱི་ནང་ཚན་གྱི་གཏི་མུག་དང་མ་རིག་པ་དོན་གཅིག་ཟེར་ན། གཟུགས་སོགས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འཛིན་པའི་མ་རིག་པ་ཆོས་ཅན། དུག་གསུམ་གྱི་ནང་ཚན་གྱི་མ་རིག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར། མ་རིག་པ་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་མིན་གཉིས་ཡོད་པས་ཕྱི་མ་འདི་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་མ་རིག་པར་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྤྱིར་མ་རིག་པ་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་མིན་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་གཉིས་པ་ནི་དགྲ་བཅོམ་པ་རྣམས་ལ་ཡང་མངོན་གྱུར་དུ་ལྡན་པས་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ཡིན་

263

གཞན་ལུགས་དགག་པ།

པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དགྲ་བཅོམ་པ་ཡིན་ན་ཁྱོད་རྒྱུད་ལ་མི་ལྡན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཁྱོད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེ་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་མ་རིག་པ་ཡིན་ན། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་བ་ཡང་བཀག་གོ །ཡང་ཁ་ཅིག །མ་རིག་པ་ཡིན་ན། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དེ་ལྟར་གྲུབ་མཐའ་གོང་མའི་ལུགས་འདིར་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་དེ་ལྟར་མ་ཁྱབ། རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་མ་ཁྱབ། ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་ཡང་རྒྱུ་འབྲས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འཛིན་པའི་མ་རིག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ། བདེན་གྲུབ་ཏུ་འཛིན་པའི་མ་རིག་པ་རྣམས་ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལས་སྐྱེ་དངོས་རྣམས། །ཡང་དག་པར་ནི་རྟོག་པ་གང༌། །དེ་ནི་སྟོན་པས་མ་རིག་གསུངས། །ཞེས་དང༌། རྒྱུད་བླ་མ་ལས། འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང༌། །དེ་ནི་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པར་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ལུང་དང་པོས་དེ་འདྲ་བའི་བདེན་འཛིན་དེ་མ་རིག་པར་བསྟན། གཉིས་པས་དེ་འདྲ་བའི་བདེན་འཛིན་དེ་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཐལ་འགྱུར་བ་གཅིག་པུར་མ་ཟད་ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་ཀུན་གྱི་ལུགས་ལ་ཐེག་དམན་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཤེས་བྱ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་སུ་མི་འཇུག་མཁན་གྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མ་རིག་པ་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་དེ་མ་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འཇུག་འགྲེལ་ལས། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མ་རིག་པ་ཙམ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། ལྟ་མིན་གྱི་མ་རིག་པ་ཡིན་ན། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། མ་རིག་པ་ལ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐེག་དམན་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་

264

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

རབ་འཆལ་བ་མེད་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་ལྟ་མིན་གྱི་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་འདྲ་བའི་ཤེས་འཆལ་དེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྫས་ཡིན་ཀྱང་ལྟ་མིན་གྱི་མ་རིག་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་སོང་བ་ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་བཟུང་སྟེ། ཤེས་རབ་འཆལ་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་འདྲ་བའི་ཤེས་རབ་འཆལ་ཚུལ་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང༌། གོང་གི་མ་ཁྱབ་མཚམས་ལ། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཤེས་རབ་འཆལ་བ་མེད་པར་ཐལ། མ་ཁྱབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་རང་ཡུལ་ལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་རྨོངས་པར་ཐལ། དེ་རང་ཡུལ་ལ་རྨོངས་པ་གང་ཞིག །གཞན་སྟོབས་ཀྱིས་རྨོངས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཤེས་འཆལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་ཡུལ་ལ་ལྟ་མིན་གྱི་མ་རིག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྨོངས་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་ཡུལ་ལ་གཞན་སྟོབས་ཀྱིས་རྨོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་ཡིན་ན། ལྟ་མིན་གྱི་མ་རིག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་མའི་མ་རིག་པར་གྱུར་པའི་འཇིག་ལྟ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ས་ལུ་ལྗང་པའི་མདོ་ལས། ང་དང་ང་ཡིར་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། འདི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་འཆད་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ལྟ་བ་ལྔ་པོ་གང་རུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལྟ་མིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། འཇིག་ལྟ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག །ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་ལ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱིས་ཁྱབ་ཟེར་ན། མཐོང་སྤང་ཀུན་བཏགས་སུ་གྱུར་པའི་དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཐོང་སྤང་དུ་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེར་གྱུར་པའི་ངན་འགྲོར་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་དང་ཚར་གཅིག་པའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལས། རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པས་ཡན་ལག་དུ་ཞིག་སྤོང་ཞེ་ན། ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་སྟེ་གང་

265

གཞན་ལུགས་དགག་པ།

ཡང་རུང་བ་དང་རིལ་གྱིས་སྤོང་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀུན་ལ་མཐོང་སྤང་རེ་ཡོད་ཅིང་བཅུ་གཉིས་པོ་རིལ་ལམ་མ་ལུས་པ་སྤོང་བ་མིན་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་ཞེས་དང་རིལ་གྱིས་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག །ངན་འགྲོར་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དང་དེ་དང་ཚར་གཅིག་པ་གང་རུང་ཡིན་ན་མཐོང་སྤང་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། ཕྱིར་མི་འོང་དང་དགྲ་བཅོམ་པའི་འཕེན་བྱེད་མི་དགེ་བའི་ལས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགྲེལ་བ་དོན་གསལ་ལས། སྔོན་དགྲ་བཅོམ་པ་དག་ལ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་གནས་སྐབས་སུ་བསགས་པའི་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་ལས་ངེས་པ་དང་མ་ངེས་པ་དག་ཡོད་མོད་ཀྱི་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། འཕེན་བྱེད་མི་དགེ་བའི་ལས་ཡིན་ན། ངན་འགྲོར་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རིན་ཆེན་ཕྲེང་པ་ལས། མི་དགེ་བ་ལས་སྡུག་བསྔལ་དང༌། །དེ་བཞིན་ངན་འགྲོ་ཐམས་ཅད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཁྱོད་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྐབས་འདིར་ཁྱོད་ཀྱིས་སྤང་ལྡན་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་ཡན་ལག་གཞན་ལ་རིགས་བསྒྲེ།
གཞན་ཡང་འཕེན་བྱེད་མི་དགེ་བའི་ཀུན་སློང་དུ་གྱུར་པའི་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་ལ་ལྷན་སྐྱེས་གཅིག་མེད་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་མཐོང་སྤང་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སོང༌། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་ལ་བརྟེན་ནས་ལས་བསགས་ཏེ། སྲིད་རྩེ་ནས་མནར་མེད་ཀྱི་བར་ཟོ་ཆུན་གྱི་རྒྱུན་ལྟར་འཁོར་བར་འཁོར་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇུག་པ་ལས། དང་པོར་ང་ཞེས་བདག་ལ་ཞེན་གྱུར་ཅིང༌། །བདག་གི་འདི་ཞེས་དངོས་ལ་ཆགས་བསྐྱེད་པ། །ཟོ་ཆུན་འཕྱན་ལྟར་རང་དབང་མེད་པ་ཡི། །འགྲོ་ལ་སྙིང་རྗེ། ཞེས་དང༌། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། ཇི་སྲིད་ཕུང་པོར་འཛིན་ཡོད་པ། །དེ་སྲིད་དེ་ལ་ངར་འཛིན་ཡོད། །ངར་འཛིན་ཡོད་ན་ཡང་

266

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

ལས་ཏེ། །ལས་ལས་ཀྱང་ནི་སྐྱེ་བ་ཡིན། །ཞེས་དང༌། རྣམ་འགྲེལ་ལས། བདག་ཡོད་ན་ནི་གཞན་དུ་ཤེས། །བདག་གཞན་ཆ་ལས་འཛིན་དང་སྡང༌། །ཞེས་དང༌། མདོ་ལས་ཀྱང༌། བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ཐོས་པ་དང་མི་ལྡན་པས་མིག་གིས་གཟུགས་མཐོང་ན་ཡིད་བདེ་བར་འགྱུར་བ་རྣམས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་ནས། ཡོངས་སུ་ཆགས་པར་གྱུར་ནས་འདོད་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་ལས་ལུས་ཀྱིས་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་ངག་གིས་ནི་རྣམ་པ་བཞི། ཡིད་ཀྱིས་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་ངར་འཛིན་ཡང་གཙོ་བོར་ལྷན་སྐྱེས་མེད་ལ། མདོ་ལས་བཤད་པའི་བྱིས་པ་སོ་སྐྱེ་ཐོས་པ་དང་མི་ལྡན་པ་དེ་ལའང་འཇིག་རྟེན་རང་དགའ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ཁ་ཅིག །འཁོར་བའི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་ན། དེ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་མས་ཁྱབ་ཟེར་ན། བདེན་པར་འཛིན་པའི་མ་རིག་པ་ལྷན་སྐྱེས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཕུང་པོ་བདེན་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་ངར་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། ཇི་སྲིད་ཕུང་པོ་སོགས། སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་ལས། རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལས་སྐྱེ་དངོས་རྣམས། །ཡང་དག་པར་ནི་རྟོག་པ་གང༌། །དེ་ནི་སྟོན་པས་མ་རིག་གསུངས། །དེ་ལས་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་འབྱུང༌། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་ལྟར་དུ་མ་ཟད་ཆོས་ཀྱི་བདེན་འཛིན་གྱིས་འཁོར་རྩ་བྱེད་ཀྱང༌། དེ་མ་ཟད་ཀྱང་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་གཅིག་ཡོད་པ་སེམས་ཙམ་པ་དང་རང་རྒྱུད་པ་དག་འདོད་པའི་ཕྱིར། ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་གཞི་བྱེད་པ་ནི་ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མེད་པར་བཞེད་པའི་དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱང་བཞེད་དོ། །ཞེས་དང༌། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཟད་ན་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྡོག་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་མ་ཟད་ན་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་མི་ལྡོག་པ་མ་ཡིན་པས་འཁོར་བའི་གཞི་རྩ་མཐར་ཐུག་པ་མ་ལོག་ཀྱང་འཁོར་བ་

267

གཞན་ལུགས་དགག་པ།

ལས་གྲོལ་བ་མི་འགལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། འཁོར་བའི་གཞི་རྩ་མཐར་ཐུག་ཅེས་པའི་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག །ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་དང་འཁོར་རྩ་དོན་གཅིག་ཟེར་ན། མཐོང་སྤང་ཀུན་བཏགས་སུ་གྱུར་པའི་འཇིག་ལྟ་ཕྲ་མོར་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་འཁོར་བའི་རྩ་བར་ཐལ། ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེས་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་བྱས་དེའི་དབང་གིས་འདུ་བྱེད་བསགས་ཏེ་ཡན་ལག་ལྷག་མ་བཅུ་འབྱུང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཐོང་སྤང་དུ་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་འབྱུང་ཚུལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་རྣམ་འགྲེལ་སོགས་ཀྱི་ལུང་དེའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ངར་འཛིན་ཀུན་བཏགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་ན། འགྲོ་བ་རྣམས་འཇིག་ལྟ་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་དབང་གིས་འཁོར་བར་འཁོར་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། གྲུབ་མཐར་མ་ཞུགས་པ་ལ་གྲུབ་མཐས་བསླད་པའི་འཇིག་ལྟ་ཀུན་བཏགས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གྲུབ་མཐས་བློ་མ་བསླད་པའི་བྱ་སོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གསེར་ཕྲེང་ལས། བྱ་དང་རི་དྭགས་སོགས་གྲུབ་མཐས་བློ་མ་བསླད་པས་ཀྱང་མ་རིག་པས་བསླད་པའི་ལས་བསོགས་པ་དང་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་ལ་ཐོག་མའི་མ་རིག་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། བྱང་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་སླ། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱིས་ཁྱོད་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་མ་ཤེས་བར་ཐལ། ཁྱོད་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེའི་ཞེན་ཡུལ་མངོན་སུམ་གྱིས་སུན་མ་ཕྱུང་བར་ཡོད་ཀྱི་བར་དུ་ལས་འདུ་བྱེད་པའི་ཐོག་མའི་མ་རིག་པའི་དོན་བྱེད་ཐུབ་ལ་དེ་ལྟར་སུན་དབྱུང་བར་བྱས་ཕྱིན་ཆད་ནས་ཐོག་མའི་མ་རིག་པའི་དོན་བྱེད་མི་ཐུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། ཇི་སྲིད་ཕུང་པོ་འཛིན་ཡོད་པ། །དེ་སྲིད་དེ་ལ་ངར་འཛིན་ཡོད། །ངར་འཛིན་ཡོད་ན་ཡང་ལས་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཇི་སྲིད་ཕུང་པོ་བདེན་འཛིན་དང་འཇིག་ལྟ་གང་གིའང་ཞེན་ཡུལ་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་སུན་མ་དབྱུང་བར་དུ་ལས་བསོག་ཅེས་པ་གང་ཞིག །དེ་

268

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

ལྟར་ན་དེ་ལྟར་སུན་ཕྱུང་ཚེ་ལས་མི་བསོག་པའང་དོན་གྱིས་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། དེ་ནི་ཡུལ་སུན་མ་ཕྱུང་བའི་དབང་དུ་མཛད་པ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་འཇིག་ལྟ་ཡོད་ཙམ་ལ་མིན་ཏེ། ས་བདུན་པའི་བར་དུ་འཇིག་ལྟ་ཡོད་ལ་ས་དང་པོ་ནས་ལས་ཉོན་གྱིས་འཁོར་བར་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཇི་སྲིད་དང་དེ་སྲིད་ཅེས་མཐའ་བཟུང་བའི་རྣམ་བཅད་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་དོན་རེ་སོ་སོར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། ཁྱེད་ཅག་འཕགས་པ་ལ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསར་བསོག་མེད་ཟེར་བ་དང༌། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་ཡོད་པ་མི་འཐད་པར་མ་ཟད་ནང་འགལ་ཡང་ཡིན་པར་ཐལ། འཕགས་པ་གང་ལའང་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་བསོག་པ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་རག་ལས་པ་གང་ཞིག །རང་གི་དོན་བྱེད་ལས་ཀྱི་དོན་བྱེད་མི་ཐུབ་པའི་ཤེས་པ་མེད་པར་དེ་ཡང་འགལ། ལུང་རིགས་དུ་མ་དང་ཡང་འགལ་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སོ་སྐྱེ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསར་དུ་བསོག་ལ་འཕགས་པས་མི་བསོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མ་རིག་པས་བསྒྲིབས་ནས་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་བར་དུ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་བསོག་ཏུ་འཇུག་ལ་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ནས་དེས་སྒྲིབ་མི་ཐུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩ་ཤེས་ལས། འཁོར་བའི་རྩ་བ་འདུ་བྱེད་སྟེ། །དེའི་ཕྱིར་མཁས་རྣམས་འདུ་མི་བྱེད། །དེའི་ཕྱིར་མི་མཁས་བྱེད་པོ་ཡིན། །མཁས་མིན་དེ་ཉིད་མཐོང་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང༌། དེའི་འགྲེལ་བར། ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱིས། གང་གི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན། མི་མཁས་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་མ་རིག་པ་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་ཁོ་ན་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་བྱེད་པ་པོར་འགྱུར། ཞེས་པ་ནས། དེ་ཉིད་མཐོང་ན་ནི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པ་གང་ལ་དམིགས་ནས་ལས་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་དེ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ཉིད་མཐོང་བའི་མཁས་པ་བྱེད་པ་པོ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མ་རིག་པ་དང་

269

གཞན་ལུགས་དགག་པ།

ལྡན་པའི་གང་ཟག་ཅེས་སོགས་ཀྱི་ལུང་དེས་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་བསོག་མཁན་དང༌། དེ་ཉིད་མཐོང་ན་ནི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་མི་བསོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལས་དེ་བསོག་མཁན་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཟླ་བ་དང་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་དབྱིག་གཉེན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ལེགས་ལྡན་སོགས་དུ་མའི་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚིག་གསལ་ལས། མ་རིག་པ་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་ཁོ་ན་ཞེས་པའི་ཁོ་ནའི་རྣམ་བཅད་དང༌། ཊཱིཀ་ཆེན་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས། དེ་ལྟར་མི་མཁས་པ་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་པས་མ་རིག་པ་དང་ལྡན་པ་ཁོ་ན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་བྱེད་པ་པོར་འགྱུར་གྱི་ཞེས་དང༌། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེ་ལས། དེས་སྒྲིབ་པ་ནི་ཁེབས་པས་སོ། །ཞེས་དང༌། དེའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། དེས་སྒྲིབ་པ་ཞེས་པ་ནི་ཁེབས་པས་སོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི། མ་རིག་པས་བསྒྲིབས་པའི་གང་ཟག་བསྟན་ཏེ། དེས་འདུ་བྱེད་རྣམས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དོ། །ཞེས་དང༌། དབྱིག་གཉེན་གྱིས། ཅིའི་ཕྱིར་བདེན་པ་མཐོང་བ་ལ་མ་རིག་པ་མེད་པ་ཡིན། ཞེས་པ་ནས། དེ་ལ་དབང་བྱེད་པ་གང་ཞེ་ན། རིག་པ་མེད་པའི་མ་རིག་པ་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་ལུང་དང་འགལ་ཚུལ་ཡང་རྟོགས་སླའོ། །རྩ་རྟགས་གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་ཀུན་ནས་སློང་བྱར་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་གཉིས་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཀུན་སློང་བྱེད་པར་ཐལ། ཡན་ལག་དང་པོའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཁྱབ་སྟེ། མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད། ཅེས་དང༌། རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ་ལས། འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་རྐྱེན་ཉིད་དུ། །མ་རིག་བསྟན་པ་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །ཉོན་མོངས་གཞན་ལྡན་སྤྱི་ཡི་རྐྱེན། །དེ་མེད་པར་ནི་གཙོ་བོའི་རྐྱེན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ལུང་ཕྱི་མས་ལས་མི་དགེ་བ་རྣམས་ལས་སྤྱིའི་རྐྱེན་དང༌། འཕེན་བྱེད་དགེ་བའི་ལས་དང་མི་གཡོ་བའི་ལས་ལ་གཙོ་བོའི་རྐྱེན་བྱེད་དགོས་ཚུལ་བཤད་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། རིག་པ་ཡེ་ཤེས་མ་སྐྱེས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མ་རིག་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཤིང༌།

270

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

ཁྱབ་སྟེ། ལས་དེའི་ཀུན་སློང་བྱེད་པ་ལ་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་མ་སྐྱེས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མ་རིག་པ་གཅིག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ་ལས། འདི་ལྟ་སྟེ། རིག་པ་དེ་མ་སྐྱེས་ན་ནི་ཡང་སྲིད་པ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་སྐྱེས་ན་ནི་མིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཡན་ལག་གཉིས་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་བྱེད་པ་ལ་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་མ་སྐྱེས་བར་དུ་དེ་ཐུབ་ལ་དེ་སྐྱེས་ནས་མི་བྱེད་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། ཤེས་བྱེད་མང་པོ་འགའ་ཞིག་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །རྩ་རྟགས་གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་འདོད་པ་ནི་རྗེ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གསུང་དང་འགལ་བར་མ་ཟད་མདོ་དང་རྒྱ་འགྲེལ་ཆེན་པོ་དུ་མ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་དང་ཡང་འགལ། དབྱིག་གཉེན་དང་གུ་ན་མ་ཏིའི་འགྲེལ་པ་གཉིས་དང་འགལ། ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གཞུང་དང་ཡང་འགལ། མདོ་དུ་མ་དང་ཡང་འགལ་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་མ་ལོག་ན་ལས་དེ་གསར་དུ་འདུ་བྱེད་པ་ཡོད་ལ། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདེན་མེད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་དང་དེ་ལོག་པས་འདུ་བྱེད་གསར་བསག་མེད་པའི་ཕྱིར། རྩ་ཤེས་ཊཱིཀ་ཆེན་ལས། དེ་ལྟར་མ་རིག་པ་ཡོད་ན་འདུ་བྱེད་འབྱུང་ལ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། མ་རིག་པ་འགག་པ་སྟེ་སྤངས་པར་གྱུར་ན་ནི་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱང་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་ཏེ་རྒྱུ་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེའི་དོན་མ་རིག་པ་སྤངས་དུས་ལ་དགོངས་ཟེར་ན། འོ་ན། རྗེས་འདི་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ལས་དེ་འདུ་མི་བྱེད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པ་འབྲེལ་མེད་པར་ཐལ། འཕགས་པ་ལས་དེ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་དགྲ་བཅོམ་པ་ལ་དེ་མེད་པ་བཀོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསེར་ཕྲེང་ལས། སྒོམ་སྤང་ཡིན་ཀྱང་འཕགས་རྒྱུད་ལ་མེད་པ་དུ་མ་ཞིག་བཤད་དེ་ཡུལ་ལ་དམིགས་པའི་ཞེ་སྡང་དྲག་པོ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང༌། དེ་ལྟར་བཤད་པར་ཐལ། རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ་ལས། ཅིའི་ཕྱིར་བདེན་པ་མཐོང་བ་ལ་མ་རིག་པ་མེད་པ་ཡིན། གང་གི་ཕྱིར་འདིའི་ལས་ཀྱིས་ཡང་སྲིད་འཕེན་པར་མི་བྱེད་

271

གཞན་ལུགས་དགག་པ།

དེ། གང་དག་གིས་ཡང་སྲིད་འཕེན་པར་བྱེད་པའི་ལས་ལ་དབང་བྱེད་པ་མེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དྲིས་པ་ལ། ལན་དུ་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མ་རིག་པས་ལས་དེ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་མི་བྱེད་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་ལས་དེ་ལ་དབང་མི་བྱེད་ན་གང་གིས་དབང་བྱེད་སྙམ་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་མ་སྐྱེས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མ་རིག་པས་བྱེད་ཅེས་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ་ལས། དེ་ལ་དབང་བྱེད་པ་གང་ཞེ་ན། རིག་པ་མེད་པའི་མ་རིག་པ་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེའི་འགྲེལ་བཤད་གུ་ན་མ་ཏིས་མཛད་པ་ལས། ཡང་སྲིད་པར་འཕེན་པར་བཤད་པའི་ལས་དེ་ལ་དབང་བྱེད་པ་གང་ཞེ་ན། དེའི་ཕྱིར་རིག་པ་མེད་པའི་མ་རིག་པ་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་སྨྲས་སོ། །བདེན་པ་མཐོང་བའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པ་ནི་མ་རིག་པ་ཡིན་ཏེ། རིག་པ་མེད་པས་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །བདེན་པ་མཐོང་བ་མིན་པ་ལ་ནི་རིག་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་ཀུན་སློང་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ། ཁྱབ་སྟེ། རྩ་ཤེས་ལས། མ་རིག་སྒྲིབ་པས་ཡང་སྲིད་ཕྱིར། །སོགས་དང༌། དེའི་འགྲེལ་བ་ཚིག་གསལ་ལས། གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་མ་རིག་པ་ཡོད་ན་འདུ་བྱེད་རྣམས་འབྱུང་ལ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་དེའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལུང་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །རྩ་རྟགས་བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་རྒྱུད་ལ་མངོན་གྱུར་དུ་ཡོད་ཕྱིན་དུག་གསུམ་གང་རུང་གི་སྒོ་ནས་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་འདུ་བྱེད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་རྒྱུད་ལ་མངོན་གྱུར་དུ་ཡོད་ཕྱིན་དུག་གསུམ་གང་རུང་ཆེ་བ་མངོན་གྱུར་དུ་ལྡང་ལ་དེ་ལངས་པ་དེ་མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་དགེ་མི་དགེའི་འདུ་བྱེད་སྐྱེད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ས་ལུ་ལྗང་པའི་མདོ་ལས། དེ་ལྟར་མ་རིག་པ་ཡོད་པ་ཡུལ་རྣམས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་འཇུག་སྟེ། དེ་ལ་ཡུལ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཡང་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། མ་རིག་པ་ཡོད་ན་འདུ་བྱེད་རྣམ་པ་གསུམ་མངོན་པར་

272

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

འགྲུབ་སྟེ། ཞེས་དང༌། མདོ་གཞན་ལས་ཀྱང༌། དགེ་སློང་དག་མ་རིག་པ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་གང་ཟག་ནི་བསོད་ནམས་མངོན་པར་འདུ་བྱ་བ་ཡང་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དོ། །བསོད་ནམས་མིན་པ་མངོན་པར་འདུ་བྱ་བ་ཡང་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དོ། །མི་གཡོ་བ་མངོན་པར་འདུ་བྱ་བ་ཡང་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་ས་བཅུ་པ་སོགས་དུ་མ་ལས་བཤད་དོ། །དེས་ན་འཕགས་པའི་གང་ཟག་དག་མ་རིག་པའི་དབང་སོང་གི་གྲལ་དུ་མི་འཇུག་གྲོགས་མཁྱེན་མཁྱེན། འདིས་ནི་འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་ཐོག་མའི་མ་རིག་པར་འདོད་པ་ཡང་ལེགས་པར་བཀག་ཟིན། ཤིན་ཏུ་ལུང་རིགས་སྤྲོས་ཆོག་གོ །
ཡང་ཁོ་ན་རེ། ལུང་རིགས་དེ་དག་མཐོང་ནས་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་འཇིག་ལྟ་དེ་མིན་ཀྱང༌། སོ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་དེ་ཡིན་ཟེར་ན། འོ་ན། སོ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ཀྱི་འཇིག་ལྟ་ལ་དེས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་འཇིག་ལྟ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེས་པ་ལྐོག་གྱུར་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྒྲུབ་བྱེད་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །རྩ་བར་འདོད་ན། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་གི་རྒྱུ་དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་ལ་ལས་དེའི་རྒྱུའི་ཀུན་སློང་གིས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གསེར་ཕྲེང་ལས། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ཡང༌། དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་ལ་དགོངས་ཀྱི་རྒྱུའི་ཀུན་སློང་ནི་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྨོངས་པ་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལུང་མང་པོ་ཡོད་པས་མང་དོགས་སོ། །འདོད་མི་ནུས་ཏེ། བློ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ལམ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་སོ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་ཡང་ཁྱོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ། ཁྱབ་སྟེ། ལས་དེ་ཀུན་ནས་སློང་བ་ལ་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། སོ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་རྣམས་མ་རིག་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་པར་ཐལ་ལོ། །མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། འཁོར་བའི་རྒྱུར་ཐལ་ལོ། །འདོད་མི་ནུས་ཏེ། འཁོར་བ་ཟད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།

273

གཞན་ལུགས་དགག་པ།

ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར་དང༌། ཁྱབ་སྟེ། ཚོགས་སྦྱོར་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཡོད་ཀྱང་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ངེས་འབྱུང་དང་བདག་མེད་དཔྱོད་པའི་ཤེས་རབ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་པ་རྣམས་འཁོར་བ་ལྡོག་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལམ་རིམ་ལས། སྤྱིར་ཚོགས་ལམ་པ་དང་སྦྱོར་ལམ་པས་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་རང་དགའ་བ་བསོག་པ་ཡོད་ཀྱང༌། བསམ་པ་དེ་ལྟ་བུས་ཀུན་ནས་བསླངས་པ་དང་བདག་མེད་པ་ལ་དཔྱོད་པའི་ཤེས་རབ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་དགེ་བའི་ལས་རྣམས་ནི་སྲིད་པ་ཕྱི་མ་ལ་སྲེད་པའི་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཡིན་ཞིང༌། ཞེས་དང༌། ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ཀྱང༌། འཇིག་རྟེན་པའི་ཆོས་གང་དག་ཡང་འབྱུང་བའི་སྲེད་པ་སུན་འབྱིན་ཞིང༌། ཞེས་པ་ནས་དེ་དག་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡང་འབྱུང་བའི་སྲིད་པ་ལ་མི་ཕྱོགས་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དེ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་གཞིར་བཞག་ཟེར་ན། མེ་དང་ཆུ་དང་ནད་སོགས་གང་རུང་གིས་འཇིགས་པའི་དབང་གིས་བདེན་འཛིན་མངོན་དུ་སྐྱེས་ལ་སྒོ་གསུམ་གང་རུང་གི་ལས་ལམ་རྫོགས་པར་མི་སྤྱོད་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་འཇིག་ལྟ་དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་མངོན་དུ་གྱུར་ཙམ་གྱིས་ལས་ལམ་རྫོགས་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐོག་མར་བདེན་འཛིན་མངོན་དུ་གྱུར་ནས། དེ་རྗེས་ཆགས་སྡང་རྨོངས་གསུམ་གང་རུང་ལ་ཞུགས་ནས་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་བསོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དེ་ལྟར་བསོག་པ་མདོ་དང་དབུ་སེམས་ཀྱི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་འདི་ཉིད་ལས། དེ་ལྟར་མ་རིག་པ་ཡོད་པས། ཞེས་པ་ནས། མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་དང༌། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། ཇི་སྲིད་ཕུང་པོར་འཛིན་ཡོད་པ། །ཞེས་སོགས་དང༌། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས། དང་པོར་ང་ཞེས་བདག་ལ་ཞེན་གྱུར་ཅིང༌། །སོགས་དང་རྣམ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང༌། བདག་ཡོད་ན་ནི་གཞན་དུ་ཤེས། །བདག་གཞན་ཆ་ལས་འཛིན་དང་སྡང༌། །འདི་དག་དང་ནི་ཡོངས་འབྲེལ་བས། །ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བར་

274

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

འགྱུར། །ཞེས་དང་པོ་བདག་དང་གཞན་རིས་སུ་འབྱེད། དེ་ནས་བདག་ལ་ཆགས་པ་དང་གཞན་ལ་སྡང་བ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ལས་བསོག་ཚུལ་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས། རྟེན་འབྲེལ་ཙམ་གྱི་ཕུང་པོ་འདིའི་རང་བཞིན་མི་ཤེས་པས་རྨོངས་པ་ནི་བདག་ཏུ་འཛིན་ལ། དེ་ལས་ཀྱང་བདག་ལ་ཆགས་པར་འགྱུར་བས། གང་གི་ཚེ་བདག་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་པ་དེའི་ཚེ་བདག་བདེ་བར་འདོད་ཅིང་སྡུག་བསྔལ་བར་མི་འདོད་དོ། །དེ་ལ་ཡང་བདག་ཚེ་འདི་ཙམ་ལ་བདེ་བར་འདོད་པས་ནི། མི་དགེ་བ་ལ་འཇུག་པས་ངན་འགྲོའི་རྒྱུ་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་དང༌། ཚེ་ཕྱི་མ་ལ་བདེ་བར་འདོད་པས་ནི། དགེ་བ་བཅུ་ལ་འཇུག་པས་ལྷ་མིའི་རྒྱུ་བསོད་ནམས་དང༌། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ལམ་རིམ་ལས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བཤད་དོ། །རྩ་བར་འདོད་ན། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གང་ཡང་རུང་བའི་དངོས་ཀྱི་ཀུན་སློང་ཡིན་པར་ཐལ། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཁྱབ་སྟེ། ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་ཡིན་ན་ཡན་ལག་གཉིས་པོ་གང་ཡང་རུང་བ་དངོས་སུ་ཀུན་ནས་སློང་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་ཀུན་ནས་སློང་བ་དེ། ཐོག་མའི་མ་རིག་པའི་བྱེད་ལས་ཀྱི་གཙོ་བོ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱེད་ལས་གཉིས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་བཅུ་པའི་མདོ་ལས། དེ་ལ་མ་རིག་པ་ནི་བྱ་བ་གཉིས་སུ་ཉེ་བར་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་དམིགས་པ་ལ་རྨོངས་པར་བྱེད་པ་དང༌། འདུ་བྱེད་མངོན་པར་འགྲུབ་པའི་རྒྱུ་ཡང་འབྱིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་ངེས་པའི་ལས་གང་གི་ཡང་དངོས་ཀྱི་ཀུན་སློང་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང༌། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལས་ཡིན་ན་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དང༌། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཡིན་ན་ཡན་ལག་གསུམ་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་འཇིག་ལྟ་ལ་ཡན་ལག་དང་པོས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རིགས་ངེས་ཚོགས་སྦྱོར་པ་དག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་པ་དང་རྣམ་ཤེས་དང༌། ལམ་མ་ཞུགས་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་

275

གཞན་ལུགས་དགག་པ།

མ་ངེས་པའི་ལས་དང་ཡན་ལག་གཉིས་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་མི་བྱེད་པའི་རྣམ་ཤེས་དག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མངོན་ལྐོག་གང་ལའང་རིགས་འགྲེ་སྦྱོར་སླ། དེ་བཞིན་དུ་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་རེག་ཚོར་སྲེད་སོགས་ལའང་ཡན་ལག་དྲུག་པ་བདུན་པ་བརྒྱད་པ་སོགས་ཀྱིས་རིམ་ཅན་དུ་ཁྱབ་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཡིག་ཆ་ཚོར་རགས་བཤད་ཙམ་གོ་ཆེད་ཡིན་ལ། རྩོད་ཚེ་འདི་ལྟར་ཞིབ་པ་ཞིག་དགོས་སོ། །འོན་ཀྱང་འདིར་ཡང་ཧ་ཅང་ཞིབ་པར་བཤད་ན་མཁས་པར་སྙེམ་པ་དག་ཀྱང་རས་ཡུག་ཁབ་མིག་ཏུ་འཇུག་དགོས་པར་སྣང་བས་མ་བྲིས་སོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འཇིག་ལྟ་དེ་འདྲ་བའི་ལས་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་ཀུན་སློང་མི་བྱེད་ཀྱང་བརྒྱུད་ནས་རྐྱེན་བྱེད་ལ། དེས་ན་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་ལ་ཡན་ལག་གཉིས་པ་ལས་ཀྱི་ཀུན་སློང་གིས་མ་ཁྱབ་ཟེར་ན། འོ་ན། མདོ་ལས། མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་ཅེས་གསུངས་པ་དེ་ལས་དེའི་དངོས་ཀྱི་རྐྱེན་བྱེད་ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེས་དེའི་བརྒྱུད་ནས་རྐྱེན་བྱེད་ཚུལ་ཡང་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་འདུ་བྱེད་ལ་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་ནས་གསུངས་པ་དེ་དེས་ཡན་ལག་གཉིས་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་རྐྱེན་བྱེད་ལ་ཡན་ལག་ལྷག་མ་གཞན་གྱི་བརྒྱུད་པའི་རྐྱེན་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་འདིའི་འགྲེལ་བའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། མངོན་སུམ་གྱི་རྐྱེན་གྱིས་དངོས་པོ་སྟོན་ཏེ། ཇི་ལྟར་མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། མ་རིག་པ་ལས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་དེ་དག་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང༌། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ནི་མ་རིག་པར་བརྒྱུད་པའི་སྒོ་ནས་རྐྱེན་གྱིས་དངོས་པོར་འགྱུར་ཏེ། འབྲས་བུ་ལ་ས་བོན་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ཁ་ཅིག །བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འགལ་ཟླ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དེ་མ་རིག་པའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། འོ་ན། ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པ་དང༌། རྒྱུ་དགེ་བ་ལས་འབྲས་བུ་བདེ་བ་མི་འབྱུང་བར་འཛིན་པའི་མ་རིག་པ་རེ་རེ་ནས་ཆོས་ཅན། མཚན་

276

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

ཉིད་དེར་ཐལ། མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། མ་རིག་པ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྨོངས་པ་དང་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་རྨོངས་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས། རྨོངས་པ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། འབྲས་བུ་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ལ་རྨོངས་པ་དང༌། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྨོངས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་སོགས་ལུང་རིགས་མང་ངོ༌། །རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་གཉིས་རེ་རེ་ནས་ཆོས་ཅན། བདག་འཛིན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱུ་དགེ་བ་བྱས་པ་ལས་འབྲས་བུ་བདེ་བ་མི་འབྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་དེ་ཀུན་དགག་བྱའི་བདག་ལ་བྱེད་རིགས་པར་ཐལ། དེར་འཛིན་པའི་བློ་བདེན་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྒྱུ་དེ་དག་ལས་འབྲས་བུ་དེ་དག་འབྱུང་བར་ཤེས་པའི་བློ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་བློ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདག་མེད་ཕྲ་མོ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཀྱང་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཕྲ་མོ་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉན་རང་འཕགས་པ་དག་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། མ་རིག་པ་ཡིན་ན་ལོག་རྟོག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་བདག་འཛིན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སོང༌། དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་མཚུངས་ལྡན་གཅིག་ཀྱང་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཐེ་ཚོམ་ཅན་ད་དུང་ལོག་རྟོག་དུ་མ་སོང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་ཐེ་ཚོམ་གསུམ་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཚད་མའི་དར་ཊཱིཀ་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས། ཚད་མའི་འགལ་ཟླ་ཚད་མིན་གྱི་བློ་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་ངེས་ཏེ། མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་ཐེ་ཚོམ་རྣམས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་ཡིན་གྱི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གོང་དུ་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། མ་རིག་པའམ་མ་རིག་པའི་རྣམ་གྲངས་མི་ཤེས་པ་ལ་དབྱེ་ན་སྔོན་གྱི་མཐའ་མི་ཤེས་པ་ནས་རེག་པའི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་མི་ཤེས་པའི་བར་སུམ་ཅུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སྔོན་གྱི་མཐའ་མི་ཤེས་པ་དང༌། ཕྱི་མའི་མཐའ་མི་ཤེས་པ་སོགས་ཕལ་

277

གཞན་ལུགས་དགག་པ།

ཆེར་རང་གི་གྲོགས་ཐེ་ཚོམ་དང་མཚུངས་ལྡན་མང་བའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། སྔོན་གྱི་མཐའ་མི་ཤེས་པ་ཞེས་སོགས་དང༌། དེའི་འགྲེལ་བར་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་གཞུང་མདོ་འགྲེལ་འདིར་དྲངས་པ་ལས། དེ་ལ་སྔོན་གྱི་མཐའ་མི་ཤེས་པ་གང་ཞེ་ན། འདས་པའི་འདུ་བྱེད་རྣམས་ལ་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་པ་སྟེ། ཅི་བདག་འདས་པའི་དུས་ན་བྱུང་བ་ཞིག་གམ། བདག་འདས་པའི་དུས་ན་མ་བྱུང་བ་ཞིག །བདག་ཅིར་གྱུར་པ་ཞིག །བདག་ཇི་ལྟར་ན་གྱུར་པ་ཞིག་སྙམ་པའི་མི་ཤེས་པ་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་དང༌། དེའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། དེ་ལ་སྔོན་གྱི་མཐའ་དང་ཕྱི་མའི་མཐའ་མི་ཤེས་པ་གཉིས་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ནི། ཅི་བདག་འདས་པའི་དུས་ན་བྱུང་བ་ཞིག་གམ། ཞེས་པ་ནས། འོན་ཏེ་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་ཞེས་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་མཚམས་ཀྱི་རྟགས་གྲུབ་སྟེ། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལས། རྣམ་པར་དབྱེ་བ་གང་ཞེ་ན། སྔོན་གྱི་མཐའ་མི་ཤེས་པ་གང་ཡིན་པ་ཞེས་མདོ་ལས་རྒྱས་པར་འབྱུང་བ་སྟེ། དེ་ལ་སྔོན་གྱི་མཐའ། ཞེས་པ་ནས། མི་ཤེས་པ་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དེ་ཡིན་ན་རང་གི་གྲོགས་ཐེ་ཚོམ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱིས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ལུང་དེའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་ཅིང༌། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སྔོན་གྱི་མཐའ་ལ་དམིགས་པའི་མ་རིག་པ་ལ་རང་གི་གྲོགས་ཐེ་ཚོམ་དང་མ་རྟོགས་པའི་བློ་དང༌། ལོག་རྟོག་གསུམ་པོ་རེ་རེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་མ་རིག་པ་རེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཐེ་ཚོམ་ཐམས་ཅད་མཚུངས་ལྡན་བཤད་ཟིན་ཅིང༌། རང་གི་གྲོགས་མ་རྟོགས་པའི་བློ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་དེ་ཡང་ཡོད། ལོག་རྟོག་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་དེ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སྔོན་གྱི་མཐའ་ལ་སྤྱོད་པའི་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པར་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་མ་རྟོགས་པའི་བློའི་ཡ་གྱལ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མ་རྟོགས་པའི་བློ་ལ། དོན་དེ་ལ་མ་ཞུགས་པའི་བློ་དང་། ཞུགས་ཀྱང་དཔྱད་པ་མ་རྫོགས་པའི་བློ་དང༌།

278

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

དཔྱད་པ་རྫོགས་ཀྱང་དོན་མ་རྙེད་པའི་བློ་གཅིག་སྟེ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚད་མའི་དར་ཊཱིཀ་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས། ཡུལ་དེ་དང་དེ་མིན་མཐའ་གཅིག་ཏུ་གནས་དོན་རྟོགས་ཤིང་འཛིན་པས་སྟོང་པའི་ཤེས་པ་མ་རྟོགས་པའི་བློ་ཡིན་ལ། དབྱེ་ན་གསུམ་ཡོད་དེ་ཚིག་ཙམ་ཐོས་ཀྱང་དེའི་དོན་ལ་བློ་ཁ་མ་ཕྱོགས་པ་མ་ཞུགས་པ་དང༌། ཞུགས་ཀྱང་དཔྱད་པ་མ་རྫོགས་པ་དང༌། རྫོགས་ཀྱང་གནས་དོན་མ་རྙེད་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བས་ཅུང་ཟད་དགོས་པའི་ས་བོན་ཙམ་བཀོད་པའོ། །མ་ཁྱབ་མཚམས་ལ་རྟགས་དེར་ཐལ། དེ་འདྲ་བའི་མ་རིག་པ་མ་འདྲེས་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་ལས། དབྱེ་བ་མེད་པར་རྨོངས་པས་འཇུག་པ། ཞེས་དང༌། འདིའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། དབྱེ་བ་མེད་པར་རྨོངས་པས་འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྔོན་གྱི་མཐའ་ལ་དཔྱོད་པ་མེད་པ་ཁོ་ནར་འཁོར་བར་འཇུག་ཅིང་རྨོངས་པའི་མི་ཤེས་པ་དེ་ནི་མ་འདྲེས་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པར་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རང་གི་གྲོགས་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མེད་པར་ལྟ་བའི་ལོག་ལྟ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་དེ་ཡོད་པ་གང་ཞིག །སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་མེད་པར་ལྟ་བ་དེ་མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་ཐེ་ཚོམ་གསུམ་ལས་ལོག་རྟོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འདིའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། སྔོན་གྱི་མཐའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཕྱི་མའི་མཐའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་གྱི་ཇི་ཙམ་དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་སྐྱེས་བུ་འདི་ཁོ་ནར་ཟད་དོ། །ཞེས་དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་མི་ཤེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ལོག་པར་ལྟ་བ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པར་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འགྲེལ་བཤད་ལས། སྔོན་གྱི་མཐའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན། ཞེས་དང༌། ལོག་པར་ལྟ་བ་དང་ཞེས་པའི་དོན་བཤད་ཚུལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཚད་མའི་དར་ཊཱིཀ་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས། ཞེན་པའམ་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་དེར་འཛིན་པ་ལ། དེ་མིན་གྱི་ཤེས་པས་གནོད་པའི་རིག་པ་ལོག་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

279

གཞན་ལུགས་དགག་པ།

བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། མ་རིག་པ་ཡིན་ན། མདོ་འདི་ཉིད་ལས། མ་རིག་པ་གང་ཞེ་ན། སྔོན་གྱི་མཐའ་མི་ཤེས་པ་དང༌། ཞེས་པ་ནས། གང་དེ་དང་དེ་ལ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མི་ཤེས་པ་དང་མ་མཐོང་བ་དང༌། མངོན་པར་མ་རྟོགས་པ་དང་རྨོངས་པ་དང༌། ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང༌། མུན་པའི་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་མ་རིག་པའོ། །ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་མི་ཤེས་པ་དང་མ་མཐོང་བ་སོགས་དྲུག་ཀ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། མདོ་ལས། སྔོན་གྱི་མཐའ་སོགས་ཀྱིས་དམིགས་པ་བསྟན་པ་གང་ཞིག་མི་ཤེས་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དེ་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མདོ་འདིའི་འགྲེལ་བ་ལས། སྔོན་གྱི་མཐའ་ལ་སོགས་པ་ནི་དམིགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། མདོ་འདིའི་འགྲེལ་པ་ལས། མི་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་རྣམ་གྲངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ན་འདིར་མ་ཁྱབ་སྟེ། མདོ་དེས་མ་རིག་པ་དབྱེ་བའི་རྣམ་གྲངས་ཀྱིས་བཤད། ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཀྱིས་བཤད། ཅེས་པའི་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། རྐང་གྲངས་དང་དབྱེ་བའི་བཤད་པ་ཡང་རྣམ་གྲངས་ཀྱིས་བཤད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་རང་ལ་རྩ་བར་འདོད་ན། སྔོན་གྱི་མཐའ་ལ་སྤྱོད་པར་མ་ཞུགས་པར་མུན་ལྟར་འཐིབ་པའི་མ་འདྲེས་པའི་མ་རིག་པ་ཆོས་ཅན། མདོ་ལས། རྨོངས་པ་དང་ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་རྨོངས་པ་ཅན་གྱི་མ་རིག་པར་ཐལ་ལོ། །འདོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཁྱབ་སྟེ། འདིའི་རྨོངས་པ་དེ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཅུང་ཟད་ཤར་བའི་མ་རིག་པ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་འདིའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། རྨོངས་པའི་ཚེ་ནི་མ་ངེས་པར་ཅུང་ཟད་ཅིག་མཐོང་ངོ༌། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལུང་དེས་དེ་ལྟར་རྨོངས་པ་དེས་ཡུལ་དེ་མ་ངེས་པར་མ་རྟོགས་ལ་ཡུལ་དེ་ཅུང་ཟད་མཐོང་བ་སྟེ། དེའི་རྣམ་པ་ཅུང་ཟད་ཤར་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཅུང་ཟད་མཐོང་གི་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། མདོ་ལས། མུན་པའི་རྣམ་པ་ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁྱོད་རང་གི་དམ་བཅའ་ལ་ཁས། ཁྱབ་སྟེ། དེའི་དངོས་

280

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

བསྟན་གྱི་མ་རིག་པ་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བ་མུན་པ་བབས་པ་ལྟ་བུ་ཅིག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་འདིའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། མུན་པའི་རྣམ་པས་ནི་ཅི་ཡང་མི་མཐོང་སྟེ། མུན་པ་བཞིན་དུ་བྱེད་པ་ནི་མུན་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མུན་པ་བབས་པ་བཞིན་མི་མཐོང་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། མི་མཐོང་སྟེ་ཡན་ཆད་ཀྱི་དོན་དང༌། ལྷག་མས་དཔེ་དོན་སྦྱར་ནས་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། མདོ་ལས་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་དེར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་ན། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མཐོང་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེའི་དངོས་བསྟན་གྱི་དེ་ལ་དེ་འདྲ་དགོས་པའི་ཕྱིར། མདོ་འདིའི་འགྲེལ་བཤད་ལས་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་ནི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མཐོང་ངོ༌། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མདོ་དེའི་ཊཱིཀྐ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡུལ་དེའི་རྣམ་པ་ཅིག་ཤར་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མཐོང་བ་ལའང་རྣམ་པ་ཅིག་ཤར་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཡུལ་དེའི་རྣམ་པ་ཅི་ཡང་མ་ཤར་བར་ལུང་རིགས་ཀྱིས་བསྒྲུབས་ཟིན་པ་དེའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། གཟུགས་མེད་སས་བསྡུས་ཀྱི་མ་རིག་པ་དང་སྔོན་མཐའ་མི་ཤེས་པའི་རྨོངས་པ་ཆུང་ངུ་ཆོས་ཅན། མདོ་ལས། རྨོངས་པ་དང་མུན་པའི་རྣམ་པ་ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་མུན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་ཐལ། མདོ་ལས། རྨོངས་པ་དང་ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེའི་དངོས་བསྟན་གྱི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མ་རིག་པ་འབྲིང་དང་ཆེན་པོར་ཐལ། མདོ་དེ་གཉིས་ཀྱི་དངོས་བསྟན་གྱི་ཀུན་རྨོངས་དང་མུན་པའི་རྣམ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མདོ་ལས། རྨོངས་པ་དང་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་མུན་པའི་རྣམ་པ་ཞེས་པ་གསུམ་སྨོས་པ་ནི། མི་ཤེས་པ་ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་རིམ་ཅན་དུ་སྟོན་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་འདིའི་འགྲེལ་བ་ལས། དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པ་དེ་དག་ནི་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། གསུམ་མོ། །ཞེས་དང༌། དེའི་འགྲེལ་བཤད་

281

གཞན་ལུགས་དགག་པ།

ལས། དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཞེས་པ་ནས། གཞན་ཡང༌། གསུམ། ཞེས་བྱ་བ་རྨོངས་པ་དང་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང༌། མ་རིག་པ་དང་མུན་པའི་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཆུང་ངུ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྨོངས་པའི་སྒྲས་བསྟན་ཏོ། །འབྲིང་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པའི་སྒྲས་བསྟན་ཏོ། །ཆེན་པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མ་རིག་དང་མུན་པའི་རྣམ་པའི་སྒྲས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། གཟུགས་མེད་ཀྱི་དེ་ཆུང་ངུ་གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་དེ་འབྲིང༌། འདོད་པའི་དེ་ཆེན་པོར་བཤད་པས་དེ་གསུམ་ཡང་བསྟན་པར་སེམས་སོ། །གཞན་ཡང༌། ཐོས་པ་ལ་མ་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐོས་པའི་གེགས་བྱེད་པའི་མི་ཤེས་པའི་མ་རིག་པ་ཆོས་ཅན། མདོ་ལས། མི་ཤེས་པ་དང་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དངོས་བསྟན་གྱི་དེ་དྲུག་ཀ་ཡིན་པར་ཐལ། མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཐོས་བསམ་སྒོམ་པའི་ཤེས་རབ་གསུམ་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གསུམ་མདོ་ཚན་དང་པོ་གསུམ་གྱིས་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་འདི་ལས། མི་ཤེས་པ་དང་མི་མཐོང་བ་དང༌། མངོན་པར་མི་རྟོགས་པ་དང་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེའི་འགྲེལ་བ་ལས། དེ་ལ་ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་པ་གང་ཡིན་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས། མ་རིག་པ་དེ་ནི་མི་ཤེས་པའི་སྒྲས་བསྟན་ཏོ། །བསམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མི་མཐོང་བའི་སྒྲས་བསྟན་ཏོ། །སྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བདེན་པར་མི་རྟོགས་པའི་སྒྲས་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་སྐྱེ་བ་ལ་སྒྲིབ་ལ་ཐོས་བྱུང་དང་བསམ་བྱུང་སྐྱེ་བ་ལ་མི་སྒྲིབ་པའི་མ་རིག་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཐོས་བསམ་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་སྐྱེ་བ་ལ་སྒྲིབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་འདིས་མངོན་པར་མི་རྟོགས་པ་དང་ཞེས་པའི་དངོས་བསྟན་གྱི་མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟགས་ཁས། ཁྱབ་སྟེ། ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་གསུམ་གྱི་འགལ་ཟླ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱེད་ཚུལ་ལས་ཁྱད་པར་བ་གསུམ་ཡོད་

282

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

པའི་ཕྱིར་དང༌། དེར་ཐལ། དེ་གསུམ་གྱིས་བྱེད་ལས་རིམ་པ་བཞིན་མི་ཤེས་པ་དང་མི་མཐོང་བ་དང༌། མངོན་པར་མི་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་འདི་ཉིད་ལས། དེ་ལ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མི་ཤེས་པ་དང་མི་མཐོང་བ་དང་མངོན་པར་མི་རྟོགས་པ་དང་ཞེས་མདོ་ཚན་གསུམ་སྨོས་པ་ནི་ཐོས་སོགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་གསུམ་གྱི་འགལ་ཟླ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱེད་ལས་མི་འདྲ་བ་སོ་སོར་བསྟན་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གསུམ་གྱི་འགལ་ཟླ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གསུམ་གྱིས་འགལ་ཟླ་བྱེད་ཚུལ་འདྲ་ཡང་བྱེད་ལས་མི་འདྲ་བར་སོ་སོར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་ཚན་དེ་གསུམ་སོ་སོར་སྨོས་པའི་དགོས་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། མདོ་ཚན་དེ་གསུམ་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས། དེ་ལ་ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཞེས་སོགས་དང༌། མི་ཤེས་པ་ནི་གཏན་ཚིགས་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ། བདག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་དང༌། དེ་ལས་གྲོལ་བའི་གེགས་བྱེད་པ་གཉིས་ཀྱིས་སོ། །ཞེས་དང༌། དེའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། དེའི་གེགས་བྱེད་པ་ནི་དེ་དག་གི་གེགས་བྱེད་པ་སྟེ། དེའི་གེགས་བྱེད་པ་ཉིད་དུ་དེ་མི་ཤེས་པར་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཁྱབ་སྟེ། མི་ཤེས་པ་སོགས་བྱེད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་བྱེད་ལས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱེད་ལས་བདག་འཛིན་དང་མཐུན་པ་དང༌། དེ་ལས་གྲོལ་དུ་མི་སྟེར་བར་མི་ཤེས་པ་སོགས་བྱེད་ཚུལ་གྱི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་ཀྱིས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ཚུལ་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་འདིའི་འགྲེལ་བ་ལས། ཇི་ལྟར་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་ན། ཞེས་པ་ནས། གེགས་བྱེད་གཉིས་ཀྱིས་སོ། །ཞེས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་བྱེད་ཚུལ་དང་བཅས་ཏེ་བཤད་ཅིང༌། དེའི་འགྲེལ་བཤད་ལས་ཀྱང༌། ཇི་ལྟར་མ་རིག་པ་དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པ་དེ་ནི། ཞེས་པ་ནས། གཏན་ཚིགས་དེ་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ། བདག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་གཏན་ཚིགས་དང༌། དེ་ལས་གྲོལ་བའི་གེགས་བྱེད་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་མཚོན་ནས། ཐོས་བྱུང་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་བསམ་བྱུང་གི་འགལ་ཟླ་དེ་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་བྱེད་པའི་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པ་ཡང་ཐོས་པའི་དེར་

283

གཞན་ལུགས་དགག་པ།

ཐལ་བ་དང༌། བསམ་བྱུང་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒོམ་བྱུང་གི་དེ་ལྟར་གྱུར་པའི་མངོན་པར་མི་རྟོགས་དེ་ཡང་བསམ་བྱུང་དང་ཐོས་བྱུང་གི་དེར་ཐལ་བ་སོགས་འཕེན་སླ། འདི་སྐོར་རིགས་པ་ཕྲ་མོ་དགོས། ཞིབ་ཆ་ཡང་མང་ངོ༌། །
ཡང་ཁ་ཅིག་གིས། གང་གི་འགལ་ཟླ་མ་རིག་པར་འཇོག་པའི་རིག་པ་ཡིན་ན། སྒོམ་བྱུང་གི་བློ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། འོ་ན། གང་གི་འགལ་ཟླ་མ་རིག་པར་འཇོག་པའི་ཐོས་བྱུང་གི་རིག་པ་དང༌། བསམ་བྱུང་གི་རིག་པ་རེ་རེ་ནས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་གཉིས་རེ་རེ་ནས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་གི་འགལ་ཟླ་མ་རིག་པར་འཇོག་པའི་རིག་པ་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་དེ་དང་མཉམ་བཞག་གི་དེ་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་དེ་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་འདིའི་འགྲེལ་བ་ལས། གང་གི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་མ་རིག་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་སྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བ་ཤེས་པ་དང༌། མཐོང་བ་དང༌། མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་རིག་པ་རྣམས་ཀྱིའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འོ་ན། གང་གི་འགལ་ཟླ་མ་རིག་པར་འཇོག་པའི་རིག་པ་གཅིག་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མ་རིག་པ་དེ་དེའི་འགལ་ཟླའི་མ་རིག་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སྒོམ་བྱུང་རིག་པ་དེའི་འགལ་ཟླའི་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འོ་ན། མདོ་ཚན་གསུམ་སོ་སོར་སྨོས་པའི་དོན་མེད་པར་ཐལ། དེ་གསུམ་གྱི་འགལ་ཟླའི་དེ་གསུམ་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་ན་ཡང་མ་ཁྱབ་སྟེ། སྤྱིར་དེ་གསུམ་གྱི་འགལ་ཟླའི་དེ་གསུམ་མི་འགལ་ཡང༌། མདོ་ཚན་དེ་གསུམ་གྱི་དངོས་བསྟན་གྱི་མ་རིག་པའི་གཙོ་བོ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གེགས་བྱེད་པའི་དེ་གསུམ་འགལ་བའི་ཁྱད་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིའི་ཞིབ་ཆ་རང་ལུགས་སྐབས་སུ་འཆད་དོ། །
ཡང་ཁ་ཅིག །ཡན་ལག་གཉིས་པའི་ཀུན་སློང་གི་མ་རིག་པ་དང་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་དོན་གཅིག་ཟེར་ན། དེའི་དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་དུ་གྱུར་པའི་ལས་འབྲས་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པ་ཆོས་ཅན།

284

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

ཐོག་མའི་མ་རིག་པར་ཐལ། ཡན་ལག་གཉིས་པའི་དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ཀུན་སློང་དུ་གྱུར་པའི་ལས་འབྲས་ལ་རྨོངས་པ་དང་བདག་མེད་ལ་རྨོངས་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས། དེ་ལྟར་མ་རིག་པ་གང་གིས་ལས་གང་སློང་བ་ནི། དེ་ཀུན་བཏུས་ལས། འབྲས་བུ་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ལ་རྨོངས་པ་དང༌། དེ་ཁོ་ནའི་དོན་ལ་རྨོངས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ལམ་རིམ་ལས་ཀྱང༌། རྨོངས་པ་དེ་ལ་དབྱེ་ན། ལས་འབྲས་ལ་རྨོངས་པ་དང༌། དེ་ཁོ་ནའི་དོན་ལ་རྨོངས་པ་གཉིས་སོ། །དང་པོས་ནི་ངན་འགྲོ་བའི་འདུ་བྱེད་བསོག །གཉིས་པས་ནི་བདེ་འགྲོར་འགྲོ་བའི་འདུ་བྱེད་བསོགས་ཞེས་དང༌། ཀུན་བཏུས་དར་ཊཱིཀ་ལས་ཀྱང༌། མ་རིག་པ་ནི་གཉིས་ཏེ། ལས་འབྲས་དང་དེ་ཁོ་ནའི་དོན་ལ་རྨོངས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ལས་ཀྱི་ཀུན་སློང་གི་དབྱེ་བ་འཆད་བྱེད་དེ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དགོས་པར་མ་ཟད་རྫས་སྤྱི་སོགས་བཅད་ན་འཇིག་ལྟ་གཅིག་ངེས་པར་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་བསོག་པ་ལ་ཐོག་མར་ངའོ་འམ་བདག་གོ་སྙམ་པའི་འཇིག་ལྟ་ཅིག་བསྐྱེད་དགོས་པས་དེ་འདྲའི་འཇིག་ལྟ་ལ་ཐོག་མའི་མ་རིག་པར་མདོ་བསྟན་བཅོས་ལས་བཤད་པ་གང་ཞིག །ཐོག་མར་འཇིག་ལྟ་དེ་འདྲ་གང་ཡང་མི་སྐྱེས་ན་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་མི་བསོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་ཁྱད་པར་གཞན་སླ་ཞིང༌། ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་ཐོག་མ་དེ་འདྲ་ལ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འཁོར་བའི་ཐོག་མ་དང་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཐོག་མ་སོགས་ལ་བྱེད་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། གང་ཞིག་བདག་མཐོང་དེ་ལ་ནི། །ང་ཞེས་རྟག་ཏུ་ཞེན་པར་འགྱུར། །ཞེན་པས་བདེ་ལ་སྲེད་འགྱུར་ཏེ། །སྲེད་པས་སྐྱོན་རྣམས་སྒྲིབ་པར་བྱེད། །ཡོན་ཏན་མཐོང་བས་ཡོངས་སྲེད་པ། །ང་ཡི་ཞེས་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལེན། །དེས་ན་བདག་ལ་མངོན་ཆགས་པ། །དེ་སྲིད་དེ་ནི་འཁོར་བར་འགྱུར། །ཞེས་

285

གཞན་ལུགས་དགག་པ།

ཐོག་མར་ངར་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་སྲེད་པ་སྐྱེ། སྲེད་པས་འཁོར་བར་སྐྱོན་མི་མཐོང་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་བལྟས་ནས་སྲེད་ཚུལ་དང༌། དེའི་དབང་གིས་དངོས་པོ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་རང་གི་ཕུང་པོ་སོགས་ལ་ང་ཡིའོ་འམ་བདག་གིའོ་ཞེས་ཞུགས་ནས་འཁོར་ཚུལ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དང༌། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཉེས་ཀུན་དེ་ཡི་རྩ་བ་ཅན། །ཞེས་པའི་རྩ་བ་དང༌། འཇུག་པར། དང་པོར་ང་ཞེས་བདག་ལ། ཞེས་པའི་དང་པོ་དག་སྐབས་འདིའི་ཐོག་མ་ལ་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང༌། མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་ཞེས་སོགས་སྔར་དྲངས་ཤིང་ད་དུང་འཆད་པར་བྱའོ། །རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ང་ཞེས་མཐོང་བ་མེད་པར་ནི། །འགའ་ཡང་བདག་ལ་ཆགས་མ་ཡིན། །བདག་ལ་སྲེད་པ་མེད་པར་ཡང༌། །བདེ་བ་འདོད་པས་མངོན་རྒྱུགས་མིན། །ཞེས་དང༌། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་ཀྱང་ཚིག་གསལ་ལས། དེ་ཉིད་མཐོང་ན་ནི་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པས་གང་ལ་དམིགས་ནས་ལས་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་དེ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་གཉིས་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་ངོས་འཛིན་ཚུལ་མི་འདྲ་ཡང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ཕྱིན་ངའོ་ཞེས་འཇིག་ལྟའི་དབང་དུ་སོང་ཞེས་ལས་བསོག་མི་དགོས་པར་བཞེད་པ་འདྲ་ཞིང་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་གཞན་དག་ཀྱང་དེ་ལྟར་བཞེད་དོ། །སྤྱོད་འཇུག་ལས། དགྲ་བཅོམ་པ་འཁོར་བར་སླར་མི་འཁོར་ཚུལ་ཡང་འདི་གཉིས་དང་དགོངས་དོན་འདྲའོ། །
གཞན་ཡང༌། དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་དུ་གྱུར་པའི་བདག་འཛིན་ཡང་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། ལས་དེའི་རྒྱུ་དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་དུ་གྱུར་པའི་དེར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་དུ་གྱུར་པའི་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཆོས་ཅན་གྱིས་གྲུབ། ཁྱབ་སྟེ། ལས་དེའི་རྒྱུའི་ཀུན་སློང་སྔ་མ་དེའི་དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། ཀུན་སློང་རྣམ་གཉིས་རྒྱུ་དང་ནི། །དེ་ཡི་དུས་ཀྱི་སློང་ཞེས་བྱ། །གཉིས་ལས་དང་པོ་རབ་འཇུག་བྱེད། །གཉིས་པ་རྗེས་སུ་འཇུག་བྱེད་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག །ངན་

286

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

འགྲོའི་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་ཀུན་སློང་གི་དེ་ལ་ལས་འབྲས་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པས་ཁྱབ་སྟེ། ཀུན་བཏུས་ལམ་རིམ་གསེར་ཕྲེང་རྣམས་ཀྱིས་དེའི་ཀུན་སློང་ལ་དེ་བཤད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། ལས་དེ་ལས་ངན་འགྲོར་འགྲོ་བ་ལ་དེ་གཙོ་བོར་བཤད་པ་ཡིན། ཁོ་རང་ལ་འོ་ན། དེའི་དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་ལ་བདག་འཛིན་ཞིག་མེད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་ལ་དུག་གསུམ་གང་རུང་གཅིག་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་འགྲེལ་ལས། བདེ་བར་གྱུར་པའམ་སྡུག་བསྔལ་བར། །མ་གྱུར་ཅིག་ཅེས་འདོད་པ་ན། །ངའོ་སྙམ་པའི་བློ་གང་དེ། །སེམས་ཅན་ལ་ལྟ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས། །ཞེས་དང༌། ང་ཞེས་མཐོང་བ་མེད་པར་སོགས་དང༌། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། ལུས་ལ་ལུས་དབང་ཇི་བཞིན་དུ། །གཏི་མུག་ཀུན་ལ་གནས་འགྱུར་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། བདག་འཛིན་མེད་ལ་ཆགས་སྡང་ང་རྒྱལ་སོགས་ཇི་ལྟར་སྐྱེས་སོམས་ཤིག །འདི་དག་ལ་སྤྲོ་བྱ་མང་ཡང་རེ་ཞིག་དེ་ཙམ་མོ། །

སྨྲས་པ།

རྟོགས་དཀའི་ཟབ་རྒྱས་གཏམ་དུ་ལུང་རིགས་ཀྱིས། །བཀུག་པའི་རྒྱུད་ཀྱིས་སྨོས་ཀྱང་
ཆེར་རློམ་བརྒྱའི། །དྲེགས་པའི་མངལ་རྣམས་ལྷུང་ན་དེ་རིགས་པའི། །སྒྲོ་ལྡན་འབེན་དུ་བླངས་ལ་སྲོག་ལྡན་ཅིང༌། །རབ་རྨོངས་ཆེས་མཐོ་རི་བོར་འཇིག་ལྟའི་རྩེ། །གནམ་སོང་ལོག་རྟོག་ནགས་ཚལ་བཅས་མ་ལུས། །ཐུབ་གསུང་ཞོ་འཐུང་རུས་པའི་རྩེ་བརྒྱ་བས། །རྡུལ་དུ་བརླགས་པའི་མིང་ཙམ་ལུས་འདི་རྨད། །ཟླ་མེད་གསར་བཤད་རི་མོ་རྣམ་བཀྲའི་གོས། །ལྷག་བསམ་རིན་ཆེན་ཡུ་བར་འཕྱང་བའི་རྩེར། །རྟེན་འབྱུང་ནོར་བུའི་འོད་འབར་རྨོངས་མུན་སེལ། །ལྷ་རྣམས་དགའ་བའི་རྒྱལ་མཚན་འདི་ན་འཕྱར། །ཞེས་པའང་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །

287

མདོ་འགོད་པ།

མདོ་འགོད་པ།

གཉིས་པ་རང་ལུགས་ལ། མདོ་འགོད་པ་དང༌། དོན་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་སྤྱིའི་མདོ་དང༌། སྐབས་ཀྱི་མདོ་འགོད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དང་པོའི་བྱེ་བྲག་རྣམ་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་མདོ་ལས། བཙུན་པ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་མ་རིག་པའི་བྱེ་བྲག་གང་ཞེ་ན། དགེ་སློང་དག་མ་རིག་པ་ནི་མཆོག་གི་ཆོས་ཀྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་པ་དང༌། རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པར་ཡང་བལྟ་བར་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས། དོན་ནི་མ་རིག་པ་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་གི་དབང་པོ་ལྔའི་ནང་གི་ཤེས་རབ་དབང་པོའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་བསྟན་ཏེ། དེ་ལྟར་རེ་རེ་ལ་དྲི་ལན་གཉིས་གཉིས་ཀྱིས་བཤད་ཅིང༌། མ་རིག་པ་དང་འབྲེལ་བའི་གང་ཟག་ཀྱང་བསྟན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ། རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་མདོ། ས་ལུ་ལྗང་པའི་མདོ། ས་བཅུ་པའི་དེ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དང་པོ་དང་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་མདོ་ལས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དང་པོ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། འདི་ཡོད་པས་ན་འདི་འབྱུང༌། ཞེས་པ་ནས། དེ་ལྟར་ན་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་འདི་འབའ་ཞིག་པ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །འདི་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དང་པོ་ཞེས་བྱའོ། །རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་གང་ཞེ་ན། མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ལ། མ་རིག་པ་གང་ཞེ་ན། གང་དེ་སྔོན་གྱི་མཐའ་མི་ཤེས་པ་དང་། ཕྱི་མའི་མཐའ་མི་ཤེས་པ་དང་། སྔོན་དང་ཕྱི་མའི་མཐའ་མི་ཤེས་པ་དང༌། ནང་གི་མཐའ་མི་ཤེས་པ་དང༌། ཕྱིའི་མཐའ་མི་ཤེས་པ་དང༌། ནང་དང་ཕྱིའི་མཐའ་མི་ཤེས་པ་དང༌། ལས་ཀྱི་མཐའ་མི་ཤེས་པ་དང༌། རྣམ་པར་སྨིན་པ་མི་ཤེས་པ་དང༌། ལས་དང་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མི་ཤེས་པ་དང༌། སངས་རྒྱས་མི་ཤེས་པ་དང༌། ཆོས་མི་ཤེས་པ་དང༌། དགེ་འདུན་མི་ཤེས་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་མི་

288

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

ཤེས་པ་དང༌། ཀུན་འབྱུང་བ་དང༌། འགོག་པ་དང་ལམ་མི་ཤེས་པ་དང༌། རྒྱུ་མི་ཤེས་པ་དང༌། རྒྱུ་འབྲས་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བའི་ཆོས་མི་ཤེས་པ་དང༌། དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་དང༌། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་པ་དང༌། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པ་དང་བརྟེན་པར་བྱ་བ་དང༌། བརྟེན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་དང༌། ངན་པ་དང་གྱ་ནོམ་པ་དང༌། ནག་པོ་དང་དཀར་པོ་དང༌། རྣམ་པར་དབྱེ་བ་དང་བཅས་པའི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དང་རེག་པའི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་ཡང་དག་པར་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཁོང་དུ་མི་ཆུད་པ་དང༌། གང་དེ་དང་དེ་ལས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མི་ཤེས་པ་དང༌། མི་མཐོང་བ་དང༌། མངོན་པར་མ་རྟོགས་པ་དང་རྨོངས་པ་དང་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་མུན་པའི་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་མ་རིག་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ་ཞེས་པའང་མདོ་འདིའི་འགྲེལ་བ་ཡིན་ལ། མདོ་འདིའི་ཡན་ལག་གཉིས་པའི་ཀུན་སློང་གི་མ་རིག་པ་རྒྱས་པར་བཤད་ལ་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ལྟར་ན་དེ་ཐོག་མའི་མ་རིག་པར་བྱས་ཀྱང་ཆོག་ནའང༌། ཆོས་སྐྱོབ་དང་ཆོས་གྲགས་དང་ཟླ་གྲགས་སོགས་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དུ་བཞེད་པ་ལྟར་ན་འདི་དག་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་ཡིན་ཀྱང་འདི་དག་གི་ནང་དུ་དེ་བསྡུས་ནས་བཤད་བྱས་ན་ལེགས་པར་གོ །མདོ་འདིའི་དོན་འཆད་པར་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལས། དེ་ལ་སྔོན་གྱི་མཐའ་མི་ཤེས་པ་གང་ཞེ་ན། འདས་པའི་འདུ་བྱེད་རྣམས་ལ་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་པའི་སྟེ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྔོན་གྱི་མཐའ་མི་ཤེས་པ་ནས་རེག་པའི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་མི་ཤེས་པའི་བར་སུམ་ཅུ་བཤད་ཅིང༌། འགྲེལ་བ་འགྲེལ་བཤད་གཉིས་ཀྱིས། སུམ་ཅུ་བོ་རེ་རེ་ལའང་ཡུལ་ལ་རྨོངས་ཙམ་དང་ལོག་པར་རྟོག་པ་རེ་དང་ཐེ་ཚོམ་གྱི་རྣམ་ཅན་གསུམ་གསུམ་སྟེ་དགུ་བཅུ་དང༌། དབྱིག་གཉེན་གྱིས། དེ་རེ་རེ་ལའང་ཆུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་གསུམ་སྟེ་ཉིས་བརྒྱ་དང་བདུན་ཅུར་བཤད་དོ། །དེ་རེ་རེ་ལ་མི་མཐོང་བའི་དེ་དང་ཀུན་ཏུ་མི་མཐོང་བའི་དེ་དང་མ་རྟོགས་པའི་དེ་རེ་རེ་ཡོད་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་དེ་རེ་རེ་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་རེ་

289

མདོ་འགོད་པ།

རེ་བྱས་ན་བརྒྱད་བརྒྱ་དང་བཅུར་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་རེ་རེ་ལ་མི་ཤེས་པ་སོགས་ཐོས་སོགས་ཀྱི་དེ་རེ་རེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩ་བའི་དམིགས་པ་སུམ་ཅུ་ནི། མདོ་འདིའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། སྔོན་གྱི་མཐའ་ལ་སོགས་པ་ནི་དམིགས་པའོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྔོན་གྱི་མཐའ་དང་ཕྱི་མའི་མཐའ་དང༌། གཉིས་ཀ་དང༌། ནང་དང༌། ཕྱི་དང༌། གཉིས་ཀ་དང༌། ལས་དང༌། རྣམ་པར་སྨིན་པ་དང༌། གཉིས་ཀ་དང༌། སངས་རྒྱས་དང༌། ཆོས་དང༌། དགེ་འདུན་དང༌། སྡུག་བསྔལ་དང༌། ཀུན་འབྱུང་བ་དང༌། འགོག་པ་དང༌། ལམ་དང༌། རྒྱུ་དང༌། ཡང་དག་པར་འབྱུང་བ་དང༌། དགེ་བ་དང༌། མི་དགེ་བ་དང༌། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དང་བཅས་དང༌། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པ་དང༌། བརྟེན་པར་བྱ་བ་དང༌། བརྟེན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་དང༌། ངན་པ་དང༌། གྱ་ནོམ་པ་དང༌། ནག་པོ་དང༌། དཀར་པོ་དང༌། རྣམ་པར་དབྱེ་བ་དང༌། བཅས་པའི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དང༌། རེག་པའི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་རྣམས་ནི་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེའི་དམིགས་པ་དེ་སུམ་ཅུ་ལ་དམིགས་པའི་གསུམ་གསུམ་སོགས་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདིའི་ངོས་འཛིན་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་དང་རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ་ལ་ལྟོས།
གཉིས་པ་ནི། འཕགས་པ་ས་ལུ་ལྗང་པའི་མདོ་ལས། དེ་ལ་མ་རིག་པ་གང་ཞེ་ན། ཁམས་དྲུག་པོ་འདི་དག་ཉིད་ལ་གང་གཅིག་པུར་འདུ་ཤེས་པ་དང༌། རིལ་པོར་འདུ་ཤེས་པ་དང༌། རྟག་པར་འདུ་ཤེས་པ་དང༌། བརྟན་པར་འདུ་ཤེས་པ་དང༌། ཞེས་པ་ནས། ང་ཞེས་བྱ་བ་དང༌། བདག་གི་ཞེས་བྱ་བའི་འདུ་ཤེས་པ་སྟེ། འདི་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་མི་ཤེས་པ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་འདི་ནི་མ་རིག་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་མ་རིག་པའི་དམིགས་པ་རྣམ་པའི་ཁྱད་པར་ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་རྣམས་བཤད་ཅིང༌། ཡང་མདོ་འདིས། གཞན་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་རྟོགས་ཤིང་ལེགས་པར་མི་ཤེས་ཏེ་མི་ཤེས་པ་ནི་མ་རིག་པའོ། །ཞེས་གསུངས། འདིས་ནི་མ་རིག་པའི་དབྱེ་བ་གསུམ་བཤད་ཅིང༌། མདོ་སྔ་མས་ནི་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་ལ་རྨོངས་པ་ཙམ་གྱི་ལོག་རྟོག་གཅིག་དགོས་པར་བཤད་ཅིང༌།

290

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

འཇིག་ལྟ་མ་རིག་པར་འདིས་གསལ་བར་བཤད་ཅིང༌། ཟླ་བའི་ཞབས་དང་ཞི་བ་ལྷས་ཀྱང༌། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྣམ་བཞག་ལ་མདོ་འདི་ཁོ་ན་དྲངས་པས། རྩ་ཤེས་ཀྱང་འདི་ལ་བརྟེན་པར་མངོན་ལ། སྐབས་འདིར་ཡང་འདི་གཙོ་བོར་ཁས་ལེན་དགོས། ཆོས་གྲགས་སོགས་ཀྱིས། འདིར་བརྟེན་བྱས་ན་ལེགས་ཤིང་འཕེན་གྲུབ་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་སྐོར་གཉིས་ཀྱང་འདི་དང་ས་བཅུ་པར་བརྟེན་བྱས་ན་ལེགས་པར་སེམས་སོ། །
གསུམ་པ་ནི། ས་བཅུ་པའི་མདོ་ལས་ས་དྲུག་པའི་སྐབས་སུ་འཇིག་རྟེན་དུ་འདོད་ཆགས་པ་འབྱུང་བ་ཇི་སྙེད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ལས་བྱུང་སྟེ། བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་བྲལ་ན་འཇིག་རྟེན་དུ་འདོད་ཆགས་པ་འབྱུང་བ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་མོ་ཞེས་གསུངས་པ་འདིས་ཐོག་མར་མ་རིག་པ་བདག་ལྟར་བཤད་དེ། ཐོག་མའི་མ་རིག་པས་ལས་ཀུན་ནས་སློང་ཚུལ་བཤད་པ་དེའི་ཕྱིར། རྣམ་བཤད་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། མདོ་འདི་ཚིག་རིས་མི་འདྲ་བ་ཙམ་དྲངས་ཚུལ་སྔར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །ཡང་མདོ་འདི་ཉིད་ལས། བདེན་པ་རྣམ་པར་མི་ཤེས་པ་ནི་དོན་དམ་པར་མ་རིག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འདིས་ཀྱང་ལོག་རྟོག་གཅིག་དེར་བསྟན་ཏེ། བདེན་འཛིན་གཅིག་དེར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་དབུ་སེམས་གཉིས་ཀའི་འགྲེལ་ཚུལ་རེ་ཡོད་ཅིང༌། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་དང༌། དབུ་མ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་དང་རྣམ་འགྲེལ་སོགས་ཀྱི་མ་རིག་པའི་རྣམ་བཞག་མདོ་འདི་ལ་བརྟེན་པར་ཤིན་ཏུ་གྲུབ་བོ། །མདོ་འདི་གསུམ་དབུ་སེམས་ཀྱི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་དག་གི་རྟེན་འབྱུང་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་བཤད་པའི་རྩ་བར་སྣང་ལ། འདི་གསུམ་གྱི་དོན་གོ་ན་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ལ་མི་རྨོངས་པར་འགྱུར་བས་སྐབས་སུ་གང་བབས་ལ་དྲངས་ཏེ་བཤད་པར་བྱའོ། །

291

དོན་བཤད་པ།

དོན་བཤད་པ།

གཉིས་པ་དོན་བཤད་པ་ལ། མ་རིག་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། འདོད་ཚུལ། སྒྲ་བཤད། ཚིག་གི་མཚམས་སྦྱོར་ཚུལ། བྱེད་ལས། འཁོར་རྩ་ཡིན་མིན། ས་མཚམས་དང་བརྒྱད་དོ། །
རིག་པའི་འགལ་ཟླ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་སེམས་བྱུང་རྨོངས་པ་མ་རིག་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མ་ནི་འགལ་ཟླར་སྟོན་པའི་དགག་ཚིག་དང༌། རིག་པ་གཙོ་བོ་ཤེས་རབ་ལ་འཇོག་པས་ན། རིག་པ་ཤེས་རབ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་འགལ་ཟླ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་མཛའ་བའི་འགལ་ཟླ་མི་མཛའ་བ་དང༌། བདེན་པའི་ཚིག་གི་འགལ་ཟླ་མི་བདེན་པའི་ཚིག་གམ་རྫུན་ཚིག་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། མ་རིག་མི་མཛའ་རྫུན་ཚིག་བཞིན། །ཞེས་དང༌། དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས། རིག་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཕྱིར་དང༌། །སེམས་བྱུང་ཉིད་ཀྱིས་དམིགས་པའི་ཕྱིར། །ལོག་པར་དམིགས་ཉིད་མ་རིག་པར། །གསུངས་ཕྱིར་གཞན་གྱི་རིག་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས་ཀྱང༌། བཙུན་པ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་མ་རིག་པ་གང་ཞེ་ན། ཞེས་སོགས་གསུངས། མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་རྣམས་ནི་སྨོས་པ་ལྟར་འཐད་དོ། །མ་རིག་པའི་སྐད་དོད་ཨ་བིདྱ་ཞེས་པའི་ཨ་དགག་ཚིག་ཡིན་ཀྱང༌། ཡོད་པ་འགོག་པའི་དགག་ཚིག་སོགས་བདུན་ལ་འཇུག་པ་བཅད་པའི་ཆེད་དུ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྨོས། དེ་ཡང་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་ལ་རི་བོང་རྭ་ལྟ་བུ་མེད་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང༌། དེ་སྒྲུབ་ལ་རྟག་པ་ལྟ་བུ་གཞན་པ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པར་བཅད་པས། མི་མཐུན་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་དག་གི །ཞེས་གསུངས་པའི་ནང་ཚན་ཡིན་ཀྱང་ཆགས་པ་དང་ཆགས་མེད་ལྟ་བུའི་འགལ་ཟླ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཡིན་པར་ཤེས་ཆེད་དུ་འགལ་ཟླ་སྨོས། དེ་ཡང་མེད་པ་གཅིག་གམ་སེམས་གཅིག་ཡོད་དམ་སྙམ་པ་འགོག་ཆེད་སེམས་བྱུང་དང་དེའི་ངོ་བོ་སྟོན་ཆེད་དུ་རྨོངས་པ་སྨོས་པའི་ཕྱིར། དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་ཀྱང༌། སེམས་བྱུང་ཉིད་ཀྱིས་

292

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

དམིགས་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་གསུངས་པས་སེམས་བྱུང་སྨོས་དགོས་ལ་རྨོངས་པའང་ངོ་བོ་སྟོན་བྱེད་དགོས་ཏེ། ཐེ་ཚོམ་བཟློག་སླ་བའི་ཕྱིར། མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྨོས་ཚུལ་འཐད་པར་ཐལ། ཡོད་འགོག་སོགས་ཀྱི་དགག་པ་བདུན་གྱི་དང་པོ་དྲུག་ལ་མི་བྱེད་པ་གང་ཞིག །མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡང་བཤད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཡོད་པ་འགོག་པ་ནི་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་དང་གཞན་ཉིད་དོན་ཅན་ནི་སྲོག་ཆགས་མ་ཡིན་པ་གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་ཞེས་པས། སྲོག་ཆགས་དེ་ལས་གཞན་དང༌། གཟུགས་ལས་གཞན་ལ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་གཞན་ཉིད་དུ་གོ་བ་དང་འདྲ་བའི་དོན་ཅན་ནི། དཔེ་རྒྱན་གྱི་སྐབས་སུ་འདི་ཟླ་བ་མིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དེ་དང་འདྲ་བར་སྟོན་པ་དང༌། སྨད་པའི་དོན་ཅན་ནི་བུ་ངན་ལ་བུ་མིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང༌། ཉུང་བའི་དོན་ཅན་ནི་ལྟོ་མེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་དང་བྲལ་བའི་དོན་ཅན་ནི་ཆུ་མེད་པའི་དགོན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང༌། དྲུག་ལ་མི་བྱེད་ལ་གཉེན་པོའི་དོན་ལ་ནི་བསོད་ནམས་མེད་དང་གྲོགས་མེད་ལྟ་བུའི་ཆ་གཅིག་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་འབྱེད་མདོ་འགྲེལ་ལས། འདི་ཡང་དོན་བདུན་ལ་མཐོང་སྟེ་ཞེས་སོགས་དང༌། དེའི་དོན་བསྡུས་ཏེ་སྡོམ་མཛད་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། ཡོད་པ་དག་ནི་འགོག་པ་དང༌། །གཞན་པ་ཉིད་དང་འདྲ་བ་དང༌། །སྨད་དང་ཉུང་དང་བྲལ་དོན་དང༌། །གཉེན་པོ་དག་ལ་འདི་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེ་དག་ཙམ་ལ་མི་འཇོག་ཚུལ་ནི་རིམ་པ་ལྟར་སྒྲུབ་ན། དངོས་པོའམ་ཡོད་པ་འགོག་པའི་སྒོ་ནས་འདིར་བཤད་མི་རུང་སྟེ། རིག་པའི་དངོས་པོ་མེད་ཙམ་མ་རིག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་མེད་དགག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མ་རིག་པ་དངོས་པོ་ཅིག་ལ་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་ལས། མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མདོ་སྡེ་གཞན་ནས་ཀུན་སྦྱོར་དང་འཆིང་བ་དང་ལ་སོགས་པའི་ཁོང་ནས་ཕྲ་རྒྱས་དང་རྩ་ཉོན་དང་རྨོངས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། ཀུན་སྦྱོར་སོགས་ཕྱིར་ཞེས་དང༌། མདོ་འདིའི་འགྲེལ་བ་ལས། རེ་ཞིག་རིག་པའི་དངོས་པོ་མེད་པ་ཙམ་ནི་མ་རིག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པ་ནས། མ་རིག་པ་ཡང་རྨོངས་པ་ཞེས་བསྟན་པ་ཡིན་

293

དོན་བཤད་པ།

ལ། དེ་གལ་ཏེ་རིག་པ་མེད་པའི་དངོས་པོ་ཙམ་ཡིན་ན། ཅི་རྨོངས་པ་མེད་པ་རྨོངས་པའི་དངོས་པོ་མེད་པ་ཙམ་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་གཉེན་པོ་ཡིན་ན། དེ་གཉིས་ཀ་ཡང་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསེར་ཕྲེང་དང་ལམ་རིམ་མཛོད་འགྲེལ་འགྲེལ་བཤད་སོགས་མཐུན་ནོ། །དགག་ཚིག་གཉིས་པ་གཞན་པ་གོ་འབྱེད་ཀྱང་འདིར་མི་རུང་སྟེ། རིག་པ་ལས་གཞན་པའི་མིག་སོགས་ཀྱང་མ་རིག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་འདིའི་འགྲེལ་བ་ལས། རིག་པ་ལས་གཞན་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་མ་རིག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མིག་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དགག་ཚིག་གསུམ་པ་འདྲ་བ་སྟོན་བྱེད་ཀྱང་འདིར་མི་རུང་སྟེ། རིག་པ་དང་འདྲ་བ་གཅིག་འདྲ་བའི་སྒོ་ནས་མ་རིག་པར་བཞག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྫས་དེར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་འདིའི་འགྲེལ་བ་ལས། རིག་པ་དང་འདྲ་བའི་ཆོས་གཞན་ཡང་མ་རིག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྫས་ཀྱང་མ་རིག་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས། འདིས་འཇིག་རྟེན་རང་དགའ་བའི་བློ་དང་ལྟ་ངན་ཐམས་ཅད་དེར་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ཡིན་སྣང༌། དགག་ཚིག་བཞི་པ་སྨད་པའི་དོན་ཙམ་ཡང་འདིར་མི་རུང་སྟེ། དཔེར་ན་བུ་ཡིན་ལ་བུ་མ་ཡིན་ཟེར་སྨད་པ་ལྟར་འདིའི་རིག་པ་ཡིན་ལ་དེ་མ་ཡིན་ཞེས་སྨད་པ་གཅིག་མེད་པའི་ཕྱིར། མདོ་འདིའི་འགྲེལ་བ་ལས། སྨད་པའི་རིག་པ་ཡང་མ་རིག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྫས་ཀྱང་མ་རིག་པ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མེད་པའི་ཕྱིར་ཡན་ཆད་ཀྱིས་སྒྲུབ་བྱེད་དངོས། ལྷག་མས་འཇིག་ལྟ་སོགས་མ་རིག་པར་ཐལ་བ་འཕེན་ལ། དེ་དབུ་སེམས་གཞན་གྱི་སྐབས་འདིར་འདོད་ཆོག་ཀྱང་སྨད་པའི་དོན་ཅན་འཇིག་ལྟ་ལའང་དཀའ་ན་སྤྱིའི་དང་ལྟ་མིན་གྱི་དེ་ལ་གར་རུང༌། དགག་ཚིག་ལྔ་པ་ཉུང་བའི་དོན་ཡང་འདིར་མི་རུང་སྟེ། བརྒྱད་པ་རྒྱུན་ཞུགས་སོགས་ཀྱི་མ་རྫོགས་

294

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

པའི་རིག་པ་ཡང་དེར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡང་ད་དུང་རིག་པ་མ་རྫོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། མདོ་འགྲེལ་ལས། རིག་པ་ཆུང་ཡང་མ་རིག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བརྒྱད་པ་ལ་སོགས་པའི་རིག་པ་མ་རྫོགས་པའི་རིག་པ་ཡང་མ་རིག་པ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏ་རེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དགག་ཚིག་དྲུག་པ་བྲལ་བའི་དོན་ཡང་འདིར་མི་རུང་སྟེ། རིག་པ་དེ་མ་སྐྱེས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་པོ་སོགས་ཀྱང་དེར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་འདིའི་འགྲེལ་བ་ལས། རིག་པ་དང་བྲལ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་མ་རིག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རིག་པ་མ་སྐྱེས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མིག་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མ་རིག་པ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏ་རེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་དབྱེ་ན་རང་ཡིན་གྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་དེ་དང༌། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་དེ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཉོན་སྒྲིབ་ཏུ་གྱུར་པའི་དེ་དང༌། ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་གྱུར་པའི་དེ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་དེ་དང་པོ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་དེ་གཉིས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རིག་པའི་འགལ་ཟླ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་སེམས་བྱུང་རྨོངས་པ་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་མ་རིག་པའི་མཚན་ཉིད། དེས་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱི་དེའི་རིགས་འགྲེ་སླ། འོ་ན་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་གྱུར་པའི་དེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གྱིས་ཁྱབ་བམ་སྙམ་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལོག་པར་རྟོག་པའམ་འཛིན་པའི་རྣམ་ཅན་གཅིག་དང༌། ལོག་པར་མི་རྟོག་པར་ཡུལ་ལ་རྨོངས་ཙམ་གྱི་མ་རིག་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དང་པོ་སླ། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཕྲ་ཞིང་ཕྲ་བ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པ་རེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དགྲ་བཅོམ་དམན་པ་དག་གིས་དེ་དག་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་ཤེས་བྱེད་ཀྱང་མང་ངོ༌། །དེ་དག་གིས་དེ་དག་ལ་རྨོངས་ཀྱང་མེད་པར་བལྟ་བའམ་མ་ལོག་པར་མི་འཛིན་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་མིག་ཡང་དག་པ་རྙེད་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉོན་སྒྲིབ་ཏུ་གྱུར་

295

དོན་བཤད་པ།

པའི་དེ་ལའང་དུ་མ་ཡོད་དེ། བདག་འཛིན་དུ་གྱུར་པའི་དེ་དང༌། ལས་འབྲས་སོགས་ལ་རྨོངས་པའི་དེ་གཉིས་དང༌། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་གྱི་དེ་དང༌། དེ་མ་ཡིན་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་དེ་སོགས་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལས་འབྲས་སོགས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པའི་རིག་པའི་འགལ་ཟླ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་སེམས་བྱུང་རྨོངས་པ་དེ་ལས་འབྲས་སོགས་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་བདེན་བཞི་མཆོག་གསུམ་གྱི་མཐུ་སོགས་ལ་རིགས་འགྲེ་སླ། འདི་རེ་རེ་ལའང་ལོག་རྟོག་དང་ཐེ་ཚོམ་ཅན་དང་རྨོངས་ཙམ་གསུམ་གསུམ་ཡོད་པར་སྔར་ལྟར་འདྲའོ། །གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དུ་གྱུར་པའི་དེ་ལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། རང་གཞན་གྱི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་དེ་དང༌། དེ་མ་ཡིན་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་དེ་ལའང་དུ་མ་ཡོད་དེ། བདག་འཛིན་དང༌། ལས་འབྲས་ལ་རྨོངས་པའི་དེ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས། རྨོངས་པ་ནི་གཉིས་ཏེ། འབྲས་བུ་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ལ་རྨོངས་པ་དང་དེ་ཁོ་ནའི་དོན་ལ་རྨོངས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེའི་བདག་འཛིན་གྱི་དེ་ལའང་གཉིས་ཡོད་དེ། ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་རྒྱུའི་ཀུན་སློང་དུ་གྱུར་པའི་དེ་དང༌། དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་དུ་གྱུར་པའི་དེ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བདེ་འགྲོ་ངན་འགྲོ་གང་གིའང་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་ལ་རྒྱུའི་ཀུན་སློང་དང་བདག་འཛིན་གྱིས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས། དེའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ཡང་དེ་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་བདག་འཛིན་གྱི་རྨོངས་པ་དེ་ཁོ་ན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། བདེ་འགྲོར་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་བསག་དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་དུ་གྱུར་པའི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས། དེ་ཁོ་ནའི་དོན་ལ་རྨོངས་པ་ནི་བསོད་ནམས་དང་མི་གཡོ་བའི་འདུ་བྱེད་རྣམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རང་གི་ཀུན་ནས་སློང་བྱར་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་གཉིས་པའི་ཀུན་སློང་གི་ཐོག་མར་འབྱུང་བའི་རིག་གནས་ཀྱི་ཅི་

296

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

རིགས་པའི་འཇིག་ལྟ་དེ། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་མའི་མ་རིག་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་སམ། སྤངས་ཚུལ་སྒོ་ནས་རང་ཡིན་གྱི་ཀུན་བཏགས་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས། ཐོག་མའི་འཇིག་ལྟ་རགས་པ་དང་ཕྲ་བ་གཉིས། མཚན་གཞི། དེ་ལ་སས་བསྡུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཁམས་གསུམ་གྱི་ལས་གསུམ་ཀུན་ནས་སློང་བའི་དེ་གསུམ་ཡོད། སྦྱོར་བྱུང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན། དེ་དག་གི་གོང་མའི་ཉེར་བསྡོགས་ཡན་ཆད་མ་ཐོབ་པའི་རྒྱུད་ལ་ས་གོང་མའི་ཡན་ལག་གཉིས་པའི་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་མེད་དེ། དེ་མ་ཐོབ་པར་ས་དེའི་ཡན་ལག་གཉིས་པ་མི་བསོག་ལ་ལས་དེ་ཐོག་མའི་མ་རིག་པས་དངོས་ཀྱི་ཀུན་ནས་སློང་བ་ཅིག་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཞིབ་པར་ན་ཉེར་བསྡོགས་ཙམ་གྱིས་ས་གོང་མར་སྐྱེ་མི་ཐུབ་སྟེ། འདོད་ཉོན་རགས་པ་སྐོར་དགུའི་ཐ་མ་གཅིག་པུ་ལུས་ཀྱང་དེར་སྐྱེ་མི་ཐུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕྱིར་འོང་ཚེ་གཅིག་བར་ཆད་གཅིག་པ་འདོད་པར་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདི་ནི་སྨོན་ལམ་དབང་མ་ཡིན་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ། སྤྱིར་སྨོན་ལམ་དབང་གིས་ཡོད། དེས་ན་རྒྱུ་སྙོམས་འཇུག་དང་དུས་མཉམ་དུ་ས་དེའི་ཡན་ལག་གཉིས་པ་དང་དེའི་སྔོན་ཙམ་དུ་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་དགོས་ཚུལ་སོགས་ཞིབ་པར་དཔྱོད་ཅིག །ས་དེའི་ཡན་ལག་གཉིས་པ་རྒྱུད་ལྡན་ཡིན་ན་ལས་དེ་དང་ཚར་གཅིག་པའི་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་རྒྱུད་ལ་མི་ལྡན་པས་ཁྱབ་སྟེ། གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་ཐོག་མའི་མ་རིག་པའི་རྒྱུན་ཡོད་ཀྱང་དེ་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་ལས་དེའི་རྒྱུའི་ཀུན་སློང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་དེའི་རྒྱུའི་ཀུན་སློང་གིའང་ཐོག་མར་འབྱུང་རྒྱུ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། འདི་ལ་སུ་ཡང་མི་རྩོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ཡིན་ཀྱང་ངེས་པའི་ལས་བསོག་པའི་སྦྱོར་བ་ལ་མི་གནས་པའི་རྒྱུད་ལ་དེ་མེད་དེ། དེའི་རྒྱུད་ལ་ཡན་ལག་གཉིས་པ་གཅིག་གི་དངོས་ཀྱི་རྒྱུའི་ཀུན་སློང་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་རིག་པ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་དང་བདག་མེད་པའི་དེའི་ལྟ་བ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་སྐྱོང་དུས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་མ་རིག་པ་གཉིས་རིམ་བཞིན་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཁོར་བའི་ལས་ངེས་པའི་དངོས་ཀྱི་

297

དོན་བཤད་པ།

རྒྱུའི་ཀུན་སློང་མི་ཐུབ་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྔ་མ་ནུས་པ་ཆུང་ཕྱི་མ་འཁོར་བའི་གཉེན་པོ་སྟོབས་ལྡན་གྱིས་ཟིལ་གྱིས་མནན་བཞིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཅི་རིགས་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་གང་ཟག་རྒྱུད་ཀྱི་མ་རིག་པ་ཡིན་ལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་དུ་མ་གཏོགས་པ་ནི་དུ་མ་ཡོད་དེ། ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་གྱུར་པའི་དེ་དུ་མ་ཡོད་ཅིང་དེར་མ་གཏོགས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཡན་ལག་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དུས་ཀྱི་བདེན་འཛིན་གྱི་མ་རིག་པ་བཞིན་ནོ། །འོ་ན། ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་དང་ཡན་ལག་གཉིས་པའི་ཀུན་སློང་གི་དེ་གཉིས་མི་འདྲ་ན། རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་མདོ་འདིས་དེ་གཉིས་གང་འཆད་སྙམ་ན། དེའི་ཀུན་སློང་གཙོ་བོར་འཆད་དེ། མདོ་ལས། མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་མ་རིག་པ་གང་ཞེ་ན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཀུན་སློང་གི་མ་རིག་པ་ལ་དུ་མ་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་སུམ་ཅུ་སོགས་ཡོད་དེ། མ་རིག་པ་དེ་དང་དེའི་རྐྱེན་གྱིས་ཡན་ལག་གཉིས་པ་འདུ་བྱེད་པ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་རིག་པ་བརྒྱད་བརྒྱ་དང་བཅུ་པོ་དེ་བསྡུས་ན་སུམ་ཅུ་དང་དེའང་བསྡུས་ན་དུས་ལ་དང༌། དངོས་པོ་ལ་དང༌། འཕོ་བ་ལ་དང༌། མཆོག་ལ་དང༌། དེ་ཉིད་ལ་དང༌། ཀུན་བྱང་ལ་དང༌། མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་ཅན་གྱི་ཀུན་རྨོངས་བདུན་དུ་འདུ་སྟེ། མདོའི་འགྲེལ་བ་ལས། མི་ཤེས་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་མདོར་བསྡུས་ན་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་རྣམ་པ་བདུན་ཡིན་ཏེ། དུས་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང༌། དངོས་པོ་ལ་དང༌། འཕོ་བ་ལ་དང༌། མཆོག་ལ་དང༌། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དང༌། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང༌། རྣམ་པར་བྱང་བ་ལ་དང༌། མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་ཅན་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། འོ་ན། འདི་བདུན་རེ་རེ་ལའང་དེ་སུམ་ཅུ་ཡོད་སྙམ་ན་དེ་མ་ཡིན་ཏེ། སྔོན་གྱི་དང་ཕྱི་མའི་དང་གཉིས་ཀ་གསུམ་ལ་རྨོངས་པ་ནི་དུས་ལ་དང༌། ནང་ཕྱི་གཉིས་ཀ་གསུམ་ལ་རྨོངས་པ་ནི་དངོས་པོ་ལ་དང་ལས་རྣམ་སྨིན་གཉིས་ཀ་གསུམ་ལ་རྨོངས་པ་ནི་འཕོ་བ་ལ་དང༌། སངས་རྒྱས་ཆོས་དགེ་འདུན་གསུམ་ལ་རྨོངས་པ་ནི། མཆོག་ལ་དང༌། བདེན་པ་བཞི་ལ་རྨོངས་པ་ནི་དེ་ཉིད་ལ་དང་རྒྱུ་ནས་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་དང་བཅས་པའི་རྟེན་

298

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

འབྱུང་ལ་རྨོངས་པའི་བར་གྱི་བཅུ་གསུམ་ནི་ཀུན་བྱང་ལ་དང༌། རེག་པའི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་ལ་རྨོངས་པ་ནི་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་ཅན་གྱི་ཀུན་རྨོངས་སུ་འཇོག་པའི་བར་རེ་རེ་ནས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སྔོན་གྱི་མཐའ་སོགས་དུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་འདིའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། དུས་ལ་རྨོངས་པ་ནི་སྔོན་གྱི་མཐའ་མི་ཤེས་པ་ནས། སྔོན་དང་ཕྱི་མའི་ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་གསུམ་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོའི་ཁྱད་པར་ལ་རྨོངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགྲེལ་བཤད་ལས། དངོས་པོ་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་ནི་ནང་མི་ཤེས་པ་ནས་ནང་དང་ཕྱི་མི་ཤེས་པའི་བར་དུ་སྨྲས་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་གསུམ་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་གྱིས་འགྲོ་སོགས་ཀྱི་རིས་ཅི་འདྲར་འཕོ་བ་ལ་རྨོངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འགྲེལ་བཤད་ལས། འཕོ་བ་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་ནི་ལས་མི་ཤེས་པ་ནས་ལས་དང་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ཞེས་གང་སྨྲས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། རྐང་གཉིས་ཀྱི་མཆོག་དང་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་དང་ཚོགས་ཀྱི་མཆོག་ལ་རྨོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འགྲེལ་བཤད་ལས། མཆོག་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་དང་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་མི་ཤེས་པ་ཞེས་གང་སྨྲས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་གྲུབ་སྟེ། བདེན་བཞིའི་གནས་ཚུལ་མི་ཤེས་པར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྨོངས་པའམ་ཞེན་པའི་ཕྱིར། འགྲེལ་བཤད་ལས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་ནི་སྡུག་བསྔལ་མི་ཤེས་པ་ནས་ལམ་མི་ཤེས་པའི་བར་གང་ཡིན་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་གྲུབ་སྟེ། མི་དགེ་བ་དང་ནག་པོ་སོགས་འཁོར་བའམ་ཀུན་ཉོན་ཕྱོགས་དང༌། དགེ་བ་དང་དཀར་པོ་སོགས་རྣམ་བྱང་གི་ཕྱོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་དག་ལ་རྨོངས་པ་དེའི་ཕྱིར། འགྲེལ་བཤད་ལས། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་ལ་ཀུན་ཏུ་རྨོངས་པ་ནི་རྒྱུ་མི་ཤེས་པ་ནས། རྣམ་པར་དབྱེ་བ་དང་བཅས་པའི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུ་སྨྲས་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་གི་གོ་རིམ་ནི་སྔར་གྱི་མདོ་དང་འགྲེལ་བཤད་དྲངས་པ་ལྟར་ཡིན་པས་ཤེས་པར་གྱིས།

299

དོན་བཤད་པ།

གསུམ་པ་འདོད་ཚུལ་ལ། བྱེ་སྨྲ་ཕལ་ཆེར་དང་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་མ་རིག་པ་ལ་ལྟ་མིན་གྱིས་ཁྱབ་པར་བཞེད་དེ། འཇིག་ལྟ་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྫས་ཡིན་ཀྱང་མ་རིག་པ་དེ་ཉོན་མོངས་བྱེད་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་འགྲེལ་ལས། མ་རིག་པ་ནས་དེའི་རང་བཞིན་ཅི་ཡིན། བདེན་པ་དང་དཀོན་མཆོག་དང་ལས་དང་འབྲས་བུ་རྣམས་མི་གསལ་བའོ། །ཞེས་དང༌། མཛོད་ལས། ཤེས་རབ་ངན་པའོ་མིན་ལྟ་ཕྱིར། །ལྟ་བ་དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་ཕྱིར། །ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་བསྟན་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མ་རིག་པར་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་རིག་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་གཉིས་ལས་མ་རྟོགས་པ་མི་ཤེས་པའི་ཆ་ནས་འཇོག་ཅིང་འཇིག་ལྟ་སོགས་ལྟ་ངན་དང་ཆགས་སྡང་སོགས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ཚེ་དང་དེའི་རྣམ་ཅན་ཡིན་པར་བཞེད་ཚུལ་མཛོད་རྩ་འགྲེལ་ས་སྡེ་ལྔ་སྡོམ་གཉིས་བྱམས་ཆོས་རྩ་འགྲེལ་ཅི་རིགས་ནས་བཤད་དེ། དེ་དག་གི་དོན་འདྲིལ་བར་ལམ་རིམ་ལས་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ནི་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་རྨོངས་པ་ཙམ་གཉིས་ལས་ཕྱི་མར་བཞེད་དེ། མདོར་ན་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་མ་རྟོགས་པ་གཉིས་ལས་མ་རྟོགས་པའི་བློའོ། །འོན་ཀྱང་དེའི་ལྡོག་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་པོའི་གཙོ་བོ་ནི་བདག་མེད་པ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་བཞེད་པར་འདྲའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱད་པར་འཁྲུལ་བྲལ་འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་ན་གསལ་དེ་འོག་ཏུ་འབྲིའོ། །ཡང་མདོ་སྡེ་པའི་སློབ་དཔོན་བཙུན་པ་ཆོས་སྐྱོབས་དང༌། དཔལ་ལྡན་ཆོས་གྲགས་རྗེས་འབྲངས་པ་བཅས་པ་དང་ལེགས་ལྡན་དཔོན་སློབ་ཟླ་གྲགས་དཔོན་སློབ་འཕགས་པ་ལྷ་སོགས་དབུ་སེམས་གཞན་ནི་མ་རིག་པ་ལ་ལྟ་བ་དང་ལྟ་མིན་གཉིས་བཞེད་ཅིང་འཇིག་ལྟ་མ་རིག་པར་བཞེད་དེ། མཛོད་འགྲེལ་ལས། བཙུན་པ་ཆོས་སྐྱོབས་ན་རེ། ངའོ་སྙམ་དུ་སེམས་ཅན་ལ་འཇུག་པ་ནི་མ་རིག་པའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཞེས་དང༌། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཉེས་ཀུན་དེ་ཡི་རྩ་བ་ཅན། །དེ་ཡང་འཇིག་ཚོགས་ལྟ་བ་ཡིན། །ཞེས་མ་རིག་པ་ཉེས་ཀུན་གྱི་རྩ་བ་དང་དེ་

300

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

འདྲའི་རྩ་བའི་མཚན་གཞིར་འཇིག་ལྟ་འཇོག་ཅེས་སྒྲུབ་བྱེད་སྔར་བཤད་པ་དེ་དག་བཀོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལམ་རིམ་ལས། དེ་ལས་འདིར་གཉེན་པོ་རིག་པ་ནི་ཡང་དག་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པའི་དོན་རིག་པ་ཡིན་པས་དེའི་འགལ་ཟླ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟའོ་ཞེས་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་བཞེད་ལ་ཞེས་དང༌། ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལས། སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་ཀྱང་འཇིག་ལྟ་མ་རིག་པ་ཡིན་པ་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པར་འགྲེལ་བར་མཛད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ལེགས་ལྡན་གྱིས་ཀྱང༌། ས་བཅུ་པའི་མདོ་དྲངས་ནས་བདག་འཛིན་ལ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མ་རིག་པ་ལ་ལོག་པར་ཞེན་པ་གཅིག་གིས་མ་ཁྱབ་པར་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་མ་ཟད་སྨོས་མ་ཐག་པའི་སློབ་དཔོན་མཐའ་དག་དང་རྗེ་ཡབ་སྲས་གཉིས་ཀས་ཀྱང་བཞེད་པར་ཐལ། དེ་དག་གིས་བློ་ཡུལ་ལ་མ་ཞུགས་པར་རྨོངས་དུས་དང་དེ་འཇུག་པ་དང་ཆོས་རྣམ་འབྱེད་མེད་པའི་དེ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་དེ་འཇུག་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར།
བཞི་པ་སྒྲ་བཤད་ནི། མུན་པ་བཞིན་དུ་ཡུལ་ཇི་ལྟ་ཇི་སྙེད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་བསྒྲིབས་ནས་རིག་པར་མི་བྱེད་པས་མ་རིག་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། ས་ལུ་ལྗང་པའི་མདོ་ལས། དེ་ལ་མུན་པ་ཆེན་པོའི་ཕྱིར་མ་རིག་པའོ་ཞེས་དང༌། གཞན་ལས་གཏི་མུག་རང་བཞིན་སྒྲིབ་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ལྔ་པ་ཚིག་གི་མཚམས་སྦྱོར་ཚུལ་ནི། མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་ཅེས་པ་འདི་ངེས་བཟུང་ཡིན་ནམ་སྙམ་ན། མ་རིག་པ་ཁོ་ནའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་ཅེས་ངེས་བཟུང་བྱེད་ན། མ་རིག་པ་ལས་གཞན་གང་ཡང་དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དགེ་མི་དགེ་འདུན་པ་རྩོལ་བ་སོགས་དེའི་རྐྱེན་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། བསོད་ནམས་དང་དེ་མ་ཡིན་པ་དང་མི་གཡོ་བའི་ལས་རྣམས་རྒྱུན་དུ་འབྱུང་བར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང༌། དགེ་བའི་རྩ་བ་གསུམ་དང་མི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་འགྲེལ་ལས། གལ་ཏེ་མ་རིག་པ་ཁོ་ན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་

301

དོན་བཤད་པ།

ཡིན་ན་ཞེས་པ་ནས་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེ་ལས། མ་རིག་པ་ཁོ་ནས་སྒྲིབ་པ་ཞེས་ཀྱང་ངེས་པར་བཟུང་བར་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཉོན་མོངས་རྣམས་ཀྱང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་མ་རིག་པ་འདུ་བྱེད་ཁོ་ནའི་རྐྱེན་ཞེས་ཀྱང་མི་རུང་བར་ཐལ། ཡན་ལག་ནི་ལྷག་མ་དག་གི་རྐྱེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་འགྲེལ་ལས། འོན་ཏེ་འདུ་བྱེད་ཁོ་ནའི་སོགས་དང༌། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེ་ལས། མ་རིག་པའི་སྒྲིབ་པས་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཁོ་ན་ཞེས་ནི་མི་བྱ་སྟེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་སོགས་ཡན་ལག་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་རྒྱུ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས། ཡང་མ་རིག་པ་ཁོ་ནས་འདུ་བྱེད་ཁོ་ནའི་རྐྱེན་ཞེས་སྦྱར་མི་རུང་བར་ཐལ། སྔར་གྱི་སྐྱོན་གཉིས་ཀ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། མདོ་འགྲེལ་ལས། འོན་ཏེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་ན་ནི། དེས་ན་གཉིས་ཀའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདིར་མ་རིག་པ་གཅིག་པུ་དངོས་སུ་སྨོས་ནས་ཡན་ལག་གཉིས་པའི་རྐྱེན་གཞན་མི་སྨོས་པ་ལ་རྣམ་བཅད་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་དོན་མེད་པར་ཐལ། མ་རིག་པ་ཁོ་ནས་དེ་མི་བསྐྱེད་པ་སོགས་བཤད་མ་ཐག་པ་དེའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པར་རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ་ལས། འོན་ཏེ་མ་ངེས་པ་ཡིན་ན་ནི། མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་ཅེས་སྟོན་པ་དོན་མེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས། དེའི་ལན་ནི། སྔར་ལྟར་མ་ངེས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བཤད་པ་དོན་མེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ནི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་གྱིས་གཙོ་བོ་བསྟན་ཆེད་གང་ཞིག །ཀུན་སློང་གི་མ་རིག་པ་དེའི་རྐྱེན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འདུ་བྱེད་ལ་རྐྱེན་གཞན་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་མ་རིག་པ་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་མ་རིག་པ་སྨོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་གཡུལ་རྒྱལ་བའི་ཚེ་དམག་གཞན་ཡང་ཡོད་ཀྱང་རྒྱལ་པོ་དེ་རྒྱལ་ཞེས་པ་དང༌། དུང་གི་མས་ཐོག་དྲངས་ནས་བུ་ཁྲིད་ནས་འགྲོ་ཚེ་དུང་གི་མ་འགྲོ་ཟེར་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་འགྲེལ་ལས། མ་ངེས་པ་ཡིན་ན་ཡང་བཤད་པ་དོན་མེད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་བསྟན་པ་ནི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་གྱིས་གཙོ་བོ་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང༌།

302

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེ་ལས། འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་ཉིད་ནི་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཡིན་ན་མ་རིག་པ་བཟུང་བ་ནི་གཙོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་རྒྱལ་པོ་རྒྱལ་བ་དང་དུང་གི་མ་འགྲོ་བ་བཞིན་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཀུན་སློང་གི་མ་རིག་པ་དེ་བསོད་ནམས་དང་མི་གཡོ་བའི་ལས་ཡང་སྲིད་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་འདུ་བྱེད་ཡིན་པའང་དེའི་དབང་གིས་ཡིན་ལ་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་དང་མཚུངས་ཅན་གྱི་ཉོན་མོངས་པ་གཞན་ཀུན་འབྱུང་བའི་རྐྱེན་ཡང་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་འདིའི་འགྲེལ་བ་ལས། ཇི་ལྟར་ན་མ་རིག་པ་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་གཙོ་བོའི་རྐྱེན་ཡིན་ཞེ་ན་བསོད་ནམས་ལ་སོགས་པའི་ལས་རྣམས་འདུ་བྱེད་ཉིད་ཡིན་པར་དེའི་དབང་གིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཀུན་ནས་འབྱུང་བ་ན་ཡང་སྤྱིའི་རྐྱེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང༌། འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱིས་རྐྱེན་ཉིད་དུ། །མ་རིག་བསྟན་པ་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །ཉོན་མོངས་གཞན་ལྡན་སྤྱི་ཡི་རྐྱེན། །དེ་མེད་པ་ནི་གཙོ་བོའི་རྐྱེན། །ཞེས་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ལས་ལ་དེ་དང་ཉོན་མོངས་སྤྱིའི་རྐྱེན་དང༌། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་དགེ་བའི་ཡན་ལག་གཉིས་པ་གཞན་ལ་གཙོ་བོའི་རྐྱེན་བྱེད་ཚུལ་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང༌། འགྲེལ་བཤད་ལས། དེའི་དབང་གིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསོད་ནམས་དང་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་དང་མི་གཡོ་བའི་ལས་རྣམས་ཀྱི་ཡང་སྲིད་པ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ནི་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ །ཞེས་དང༌། ཀུན་ནས་འབྱུང་བ་ནའང་སྤྱིའི་རྐྱེན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསོད་ནམས་ལ་སོགས་པའི་ལས་ཀྱི་རྐྱེན་གྱི་གཙོ་བོ་མ་རིག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། མ་རིག་པ་ལ་རྐྱེན་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། དེའི་རྐྱེན་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ཡང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེའི་རྐྱེན་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་དུག་གསུམ་ལོག་ལྟ་རྣམས་ཡོད་པར་མདོ་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། མདོ་འདིའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། མ་རིག་པ་ཡང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡིན་ན། དེའི་རྐྱེན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཞེས་

303

དོན་བཤད་པ།

དང༌། རྒྱུ་དང་བཅས་རྐྱེན་དང་བཅས་གཞི་དང་བཅས་པའི་མདོ་ལས། དགེ་སློང་དག་མ་རིག་པ་ཡང་རྒྱུ་དང་བཅས་རྐྱེན་དང་བཅས་པ་ངེས་པར་བསྐྱེད་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ནོ། །དགེ་སློང་དག་མ་རིག་པའི་རྒྱུ་ནི་གང༌། རྐྱེན་ནི་གང༌། ངེས་པར་བསྐྱེད་པ་ནི་ཅི་ཞེ་ན། མ་རིག་པའི་རྒྱུ་ནི་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་རྐྱེན་དང་ངེས་པར་བསྐྱེད་པ་ཡང་དེ་ཡིན་པར་བཤད། མདོའི་དགོངས་པ་དེ་དག་རྐྱེན་གྱི་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་ལ། ལྷག་པར་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་རྐྱེན་ཡིན་པར་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་བཞེད་པའི་ཕྱིར། མདོ་འགྲེལ་ལས། རང་གི་རིགས་གཅིག་ལས་གཅིག་འབྱུང་བ་ནི་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་ལྷག་པར་རྒྱས་པར་འབྱུང་བར་བྱེད་དོ། །ས་བོན་རྒྱས་པ་ནི་ལྷག་པར་སྤངས་དཀའ་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་དེ་ཡང་དེའི་ཡིན་པར་གསུངས་སོ་ཞེས་དང༌། མདོ་འདིའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། ཇི་ལྟར་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང༌། སྒྲིབ་པ་དང༌། ལོག་པར་ལྟ་བ་དང་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བ་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་མ་རིག་པའི་ས་བོན་ནི་ཡོངས་སུ་རྒྱས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ། གསུས་པོ་ཆེའི་མདོ་ལས། མ་རིག་པ་གནས་པར་བྱེད་པ་གང་ཞེ་ན། སྒྲིབ་པ་ལྔ་ཡིན་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་དང༌། ལོག་ལྟ་ཀུན་ཏུ་བརྟེན་ཅིང་སྒོམ་ལན་མང་དུ་བྱས་པས་ཞེས་པ་ནས། བརྒྱ་ལ་མི་རྣམས་དང་སྐལ་བ་མཉམ་པར་འོངས་ན་ཡང་རྨོངས་པ་ཆེན་པོར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང༌། མདོ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གསུམ་ལས། ཆགས་པ་པོས་ནི་ཆོས་མི་ཤེས། །ཆགས་པ་པོས་ནི་ཆོས་མི་མཐོང༌། །ཞེས་སོགས་དང༌། ཁྲོས་པ་པོས་ནི་ཆོས་མི་ཤེས། །ཞེས་སོགས་དང༌། རྨོངས་པ་པོས་ནི་ཆོས་མི་ཤེས། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། མདོ་འདིར་ནི་དེའི་རྐྱེན་མ་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེའི་རྐྱེན་ཡོད་ལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རྐྱེན་གཙོ་བོར་བཤད་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། མདོ་འདིར་དེའི་རྐྱེན་བསྟན་ན་ཡང་དེའི་ཡང་རྐྱེན་བསྟན་དགོས་པའི་ཐུག་མེད་དུ་

304

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

ཐལ་བ་སོགས་སུ་འགྱུར་སྙམ་པའི་དོགས་པ་ཡང་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་མ་བསྟན་ལ། འཁོར་བར་འཁོར་བའི་རྐྱེན་གྱི་གཙོ་བོ་དང་རྩ་བ་མ་རིག་པ་འདི་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་དུའང་དེའི་རྐྱེན་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱི་རང་གི་རིགས་གཅིག་གཙོ་བོར་འབྱུང་ལ་ཡན་ལག་རྣམས་ལ་རང་གི་རིགས་དེ་བསྟན་འདོད་པ་མ་ཡིན་པས་མ་རིག་པའི་རྐྱེན་མ་བསྟན་ལ་གཞན་གྱི་དེ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་འགྲེལ་ལས། འོ་ན། མདོ་སྡེ་འདིར་དེའི་རྐྱེན་ཅིའི་ཕྱིར་མ་གསུངས་ཤེ་ན། དེ་ལ་ཡང་བརྗོད་པར་བྱ་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། ཞེས་པ་ནས། མ་རིག་པའི་རྐྱེན་རང་གི་རིགས་ཡིན་ཡང་འདིར་ཡན་ལག་རྣམས་ཀྱི་རྐྱེན་རང་གི་རིགས་བརྗོད་པར་འདོད་པ་མ་ཡིན་པས། འདིར་ནི་དེའི་རྐྱེན་མ་བསྟན་ཏོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་འོ་ན། ཡན་ལག་གི་རྐྱེན་ཐུག་མེད་དང་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ལས་ལྷག་པ་གཅིག་འདིར་འཇོག་རིགས་པར་ཐལ། མ་རིག་པའི་ཡང་རྐྱེན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྐྱེན་གྱི་གཙོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་ན་མ་རིག་པ་སྔ་མ་ལས་རྗེས་མ་འབྱུང་ལ་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་ཡིད་བྱེད་སོགས་དང་མ་རིག་པ་གཉིས་ཕན་ཚུན་རྐྱེན་བྱེད་རེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་བྱ་དང་སྒོ་ང་གཅིག་ནས་གཅིག་འབྱུང་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་འདིའི་འགྲེལ་བ་ལས། མ་རིག་པའང་མ་རིག་པའི་རྐྱེན་ཡིན་པར་བསྟན་ཏེ་ཞེས་དང༌། གསུས་པོ་ཆེའི་མདོ་ལས། ཟག་པ་ནི་གསུམ་སྟེ་འདོད་པའི་ཟག་པ་དང་སྲིད་པའི་ཟག་པ་དང་མ་རིག་པའི་ཟག་པའོ། །མ་རིག་པ་ཀུན་འབྱུང་བ་ལས་ཟག་པ་ཀུན་འབྱུང་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་དང༌། མདོ་འདིའི་འགྲེལ་བ་ལས། འདིར་ཁ་ཅིག་རྒོལ་བ་མ་རིག་པའི་རྐྱེན་མ་སྨོས་པའི་ཕྱིར། འཁོར་བ་ཐོག་མ་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་དང་ཡན་ལག་ལྷག་པ་དང་དེ་དག་ལ་ཐུག་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་ནས། ཡན་ལག་ལྷག་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། ལེན་པའི་ནང་དུ་དེ་འདུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐུག་པ་མེད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ་དེ་གཉིས་གཅིག་ལ་གཅིག་རྐྱེན་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བྱ་དང་སྒོ་ང་བཞིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིས་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ལེན་པའི་ནང་དུ་འདུས་པས་ཡན་ལག་ལྷག་པའི་སྐྱོན་སྤོངས་ཀྱང་བཤད་དོ། །

305

དོན་བཤད་པ།

དྲུག་པ་བྱེད་ལས་ནི། ཡན་ལག་གཉིས་པའི་ཀུན་སློང་གི་མ་རིག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་བྱེད་ལས་གཉིས་བྱེད་དེ། རང་ལྡན་གྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་སྔོན་དང་ཕྱི་མ་དང་ད་ལྟར་གྱི་མཐའ་རེ་རེ་ལའང་རྨོངས་ཙམ་དང་ལྟ་བ་དང་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་རྨོངས་པ་གསུམ་གསུམ་སོགས་བསྐྱེད། ཁྱོད་ཀྱི་དབང་གིས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཡང་སྲིད་ཕྱི་མ་འཕེན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ས་བཅུ་པ་ལས། དེ་ལ་མ་རིག་པ་ནི་བྱ་བ་གཉིས་སུ་ཉེ་བར་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱང་དམིགས་པ་ལ་རྨོངས་པར་བྱེད་པ་དང༌། འདུ་བྱེད་མངོན་པར་འགྲུབ་པའི་རྒྱུ་ཡང་འབྱིན་པའོ། །ཞེས་དང༌། ཀུན་བཏུས་ལས། མ་རིག་པའི་ལས་ཅི་ཞེ་ན། སྲེད་པ་ལ་སེམས་ཅན་རྣམས་རྨོངས་པར་བྱེད་པ་དང༌། འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་རྐྱེན་ཡང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང༌། ཀུན་བཏུས་འགྲེལ་བ་རྒྱལ་སྲས་མ་ལས། མ་རིག་པ་ནི་སྲིད་པ་ལ་སེམས་ཅན་རྣམས་རྨོངས་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི། དེས་སྒྲིབ་པ་རྣམས་སྔོན་གྱི་མཐའ་དང༌། ཕྱི་མའི་མཐའ་དང་ད་ལྟར་གྱི་མཐའ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ལྟར་ཅི་བདག་འདས་པའི་དུས་ན་བྱུང་བ་ཞིག་གམ། འོན་ཏེ་མ་བྱུང་བ་ཞིག་སྙམ་པ་ལ་སོགས་པར་དེ་ལྟར་ཐེ་ཚོམ་ཟའོ། །འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་རྐྱེན་ཡང་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེའི་དབང་གིས་ཡང་སྲིད་པ་པོས་ལས་བསོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་གཙོ་བོར་ལས་ཀྱི་ཀུན་སློང་གི་དེ་ཡིན་ཀྱང་མ་རིག་པ་སྤྱི་ལ་སེམས་ཅན་རྣམས་རྨོངས་ཚུལ་ཀྱང་ཤེས་དགོས། ཐུབ་པའི་དགོངས་པ་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་དག་གིས་གང་ལ་བརྟེན་ཤེས་ཆེད་དུ་འདི་ལྟར་བྱས་པས་ངོ་ཤེས་ཤིང་གཅེས་པར་གཟུང་རིགས་ཀྱི་བློ་རྩེ་གཏད་ས་མེད་པའི་ཡིག་ནག་ལ་བློ་མ་གཏོད་ཅིག །སྐབས་གཞན་དུ་ཡང་ཁོ་བོ་དེ་ལྟར་བཤད་པས་ལེགས་པར་གོ་དགོས་ཏེ། ཆོས་གང་གིའང་རྩ་ཁུངས་ཤེས་དགོས་པར་རྗེ་ཡབ་སྲས་སོགས་མཁས་པ་ཀུན་ལ་གྲགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་བྱེད་ལས་གཞན་གྱིས་བཤད་པ་ནི་འདི་ལྟར་གཞན་ལའང་རུང་བར་ཤེས་ཆེད་ཡིན་ལ་ལྷག་མའི་བྱེད་ལས་ཀུན་བཏུས་བཞིན་བཤད་པར་བྱའོ། །

306

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

བདུན་པ་ནི། ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་དང་འཁོར་རྩ་ཡིན་མིན་ཅི་རིགས་ལ་མུ་བཞི་ཡོད་དེ། དང་པོ་ཡིན་ལ་གཉིས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་གཉིས་པ་ཡིན་ལ་དང་པོ་མ་ཡིན་པ་དང༌། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་དང༌། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་མུ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཐོག་མའི་མ་རིག་པར་གྱུར་པའི་འཇིག་ལྟ་ཀུན་བཏགས་དང་ལྟ་མིན་གྱི་མ་རིག་པ་ཀུན་བཏགས་གཉིས་པོ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། བདེན་འཛིན་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་ལྷན་སྐྱེས་དང་ལྟ་མིན་གྱི་མ་རིག་པ་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། སོ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡན་ལག་གཉིས་པའི་ཀུན་སློང་གི་དང་པོར་འབྱུང་བའི་འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་དང་དེ་འདྲའི་ལྟ་མིན་གྱི་མ་རིག་པ་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། ཆགས་སོགས་དེ་མིན་ཐམས་ཅད་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་འཇིག་ལྟ་དང་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་ཡིན་མིན་ཅི་རིགས་ལ་མུ་བཞི་ཡོད་དེ། དང་པོ་ཡིན་ལ་ཐོག་མའི་དེ་མ་ཡིན་པ་དང༌། དེ་ལས་ཟློག་པ་དང་གཉིས་ཡིན་པ་དང་གཉིས་མ་ཡིན་གྱི་མུ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ལས་བསོགས་པའི་སྦྱོར་བ་ལ་མི་གནས་པའི་སོ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ཀྱི་འཇིག་ལྟ་དང་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཐོག་མའི་མ་རིག་པར་གྱུར་པའི་ལྟ་མིན་གྱི་མ་རིག་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐོག་མའི་མ་རིག་པར་གྱུར་པའི་འཇིག་ལྟ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ལྟ་མིན་གྱི་མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇིག་ལྟ་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་ཉོན་མོངས་བྱེད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོ་ལས། མ་རིག་པས་ཉེ་བར་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་རབ་ནི་རྣམ་པར་མི་འདག་གོ །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཤེས་རབ་ཀྱི་རྫས་དེ་ཉིད་རང་གི་ཉོན་མོངས་བྱེད་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལ་བསམ་ན་རིགས་ལམ་དྲང་པོར་མི་འཇུག་པར་ཆགས་སྡང་གི་ཞེན་བྱས་པའི་ཤེས་རབ་བཟང་བཟང་པོས་ཀྱང་ཅི་བྱེད་གོ་བ་གཅིག་སྣང༌། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཐོག་མའི་དེར་གྱུར་པའི་འཇིག་ལྟ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་གཉིས་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

307

དོན་བཤད་པ།

བརྒྱད་པ་ནི། སྤྱིར་མ་རིག་པ་ཙམ་ནི་རྒྱུན་མཐའི་བར་དུ་འགྲོ་བར་ཐེག་ཆེན་ཀུན་མཐུན་ལ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཡང་ཆ་འདྲ། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་ནི་སོ་སྐྱེ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ལ་འཕགས་རྒྱུད་ལ་མེད་དེ། སོ་སྐྱེ་ལ་ཁྱད་པར་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བས་ཡན་ལག་གཉིས་པ་གསར་གསོག་ཡོད། འཕགས་པ་ལ་དེ་ལྟར་མེད་པས་དེ་གསར་གསོག་མེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ་དུ་མདོ་དྲངས་པ་ལས། བཙུན་པ་མ་རིག་པ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་པའི་བྱེ་བྲག་གང་ལགས། དགེ་སློང་དག་སྲིད་པའི་རྩེ་མོ་མན་ཆད་ཀྱི་ཁམས་སུ་རིགས་གསུམ་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་འདི་ལྟ་སྟེ་སེམས་ཅན་ལ་མི་ཤེས་པ་ཡོད་པ་དེ་ནི་དུམ་བུར་མ་བྱས་པ། གསོད་རྡུང་དུ་མ་བྱས་པ། བག་ལ་ཉལ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སེམས་ཅན་དེ་དག་ནི་མཐའ་དག་གིས་བཅིངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དང༌། མདོ་འདིའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། དེ་ལ་དུམ་བུར་མ་བྱས་པ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་གྱིས་བཤིག་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསོད་རྡུང་དུ་མ་བྱས་པ་ནི་སྒོམ་པའི་ལམ་གྱིས་མ་བཅོམ་པའི་ཕྱིར། བག་ལ་ཉལ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ནི་ས་བོན་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མ་རིག་པ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་ན་དགེ་མི་དགེའི་ལས་འདུ་བྱེད་པའི་མདོ་སྔར་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། བདག་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པ་དང་ཁྱད་པར་དེ་གསུམ་ཚང་བའི་འཕགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། བཅིངས་པ་མཐའ་དག་ཅེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ་ལས། བདེན་པ་མཐོང་ལ་འཕེན་པ་མེད། །ཅེས་དང༌། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས། འདི་ཡང་སྲིད་འཕེན་བྱེད་ཡིན་ཞིང་བདེན་པ་མཐོང་བ་ལ་འཕེན་བྱེད་མེད་པར་རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ་ལས་གསུངས་པས། ཞེས་པ་ནས། དེས་ན་སྒོམ་སྤང་དུ་རིགས་སོ། །འོ་ན་འཕགས་པ་ལ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་མ་རིག་པ་ཡོད་པར་ཐལ་ཞེ་ན། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་མ་རིག་པ་ཉོན་ཡིད་ཀྱི་འཁོར་ཡིན་པར་འདོད་ཀྱི་དེ་ལ་སྔ་མས་ཁྱབ་པར་མ་སྨྲས་ན་ཅིའི་ཕྱིར་ཀླན་ཀར་འགྱུར་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་ཉོན་མོངས་འཁོར་

308

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

གྱི་ངར་འཛིན་པའི་མ་རིག་པ་ལའང་དེས་མ་ཁྱབ་ལ་དེ་དེའི་འཁོར་དུ་འཇོག་གསུངས་པ་འདི་ནི་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱི་དགོངས་པ་བླ་མེད་ཡིན་པས་འདི་དོར་ནས་བླུན་པོའི་ཉེས་བཤད་ལེན་པ་ནི་ངན་པའི་མིག་ལ་ངན་པ་མཛེས་པའི་དཔེ་ཁོ་ནའོ། །གསེར་ཕྲེང་ལས། དེ་ལྟར་བཤད་པ་ཁས་མི་ལེན་ཟེར་མི་རུང་བར་ཐལ། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་འདིར་དེ་ལྟར་བཤད་ལ་མི་འཐད་ན་དགག་དགོས་པར་མདོ་སྔགས་ཀྱི་ཕྱི་རྩོམ་གང་ནའང་འཕགས་རྒྱུད་ལ་དེ་མེད་པར་བཤད་པ་མེད་ཅིང་སྲས་ཀྱི་ཐུ་བོ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར། བླུན་རྨོངས་ཁྱོད་ཀྱིས་གང་ལ་བློ་རྩེ་གཏད་པ་ཡིན་བྱས་ན་མི་སྨྲ་བའི་བརྟུལ་ཞུགས་སུ་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་གསེར་ཕྲེང་གསུང་ལྟར་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་པའི་ནང་གི་ཐོག་མའི་མ་རིག་པའང་རྒྱུའི་ཀུན་སློང་གི་དུས་ཁོ་ནར་ཡོད་ཀྱི་དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་སྐབས་དེའི་རྒྱུན་མངོན་ལྐོག་གང་ཡོད་ཀྱང་དེ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྒྱུ་དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་ཡིན་པར་ཀུན་ལ་གྲགས་ཤིང་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སོ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ཀྱི་བདག་འཛིན་གཅིག་དེར་འཇོག་ཀྱང་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལ་དེས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་རྣམ་རིག་པའི་སྐབས་སོ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་ཡིད་འཁོར་གྱི་མ་རིག་པ་གཅིག་དེར་འཇོག་ཀྱང་དེ་ལ་དེས་མ་ཁྱབ་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་མ་རིག་པ་ཉོན་ཡིད་ཀྱི་འཁོར་ཡིན་པར་འདོད་ཀྱི་དེ་ལ་སྔ་མས་ཁྱབ་པར་མ་སྨྲས་ན་ཅིའི་ཕྱིར་ཀླན་ཀར་འགྱུར། གལ་ཏེ་སྒོམ་སྤང་ཡིན་ན་འཕགས་པ་ལ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། སྒོམ་སྤང་ཡིན་ཀྱང་ཞེས་པ་ནས། བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་དང་ཀུན་སློང་གི་དེ་མི་གཅིག་པས་ས་མཚམས་མི་འདྲ་སྟེ། དང་པོ་རྒྱུ་དུས་ཁོ་ན་དང་གཉིས་པ་ལ་རྒྱུ་དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་དང་དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་གཉིས་ཡོད་ཅིང་འདིའང་སོ་སྐྱེ་ཁོ་ན་ལ་ཡིན་ནམ་སྙམ་མོ། །སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལའང་ཉོན་ཡིད་འཁོར་གྱི་མ་རིག་པ་གཅིག་གཙོ་བོར་འཇོག་ཀྱང༌། འཇུག་ཤེས་དྲུག་པའི་འཁོར་གྱིའང་དེ་ཡོད་དེ། སྔར་གྱི་མ་རིག་པ་དེ་ཕལ་ཆེར་འཇུག་ཤེས་ཀྱི་འཁོར་མང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

309

རྩོད་སྤོང།

རྩོད་སྤོང།

གསུམ་པ་རྩོད་སྤོང་ལ་ཁོ་ན་རེ། འཇིག་ལྟ་ཆོས་ཅན། རྩ་ཉོན་དྲུག་གི་གྲངས་ལ་འདྲེན་རྒྱུའི་མ་རིག་པར་ཐལ། དེའི་ནང་ཚན་གྱི་ཉོན་མོངས་གང་མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་གཅིག་ཏུ་ན་མ་ཁྱབ། ཡང་དེའི་ནང་ཚན་གྱི་ལྟ་མིན་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ནང་ཚན་གྱི་མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་ཆ་གཅིག་ལ་མ་ཁྱབ། མ་ཁྱབ་ན་མངོན་པ་གོང་འོག་གི་རྩ་ཉོན་སྟོན་སྐབས་ཀྱི་མ་རིག་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེའི་སྐབས་སུ་མ་རིག་པར་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཡང་ཁོ་ན་རེ། དེའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་མ་རིག་པར་ཐལ། མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་དང༌། དེའི་སྐབས་ནས་བཤད་པའི་མ་རིག་པ་ལ་རྩ་ཉོན་གྱིས་ཁྱབ་ཟེར་བ་ནང་འགལ་ཏེ། འཇིག་ལྟ་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་རེ་རེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལས་སྐྱེ་དངོས་རྣམས། །སོགས་སྔར་བསྒྲུབས་ཟིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཕྱི་མ་ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉན་ཐོས་དགྲ་བཅོམ་པ་ལྷག་བཅས་པ་ཆོས་ཅན། འཁོར་བ་སྤངས་པར་ཐལ། འཁོར་བའི་རྩ་བ་ཉོན་སྒྲིབ་ཟད་པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ན་མཁས་དབང་གོང་མ་དག་མ་ཁྱབ་ཟེར། འདོད་ཅིང༌། སྤངས་ལ་རྒྱུད་ལ་མི་ལྡན་ཀྱང་དེ་དང་ལྡན་པ་དང་དེ་དང་བཅས་བྱས་ན་རྒྱུ་རུང་བར་སེམས་ཏེ། དེའི་ཚེ་ལས་ཉོན་གྱི་ཕུང་པོ་དེ་དང་འབྲེལ་བར་བྱས་པ་ཟད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྷག་བཅས་ཀྱི་དགྲ་བཅོམ་གྱི་ཚེ་མིང་གཟུགས་ཀྱི་རྐྱེན་གྱིས་རྣམ་ཤེས་དང༌། རྣམ་ཤེས་རྐྱེན་གྱིས་མིང་གཟུགས་ཡོད་ཀྱང་རྒྱུད་ལ་མི་ལྡན་བྱས་ཆོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལས། དེའི་ལུས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་བཅས་པ་ཇི་སྲིད་དུ་གནས་པ་དེ་སྲིད་དུ་བྲལ་ནས་ཚོར་བ་མྱོང་བར་འགྱུར་གྱི་ལྡན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་ཞེས་པས་ལྷག་བཅས་དགྲ་བཅོམ་བསྟན་ལུས་རྣམ་ཤེས་དང་བཅས་པ་ཞེས་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་མ་ཡིན་

310

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

ནོ་ཞེས་པས་དེའི་ལུས་རྣམ་ཤེས་སམ། ཤེས་རྒྱུད་དང་བཅས་ལ་ཤེས་རྒྱུད་དང་མི་ལྡན་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། འདི་མཁས་གྲུབ་ཆོས་རྗེས་དྲིས་ལན་ཁ་ཅིག་དང་འགྲིག་གོ །གཞན་ཡང༌། སྤངས་པའི་ཤེས་བྱེད་མང་པོ་མཐོང་ངོ༌། །དེས་ན་བཙུན་པ་གཟན་དང་ལྡན་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཀྱང་གཟན་རྒྱུད་ལ་མི་ལྡན་ཟེར་བ་ལྟར་རོ་སྙམ་མོ། །ཡང་ཁོ་ན་རེ། ལྷག་མེད་མྱང་འདས་ལ་གནས་པའི་ཐེག་དམན་དགྲ་བཅོམ་ཆོས་ཅན། འཁོར་བའི་གཞི་རྩ་སྤངས་པར་ཐལ། འཁོར་བ་རྩ་བ་ནས་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། འཁོར་བ་ལྷག་མ་མེད་པར་རྩ་བ་ནས་ཏེ་གཏན་ནས་སྐྱེ་མི་རུང་བྱས་ཀྱང་དེའི་གཞིའི་རྩ་བ་སྟེ་རྩ་བའི་ཐོག་མར་འབྱུང་བའི་དང་པོའི་རྩ་བ་སྐབས་འདིར་སྤངས་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང༌། རྩ་བའི་དོན་དང་པོ་ལའང་བཤད་རྒྱུ་ཡོད་པས་འདིར་ཡང་དེའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དང་པོ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དང༌། དེ་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་བྱུང་སྟེ་འཁོར་ཚུལ་བཤད་དགོས་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁོ་ན་རེ། ཐུན་མོང་གི་མངོན་པ་གོང་འོག་ནས་བཤད་པའི་མ་རིག་པར་བཤད་པ་མ་ཡིན་པའི་མ་རིག་པ་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར་ན་ཤིན་ཏུ་འདོད་དེ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མངོན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེས་ན་དེ་དག་གིས་མ་རིག་པར་མ་བཤད་པའི་མ་རིག་པ་དུ་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། མདོ་དང་རིགས་པའི་མངོན་པ་རྣམ་འགྲེལ་སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་སོགས་ལས་བཤད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཡང་ཁོ་ན་རེ། འཇིག་ལྟ་ལ་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ལ་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་གྱི་ལས་གསུམ་གྱི་ཀུན་སློང་རེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལས། བསོད་ནམས་དང་མི་གཡོ་བའི་འདུ་བྱེད་རྣམས་ནི་སོ་སོར་བརྟགས་ནས་སྒྲིམ་སྟེ་བྱས་ན་ཅིའི་ཕྱིར་མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་བྱུང་བ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལེགས་ལྡན་གྱིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བཤད་དེ་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །རྩ་བར་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་ལ་མི་དགེ་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་གང་རུང་གིས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ཉོན་མོངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཁམས་

311

རྩོད་སྤོང།

གོང་གི་སས་བསྡུས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་དང་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སེམས་རྣམས་ལུང་མ་བསྟན་དང༌། འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་དེ་རྣམས་མི་དགེ་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་གང་རུང་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། གོང་མ་ཐམས་ཅད་ལུང་མ་བསྟན། །འདོད་ན་འཇིག་ཚོགས་ལྟ་བ་དང༌། །མཐར་འཛིན་ལྷན་ཅིག་མ་རིག་པ། །ལྷག་མ་རྣམས་ནི་འདིར་མི་དགེ །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འཇིག་ལྟ་མཐར་ལྟ་དང་དེ་གཉིས་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་མ་རིག་པ་གསུམ་ལུང་མ་བསྟན་དང༌། དེའི་ལྷག་མ་རྩ་ཉོན་ཉེ་ཉོན་འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཀུན་མི་དགེ་བར་བཤད་ལ། སྐབས་འདིར་འཇིག་ལྟ་ལའང་མི་དགེ་བ་གཅིག་ཡོད་པར་ཐལ། ཞེ་སྡང་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་འཇིག་ལྟ་གཏི་མུག་ཡིན་ཀྱང་མི་དགེ་བའི་རྩ་བ་གསུམ་གྱི་ནང་གི་གཏི་མུག་མིན་ཚུལ་ལས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པར་འགྱུར་རོ། །ཡང་ཁོ་ན་རེ། ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་རིག་པ་གསུམ་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མ་རིག་པ་གསུམ་འགལ་བར་ཐལ། དེ་གསུམ་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་རིག་པ་དེ་གསུམ་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་བྱེད་ཀྱི་དེ་གསུམ་འགལ་བའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་གསུམ་གྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་དེ་དང་ལས་འབྲས་ལ་རྨོངས་པའི་དེ་རྣམས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། རྟེན་འབྲེལ་རྟོགས་པའི་རིགས་པས་དེ་དག་བཟློག་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བརྒྱ་པ་ལས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ནི། །མཐོང་ན་གཏི་མུག་འབྱུང་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
སྨྲས་པ།

ཐོས་བྲལ་ཆེར་བསྙེགས་སྙེ་མ་འཕང་མཐོའི་གྲལ། །
ཟིན་པ་མིན་ཀྱང་ལུང་རིགས་འབྲས་བུ་བརྒྱས། །
གཡུར་ཟ་རྒྱན་དྲུག་ལ་སོགས་མཁས་དབང་འབུམ། །
འཆད་རྩོད་རྩོམ་པའི་གྲལ་འདིར་བསྐལ་བས་མཐོ། །

312

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

རྨོངས་མུན་རབ་རིབ་བྱེད་ཚུལ་ཆེས་དཀའ་བར། །འཕགས་བོད་མཁས་རྣམས་འཆད་ཚུལ་ཟ་འོག་རིས། །བློ་དམན་ཉེས་བཤད་མུན་པས་ཆེས་གཡོགས་པ། །ལེགས་གསལ་བློ་མིག་ལྡན་རྣམས་དགའ་བསྐྱེད་བྱས། །ཉེས་སྐྱོན་མི་སྡུག་ཤ་ཟའི་ཚོགས་སྤྲུལ་མཁན། །ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཤིང་རྟ་ལ་བརྟེན་ཏེ། །གཏི་མུག་མཛའ་མོའི་ཟོལ་ལྡན་བི་ཤཱ་ཙཱི། །རྟེན་འབྱུང་རིགས་རལ་འཕྱར་ནས་འདི་ད་གཞོམ། །ཞེས་པ་ནི་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །

313

འདུ་བྱེད།

འདུ་བྱེད།

ཡན་ལག་གཉིས་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ། དགག་གཞག་སྤངས་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། གོ་ཤཱཀ་སོགས་ལས་དཀར་ནག་དང༌། དགེ་མི་དགེའི་ཁྱད་པར་ལ་འཁྲུལ་བའི་མཁས་བླུན་མང་པོ་ན་རེ། ལས་དཀར་དང་ལས་དགེ་བ་དོན་གཅིག །ལས་ནག་དང་ལས་མི་དགེ་བ་དོན་གཅིག།།དེས་ན་ལས་དཀར་ལ་རྣམ་སྨིན་ནག་པ་དང༌། དེ་ལས་ལོག་པ་མི་སྲིད་དེ། རྒྱུ་དགེ་བ་ལས་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་དང་ངན་འགྲོ་དང་མི་དགེ་བ་ལས་འབྲས་བུ་བདེ་བ་དང་བདེ་འགྲོ་མི་འོང་བའི་ཕྱིར་ཟེར། ཡང་ཁ་ཅིག །ཞེ་སྡང་གིས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་གཞན་གྱི་སྲོག་འཕྲོག་ཆེད་དུ་བཏང་བའི་འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་མ་ཆགས་པའི་སྦྱིན་པ་ཆོས་ཅན། དགེ་བར་ཐལ། དཀར་པོའི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ལས་དཀར་ལ་རྣམ་སྨིན་ནག་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལས་དཀར་བ་གང་ཞིག །རྣམ་སྨིན་ནག་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་དགེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་སློང་སོགས་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་ངོ་བོ་བྱུང་ཙམ་ནས་དེའི་སྒོ་ནས་སྦྱིན་པར་འཇོག་ཐུབ་པའི་ཕྱིར། སྦྱིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སྦྱིན་སོགས་ཕར་ཕྱིན་རྣམས་དགེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། མི་དགེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞེ་སྡང་གི་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་དེ་ལྟར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབུ་མ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་གཏི་མུག་གསུམ། །དེས་བསྐྱེད་ལས་ནི་མི་དགེ་བ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དབུ་མ་རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་དང་མངོན་པ་གོང་འོག་མི་མཐུན་ལ་དེ་འདྲའི་འདྲེས་པ་མེད་ལ་དེ་བཞིན་དུ་གཏི་མུག་གིས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་ཆོས་སྦྱིན་པ་དང༌། ཆགས་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་སྦྱིན་པ་རྣམས་ཀྱང་འདྲ་སྟེ། དེ་དག་ནི་མི་འཐད་པར་ཐལ། དཀར་བའི་དེ་དང་ནག་པའི་དེ་དང་འདྲེས་པའི་ལས་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས། གནག་ལ་རྣམ་སྨིན་

314

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

གནག་པའི་ལས་གང་ཞེ་ན། གང་མི་དགེ་བའོ། །དཀར་ལ་རྣམ་སྨིན་དཀར་བའི་ལས་གང་ཞེ་ན། ཁམས་གསུམ་པའི་དགེ་བའོ། །དཀར་ནག་ཏུ་གྱུར་པ་ལ་རྣམ་པར་སྨིན་པ་དཀར་ནག་ཏུ་གྱུར་པ་གང་ཞེ་ན། གང་འདོད་པ་དང་རབ་ཏུ་ལྡན་པའི་འདྲེས་མ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མཛོད་ལས། དཀར་ནག་ལ་སོགས་བྱེ་བྲག་གིས། །ལས་ནི་རྣམ་པ་བཞི་ཡིན་ནོ། །མི་དགེ་གཟུགས་དང་འདོད་གཏོགས་པའི། །དགེ་བ་ཉིད་ནི་རིམ་བཞིན་དུ། །ནག་དང་དཀར་དང་གཉིས་ཀའི་ལས། །དེ་ཟད་བྱེད་པ་ཟག་མེད་ཡིན། །ཞེས་པ་གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་ལས་དགེ་བ་དང༌། འདོད་གཏོགས་ཀྱི་མི་དགེ་བ་དང་འདོད་པའི་ལས་དགེ་བ་རྣམས་དཀར་ཞིང༌། རྣམ་སྨིན་དཀར་བ་ནག་ཅིང་རྣམ་སྨིན་ནག་པ་དཀར་ནག་འདྲེས་པ་དང་དེ་ཟད་བྱེད་ཀྱི་ལས་བཟོད་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སེམས་པ་རྣམས་བཤད་འདུག་པའི་ཕྱིར། དམ་བཅའ་གཉིས་པ་ལ་འོ་ན། ཞེ་སྡང་གིས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་དེ་འདྲའི་སྦྱིན་པ་ཆོས་ཅན། དཀར་བའི་ལས་སམ་དགེ་བའི་ལས་དང་ནག་པའི་ལས་སམ་མི་དགེ་བའི་ལས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དཀར་བའི་ལས་ནག་པའི་ལས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་དཀར་ནག་གང་དུའང་འཇོག་མི་ཐུབ་པར་དཀར་ནག་འདྲེས་པའི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁྱབ་ཁྱོད་རང་གི་དམ་བཅའ་ལ་ཁས། ཁྱབ་སྟེ། དཀར་ནག་འདྲེས་པ་ན། དེ་དག་ཏུའང་འཇོག་མི་ཐུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་ས་དཀར་ནག་འདྲེས་པ་བཞིན་དང་དཀར་བའི་ལས་སོགས་གསུམ་སོ་སོར་བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་མཚམས་ལ་རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་ཀུན་སློང་ནག་ལ་སྦྱོར་བ་དཀར་བའི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཆོས་ཅན་གྱིས་གྲུབ་ལ། ཁྱབ་སྟེ། དཀར་ནག་འདྲེས་པའི་ལས་ལ་བསམ་པ་ནག་ལ་སྦྱོར་བ་དཀར་བ་དང༌། སྦྱོར་བ་ནག་ལ་བསམ་པ་དཀར་བའི་ལས་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བསམ་པ་དཀར་བ་དེ་རྣམ་སྨིན་དཀར་ལ་བསམ་པ་ནག་པ་དེ་རྣམ་སྨིན་ནག་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར། ཀུན་བཏུས་ལས། དཀར་ནག་ཏུ་གྱུར་པ་ལ་རྣམ་པར་སྨིན་པ་དཀར་ནག་ཏུ་གྱུར་པ་གང་ཞེ་ན། གང་འདོད་པ་དང་རབ་ཏུ་ལྡན་པའི་འདྲེས་མ་སྟེ། བསམ་པ་ནག་ལ་སྦྱོར་བ་

315

འདུ་བྱེད།

དཀར་བའམ། སྦྱོར་བ་ནག་ལ་བསམ་པ་དཀར་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེ་བསམ་སྦྱོར་ལ་ལྟོས་ཏེ་དཀར་ནག་འདྲེས་པར་བཞག་གི་ལས་ངོ་བོ་དཀར་བའི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དཀར་པོའི་ལས་ཀྱང་དགེ་བ་མ་ཡིན་པར་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་མིན་ན་ལས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་ལྟོས་ཏེའང་དཀར་ནག་འདྲེས་པའི་ལས་གཅིག་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་དཀར་བའི་ལས་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འོ་ན་མི་དགེ་བའི་ལས་ཡིན་པར་ཐལ། ལས་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་གང་རུང་གང་ཞིག །གཞན་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དཀར་བའི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་སྟེ། དེ་དེ་ལས་གཞན་དགེ་བ་དང་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལས་གང་དུའང་ཁས་ལེན་མི་ཉན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དགེ་བར་མི་རུང་བ་གང་ཞིག །ལུང་མ་བསྟན་དུའང་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཞེ་སྡང་གིས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ། ཁྱབ་སྟེ། འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་མི་དགེ་བའི་རྩ་བ་དུག་གསུམ་གང་རུང་གིས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་དེའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་ལས་ཡིན་ན་མི་དགེ་བ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་གསུམ་གྱིས་རྩ་བ་བྱས་པའི་ལས་ལ་མི་དགེ་བ་གཅིག་དགོས་པས་དེ་གསུམ་ལ་མི་དགེ་བའི་རྩ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སའི་དངོས་གཞི་ལས། མི་དགེ་བའི་ལས་ནི་ཆགས་པ་དང་ཞེ་སྡང་དང་གཏི་མུག་གི་གཞིར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་དང༌། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་གཏི་མུག་གསུམ། །དེས་བསྐྱེད་ལས་ནི་མི་དགེ་བ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་མངོན་པ་གོང་འོག་དང་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་མི་མཐུན་པར་བཤད་པ་ཁེགས་ཤིང༌། རྣམ་སྨིན་ཡིད་མི་འོང་དང་ངན་འགྲོ་འབྱིན་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ལས་དཀར་ལ་རྣམ་སྨིན་ནག་པས་གྲུབ་ཅིང༌། ཁྱབ་སྟེ། རྣམ་སྨིན་ཡིད་མི་འོང་འབྱིན་པའི་དགེ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་ཡིད་འོང་དང་བདེ་འགྲོར་སྐྱེ་བ་གང་རུང་ཁོ་ན་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། དགེ་ལས་བདེ་འགྲོ་ཐམས་ཅད་དང༌། །སྐྱེ་བ་ཀུན་ཏུ་བདེ་བ་དག །ཅེས་གསུངས་

316

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

པའི་ཕྱིར། ཐ་ན་ཚ་དམྱལ་གྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་རླུང་ལངས་པའི་ཚོར་བ་བདེ་བ་ཕྲ་མོ་སྐྱེས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱང་སྔོན་དགེ་བ་སྤྱད་པ་ལས་བྱུང་གི་མི་དགེ་བ་ལས་མི་འབྱུང་བར་ལམ་རིམ་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་ངེས་པའི་ཚུལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་དགེ་མི་དགེ་གང་དུའང་ལུང་བསྟན་དུ་མེད་པའམ་བརྡ་སྤྲད་དུ་མེད་པ་དེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུ་མི་དགེ་བའི་རྩ་བས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་འབྲས་བུ་དང་རྣམ་སྨིན་ཡིད་འོང་མི་འབྱིན་པའི་ཆ་ནས་མི་དགེ་བར་བརྡའ་སྤྲད་ཆོག་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་རྒྱུ་དང་མི་དགེ་བའི་རྩ་བ་དང་འབྲས་བུ་ཡིད་མི་འོང་འབྱིན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་ཀུན་ནས་སློང་བའི་མི་དགེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཀུན་བཏུས་ལས། སློང་བའི་མི་དགེ་བ་གང་ཞེ་ན། དེས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་ལུས་ངག་གི་ལས་རྣམས་སོ། །ཞེས་དང༌། དེའི་དར་ཊཱིཀ་ལས། སློང་བས་ཞེས་ཏེ་ཞེ་སྡང་གིས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་ལུས་ངག་གི་ལས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཆོས་མངོན་པར་དེ་འདྲའི་སྒོ་ནས་མི་དགེ་བར་བརྡའ་སྤྲད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁྱབ་སྟེ། ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་ནི། དགེ་མི་དགེ་གང་རུང་དུ་བརྡའ་མ་སྤྲད་པ་ལ་བྱེད། ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྟ་བ་ཞེས་པའི་ལུང་མ་བསྟན་ནི། ལྟ་བ་དེ་དྲིས་ཚེ་དེའི་དོན་བརྡའ་མ་སྤྲད་པ་ལ་བྱེད་ཅིང༌། འདིར་ཕྱི་མ་མི་རུང་སྟེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལས་ཀྱི་དོན་ཡང་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག །རིན་ཆེན་ཕྲེང་བའི་དོན་ནི་འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་གཏི་མུག་གསུམ་པོ་གང་རུང་གིས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་ལས་མི་དགེ་བ་ཡིན་པའི་དོན་ཟེར་ན་གཏི་མུག་གིས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་ལས་ལ་མི་དགེ་བས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་མི་དགེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་ན། དགྲ་བཅོམ་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ། གསར་དུ་བྱས་པའི་ལུས་ཀྱི་གར་དང་ངག་གི་ཚིག་རྩུབ་སྨྲས་པའི་ལས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། བདེན་པར་འཛིན་པའི་མ་རིག་པ་གཏི་མུག་རྨོངས་པ་ཡིན་པར་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་

317

འདུ་བྱེད།

དེ་འདྲའི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཉོན་མོངས་གཞིར་བྱས་ཟེར་ན། འཇིག་ལྟས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་འདོད་པ་དང་ཁམས་གོང་གི་བདེ་འགྲོའི་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་རེ་རེ་ནས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་ཀྱི་ཀུན་སློང་བྱེད་པའི་གཏི་མུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་ཀུན་སློང་འཇིག་ལྟ་དེ་མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རིམ་བཞིན་བསོད་ནམས་དགེ་བའི་ལས་དང་མི་གཡོ་བའི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང༌། དུག་གསུམ་པོ་མི་དགེ་བའི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་དུག་གསུམ་པོ་སོ་སོར་ཐལ། དེ་གསུམ་གྱིས་ཀུན་ནས་བསླངས་པ་མི་དགེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདོད་མི་ནུས་ཤིང༌། ཡང་འདོད་པའི་སས་བསྡུས་གཞིར་བྱས་ཟེར་ན་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་དུག་གསུམ་བྱེ་བྲག་པ་གཅིག་ལ་འཇོག་གི་འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་འཇིག་ལྟར་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་གཏི་མུག་ཡིན་ཡང་དེར་མི་འཇོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་འཇིག་ལྟས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་འཕེན་བྱེད་དགེ་བའི་ལས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ། གཞན་ཡང༌། འདོད་ཆགས་ཡིན་ན་མི་དགེ་བའི་རྩ་བ་གསུམ་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། དུག་གསུམ་གང་རུང་ལ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཁྱོད་ཁམས་གོང་གི་སས་བསྡུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཁྱོད་ལུང་མ་བསྟན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ལུང་མ་བསྟན་རྣམས་མི་དགེ་བའི་རྩ་བ་གསུམ་གང་དུའང་འཇོག་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ན་མི་དགེ་བའི་རྩ་བ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མི་དགེ་བའི་རྩ་བ་གསུམ་ལ་ཁམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་ལས་མི་དགེ་བ་གཅིག་དགོས་ལ་འདིའི་གཏི་མུག་ཀྱང་མངོན་པ་གོང་འོག་ནས་བཤད་པའི་ལྟ་མིན་ཉོན་མོངས་རྨོངས་པ་འདོད་པའི་སས་བསྡུས་གཅིག་དགོས་ཀྱི། དབུ་སེམས་ཀྱི་ལུགས་ཀྱི་གཏི་མུག་བདག་འཛིན་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ལས་དཀར་ལ་རྣམ་

318

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

སྨིན་ནག་པའི་ལས་ཆོས་ཅན། ལས་དཀར་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དཀར་ནག་འདྲེས་པའི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། འོ་ན། ཁོ་རང་ལ་ལས་དཀར་ཡིན་ན་ཁོའི་རྣམ་སྨིན་ཡང་དཀར་བས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ལས་དཀར་ལ་ལས་དཀར་ཞིང་རྣམ་སྨིན་ནག་པ་གཅིག་དང་ལས་དཀར་ཞིང་རྣམ་སྨིན་དཀར་བ་གཉིས་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། དེར་ཐལ། ལས་དཀར་ལ་རྣམ་སྨིན་ནག་པའི་ལས་དེ་ལས་དཀར་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ཁས། འདོད་ན། ལས་དཀར་ཡིན་ན་དགེ་བ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་ལས་དང་རྣམ་སྨིན་གཉིས་ཀ་དཀར་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཀུན་བཏུས་ལས། དཀར་ལ་རྣམ་སྨིན་དཀར་བའི་ལས་གང་ཞེ་ན། ཁམས་གསུམ་པའི་དགེ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེས་དེ་ལ་ཁམས་གསུམ་གང་རུང་གི་སས་བསྡུས་ཀྱི་དགེ་བ་གཅིག་དགོས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁམས་གསུམ་པའི་དགེ་བའོ་ཞེས་པའི་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྣམ་སྨིན་ནག་པའི་དགེ་བ་མི་འོང་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལས་དགེ་སྡིག་གི་འབྲས་བུ་གོ་མ་ལོག་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། ལས་དང་རྣམ་སྨིན་དཀར་ནག་གི་སྒོ་ནས་ལས་ལ་མུ་བཞིར་བཤད་མི་རིགས་པར་ཐལ། ལས་དཀར་པོ་ཡིན་ལ་རྣམ་སྨིན་ནག་པ་དང་ལས་ནག་ཅིང་རྣམ་སྨིན་དཀར་བ་གཅིག་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། མངོན་པ་གོང་འོག་གི་ལུང་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག །གཏི་མུག་གིས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་ལས་ལ་མི་དགེ་བས་ཁྱབ་ཟེར་ན། དེས་བསླངས་པའི་འདོད་པའི་བདེ་འགྲོར་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེའི་ཀུན་སློང་དུ་གྱུར་པའི་གཏི་མུག་ཡོད་ཅིང༌། འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁྱབ་སླ།
ཡང་ཁ་ཅིག །འདོད་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་གཏི་མུག་གིས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་ལས་ནག་ལ་མི་དགེ་བས་ཁྱབ་ཟེར་ན། འདོད་པའི་བདེ་འགྲོར་འཕེན་བྱེད་ཡིན་ལ་ལས་ནག་ལ་རྣམ་སྨིན་དཀར་

319

འདུ་བྱེད།

བ་དེ་ཆོས་ཅན། མི་དགེ་བར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལས་ནག་ཅིང་རྣམ་སྨིན་དཀར་བའི་ལས་ལ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁམས་གོང་གི་སས་བསྡུས་གཅིག་མེད་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རྣམ་སྨིན་ཡིད་འོང་འབྱིན་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདེ་འགྲོར་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དེས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་མི་དགེ་བའི་རྩ་བ་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཡོད་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན་མ་ཁྱབ་ཅིང༌། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ལས་དེ་མི་དགེ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག །ངེས་པའི་ལས་ཡིན་ན་རང་གི་རྣམ་སྨིན་འབྱིན་ངེས་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། འོ་ན་རང་གི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་འབྱིན་པར་ཚད་མས་ངེས་པ་དེ་ངེས་པའི་ལས་ཀྱི་ངེས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་ཚད་མས་ངེས་པའི་ལས་དེ་ངེས་པའི་ལས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སོང༌། དེར་ཐལ། དམ་བཅའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། མ་སྐྱེས་དགྲའི་རང་གི་ཕ་བསད་པའི་མཚམས་མེད་ཀྱི་ལས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། མཚམས་མེད་ཀྱི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མཚམས་མེད་ཀྱི་ལས་བྱས་ཤིང་བསགས་པའི་ལས་གཅིག་དགོས་པ་གང་ཞིག །བྱས་ཤིང་བསགས་པའི་ལས་རྣམས་ངེས་པའི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཕ་མ་སོགས་བསད་ཙམ་གྱིས་མཚམས་མེད་ཡིན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ངན་འགྲོ་དང་མ་ནིང་ལ་མཚམས་མེད་མེད་ཅིང་གླིང་གསུམ་གྱི་མི་ལའང་བསམ་བཞིན་དུ་འདུ་ཤེས་མ་འཁྲུལ་བར་བསད་པ་གཅིག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་དགེ་སློང་བཙུན་པ་གཞོན་ནུ་འགའ་ཞིག་གིས་ཕ་ལ་འགྲོ་ཞེས་ཕུལ་ནས་བསད་པ་ལ་མཚམས་མེད་མ་བྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །རྟགས་གྲུབ་སྟེ། བསམ་བཞིན་དུ་བྱས་པས་ན་བྱས་པ་དང་ལས་ཀྱི་དངོས་གཞི་རྫོགས་པས་ན་བསགས་པའི་ལས་ཡིན་ཏེ་མྱོང་ངེས་ཀྱི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱས་བསགས་ཀྱི་དོན་རེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལས། མྱོང་བར་འགྱུར་བ་ངེས་པའི་ལས་ནི་བསམ་བཞིན་

320

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

དུ་བྱས་པ་དང་བསགས་པ་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། རང་གི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་དམྱལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེ་བ་མྱོང་བར་ཚད་མས་ངེས་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་གི་འབྲས་བུ་དམྱལ་བའི་རྣམ་སྨིན་འབྱིན་བྱེད་ངེས་པའི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། གཉེན་པོ་སྟོབས་བཞི་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རང་གི་དམྱལ་བར་མྱོང་རྒྱུའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་འདག་ངེས་ཀྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལས་དེ་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་ཕུང་པོར་བླངས་པ། ཞང་བ་སོགས་འོང་བའི་སྡུག་བསྔལ་འཚོས་མི་ཐུབ་པ་གང་ཞིག །ལས་དེ་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་སྐབས་ལ་མ་སླེབས་པར་རྒྱུ་དུས་སུ་དེའི་གཉེན་པོ་ཐོབ་ན་ལས་དེའི་རྣམ་སྨིན་ཟད་པར་བྱེད་ཐུབ་པར་ཐེག་ཆེན་པ་རྣམས་བཞེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མདོ་ལས། ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ནི་མ་གཏོགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེའི་དོན་དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། གལ་ཏེ་སྡིག་པ་ཤིན་ཏུ་ཟད་པར་གྱུར་པ་ཡིན་ན་ཅིའི་ཕྱིར་སྔོན་གྱི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ནི་མ་གཏོགས་སོ། །ཞེས་བསྟན་ཅེ་ན། དམུས་ལོང་དང༌། མིག་གཅིག་པ་དང༌། ཞ་བོ་དང༌། འཐེང་པོ་དང༌། ལྐུགས་པ་དང༌། འོན་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ཉེ་བར་ལོངས་སྤྱོད་པ་ལ་དགོངས་ནས་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། གང་གིས་ཕྱིར་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ལས་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི་ཡོངས་སུ་ཟད་པར་ནུས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་གོ་སླ། མདོ་དེ་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་ལས་ངེས་པའི་འབྲས་བུ་འབྱིན་ངེས་ཀྱི་ཤེས་བྱེད་དང་ཐེག་ཆེན་པས་སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་བཞེད་དོ། །རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ལས་དེའི་རྣམ་སྨིན་མ་སྨིན་གོང་ལ་སྦྱངས་ཏེ་ལས་དེ་དག་གིས་སོར་ཕྲེང་སོགས་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། རྒྱུར་གྱུར་པའི་སེམས་པས་མངོན་པར་འདུས་བྱས་པ་ནི། སེམས་པའི་ཁྱད་པར་གཞན་ཐོབ་པ་ནི་ཡོངས་སུ་ཟད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་སོར་མོའི་ཕྲེང་བ་དང༌། མ་སྐྱེས་དགྲ་དང༌། ས་ག་དང༌། ཕ་གསོད་པ་དང༌། མྱ་ངན་མེད་ལ་སོགས་པ་དག་ལ་བསྟན་པ་བཞིན་

321

འདུ་བྱེད།

ནོ། །ཞེས་དང༌། བཤེས་སྤྲིངས་ལས། གང་ཞིག་སྔོན་ཆད་བག་མེད་གྱུར་པ་དག །ཕྱི་ནས་བག་དང་ལྡན་པར་གྱུར་དེ་ཡང༌། །ཟླ་བ་སྤྲིན་བྲལ་ལྟ་བུར་རྣམ་མཛེས་ཏེ། །དགའ་བོ་སོར་ཕྲེང་མཐོང་ལྡན་བདེ་བྱེད་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ན་རེ། རྟོག་གེ་འབར་བའི་ལུང་དེ་རྒྱུ་དུས་ཀྱི་སྡིག་པའི་སེམས་པས་ལས་ངན་ཆེན་པོ་བྱས་པ་ཡང་དགེ་བའི་སེམས་པའམ་སྒོམ་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་ན་འདག་པར་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། མ་སྐྱེས་དགྲ་སོགས་ལ་དགེ་བའི་སེམས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་སྐྱེས་ཀྱང་ལས་ངན་དེ་མ་ཟད་པར་མནར་མེད་པར་སྐྱེས་པར་མདོ་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་དུ་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། གལ་ཏེ་མ་སྐྱེས་དགྲ་དང་མ་གསོད་པ་དག་ལ་དགེ་བའི་སེམས་པ་གཞན་སྐྱེས་པ་ཡོད་བཞིན་དུ་ཅིའི་ཕྱིར་ལས་ཟད་པར་མ་གྱུར་ནས་མནར་མེད་པ་དག་ཏུ་སྐྱེས་ཤེ་ན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་འོ་ན། མཚམས་མེད་ཀྱི་སྡིག་པ་དེ་རྩ་བ་ནས་དག་པར་མ་བྱས་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལས་དེའི་རྣམ་སྨིན་ངན་སོང་གི་སྡུག་བསྔལ་གཏན་དུ་མི་མྱོང་བར་མ་བྱས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ལས་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་ཆེད་དུ་མནར་མེད་པ་དེར་སྐྱེས་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་དམྱལ་བའི་མེ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་མ་རེག་ཅིང་དེས་གཏན་མ་མྱོང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན། དར་གྱི་ཕོ་ལོང་སྟེ་གྲུ་གུ་ས་ལ་བརྡབས་ནས་འཕར་བ་བཞིན་དུ་དེར་སྐྱེས་ཙམ་བྱས་ནས་ཐར་པའི་ཕྱིར། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། དེའི་ལས་དང་འབྲས་བུ་ཡིད་ཆེས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་མནར་མེད་པ་ལ་སོགས་པར་སྐྱེ་བ་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི། ལས་རྣམས་ལྷག་མ་མ་ལུས་པར་ཟད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དར་གྱི་ཕོ་ལོང་བརྡབས་པ་ལས་འཕར་བ་བཞིན་དུ་དེར་སྐྱེས་ཤིང་ཐར་པ་ཡིན་ལ། དམྱལ་བའི་མེའི་ཕྲེང་བ་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་རེག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འོ་ན། ལས་དེའི་འབྲས་བུ་ཙམ་ཡང་མ་ལུས་པར་དག་པར་ཐལ། དེའི་

322

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

ངན་འགྲོའི་རྣམ་སྨིན་ལ་དེའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ་ཅིང་འདོད་མི་ནུས་ལ་རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེའི་སྡིག་པ་རྩ་བ་ནས་དག་ཀྱང་ལས་དེའི་འབྲས་བུ་མེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། དེ་ལྟར་ན་སྡིག་པ་ཤིན་ཏུ་རྩ་བ་ནས་འབྱིན་པར་གྲུབ་ལ། ལས་ལ་འབྲས་བུ་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་ལས་དེའི་འབྲས་བུ་ཙམ་དང༌། ལས་དེའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ་དོན་གཅིག་པར་འདོད་པའང་བསལ་ལོ། །ཡང་ཁ་ཅིག །རྣམ་སྨིན་འབྱིན་ངེས་ཀྱི་ལས་ཡིན་ན་རྣམ་སྨིན་འབྱིན་པར་ངེས་པས་ཁྱབ་པ་དང༌། རྣམ་སྨིན་འབྱིན་པར་མ་ངེས་པའི་ལས་ཡིན་ན། རྣམ་སྨིན་མི་འབྱིན་པར་ངེས་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། བྱས་བསགས་ཀྱི་ལས་ཀྱང་ཡིན། ད་གདོད་གཉེན་པོ་སྟོབས་བཞིས་རྣམ་སྨིན་འདག་ངེས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་པའི་ལས་ཆོས་ཅན། རང་གི་རྣམ་སྨིན་འབྱིན་ངེས་ཡིན་པར་ཐལ། རྣམ་སྨིན་འབྱིན་ངེས་ཀྱི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། རང་གི་རྣམ་སྨིན་མྱོང་ངེས་ཀྱི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱས་བསགས་ཀྱི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སའི་དངོས་གཞི་ལས། མྱོང་བར་འགྱུར་བར་ངེས་པའི་ལས་ནི་བསམ་བཞིན་དུ་བྱས་པ་དང༌། བསགས་པ་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལམ་རིམ་ལས་ཀྱང༌། བྱས་ཤིང་བསགས་པའི་ལས་ནི་མྱོང་ངེས་ཀྱི་ལས་སུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། རང་གི་རྣམ་སྨིན་མི་འབྱིན་པར་ཚད་མས་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་མ་སྐྱེས་དགྲ་དང་མ་གསོད་པ་སོགས་ཀྱིས་བྱས་པའི་མཚམས་མེད་ཀྱི་ལས་བསགས་མ་ཐག་པ་རྣམས་འཕེན། གཞན་ཡང༌། ལས་བྱས་པ་མིན་ལ་བསགས་པ་ཡིན་ཞིང་རང་གི་རྣམ་སྨིན་འབྱིན་པར་ཚད་མས་ངེས་པའི་ལས་དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་རྣམ་སྨིན་འབྱིན་ངེས་ཀྱི་ལས་ཡིན་པར་ཐལ། རྩ་བའི་དམ་བཅའ་གཉིས་པ་དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་ངེས་པའི་ལས་ལ་རང་གི་རྣམ་སྨིན་མི་འབྱིན་པ་མང་ཡང༌། རང་གི་རྣམ་སྨིན་འབྱིན་པ་ཡང་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའང་རྐྱེན་དང་འཕྲད་ན་འབྲས་བུ་འབྱིན་པ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན། ཁྱིམ་བདག་དཔལ་སྐྱེས་དང༌། དགེ་སློང་བ་ལང་སྐྱོང་

323

འདུ་བྱེད།

གི་གཏམ་རྒྱུད་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚོམས་ལས། སྡིག་པ་ཆུང་ངུ་བྱས་པས་ཀྱང༌། །འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་འཇིགས་ཆེན་དང༌། །ཕུང་གྲོལ་ཆེན་པོ་བྱེད་འགྱུར་ཏེ། །ཁོང་པར་སོང་པའི་དུག་བཞིན་ནོ། །བསོད་ནམས་ཆུང་ངུ་བྱས་པས་ཀྱང༌། །འཇིག་རྟེན་ཕ་རོལ་བདེ་ཆེན་འདྲེན། །དོན་ཆེན་དག་ཀྱང་བྱེད་འགྱུར་ཏེ། །འབྲུ་རྣམས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་སྨིན་བཞིན། །ཞེས་དང༌། ལམ་རིམ་ལས་ཀྱང༌། ལས་དགེ་བ་ཆུང་ངུ་ལས་ཀྱང་འབྲས་བུ་བདེ་བ་ཆེ་བ་འབྱུང་ལ། ལས་མི་དགེ་བ་ཆུང་ངུ་ལས་ཀྱང་འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་འབྱུང་བས་ནང་གི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འཕེལ་འདྲ་བ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་རྒྱུ་འབྲས་ལ་མེད་དོ། །ཞེས་དང༌། ས་སྡེ་ལས། མི་འདོད་བཞིན་དུ་བྱས་པ་ཞེས་དང༌། མ་བསགས་པའི་ལས་ནི་རྣམ་པ་བཅུ་པོ་ཇི་སྐད་བསྟན་པ་ཉིད་དུ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱིམ་བདག་དེས་སྔོན་མི་འདོད་བཞིན་དུ་རྫུན་སྨྲས་པ་མ་བསགས་པའི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། ངེས་པའི་ལས་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། མ་ངེས་པའི་ལས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆོས་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སའི་དངོས་གཞི་ལས། མྱོང་བར་འགྱུར་བ་མ་ངེས་པའི་ལས་ནི་བསམ་བཞིན་དུ་བྱས་ལ་མ་བསགས་པ་གང་ཡིན་པའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ཁ་ཅིག །དབུ་མ་པའི་ལུགས་ཀྱི་སྐབས་འདིར་ཡང་དྲངས་མ་ཐག་པའི་མ་བསགས་པའི་ལས་བཅུ་དང༌། རྨི་ལམ་གྱི་ལས་ལ་མ་བསགས་པའི་ལས་ཀྱིས་ཁྱབ་པའི་ཤེས་བྱེད་ས་སྡེའི་ལུང་དེ་འདྲེན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་བཤད་པ་དབུ་སེམས་ལུགས་མི་ཤེས་པའི་རྟགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར། ལས་མེད་ལ་སོགས་ཀླན་ཀ་ཡི། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེའི་སྐབས་སུ་དབུ་སེམས་རྩོད་ཚུལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། རྨི་ལམ་གྱི་ལས་ལ་བསགས་པའི་ལས་ཤིག་མེད་པར་ཐལ། ས་སྡེའི་ལུགས་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ཁས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་ལ་སེམས་ཙམ་པས་བསགས་པའི་ལས་གཅིག་མེད་པར་འདོད་ཀྱང་དབུ་མ་པས་དེ་ལ་བསགས་པའི་

324

རྟེན་འབྲེལ་ལུང་རིགས་གཏེར་མཛོད།

ལས་གཅིག་ཡོད་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར། ལས་བསགས་པ་ཙམ་ཡོད་པར་མ་ཟད། རྣམ་སྨིན་འབྱིན་ངེས་ཀྱང་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབུ་མ་པས་སྲིད་ཞི་དོན་དམ་པར་རོ་མཉམ་པ་བཞིན་དུ་སད་རྨི་གཉིས་ཀྱང་དོན་དམ་པར་མེད་མཉམ་དང༌། ཐ་སྙད་དུ་མིང་རྟོག་གི་དབང་གིས་བཞག་ཙམ་དུ་མཚུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། རབ་འབྱོར་གྱིས་སྨྲས་པ། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་གལ་ཏེ་ཉིན་པར་བསྒོམས་པས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་རྨི་ལམ་ན་བསྒོམས་པས་ཀྱང་རྣམ་པར་འཕེལ་ལོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རྨི་ལམ་དང་ཉིན་པར་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་དོ། །སྐྱེས་པའམ་བུད་མེད་གང་རྨི་ལམ་ན་དགེ་བའམ་མི་དགེ་བའི་ལས་ཤིག་བྱེད་ན་ཅི་དེའི་ལས་སོགས་པའམ་ཉེ་བར་སོགས་པར་འགྱུར་རམ། ཞེས་དང༌། དེའི་ཐད་ཀྱི་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས། དེ་ལ་སོགས་པ་ནི་རང་གི་ངོ་བོའི་སོགས་པའོ། །ཉེ་བར་སོགས་པ་ནི་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་དང་ལྡན་པའོ་ཞེས་དང༌། རྣམ་བཤད་ལས། ཉིན་པར་སྲོག་བཅད་པ་དང་རྨི་ལམ་ན་སྲོག་བཅད་པ་ལ་རྗེས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དེ་བདག་གིས་བསད་དོ། །དེ་བདག་གིས་བསད་པ་ལེགས་སོ། །ཞེས་མངོན་ཞེན་དྲག་པོས་གསོས་འདེབས་ན་ལས་ལམ་དུ་འགྱུར་བར་མཚུངས་པར་འདོད་ལ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག །རྨི་ལམ་ལ་ལས་བསོགས་པ་ཡོད་ཀྱང་ངེས་པའི་ལས་དང༌། ལས་ལམ་རྫོགས་པར་སོགས་པ་མེད་ཟེར་ན། འོ་ན། སྲིད་ཞི་དང་སད་རྨི་དག་དོན་དམ་པར་མེད་མཉམ་དང་ཐ་སྙད་དུ་མིང་རྟོག་གི་དབང་གིས་བཞག་ཙམ་རོ་མཉམ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སད་རྨི་གང་ལའང་མི་བསད་པའི་ལས་ལ་རྗེས་ཀྱི་མངོན་ཞེན་གྱིས་གསོས་ན་ལས་ལམ་རྫོགས་པ་དང་ངེས་པའི་ལས་སུ་འགྱུར་བ་གཅིག་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་ཅིང་འདོད་མི་ནུས་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་མེད་པས་དགེ་སྡིག་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ཁོ་ནར་འཇོག་དགོས་པས་རྗེས་ཀྱི་མངོན་ཞེན་གྱིས་གསོས་སད་རྨི་གཉིས་ཀར་ལས་ལམ་རྫོགས་སོ། །

325

འདུ་བྱེད།

ཨོཾ་སྭ་སྟི།
ཐུབ་བསྟན་འཛིན་མར་སྐལ་བཟང་ཞིང་པའི་ཚོགས། །
ཕན་བདེའི་ལོ་ཏོག་ལོངས་སུ་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། །
བཀྲ་ཤིས་གཡས་སུ་འཁྱིལ་བའི་ཆོས་གྲྭ་ལས། །
ཆོས་སྦྱིན་བདུད་རྩིའི་གྲུ་ཆར་འདི་ཕབ་བོ། །
སརྦ་མངྒ་ལཾ།

327

འཕྲོས་སྦྱོར་དང་འདོད་ཚུལ།

༄༅། །ཟབ་མོ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་མཐའ་དཔྱོད་རྗེ་བླ་མ་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་རྡོ་

རྗེའི་གསུང་རྒྱུན་དྲི་མ་མེད་པ་
བཞུགས་སོ། །
འཕྲོས་སྦྱོར་དང་འདོད་ཚུལ།

དེ་ནས་སེང་གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་པའི། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། འཕྲོས། སྦྱོར་བ། མཐའ་དཔྱད་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་རེ་རེ་ནི། །ཞེས་སོགས་ལས་འཕྲོས། གཉིས་པ་ནི། སེང་གེ་རྣམ་བསྒྱིངས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ལ་གནས་པའི་སེམས་དཔའ་ཆོས་ཅན། མཉམ་བཞག་ལས་ལངས་པའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་གང་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཡོད་དེ། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ལ་དགོས་པ་དུ་མའི་ཆེད་དུ་ལུགས་འབྱུང་བཟློག་ཏུ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་མཐའ་དཔྱད་པ་ལ། བཤད་བྱའི་ལུང་འགོད་པ། ལུང་དོན་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དང་པོ་དང༌། རྣམ་པར་བཤད་པའི་མདོ་ལས། འདི་ཡོད་པས་འདི་འབྱུང༌། འདི་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་འདི་སྐྱེས་པ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད། ཅེས་པ་ནས། འདི་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའི་བར་བྱུང༌།
འདིའི་དོན་ལ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་འདོད་ཚུལ། དབྱེ་བསྡུ། རྐྱེན་དུ་འགྱུར་ཚུལ། བྱེད་ལས། ཚེ་

328

རྟེན་འབྲེལ་མཐའ་དཔྱོད།

དུ་ལ་རྫོགས་པ། ས་མཚུངས། སྒོམ་པའི་ཚུལ། སྒོམ་པའི་ཕན་ཡོན་དང་བརྒྱད་ལས། དང་པོ་ནི། སྐད་ཅིག་པར་འདོད་པ་དང༌། གནས་སྐབས་པར་འདོད་པ་དང༌། རྒྱུན་ཆགས་པར་འདོད་པ་དང༌། འབྲེལ་བར་འདོད་པ་དང་བཞི་ལས། དབུ་སེམས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཞི་ཀ་མཚན་ཉིད་པར་ཁས་མི་ལེན་ཀྱང་ཅི་རིགས་པ་ཁས་ལེན་ནོ། །སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ལ་སྐད་ཅིག་པ་སོགས་བཞི་འདོད་དེ། རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ་ལས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དེ་ནི་རྣམ་པ་བཞིར་བརྗོད་དེ། སྐད་ཅིག་པ་དང༌། རྒྱུན་ཆགས་པ་དང༌། འབྲེལ་བ་ཅན་དང༌། གནས་སྐབས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་སྐད་ཅིག་པ་ཡོད་དེ། རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ་ལས། སྐད་ཅིག་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་རྫོགས་པ་ཡོད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ། ཆགས་པའི་དབང་གིས་སྲོག་ཆགས་ཀྱི་སྲོག་གཅོད་པའི་རྨོངས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མ་རིག་པའོ། །སེམས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འདུ་བྱེད་དོ། །དངོས་པོ་སོ་སོར་རྣམ་པར་རིག་པ་དེ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པའོ། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་ཕུང་པོ་ནི་མིང་དང་གཟུགས་སོ། །མིང་དང་གཟུགས་ལ་རྣམ་པར་གནས་པའི་དབང་པོ་དེ་ནི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གོ །སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་འདུས་པ་ནི་རེག་པའོ། །དེ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ནི་ཚོར་བའོ། །ཆགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྲེད་པའོ། །དེ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་རྣམས་ནི་ལེན་པའོ། །དེའི་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་ལུས་དང་ངག་གི་ལས་ནི་སྲིད་པའོ། །ལས་དེ་རྣམས་སྐྱེ་ནས་སྐྱེ་བའོ། །ཡོངས་སུ་སྨིན་པ་ནི་རྒ་བའོ། །ཞིག་པ་ནི་ཤི་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུན་ཆགས་པ་དང༌། གནས་སྐབས་པ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ཡོད་དེ། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པོ་ཉེ་བར་ཚེ་གསུམ་བར་མ་ཆད་འབྲེལ་བ་དེ་རྒྱུན་ཆགས་པའི་དོན་དང༌། མ་རིག་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཕུང་པོ་ལྔ་ཡོད་ཅིང་མ་རིག་པ་གཙོ་ཆེ་བའི་དབང་གིས་མ་རིག་པར་བཞག །དེ་བཞིན་དུ་འདུ་བྱེད་སོགས་ལ་འདྲ་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མཛོད་འགྲེལ་ལས། གནས་སྐབས་པ་ནི་བཅུ་གཉིས་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔའི་གནས་

329

འཕྲོས་སྦྱོར་དང་འདོད་ཚུལ།

སྐབས་ཀྱི་ཚེ་གསུམ་བར་ཆད་མེད་པར་འབྲེལ་བ་དག་ཡིན་ནོ། །དེ་ཉིད་རྒྱུན་ཆགས་པ་ཡང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། མ་རིག་པ་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་གནས་སྐབས་སུ་མ་རིག་པར་བཤད་ལ། འདུ་བྱེད་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་འདུ་བྱེད་ནས་རྒ་ཤི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་བར་དུ་ནི་རྒ་ཤི་ཁོ་ནར་བཤད་པའི་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།བཞི་པ་འབྲེལ་བ་ཅན་ཡོད་དེ། འདུ་བྱས་སྐད་ཅིག་མ་རྒྱུ་དང་འབྲེལ་བ་ཐམས་ཅད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་ལས། སྐད་ཅིག་དང་འབྲེལ་བ་ཅན་ནི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་དག་ལས་ཇི་སྐད་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །རབ་ཏུ་བྱེད་པ་དག་ལས་ཇི་སྐད་འབྱུང་ཞེ་ན། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གང་ཞེ་ན། འདུ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། རྟེན་འབྲེལ་ལ་བཞིར་དབྱེ་བར་མ་ཟད། དྲུག་ཀྱང་ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་ལས་བཤད་དེ། གནས་སྐབས་པ་དང༌། སྐད་ཅིག་པ་དང༌། རྒྱུན་ཆགས་པ་དང༌། འབྲེལ་བ་ཅན་དང༌། སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པ་དང༌། སེམས་ཅན་མ་ཡིན་པར་སྟོན་པ་དྲུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། ཆོས་མངོན་པ་ལས་ནི་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་གནས་སྐབས་པ་དང༌། སྐད་ཅིག་པ་དང༌། རྒྱུན་ཆགས་པ་དང༌། འབྲེལ་བ་ཅན་དང༌། སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པ་དང༌། སེམས་ཅན་མ་ཡིན་པར་སྟོན་པ་ཞེས་གསུངས་པ་འཐད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། དེ་ལྟར་དྲུག་བཤད་ཀྱང་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་མདོ་དག་ལས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གང་ཞེ་ན། མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་ཅེས་པ་ནས། སྐྱེ་བའི་རྐྱེན་གྱིས་རྒ་ཤི་ཞེས་གསུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཚེ་སྔ་ཕྱི་བར་གསུམ་ལ་རྨོངས་པ་གསུམ་བཟློག་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོ་ལས། དགེ་སློང་དག་དགེ་སློང་གིས་གང་ཕན་ཆད་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དང༌། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཆོས་རྣམས་ཡང་དག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དེ་ལྟར་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མཐོང་བ་དེ་ནི། ཅི་བདག་འདས་པའི་དུས་ན་འབྱུང་བར་འགྱུར་རམ་སྙམ་དུ་སྔོན་གྱི་མཐའ་ལ་འབྲང་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་འདིའི་

330

རྟེན་འབྲེལ་མཐའ་དཔྱོད།

དོན་བསྡུས་ནས། མཛོད་ལས། སྔོན་དང་ཕྱི་མཐའི་བར་དག་ལ། །རྨོངས་པ་རྣམ་པར་ཟློག་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

331

མ་རིག་པ་བཤད་པ།

མ་རིག་པ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་དབྱེ་བ་དང༌། བསྡུ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མ་རིག་པ་ནས་རྒ་ཤིའི་བར་བཅུ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་དང༌། འཇོག་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་ཁ་ཅིག་གིས། རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འགལ་ཟླ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་དེ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། དེར་གྱུར་པའི་གཙོ་སེམས་ཆོས་ཅན། མ་རིག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། སེམས་བྱུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག་གིས། རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འགལ་ཟླ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་སེམས་བྱུང་དེ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཟེར་ན། དེ་འདྲའི་སེམས་བྱུང་དུ་གྱུར་པའི་ཚོར་བ་ཆོས་ཅན། མཚོན་བྱ་དེར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་སྟོབས་ཀྱིས་རྨོངས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། གཞན་སྟོབས་ཀྱིས་རྨོངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག་གིས། རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འགལ་ཟླ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་རིག་པ་དེ་ཡིན་ན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་ན། འོ་ན་ལམ་རིམ་ལས། རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ལ་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་གཙོ་བོ་ནི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་སོ་ཞེས་གཙོ་བོ་སྨོས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྐབས་འདིའི་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་ལ་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པའི་རིག་པ་ཡེ་ཤེས། དཀོན་མཆོག་གསུམ་དང་སྔོན་དང་ཕྱི་མའི་མཐའ་རྟོགས་པའི་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་སོགས་མ་རིག་པ་སོ་དྲུག་གི་འགལ་ཟླ་སོ་དྲུག་ཡོད་པ་རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་འཇོག་ཚུལ་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང༌། གཞན་རྣམས་གོ་སླ། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་དང༌། འཁོར་བའི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་

332

རྟེན་འབྲེལ་མཐའ་དཔྱོད།

མིན་ལ་དཔྱད་པ། ཡན་ལག་དང་པོའི་མ་རིག་པ་དེ་མཐོང་སྤང་དང་སྒོམ་སྤང་གང་ཡིན་ལ་དཔྱད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཁ་ཅིག་གིས། དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཟེར་ན། ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་ཀུན་སློང་དུ་གྱུར་པའི་འཇིག་ལྟ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་ཀུན་སློང་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་སོགས་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མཐོང་སྤང་དུ་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱིས་སྤངས་པའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལས། རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པས་ཡན་ལག་དུ་ཞིག་སྤང་བར་བརྗོད་ཅེ་ན། ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་སྟེ་རིལ་གྱིས་ནི་མིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་སྟེ། ཞེས་པས་ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་སྤང་རྒྱུ་རེ་ཡོད་ཀྱང་རིལ་གྱི་སོགས་མིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། འཇིག་ལྟ་ཀུན་བཏགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག་གིས། འཇིག་ལྟ་ཡིན་ན། ཡན་ལག་དང་པོའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་བ་དང༌། ཡན་ལག་དང་པོའི་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་ཡིན་ན། རང་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་ཡན་ལག་གཉིས་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཀུན་སློང་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར་བ་ནང་འགལ་ལོ། །འདོད་ན། སྲེད་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་འཇིག་ལྟ་དང་ལེན་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་འཇིག་ལྟ་རེ་རེ་ནས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདོད་པ་ཉེ་བར་ལེན་པ་ལྟ་བ་ཉེ་བར་ལེན་པ་རེ་རེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་འཇིག་ལྟ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་ཀུན་སློང་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་སྔ་རོལ་ཏུ་གྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེའི་རྗེས་སུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། ཡན་ལག་གཉིས་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་རྫས་རྒྱུན་ཡིན་ན། ཡན་ལག་གཉིས་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་ལ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྐྱེ་བ་གཅིག་ཁོ་ན་འཕེན་པའི་ལས་ལ་སྲེད་ལེན་གྱིས་གསོས་བཏབ་ནས་ལས་ཀྱི་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་

333

མ་རིག་པ་བཤད་པ།

དུ་སོང་བའི་བཅུ་པ་སྲིད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཆོས་ཅན། ཡན་ལག་གཉིས་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་རྫས་རྒྱུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། བཅུ་པ་སྲིད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་ལ། འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལས་མ་ཡིན་པའི་མུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་མུ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཡིན་ལ་བཅུ་པ་སྲིད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་མ་ཡིན་པ། དེ་ཡིན་ལ་སྔ་མ་མ་ཡིན་པ། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་དང༌། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་སྟེ་བཞི་ཡོད་པ་རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། སྐྱེ་བ་གཅིག་ཁོ་ན་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལན་གྲངས་གཞན་ལ་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་དང་སྐྱེ་ནས་མྱོང་འགྱུར་གྱི་ལས་ལ་སྲེད་ལེན་གྱིས་གསོས་མ་བཏབ་པ་སོགས་ཡན་ལག་གཉིས་པ་འདུ་བྱེད་ཡིན་ལ། བཅུ་པ་སྲིད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་མུ་དང༌། དེ་ལ་སྲེད་ལེན་གྱིས་གསོས་བཏབ་ནས་མཐུ་ཅན་དུ་སོང་བ་དེ། ཕྱི་མ་ཡིན་ལ་སྔ་མ་མ་ཡིན་པའི་མུ། མཚམས་མེད་ཀྱི་ལས་བསགས་མ་ཐག་པ་དང༌། མིར་སྐྱེ་བ་བརྒྱ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དང་པོ་དང་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་སྲིད་པ་གཉིས་དེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་མུ། ལྷག་མ་རྣམས་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་མུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང༌། ཡན་ལག་གསུམ་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྫས་རྒྱུན་ཡིན་ན། དེ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། ཡན་ལག་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་ལ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེའི་རྫས་རྒྱུན་དུ་གྱུར་པའི་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་གྲུབ་པའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དང༌། དེར་གྱུར་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལས་དང་དུས་མཉམ་དུ་གྲུབ་པའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གཉིས་རེ་རེ་ནས་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རང་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱིས་བག་ཆགས་བགོས་ཟིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེའི་རྫས་རྒྱུན་སྔ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག །ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་དེ་མཐོང་སྤང་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་ཡིན་པར་རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ་གྱི་དོན་ཡིན་པ་ཐེག་བསྡུས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་དོན་

334

རྟེན་འབྲེལ་མཐའ་དཔྱོད།

གསང་གིས་བཞེད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། གསེར་འཕྲེང་དུ་རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ་ལས། ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་བདེན་པ་མཐོང་བ་ལ་འཕེན་པ་མེད་པར་བཤད་པས། མཐོང་སྤང་ཡིན་པར་དོན་གསང་བ་བཞེད་ཀྱང༌། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གོང་གི་མ་ཁྱབ་པའི་དོན་ཡོད་དེ། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་མཐོང་སྤང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེར་གྱུར་པའི་སྒོམ་སྤང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཕྱིར་མི་འོང་གིས་སྤངས་པའི་དེ་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དགྲ་བཅོམ་པས་སྤངས་པའི་དེ་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལས། ཕྱིར་མི་འོང་གིས་ཡན་ལག་དུ་ཞིག་སྤངས་པར་བརྗོད་ཅེ་ན། འདོད་པ་ལ་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེས་སྤངས་པའི་ཁམས་གསུམ་གྱི་སས་བསྡུས་ཀྱི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དགྲ་བཅོམ་པས་ཡན་ལག་དུ་ཞིག་སྤངས་པར་བརྗོད་ཅེ་ན། ཁམས་གསུམ་ན་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁོ་ན་རེ། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་འཕགས་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པར་ཐལ། སྒོམ་ལམ་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བར་ལ་འགྲོ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་སྒོམ་སྤང་ཡིན་པས་དེའི་རྫས་རྒྱུན་དེའི་བར་དུ་འགྲོ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། དེར་ཐལ། དེའི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ན་དེ་ཡན་ལག་དང་པོ་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ་ལས། ཅིའི་ཕྱིར་བདེན་པ་མཐོང་བ་ལ་མ་རིག་པ་མེད་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ཞེས་དྲིས་པའི་ལན་དུ། རིག་པ་མེད་པའི་མ་རིག་པ་གང་ཡིན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། དེའི་རྒྱུད་ལ་དེ་མེད་པར་ཐལ། སྒོམ་སྤང་ཡིན་ཀྱང་འཕགས་རྒྱུད་ལ་མེད་པ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་སོ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཞེ་སྡང་དྲག་པོ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསེར་འཕྲེང་ལས། སྒོམ་སྤང་ཡིན་ཀྱང་འཕགས་རྒྱུད་ལ་མེད་པ་དུ་མ་ཞིག་བཤད་དེ། དཔེར་ན། ཡུལ་ལ་དམིགས་པའི་ཞེ་སྡང་དྲག་པོ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

335

མ་རིག་པ་བཤད་པ།

རང་ལུགས་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས། རྐྱེན་དུ་འགྱུར་ཚུལ། མཐོང་སྤང་སྒོམ་སྤང་གང་ཡིན་ལ་དཔྱད་པ་དང་ལྔ་ལས། དང་པོ་ནི། རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འགལ་ཟླ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པའི་སེམས་བྱུང་རྨོངས་པ་དེ་མ་རིག་པའི་མཚན་ཉིད། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་མ་རིག་པ་དང་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་གཉིས་མི་འདྲ། གཉིས་པ་དེ་ལ་དབྱེ་ན། ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པ་སོགས་ཡུལ་དང་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་ཡོད། དེའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྐབས་འདིའི་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཙོ་བོ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ལ་བྱེད་ཀྱང༌། རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ལ་ཡང་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་རྟོགས་པའི་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་སོགས་སོ་དྲུག་ཡོད་པ་རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ས་མཚམས་ནི། ཐོག་མར་ངའོ་སྙམ་པ་ནས་ལས་དེ་མ་གྲུབ་ཀྱི་བར་དུ་ཡོད། ལས་གྲུབ་པ་ན་དེ་དང་ཚར་གཅིག་པའི་མ་རིག་པའི་རྫས་རྒྱུན་ཞེས་བྱ་ལ། ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་ཞེས་མི་བྱ། དེས་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་དང་མ་རིག་པ་སོ་སོའི་འདོད་ཚུལ་དེ་ལྟར་བཤད་དེ། མ་རིག་པ་ལ་སོ་དྲུག་ཡོད་པ་མདོ་འགྲེལ་དང༌། སོ་བརྒྱད་ཡོད་པ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་སའི་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། མ་རིག་པའི་དབྱེ་བ་དེ་དག་མདོར་བསྡུས་ན་བཅུ་དགུ་སྟེ། ཞེས་དང༌། ཡང་བདུན་ཏེ་ཞེས་དང༌། ཡང་བདུན་དང་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་སྟེ། སུམ་ཅུ་རྩ་བརྒྱད་བཤད་པ་དེའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། རིག་པ་ཡེ་ཤེས་དང་མ་རིག་པ་དེ་ལྟར་འདོད་དེ། རང་ཡུལ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཕལ་ཆེར་དང༌། ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་སོགས་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ་ལས། རྟོགས་པ་དང༌། ངེས་པ་ནི་རིག་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ངེས་པའི་ཚིག་གིས་ཚུལ་གྱི་ནི་ཤེས་རབ་སྟེ་རབ་ཏུ་ཤེས་པ་ནི་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། དེ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དེ་ལྟར་འཐད་དེ། ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཤེས་རབ་དང༌། དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མ་རིག་པ་དང༌། རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་

336

རྟེན་འབྲེལ་མཐའ་དཔྱོད།

རབ་དང༌། དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མ་རིག་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་གྲངས་ཆེན་པོའི་མདོ་ལས། མི་མཐུན་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཅི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ཆོས་ཀྱི་མཆོག་གི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང༌། རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆོས་ཀྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཆོས་མཆོག་ཤེས་རབ་དང༌། དེའི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་མ་རིག་པ་དང༌། རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་པ་དང༌། དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མ་རིག་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དང་པོ་གང་ཞིག །ཕྱི་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མདོ་དེ་ཉིད་ལས། བཙུན་པ་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཇི་ལྟ་བུ་ལགས་ཤེ་ན། བཀའ་བསྩལ་པ། དབང་པོ་ལྔས་བཟུང་བ་དང་རྟེན་པ་དག་ནི་ཤེས་རབ་ཅེས་བྱ་སྟེ། དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། བཙུན་པ་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཅི་ལྟ་བུ་ལགས་ཤེ་ན། བཀའ་བསྩལ་པ། ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་སྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆོས་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག་གིས། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོའི་མ་རིག་པ་དང༌། ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཟེར་ན། རང་གིས་ཀུན་ནས་བསླང་བྱར་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་གཉིས་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་ལས་ཀྱི་ཀུན་སློང་དུ་གྱུར་པའི་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པ་ཆོས་ཅན། ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡན་ལག་དང་པོའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་སོ་དྲུག་ཡོད་པའི་ནང་ཚན་གྱི་མ་རིག་པ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལ་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པ་དང༌། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས་རྨོངས་པ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། འབྲས་བུའི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ལ་རྨོངས་པ་དང༌། དེ་ཁོ་ནའི་དོན་ལ་རྨོངས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཡིན་པར་ཐལ། ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལས། ཐོག་མར་

337

མ་རིག་པ་བཤད་པ།

ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་ལ་བདག་ཏུ་རྨོངས་ཤིང༌། དེའི་དབང་གིས་སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་རྨོངས་ཏེ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དེ། ཞེས་དང༌། གསེར་འཕྲེང་ལས་ཀྱང༌། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དུས་ཀྱི་ཀུན་སློང་ལ་དགོངས་ཀྱི་རྒྱུའི་ཀུན་སློང་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྨོངས་པ་གཅིག་བུ་སྟེ་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ཡང་དེ་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེར་མ་ཟད་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ། རྣམ་འགྲེལ། འཇུག་པ་སོགས་ཀྱི་ཡང་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
བཞི་པ་རྐྱེན་དུ་འགྱུར་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་གྱི་མ་རིག་པས། གཉིས་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་རྐྱེན་བཞི་ཀ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེས་རྒྱུ་རྐྱེན། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན། དམིགས་རྐྱེན། བདག་རྐྱེན་བཞི་ཀ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་ལས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས་བག་ཆགས་དང་ཞེས་དང༌། གསེར་འཕྲེང་ལས་ཀྱང༌། མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་འདུ་བྱེད་སྐྱེ་བ་དང༌། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེས་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མ་བྱུང་གི་བར་དུ་རྒྱུན་ཆགས་སུ་འཕེན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ལས་ཤུགས་ཀྱི་ཞེས་དང༌། གསེར་འཕྲེང་ལས་ཀྱང༌། མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ལས་དེའི་འཕེན་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་རྒྱུན་ཆགས་པར་འཇུག་པ་དང༌། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དམིགས་རྐྱེན་བྱས་པའི་དབང་གིས་ཡུལ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གསེར་འཕྲེང་ལས། རྨོངས་དུས་མིན་པ་ལ་དེར་ཡིད་ལ་བྱེད་པར་དམིགས་པ་འཇུག་པ་དང༌། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། དེས་རང་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་བདག་རྐྱེན་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དེའི་དབང་གིས་དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་འབྱུང་བ་རྣམས་དམིགས་པ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་པས་རིམ་པ་ལྟར་དུ་ནས། བདག་རྐྱེན་བྱེད་དེ་གཞན་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་སྦྱོར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག་གིས། གསེར་འཕྲེང་ལས། དེས་ན་སྒོམ་སྤང་དུ་རིགས་ཞེས་པ་ལ་འཁྲུལ་ནས་དེ་ཡིན་ན་སྒོམ་སྤང་ཡིན་

338

རྟེན་འབྲེལ་མཐའ་དཔྱོད།

པས་ཁྱབ་ཟེར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལ་མཐོང་སྤང་སྒོམ་སྤང་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེར་གྱུར་པའི་རྒྱུན་ཞུགས་ཀྱིས་སྤངས་པའི་ངན་སོང་དུ་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་ཀུན་སློང་དུ་གྱུར་པའི་འཇིག་ལྟ་སོགས་དང༌། གྲུབ་མཐའ་ངན་པས་བསླད་པའི་ལྟ་ངན་དྲུག་ཅུ་སོགས་ཡོད་པ་ཤེས་བྱེད་སྔར་དྲངས་ཟིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རིགས་ནས་རིགས་སྐྱེས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་གྱི་སྔ་རོལ་ཏུ་ཆགས་པ་དང་འབྲལ་བྱེད་ཀྱི་འདོད་ཉོན་དང་པོའི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་ཐོག་པའི་མ་རིག་པ་དང༌། དེ་དང་ཚར་གཅིག་པའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཕྱིར་མི་འོང་གིས་འདོད་པ་འདིར་སྐྱེ་བ་གཉིས་ལས་ལྷག་ལེན་པའི་ལས་ཀྱི་ཀུན་སློང་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་དང༌། དེ་དང་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་སྤངས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལས། ཕྱིར་མི་འོང་བས་ཡན་ལག་དུ་ཞིག་སྤངས་པར་བརྗོད་ཅེ་ན། འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་སྟེ་རིལ་གྱིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ཕྱིར་མི་འོང་བ་དང་དགྲ་བཅོམ་གྱིས་སྤངས་ཚུལ་སྔར་བཤད་ཟིན་ཅིང༌། དེ་བཞིན་དུ་གཅིག་ཆར་བ་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །
རང་ལུགས་ལ། ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་སྒོམ་སྤང་ཡིན་ཀྱང་དེར་གྱུར་པའི་མཐོང་སྤང་དང་སྒོམ་སྤང་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མཐོང་སྤང་དུ་གྱུར་པའི་དེ་ཡོད་པ་ནས་སྒོམ་སྤང་དུ་གྱུར་པའི་སྒོམ་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་སྐོར་དགུའི་ངོས་སྐལ་གྱི་སྤང་བྱར་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་དགུ་དང༌། དེ་འདྲའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དགུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་བསྡུས་པ་བཤད་པ་ལ། མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་གསུངས་པ་དེ་ཚན་པ་གཉིས་བྱས་ནས། སྔོན་མཐའ་ཕྱི་མཐའ་གཉིས་ལ་རྨོངས་པ་དེ་བཟློག་པའི་ཆེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཚན་པ་གསུམ་ཕྱེ་ནས་སྔོན་མཐའ་ཕྱི་མཐའ་བར་གསུམ་བཟློག་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། གསུམ་དུ་ཕྱེ་ཚུལ་ཡང་ཉོན་མོངས་ལས་སྡུག་བསྔལ་གསུམ་དུ་བྱས་པས་ཀྱང༌། དུས་

339

མ་རིག་པ་བཤད་པ།

གསུམ་དང་གཉིས་ལ་རྨོངས་པ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་འགྲེལ་ལས། བར་མ་ཁོ་ན་སྔོན་གྱི་མཐའ་དང་ཕྱི་མཐའ་དག་གི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་རྒྱས་པར་རྗེས་སུ་དཔག་པར་ནུས་པས་མ་བཤད་དེ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེར་བཤད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་སྔོན་གྱི་མཐའ་དང༌། ཕྱི་མའི་མཐའ་གཉིས་སུ་བསྡུས་པས་ཆོག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་བསྡུས་པའི་ཚེ་མ་རིག་པ་ནས་ཚོར་བའི་བར་བདུན་སྔོན་གྱི་མཐའ་པ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །སྲེད་པ་ནས་རྒ་ཤིའི་བར་ལྔ་ནི་ཕྱི་མའི་མཐའ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་བདུན་གྱི་མ་རིག་པ་དང་འདུ་བྱེད་གཉིས་སྔོན་མཐའི་རྒྱུ་དང༌། མིང་གཟུགས་ནས་ཚོར་བའི་བར་འབྲས་བུར་བྱས་ནས་ཉོན་མོངས་ཀུན་མ་རིག་པར་འདུ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་འགྲེལ་ལས། གང་གི་ཚེ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ། སྔོན་གྱི་མཐའ་པ་དང་ཕྱི་མའི་མཐའ་པ་ཞེས་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་བརྗོད་དོ། །དེའི་ཚེ་ནས་ཚོར་བ་ལ་ཐུག་པའི་བར་ཡན་ལག་བདུན་སྔོན་གྱི་མཐའ་པ་ཡིན། ཞེས་རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ་ལས་སྔོན་གྱི་མཐའ་ཡང་མ་རིག་པའི་སྒོ་ནས་སྲེད་པ་དང་ལེན་པ་ཡང་བསྟན་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་མ་རིག་པ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྐྱེ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་དང༌། སྲེད་ལེན་སོགས་དོན་གྱིས་བསྟན་པ་སྐྱེ་བ་སྔོན་མ་སྲེད་ལེན་སྲིད་པ་གསུམ་མེད་པར་སྐྱེ་བ་བླངས་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། རང་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་གསུམ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དུ་བསྡུས། གྲུབ་འབྲས་སྐྱེ་བ་མིང་གཟུགས་དང་རྒ་ཤི་རེག་ཚོར་གྱི་ནང་དུ་བསྡུས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། རྒྱུ་འབྲས་མདོར་བསྡུས་པ། བར་མའི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལས། ཞེས་དང༌། རང་འགྲེལ་ལས། བར་མ་ཁོ་ན་སྔོན་གྱི་མཐའ་དང༌། ཕྱི་མའི་མཐའ་དག་གི་རྒྱུ་འབྲས་རྒྱས་པར་རྗེས་སུ་དཔག་ནུས་པས་མ་བཤད་དེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གོང་གི་རྩ་རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། སྲེད་ལེན་སྲིད་པ་གསུམ་ཕྱི་མའི་རྒྱུ་དང༌། སྐྱེ་རྒ་གཉིས་ཕྱི་མཐའི་འབྲས་བུར་བཤད་པ་གང་ཞིག །དེ་

340

རྟེན་འབྲེལ་མཐའ་དཔྱོད།

ལྟར་ན་སྔོན་གྱི་མཐའ་དང་ཕྱི་མཐའི་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་གཉིས་གཏན་ལ་ཕབ་པས་མ་རིག་པ་ཐམས་ཅད་བཟློག་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རང་འགྲེལ་ལས། ལྔ་ནི་ཕྱི་མའི་མཐའ་པ་དག་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། སྔོན་དང་ཕྱི་མ་འབྲས་བུ་དང༌། རྒྱུ་དང་བཅས་པ་དག་སྨོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

341

འདུ་བྱེད་སོགས་བཤད་པ།

འདུ་བྱེད་སོགས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལས་བཤད་པ་ལ། དགག་གཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་ཁ་ཅིག །ཡན་ལག་གཉིས་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལས་ལ་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་ལས་གསུམ་ཡོད། དང་པོ་ནི། དབུགས་འབྱུང་རྔུབ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། ངག་ཀུན་ནས་སློང་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་ལ་སྤྱོད་པ་དང་མཚན་མ་ལ་སྤྱོད་པ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། ཀུན་རྟོག་ལ་སྤྱོད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ་དུ་མདོ་གཞན་དྲངས་པ་ལས། དེ་ལ་ལུས་ནི་དབུགས་འབྱུང་རྔུབ་དག་གོ །ངག་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་སྤྱོད་པ་དང་མཚན་མ་ལ་སྤྱོད་པ་དག་གོ །ཡིད་ནི་ཀུན་ཏུ་རྟོག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་གི་འདོད་པ་དེ་འཆད་པ་ལ། རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ་ལས། མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་བསོད་ནམས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་དོ། །ཞེས་བྱ་བའི་མདོ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལན་ལ། སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་མདོ་སྡེ་དང་འགལ་བའི་གནོད་བྱེད་ཀྱང་ཡོད། རིགས་པ་དང་འགལ་བའི་གནོད་བྱེད་ཀྱང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནི། མདོ་སྡེ་དང་འགལ་བའི་ཚུལ་ནི། རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ་ལས། མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་བསོད་ནམས་མངོན་པར་འདུས་བྱས་པ་ཡང་འདུ་བྱེད་དོ། །བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ་འདུས་བྱས་པ་ཡང་འདུ་བྱེད་དོ། །མི་གཡོ་བ་མངོན་པར་འདུས་བྱས་པའི་སྦྱོར། ཞེས་པའི་ལུང་དོན་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། མ་རིག་པའི་དབང་གིས་བསགས་པའི་ཡན་ལག་གཉིས་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་ལས་ལ་དབུགས་འབྱུང་རྔུབ་བགྲངས་ནས། དེ་ལ་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་སས་བསྡུས་ཀྱི་མི་གཡོ་བ་གསུམ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དབུགས་འབྱུང་རྔུབ་བགྲངས་ནས་དེ་ལ་དགེ་མི་དགེ་གཉིས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དབུགས་འབྱུང་རྔུབ་ལ་དགེ་མི་དགེ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་རིགས་པ་དང་འགལ་ཚུལ་

342

རྟེན་འབྲེལ་མཐའ་དཔྱོད།

ནི། དབུགས་འབྱུང་རྔུབ་གསར་དུ་བགྲངས་པ་ཡོད་ན། མ་རིག་པའི་དབང་གིས་ལས་གསར་དུ་བསགས་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དགྲ་བཅོམ་པ་ལ་ལས་གསར་དུ་བསགས་པ་མེད་པ་གང་ཞིག །དབུགས་འབྱུང་རྔུབ་གསར་དུ་བསགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལས་བསགས་པ་པོའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ངོས་འཛིན་པ་ལ། ཁ་ཅིག་གིས། རྩ་ཤེས་ལས། དེའི་ཕྱིར་མཁས་པས་འདུ་མི་བྱེད། །ཅེས་པའི་ལུང་ལ་འཁྲུལ་ནས་མཁས་པ་ལ་དགེ་མི་དགེའི་ལས་གསར་དུ་བསགས་པ་མེད་ཟེར་ན། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། རྒྱུན་ཞུགས་དང་ཕྱིར་འོང་ལ་དགེ་མི་དགེའི་ལས་གསར་དུ་བསགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལུང་དེའི་དོན་ནི་འཕགས་པ་ལ་འཕེན་བྱེད་དགེ་མི་དགེའི་ལས་གསར་དུ་གསོག་པ་མེད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
རང་ལུགས་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། དེ་ལ་མ་རིག་པས་ཀུན་ནས་བསླང་ཚུལ། དེས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྐྱེན་བྱེད་ཚུལ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། རང་ཀུན་ནས་སློང་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་པོ་ཐོག་མའི་མ་རིག་པས་ཀུན་ནས་སློང་ཞིང༌། རང་གི་འཕང་འབྲས་མིང་གཟུགས་སོགས་ཅི་རིགས་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་སེམས་བྱུང་སེམས་པ་དེ། དེའི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་དེ་ལ་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ལུས་ངག་ཡིད་ཀྱི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གསུམ་ཡོད། འགྲུབ་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དགེ་མི་དགེ་མི་གཡོ་བ་གསུམ་ཡོད། རྣམ་སྨིན་གྱི་སྒོ་ནས་མཐོང་ཆོས་མྱོང་འགྱུར། སྐྱེ་ནས་མྱོང་འགྱུར། ལན་གྲངས་གཞན་ལ་མྱོང་འགྱུར་གསུམ་ཡོད། གསུམ་པ་མ་རིག་པས་དེ་ཀུན་ནས་སློང་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཐོག་མར་བདག་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྨོངས་ཤིང་དེ་རྗེས་ལས་བསགས་དུས་སུ་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་རྨོངས་པའི་སྒོ་ནས་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའི་ཚེ་འཕེན་བྱེད་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་མ་རྨོངས་ཤིང་བདག་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྨོངས་ཤིང་ཕྱི་མའི་སེམས་གཡེང་བ་ལ་བདེ་བར་རྨོངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་འདོད་པའི་ལས་གསོག་པར་བྱེད། ཡང་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་མ་རྨོངས་ཤིང་ཕྱིའི་སེམས་གཡེང་བ་ལ་བདེ་བར་

343

འདུ་བྱེད་སོགས་བཤད་པ།

མ་རྨོངས་པར་ནང་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཞི་གནས་ལ་རྨོངས་པའི་སྒོ་ནས་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་མངོན་པར་འདུ་བྱས་པའི་ཚེ་འཕེན་བྱེད་མི་གཡོ་བའི་ལས་གསོག་པར་བྱེད་དོ། །
གསུམ་པ་ཡན་ལག་གསུམ་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ས་མཚམས་ཡོད་དེ། རང་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་བགོས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་རྣམ་ཤེས་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བའི་བར་དུ་འཇོག་པའི་ཕྱིར། འཇོག་ཚུལ་ཡོད་དེ། དང་པོར་རྣམ་ཤེས་མངོན་དུ་གྱུར། དེ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་འགག་པ་ནས་ས་བོན་གྱི་བར་དུ་འཇོག་པའི་ཕྱིར། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་མ་གཏོགས་རྣམ་ཤེས་མངོན་གྱུར་པ་དང༌། རྣམ་ཤེས་ཡིན་བཞིན་པར་འཇུག་པ་གནས་མ་བུ་བའི་སྡེ་པ་ཕལ་ཆེར་གྱིས་འདོད་པ་མ་གཏོགས། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་ཕལ་ཆེར་དང་མདོ་སྡེ་པ་ཡན་ཆད་སུས་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། གྲུབ་ཚུལ་དེ་ལྟར་འཐད་པར་ཐལ། ཡན་ལག་གསུམ་པ་རྣམ་ཤེས་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་དང༌། ལས་བསག་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་ཡན་ལག་གསུམ་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་འདི་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱང༌། སྐྱེ་བ་སྔ་མའི་འབྲས་བུ་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པ་ཞིག་མི་དགོས་ཏེ། དེས་དེ་དང་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་བག་ཆགས་བགོས་མ་ཟིན་པའི་ཕྱིར། འཇུག་ཚུལ་ཡོད་དེ། རང་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་བགོས་ཟིན་པ་ནས་བཟུང་གསོས་གདབ་བྱའི་བག་ཆགས་མངོན་གྱུར་པ་དང༌། གསོས་གདབ་བྱའི་རྣམ་ཤེས་གཉིས་པོ་གསོས་འདེབས་བྱེད་ཀྱི་སྲེད་ལེན་གཉིས་སུ་འདུས་ཀྱང༌། གསོས་གདབ་བྱའི་རྣམ་ཤེས་གཉིས་སུ་མ་འདུས་པའི་ཁྱད་པར་འཐད་པའི་ཕྱིར། དེས་སྲེད་ལེན་གཉིས་དང་བཅུ་པ་སྲིད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་ཡང་རིགས་པ་འགྲེས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེས་ན། འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་ཅན་གྱི་རྣམ་ཤེས་དང༌། རྒྱུ་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གཉིས་དོན་གཅིག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་ཅན་

344

རྟེན་འབྲེལ་མཐའ་དཔྱོད།

གྱི་རྣམ་ཤེས་རང་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་བགོས་པ་ནས་བཟུང་བཅུ་པ་སྲིད་པའི་སྔ་ལོགས་ཀྱི་བར་འཇོག་པའི་ཕྱིར། དབྱིག་གཉེན་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས། འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་གྱི་རྣམ་ཤེས་དེ་ཡང་སྲིད་པ་མངོན་དུ་མ་གྱུར་པ་དེ་སྲིད་དུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་ཅན་གྱི་རྣམ་ཤེས་དང༌། རྒྱུ་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གཉིས་དོན་མི་གཅིག་སྟེ། འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་ཅན་གྱི་རྣམ་ཤེས་དེ་བཅུ་པ་སྲིད་པའི་སྔ་ལོགས་ཀྱི་བར་ལ་འཇོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབྱིག་གཉེན་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས། འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་ཅན་གྱི་རྣམ་ཤེས་དེ་ཡང་གང་གི་བར་དུ་འཇོག་ཅེ་ན། བཅུ་པ་ལ་ཐུག་གི་བར་དུའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་ཅན་གྱི་རྣམ་ཤེས་ཡིན་ན། བཅུ་པ་སྲིད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ཆད་དུ་གྲུབ་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ལུང་དོན་གཉིས་པོ་འཐད་པའི་ཕྱིར་ན་མ་ཁྱབ། སྐྱེ་བ་གཅིག་ཁོ་ན་འཕེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། ལྷ་མི་གང་རུང་གི་སྐྱེ་བ་བརྒྱ་སོགས་འཕེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་ཅན་གྱི་རྣམ་ཤེས་དེ་བཅུ་པ་སྲིད་པ་ཐ་མའི་སྔ་ལོགས་ཀྱི་བར་དུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་ལས། མིང་དང་གཟུགས་མེད་པར་སྐྱེས་པ་ནས་ཀྱང༌། དེ་ལ་ཡོད་པའི་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་ཚེ་སྔ་མའི་ལས་ཀྱིས་འཕངས་པའི་མ་འོངས་པའི་ཚེ། གཞན་མིང་དང་གཟུགས་སྐྱེ་བར་བྱས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུའི་དངོས་པོར་གནས་པ་ནི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་པ་རྣམ་པར་བཞག་སྟེ། དེས་བྱས་པ་འདི་སྐྱེད་ནུས་ཡིན་ལ་མ་སྤྱད་པའི་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་མུ་བཞི་ཡོད་དེ། ཡན་ལག་གཉིས་པ་ཡིན་ལ་བཅུ་པ་མ་ཡིན། དེ་ལས་ལྡོག་པ། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་དང་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སྲེད་པས་གསོས་བཏབ་ཀྱང་ལེན་པས་གསོས་མ་བཏབ་པའི་ལྷ་མི་གང་རུང་གི་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ་ལས། དེ་ཡང་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཡོད་ན་སྲིད་པའི་གནས་སྐབས་ཡིན་པར་འགྱུར་གྱི་མེད་ན་ནི་མ་ཡིན་པའི་ལེན་པའི་རྐྱེན་ཅན་གྱི་

345

འདུ་བྱེད་སོགས་བཤད་པ།

སྲིད་པ་ཞེས་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ལྷ་མི་གང་རུང་གི་སྐྱེ་བ་གཅིག་འཕེན་པའི་ལས་ལ་སྲེད་ལེན་གྱིས་གསོས་བཏབ་ན་དེ་ཡིན་ལ། མ་བཏབ་ན་བག་ཆགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཉིད་ལས། གང་གི་ཚེ་ལེན་པའི་རྐྱེན་གྱིས་སྲིད་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་དེའི་ཚེ་ནི་བག་ཆགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལ་སྲིད་པའི་མིང་གིས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་དེའི་བག་ཆགས་ཡང་སྲིད་མངོན་པར་འགྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ན་ནི་འཇུག་པ་རྙེད་པ་ཡིན་ནོ། །འཇུག་པ་རྙེད་པ་མིན་ན་ནི་ལས་ཀྱི་མིང་འཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་ཡན་ལག་གཉིས་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལས་ལ་སེམས་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་ཡང་ཁེགས་སོ། །གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། མཚམས་མེད་ལྟ་བུའི་ལས་ངེས་པ་རྣམས་ནི་སེམས་པའི་གནས་སྐབས་ནས་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་ལས་ངེས་པ་གང་ཡིན་པ་ནི་དུས་སྔར་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེས་ནས་མྱོང་བར་འགྱུར་བའི་ལས་མཚམས་མེད་པ་ལ་སོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ནི་སླའོ། །ཡན་ལག་གཉིས་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ལས་དང་བཅུ་པ་སྲིད་པའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པ་དང༌། འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་ཅན་གྱི་རྣམ་ཤེས་དང་བཅུ་པ་སྲིད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པ་སོགས་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །བཅུ་པ་སྲིད་པ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྣམ་ཤེས་དེ་བཅུ་པ་སྲིད་པའི་ནང་དུ་བསྡུ་དགོས་པར་དབུ་སེམས་ཀུན་མཐུན་པའི་ཕྱིར། གོང་དུ་དྲངས་པའི་ལུང་དེ་དག །རྩ་ཤེས་ལས། སྲིད་པ་དེ་ཡང་ཕུང་པོ་ལྔ། །ཞེས་དང༌། འགྲེལ་པ་བུདྡྷ་པ་ལི་ཏ་དང༌། ཚིག་གསལ་སོགས་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར།
ཡན་ལག་བཞི་པ་མིང་གཟུགས་ཅི་རིགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རང་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་རྒྱུ་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ས་བོན་བཞག་པའི་གཟུགས་ཅན་གྱིས་བསྡུས་པའི་སྲིད་པའི་ཡན་ལག་དེ། དེ་འདྲའི་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཚན་ཉིད། དེས་མིང་གཟུགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་

346

རྟེན་འབྲེལ་མཐའ་དཔྱོད།

གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱ། གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ནི། ལས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དགེ་མི་དགེ་མི་གཡོ་བ་གསུམ་གྱི་འཕང་འབྲས་གསུམ་ཀའི་སྒོ་ནས་ཁམས་གསུམ་པོའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་འཕང་འབྲས་གསུམ་ཡོད། ས་མཚམས་ནི། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་མིང་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་སྲིད་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་མ་ཐག་པའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་དོད་ཁ་ཚུན་ཆད་དུ་འཇོག་པ། མཛོད་ལས། མིང་དང་གཟུགས་ནི་དེ་ཕན་ཆད། །སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་དོད་ཚུན་ཆད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་མིང་གཟུགས་དང༌། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་འཕང་འབྲས་སུ་གྱུར་པའི་མིང་གཟུགས་གཉིས་དོན་མི་གཅིག་སྟེ། ཕྱི་མ་རེག་ཚོར་བར་དུ་འཇོག་པའི་ཕྱིར། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལས། མིང་གཟུགས་གཉིས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་དང༌། སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གི་རྟེན་འབྲེལ་གཉིས་མཚན་ཉིད་འདྲེས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་ན་ཐ་དད་དུ་བཤད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཞེས་དང༌། སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་གི་རྟེན་འབྲེལ་དང་དྲུག་པ་རེག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གཉིས་མཚན་ཉིད་འདྲེས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་ན་ཐ་དད་དུ་བཤད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་ལྔ་པ་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་ཅི་རིགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རང་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་དུས་ན་རྒྱུ་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ས་བོན་གྱི་ཚུལ་དུ་བཞག་པའི་མིང་གཟུགས་ཅི་རིགས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་རྣམ་ཤེས་སྐྱེ་ཞིང་མཆེད་པར་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་སྲིད་པའི་ཡན་ལག་དེ། དེའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། མིག་གི་སྐྱེ་མཆེད་སོགས་དྲུག་ཡོད། སའི་ཁམས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་སྔར་ལྟར་ཡོད། ས་མཚམས་རང་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་མིང་གཟུགས་ཅི་རིགས་པའི་རྐྱེན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་དོད་ནས་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འདུས་ནས་འཕྲད་ཁའི་བར་དུ་འཇོག དེ་ཡང་མངལ་སྐྱེས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི། རྫུས་སྐྱེས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡན་ལག་བཞི་པ་མིང་གཟུགས་ཅི་རིགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དང་སྐྱེ་

347

འདུ་བྱེད་སོགས་བཤད་པ།

མཆེད་དྲུག་ཅི་རིགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཅིག་ཅར་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།
ཡན་ལག་དྲུག་པ་རེག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་བཤད་པ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། ས་མཚམས་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རང་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་ཅི་རིགས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འདུས་ནས་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་བར་མ་གསུམ་ཅི་རིགས་སུ་རྣམ་པར་བཅད་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་སྲིད་པའི་ཡན་ལག་དེ། དེའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། མིག་གི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་སོགས་དྲུག་ཡོད། ཁམས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་སྔར་ལྟར་ཡོད། ས་མཚམས་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འདུས་ནས་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་བར་མ་ཅི་རིགས་ཉམས་སུ་རྣམ་པར་བཅད་པ་ནས་ཚོར་བའི་བར་དྲུག་ཡོད། དེ་ཡང་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འདུས་ནས་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་བར་མ་ཅི་རིགས་རྣམ་པར་བཅད་པ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། ཡུལ་དང་རྣམ་ཤེས་ཕྲད་པ་ལ་མི་བྱེད་པར་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་དང༌། རྗེའི་ལམ་རིམ་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར།
བདུན་པ་ཚོར་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་རིགས་པའི་འགྲོས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ།
བརྒྱད་པ་སྲེད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རང་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་རང་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་རྒྱུ་དུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་བག་ཆགས་བགོས་པ་ནས་རང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཚོར་བ་རྒྱུ་བཞི་དང་བཅས་པ་ལ་དགའ་བའི་ལེན་པ་ཀུན་ནས་སློང་བྱེད་ཀྱི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་དགའ་བ་ཅན་དེའོ། །གཉིས་པ་དེ་ལ་དབྱེ་ན། རང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཚོར་བ་གསུམ་ལ་དགའ་བའི་སྲེད་པ་གསུམ་ཡོད། ས་མཚམས་ནི། རང་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་ལེན་པ་མ་གྲུབ་ཀྱི་བར་དུའོ། །སྤྱིར་རང་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་སྐྱེ་བ་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་སྲེད་པ་ནི་རྣམ་ཤེས་མཚམས་སྦྱོར་གྱི་བར་དུ་འགྲོ།

348

རྟེན་འབྲེལ་མཐའ་དཔྱོད།

དགུ་པ་ལེན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རང་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་སྲེད་པའི་དགའ་བ་དང་དུ་བླངས་པའི་སྒོ་ནས་རང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཚོར་བ་བཞི་ཅི་རིགས་ལ་སྨོན་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་འདུན་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་དེ། སྲེད་པའི་རྐྱེན་གྱིས་ལེན་པ་ཞེས་པའི་ལེན་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་འདོད་པ་ཉེ་བར་ལེན་པ་སོགས་ཡོད། ས་མཚམས་རང་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་རྗེས་དེ་ནས་བཅུ་པ་སྲིད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་མ་གྲུབ་བར་དུ་ཡོད། བཅུ་པ་སྲིད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི། རང་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་སྲེད་ལེན་གྱིས་གསོས་བཏབ་ནས་བུད་མེད་སྦྲུམ་མ་ཞིག་དེ་ལ་བུ་བཙའ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་ལྟར་ལས་ཀྱི་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་སོང་བའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་སྲིད་པའི་ཡན་ལག་དེ། དེའི་མཚན་ཉིད། བཅུ་གཅིག་པ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི། རང་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཚར་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་སྐྱེ་གནས་བཞི་གང་རུང་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་མ་ཐག་པ་ནས་འཇོག །རྒ་བ་ལ་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རྒ་བ་ནི། སྐྱེ་སྲིད་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་བའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་མི་འཇོག་ཀྱང༌། རྣམ་འབྱེད་མདོ་ལས་བཤད་པའི་རྒ་བ་ནི་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་ཚོད་ལྟར་གྱི་རྒ་བ་ཞིག་དགོས་སོ། །ཤི་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ནི་སླའོ། །
འཕེན་ཚུལ་དང༌། འགྲུབ་ཚུལ་ནི། གང་གིས་འཕེན་པ། གང་འཕེན་པ། གང་གིས་འགྲུབ་པ། གང་འགྲུབ་པ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ལ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། མ་རིག་པའི་སྒོ་གསུམ་དགེ་མི་དགེ་དུ་མ་སྤྱད་པའི་དེའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་དུ་མིང་གཟུགས་ནས་ཚོར་བའི་བར་འཕེན་པའི་བག་ཆགས་བཞག་སྟེ། དེའི་ངོ་བོ་ཁྱད་པར་ལོངས་སྤྱོད་ཡུལ་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་འཕངས་ཀྱང་འགྲུབ་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་ཡང་གསུམ་སྟེ། ལས་དེ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་སྲེད་པའི་ཡུལ་བཞི་ཅི་རིགས་ལ་རྒ་བ་དེ་ལེན་པས་དང་དུ་བླངས་པའི་སྲེད་ལེན་གཉིས་ཀྱི་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་བྱས་པའི་སྲིད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་

349

ས་མཚུངས་སོགས།

དང་བཅས་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གྲུབ་འབྲས་ནི། རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ་ལས། སྐྱེ་བ་ཁོ་ན་འདི་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་གཅིག་གིས་འཕེན་རྫོགས་གཉིས་ཀ་བྱེད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྐྱེ་རྒ་གཉིས་གྲུབ་འབྲས་སུ་འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་འགྲོ་བ་ཚེ་རིང་ཐུང་ཅི་ལྟ་བུ་ཞིག་འཕེན་ཀྱང༌། ལས་ཀྱི་ནུས་པ་མཐུ་ཆེ་ཆུང་གི་དབང་གིས་སྲོག་བཅད་པས་ཚེ་ཐུང་ངུ་དང༌། མ་བཅད་པས་རིང་པོར་འཕེན་པ་ལ་དགོངས་ནས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། སྒྲ་མི་སྙན་པ་དང༌། ཁམས་གོང་མའི་ལྷར་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ས་མཚུངས་སོགས།

དྲུག་པ་ས་མཚུངས་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་པའི་ལུགས་ཀྱི་ས་མཚུངས། མི་ལེན་པའི་ལུགས་ཀྱི་ས་མཚུངས་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། ཡན་ལག་དང་པོ་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་དང༌། གསུམ་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གཉིས་སྐྱེ་བ་འཆི་བ་སོགས་གསུམ་ལས། ལས་གསོགས་པའི་རྟེན་གང་དུ་གཏོགས་པ་དེར་འདུས། ལྷག་མ་རྣམས་ཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་པ་དང་མཚུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉི་ཤུ་པ་ལས། གང་དུ་སྐྱེས་པ་དེ་ཡིའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ས་གཞན་གྱི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་ས་གཞན་གྱི་རྣམ་སྨིན་གྱི་ཕུང་པོ་འཕེན་མི་ནུས། ས་གཞན་གྱི་སྲེད་ལེན་སྲིད་པ་གསུམ་གྱིས་ས་གཞན་གྱི་ལས་ལ་གསོས་འདེབས་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་པའི་ལུགས་ཀྱི་ས་མཚུངས་ནི། ས་གཞན་གྱི་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་གསུམ་གྱིས་ས་གཞན་གྱི་ཕུང་པོ་འཕེན་མི་ནུས། ས་གཞན་གྱི་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ས་གཞན་གྱི་གནས་ཀྱི་གྲུབ་འབྲས་འགྲུབ་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། གསེར་འཕྲེང་གི་དགོངས་པ་ཁས་མི་ལེན་པ་ཁ་ཅིག་གིས། འཆི་ཁའི་ཚེ་སྲེད་ལེན་སྲིད་པ་གསུམ་མངོན་དུ་གྱུར་ནས་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་ལ་གསོས་འདེབས་པ། འོག་ས་ནས་གོང་སར་སྐྱེ་བ་ལ་འགྲིག་ཀྱང༌། གོང་ས་ནས་འོག་

350

རྟེན་འབྲེལ་མཐའ་དཔྱོད།

སར་སྐྱེ་བ་ལ་མི་འགྲིག་སྟེ། གོང་སའི་རྟེན་ལ་འོག་སའི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་མི་འཐད་དེ། གོང་སའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་འཕེན་པ་མ་ཟད་ཀྱི་བར་འོག་སའི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་དུ་མེད་ཀྱང་དེ་འདྲའི་འཕེན་པ་ཟད་པ་ན་འོག་སའི་ཉོན་མོངས་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་མ་ཟད་ཁམས་གོང་མའི་རྟེན་ཅན་གྱི་བྱང་འཕགས་ཀྱི་ཡར་སོང་མར་འོང་གི་གནས་ཐོད་རྒལ་བཅོ་བརྒྱད་ལ་འདོད་སེམས་དང༌། འགོག་པ་སྤེལ་བའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གོང་མའི་རྟེན་ལ་འོག་མའི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་པ་ཡོད་པར་ཐལ། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་ལྷ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་འཕེན་པ་མ་ཟད་ཀྱི་བར་དུ་འདུ་ཤེས་རགས་པ་མངོན་གྱུར་པ་མེད་ཀྱང༌། དེའི་འཕེན་པ་ཟད་པ་ན་འདུ་ཤེས་རགས་པ་མངོན་དུ་གྱུར་ཏེ་འོག་སར་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མདོ་ལས། སེམས་ཅན་དེ་དག་དེར་ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ཏུ་འདུག་འདུག་ནས། དེ་ནས་འདུ་ཤེས་སྐྱེ་སྟེ་ཡང་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང༌། རྣམ་འགྲེལ་ལས། སྲེད་པའི་སྲིད་ལས་རྣམ་བརྒལ་བས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ལུང་དོན་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། གོང་སའི་རྟེན་ལ་འོག་སའི་སྲེད་ལེན་མངོན་དུ་གྱུར་ནས་དེར་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་རྟེན་ལ་འོག་སའི་ཉོན་མོངས་མངོན་དུ་གྱུར་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། གཞན་ཡང༌། ལམ་རིམ་ལས། འདོད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྒོམས་པས་འདོད་པའི་བདེ་འགྲོར་སྐྱེ་བའི་ལས་བསོགས་ལ། ཁམས་གོང་མའི་ཞི་གནས་བསྒོམས་པས་ཁམས་གོང་མར་སྐྱེ་བའི་ལས་བསོགས་སོ། །ཞེས་པའི་ལུང་དོན་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཁམས་གོང་མར་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་བསོག་པ་ལ་དེའི་ཞི་གནས་ཡན་ཆད་ཐོབ་དགོས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེར་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ཀུན་སློང་དུ་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་བསགས་པ་ལ་ཞི་གནས་ཐོབ་དགོས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེར་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་མགོ་བརྩམས་ལ་དངོས་གཞི་ལ་མ་སླེབས་ཀྱི་བར་དུ་སེམས་བྱུང་སེམས་པ་དེ་ལས་ཙམ་ཡིན་ལ། ཁམས་གོང་མར་སྐྱེ་བ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རིགས་ནས་

351

ས་མཚུངས་སོགས།

རིགས་སྐྱེས་དང༌། ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་རྣམས་ཁམས་གོང་མར་མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བདུན་པ་བསྒོམ་ཚུལ་ཡོད་དེ། ལུགས་འབྱུང་དུ་བསྒོམ་ཚུལ། ལུགས་ཟློག་ཏུ་བསྒོམ་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འཁོར་བར་སྐྱེ་བའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་མ་རིག་པ་ཤེས་ནས། དེ་སྤངས་པར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། སྐྱེ་རྒ་གཉིས་རང་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་འཕེན་ཚུལ་འདི་ལྟར་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཤེས་ནས་དེ་ལས་ཟློག་པར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར།
བརྒྱད་པ་བསྒོམས་པའི་ཕན་ཡོན་ཡོད་དེ། བསྒོམ་ཚུལ་དེ་ལྟར་བསྒོམས་པས། དུས་གསུམ་དུ་རྨོངས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་སྤང་བར་འགྱུར་བ་དང༌། དེ་སྤངས་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྟོགས། དེ་རྟོགས་པས་ཆོས་ཤེས། ཆོས་ལ་བློ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཛོད་ལས། སྔོན་དང་ཕྱི་མཐའ་བར་དག་ལ། །རྨོངས་པ་རྣམ་པར་བཟློག་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང༌། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཞབས་ཀྱིས་ཀྱང༌། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་འདི་རྒྱལ་བ་ཡི། །གསུང་གི་མཛོད་ཀྱི་གཅེས་པ་ཟབ་མོ་སྟེ། །ཞེས་དང༌། མདོ་ལས། སུས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་མཐོང་བ་དེས་ཆོས་མཐོང༌། སུས་ཆོས་མཐོང་བ་དེས་སངས་རྒྱས་མཐོང་ངོ༌། །ཞེས་སོགས་བསྔགས་བརྗོད་མཛད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

353

མཆོད་བརྗོད།

༄༅། །ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད་ཟབ་རྒྱས་ཀུན་གསལ་ཚད་མའི་འོད་བརྒྱ་འབར་
བ་སྐལ་བཟང་སྙིང་གི་མུན་སེལ་
ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །
མཆོད་བརྗོད།

ན་མོ་གུ་རུ་མཉྫུ་གྷོ་ཥཱ་ཡེ་ཥྚ་དེ་བཱི་སྭ་ར་སྭ་ཏཱི་བྷྱཱཾ། ལྷུན་གྲུབ་མཛད་པས་འགྲོ་འདྲེན་དེད་དཔོན་རྫོགས་སངས་རྒྱས། །འཁོར་མཚོ་ལས་སྒྲོལ་རིག་གྲོལ་རང་བཞིན་དམ་ཆོས་གྲུ། །ལུང་རྟོགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལྡན་མི་ལྡོག་དགེ་འདུན་སྡེ། །དོན་གཉིས་རིན་ཆེན་གླིང་འཁྲིད་སྐྱབས་གསུམ་གཙུག་ན་མཛེས། །ཀླུ་སྒྲུབ་རིགས་པའི་སྔགས་ཀྱིས་མཐར་ལྟའི་སྤྲིན། །མཐར་བསྐྲད་ཟབ་མོའི་མཁའ་ལ་ཇི་སྙེད་ཆོས། །ཕྲ་ཞིབ་གསལ་བྱེད་ཚད་མ་རྣམ་པ་བཞིའི། །འོད་སྟོང་དེང་ཤར་ཕན་བདེའི་སྣང་བ་བཀྲ། །མགོན་དེའི་བཞེད་པའི་དོན་དམ་ནམ་མཁའི་དབྱིངས། །ཉེས་བཤད་མུན་སྟུག་ལམ་དུ་སྐྱུར་མིན་པར། །རྣམ་དཔྱོད་འོད་བརྒྱ་འབར་བའི་སྲས་རྣམས་དང༌། །ཁྱད་པར་ཐལ་འགྱུར་ལུགས་བཟང་ཨེ་མ་རྨད། །རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་མེས་པོར་གདོད་མ་ནས། །ཕྱོགས་བཅུར་གྲགས་པའི་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་དབྱངས། །བློ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་ཞེས་རྒྱལ་བ་ཀུན། །གཅིག་གྱུར་ཞབས་སེན་འབྲལ་མེད་སྙིང་དབུས་བཞུགས། །མགོན་དེའི་རང་ལུགས་སྤེལ་མཛད་ཤིང་རྟ་ཆེ། །སྤྱི་དང་འགྲོ་བ་ཡོངས་ཀྱི་མགོན་གཅིག་པུ། །སྲིད་ཞིར་དཔེ་ཟླ་རྙེད་མིན་ངག་

354

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

གི་དབང༌། །བློ་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་ཐུགས་རྗེས་བདག་སྐྱོངས་ཤིག །སྟོང་པ་འདོད་ཚེ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་མེད། །ཚད་མས་གྲུབ་ཚེ་སྟོང་པ་སྤང་དགོས་པའི། །ཐགས་མཁན་རྐང་པའི་མཆེད་ཟླ་གངས་ཅན་གྱི། །དབུ་མར་རློམ་པའི་ངང་ཚུལ་ཨེ་མ་ལྟོས། །གཞལ་བྱ་རྣམ་བཞིའི་ཕྲ་ཞིབ་བརྒྱ་འབྱེད་པའི། །མངོན་རྗེས་ལུང་དང་ཉེར་འཇལ་ཚུལ་ཤེས་ཀྱང༌། །མིང་རྐྱང་ཙམ་ལས་མེད་པའི་དོན་དམ་པའི། །དབུ་མའི་ལུགས་བཟང་མཐའ་ཀུན་སྤངས་ཏེ་འཆད། །གང་ཞིག་རྒྱལ་བའི་རྗེས་འབྲང་ཁས་འཆེ་ཞིང༌། །མཐའ་ལྟའི་གཡང་ངོར་ཐུབ་པའི་བཞེད་པའི་མཐིལ། །ཚིག་ཙམ་མིན་པར་ཤེས་འདོད་བློ་ལྡན་རྣམས། །གཟུར་གནས་དོན་གཉེར་ལྡན་པས་འདིར་ཉན་རིགས། །

355

ལོག་རྟོག་སྤྱིར་དགགལོག་རྟོག་སྤྱིར་དགགདེ་ལ་འདིར་ཐལ་འགྱུར་པའི་ཚད་མའི་རྣམ་བཞག་ཅུང་ཟད་འཆད་པ་ལ། ཐལ་འགྱུར་པ་ལ་ཚད་མའི་དོན་དང་ཐ་སྙད་མི་རུང་བར་འདོད་པའི་བོད་ཀྱི་ལོག་རྟོག་སྤྱིར་དགག །ཐལ་འགྱུར་པའི་གཞུང་ནས་བཤད་ཚུལ་འཁྲུལ་མེད་དུ་འཆད་པ་དང་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྤྱིར་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་ཐམས་ཅད་ཚད་མ་འདོད་པ་དང༌། ཚད་མ་དེའི་གྲུབ་ཆ་ལ་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་གནོད་པ་འཇུག་ན་དེ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པ་ཙམ་ལ་དངོས་སྨྲ་བ་རྣམས་དང་དབུ་མ་ཐལ་རང་ཐམས་ཅད་མཐུན་ཏེ། བདེན་གཉིས་ལས། ཚད་མས་གནོད་ན་ཚད་མའི་བདག །ཡིད་བརྟན་དུ་ནི་མི་རུང་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་མང་ཞིང༌། བོད་འདིར་ཐལ་འགྱུར་པར་རློམ་པ་མང་པོས་ཀྱང་ཚད་མ་བཀག་ལ། དེ་རྗེ་ཡབ་སྲས་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པས་ལེགས་པར་བཀག་ཅིང་མིང་ཙམ་ཞིག་ལུས་པར་བྱས་པ་ལ་མཁས་པ་ཚད་ལྡན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཡི་རང་མཛད་ཀྱང༌། ཡང་རྙེད་བཀུར་ལ་ཞེན་པ་དང་སྦྱིན་བདག་གི་ངོ་འཛིན་ཆེད་དུ་སྟག་ལོས་ཀྱང་ཐལ་འགྱུར་བས་མངོན་སུམ་རྗེས་དཔག་དག་བཤད་པས་ཚད་མའི་དོན་ཡོད་ཀྱང་དེ་དག་ཚད་མར་མི་འདོད་དེ། དེ་དག་ལ་ཚད་མའི་ཐ་སྙད་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་བའང་གཏན་ནས་མི་འཐད་དེ། དེ་དག་ལ་ཚད་མའི་ཐ་སྙད་ཟླ་བས་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་ལུང་གི་ཚད་མ་དཔེ་ཉེར་འཇལ་གྱི་ཚད་མ་བཞི་ཡོད་ཅིང༌། དེ་དག་དང་རང་གི་གཞལ་བྱ་ཕན་ཚུན་ལྟོས་གྲུབ་རིང་པོ་དང་ཐུང་ངུ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་དང༌། ཚད་མ་དེ་དག་ཡོད་ན་གཞལ་བྱ་ཡང་ཁས་ལེན་དགོས་ལ་གཞལ་བྱ་ཡོད་ནའང་ཚད་མ་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཚད་མའི་སྐད་དོད་པྲ་མ་ཎའི་མ་ཎ་འཇལ་བ་ལ་འཇུག་པས་འཇལ་བྱེད་ཡོད་ན་གཞལ་བྱ་ཡང་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཚིག་གསལ་ལས། དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཚད་མ་བཞི་ལས་འཇིག་རྟེན་གྱིས་དོན་རྟོགས་པར་རྣམ་པར་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཕན་

356

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

ཚུན་ལྟོས་པས་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ་ཚད་མ་དག་ཡོད་ན་གཞལ་བྱའི་དོན་དག་ཏུ་འགྱུར་ལ་གཞལ་བྱའི་དོན་དག་ཡོད་ན་ཚད་མ་དག་ཏུ་འགྱུར་གྱི། ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་གཉིས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོ། །ཁོ་ན་རེ། དོན་དམ་བདེན་པ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་འཐད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་མེད་པར་འདོད་ཟེར། དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་ལའང་ཚད་མར་གྱུར་པའི་སྐྱེས་བུའང་ཡོད། དེ་ལ་ཚད་མར་གྱུར་པའི་གསུང་རབ་ཀྱང་ཡོད། དེ་ལ་ཚད་མར་གྱུར་པའི་མཁྱེན་པའང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་དག་ལས། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཡེ་ཤེས་སུ་གྱུར་པ། སྤྱན་དུ་གྱུར་པ། དཔང་དུ་གྱུར་པ། ཚད་མར་གྱུར་པ་མཁྱེན་པས་གཟིགས་པ་ཞེས་དང༌། རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས། དོན་འདི་ལ་ནི་རྒྱལ་བ་ལས། །ལྷག་པའི་ཚད་མ་གཞན་སུ་ཡོད། །ཅེས་ཐེག་ཆེན་གྱི་དོན་འདི་ལ་རྒྱལ་བ་ཚད་མར་བཤད་པ་དང༌། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་ཀྱང་འཇུག་འགྲེལ་ལས། བསྟན་བཅོས་ཚད་མར་གྱུར་པའི་སྐྱེས་བུས་བྱས་ཤིང་ལུང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འཆད་པ་མཐོང་བ་ལས་ལུང་གི་དགོངས་པ་ངེས་པས་ནི་ཞེས་དང༌། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས། ཚངས་ལ་སོགས་ལ་འཇིག་རྟེན་འདི། །བདེན་པར་རབ་ཏུ་གང་སྣང་བ། །དེ་ནི་འཕགས་ལ་རྫུན་ཞེས་གསུངས། །དེ་ལས་གཞན་ལྟ་ཅི་ཞིག་ལུས། །ཞེས་དང༌། དེའི་ཐད་ཀྱི་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང༌། དབང་པོ་ལས་འདས་པའི་དོན་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་ལ་ནི་འཇིག་རྟེན་ན་ཚངས་པ་ལས་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཚངས་པ་ནི་ཚད་མ་ཉིད་དོ་དེ་ལྟར་ཚད་མར་གྱུར་པ་ལ་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་བདེན་པར་སྣང་བ་དག་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་རེ་ཞིག་འཕགས་པ་རྣམས་ལ་རྫུན་ནོ། །ཞེས་དང༌། དབུ་མ་རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས། ཇི་སྐད་གསུངས་པ་དེ་བཞིན་དུ། །མཛད་པས་བརྟུལ་ཞུགས་རྟག་བརྟན་མཛད། །དེས་ན་དཔལ་ལྡན་ས་སྟེང་དུ། །ཚད་མ་ཡི་ནི་དམ་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང༌། བརྒྱ་པ་ལས། གཅིག་ཡོད་གཅིག་མེད་ཅེས་བྱ་བ། །དེ་ཉིད་མ་ཡིན་འཇིག་རྟེན་པའང་མིན། །ཞེས་དང༌། དེའི་འགྲེལ་པར། གང་གི་ཚེ་འཇིག་རྟེན་པའི་དངོས་པོ་

357

ལོག་རྟོག་སྤྱིར་དགགབཤད་པར་འདོད་པ་དེའི་ཚེ་ཕྱི་ནང་གི་དོན་གྱི་དབྱེ་བས་ཕུང་པོ་ལྔ་ཆར་ཡང་འཇིག་རྟེན་པའི་རྟོག་པ་ཚད་མར་བྱས་ཏེ་ཁས་བླང་བར་བྱ་ལ། གང་གི་ཚེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྣམ་པར་གཟིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ལྟོས་ནས་ཕུང་པོ་ལྔ་ཆར་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ལས་གཞན་དུ་གང་རུང་ཞིག་འདོད་ཅིང་གང་རུང་ཞིག་མི་འདོད་པའི་རྒོལ་བས་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དང་འཇིག་རྟེན་པ་ཡང་བཤད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོགས་དང༌། ཚིག་གསལ་ལས། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མཁས་པ་དག་ནི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁོ་ནའི་གསུང་ཚད་མར་རྗོད་པར་བྱེད་དེ་འཐད་པ་དང་བཅས་པས་མི་སླུ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདིས་ལུང་ཚད་མ་བསྟན་ཏེ་དེའི་ཐ་སྙད་དང་དོན་མི་སླུ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བཤད་པས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མདོ་ཀུན་བཏུས་ལས། སངས་རྒྱས་འབྱུང་བ་དེ་ཤིན་ཏུ་རྙེད་དཀའ་བར་ཅིས་མངོན་ཞེ་ན་མདོ་སྡེ་དུ་མ་ཚད་མར་གྱུར་པ་ལས་ཤེས་ཏེ་ཞེས་དང༌། དཔལ་མངའ་བསྣུན་ཞབས་ཀྱིས་ཀྱང༌། ཁ་ཅིག་ཐེག་ཆེན་དེ་ལ་སྒྱུར་བྱེད་ཅིང༌། །དེ་ནི་གཞུང་ལུགས་ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ཤིན་ཏུ་མང་ལ། མདོར་ན་ཚད་མ་མི་འདོད་པའི་གྲུབ་མཐའ་སུ་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག །
གཉིས་པ་ཐལ་འགྱུར་པའི་གཞུང་ནས་བཤད་ཚུལ་འཁྲུལ་མེད་དུ་བཞག་པ་ནི། འོ་ན་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱི་ཚད་མའི་གྲངས་དང་ངོ་བོ་དང་ཡུལ་དང་སྒྲ་དོན་རྣམས་ལྟར་འདིར་ཡང་རུང་ངམ་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྙམ་ན། འདིར་རྗེ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གསུང་རབ་ན་རང་ལུགས་མདོར་བསྡུས་ཙམ་ལས་མ་གསུངས་ལ་མཁས་པ་དག་གིས་ཀྱང་མ་བཤད་པས། རྟོགས་དཀའ་བར་སྣང་བས་གཞན་གྱི་ཚད་མ་བཀག་ཚུལ་དང༌། རང་ལུགས་ཀྱི་ཚད་མ་འཕྲོས་དང་བཅས་པ་བཞི་བརྒྱ་པ་རྩ་འགྲེལ་དང་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་དང་རྩོད་ཟློག་རྩ་འགྲེལ་དང་གཙོ་བོར་ཚིག་གསལ་ལྟར་བཤད་པར་བྱའོ། །

359

རྟོག་གེའི་ཚད་མ་དགོས་པའི་རྩོད་པ།

རྟོག་གེའི་ཚད་མ་དགོས་པའི་རྩོད་པ།

དེ་ལ་རྟོག་གེ་བའི་ཚད་མ་དགོས་པའི་རྩོད་པ་དང༌། དེའི་ལུགས་ཀྱི་ཚད་མ་དགག་པ། རང་ལུགས་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་པ་གསུམ། དང་པོ་ལ། ངེས་ཤེས་ཡོད་པ་མི་འཐད་པའི་རྩོད་པ་དང༌། ངེས་ཤེས་མེད་པ་མི་འཐད་པའི་རྩོད་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཚིག་གསལ་ལས། འདིར་འགའ་ཞིག་དག་རྒོལ་བར་བྱེད་དེ། དངོས་པོ་རྣམས་སྐྱེ་བ་མེད་དོ་སྙམ་པའི་ངེས་པ་འདི་ཚད་མ་ལས་སྐྱེས་པ་ཞིག་གམ། འོན་ཏེ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པ་ལས་སྐྱེས་པ་ཞིག་ཡིན་གྲང་། དེ་ལ་གལ་ཏེ་ཚད་མ་ལས་སྐྱེས་པར་འདོད་ན་ནི་ཚད་མ་དག་ནི་དུ་ཞིག །མཚན་ཉིད་ནི་གང༌། ཡུལ་དག་ནི་ཅི་ཞིག །ཅི་བདག་ལས་སྐྱེས་པ་ཞིག་གམ། གཞན་ནམ་གཉིས་ཀའམ། རྒྱུ་མེད་པ་ལས་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་བརྗོད་པར་བྱའོ། །འོན་ཏེ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པ་ལས་སྐྱེས་ན་ནི་དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་ནི་ཚད་མ་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟོགས་པར་མ་གྱུར་པའི་དོན་ནི་ཚད་མ་མེད་པར་རྟོགས་པར་མི་ནུས་སོ། །ཚད་མ་མེད་པས་དོན་རྟོགས་པ་ཡང་མེད་ན་ནི་ཁྱོད་ཀྱི་ཡང་དག་པའི་ངེས་པ་འདི་ག་ལས་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྣམས་སྐྱེ་བ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ན་ཁྱོད་ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་སྐྱེ་བ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་ངེས་པ་འདི་གང་ལས་གྱུར་པ་དེ་ཉིད་ལས། དེའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་ཡིན། ཡང་ཇི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་ངེས་པ་འདིར་འགྱུར་བ་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་ངའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་ཡང་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོ། །དོན་ནི་འདིར་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་རྩ་ཤེ་ལ་དངོས་སྨྲ་རྩོད་པ་དང་ཚད་མར་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་རྒོལ་བར་བྱེད་དེ། རྩ་ཤེ་ལས་དངོས་པོ་རྣམས་མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དོ་སྙམ་དུ་ཤར་བའི་ངེས་པ་འདི་ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གང་ལས་སྐྱེ། དང་པོ་ལྟར་ན་ཚད་མའི་གྲངས་སོགས་བཞི་དང་ཚད་མ་དེ་ཡང་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་སྐྱེ་

360

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

དགོས་པས་དེ་འདིར་བརྗོད་དགོས་པ་ལ་མ་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་ཡོད་དོ། །འཆད་པར། འདིར་འགའ་ཞིག་ནས་འདི་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་བྱུང༌། གཉིས་པ་ལྟར་ན་དེ་འདྲ་དེས་དོན་རྟོགས་མི་རུང་བར་ཐལ། དེ་ལྟར་གང་ཞིག །གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་ཚད་མ་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར་ཚད་མ་མེད་པར་དོན་རྟོགས་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་དེ་ལྟར་མཐའ་བཞི་གང་རུང་ལས་མི་སྐྱེ་བ་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་ཡང་དག་པའི་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཚིག་གསལ་ལས། འོན་ཏེ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པ་ལས། །ནས། འདི་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས། ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོས་ཀྱང༌། འདི་ཡོད་འདི་ཞེས་བྱ་བ་དེ། །ཚད་མ་མེད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོ། །གཞན་ཡང༌། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྐྱེ་བ་མེད་ཅེས་པའི་ཚིག་གིས་དེ་ལྟར་སྐྱེ་མེད་དུ་ངེས་པ་ལྟར་ཁོ་བོས་ཀྱང་བཟློག་ནས་སྨྲས་པ་ལྟར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྐྱེ་བ་མེད་དོ་ཞེས་ངེས་པར་ཐག་གཅོད་ཡུལ་ལ་དངོས་སྨྲ་པ་ངེད་ཀྱིས་ཀྱང་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་དེ་ལྟར་སྐྱེའོ་ཞེས་ཐག་གཅོད་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཐག་གཅོད་པ་ཚད་མ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། ཚིག་གསལ་ལས། ཡང་ན་ཁྱོད་ཀྱིས། ནས། སྐྱེ་བར་ཡང་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང༌། ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོས་ཀྱང༌། ཐམས་ཅད་གྲུབ་པར་ཐལ་འགྱུར་ཕྱིར། །ཚིག་གིས་ཀྱང་ནི་དེ་མི་འགྲུབ། །ཅེས་སོ། །གཉིས་པ་ངེས་ཤེས་མེད་པ་མི་འཐད་པའི་རྩོད་པ་ནི། ཅི་སྟེ་ཁྱོད་ལ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་དོ་སྙམ་པའི་ངེས་པ་འདི་མེད་ན་ནི། དེའི་ཚེ་རང་ཉིད་ཀྱང་མ་ངེས་པས་གཞན་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱེད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ན་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་བཀག་པ་མེད་པར་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན་ཞེས་སོ། །དོན་ནི། ཅི་སྟེ་དབུ་མ་པ་ཁྱོད་ལ་དེ་འདྲ་བའི་ངེས་ཤེས་མེད་ན་ནི། འོ་ན་དེ་ལྟར་རྩོད་པའི་ཚེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་འདྲའི་སྐྱེ་མེད་མ་ངེས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་དེ་འདྲའི་ངེས་ཤེས་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གདུལ་བྱ་གཞན་ལ་དེ་འདྲའི་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་ངེས་ཤེས་ཁོང་དུ་ཆུད་པའམ་རྟོགས་པར་བྱེད་མི་ནུས་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བསྟན་བཅོས་རྩ་ཤེ་རྩོམ་པ་དོན་མེད་

361

དངོས་སྟོབས་ཚད་མ་མི་བརྗོད་པ།

དུ་ཐལ་ལོ། །དེས་ན་རྩ་ཤེས་ཀྱི་དེ་ལྟར་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་ལ་འབྲེལ་དོན་ཅི་ཡང་མེད་པས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱེ་བ་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། །ཚིག་གསལ་དྲངས་མ་ཐག་གོ །
དངོས་སྟོབས་ཚད་མ་མི་བརྗོད་པ།

གཉིས་པ་དེའི་ལན་གྱི་སྒོས་གཞན་གྱི་ཚད་མ་དགག་པ་ལ། དངོས་པོ་སྟོབས་ཤུགས་ཀྱི་རྟོག་གེའི་ཚད་མ་འདིར་མི་བརྗོད་པ་དང༌། རྟོག་གེའི་འདོད་པའི་ཚད་མ་ཉིད་དགག་པ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ལ་དོན་དམ་པར་ངེས་མ་ངེས་མེད་པས་ཚད་མའི་གྲངས་སོགས་འདིར་མི་བརྗོད་པ་དང༌། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཀྱང་འདིར་རང་ལུགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལྟ་བའི་ངོར་མེད་ཅིང་དེ་འཆད་སྐབས་ཡིན་པས་རྩ་ཤེ་འདིར་མ་བརྗོད་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། འདི་ཉིད་ལས། བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ་གལ་ཏེ་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ངེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་འགའ་ཞིག་ཡོད་པར་འགྱུར་ན་ནི། དེ་དག་ཚད་མ་ལས་སྐྱེས་པའམ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པ་ལས་སྐྱེས་པ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ན་ཡོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདིར་མ་ངེས་པ་ཡོད་ན་ནི་དེ་ལ་ལྟོས་ཤིང་དེའི་གཉེན་པོར་གྱུར་པའི་ངེས་པ་ཡང་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། གང་གི་རེ་ཞིག་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་མ་ངེས་པ་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ་ནི་དེ་དང་འགལ་བའི་ངེས་པ་ཡོད་པར་ག་ལ་འགྱུར་ཏེ། འབྲེལ་བ་ཅན་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། བོང་བུའི་རྭའི་རིང་པོ་དང་ཐུང་ངུ་བཞིན་ནོ། །གང་གི་ཚེ་དེ་ལྟར་ངེས་པ་མེད་པ་དེའི་ཚེ་ཅི་ཞིག་འགྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཚད་མ་དག་ཡོངས་སུ་རྟོག་པར་བྱེད། དེ་དག་གི་གྲངས་དང་མཚན་ཉིད་དང་ཡུལ་དང་བདག་གམ་གཞན་ནམ་གཉིས་ཀའམ་རྒྱུ་མེད་པ་ལས་སྐྱེས་ཞེས་བྱ་བར་ཡང་ག་ལ་འགྱུར་ཏེ། འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ཞིག་གོ །ཞེས་སོ། །དོན་ནི། གནས་ལུགས་ཀྱི་ངོའམ་དོན་དམ་པར་ཡོད་མེད་ཚོལ་བའི་རིག་ཤེས་ཀྱི་ངོ་འདིར་མ་ངེས་པ་ཡོད་ན་དེའི་འགལ་ཟླའི་གཉེན་པོ་ངེས་པ་ཡང་ཡོད་དགོས་ལ། དེ་ཡོད་ན་དབུ་མའི་ལྟ་བ་ལྟ་བུའི་ངེས་པ་ཡང་དག་དང་ཆད་ལྟའམ་རྟག་ལྟ་ལྟ་བུའི་ངེས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གཉིས་ཡོད་དགོས། དེ་གཉིས་

362

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

རིམ་བཞིན་ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་ལས་སྐྱེས་པ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ན། དོན་དམ་པར་ངེས་པ་མེད་པས་དེ་འདིར་བརྗོད་མི་དགོས་ཞེས་བཤད་པའམ། ཡང་ན་རྟག་ཆད་ཀྱི་ལྟ་བ་རྣམས་ཀྱང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ངེས་པ་ཅན་ཡིན་ཀྱང་རྟོགས་བློ་དང་མ་རྟོགས་པའི་བློ་གཉིས་ལས་ཕྱི་མ་ཡིན་པས་མ་ངེས་པར་བྱས་ལ། དེའི་གཉེན་པོ་ངེས་པ་དེ་ཡང་བློ་ཡང་དག་གམ་ཚད་མ་ལས་སྐྱེས་པ་དང་ཚད་མ་མ་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བས་དེའི་ཚུལ་བརྗོད་དགོས་ཀྱང་འདིར་དོན་དམ་པར་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། གལ་ཏེ་ཁོ་བོ་ཅག །ནས། ཡོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དོན་དམ་པར་མ་ངེས་པ་ཡོད་ན་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་ཚུལ་གྱིས་ངེས་པ་ཡང་ཡོད་དགོས་ཀྱང་དོན་དམ་པར་དེ་གཉིས་མེད་དེ། སྤྱིར་དེ་གཉིས་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་ཚུལ་གྱིས་འབྲེལ་བ་སྟེ་ལྟོས་དགོས་པ་གང་ཞིག །དོན་དམ་པར་འབྲེལ་བ་ཅན་ངེས་པ་དེ་གཞན་མ་ངེས་པ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་པར་ལྟོས་པ་སོགས་མི་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྤྱིར་རིང་ཐུང་ལྟོས་གྲུབ་ཡིན་ཀྱང༌། བོང་བུའི་རྭའི་རིང་ཐུང་ལྟོས་གྲུབ་མིན་པ་བཞིན་ནོ། །འདི་ཉིད་ལས། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདིར་མ་ངེས་པ། ནས། བོང་བུའི་རྭའི་རིང་ཐུང་ཉིད་བཞིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །ཚད་མའི་གྲངས་སོགས་འདི་དག་རྩ་ཤེ་རྩོམ་ཚེ་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་བརྗོད་མི་དགོས་པར་ཐལ། དོན་དམ་པར་དཔྱོད་པའི་སྐབས་འདིར་དེ་དག་བོང་བུའི་རྭ་བཞིན་མེད་པ་དང༌། དེའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་མཐའ་བཞི་གང་ལས་སྐྱེ་ཡང་བརྗོད་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། གང་གི་ཚེ་དེ་ལྟར་ནས། བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ཞིག་གོ་ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་ལ་རྩོད་པ་དང་ལན་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཁོ་ན་རེ། དངོས་པོ་རྣམས་མཐའ་བཞི་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་ངག་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་དེ་ལྟར་མི་སྐྱེ་བར་ངེས་པའི་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཁྱོད་ལ་ངེས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། ཁྱེད་ཅག་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ནི། བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན། །གཉིས་ལས་མ་ཡིན་རྒྱུ་མེད་མིན། །ཞེས་བྱ་

363

དངོས་སྟོབས་ཚད་མ་མི་བརྗོད་པ།

བའི་ངེས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ངག་འདི་ཇི་ལྟར་དམིགས་ཤེ་ན་ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་ལན་ནི་དེ་ཉིད་ལས། བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ངེས་པར་འགྱུར་པའི་ངག །ནས། བསྟན་པར་བྱ་བའི་དོན་དུའོ། །ཞེས་བྱུང༌། མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་ངེས་པའི་ངག་གམ་ཚིག་སྤྱིར་དམིགས་ཀྱང་དོན་དམ་པར་མ་ཟད་ཐལ་འགྱུར་པ་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འཐད་པའམ་རིག་ངོར་ཡོད་མི་དགོས་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་ངག་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་སྒོས་འཇིག་རྟེན་ཐ་སྙད་ལ་ཡོད་ཀྱི་དབུ་མ་པ་འཕགས་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གཟིགས་ངོར་མེད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ངེས་པར་འགྱུར་པའི་ངག་འདི་ནི་རང་ལས་གྲུབ་པའི་འཐད་པའི་སྒོ་ནས་འཇིག་རྟེན་ལ་ཡོད་ཀྱི། འཕགས་པ་རྣམས་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །དེས་ན་ཐལ་འགྱུར་པ་རང་ལུགས་ལ་ཀུན་རྫོབ་ལ་ཡང་ལོག་མི་འབྱེད་ཅེས་པ་ཡང་རྒྱུ་མཚན་འདི་ལ་ཐུག་པས་ན་འདི་འདྲའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་ཡང་མི་འདོད་པར་མ་ཟད། དོན་དམ་བདེན་པ་ཡོད་པ་ཡང་འདིར་མི་འདོད་དེ། འོག་ཏུ་ཁྱད་པར་རོ་ཅོག་བསལ་འདོད་པ་དང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་འགོག་པར་བཤད་པ་དང༌། ཐུན་མོང་བའི་འགོག་པ་སོགས་ཀྱིས་ཤེས་དགོས་ལ། དེ་འདྲ་མི་ཤེས་པར་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ལ་ཀུན་རྫོབ་ལ་ཡང་ལོག་མི་རུང་སྙམ་པ་དང་རྨི་ལམ་གྱི་རྟ་དང་རྟ་ལ་ཁྱད་མེད་སྙམ་པའི་ལོག་རྟོག་མང་པོ་བྱུང་ཞིང༌། སྟག་ལོས་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ཙམ་དང་རང་ལུགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་དབྱེ་འབྱེད་མ་ཐུབ་པས་ཚད་གྲུབ་སོགས་འཇོག་མ་ཤེས་སྣང་བས་འདི་ལ་ཚིམ་མ་སླ་བར་ཞིབ་པར་དཔྱོད་དང་ཁོ་བོས་བཤད་པ་འདི་ལས་གཞན་དུ་གོ་ན་འཁྲུལ་པར་གདོན་མི་ཟའོ་སྙམ་དུ་བསམ་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་མ་ཤེས་ན་དོན་དམ་སྤྲོས་བྲལ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལུགས་དང༌། སྐྱེ་འཕགས་ཐམས་ཅད་ལ་གྲགས་རུང་གི་འཇིག་རྟེན་པའི་ལུགས་གཉིས་མི་ཕྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྲོས་པས་ཆོག་གོ །
དེ་ལ་དངོས་སྨྲ་ན་རེ། འཕགས་པ་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གཟིགས་ཚུལ་ལ་རིགས་

364

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

པ་མི་མངའ་འམ་ཞེ་ན། འཕགས་པ་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གཟིགས་ངོར་འཐད་པ་དང་མི་འཐད་པ་སོགས་ཀྱི་སྤྲོས་པ་མི་རུང་བར་ཐལ། དེའི་མཉམ་བཞག་ངོར་འཐད་པ་ཡོད་མེད་གཉིས་དང་ངག་སོགས་ལྟ་ཅི་སྨོས་མཉམ་བཞག་ཡུལ་གྱི་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡོད་པ་ཡང་དེར་མེད་པར་ཡུལ་དགག་བྱ་བཅད་ཙམ་དེ་དང་རོ་གཅིག་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ཉིད་ལས། ཅི་འཕགས་པ་རྣམས་ལ་རིགས་པ་མི་མངའ་འམ་ཞེ་ན། ཡོད་པའམ་མེད་པ་འདི་སུས་སྨྲས། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དོན་དམ་པར་ནི་ཅང་མི་གསུང་བ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་གང་ལ་འཐད་པ་དང་འཐད་པ་མ་ཡིན་པ་མི་མངའ་བར་འགྱུར་བ་དེ་དག་ལ་སྤྲོས་པ་མངའ་བར་ག་ལ་འགྱུར་ཞེས་སོ། །དེ་ལ་དངོས་སྨྲ་ན་རེ། འཕགས་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གཟིགས་པ་ལ་འཐད་པའམ་རིགས་པ་མི་མངའ་ན་རིགས་པ་གསུངས་པར་མི་མཛད་དགོས། དེ་མ་མཛད་ན་འཇིག་རྟེན་པ་ལ་དོན་དམ་པ་དེ་རྟོགས་པར་མཛད་རྒྱུ་མེད་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། ལན་ནི། འཕགས་པ་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གཟིགས་པ་ལ་འཐད་པ་དང་ངག་སོགས་མེད་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་པ་ལ་དོན་དམ་ཁོང་དུ་ཆུད་ཐབས་མེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་པ་ལ་རིགས་པ་མང་དུ་བཀོད་པ་དེ་དག་རང་ལུགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གྲུབ་ནས་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་འཐད་པ་མི་གསུང་གི །འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་རུང་གི་འཐད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་རང་ལུགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་ཐ་སྙད་དུ་ཞལ་བཞེས་མཛད་ནས་ཐབས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྟོགས་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བརྗོད་པར་བྱ་བ་བཟློག་པ་སྟེ། །སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་བཟློག་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས། གཉིས་པའང་གྲུབ་སྟེ། ཐ་སྙད་ཁས་ནི་མ་བླངས་པར། །ངེད་ཅག་འཆད་པར་མི་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། འདི་ཉིད་ལས། གལ་ཏེ་འཕགས་པ་རྣམས་འཐད་པ་གསུངས་པར་མི་མཛད་ན། ད་ནི་ཅི་ཞིག་གིས་འཇིག་རྟེན་པས་དོན་དམ་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་མཛད་ཅེ་ན། འཕགས་པ་རྣམས་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་འཐད་པ་མི་གསུང་གི འོན་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་ཁོ་

365

དངོས་སྟོབས་ཚད་མ་མི་བརྗོད་པ།

ན་ལ་རབ་ཏུ་གྲགས་པའི་འཐད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་གཞན་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ནས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་མཛད་དོ། །ཞེས་སོ། །འདིའི་འཇིག་རྟེན་ཁོ་ན་ལ་ཞེས་པས་རང་ལུགས་ཐུན་མོང་མིན་པ་གཅོད། ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཞེས་པས་ཁས་ལེན་པ་དང་དབུ་མ་པའི་ལུགས་ཙམ་ཡིན་པར་བསྟན་ཏོ། །དེས་ན་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་ཁས་མི་ལེན་པས་བརྗོད་མི་དགོས་ལ། རྩ་ཤེ་འདིར་ཡུལ་ལ་ལྷག་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་མཐའ་དག་གིས་གཉེན་པོ་རྟེན་འབྱུང་བསྟན་འདོད་ཀྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཞག་དང་དེའི་ཡུལ་ཟུར་དུ་འཆད་པས་འདིར་མ་བཤད་ཅེས་པའི་ཚུལ་དང་པོ་འཆད་པར། འདི་ཉིད་ལས། ཇི་ལྟར་ལུས་ལ་མི་གཙང་བ་ཉིད་ཡོད་དུ་ཟིན་ཀྱང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་རྗེས་སུ་སོང་བའི་འདོད་ཆགས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་དམིགས་པར་མི་འགྱུར་ཞིང༌། ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་ཡང་གཙང་བའི་རྣམ་པར་སྒྲོ་བཏགས་ནས་ཡོངས་སུ་ཉོན་མོངས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་དག་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲུལ་པའམ་ལྷའི་ལུས་འདི་ལ་སྐྲ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སྔར་གཙང་བའི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་བཀབ་པའི་ལུས་ཀྱི་སྐྱོན་རྣམས་ཉེ་བར་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་པ་ནས། དེ་དག་ད་ལྟ་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བུམ་པ་ཡོད་པ་འཛིན་པ་ལ་སོགས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁས་བླངས་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེས་པའི་སྔ་རོལ་ནས་ཡོད་པ་ལ་ཡང་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བར་ངེས་པར་གྱིས་ཤིག །ཅེས་གསུངས་པས་བདག་སྐྱེ་གྲངས་ཅན་རང་ལ་གྲགས་པའི་འཐད་པས་བཀག་ཚུལ་དང༌། འདི་ཉིད་ལས། ཡང་ཇི་ལྟར་མེ་དང་སོལ་བ་ལ་སོགས་པ་གཞན་དུ་གྱུར་པ་དག་ལས་མྱུ་གུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བར་ཁས་བླངས་པ་དེ་བཞིན་དུ་ས་བོན་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་པར་འདོད་པ་དག་ལས་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ངེས་པར་གྱིས་ཤིག །ཅེས་པ་ནས། རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་འདིས་གཞན་སྐྱེ་གཞན་གྲགས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་བཀག་ཚུལ་བཤད་ནས་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་དང་རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་ཤུགས་ལ་བཀག་གོ །འདི་ཉིད་ལས། དེ་དག་ལ་

366

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

གྲགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྣམས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་འདིས་སྔ་རྒོལ་དབུ་མ་པ་རང་ལ་གྲགས་པའི་རང་རྒྱུད་མེད་ཀྱང་གཞན་གྲགས་ཀྱིས་རྩ་ཤེ་ལྟར་སྐྱེ་མེད་འགྲུབ་ཅེས་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། གོང་དུ་དེ་དག་ལ་གྲགས་པ་ཞེས་པའི་རྣམ་བཅད་ཡོངས་གཅོད་རེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་གཉིས་པ་ནི། འདི་ཉིད་ལས། དེ་ལྟར་རེ་ཞིག་དེའི་རང་བཞིན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལྷག་པར་སྒྲོ་བཏགས་པའི་གཉེན་པོར་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་དང་པོ་བརྩམས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནས་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་འགའ་ཞིག་ཏུ་སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཁྱད་པར་དེ་བསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ལྷག་མ་རྣམས་བརྩམས་པ་ཡིན་ཏེ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ལ་འགྲོ་བ་པོ་དང་བགྲོད་པར་བྱ་བ་དང་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པ་ཁྱད་པར་རོ་ཅོག་མ་ལུས་པ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་དོན་དུའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདིས་རྩ་ཤེ་ལས་དོན་དམ་བདེན་པ་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ལ་དེའི་དོན་ཐ་སྙད་མེད་པས་ན་ཚད་མ་སོགས་རང་རྒྱུད་འདིར་ཇི་ལྟར་བཤད་ཅེས་པ་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན། གཞན་དུ་སྐབས་དོན་བོར་བར་འགྱུར་བས་ཞིབ་པར་དཔྱད་དགོས་སོ། །

367

ཚད་མ་སྤྱིར་དགག་པ།

ཚད་མ་སྤྱིར་དགག་པ།

གཉིས་པ་རྟོག་གེའི་ཚད་མ་དགག་པ་ལ། ཚད་མ་སྤྱིར་དགག་པ་དང༌། མངོན་སུམ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། རྟོག་གེ་དང་རང་རྒྱུད་གྱི་བསྟན་བཅོས་དགག་པ་དང༌། ཚད་མ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་ལུགས་བཀག་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། འབད་པ་དོན་མེད་པ་དང༌། མ་ངེས་པ་མ་སྤངས་པའི་སྐྱོན་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཁོ་ན་རེ། རང་བཞིན་སྨྲ་བ་ཁོ་བོ་ཅག་གི་བསྟན་བཅོས་སུ་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱའི་ཐ་སྙད་འཇིག་རྟེན་པ་འདི་ཉིད་ཀུན་རྫོབ་པ་བརྗོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་གྲགས་པའི་ཚད་མ་ཙམ་བརྗོད་དགོས་ཏེ། གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་ཚད་མ་ལ་རག་ལས་ལ་དོན་དམ་པའང་རྟོགས་པ་དེ་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། ཅི་སྟེ་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱའི་ཐ་སྙད་འཇིག་རྟེན་པ་འདི་ཉིད་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་གི་བསྟན་བཅོས་སུ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །སྙམ་ན་ཞེས་སོ། །འདི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་རྩོད་པ་འདྲ། དེ་ལ་ཐལ་འགྱུར་པ་ན་རེ། ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་སུ་དེ་བརྗོད་པའི་དགོས་པ་གང་ཡིན། རང་བཞིན་སྨྲ་བ་ན་རེ། དེའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཕྱི་ནང་གི་རྟོག་གེ་པ་དངོས་སྨྲ་བ་དག་གིས་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་ལོག་རང་རང་གི་བསྟན་བཅོས་སུ་བརྗོད་པས། མཚོན་བྱ་ཚད་མ་དེ་བརླག་པར་བྱས་པས། རང་བཞིན་སྨྲ་བ་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་ཚད་མ་དེའི་མཚན་ཉིད་ཡང་དག་པར་རྩ་ཤེས་ཀྱི་ཚིག་འགྲེལ་དང༌། དོན་འགྲེལ་དག་ཏུ་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། འོ་ན་ནི་དེ་བརྗོད་པའི་དགོས་པ་བསྙད་པར་བྱ་དགོས་སོ། །གལ་ཏེ་རྟོག་གེ་པ་དག་གིས་མཚན་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བརྗོད་པས་དེ་བརླག་པར་བྱས་པས་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་དེའི་མཚན་ཉིད་ཡང་དག་པར་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན་ཞེས་སོ། །དེ་ལ་ཐལ་འགྱུར་པ་ན་རེ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་འབད་པ་དོན་མེད་ཅིང་མི་རིགས་པར་ཐལ། འཇིག་རྟེན་ན་སྟེ་ཐ་སྙད་དུ་རྟོག་གེ་ངན་པས་དེའི་མཚན་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བརྗོད་པས་མཚོན་བྱ་མངོན་རྗེས་གཉིས་ཀྱང་ཕྱིན་

368

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

ཅི་ལོག་ཏུ་འགྱུར་ན་ནི་དེ་ལྟར་འབད་ཀྱང་རིགས་ལ་དོན་ཀྱང་ཡོད་ནའང་དེ་ལྟར་མི་འགྱུར་ལ། མཚན་མཚོན་གཉིས་ཀ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཀོད་ཚེ་གཉིས་ཀ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། འདི་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་ལ་རྟོག་གེ་ངན་པས་མཚན་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བརྗོད་པས་བྱས་པའི་མཚོན་བྱ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཡོད་པར་འགྱུར་ན་ནི་དེའི་དོན་དུ་འབད་པ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། དེ་ནི་དེ་ལྟར་ཡང་མ་ཡིན་པས་འབད་པ་འདི་དོན་མེད་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཡང་དག་པའམ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་གསལ་བར་ཡང་རང་རྒྱུད་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་བྱས་པ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་གཞལ་བྱ་ཚད་མས་ངེས་ན་ཚད་མ་དེ་རང་གིས་ངེས་སམ་གཞན་གྱིས་ངེས། རང་ངེས་ལ་བྱ་བྱེད་གཉིས་མི་རུང་ཞིང་གཞན་གྱིས་ངེས་ན་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་ཀྱི་རྩོད་ཟློག་གི་སྐྱོན་དེ་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་ཚད་མ་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ན། ཚད་མ་དེ་དག་གང་གིས་ཡོངས་སུ་གཅོད་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རྩོད་པ་ཟློག་པ་ལས་བཤད་པའི་སྐྱོན་དེ་མ་སྤངས་པས་ཡང་དག་པའི་མཚན་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །འདིས་རང་རིག་འདོད་པའི་རང་རྒྱུད་པ་ཡང་བཀག་གོ །
གཉིས་པ་ཚད་མ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་ལུགས་བཀག་པ་ལ། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌། དེ་བཀག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དངོས་སྨྲ་བ་ན་རེ། ཚད་མ་ལ་གཞལ་བྱ་འཇལ་ཚུལ་སྒོས་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་ཏེ། དེ་ལ་དངོས་པོ་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང༌། སྒྲ་དོན་གྱི་སྤྱི་མཚན་དངོས་མེད་ཞེན་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྗེས་དཔག་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ། ཚད་མའི་ཡུལ་གཞལ་བྱ་ལ་དངོས་པོ་རང་མཚན་དང༌། དངོས་མེད་སྤྱི་མཚན་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་འགྲེལ་ལས། གཞལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར་ཚད་མ་གཉིས། །ཞེས་དང༌། འདི་ཉིད་ལས་ཀྱང༌། གལ་ཏེ་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་གཉིས་ཀྱི་

369

ཚད་མ་སྤྱིར་དགག་པ།

དབང་གིས་ཚད་མ་གཉིས་སྨྲ་ན་ནི་ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་པའི་གྲངས་ངེས་དགག་པ་དང༌། དེ་ཁས་མི་ལེན་པ་དགག་པ་དང༌། མཇུག་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་བྱེད་སྒྲུབ་ལ་འདོད་པ་དགག །མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་ལས་སྒྲུབ་ལ་བརྟེན་པ་དགག །བྱེད་སྒྲུབ་དགག་པའི་རྩོད་སྤོང་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་སྨྲའི་ཚད་མ་ལ་གཞལ་བྱའི་དབང་གིས་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པ་འདི་ལ། རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དེ་གཉིས་བྱེད་པ་པོའམ་ལས་གང་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་བྱེད་པོ་དེ་གཉིས་གང་ལ་ཡོད་པའི་མཚན་གཞིའམ་མཚོན་བྱ་ཡོད་དམ་མེད། ཡོད་ན་ཚད་མ་གཉིས་སུ་གྲངས་མ་ངེས་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེ་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་གཞལ་བྱ་མཚོན་བྱ་ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། ཅི་མཚན་ཉིད་དེ་གཉིས་གང་ལ་ཡོད་པའི་མཚན་གཞི་དེ་ཡོད་དམ་འོན་ཏེ་མེད། གལ་ཏེ་ཡོད་ན་ནི་དེའི་ཚེ་དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་གཞལ་བྱ་ཡོད་པས་ཇི་ལྟར་ཚད་མ་གཉིས་ཡིན་ཞེས་སོ། །ཁོ་ན་རེ། འོན་ཏེ་མཚན་གཞིའམ་མཚོན་བྱ་དེ་མེད་ཟེར་ན། འོ་ན་ཚད་མ་གཉིས་མི་རུང་བར་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྟེན་མཚན་གཞི་མེད་ལ། དེ་མེད་ན་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་མི་རུང་བ་དེའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། འོན་ཏེ་མཚན་གཞི་མེད་ན་ནི་དེའི་ཚེ་རྟེན་མེད་པས་མཚན་ཉིད་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཇི་ལྟར་ཚད་མ་གཉིས་སུ་འགྱུར་ཏེ། ནས། མཚན་གཞི་འཐད་པ་མ་ཡིན་ན། །མཚན་ཉིད་ཀྱང་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་དོན་དངོས་པོ་དང་བྱེད་པ་དང་ལས་གསུམ་ལ་འཇུག་སྟེ་གང་མཚོན་ན། འདིས་མཚོན་པས་ན་མཚན་ཉིད་ཅེས་པ་སྟེ་དངོས་པོའི་བྱ་བ་སྒྲུབ་པ་དང༌། གང་གིས་མཚོན་ན་འདིས་མཚོན་པས་ན་མཚན་ཉིད་ཅེས་པ་སྟེ་བྱེད་པ་སྒྲུབ་པ་དང༌། གང་དུ་མཚོན་ན། འདིར་མཚོན་པར་བྱ་བས་ན་མཚན་ཉིད་ཅེས་པ་སྟེ་མཚན་གཞི་ལས་སུ་བྱ་བ་

370

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

སྒྲུབ་པ་སྟེ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་གསུམ་ལས་འདིར་ལས་སྒྲུབ་ལ་བྱ་རིགས་ཏེ། འདིས་མཚོན་པར་བྱེད་པ་དང་འདི་མཚོན་པར་བྱ་བ་གཉིས་ལས་ཕྱི་མ་ལ་བྱེད་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་དོན་འདི་སུས་གང་བྱས་ཀྱང་ལས་སྒྲུབ་ལ་སྦྱར་ཆོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་སྒྲུབ་ཚེ་བྱེད་རྐྱེན་བྱིན་ནའང་བྱེད་པ་ཁོ་ན་ལ་སྦྱར་མི་དགོས། ཀུན་བཤད་ཀྱི་རྐྱེན་བྱིན་ནའང་ལུ་ཊའི་མཆོག་འབྱུང་བྱིན་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར། བྱ་ཀ་ར་ཎ་ལས། བྱེད་པ་དང་ལུ་ཊ་ནི་ཕལ་ཆེ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར །འདི་ཉིད་ལས། ཅི་སྟེ་ཡང་འདིས་མཚོན་པར་བྱེད་པས་ནི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་གྱི། འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། བྱེད་པ་དང་ལུ་ཊ་ནི་ཕལ་ཆེ་བའོ་ཞེས་བྱ་བས་ལས་ལ་ལུ་ཊ་བྱས་ནས་འདི་མཚོན་པར་བྱ་བས་ན་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ་སྙམ་ན་ཞེས་སོ། །
དེ་ལ་ཉེས་པ་སྔ་མ་དང་མཚུངས་པ་དང༌། ཤེས་པ་བྱེད་པར་འདོད་པ་དགག་པ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ནི། འོ་ན་འདི་མཚོན་པར་བྱ་བས་མཚོན་བྱ་མེད་པར་ཐལ། གང་གིས་མཚོན་བྱ་དེ་མཚོན་པའི་བྱེད་པ་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། སྔར་ལྟར་གཞལ་བྱ་གསུམ་དང་ཚད་མ་གསུམ་དུ་ཐལ། མཚན་མཚོན་གྱི་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། དེ་ལྟ་ན་ཡང་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་མཚོན་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། གང་གིས་དེ་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་བྱེད་པ་དེ་དང་ལས་ཐ་དད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉེས་པ་དེ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། གཞལ་བྱ་འཇལ་བྱེད་གཉིས་སུ་མ་ངེས་པའི་ཉེས་པ་མེད་པར་ཐལ། མཚོན་བྱ་ཤེས་པ་བྱེད་པ་དང་ཡུལ་ལས་ཡིན་ལ་ཤེས་པ་དེ་ཡང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ནང་དུ་གཏོགས་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། ཅི་སྟེ་ཤེས་པ་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལ། དེ་ཡང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་འདུ་བའི་ཕྱིར་ཉེས་པ་འདི་མེད་དོ་སྙམ་ན། ཞེས་སོ། །
འདི་ལའང་ཡུལ་གསུམ་དུ་ཐལ་བ་དང༌། ཁྱད་པར་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་དང༌། གཞི་མཚན་ཉིད་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་མི་འཐད་པ་དང༌། བྱེད་པོ་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་བཞིའོ། །དང་པོ་ནི། འོ་

371

ཚད་མ་སྤྱིར་དགག་པ།

ན། ཡུལ་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཁོ་ན་ལས་ཉིད་དམ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། རང་གི་ཡུལ་ལས་གཞན་ཞིག་བྱེད་པའི་ངོ་བོར་འཇོག་རིགས་པར་ཐལ། འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་བྱེད་པ་ལ་བཤད་པ་བོར་ནས། ལས་སུ་སྒྲུབ་ཅིང་རྣམ་ཤེས་བྱེད་པའི་ངོ་བོར་འཇོག་པ་དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྲ་བ་དང༌། ཚོར་བའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་མྱོང་བ་དང༌། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཡུལ་སོ་སོར་རྣམ་པར་རིག་པ་ལྟ་བུའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཆོས་གཞན་དང་ཐུན་མོང་མིན་པ་ཞིག་ལ་རང་མཚན་དུ་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ལ་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པའི་ལས་ཤིག་ཡོད་པར་ཐལ། ཡུལ་ལས་ཐ་དད་པའི་རྣམ་ཤེས་རང་གི་མཚན་ཉིད་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཡུལ་གསུམ་དུ་འགྱུར་བས་ཡུལ་གཉིས་སུ་གྲངས་མ་ངེས་པའི་ཉེས་པ་དེ་ཉིད་དུ་ཐལ་ལོ། །ཇི་སྐད་དུ་དེ་ཉིད་ལས། རེ་ཞིག་འདིར་ཇི་ལྟར་ངེས་དེ་མཚོན་པར་བྱེད་པས་སའི་སྲ་བ་དང་ཚོར་བའི་མྱོང་བ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཡུལ་སོ་སོར་རྣམ་པར་རིག་པ་ལྟར་བདག་ཉིད་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ན། རབ་ཏུ་གྲགས་པ་དང་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བའི་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་བོར་ནས། ལས་སུ་སྒྲུབ་པ་ཁས་ལེན་ཅིང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་བྱེད་པའི་ངོ་བོར་རྟོགས་པས་ནི། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཁོ་ན་ལས་ཉིད་ཡིན་ཞིང༌། རང་གི་མཚན་ཉིད་གཞན་ནི་བྱེད་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་སྨྲ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་གལ་ཏེ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་བྱེད་པ་ཡིན་ན་ནི། དེ་ལས་ཐ་དད་པའི་ལས་ཤིག་ཡོད་པར་འགྱུར་དགོས་པས་ཉེས་པ་དེ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་ཁྱད་པར་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་ལ། དེ་དངོས་དང༌། དེའི་ཉེས་སྤོང་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཁོ་ན་རེ། བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པས་གཞལ་བྱ་གྲངས་མ་ངེས་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། མཚོན་བྱ་ས་ལ་སོགས་པར་གཏོགས་པའི་སྲ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟོགས་བྱ་ཁོ་ན་ཤེས་པ་དེའི་ལས་ཡིན་ལ། ཤེས་པ་དེ་ཡང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ལས་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

372

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

འདི་ཉིད་ལས། ཅི་སྟེ་ས་ལ་སོགས་པར་གཏོགས་པའི་སྲ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེའི་ལས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ལས་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་ན་ཞེས་སོ། །འོ་ན། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཆོས་ཅན། གཞན་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤེས་པའི་ལས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཁྱབ་སྟེ། ལས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་རང་མཚན་ཁོ་ན་གཞལ་བྱར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གཞལ་བྱ་ལ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་འདོད་པའི་རང་མཚན་དེའི་ནང་གི་འདི་མཚོན་པར་བྱ་བའི་ལས་རྣམས་གཞལ་བྱ་དང༌། འདིས་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་རང་མཚན་རྣམས་གཞལ་བྱ་མིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་རིགས་པར་ཐལ། འདོད་མ་ཐག་པ་དེའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། དེ་ལྟ་ན་ནི་འོ་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ལས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཞལ་བྱ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། ལས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཁོ་ན་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་གཞལ་བྱ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཅུང་ཟད་ཅིག་ནི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ཏེ། མཚོན་པར་བྱ་བས་ན་ཞེས་དེ་ལྟར་བསྙད་པ་གང་ཡིན་པའོ། །ཅུང་ཟད་ཅིག་ནི་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ། འདིས་མཚོན་པར་བྱེད་པས་ན་ཞེས་བརྗོད་པ་གང་ཡིན་པའོ་ཞེས་ཁྱད་པར་འདི་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་པར་བྱ་དགོས་སོ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ཁྱད་པར་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་ཉེས་སྤོང་དགག་པ་ལ། གཞན་རིག་གི་ལས་སུ་འདོད་པ་དགག་པ་དང༌། རང་རིག་གི་ལས་སུ་འདོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་ཁོ་ན་རེ། བྱེད་པ་དེ་ཡང་ལས་སུ་བྱ་བ་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། དེ་ཡང་རང་འཛིན་གྱི་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་ཞིག་གི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་འཛིན་གྱི་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་དེ་དེ་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་བྱེད་པ་དང༌། དེ་དེའི་ལས་སུ་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འོ་ན། བྱ་བྱེད་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ། དེ་འཛིན་གཞན་རིག་ལའང་གཞལ་བྱེད་ཀྱི་བྱེད་པོ་གཞན་དགོས་ལ། དེ་ལའང་གཞན་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང༌། རྩ་བའི་གཞལ་བྱ་མི་འགྲུབ་པའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། ཅི་

373

ཚད་མ་སྤྱིར་དགག་པ།

སྟེ་དེ་ཡང་ལས་སུ་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་ན་ནི། དེའི་ཚེ་དེ་ལ་བྱེད་པ་གཞན་ཞིག་ཡོད་པར་བྱ་དགོས་ལ། ཤེས་པ་གཞན་ཞིག་བྱེད་པའི་ངོ་བོར་རྟོགས་ན་ཡང་ཐུག་པ་མེད་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །
གཉིས་པ་རང་རིག་གི་ལས་ཡིན་པ་དགག་པ་ལ། ཁོ་ན་རེ། ཤེས་པ་བྱེད་པོ་དེ་ལས་མ་ཡིན་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། རང་རིག་གིས་དེ་འཛིན་པའི་ཕྱིར། རང་རིག་ཡོད་དེ། ཤེས་པའི་སྟེང་ན་ཡུལ་གསལ་བའི་གཞན་རིག་གི་ཆ་གཅིག་དང༌། རང་གི་ངོ་བོ་གསལ་ཙམ་དུ་སྐྱེས་པའི་རང་གསལ་བའི་རང་རིག་གི་ཆ་གཅིག་དང་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། མར་མེའི་སྟེང་ན་ཡུལ་གསལ་བ་དང་རང་གསལ་བ་གཉིས་ཡོད་པ་བཞིན་ནོ། །ཇི་སྐད་དུ། འདི་ཉིད་ལས། རང་རིག་པ་ཡོད་དེ། དེས་ན་རང་རིག་པས་དེ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་ལས་ཡིན་ཞིང༌། གཞལ་བྱའི་ཁོངས་སུ་འདུ་བ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་སེམས་ན། ཞེས་གསུངས།
དེ་དགག་པ་ལ་རིགས་པ་དང་ལུང་དང་མཇུག་བསྡུ་བ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཡུལ་རང་མཚན་ལས་དང་ཤེས་པ་རང་བྱེད་པོ་དང་བྱེད་པོ་དེའི་སྟེང་ནས་བྱ་བྱེད་གཉིས་བྱེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཤེས་པ་ལ་རང་རིག་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས། དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་མྱོང་བར་གྲུབ་མ་ཡིན། །གལ་ཏེ་ཕྱི་དུས་དྲན་པ་ལས་གྲུབ་ན། །མ་གྲུབ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་ཕྱིར་བརྗོད་པ་ཡིས། །མ་གྲུབ་འདི་ནི་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་མིན། །སོགས་ཀྱིས་རྒྱས་པར་བཀག་པའི་སྐྱོན་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་རང་རིག་པ་རྒྱས་པར་བཀག་པའི་ཕྱིར། རང་གི་མཚན་ཉིད་ནི། རང་གི་མཚན་ཉིད་གཞན་གྱིས་མཚོན་པར་བྱེད་ལ། དེ་ཡང་རང་རིག་པས་མཚོན་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །གཞན་ཡང༌། ཤེས་པ་རང་རིག་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། ཤེས་པ་རང་མཚན་གཞན་གྱི་འཇལ་བྱེད་མི་སྲིད་པར་ཐལ། ཤེས་པ་དེ་ཉིད་རང་གི་མཚན་ཉིད་ལས་གཞན་དུ་འཇལ་བྱེད་དུ་མི་གནས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། གཞི་གཅིག་ལ་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་

374

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

དུ་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། གཞན་ཡང་ཤེས་པ་དེ་ཡང་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ལས་ཐ་དད་པར་མ་གྲུབ་ལ། མཚན་གཞི་མེད་ན་རྟེན་མེད་པས་མཚན་ཉིད་འཇུག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་རང་རིག་པ་ག་ལ་ཡོད། ཅེས་སོ། །
གཉིས་པ་ལུང་འགལ་ནི། འོ་ན་སེམས་རང་གིས་རང་ཉིད་གཞལ་བར་ཐལ། རང་རིག་ཡོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རལ་གྲིའི་སོ་རང་གིས་རང་གཅོད་པ་དང་སོར་རྩེ་རང་གིས་རང་ལ་རེག་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། མངོན་སུམ་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། དེ་སྐད་དུ་ཡང་འཕགས་པ་གཙུག་ན་རིན་པོ་ཆེས་ཞུས་པ་ལས་དེ་སེམས་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མ་མཐོང་བས་སེམས་གང་ལས་བྱུང་ཞེས་སེམས་ཀྱི་རྒྱུན་ཀུན་ཏུ་ཚོལ་ཞིང་དེ་འདི་སྙམ་དུ་སེམས་ཏེ། དམིགས་པ་ཡོད་པ་ལས་སེམས་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ་སྙམ་མོ། །དེ་ཡང་འདི་སྙམ་དུ་སེམས་ཏེ། ཅི་དམིགས་པ་དེ་ཡང་གཞན་ལ་སེམས་དེ་ཡང་གཞན་ནམ། འོན་ཏེ་དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་སེམས་ཡིན། གལ་ཏེ་རེ་ཞིག་དམིགས་པ་ཡང་གཞན་ལ་སེམས་ཀྱང་གཞན་ན་ནི། སེམས་དེ་གཉིས་སུ་འགྱུར་རོ། །འོན་ཏེ་དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་སེམས་ཡིན་ན་ནི་སེམས་ཀྱིས་སེམས་དེ་ཇི་ལྟར་མཐོང་བར་འགྱུར་ཏེ། སེམས་ཀྱིས་སེམས་མཐོང་བར་མི་རུང་ངོ༌། །འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་རལ་གྲིའི་སོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རལ་གྲིའི་སོ་དེ་ཉིད་གཅོད་པར་མི་ནུས་པ་དང༌། སོར་མོའི་རྩེ་མོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སོར་མོའི་རྩེ་མོ་དེ་ཉིད་ལ་རེག་པར་མི་ནུས་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཞེས་པ་ནས། དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པའི་སྤྱོད་པ་ཡོངས་སུ་དག་པའོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་སོ། །
གསུམ་པ་ནི། རང་རིག་བྱེད་པོར་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་མེད་པར་ལུང་རིགས་དུ་མ་ལས་གྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་རང་རིག་པ་མེད་ལ། དེ་མེད་པས་གང་ཞིག་གང་གིས་མཚོན་པར་བྱེད། ཅེས་སོ། །གསུམ་པ། གཞི་མཚན་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་མི་འཐད་པ་ནི། གཞན་དབང་འཇལ་བྱེད་ཤེས་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དེ། མཚན་གཞི་སྟེ་ཡུལ་དེ་ལས་རང་བཞིན་

375

ཚད་མ་སྤྱིར་དགག་པ།

གྱིས་ཐ་དད་དང་ཐ་མི་དད་གང་ཡིན། གལ་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་ཐ་དད་ཡིན་ན་དེས་དེ་མཚོན་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ། གང་མཚོན་པའི་མཚན་གཞི་དེ་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རྔ་མ་རྔོག་མ་དང་ལྡན་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བ་ལང་མཚོན་མི་ནུས་པ་བཞིན་ནོ། །མཚོན་སྦྱོར་དེའི་མཚན་གཞི་སྟེ། གང་མཚོན་པ་དེ་ཡང་དེའི་མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་གིས་ཁྱོད་མཚོན་པའི་མཚན་ཉིད་དང་རང་བཞིན་གྱིས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཀ་བ་ལྟོ་ལྡིར་བས་མཚོན་མི་ནུས་པ་བཞིན་ནོ། །འདི་ཉིད་ལས། གཞན་ཡང་མཚན་ཉིད་དེ་མཚན་གཞི་ལས་ཐ་དད་པར་འགྱུར་རམ་ཐ་མི་དད་པར་འགྱུར་གྲང༌། དེ་ལ་གལ་ཏེ་རེ་ཞིག་ཐ་དད་པ་ཡིན་ན་ནི། དེའི་ཚེ་མཚན་ཉིད་མཚན་གཞི་ལས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་མཚན་ཉིད་ཀྱང་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། མཚན་ཉིད་ལས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་མཚན་གཞི་ཡང་མཚན་གཞི་མ་ཡིན་པ་ལྟར་མཚན་གཞིར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོ། །དེས་ན་ཚད་གྲུབ་འཇོག་པ་ལ་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་ལ་མཁས་པར་མ་སྦྱངས་བར་དུ་དགག་བྱ་ཕྲ་མོ་ནས་ཁེགས་ཀྱང་ཐ་སྙད་འཐད་ཚུལ་མི་ཤེས་པས་ཚིག་གསལ་འདིར་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ཤེས་པར་གྱིས། གཞན་ཡང༌། འདིའི་མཚན་མཚོན་གཉིས་ཕན་ཚུན་གང་ལའང་མི་ལྟོས་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཁྱབ་སྟེ། རང་བཞིན་དག་ནི་བཅོས་མིན་དང༌། །གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ཕྱིན་སྔར་ལྟར་བྱ་བྱེད་ལྟོས་གྲུབ་སོགས་གང་ཡང་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་དེའི་མཚན་གཞི་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་དེ་ལ་མ་ལྟོས་པའི་རང་བཞིན་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་བཞིན་ནོ། །འདི་ཉིད་ལས། དེ་བཞིན་དུ་མཚན་ཉིད་མཚན་གཞི་ལས་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་མཚན་གཞི་མཚན་ཉིད་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་ཡང་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་མཚན་གཞི་མ་ཡིན་ཏེ། མཚན་ཉིད་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་བཞིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །འདིར་མཚན་གཞི་དང་མཚོན་བྱ་གཉིས་ལ་སྐད་དོད་ཐུན་མོང་བ་

376

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

ཡོད་པས་འདིར་མཚོན་བྱ་ལ་བྱའོ། །གལ་ཏེ་དེ་གཉིས་རང་མཚན་གྱིས་ཐ་མི་དད་ན་དབྱེར་མེད་ཀྱི་གཅིག་ཡིན་དགོས་པས། འོ་ན་མཚན་ཉིད་གཟུགས་རུང་དེ་ཆོས་ཅན། མཚན་གཞི་སྟེ་མཚོན་བྱ་གཟུགས་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མཚོན་བྱ་དེ་དང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། མཚན་ཉིད་གཟུགས་རུང་རང་གིས་རང་མཚོན་མི་ནུས་པ་བཞིན་ནོ། །ཇི་སྐད་དུ། ཅི་སྟེ་མཚན་ཉིད་དང་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཞི་དག་ཐ་མི་དད་པ་ཡིན་ན་ནི་དེའི་ཚེ། མཚན་ཉིད་ལས་ཐ་མི་དད་པའི་ཕྱིར་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་བདག་ཉིད་བཞིན་དུ་མཚན་གཞིའི་མཚན་གཞི་ཉིད་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོ། །འདིའི་རང་གི་བདག་ཉིད་ཅེས་པ་རང་གི་བདག་གམ་རང་གི་རང་ཞེས་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་མཚོན་བྱ་གཟུགས་དེ་ཆོས་ཅན། མཚན་ཉིད་གཟུགས་རུང་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་མཚན་ཉིད་དེ་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མཚོན་བྱ་གཟུགས་རང་གིས་རང་མི་མཚོན་པ་བཞིན་ནོ། །ཇི་སྐད་དུ། མཚན་ཉིད་མཚན་གཞི་ལས་གཞན་ན། །མཚན་གཞི་དེ་མཚན་མེད་པར་འགྱུར། །ཐ་དད་ཡང་ན་དེ་དག་ནི། །མེད་པར་ཁྱོད་ཀྱིས་གསལ་བར་བསྟན། །ཞེས་སོ། །འདི་ཉིད་ལས། མཚན་གཞི་ལས་ཐ་མི་དད་པའི་ཕྱིར་མཚན་ཉིན་ཀྱང་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། མཚན་གཞིའི་རང་གི་བདག་ཉིད་བཞིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་སོ། །འདི་མཚོན་པ་ཙམ་སྟེ་རྣམ་པར་བཞག་འཇོག་གི་མཚན་མཚོན་ལ་གཙོ་བོར་སྦྱར་དགོས་པས་སྔར་ལྟར་དང་འདི་ལྟར་ཡང་ཤེས་པར་གྱིས། དེ་དག་ལ་ཁྱབ་པ་ཡང་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་གཅིག་དང་ཐ་དད་མ་གཏོགས་པར་མཚན་མཚོན་འགྲུབ་པའི་ཐབས་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ། གང་དག་དངོས་པོ་གཅིག་པ་དང༌། །དངོས་པོ་གཞན་པ་ཉིད་དུ་ནི། །གྲུབ་པར་འགྱུར་བ་ཡོད་མིན་ན། །དེ་གཉིས་གྲུབ་པ་ཇི་ལྟར་ཡོད། །ཅེས་སོ། །འདི་ཉིད་ལས། དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་ལས་མ་གཏོགས་པར་མཚན་གཞི་དང་མཚན་ཉིད་འགྲུབ་པའི་ཐབས་གཞན་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོགས་སོ། །བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། མཚན་མཚོན་གྱི་དེ་ཉིད་དང་གཞན་གང་

377

ཚད་མ་སྤྱིར་དགག་པ།

རུང་དུ་ཁས་བླངས་ན་སྐྱོན་ཡོད་ཀྱང་ཁོ་བོ་ལ་སྐྱོན་དེ་མེད་དེ། དེ་ལྟར་བརྗོད་མེད་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཟེར། ཇི་སྐད་དུ། ཅི་སྟེ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཞེས་སོ། །འོ་ན། དེ་གཉིས་བརྗོད་མེད་དུ་གྲུབ་པ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། མཚན་ཉིད་མཚན་གཞི་ཕན་ཚུན་འདིའོ་ཞེས་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ཤེས་པ་མེད་ན་བརྗོད་མེད་དུ་འགྱུར་ཡང༌། ཡུལ་ལམ་གྲུབ་མཐའ་གང་ན་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་པ་དེ་ལྟར་འདི་ནི་མཚན་ཉིད་དོ། །འདི་ནི་མཚན་གཞིའོ་ཞེས་གཞི་དང་ཆོས་སུ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་མེད་པས་ན་གཉིས་ཀ་ཡང་བྱ་བྱེད་དུ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བརྗོད་མེད་དུའང་བྱ་བྱེད་གཉིས་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། དེ་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ། ཕན་ཚུན་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་པ་ཡིན་ན་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བར་འགྱུར་ན། གང་ན་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་འགྱུར་བ་མེད་པ་དེར་ནི་འདི་ནི་མཚན་ཉིད་དོ་འདི་ནི་མཚན་གཞིའོ་ཞེས་ཁྱད་པར་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་མེད་པས་གཉིས་ཀ་ཡང་མེད་པ་ཉིད་དེ། དེའི་ཕྱིར་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་ཡང་མེད་དོ། །ཞེས་སོ། །
བཞི་པ་བྱེད་པ་པོ་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་ནི། གཞན་ཡང༌། རང་བཞིན་སྨྲ་བ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཤེས་པ་བྱེད་པ་ཡིན་ཟེར་ལ་བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་མི་སྨྲ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཤེས་པ་ཡུལ་གཞལ་བའི་བྱེད་པ་ཡིན་ན། ཡུལ་གཞལ་བ་པོའམ་གཞལ་བའི་བྱེད་པ་པོ་དང་བྱེད་ལས་གསུམ་ཀ་ཡོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཤིང་གཅོད་པའི་ལྷས་བྱིན་བྱེད་པ་པོ་དང༌། སྟ་རེ་བྱེད་པ་དང༌། ཤིང་དུམ་བུར་བྱས་པ་ནི་ལས་ཏེ། བྱ་བྱེད་བྱེད་པོ་གསུམ་ཁས་ལེན་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། བྱེད་པ་པོ་མེད་པར་ཤེས་པ་བྱེད་པ་དང་སོགས་སྒྲས་དེའི་ཡུལ་བཅད་པ་ལས་སུ་འཇོག་མི་ཐུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤིང་གཅོད་པའི་བྱེད་པ་པོ་མེད་པར་དེ་གསུམ་མི་རུང་བ་བཞིན་ནོ། །ཇི་སྐད་དུ། གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་ཤེས་པ་བྱེད་པ་ཡིན་ན། ཡུལ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་བྱེད་པ་པོ་གང་ཞིག་ཡིན། བྱེད་པ་པོ་མེད་པར་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། གཅོད་པའི་བྱ་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་

378

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

སོ། །བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ཤེས་པ་བྱེད་པ་ཡིན་ཀྱང་བྱེད་པོ་མེད་པའི་སྐྱོན་མི་འབྱུང་བར་ཐལ། ཤེས་པ་བྱེད་པར་བཤད་པས་བྱེད་པོ་མ་བཤད་ཀྱང་རྣམ་ཤེས་བྱེད་པ་པོར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། ཅི་སྟེ་དེར་སེམས་ལ་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་དུ་རྟོགས་ན་ཞེས་སོ། །འདིར་ཤེས་པ་རྣམ་ཤེས་གཅིག་ཐ་དད་དཔྱད་པ་འདི་འདྲའི་ཚེ་ཤེས་པ་སེམས་བྱུང་དང་རྣམ་ཤེས་གཙོ་སེམས་ལ་འཇོག་པ་ཤེས་དགོས་སོ། །འདིས་ནི་རྣམ་ཤེས་བདག་ཏུའང་བསྟན་ལ་དངོས་སྨྲའི་ལུགས་ལ་གདགས་གཞི་མིན་པའི་བྱེད་པ་པོ་མེད་པས་དེ་ལ་བྱེད་པ་པོ་བཏགས་ཙམ་དུ་འཇོག་སྟེ། ལམ་རིམ་དང་རྩ་འཇུག་གི་ཊཱིཀ་ཆེན་སོགས་སུ་བལྟའོ། །དེ་ལ་ཤེས་པ་བྱེད་པ་དང་རྣམ་ཤེས་བྱེད་པ་པོར་འཇོག་པ་དེ་ཡང་དངོས་སྨྲ་ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ལ་མི་རིགས་པར་ཐལ། ཤེས་པ་དང་རྣམ་ཤེས་གཉིས་དོན་གྱི་བྱ་བ་ཐ་དད་ལ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དོན་ཙམ་ལྟ་བ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་བྱ་བ་དང༌། དོན་གྱི་ཁྱད་པར་ལྟ་བ་ནི་ཤེས་པའམ་སེམས་བྱུང་གི་བྱ་བ་ཡིན་པར་ཁྱོད་ཀྱི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། དབུས་མཐའ་ལས། དེ་ལ་དོན་མཐོང་རྣམ་པར་ཤེས། །དེ་ཡི་ཁྱད་པར་སེམས་ལས་བྱུང༌། །ཞེས་པ་རྩ་འགྲེལ་སོགས་ལས་འབྱུང་བ་དེའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་དུ། དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་དོན་ཙམ་ལྟ་བ་ནི་སེམས་ཀྱི་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དོན་གྱི་ཁྱད་པར་ལྟ་བ་ནི་སེམས་བྱུང་རྣམས་ཀྱི་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་དོན་མཐོང་རྣམ་པར་ཤེས། །དེ་ཡི་ཁྱད་པར་སེམས་ལས་བྱུང༌། །ཞེས་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོ། །
ཁོ་ན་རེ། ཤེས་པ་རྣམ་ཤེས་གཉིས་ལ་བྱ་བ་ཐ་དད་རེ་ཡོད་ཀྱང་བྱ་བ་ཐུན་མོང་བ་ཡང་ཡོང་བས་སྐྱོན་མེད་དེ། ཤིང་གཅོད་པའི་བྱེད་པོ་མི་དང་བྱེད་པ་སྟ་རེ་གཉིས་ལ་བྱ་བ་ཐ་དད་པ་རེའང་ཡོད་ཀྱང་ཤིང་གཅོད་པའི་བྱ་བ་ཐུན་མོང་དུ་ཡོད་པས་སྐྱོན་མེད་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྨྲ་ན། དེ་ལའང་དཔེ་དོན་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་ཐལ། འཇིག་རྟེན་ན་ཤིང་གཅོད་པའི་བྱེད་པོ་ལྷས་བྱིན་ལ་ཤིང་ལ་བརྡེག་པའི་བྱ་བ་དང༌། བྱེད་པོ་སྟ་རེ་ལ་ཤིང་ལ་རྨ་བྱེད་པའི་བྱ་བ་ལྟ་བུ་བྱ་བ་ཕལ་པ་

379

ཚད་མ་སྤྱིར་དགག་པ།

གཉིས་ཐ་དད་ཀྱང་གཙོ་བོའི་བྱ་བ་ཤིང་དུམ་བུར་བྱེད་པ་ལ་གཙོ་བོར་ཞུགས་པར་ཁྱད་པར་མེད་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་དང་རྣམ་ཤེས་གཉིས་ལའང་གཙོ་བོའི་བྱ་བ་གཅིག་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་དུ། བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་བདག་ཉིད་ཇི་ལྟ་བུའི་བྱ་བ་ཕལ་པ་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས། གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བྱ་བ་གཅིག་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ལ་ཡན་ལག་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་ལས་དང་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ན། འདིར་ནི་ཤེས་པ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཉིས་ལ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བྱ་བ་གཅིག་མེད་དོ་ཞེས་སོ། །
དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འོ་ན་ཤེས་པ་དང་རྣམ་ཤེས་གཉིས་ལ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བྱ་བ་གཅིག་ཁས་བླངས་ན་སྐྱོན་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་ལ་ཤེས་པ་དང་རྣམ་ཤེས་གཉིས་ལ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བྱ་བ་གཅིག་ཁྱོད་ལ་མི་རུང་བར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་བྱ་བ་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ནི་དོན་ཙམ་བཟུང་བ་ནས་རྫོགས། དོན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་ནི་སེམས་བྱུང་གི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བྱ་བར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དོན་ཙམ་མཐོང་བ་ནས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་གཙོ་བོའི་བྱ་བ་རྫོགས་ལ། དེ་ཙམ་གྱིས་སེམས་བྱུང་གི་བྱ་བ་མི་རྫོགས་པར་དོན་དེའི་ཁྱད་པར་ལ་སེམས་མྱོང་བའི་ངོ་བོར་སྐྱེ་བ་ཚོར་བའི་དང༌། དོན་དེའི་སྤུ་རིས་མ་འདྲེས་པར་འཛིན་པ་འདུ་ཤེས་ཀྱི་བྱ་བར་འཇོག་ཅིང༌། དེ་ནས་དེ་དག་གི་གཙོ་བོའི་བྱ་བ་རྫོགས་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་དང༌། སེམས་གཡེང་བ་ཁ་ཅིག་གི་འཁོར་ན་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡོད་ཀྱང་དེས་བྱ་བ་ཆེར་བྱེད་མ་ཐུབ་པས་སེམས་གཡེང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབུས་མཐའ་རྩ་འགྲེལ་གྱི་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཤེས་པ་བྱེད་པ་དང་རྣམ་ཤེས་བྱེད་པོ་དང་ཡུལ་གཅོད་པ་དེའི་བྱ་བར་འཇོག་མི་རུང་བར་ཐལ། བྱེད་པ་དང་བྱེད་པ་པོའི་གཙོ་བོའི་བྱ་བ་གཅིག་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཏེ། དོན་ཙམ་ལ་ནི་ཤེས་པ་བྱེད་པར་མི་རུང་ལ་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་རྣམ་ཤེས་བྱེད་པོ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་བས་ཉེས་པ་སྔ་མ་ལས་མ་འདས་པའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་དུ། འདི་ཉིད་ལས། འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བྱ་བ་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ནི་དོན་ཙམ་

380

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་ཡིན་ལ། དོན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་ནི་ཤེས་པའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་ཤེས་པ་བྱེད་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ལ། སེམས་ཀྱང་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ཉེས་པ་དེ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་སོ། །དེས་ན་དབུས་མཐའ་རྩ་འགྲེལ་གྱི་ལུང་དོན་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་བཀོད་པ་འདི་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དང༌། རྒྱལ་ཚབ་རིན་པོ་ཆེ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དགེ་འདུན་གྲུབ་པ་ཀུན་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན། རང་རེའི་མཁས་པ་འགའ་ཞིག་དེའི་ཁྱད་པར་ཞེས་པ་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་ཞེས་མི་འཆད་པར་སེམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཞེས་བཤད་ཅིང༌། སེམས་བྱུང་ཡང་སེམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་འཇོག་པ་ནི་རྣམ་ཤེས་གཅིག་པུར་སྨྲ་བའི་ལུགས་ཡིན་པས་ཐོགས་མེད་ཀྱིས། ལྔ་ཉིད་འཐད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཡོད་པར་སྣང་ངོ༌། །འདི་དག་ལ་སྤྲོ་བྱ་མང་ཡང་རེ་ཞིག་བཞག་ལ་གཞན་དུའང་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །
གསུམ་པ་བྱེད་པོ་བཀག་པའི་རྩོད་སྤོང་ལ། ལན་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དངོས་སྨྲ་ན་རེ། གདགས་གཞི་མ་ཡིན་པའི་བྱེད་པོ་མེད་པར་འདོད་པས། དེས་ན་བྱེད་པ་པོ་རྫས་གྲུབ་མེད་ཀྱང་བྱ་བ་དང་སོགས་སྒྲས་བྱེད་པ་རྫས་གྲུབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཡོད་པར་ཐལ། བྱེད་པ་པོ་རྫས་གྲུབ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལུང་རྣམས་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། བདག་དང་བྱེད་པ་པོ་དང་ལེན་པ་པོ་སོགས་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། ཅི་སྟེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ལུང་ལས་ན། བྱེད་པ་པོ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཐ་སྙད་ནི་བྱེད་པ་པོ་མེད་ཀྱང་ཡོད་པ་ཉིད་དོ་སྙམ་ན་ཞེས་སོ། །འདིར་ཕུང་པོ་ལས་གཞན་པའི་བྱེད་པ་པོ་གཏན་ནས་མེད་པར་དངོས་སྨྲ་སྡེ་གསུམ་འདོད་པས་ན་རྫས་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྦྱོར་དགོས་སོ། །དེ་ཡང་འདི་པས་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ལ་རྫས་སུ་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་པར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །
གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ། ལུང་དོན་དགག་པ་དང༌། དཔེ་དོན་མཚུངས་པ་དགག་པ་རྩོད་

381

ཚད་མ་སྤྱིར་དགག་པ།

སྤོང་དང་བཅས་པ། དཔྱད་ན་མི་རུང་ལ་མ་དཔྱད་པར་འཇོག་ཚུལ་དང༌། ཆོས་རྣམས་ཐ་སྙད་དུ་འཇོག་ཚུལ། དེ་ལྟར་ངེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་དང༌། བདེན་གཉིས་འཇོག་ཚུལ། མཁས་རྨོངས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་དྲུག་ལས་དང་པོ་ནི། ཁྱོད་ཀྱིས་བྱེད་པོ་རྫས་གྲུབ་མེད་ཀྱང་ལས་དང་བྱེད་པ་རྫས་གྲུབ་ཡོད་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པའི་ལུང་དོན་དུ་ཡང་དག་པར་འཆད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བདག་མེད་ཕྲ་རགས་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་ལུང་དོན་ཡང་དག་པར་འཆད་ཚུལ་དུ་མི་འགྲོ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རགས་པའི་བདག་མེད་ནི་བྱ་བྱེད་བྱེད་པོ་གསུམ་ག་ལ་རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་ཀྱང་མེད་མཉམ་ཡིན། ཕྲ་བའི་ནི་དེ་གསུམ་ལ་རང་བཞིན་མེད་པར་ཡང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། འདི་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལུང་གི་དོན་ཡང་དག་པར་མ་བཟུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོ། །དེས་ན་འདིའི་བྱ་བྱེད་བྱེད་པོ་གསུམ་བདག་མེད་མཉམ་དང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་མཉམ་ཡིན་ཚུལ་འཇུག་པ་ལྟར་ཤེས་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ལས་བཟློག་པ་ལ་ལུང་རིགས་ཀྱི་གནོད་པ་དུ་མ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འཇུག་པ་ལས། བྱེད་པོ་མེད་ལས་ཡོད་སྙམ་བློ་ཡིན་ན། །ཞེས་གསུངས་པའི་གནོད་པ་འབབ་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། འདི་ཡང་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་བསྟན་ཟིན་ཏོ། །ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་ནི། དངོས་སྨྲ་ན་རེ། མཚན་ཉིད་གཉིས་པོ་བྱེད་པོར་འཆད་ཀྱང་གཞལ་བྱ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་དུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། མཚན་ཉིད་མཚན་གཞི་ལས་ཐ་དད་པའི་ཤེས་བྱར་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་བྱེད་པོ་མི་འཐད་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། ཁྱད་གཞི་དེ་ལས་ཐ་དད་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་མེད་ཀྱང་རྟོག་ངོར་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སུ་རུང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་འཇིག་རྟེན་ན་མཆི་གུའི་ལུས་དང་སྒྲ་གཅན་གྱི་མགོ་ཞེས་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ལ་ཁྱད་གཞི་ལུས་ལས་ཐ་དད་པའི་ཁྱད་ཆོས་མཆི་གུ་དང་ཁྱད་གཞི་མགོ་ལས་ཐ་དད་པའི་ཁྱད་པར་རམ་ཁྱད་ཆོས་སྒྲ་གཅན་མེད་ཀྱང་རྟོག་ངོར་ཁྱད་གཞིའི་དངོས་པོ་ཡོད་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སའི་རང་གི་མཚན་

382

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

ཉིད་སྲ་བ་ཞེས་པ་ལ་ཡང་སྲ་བ་མ་ཡིན་པའི་ས་མེད་ཀྱང་སའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྲ་བ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་དུ་འདི་ཉིད་ལས། ཅི་སྟེ་ཡང་དཔེར་ན་མཆི་གུའི་ལུས་སྒྲ་གཅན་གྱི་མགོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། ལུས་དང་མགོ་ལས་ཐ་དད་པའི་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་ཁྱད་པར་དང་ཁྱད་པར་གྱི་གཞིའི་དངོས་པོ་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ལས་ཐ་དད་པའི་ས་ལ་སོགས་པ་མེད་ཀྱང་སའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བར་འགྱུར་རོ་སྙམ་ན་ཞེས་སོ། །འདི་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལ་གཙོ་བོར་བརྟེན་ནས་བཤད་ཅིང་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་རང་བཞིན་མེད་སྨྲ་ན་རེ། དཔེ་དོན་དེ་ལྟར་རུང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དཔེ་ལུས་མགོ་དང་མཆི་གུ་སྒྲ་གཅན་དག་ལ་གཞི་ཆོས་གཉིས་རུང་ཡང༌། དོན་སྲ་བ་དང་ས་ལ་གཞི་ཆོས་ཀྱི་ཐ་སྙད་སྦྱར་ཡང་དོགས་པ་སེལ་རྒྱུ་མེད་པས་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ལུས་དང་མགོ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལས་དེ་གཉིས་ལ་དམིགས་པའི་བློ་སྐྱེས་པ་ན་ལུས་མགོ་གཉིས་ཁྱད་གཞིར་བཟུང་ནས་རིགས་དྲུག་གི་འགྲོ་བ་སོགས་སྐྱེས་བུ་གང་གི་ལུས་དང་མགོ་ཡིན་སྙམ་དུ་ཤེས་པར་འདོད་པ་ན། བརྡ་སྦྱོར་མཁན་པོས་ཀྱང་འགྲོ་བ་གཞན་གྱི་ལུས་དང་མགོ་ཡིན་པ་བསལ་བར་འདོད་ནས་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་མཆི་གུ་དང་སྒྲ་གཅན་གྱི་སྒྲ་སྦྱར་བས་དོགས་པ་དེ་སེལ་ལ། སྲ་བ་མ་ཡིན་པའི་ས་མེད་པས་དེ་འདྲའི་དོགས་པ་སེལ་རྒྱུ་མེད་པས་གཏན་ནས་མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། དེ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། མི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལུས་དང་མགོའི་སྒྲ་དག་ནི་བློ་དང་ལག་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་དངོས་པོ་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་དང་བཅས་ཏེ་འཇུག་པས། ལུས་དང་མགོའི་སྒྲ་ཙམ་ལ་དམིགས་པའི་བློ་སྐྱེས་པ་ལྟ་ཞོག །གང་གི་ལུས་གང་གི་མགོ་སྙམ་དུ་ལྷན་ཅིག་སྤྱོད་པའི་དངོས་པོ་གཞན་ལ་རེ་བ་དང་བཅས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ལ། ཅིག་ཤོས་ཀྱང་ཁྱད་པར་གཞན་དང་འབྲེལ་བ་བསལ་བར་འདོད་པས་འཇིག་རྟེན་པའི་བརྡའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ། ཁྱད་པར་མཆི་གུ་དང་སྒྲ་གཅན་གྱི་སྒྲས་རྟོགས་པ་པོའི་རེ་བ་སེལ་བར་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་རིགས་ན། འདིར་ནི་སྲ་བ་ལ་སོགས་པ་ལས་ཐ་དད་པའི་ས་ལ་

383

ཚད་མ་སྤྱིར་དགག་པ།

སོགས་པ་མེད་པས་ཁྱད་པར་དང་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་མི་རིགས་སོ་ཞེས་སོ། །ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་དངོས་པོ་ཞེས་པ་ནི་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་ལྟ་བུ་དང་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་ལྟ་བུ་དང༌། བྱ་བ་དང་བྱེད་པ་ལྟ་བུའི་སྤྱིའི་ཚིག་ཡིན་ཀྱང་འདིར་སྐབས་སྟོབས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དང་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་སྦྱོར་རོ། །ཅིག་ཤོས་ནི་དོགས་པ་སྐྱེ་མཁན་ལས་གཞན་པ་སྟེ་དོགས་པ་སེལ་མཁན་ནོ། །ཁྱད་པར་གཞན་དང་འབྲེལ་བ་བསལ་བར་འདོད་པས་ཞེས་པ་ནི་མཆི་གུ་དང་སྒྲ་གཅན་ལས་གཞན་པའི་རྒྱུད་ལ་འབྲེལ་བ་བསལ་བར་འདོད་ཅེས་པ་དང༌། འཇིག་རྟེན་གྱི་བརྡའི་ཐ་སྙད་ཅེས་པ་ནི་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐ་སྙད་དུ་ཡིན་པར་སྟོན་ནོ། །ལྷག་མ་གོ་སླ། དེ་ལ་དངོས་སྨྲ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྲ་བ་ལ་སོགས་པ་སོགས་པས་མཆི་གུ་དང་ལུས་བཞིན་དུ་འགལ་བའི་ཐ་དད་མ་གྲུབ་ཀྱང་མཚན་ཉིད་བྱེད་པར་བཤད་པ་ལ་སྐབས་འདིར་དགོས་དབང་གིས་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། མུ་སྟེགས་པ་དག་གིས་ངོ་བོ་ཡིན་ན་མཚན་མཚོན་གྱི་སྐབས་སུ་མཚན་ཉིད་དང་མཚན་གཞི་ཐ་དད་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མུ་སྟེགས་དེའི་ངོར་སྲ་བ་སོགས་ས་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་བརྗོད་པ་ལ་གཞི་དང་བྱེད་ཆོས་སུ་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་མེད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས་གལ་ཏེ་མུ་སྟེགས་པ་དག་གིས་མཚན་གཞི་ཐ་དད་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་དེའི་ངོར་ཁྱད་པར་བརྗོད་པ་ལ་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན་ཞེས་སོ། །དེ་ལ་རང་བཞིན་མེད་སྨྲ་ན་རེ། སྐྱོན་མེད་ཚུལ་དེ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མུ་སྟེགས་པས་ཀུན་ཏུ་བཏགས་པའི་ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་དང་བྱ་བྱེད་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོ་རིགས་པ་རྣམ་དག་དང་འགལ་བ་རང་གི་གཞུང་ལུགས་ལ་ཁས་ལེན་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་ན་རྟག་པ་རང་བྱུང་གི་ཚད་མ་དང་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྟག་པ་ཁོ་ན་ཚད་མར་འདོད་པ་དང་ཚད་མའི་གྲངས་ཀྱང་དྲུག་སོགས་འདོད་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། དེ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། མུ་སྟེགས་པས་ཀུན་ཏུ་བཏགས་པའི་དངོས་པོ་རིགས་པ་དང་འགལ་བ་དག་ནི་རང་གི་གཞུང་ལུགས་ལ་ཁས་བླངས་པར་མི་རིགས་ཏེ། ཚད་མ་གཞན་ལ་སོགས་པ་ཁས་བླངས་

384

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

པ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོ། །སོགས་སྒྲས་ཚད་མའི་ཡུལ་དང་བྱ་བྱེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་སོགས་ཀྱང་མུ་སྟེགས་ལྟར་ཁས་ལེན་པར་ཐལ་བ་བསྡུའོ། །
གསུམ་པ་དཔྱད་ན་མི་རུང་ལ་མ་དཔྱད་པར་འཇོག་ཚུལ་ནི། གཞན་ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་ཁྱད་གཞི་ལས་ཁྱད་པར་མེད་པས་དཔེ་དོན་མཚུངས་པར་སྨྲ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱད་གཞིའམ་རྟེན་ལུས་དང་མགོ་དག་དང་ཁྱད་པར་རམ་རྟེན་པ་པོ་མཆི་གུ་དང་སྒྲ་གཅན་ཐ་སྙད་དུ་གྲུབ་ལ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་གྲུབ་པ་ནི་བཏགས་དོན་ལ་མ་བརྟགས་མ་དཔྱད་པར་འཇོག་དགོས་པས་ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་གཉིས་ཐ་སྙད་དུ་མ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་དང་དེ་ཡང་བཏགས་དོན་ཚོལ་བ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། གཞན་ཡང་ལུས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་པ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པ་མ་བརྟགས་ན་གྲུབ་པ་རྟེན་པ་པོ་མཆི་གུ་དང༌། མགོའི་རྟེན་ཅན་རྟེན་པ་པོ་སྒྲ་གཅན་ནི་གང་ཟག་ལ་སོགས་པར་བཏགས་པ་ལྟར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དཔེ་འདི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །འདིར་ཐ་སྙད་འདོགས་པའི་གཞི་གང་ཡིན་ཞེས་བཏགས་དོན་བཙལ་ན་མི་རྙེད་དེ། སྒྲ་གཅན་གྱི་མགོ་ལ་སྒྲ་གཅན་དུ་བརྡ་བྱས་པའི་ཕྱིར་དང༌། མཆི་གུ་དང་དེའི་ལུས་ཞེས་པའི་བཏགས་དོན་བཙལ་ན་སོ་སོར་མི་རྙེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་རང་བཞིན་སྨྲ་བ་ན་རེ། དེ་ལྟ་ནའང་དཔེ་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། བཏགས་དོན་མ་དཔྱད་པའི་ངོར་སྣང་ལ་བཏགས་དོན་དཔྱད་ངོར་དེ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་མི་སྣང་བས་ཁོ་བོའི་དཔེ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཁོ་བོ་ནི་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་རྙེད་ན་ཡོད་པ་དང་མ་རྙེད་ན་མེད་པར་འདོད་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། སྦྲུལ་འཁྱིལ་བའི་བཏགས་དོན་བཙལ་ཚེ་སྦྲུལ་རྙེད་རྒྱུ་ཡོད་ལ། ཐག་ཁྲ་འཁྱིལ་བ་སྦྲུལ་དུ་བཙལ་ཚེ་ཆ་གང་ཡང་སྦྲུལ་མིན་པས་དེ་གཉིས་ལ་སྦྲུལ་ཡོད་མེད་འབྱེད་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། གལ་ཏེ་དེ་ཙམ་ཞིག་དམིགས་པས་ལུས་དང་མགོ་ལས་ཐ་དད་པའི་དོན་གཞན་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དཔེ་གྲུབ་པ་ཉིད་དོ་ཞེ་ན་ཞེས་སོ། །འདི་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་གཞན་གྱིས་ཆོས་

385

ཚད་མ་སྤྱིར་དགག་པ།

འཇོག་ལུགས་ཡིན་ཏེ། ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས། ཞེས་རྩོད་པ་ནི་སྔར་བཤད་པའི་གཞན་གྱིས་ཆོས་རྣམས་ཡོད་པར་འཇོག་ལུགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིའི་དོགས་པ་གཞན་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །རང་བཞིན་སྨྲ་བ་ཁྱོད་ཀྱི་འདོད་པ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཡོད་པ་ཐ་སྙད་དུ་ཡིན་ལ་ཐ་སྙད་དུ་བཏགས་དོན་དཔྱོད་པ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཡོད་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་འཇོག་དགོས་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ལ་བཏགས་དོན་དཔྱད་པ་དེ་ལྟར་བྱས་ནས་མི་འཇོག་པར་བཏགས་དོན་མ་དཔྱད་པར་འཇོག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པར་མྱོང་བས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། དེ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་ལ་དེ་ལྟར་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དང༌། འཇིག་རྟེན་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ནི་མ་བརྟགས་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོ། །
གཞན་ཡང༌། བཏགས་དོན་དཔྱད་ན་དཔེ་དེ་གཉིས་མི་འགྲུབ་པར་མ་ཟད་གང་ཟག་དང་ལྷས་བྱིན་ཀྱང་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། ལྷས་བྱིན་གྱི་གཟུགས་ལྷས་བྱིན་གྱི་སེམས་ཞེས་པ་ཡང་ཐ་སྙད་དེ་དག་གང་ལ་བཏགས་པའི་ལྷས་བྱིན་དང་དེའི་གཟུགས་སེམས་ཇི་ལྟར་གྲུབ་དཔྱད་ན་དེའི་གཟུགས་སེམས་གང་ཡང་ལྷས་བྱིན་མིན་ལ་དེ་དག་ལས་དོན་གཞན་དུ་ལྷས་བྱིན་མི་རྙེད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ལྟར་བཏགས་དོན་བཙལ་ན་ལྷས་བྱིན་ཡང་མེད་པ་གང་ཞིག །དེ་ལྟར་བཙལ་ཚེ་མ་རྙེད་པ་ལྷས་བྱིན་རང་ངོས་ནས་མེད་པའི་དོན་ཡིན་ཀྱང་མེད་པའི་དོན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འདི་ཉིད་ལས། ཇི་ལྟར་རྣམ་པར་དཔྱད་ན་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལས་ཐ་དད་པར་བདག་མེད་མོད་ཀྱི་ཞེས་དང༌། འཕགས་པས་ཀྱང༌། སྐྱེས་བུ་ས་མིན་ཆུ་མ་ཡིན། །མེ་མིན་རླུང་མིན་ནམ་མཁའ་མིན། །རྣམ་ཤེས་མ་ཡིན་ཀུན་མིན་ན། །དེ་ལས་གཞན་ན་སྐྱེས་བུ་གང༌། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་དཔེ་གཉིས་ཀྱང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། འོན་ཀྱང་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འདི་ཡོད་པ་ཉིད་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་གཅན་དང་མཆི་གུ་གཉིས་ཀྱང་ཡིན་པས་དཔེ་མ་གྲུབ་པ་མེད་དོ་ཞེས་སོ། །

386

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

བཞི་པ་ཆོས་རྣམས་ཐ་སྙད་དུ་འཇོག་ཚུལ་ནི། དེས་ན་ས་དང་སྲ་བ་སོགས་མཚན་མཚོན་དུ་འཇོག་པ་བཏགས་དོན་མ་དཔྱད་པར་འཇོག་དགོས་ཏེ། ས་དང་སྲ་བ་སོགས་མཚན་མཚོན་དུ་འཇོག་པ་སྔར་ལྟར་བཏགས་དོན་དཔྱད་ནས་འཇོག་ན་གཅིག་ལས་གཅིག་ཐ་དད་དུ་མི་རྙེད་པ་གང་ཞིག །དེ་ལྟར་མི་རྙེད་ཀྱང་མ་དཔྱད་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལྟར་དཔྱད་ངོར་གྲུབ་ན་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ཡིན་པས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་དཔྱད་ན་ས་ལ་སོགས་པ་དག་ལ་ཡང་སྲ་བ་ལ་སོགས་པ་ལས་ཐ་དད་པའི་མཚན་གཞི་མེད་ལ། མཚན་གཞི་ལས་ཐ་དད་པར་མཚན་ཉིད་ཀྱང་མེད་མོད་ཀྱི་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཆོས་གང་ཡོད་པར་འཇོག་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འཇོག་དགོས་ལ་དེས་ན་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་རྣམས་ཀྱིས་ཕན་ཚུན་ལྟོས་ཙམ་གྱི་སྒོས་ཡོད་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར། འདིའི་ཙམ་སྒྲས་དཔྱད་དོན་འགོག་གོ །འདི་ཉིད་ལས། དེ་ལྟ་ན་ཡང་འདི་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་དེ། དེས་ན་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་ཕན་ཚུན་ལྟོས་པ་ཙམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་གྲུབ་པར་རྣམ་པར་བཞག་པར་མཛད་དོ་ཞེས་སོ། །
ལྔ་པ་ཐ་སྙད་འཇོག་ཚུལ་འདི་ཁོ་ན་ཁས་བླང་དགོས་པ་ནི། དངོས་སྨྲ་བ་དང་རང་རྒྱུད་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་འཇོག་པ་ལ་བཏགས་དོན་མ་དཔྱད་པར་འཇོག་པ་འདི་ཁོ་ན་ཁས་བླངས་དགོས་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་མི་འཇོག་པར་བཏགས་དོན་དཔྱད་ན་རྙེད་པའི་དོན་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་འཇོག་ན་ཀུན་རྫོབ་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་འཐད་པས་གྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེས་ན་དཔྱད་བྱ་འདི་དེ་ཉིད་དང་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པ་གང་རུང་དུ་འགྱུར་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གྲུབ་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་པ་གང་རུང་དུ་མི་འགྱུར་བ་གང་ཞིག །དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་མཆི་གུ་སོགས་མ་ཟད་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཆོས་གང་ཡང་ཐ་སྙད་ཙམ་དུའང་མི་རྙེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འདི་ཉིད་ལས། འདི་ནི་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་གདོན་མི་ཟ་བར་ཁས་བླང་བར་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ཀུན་རྫོབ་

387

ཚད་མ་སྤྱིར་དགག་པ།

འཐད་པ་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ནམ། དེས་ན་འདི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་འགྱུར་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། བདེན་གྲུབ་ཐ་སྙད་དུའང་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། འཐད་པས་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་ན་མཆི་གུ་ལ་སོགས་པ་དག་ཁོ་ན་མི་སྲིད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་འཐད་པའི་གཟུགས་དང་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས། དེ་དག་ཀྱང་མཆི་གུ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་ཁས་བླངས་པར་འགྱུར་ན། དེ་ལྟར་ཡང་མ་ཡིན་པས་འདི་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོ། །འཐད་པ་དང་རིགས་པ་དང་རུང་བ་དོན་འདྲ་བར་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་བཤད་པ་ལྟར་འདིར་ཡང་རུང་ལ། ཀུན་རྫོབ་དཔྱོད་པའི་འཐད་པ་དང༌། དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་འཐད་པ་གཉིས་ཡོད་པ་ཤེས་པར་གྱིས། ཤེས་བྱེད་མང་སྟེ་འཆད་པར་འདོད་དོ། །རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ལུགས་ལ་ཆོས་གང་འཇོག་ཀྱང་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་འཇོག་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་ལ། དེ་ཙམ་གྱིས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཡང་མི་འགྱུར་བས་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་ཡང་ཡོད་དེ། རྒོལ་བ་གཉིས་ཀ་ལ་ཡུལ་དེ་རང་མཚན་དུ་གྲུབ་པར་སྣང་ལ་དེ་ལྟར་དུ་གྲུབ་པ་མངོན་སུམ་ཚད་མས་འགྲུབ་པར་འདོད་པ་དེ་ཙམ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་སོགས་ཀྱང་མཐུན་ལ། འདི་པས་དེ་འདྲ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འགྱུར་པས་བདེན་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་ཡང་མེད་ལ། ཆོས་དེ་ལ་ཚད་མར་སོང་ཚུལ་དང༌། མངོན་རྗེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡང་མི་འདྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་དག་ད་དུང་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་ཐ་སྙད་འཇོག་ཚུལ་འཇུག་པ་ལས། འདི་ནི་ཕུང་པོ་རྣམས་བརྟེན་འགྲུབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང༌། བུམ་པ་སྣམ་བུ་རེ་ལྡེ་དམག་དང་ནགས་ཚལ་ཕྲེང་བ་ལྗོན་ཤིང་དང༌། །ཁང་ཁྱིམ་ཤིང་རྟ་ཕྲན་དང་འགྲོན་གནས་ལ་སོགས་དངོས་རྣམས་གང་དག་དང༌། །དེ་བཞིན་གང་དག་སྒོ་ནས་སྐྱེས་འདིས་བསྙད་པ་དེ་རྣམས་རྟོགས་བྱ་སྟེ། །ནས། དེ་རྣམས་ཤིང་རྟའི་རྣམ་དཔྱད་བྱས་པས་རྣམ་བདུན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞིང༌། །དེ་ལས་གཞན་དུ་གྱུར་པར་འཇིག་རྟེན་གྲགས་པའི་སྒོ་ནས་ཡོད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་

388

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

དགོས་ཏེ། གཅིག་ཐ་དད་དང་རྣམ་བདུན་གྱི་དཔྱད་པ་སོགས་གང་བྱས་ཀྱང་ཐ་སྙད་མི་འགྲུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། བརྟེན་ནས་བཏགས་པར་རྣམ་པར་བཞག་པ་འདི་ཡང་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་རྒྱས་པར་བསྟན་པས་དེ་ཉིད་ལས་ཡོངས་སུ་བཙལ་བར་བྱའོ་ཞེས་སོ། །
དྲུག་པ་བདེན་གཉིས་འཇོག་ཚུལ་ལ་མཁས་རྨོངས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། ཅི་སྟེ་དེ་ལ་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དག་ན་རེ། མཚན་ཉིད་གཉིས་ལས་ཐ་དད་པའི་མཚན་གཞི་ཡོད་མེད་དཔྱོད་པའི་དོན་དམ་དཔྱོད་པ་འདི་མི་དགོས་པར་ཐལ། ཁོ་བོ་རང་རྒྱུད་པ་དག་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱའི་མཚན་མཚོན་གྱི་ཆོས་གང་ཡང་བདེན་གྲུབ་ཏུ་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བདེན་གྲུབ་མི་འདོད་མོད། འོན་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་ལ་རབ་ཏུ་གྲགས་པའི་གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་མཁས་པའི་ཚུལ་འདིས་ཚད་མ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་འཇོག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ཉིད་ལས། ཅི་སྟེ་ཞིབ་མོར་དཔྱོད་པ་འདིས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ། ཁོ་བོ་ཅག་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱའི་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་བདེན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ནི་མི་སྨྲ་ཡི། འོན་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་ལ་རབ་ཏུ་གྲགས་པ་འདི་ཚུལ་འདིས་རྣམ་པར་འཇོག་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་ན་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་འཆད་ཚུལ་གཞན་ཡང་ཡོད་ལ། འདི་ནི་བདེན་གཉིས་ལས། ཇི་ལྟར་སྣང་བཞིན་ངོ་བོའི་ཕྱིར། །འདི་ལ་དཔྱད་པ་མི་འཇུག་གོ །རྣམ་པར་དཔྱོད་པར་བྱེད་ན་དོན། །གཞན་དུ་སོང་བར་གནོད་པར་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་དུ་མའི་དགོངས་པའོ། །དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱིས་དཔྱད་ན་མི་རྙེད་པར་ཐལ་རང་གཉིས་ཀ་མཐུན་ལ་དེ་ལྟར་དཔྱད་པར་སོང་བའི་མཚམས་མི་འདྲ་སྟེ། དགག་བྱའི་འཇོག་མཚམས་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་ཐལ་འགྱུར་བ་ན་རེ། རྟོག་གེ་བའི་ཚད་མ་དང་དགོས་པ་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་འཇོག་པ་ལ་ཡོད་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་དཔྱོད་པའི་དཔྱད་པ་ཞིབ་མོ་འདི་བཅུག་ནས་ཅི་བྱ་ཞེས་ཁོ་བོ་ཅག་ཀྱང་སྨྲ་ཞིང་འདོད་དེ། ཀུན་རྫོབ་རྙེད་མཁན་ནི་བློ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཙམ་གྱིས་ངོ་བོ་ཡོད་པར་འཇོག་དགོས་ལ། དགོས་པ་ནི། དེས་ན་གནས་ལུགས་མིན་

389

ཚད་མ་སྤྱིར་དགག་པ།

ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་སྤངས་ན་ཚོགས་གཉིས་མཐར་དབྱུང་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཟུར་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དཔྱད་པ་ཞིབ་མོ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ལ་བཅུག་པ་འདིས་ཅི་ཞིག་དགོས་ཞེས་ཁོ་བོ་ཅག་ཀྱང་དེ་སྐད་དུ་སྨྲ་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཙམ་གྱིས་བདག་གི་ངོ་བོ་ཡོད་པར་རྙེད་པ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིའི་དོགས་པ་ཞིག་ཡོད་དེ་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འདི་ཉིད་ལས། ཐར་པ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཐར་པ་འདྲེན་པར་བྱེད་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་སོགས་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། དབུས་མཐའ་ལས། ཐ་སྙད་ལ་ནི་མ་བརྟེན་པར། །དམ་པའི་དོན་ནི་རྟོགས་མི་འགྱུར། །ཞེས་སོ། །འཁྲུལ་སྣང་འདི་འཇོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་མ་རིག་པ་དང་དེའི་བག་ཆགས་ནི་རེ་ཞིག་མི་ལྡོག་སྟེ། འདི་ནི་ཇི་སྲིད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་མི་ལྡང་བའི་ཚུལ་གྱིས་མ་རྟོགས་པ་དེ་སྲིད་དུ་མི་ལྡོག་ལ། དེ་ཐོབ་ནས་གནས་གྱུར་བསམ་མི་ཁྱབ་ཀྱིས་གནས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། འདི་ནི་ཇི་སྲིད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་རྟོགས་པ་དེ་སྲིད་དུ་གནས་པར་འགྱུར་མོད་ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་དཔྱོད་ལྡན་དག་ན་རེ། ཐལ་འགྱུར་པའི་ཀུན་རྫོབ་འཇོག་སྐབས་ཀྱི་ཤེས་པ་འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་གྱི་རྙེད་དོན་འགལ་བར་ཐལ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་དང་མ་ལོག་པ་དག་ནི་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རིག་ཤེས་རྗེས་དཔག་གི་རྙེད་དོན་དོན་དམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡང་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྙེད་དོན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤེས་པ་འཁྲུལ་བའམ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཙམ་གྱིས་རྙེད་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཙམ་གྱིས་བདག་གི་ངོ་བོ་ཡོད་པར་རྙེད་པ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ཙམ་སྒྲས་ཤེས་པ་མ་འཁྲུལ་བས་རྙེད་པ་གཅོད་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས། གལ་ཏེ་ཤེས་པ་འཁྲུལ་བའི་རྙེད་དོན་དང་ཤེས་བྱ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་གཉིས་འགལ་ན། ཞེས་པ་ནས། ཙམ་གྱི་སྒྲས་ནི་མ་འཁྲུལ་བས་རྙེད་པ་གཅོད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན་ཞེས་སོ། །དེ་ལ་སྐྱོན་དང་པོ་མེད་པར་ཐལ། ཤེས་པ་འཁྲུལ་བའི་རྙེད་དོན་དང་

390

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

དོན་དམ་བདེན་པ་གཉིས་འགལ་ཡང། རིག་ཤེས་རྗེས་དཔག་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་རྙེད་དོན་དང་དོན་དམ་བདེན་པ་གཉིས་འགལ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། རིག་ཤེས་རྗེས་དཔག་འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་ཡང་དེས་འཛིན་སྟངས་སུ་བྱས་པའི་རྙེད་དོན་ཤེས་པ་འཁྲུལ་པས་རྙེད་པར་མི་འཇོག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་ཡང་དེའི་འཛིན་སྟངས་ལ་འཁྲུལ་བས་བསླད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་འཛིན་སྟངས་སུ་བཟུང་བ་ལྟར་གྲུབ་ལ་དེའི་འཛིན་སྟངས་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྣང་བས་བསླད་པའང་གཏན་ནས་མ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དེས་འཛིན་སྟངས་སུ་བྱས་པའི་རྙེད་དོན་ལ་དོན་དམ་བདེན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལེགས་བཤད་སྙིང་པོ་ལས། སྐྱོན་དང་པོ་ནི་མེད་དེ་རིག་ཤེས་རྗེས་དཔག་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་ཡང་དེས་རྙེད་པ་འཁྲུལ་ཤེས་ཀྱིས་རྙེད་པ་མིན་པ་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོ། །
དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རིག་ཤེས་རྗེས་དཔག་གི་ཞེན་ཚུལ་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར་ན་སྟོང་ཐུན་ལྟར་ན་མ་ཁྱབ། དེར་ཐལ། སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་དེའི་ཞེན་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར། སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད་ལས། རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱི་ལུགས་ལ་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་རྣམས་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་ཞིང་ཞེན་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བར་འདོད་ཀྱང་འདིར་ནི་དེ་ཁས་བླང་དུ་མི་རུང་སྟེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ལྟར་ཕུང་པོ་མི་རྟག་སོགས་སུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ནི་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་ཡང་ངེས་པའི་འཛིན་སྟངས་ལ་ཚད་མའི་གནོད་པ་མེད་པས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའམ་མ་འཁྲུལ་བ་ཞེས་བྱ་ལ། དབང་པོའི་ཤེས་པ་རྣམས་ནི་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་ཞིང་མ་འཁྲུལ་བའི་ཆ་གཞན་ཡང་མེད་པས་མ་འཁྲུལ་བ་ཞེས་མི་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འདིའི་དོན་ནི། དབང་ཤེས་ཚད་མ་རྣམས་དང་མི་རྟག་སོགས་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་གཉིས་འཛིན་སྟངས་གཙོ་བོ་ལ་མི་སླུ་བ་དང་རང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་མི་སླུ་བར་འདྲ་ཡང་རང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་འཁྲུལ་བས་བསླད་མ་བསླད་ཀྱི་སྒོས་འཛིན་

391

ཚད་མ་སྤྱིར་དགག་པ།

སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། གཉིས་ཀ་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བར་འདྲ་ཡང་རྗེས་དཔག་ལ་སྣང་ཡུལ་ཙམ་མ་ཡིན་པའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ཡང་ཡོད་ལ་དེས་བཟུང་བ་ལྟར་ཡང་གྲུབ་པས་འཛིན་སྟངས་ལ་མ་འཁྲུལ་ཞིང༌། དབང་ཤེས་ཀྱི་སྣང་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ཡང་མེད་ལ་དབང་ཤེས་ཀྱིས་བཟུང་བ་ལྟར་ཡང་མ་གྲུབ་པས་རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་གང་ལའང་མ་འཁྲུལ་བ་མེད་པས་རང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་མ་འཁྲུལ་བ་ཞེས་བྱ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་ཡབ་སྲས་གཉིས་ཀྱི་གསུང་གཉིས་མི་མཐུན་ནམ་དཔྱད་དགོས། དེས་ན་ཀུན་རྫོབ་གྱི་ཆོས་འཇོག་ལུགས་དང་འགལ་བའི་དངོས་སྨྲ་དང་རང་རྒྱུད་པ་ཁོ་ན་ཟློག་པར་བྱེད་ན་ཀུན་རྫོབ་འཇིག་པར་བྱེད་པ་མིན་ཏེ། ཁྱོད་བདེན་གཉིས་འཇོག་པ་ལ་མི་མཁས་པ་གང་ཞིག །ཁོ་བོ་ཐལ་འགྱུར་པ་ནི་དེ་འཇོག་པ་ལ་མཁས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་དེ་ལ་མི་མཁས་པས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཆོས་མཚན་མཚོན་ལྟ་བུ་ལ་ལར་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་དཔྱད་པ་བཅུག་ནས་མ་རྙེད་པས་ན་མེད་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། ཁྱོད་ནི་དོན་དམ་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་མི་མཁས་པས་ལ་ལར་འཐད་པ་བཅུག་ནས་རིགས་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་དེ་འཇིག་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཁོ་བོ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ལ་མི་དཔྱོད་པར་འཇོག་མཁས་པས་འཇིག་རྟེན་པའི་བརྡ་བྱང་རྒན་པོ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་འདོགས་ཀྱང་མཆི་གུ་སོགས་བསལ་བར་འདོད་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལས་ཉམས་པ་ཁྱོད་ཁོ་ན་ཟློག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། ཁོ་བོ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་རྣམ་པར་འཇོག་པ་ལ་མཁས་པའི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་པའི་ཕྱོགས་ཉིད་ལ་གནས་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་བསལ་བའི་ཕྱིར་བཀོད་པའི་འཐད་པ་གཞན་འཐད་པ་གཞན་གྱིས་ཟློག་པར་བྱེད་ཅིང་འཇིག་རྟེན་པའི་རྒན་རབས་ལྟར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཆོས་ལུགས་ལས་ཉམས་པ་ཁྱོད་ཁོ་ན་ཟློག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། ཀུན་རྫོབ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོ། །དེས་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་ཚད་མ་གཉིས་འཇོག་པ་འདི་

392

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་དུ་གྲུབ་པ་གང་བྱས་ཀྱང་སྐྱོན་སྔ་མ་དེ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་དབང་དུ་ཡིན་ན་མཚན་ཉིད་བཞིན་དུ་མཚན་གཞི་ཡོད་པས་སྔར་ལྟར་འགྱུར་བ་དང་དོན་དམ་པར་ཡིན་ན་མཚན་མཚོན་ཚད་མ་གང་ཡང་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། དེའི་ཕྱིར་གལ་ཏེ། ཞེས་པ་ནས། ཚད་མ་གཉིས་སུ་ག་ལ་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་དེ་ཁས་མི་ལེན་པ་དགག་པ་ནི། རྟོག་གེ་བ་དང་རང་རྒྱུད་པ་དག་ན་རེ། དེ་འདྲའི་སྐྱོན་མེད་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཅི་སྟེ་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་པའི་སྒྲ་རྣམས་ལའམ། ཡང་ན་དེ་ལྟར་སྤྱིར་སྒྲ་རྣམས་ལ་བྱ་བ་དང་བྱེད་པ་པོའི་འབྲེལ་བ་སྔོན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་བཀོད་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཁས་ལེན་པར་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ཉིད་ལས། ཅི་སྟེ་སྒྲ་རྣམས་ལ་བྱ་བ་དང་བྱེད་པ་པོའི་འབྲེལ་བ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཅན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཁས་ལེན་པར་མི་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། ཞེས་སོ། །ཁྱོད་དེ་ལྟར་འདོད་པ་འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་བཞག་དཀའ་བར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་འདིས་མཚོན་ལྟ་བུའི་མཚོན་སྦྱོར་བཀོད་ནས་མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ་གྱི་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་ཡང་ཁས་ལེན་པར་མ་ཟད། ལྷས་བྱིན་གྱིས་སྟ་རེས་ཤིང་གཅོད་པ་ལྟ་བུའི་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་གྱི་འབྲེལ་བས་ཞུགས་ཀྱང་སྒྲ་དེ་དག་གི་ཐ་སྙད་བྱེད་བཞིན་དུ་སྒྲ་དེའི་དོན་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཁྱེད་ཅག་ཨེ་མ་སྡུག་པ་ཡི་མུག་པའི་རྒྱུར་ཐལ། རྟོག་གེ་པ་དང་རང་རྒྱུད་པ་ཁྱེད་ནི་འདོད་པ་ཙམ་ལ་རག་ལས་ཀྱི་རིགས་པ་ཡང་དག་མེད་པར་ཐ་སྙད་སོགས་ལ་འཇུག་མཁན་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་རྙེད་དཀའ་སྟེ། ཁྱོད་བྱ་བ་དང་བྱེད་པ་པོའི་འབྲེལ་བས་རབ་ཏུ་ཞུགས་པའི་སྒྲ་དེ་དག་ཁོ་ནས་ཐ་སྙད་བྱེད་ཅིང༌། བྱ་བ་དང་བྱེད་པ་པོ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲའི་དོན་ཡང་མི་འདོད་པས་ཨེ་མ་ཀྱེ་ཧུད་ཁྱོད་ནི་འདོད་པ་ཙམ་ལ་རག་ལས་ཏེ་འཇུག་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་སོ། །
གསུམ་པ་མཇུག་བསྡུ་བ་ནི། ཁྱོད་ཀྱིས་ཐ་སྙད་མི་འདོད་པའི་ལུང་གི་ཚད་མ་དང་དཔེ་ཉེར་

393

སྐྱོན་དང་མི་འཐད་པ།

འཇལ་ཡང་ཁྱོད་འདོད་པའི་རང་སྤྱི་ལས་གཞན་པའི་ཡུལ་འཛིན་པའི་ཚད་མ་གཞན་མ་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྒྱུ་མཚན་གང་གི་ཚེ་གཞལ་བྱ་ལ་ཁྱོད་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་གནས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། གང་གི་ཚེ་དེ་ལྟར་གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་གནས་པ་མེད་པ་དེའི་ཚེ་ལུང་ལ་སོགས་པ་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཚད་མ་གཞན་

པ་ཉིད་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། ། སྐྱོན་དང་མི་འཐད་པ།
གཉིས་པ་མངོན་སུམ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ་ལ་མངོན་སུམ་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་ཁྱབ་པའི་སྐྱོན་དང༌། བདེན་པ་གཉིས་ཆར་དུ་མི་འཐད་པ་དང༌། སྒྲ་བཤད་དགག་པ་དང༌། རྟོག་བྲལ་མཚན་ཉིད་དུ་མི་འཐད་པ་བཞིའོ། །དང་པོ་ལ། སྐྱོན་དངོས་བརྗོད་པ་དང༌། དེའི་སྐྱོན་སྤོང་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གཞན་ཡང༌། ཁྱོད་ཀྱིས་དཔྱད་ནས་རྫས་བརྒྱད་འདུས་པའི་བུམ་པ་ལ་བུམ་པ་མངོན་སུམ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་ལ་མཚན་ཉིད་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མས་བཅད་པར་བྱ་བ་ཞེས་བཞག་པ་དེས་མ་ཁྱབ་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ལ་བརྟགས་ཤིང་དཔྱད་ན་འཆད་འགྱུར་ལྟར་བུམ་པའི་ཆ་ཀུན་མངོན་སུམ་དུ་བཟུང་བ་མི་རུང་ཞིང་མ་དཔྱད་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱིས་འདི་མངོན་སུམ་མོ་ཞེས་ཡུལ་ལ་མ་བཏགས་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། གཞན་ཡང་བུམ་པ་མངོན་སུམ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་མ་བསྡུས་པའི་ཕྱིར་དང་ཞེས་དང༌། མཚན་ཉིད་མ་ཁྱབ་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་སོ། །ཁ་ཅིག་གིས་སྐྱོན་དེ་མེད་པར་ཐལ། འཕགས་པའི་མངོན་སུམ་གྱིས་གཟུགས་དྲི་སོགས་རྫས་བརྒྱད་གཅོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། འདི་མི་རིགས་པར་ཐལ། འཕགས་པ་མ་ཡིན་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཡུལ་ཀུན་རྫོབ་སྣ་ཚོགས་པ་འཇོག་པའི་ཐ་སྙད་ཁྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། འཕགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཐ་སྙད་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་མཚན་ཉིད་མ་ཁྱབ་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། དེས་ན་འདི་ནི་མི་རིགས་སོ། །ཞེས་སོ། །

394

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

གཉིས་པ་ལ་སྐྱོན་སྤོང་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཁོ་ན་རེ། བུམ་པ་མངོན་སུམ་མོ་ཞེས་པ་ལ་སྐྱོན་དེ་མི་འཇུག་པར་ཐལ། ཉེ་བར་ལེན་པོ་བུམ་པ་མངོན་སུམ་མིན་ཀྱང་བུམ་པའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཁ་དོག་སྔོན་པོ་སོགས་དབང་ཤེས་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཚད་མས་བཅད་བྱ་ཡིན་པའི་སྒོས་མངོན་སུམ་ཡིན་པས། བུམ་པའི་ཉེ་བར་ལེན་པའི་སྒོས་བུམ་པ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་མིང་བཏགས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སངས་རྒྱས་འབྱུང་བ་བདེ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པས་སངས་རྒྱས་འབྱུང་བ་བདེ་བ་ཡིན་ཞེས་པ་བཞིན་དུ་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་རྒྱུ་ཅན་གྱི་བུམ་པ་ཡང་འབྲས་བུ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་མིང་བཏགས་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། ཅི་སྟེ་བུམ་པའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་དག་ནི་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མས་ཡོངས་སུ་གཅོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ཇི་ལྟར་རྒྱུ་ལ་འབྲས་བུ་བཏགས་པ་བྱས་ཏེ། སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་འབྱུང་བ་བདེ་ཞེས་བསྙད་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་རྒྱུ་ཅན་གྱི་བུམ་པ་ཡང་འབྲས་བུ་ལ་རྒྱུ་བཏགས་པ་བྱས་ནས་མངོན་སུམ་ཞེས་བྱ་བར་བརྗོད་དོ་སྙམ་ན་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ། དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་བས་དགག །ཧ་ཅང་ཐལ་བས་དགག །མཇུག་བསྡུ་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་སྒོས་ཡུལ་བུམ་པར་མངོན་སུམ་དུ་བཏགས་མི་རིགས་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་འབྱུང་བ་ནི་བདེ་བ་ལས་ཐ་དད་པར་དམིགས་པ་དང༌། འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མི་རྟག་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་དང་དཀའ་བ་མང་དུ་བྱེད་པས་བདེ་བ་མིན་ལ། དེས་ན་སངས་རྒྱས་འབྱུང་བ་དེ་ལས་འགྲོ་བ་གཞན་ལ་བདེ་བ་འབྱུང་བ་ལ་བཏགས་དགོས་ལ། བུམ་པ་ལ་རྫས་བརྒྱད་ལས་མངོན་སུམ་པ་མིན་པའི་དོན་ལོགས་པ་ཞིག་མེད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་བཏགས་པ་མི་རིགས་ཏེ། འབྱུང་བ་ནི་འཇིག་རྟེན་ན་བདེ་བ་ལས་ཐ་དད་པར་དམིགས་ལ། དེ་ཡང་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། དཀའ་བ་བརྒྱ་ཕྲག་དུ་མའི་རྒྱུ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བདེ་བ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་

395

སྐྱོན་དང་མི་འཐད་པ།

དོ། །དེ་ལ་བདེ་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན་འབྲེལ་བ་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་པས་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་ལ་ཉེ་བར་བཏགས་པ་རིགས་ན། བུམ་པ་མངོན་སུམ་ཞེས་བྱ་བ་འདིར་ནི་གང་ཞིག་བཏགས་ནས་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་བུམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པ་ལོགས་ཤིག་ཏུ་དམིགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །ཁོ་ན་རེ། འོ་ན་བུམ་པ་ལ་བཏགས་པའི་མངོན་སུམ་རུང་བར་ཐལ། གལ་ཏེ་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ལས་ཐ་དད་པའི་བུམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། གལ་ཏེ་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་ལས་ཐ་དད་པའི་བུམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་བཏགས་པའི་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན་ཞེས་སོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཆེས་ཤིན་ཏུ་བཏགས་མི་རིགས་པར་ཐལ། མིང་གདགས་པའི་གཞིའི་དོན་གདགས་བྱ་བུམ་པ་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བོང་བུའི་རྭ་ལ་རྣོན་པོ་འདོགས་མི་རིགས་པ་བཞིན་ནོ། །འདི་ཉིད་ལས། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཆེས་ཤིན་ཏུ་གདགས་པར་མི་རིགས་ཏེ་གཞི་གདགས་བྱ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བོང་བུའི་རྭ་ལ་རྣོན་པོ་ཉེ་བར་འདོགས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་ཧ་ཅང་ཐལ་བ་ནི། འོ་ན་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་ཡང་བཏགས་པའི་མངོན་སུམ་དུ་ཐལ། སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་ཡང་ས་ལ་སོགས་པ་ལས་ཐ་དད་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། བུམ་པ་རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་ལས་ལོགས་པ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་བུམ་པ་བཏགས་པའི་མངོན་སུམ་དུ་བཞག་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། གཞི་གྲུབ་ན་བཏགས་པའི་མངོན་སུམ་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་དང༌། སྔོན་པོ་སོགས་མངོན་སུམ་བཏགས་པ་བ་མ་ཡིན་པར་ཁས་བླངས་པ་དངོས་འགལ་སོགས་དུ་མས་གནོད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་བུམ་པ་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་ལས་ཐ་དད་པར་གྱུར་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཉེ་བར་བཏགས་པའི་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་རྟོགས་ན་ནི་དེ་ལྟ་ན་ནི་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་ཡང་ས་ལ་སོགས་པ་ལས་ཐ་དད་པ་མེད་པས་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་ཡང་བཏགས་པའི་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་རྟོགས་ཤིག །ཅེས་སོ། །སྔོན་པོ་དང་བུམ་པ་ལ་དཔྱད་ནས་མངོན་སུམ་དངོས་བཏགས་གང་བྱེད་

396

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

རིགས་པ་ཤིན་ཏུ་མཚུངས་ཏེ། དེ་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བརྒྱ་པ་ལས། ཇི་ལྟར་གཟུགས་སོགས་མ་གཏོགས་པར། །བུམ་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ། །དེ་བཞིན་རླུང་ལ་སོགས་པ་ནི། །མ་གཏོགས་གཟུགས་ཀྱང་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །
གསུམ་པ་མཇུག་བསྡུ་བ་ནི། ཁྱོད་ཀྱིས་དཔྱད་ནས་ཚད་མས་མངོན་སུམ་གྱིས་བཅད་པར་བྱ་བ་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དུ་འཇོག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་ན་བུམ་པ་ནི་ང་ལ་མངོན་སུམ་མོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་དཔྱད་པའི་ཐ་སྙད་མ་བསྡུས་པར་དཔྱད་ནས་སྔར་ལྟར་གཞག་པའི་སྐྱོན་དེ་ལྟར་འོངས་པ་དེའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ནི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་བསྡུས་པའི་ཕྱིར་མཚན་ཉིད་མ་ཁྱབ་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་དུ་མི་འཐད་པ་ནི། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པ་ན་རེ། རང་བཞིན་སྨྲ་བ་ཁྱོད་ཀྱིས་བུམ་པ་མངོན་སུམ་མིན་ལ། བུམ་པའི་ཁ་དོག་སྔོན་པོ་སོགས་མངོན་སུམ་ཡིན་ཟེར་བ་དོན་དམ་པར་རམ་ཐ་སྙད་དུ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། བུམ་པ་དང་ཀ་བ་སོགས་དཔྱད་ན་རྫས་བརྒྱད་ལས་ཟུར་དུ་མངོན་སུམ་དུ་མི་འདོད་པ་བཞིན་དུ་སྔོན་པོ་སོགས་ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་མི་འདོད་པར་ཐལ། སྔོན་པོ་སོགས་ཀྱང་དཔྱད་ན་འབྱུང་བཞི་ལས་ཐ་དད་དུ་མེད་ཅིང་དེ་ནི་མིག་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མིག་གིས་བུམ་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་མཐོང་ཚེ་བུམ་པ་རིལ་པོ་མཐོང་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རིག་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ནི་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་དང་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་མི་འདོད་དེ་ཞེས་དང༌། གཟུགས་མཐོང་ཚེ་ན་བུམ་པ་ནི། །ཐམས་ཅད་ཁོ་ན་མཐོང་མི་འགྱུར། །སོགས་དང༌། དེའི་འགྲེལ་པར། འདི་རྣམ་པར་དཔྱད་དེ། ཞེས་པ་ནས། གང་ཞིག་རྣམ་པར་འབྱེད་པར་བྱེད་ཅིང་དངོས་པོའི་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་མཁས་པ་གང་ཕྱོགས་གཅིག་མཐོང་བས་རིལ་མཐོང་བར་སྲིད་པ་ནི་བྱེད་པ་དེ་ནི་བུམ་པ་མངོན་སུམ་མོ་ཞེས་བྱ་བར་དེ་ལྟ་བུ་སྨྲ་བར་མི་འོས་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།

397

སྒྲ་བཤད།

གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་གཅིག་པུར་མ་ཟད་སྒྲ་དྲི་རོ་རེག་ཐམས་ཅད་ལ་སོ་སོར་དཔྱད་ན་མི་རྙེད་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། བརྒྱ་པ་ལས། རྣམ་པར་དཔྱད་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས། །བློ་མཆོག་ལྡན་པས་དྲི་ཞིམ་དང༌། །མངར་དང་འཇམ་པ་ཐམས་ཅད་དག །སོ་སོར་དགག་པར་བྱ་བ་ཡིན། །ཞེས་དང་དེའི་འགྲེལ་པར། དེ་དག་ཀྱང་རྫས་བརྒྱད་ཀྱི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཅན་ཡིན་པས། བདག་ཉིད་ཇི་ལྟ་བའི་དབང་པོ་དྲུག་གིས་ཡུལ་རེ་རེ་འཛིན་པ་ཉིད་ཡིན་པ་དང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར་སྣ་མའི་མེ་ཏོག་དང་བུ་རམ་དང་ཤིང་བལ་ལ་སོགས་པ་དག་བདག་གི་མངོན་སུམ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་པ་སུ་ཞིག་སྨྲ་ཞེས་སོ། །གལ་ཏེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡིན་ན་དེ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་དཔྱད་ནས་དེ་ལྟར་འཇོག་མི་རིགས་པར་ཐལ། འཇིག་རྟེན་གྱིས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྔོན་པོའི་ཁ་དོག་མངོན་སུམ་ཡིན་པས་དེ་མངོན་སུམ་དུ་འཇོག་པ་བཞིན་དུ། བུམ་པའི་ཁ་དོག་མངོན་སུམ་དུ་འཇོག་པས་བུམ་པ་མངོན་སུམ་དུ་འཇོག་དགོས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དཔྱད་ན་དེ་མངོན་སུམ་དུ་མི་རུང་ལ་དེའི་ཁ་དོག་འཛིན་པའི་དབང་ཤེས་གནོད་མེད་དེ་ཐ་སྙད་དུ་དེ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཚད་མར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་ཁས་བླང་བར་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་དང༌། བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། དངོས་པོའི་རང་གི་ངོ་བོ་རྣམ་པར་མ་ཕྱེ་བས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཅི་རུང་རུང་ལྟར་རང་གི་རྟོག་པ་ཚད་མར་བྱས་ནས་བུམ་པ་བདག་གི་མངོན་སུམ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་ལ་རག་མོད་ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིས་སྒྲ་པ་ཤེར་རིན་ཀུན་རྫོབ་ལ་ཚད་མར་འགྲོ་མི་སྲིད་པར་འདོད་པ་རྨེག་མེད་པར་བཅོམ་སྣང་ངོ༌། །
སྒྲ་བཤད།

གསུམ་པ་སྒྲ་བཤད་ལ། ཐལ་འགྱུར་པ་རང་ལུགས་དང༌། སྔོན་གྱི་ཊཱིཀྐ་མཁན་པོ་དང་ཚད་མ་པའི་སྒྲ་བཤད་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྔར་ལྟར་མངོན་སུམ་ཞེས་པའི་དོན་དེ་ལྟར་མི་འཐད་པར་མ་ཟད་གཞན་ཡང་སྒྲ་བཤད་ལའང་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། འདི་ལྟར་བུམ་པ་དང་སྔོན་པོ་ལྟ་

398

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

བུ་སོགས་ལ་ཆོས་ཅན། མངོན་སུམ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དོན་ཡོད་དེ། དབང་པོ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་དོན་ནི་མངོན་སུམ་གྱི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་ནི་ལྐོག་ཏུ་མ་གྱུར་པའི་སྒྲ་དང་དོན་གཅིག་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། མངོན་གྱུར་དང་མངོན་སུམ་དང་དབང་པོའི་ཡུལ་རྣམས་དོན་རྣམ་གྲངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ལྐོག་གྱུར་དང་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པ་དང་དབང་པོའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་དོན་རྣམ་གྲངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མངོན་བརྗོད་ལས། མངོན་སུམ་དང་ནི་དབང་པོའི་ཡུལ། །ལྐོག་ཏུ་གྱུར་དང་མངོན་སུམ་མིན། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། གཞན་ཡང་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་ནི་ལྐོག་ཏུ་མ་གྱུར་པའི་དོན་གྱིས་བརྗོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དབང་པོ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་དོན་ནི་མངོན་སུམ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་ནི་ལྐོག་ཏུ་མ་གྱུར་པའི་དོན་གྱིས་བརྗོད་ཅེས་དེ་གཉིས་སྒྲ་གཅིག་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། འདིར་མངོན་སུམ་གྱི་སྐད་དོད་ཕྲལ་ན་པྲ་ཏི་ཨཀྵ་ཞེས་པའི་པྲ་ཏི་ནི་སྤྱིར་སོ་སོའམ་ཟློས་པ་དང་རབ་ཏུ་དང་དང་པོ་སོགས་ལ་འཇུག །ཨཀྵ་དབང་པོ་ལ་འཇུག་པས་གྲུབ་མཐའ་གོང་འོག་སུས་ཀྱང་དབང་པོ་ལ་མ་སྦྱར་བར་མངོན་ལྐོག་གཉིས་ཀའི་སྒྲ་བཤད་མི་ཐུབ་སྟེ། མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཞིང༌། དབང་པོའི་ཡུལ་གྱི་སྐད་དོད་ཨཻནྟྲི་ཡ་ཀཾ་ཞེས་པ་ཕྲལ་ནས་ཨནྟྲི་དབང་པོ་ཨི་ཡ་ཀ་ཞེས་ཕྲལ་ནས་ཡུལ་འདི་ལ་བཤད་ཐུབ་ཅིང༌། ལྐོག་གྱུར་གྱི་སྐད་དོད་པྲ་ཏྱ་དྷྱ་ཀྵ་ཕྲལ་ན་པྲ་ཏི་སྔར་ལྟར་དང་ཨ་དྷྱ་ཀྵ་ཕྲལ་ན་ཨ་ཏི་ཨཀྴདབང་པོ་ལས་ཤིན་ཏུ་འདས་པ་དོན་གྱིས་ཐོབ་སྟེ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་སྐད་དོད་པ་རོ་ཉ་ཀྵ་ཞེས་པ་དང་མཐུན་ལ་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པའི་སྐད་དོད་ཨ་ཏཱི་ནྟྲི་ཡཾ་ཞེས་པ་དོན་འགྱུར་མ་བྱས་ན་ཤིན་ཏུ་དབང་པོའི་ཡུལ་ཙམ་ལས་མི་ཐོན་ཀྱང་དོན་འགྱུར་བྱས་ན་ཤིན་ཏུ་དབང་པོའི་ཡུལ་ལས་འདས་པར་ཕྱོགས་པ་ཞེས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རྟོག་གེའི་དབང་པོ་ཆོས་མཆོག་གི་འཐད་ལྡན་ཆུང་བ་ལས། པྲ་ཏིའི་ཚིག་སྡུད་པ་ལ་སོ་སོར་རྟེན་པ་སྟེ་དབང་པོ་ལ་རྟེན་པའི་དོན་ནི་མངོན་སུམ་མོ། །ཞེས་དང༌། དབང་པོ་ལ་རྟེན་

399

སྒྲ་བཤད།

པ་ཉིད་ནི་སྒྲ་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ཤིན་ཏུ་མང་བས་མངོན་ལྐོག་གི་དོན་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་འཆད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་ལྟར་ཡིན་པས། རྒྱུ་མཚན་མ་གོ་བའི་མངོན་ལྐོག་གི་བཤད་པ་ཟབ་ཟོབ་མང་པོ་སྨྲ་བར་མི་བྱའོ། །དེས་ན་བུམ་པ་དང་སྔོན་པོ་སོགས་དབང་པོའི་ཤེས་པའི་དངོས་ཡུལ་ལྐོག་ཏུ་མ་གྱུར་པ་རྣམས་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཡུལ་འདི་ལ་དབང་པོ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། འདི་ལ་དབང་པོ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པས་ཞེས་བྱས་ནས་བུམ་པ་དང་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་ལྐོག་ཏུ་མ་གྱུར་པ་རྣམས་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་ལྟར་ཡུལ་ལ་མངོན་སུམ་དང་ལྐོག་གྱུར་མ་བྱས་པར་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པ་ལ་བྱེད་ན་དབང་ཤེས་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་འགྱུར་བ་དང་ཡིད་མངོན་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་དུ་དགོངས་པའོ། །དེས་ན་ཡུལ་དང་དེ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཕན་ཚུན་ལྟོས་ཚེ་ཡུལ་མངོན་སུམ་དངོས་དང་ཡུལ་ཅན་མངོན་སུམ་བཏགས་པ་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཚེ་ཡུལ་དེ་ཡུལ་ཅན་དེ་ལ་མངོན་གྱུར་གང་ཞིག །ཡུལ་ཅན་དེ་ལ་མངོན་གྱུར་མིན་པས་ཡུལ་མངོན་གྱུར་གཞལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་མངོན་སུམ་བཏགས་ནས་བྱེད་པ་ཡང་ཡིན། རང་རེ་གཉིས་འཇིག་རྟེན་ཐ་སྙད་ཀྱི་སྐབས་འཇིག་རྟེན་པའི་མཐོང་བ་སྤངས་མི་རུང་བས་མངོན་སུམ་དངོས་བཏགས་དེ་ལྟར་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཟུར་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པར་ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱིས། དེ་ལྟར་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་མི་རིགས་སོ། །ཡུལ་ལ་ནི་རིགས་ཏེ། དེ་ལ་ཟླ་བ་ཚེས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཅིག་ཅར་རྒྱུད་དུ་མ་ལས་སྐྱེས་པའི་དབང་པོའི་ཡུལ་ཉིད་མཐོང་ངོ༌། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཟུར་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འདི་ཉིད་ལས། དེ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ནི་རྩྭ་དང་སོག་མའི་མེ་བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་གྱི་རྒྱུ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་བརྗོད་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རྒྱུ་རྩྭ་དང་སོག་མའི་སྒོས་

400

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

དེའི་མེར་འདོགས་པ་བཞིན་དུ་ཡུལ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་སྒོས་ཤེས་པ་ལ་མངོན་སུམ་འདོགས་ཞེས་བཤད་པས་སོ། །རྟགས་ཟུར་གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། འཇིག་རྟེན་པའི་དོན་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་མཐོང་བ་སྤངས་ནས་དོན་གཞན་ལ་བརྟེན་པར་རིགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་ན་ཡུལ་ཁོ་ན་དངོས་ཀྱི་འཇུག་པས་མངོན་སུམ་ཡིན་ལ་ཤེས་པ་ནི་གདགས་པ་ལས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེའི་དངོས་ཀྱི་འཇུག་པས་མངོན་སུམ་ཡིན་ལ་ཞེས་པ་ནི་ཡུལ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་དངོས་སུ་འཇུག་ཅེས་པའི་དོན་ནོ། །དེས་ན་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་གཞན་གྱི་ལུགས་ལ་ཤེས་པ་ལ་མངོན་སུམ་དངོས་དང་དེའི་ཡུལ་བཏགས་པར་འདོད་ཀྱང་དེ་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ལ་མེད། འཕགས་པའི་གཟིགས་པ་ཐུན་མོང་མིན་པ་ལ་དེ་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། གཞན་གྱི་ལྟར་ན་ནི་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་ཤེས་པ་ལ་དངོས་སུ་ཡིན་ལ་ཡུལ་ལ་ནི་བཏགས་པ་ཡིན་ན་དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ལ་དེ་ལྟར་ཀུན་ཏུ་ཐ་སྙད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་འདྲ་ལ་འཁྲུལ་ནས་ཁ་ཅིག་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་ཁོ་ན་མངོན་སུམ་ཡིན་གྱི་ཡུལ་ཅན་མིག་སོགས་དང་གང་ཟག་སོགས་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པར་སྨྲ་བ་མི་རིགས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པའི་རྣམ་ཤེས་ལ་དེ་ཀུན་མངོན་སུམ་ཡིན་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། འཇིག་རྟེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་ནི་བུམ་པ་ཡང་མངོན་སུམ་ཡིན་ཞིང༌། མིག་ལ་སོགས་པ་དག་ཀྱང་མངོན་སུམ་ཡིན་ལ། དེའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཅན་རྣམས་ཀྱང་མངོན་སུམ་ཡིན་པས་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཅན་ཞེས་པས་མིག་སོགས་དེའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཅན་གང་ཟག་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ལ་ཉེ་བར་བླང་བྱ་དང་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོའི་འབྲེལ་བ་དང་ཐ་སྙད་གཉིས་ཀ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཞུང་ཚན་འདིར་ཚིག་ཟིན་ལ་ཤེས་པ་མེད་ཀྱང་སྐབས་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་མངོན་སུམ་དང་མངོན་གྱུར་དུ་འགྲུབ་བོ། །འོན་ཀྱང་སྐབས་འདིར་དབང་པོ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་ཀྱང་

401

སྒྲ་བཤད།

དབང་རྟེན་ལྔ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པ་མི་འགལ་བར་ཤེས་པར་གྱིས།
གཉིས་པ་སྔོན་གྱི་ཊཱིཀ་མཁན་དང་ཚད་མ་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་བཤད་དགག་པ་ལ། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྔོན་གྱི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་ཁ་ཅིག་དང༌། ཚད་མ་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། པྲ་ཏི་ཨཀྵའམ་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་དོན་ཡོད་དེ། ཤེས་པ་གང་ཞིག །དབང་པོ་དང་དབང་པོ་སོ་སོ་ལ་འཇུག་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཀར་ནས་དབང་པོ་ལ་འཇུག་པར་བཤད་དོ། །དོན་ནི་དབང་པོ་ལ་ཞུགས་ནས་ཡུལ་འཛིན་དགོས་སྙམ་ནས་དེ་ལྟར་སྨྲས་ཏེ། ཕྱོགས་གླང་གིས། དེ་ཡི་ཐ་སྙད་དབང་པོས་བྱས། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་འཁྲུལ་གཞི་བྱས་པར་མངོན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ་འདི་ཉིད་ལས། གང་ཞིག་དབང་པོ་དང་དབང་པོ་སོ་སོ་ལ་འཇུག་པས་ཞེས་བྱ་བས་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་བྱེ་བྲག་ཏུ་འཆད་པར་བྱེད་པ་དེའི་ལྟར་ན་ནི། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ། ཡུལ་གྱིས་བརྗོད་རིགས་པ་དང༌། ཟློས་པས་མ་ཁྱབ་པའི་དོན་གཉིས། དང་པོ་ལ། དབང་བོའི་ཡུལ་ཅན་དགག །ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུས་བསྟན་པ་དགག །ཚད་མའི་གྲངས་དང་ངོ་བོ་ཡུལ་ལས་ཐོབ་པར་བཤད་པ་དང༌། གྲགས་པའི་སྒྲ་སྤངས་པར་ཐལ་བ་བཞིའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལ་ཐལ་འགྱུར་བ་ན་རེ། མངོན་སུམ་ཤེས་པར་བྱས་ནས་བྱེ་བྲག་ཏུ་དབང་པོ་སོ་སོ་ལ་འཇུག་པར་འཆད་མི་རིགས་པར་ཐལ། དབང་ཤེས་ཀྱི་མངོན་སུམ་ལྔ་ཀ་དབང་པོའི་ཡུལ་ཅན་མ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །ཡུལ་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དབང་པོ་རྣམས་བསྟན་མེད་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མངོན་པ་ལས་དེ་སྐད་བཤད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས་ཤེས་པ་དབང་པོའི་ཡུལ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། མངོན་སུམ་ཤེས་པ་ལ་བྱས་ནས་འཇུག་ཡུལ་སྒོས་ཟློས་སྒྲ་འཆད་ན་ཡུལ་སོ་སོ་ལའམ་དོན་སོ་སོ་ལ་འཇུག་པས་ན་ཞེས་བཤད་དགོས་ཀྱི་དབང་པོ་ལ་འཇུག་པ་ཞེས་བཤད་པ་བྱེ་བྲག་པ་འདི་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། ཡུལ་གྱིས་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

402

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་མི་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཡུལ་སོ་སོ་པའམ་དོན་སོ་སོ་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བར་ནི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུས་བསྟན་པ་དགག་པ་ལ། ཚད་རང་དག་ན་རེ། མངོན་སུམ་ཁྱོད་ཀྱིས་བཤད་པ་ལྟར་དབང་པོ་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་མི་འཇུག་པར་དོན་དང་དོན་སོ་སོ་ལ་འཇུག་པ་བདེན་ཀྱང་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྐྱོན་དེ་མེད་པར་ཐལ། ཁོ་བོས་ཀྱང་དབང་པོ་སོ་སོ་ལ་འཇུག་ཅེས་པ་དབང་པོ་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་འཇུག་པར་མི་འདོད་ཀྱི་དབང་པོ་དང་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་པ་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་ཆེན་པོ་ཡོད་དེ། དབང་པོ་དེ་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་ཤེས་མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་དུ་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པས་རྒྱུ་མཚན་དེས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུའི་སྒོ་ནས་ཐ་སྙད་བྱས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཡུལ་དང་དབང་པོ་གཉིས་ཀ་མ་ཚང་བར་དབང་ཤེས་མི་སྐྱེ་ཡང་དེ་ཐུན་མོང་མིན་པར་བསྐྱེད་པའི་ཆ་ནས་མིག་ཤེས་ཞེས་སྨྲས་ཀྱི་གཟུགས་ཤེས་ཞེས་སོགས་མ་སྨྲས་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། རྔའི་སྒྲ་ནས་ཀྱི་མྱུ་གུ་ཞེས་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ཐ་སྙད་དུ་མ་མཐོང་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོས། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་རྒྱུ་ཡི་ཕྱིར། །དེ་ཡི་ཐ་སྙད་དབང་པོས་བྱས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་དུ་འདི་ཉིད་ལས། ཅི་སྟེ་ཇི་ལྟར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འབྱུང་བ་གཉིས་ཀ་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་ཡང༌། རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣམས་རྟེན་གསལ་བ་དང་ཞན་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་དག་གྱུར་ན་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་རྟེན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོན་པར་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ། དོན་དང་དོན་སོ་སོ་ལ་འཇུག་མོད་ཀྱི་དེ་ལྟ་ན་ཡང་དབང་པོ་དང་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་རྟེན་གྱིས་བསྟན་པས་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། རྔའི་སྒྲ་ནས་ཀྱི་མྱུ་གུ་ཞེས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུས་སྟོན་པ་ནི་མཐོང་བ་ཡིན་ནོ་སྙམ་ན། ཞེས་སོ། །དེར་མ་ཟད་ཚད་མ་པས་ཀྱང་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པ་ནི་སྒྲ་བཤད་ཡིན་ལ། སྒྲ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་འདིས་

403

སྒྲ་བཤད།

དོན་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱེད་པ་ལ་འདོད་ཀྱི་དོན་འདི་མངོན་དུ་བྱ་བ་ཞེས་ལས་སུ་བྱ་བ་ལ་མི་འདོད་དེ། འཐད་ལྡན་ལས། དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པ་ཉིད་སྒྲ་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡིན་ནོ། །སྒྲ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱི་དོན་ནི་རང་བཞིན་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་མངོན་སུམ་དུ་གྲགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ནའང་རྟོག་གེ་བ་འདི་བ་ལྟར་ནའང་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་བཤད་མ་ཁྱབ་པའི་སྐྱོན་ཡང་མེད་པར་འདོད་དེ། སྒྲ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་ཤེས་པའི་གསལ་བའམ་བྱེ་བྲག་གཅིག་ལ་འདུ་བའི་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པ་དེས་མཚོན་ནས་དབང་པོ་ལ་མི་བརྟེན་པའི་ཡིད་མངོན་དང་རང་རིག་དང་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་སོགས་བཞི་ཀ་ལ་སྒྲ་དེ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྒྲ་གཞུང་ལས། འགྲོ་བའི་ཕྱིར་བ་ལང་ངོ་ཞེས་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་བ་ལང་གཅིག་ལ་མཐོང་བས་དེ་ལ་ཐ་སྙད་དེ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་འགྲོ་བ་དང་མི་ལྡན་པའི་མངལ་གྱི་བ་ལང་ཆུང་ངུ་སོགས་ལའང་སྒྲ་དེ་འཇུག་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཐད་ལྡན་ལས། དེས་ན་ཤེས་པའི་གསལ་བ་གཅིག་ལ་འདུ་བའི་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པ་ཉིད་དེས་མཚོན་ནས་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་ཤེས་པར་བྱེད་དེ། དེའི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་པ་ཞིག་ལ་ཡང་མངོན་སུམ་གྱི་ཐ་སྙད་གྲུབ་བོ། །དཔེར་ན་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་བ་ལང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་དོན་གཅིག་ལ་འདུ་བའི་འགྲོ་བའི་བྱ་བས་བ་ལང་ཉིད་མཚོན་པའི་ཕྱིར་འཇུག་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་ཤེས་པར་བྱེད་དེ། དེས་ན་འགྲོ་བས་སྟོང་པའི་གོང་བུ་ལ་ཡང་དེའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་བ་ལང་གི་སྒྲར་གྲུབ་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །འདི་དག་མ་གོ་ན་ཕྱོགས་སྔའི་ནམ་མ་ལངས་པར་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཉི་མ་འཆར་བར་འགྱུར་བས་ཚིམ་མ་སླ་བར་ཕྲ་འཛངས་ཀྱི་རིགས་པས་དཔྱོད་ཅིག །དེ་ལ་ཐལ་འགྱུར་པ་ན་རེ། མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་འདི་ནི་སྔ་མ་རྣམ་ཤེས་དྲུག་རང་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་རྟེན་དབང་པོས་བསྟན་པ་དང་མཚུངས་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྔ་མ་རྣམ་ཤེས་དྲུག་ལ་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་སོགས་ཡུལ་གྱིས་བསྟན་ན་རྣམ་ཤེས་དྲུག་གི་དབྱེ་བ་མི་ཕྱེད་ཅིང་རྟེན་དབང་པོས་བསྟན་ན་

404

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

དབྱེ་བ་རྟོགས་སླ་བ་གང་ཞིག །ཁྱོད་ཀྱིས་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་དོན་འཆད་སྐབས་འདིར་དབང་ཤེས་ཙམ་མ་ཡིན་པར་དེའི་བྱེ་བྲག་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་ཞིག་བརྗོད་པར་འདོད་པས་དེ་ལ་དབང་པོའི་རྟེན་གྱིས་བསྟན་ཀྱང་དེ་འགྲུབ་པ་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་ཕན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་བརྗོད་ན་མིག་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་གང་ཡིན་གྱི་ཁྱད་པར་མི་རྟོགས་ལ་སྒྲ་ཤེས་སོགས་ལའང་དེའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཡིད་ཤེས་ནི་མིག་ཤེས་སོགས་དང་ལྷན་ཅིག་ཡུལ་གཅིག་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། རྟགས་མངོན་པའི་ལུང་ལས། གཉིས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཕྱི་ཡི་ལྔ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུས་གྲུབ་ལ། ཁྱབ་པ་ཡང་ཡོད་དེ། ཡུལ་གྱིས་བསྟན་ན་དེ་ལྟར་དོགས་པ་སྐྱེ་ལ། རྟེན་གྱིས་བསྟན་ན་དོགས་པ་དེ་སེལ་སླ་བའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། འདི་ནི་སྔ་མ་དང་མི་འདྲ་བ་ཡིན་ཏེ། དེར་ནི་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་གྱིས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་བསྟན་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དྲུག་གི་དབྱེ་བ་མ་བསྟན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་མིག་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་ཡུལ་གཅིག་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལྟར་སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དྲུག་ལ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བརྗོད་ན་ནི། ཅི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འདི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལས་སྐྱེས་པ་ཞིག་གམ། འོན་ཏེ་ཡིད་ལས་བྱུང་བ་ཞིག་ཅེས་ཤེས་པ་རེ་བ་དང་བཅས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ལ། རྟེན་གྱིས་བསྟན་ན་ནི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མིག་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ཀྱང་ཕན་ཚུན་དབྱེ་བ་གྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོ། །འདིར་རྣམ་ཤེས་གཉིས་ཡུལ་གཅིག་མི་གཅིག་གི་ཞིབ་ཆ་ཞིག་དགོས་ཀྱང་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །རྩ་རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་ཀྱིས་དབང་ཤེས་ཕལ་ཆེ་བ་ཚད་མིན་དུ་ཁས་བླངས་ཤིང་དེས་ན་མངོན་སུམ་ཚད་མ་རྟོག་བྲལ་ཁོ་ན་ཙམ་ཚད་མར་སྒྲུབ་པ་ལ་རྟེན་གྱིས་བསྟན་ཀྱང་དགོས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། འདིར་ནི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་བརྗོད་པར་འདོད་པས་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ་ཙམ་ཞིག་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་ཁས་བླངས་པས་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལས་འདི་

405

སྒྲ་བཤད།

ཁྱད་པར་དུ་མངོན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུས་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་མཐོང་ངོ༌། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ཚད་མའི་གྲངས་དང་ངོ་བོ་ཡུལ་ལས་ཐོབ་པར་བཤད་པ་ནི། ཐལ་འགྱུར་པ་ན་རེ།
རྟོག་གེ་བ་དང་རང་རྒྱུད་པ་ཁྱེད་ཁ་ཅིག་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་སྒྲ་དོན་ཡུལ་ཁོ་ནའི་སྟེང་ནས་འཆད་རིགས་པར་ཐལ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དབང་པོས་བསྟན་པ་འདི་དེ་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་མཁོ་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཚད་མའི་གྲངས་དང་ངོ་བོ་འཇོག་པ་ཡུལ་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། དབང་པོས་བསྟན་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་མཁོ་བས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡུལ་ཁོ་ནས་བསྟན་པར་རིགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཚད་མའི་ངོ་བོ་ཁོ་ནར་མ་ཟད་གྲངས་འཇོག་པ་ཡང་གཞལ་བྱ་ལ་རག་ལས་པར་ཐལ། གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་དབང་གིས་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང་ལྐོག་གྱུར་དབང་གིས་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཡུལ་མངོན་གྱུར་པ་རེ་གཞལ་བའི་སྒོས་ཡུལ་ཅན་ལ་མངོན་སུམ་དུ་བཞག་པར་སྔར་དཔེ་དང་བཅས་པར་བསྒྲུབས་ཟིན་པ་དེའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག །སངས་འཕགས་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་ན། མངོན་སུམ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་ནི། སངས་འཕགས་ལ་ལྐོག་གྱུར་མ་ཡིན་ན་ཡང་ལྐོག་གྱུར་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པས་འགལ་འདུ་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ལ། འདིར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་འཇོག་སྐབས་ལ་སངས་འཕགས་ཀྱི་མཁྱེན་པས་དཔྱོད་པ་ནི་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལུགས་དང་སྐབས་དག་འཆོལ་བ་སོགས་དང་ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་དང་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ་སོགས་དང་འགལ་བའོ། །རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ལྐོག་གྱུར་ལ་ཅུང་ཟད་ལྐོག་གྱུར་དང༌། ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་དང༌། དཔེ་མངོན་གྱུར་ལས་གཞལ་ཆོག་པའི་ལྐོག་གྱུར་གསུམ་ཡོད་པས་རྗེས་དཔག་གསུམ་བྱུང་བའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དང་པོའི་དབང་གིས་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་དང༌། གཉིས་པའི་དབང་གིས་ལུང་གི་ཚད་མའམ་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་དང༌། གསུམ་པའི་དབང་གིས་

406

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

ཉེར་འཇལ་གྱི་ཚད་མ་བཞག་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། ཚད་མའི་སོགས་སྦྱར་རོ། །ཡང་ན་ཚད་མའི་གྲངས་ཀྱང་གཞལ་བྱའི་དབང་གིས་འཇོག་པར་ཐལ། གཞལ་བྱ་ལ་མངོན་གྱུར་དང༌། ཅུང་ཟད་ལྐོག་གྱུར་དང༌། ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་དང༌། དཔེ་མངོན་སུམ་པའི་སྟེང་དུ་ངེས་རྒྱུའི་ལྐོག་གྱུར་དང་བཞི་ཡོད་པས་ཚད་མ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་དང༌། རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མ་དང༌། ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་གམ་ལུང་གི་ཚད་མ་དང༌། དཔེ་ཉེར་འཇལ་གྱི་ཚད་མ་བཞིར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། ཚད་མའི་གྲངས་འཇུག་པ་གཞལ་བྱ་གཞན་གྱི་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དང་སྒྲས་གྲངས་སུ་མ་ཟད་ངོ་བོ་རྙེད་པའང་བསྡུའོ། །
གཞན་ཡང༌། དེར་མ་ཟད་རང་རིག་མེད་ཀྱང་ཚད་མས་རང་གི་ངོ་བོ་འཇོག་པའང་གཞལ་བྱ་ལ་རག་ལས་པར་ཐལ། རང་རིག་མེད་ཀྱང་ཚད་མ་དག་གིས་རང་ལ་གཞལ་བྱའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཙམ་གྱི་དབང་གིས་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་རང་གི་ངོ་བོའང་ཡོད་པར་རྙེད་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་སྔོན་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལྟ་བུས་སྔོན་པོ་གཞལ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དབང་མངོན་དེ་ཡོད་པར་རྙེད་པའམ་རྟོགས་པ་གང་ཞིག །འདིར་གཞལ་བྱའི་རྣམ་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཙམ་གྱིས་ཞེས་པས་གཞལ་ཚུལ་དང་ཙམ་སྒྲས་རང་རིག་གིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། འདི་ཉིད་ལས། གཞལ་བྱའི་རྣམ་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཙམ་གྱིས་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོད་པར་རྙེད་པའི་ཚད་མ་དག་གི་ངོ་བོ་རྣམ་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། ཚད་མ་ལ་གཞལ་བྱའི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་དབང་གིས་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོད་པར་འཇོག་ལ་ཙམ་གྱིས་ཞེས་པ་ནི་སེམས་ཙམ་པ་དང་མདོ་སྡེ་པ་འདོད་པ་ལྟར་ཞེས་པ་ནས། རང་རིག་གིས་འགྲུབ་པ་འགོག་སྟེ་གཞལ་བྱ་འགྲུབ་པ་ཙམ་གྱིས་འགྲུབ་པའི་དོན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་ཚད་མ་གཅིག་པུར་མ་ཟད་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་སོགས་རྟོག་མེད་ཀྱི་ལོག་ཤེས་དང༌། བདེན་འཛིན་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་ཚད་མིན་གྱི་རྟོག་པ་ལོག་

407

སྒྲ་བཤད།

ཤེས་རྣམས་ཀྱང་རང་རང་གི་སྣང་བ་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང་དེ་གཞལ་སྟོབས་ཀྱིས་རང་གི་ངོ་བོ་ཚད་མ་གཞན་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡོད་པའི་ངེས་ཤེས་འདྲེན་ནུས་པར་ཡང་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། བོད་སྔ་མ་ཚིག་གསལ་གྱི་སྟོང་ཐུན་བྱེད་མཁན་འགའ་ཞིག་དང༌། ཕྱིས་ཀྱི་མཆན་བུ་བྱེད་པ་དག་ཚད་མའི་གྲངས་གཞལ་བྱ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ལ་རག་ལས་པར་འཆད་པ་ནི་ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་སྔར་བཀག་ཅིང༌། མཚན་ཉིད་མཚོན་བྱ་རང་སྤྱི་གང་ཡིན་ཀྱང་མངོན་སུམ་ཚད་མར་འགྲོ་བའི་ཡུལ་ལ་འདྲ་བར་འཆད་འགྱུར་ལྟར་ཡིན་པས་དཔྱོད་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་དོར་བར་བྱ་ལ། འདི་ལྟར་མངོན་རྗེས་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་མངོན་ལྐོག་སོ་སོར་འཇོག་མ་ཤེས་ན་ལུང་འདིའི་དོན་བཤད་ཐུབ་པར་མི་སྣང་སྟེ་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །
བཞི་པ་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་སྒྲ་སྤངས་པར་ཐལ་བ་ནི། རང་བཞིན་སྨྲ་བ་རྣམས་ན་རེ། པྲ་ཏྱཱཀྵའམ་མངོན་སུམ་ཞེས་པའི་སྒྲ་དོན་ཡུལ་ལ་མི་འཆད་པར་སྔར་ལྟར་རྟེན་དབང་པོ་ཁོ་ནའི་སྒོས་བྱེ་བྲག་ཏུ་འཆད་རིགས་པར་ཐལ། འཇིག་རྟེན་ན་མངོན་སུམ་ཞེས་པའི་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་དོན་ནི་དབང་པོ་སོ་སོ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་པའི་ཤེས་པ་ལ་རབ་ཏུ་གྲགས་པ་ཡིན་ལ། ཟླ་གྲགས་ཁྱོད་ལྟར་དོན་སོ་སོ་བའི་སྒྲ་མ་གྲགས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཚད་མ་ལས། མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བ། །ཞེས་དང༌། ཆོས་མཆོག་གིས་མངོན་སུམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཚན་གཞི་རྗེས་སུ་བརྗོད་པ་སྟེ། མངོན་སུམ་གྱིས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་རབ་ཏུ་གྲགས་པ་དེ་ནི་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ་མ་འཁྲུལ་བའོ། །ཞེས་དང༌། འདི་ཉིད་ལས་ཀྱང༌། གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་ན་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་དོན་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་རབ་ཏུ་གྲགས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འདི་ཉིད་ལས། དོན་སོ་སོ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་མ་གྲགས་པའི་ཕྱིར་རྟེན་ཁོ་ནས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ་རྟེན་པར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། ཞེས་སོ། །དེ་ལ་ཐལ་འགྱུར་པ་ན་རེ། ཁྱེད་ཀྱིས་འཆད་ཚུལ་དེ་མི་རུང་བར་ཐལ། པྲ་ཏྱཱཀྵའམ་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲའི་ཐ་སྙད་འདི་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པ་རང་རེ་

408

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

གཉིས་ཀ་ལ་ཡོད་ཀྱང་འདིའི་དོན་སྒྲ་སོ་སོར་མ་ཕྲལ་བར་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པ་ལྟར་མངོན་གྱུར་དང་ལྐོག་གྱུར་མིན་པ་ཙམ་ལ་བྱེད་དགོས་ཀྱི། ཁྱོད་ལྟར་ཕྲལ་ནས་ཟློས་པ་དང་དབང་པོ་ལ་སྦྱར་ན་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། ཁོ་བོ་ཅག་གིས་དེའི་དོན་ཡུལ་མངོན་གྱུར་ལ་སྦྱར་བ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། བཤད་པར་བྱ་སྟེ། མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་འདི་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པ་ནི་ཡོད་མོད་ཀྱི། དེ་ཇི་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ན་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་གིས་སྨྲས་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་སོ། །ཁོ་ན་རེ་མ་ཁྱབ་ཟེར་ན། འཇིག་རྟེན་ན་ཐ་སྙད་རབ་ཏུ་གྲགས་པའི་སྒྲ་ཡང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་འཆད་པའི་སྐབས་འདིར་ཡང་སྤོང་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། སྔར་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་སྐབས་སུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཡུལ་ལ་མངོན་སུམ་ཞེས་བཏགས་པའི་དོན་སྤངས་ནས་རྟེན་དབང་པོ་ལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྦྱར་ནས་བཤད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། འཇིག་རྟེན་པའི་དོན་ཇི་ལྟར་གནས་པ་སྤངས་ནས་དེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་འཆད་པར་བྱེད་ན་ནི། རབ་ཏུ་གྲགས་པའི་སྒྲ་ཡང་སྤོང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོ། །པྲ་ཏྱཱཀྵའམ་མངོན་སུམ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཁྱོད་ལྟར་དབང་པོ་དང་དབང་པོ་སོ་སོ་ལ་འཇུག་པ་ཞེས་པའམ། དབང་པོ་དང་དབང་པོ་སོ་སོ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་པ་ཞེས་ཟློས་སྒྲ་དང་དབང་རྟེན་གྱིས་བཤད་པ་དེ་ལྟ་བུར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། འདོད་ཚུལ་དེ་གཉིས་ལ་གནོད་བྱེད་སྔར་བསྟན་པ་དེ་དང་ཟློས་དོན་མི་འཐད་ཚུལ་ཕྱིས་འཆད་པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། དེའི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་ཟློས་པས་མ་ཁྱབ་པའི་སྐྱོན་ནི། གཞན་ཡང་རྟེན་གྱིས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་མ་ཟད་སོ་སོ་ཞེས་ཟློས་སྒྲའི་སྒོས་འཆད་པ་དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཟློས་སྒྲ་མི་འཇུག་པའི་དབང་ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དབང་པོའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གི་རྟེན་ཅན་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཆོས་ཅན། མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་པར་ཐལ། དབང་པོ་དང་དབང་པོ་སོ་སོ་ལ་འཇུག་པའམ་དབང་པོ་དང་དབང་པོ་སོ་སོ་ལ་བརྟེན་

409

སྒྲ་བཤད།

ནས་འཇུག་ཅེས་པའི་ཟློས་དོན་གཉིས་པོ་གང་གི་ཡང་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར། དབང་པོ་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་ཤེས་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། ཟློས་པའི་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་དབང་པོའི་སྐད་ཅིག་གཅིག་གི་རྟེན་ཅན་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཅིག་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་ཡང་མི་འགྱུར་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་དེ་ལྟར་སྒྲ་མི་འཇུག་ཀྱང་མངོན་སུམ་ལ་ཟློས་སྒྲས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཁོ་བོས་སྐད་ཅིག་མ་རེ་རེ་མངོན་སུམ་དུ་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། དུ་མའི་རྒྱུན་ཡུལ་མངོན་དུ་བྱེད་ནུས་ལ་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ནའང་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་མེད་ན་ཚོགས་པ་ལའང་མངོན་སུམ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། རེ་རེ་ལ་མངོན་སུམ་ཉིད་མེད་ན་ནི་མང་པོ་རྣམས་ལ་ཡང་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོ། །ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དབང་པོ་དང་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་མིག་དབང་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ། ཁྱབ་སྟེ། དབང་པོ་དང་དེའི་རྣམ་ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་འཇིག་པའི་ཕྱིར། བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། འོ་ན་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཇི་ལྟར་མངོན་སུམ་ཉིད་ཡིན། དེ་ནི་དབང་པོ་དང་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། དབང་པོ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་དག་སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་འཇིག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཞེས་སོ། །འདིས་ཡུལ་དབང་གཉིས་ལའང་རིགས་པ་བསྒྲེས་ན་མིག་ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་གཟུགས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་ཁས་བླངས་ཆོག་པར་འོག་གི་ཡིད་མངོན་སྐབས་ལྟར་ཡིན་པས་ཕྲ་བའི་མི་རྟག་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སོ་སྐྱེ་ཡོད་པར་ཡང་འགྲུབ་བོ། །
དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། དབང་པོའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རེ་རེ་ནས་བཀར་ནས་རྟེན་དང༌། ཡུལ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་སོགས་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རེ་རེ་ནས་བཀར་ནས་དམིགས་པར་འདོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་

410

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་དང་པོ་ལྔ་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བསགས་པའི་འདུས་པའི་དབང་རྟེན་ཅན་དང༌། རྡུལ་ཕྲ་རབ་བསགས་པའམ་འདུས་པའི་དམིགས་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་སྐྲ་ཤད་རེ་རེ་ནས་ལོགས་སུ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། གལ་ཏེ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་ལྔ་ནི་བསགས་པའི་རྟེན་དང་དམིགས་པ་ཅན་ཡིན་པས་དབང་པོའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དང༌། ཡུལ་གྱི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རེ་རེ་ཞིང་རྟེན་ཉིད་དམ་དམིགས་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་སྐྲ་ཤད་རེ་རེ་ནས་ལོགས་སུ་མ་མཐོང་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོ། །གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་སོགས་དམིགས་པ་ཡུལ་གྱི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཚོགས་པའི་ནང་གི་རྡུལ་རེ་རེ་ཡང་རྣམ་ཤེས་དེ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུའི་དངོས་པོ་ཡིན་པ་ལྟར་མིག་སོགས་ཀྱི་དབང་པོའི་རྡུལ་ཚོགས་པའི་ཚེ་རེ་རེ་ནས་རྟེན་ཡིན་ཏེ། རྣམ་ཤེས་ཚོགས་དང་པོ་ལྔ་བསགས་པ་ལ་དམིགས་པ་དེའི་ཕྱིར། དེས་ན་མངོན་སུམ་ལ་ཟློས་པས་མ་ཁྱབ་པའི་སྐྱོན་མེད་པར་ཐལ། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་མངོན་སུམ་དུ་མི་འདོད་ཀྱང་དེ་ལ་ཡང་རང་གི་རྟེན་དབང་པོའི་རྡུལ་དང་རྡུལ་སོ་སོ་ལ་བརྟེན་པ་བཤད་ཐུབ་པ་དེའི་ཕྱིར། བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། ཚོགས་པའི་ནང་ན་གནས་པ་རེ་རེའང་རྒྱུའི་དངོས་པོ་ཡིན་པ་ལྟར་མིག་ལ་སོགས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཚོགས་པ་རྣམས་ནི་རེ་རེ་ཞིང་རྒྱུ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོ། །འདི་མདོ་སྡེ་པ་དང་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱིས་བཤད་པ་དང་མཐུན་ལ་དོགས་པ་ཁོང་ནས་བསླངས་ནས་ཟློས་སྒྲར་སྦྱར་བའོ། །
དེ་ལ་ཐལ་འགྱུར་པ་ན་རེ། དེ་ལྟར་འདོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེའི་དཔེ་ཡང་མི་མཐུན་ལ་དོན་ཡང་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་སྐྲ་ཤད་རེ་རེ་ནས་མཐོང་ལ་མིག་ལ་གནོད་པ་ཡོད་ན་མི་མཐོང་ཞིང་དབང་པོའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལ་ནི་ཚོགས་པ་ལས་ཟུར་དུ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར། བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། དཔེ་མི་མཐུན་པ་ཞིག་སྟེ། རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་སྐྲ་ཤད་རེ་རེ་ནས་མཐོང་བའི་ཕྱིར། མིག་ལ་གནོད་པ་ཡོད་ན་མི་མཐོང་བར་འགྱུར་ལ་དབང་

411

སྒྲ་བཤད།

པོའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ལ་ནི་ཚོགས་པའི་གནས་སྐབས་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རེ་རེ་རང་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྟེན་ཉིད་དུ་མ་མཐོང་བས་ཚོགས་པ་ལ་གནས་པ་རྣམས་ལ་རེ་རེ་རྟེན་ཉིད་དུ་བཏགས་པ་འདི་མི་རིགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དབང་པོའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་སོ་སོ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞེས་པའི་ཟློས་པའམ་བསྣན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབང་པོའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རེ་རེ་ལ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་གྱི་ནུས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ན་ཚོགས་ཚེའང་རེ་རེ་ནས་ནུས་པ་མེད་དགོས་པ་ནི་སྔར་གྱི་རྡུལ་དེ་ལས་རེ་རེ་ནས་དབང་པོའི་ཚོད་དབྱིབས་སུ་འགྲོ་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། དཔེར་ན་བྱེ་མ་ལ་ནུས་པ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་ན་ཚོགས་པ་ལའང་དེ་མཐུན་ཆེན་པོ་དམིགས་ལ་དེ་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ན་ཚོགས་པ་ལ་ཡང་མ་དམིགས་དགོས། དེ་བཞིན་དུ་རྩ་གཅིག་ལ་སྦྲང་བུ་འཁྱིག་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པས་ཚོགས་ན་གླང་པོ་ཡང་འཁྱིག་ནུས་ལ་ཏིལ་རེ་རེ་ལ་སྣུམ་ཅུང་ཟད་ཡོད་པས་ཚོགས་པ་ལ་བུམ་གང་འབྱིན་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། བྱེ་མ་ལ་ནུས་པ་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཞིག་དམིགས་ནས་ཚོགས་པ་ལ་གནས་པ་ཡང་དེ་དང་མཚུངས་པར། ཞེས་པ་ནས། ཚོགས་པ་རྣམས་འབྲུ་མར་བུམ་པ་གང་འབྱིན་པ་ཡང་སྲིད་ན་ཚོགས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པའི་དབང་པོའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ལ་ནི་དེ་ལྟར་རེ་རེ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྟེན་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་བསྣོན་པ་མི་སྲིད་དོ་ཞེས་སོ། །དབང་པོའི་རྡུལ་ལ་ལྟོས་ནས་ཟློས་སྒྲ་མི་འཐད་པར་མ་ཟད་སྐད་ཅིག་མའི་སྒོས་ཀྱང་ཟློས་སྒྲས་མ་ཁྱབ་པར་ཐལ། དབང་པོ་དེ་ཡང་སྐད་ཅིག་མ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ། དེ་རང་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་འགག་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་ཤེས་པ་གང་ཞིག་དབང་པོ་དང་དབང་པོ་ལ་གནས་པ་དེ་ནི་མངོན་སུམ་མོ་ཞེས་བཤད་པ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལ་ཟློས་པས་མ་ཁྱབ་པ་དང་མངོན་སུམ་དངོས་བཏགས་ནོར་བའི་སྐྱོན་སོགས་ཡོད་པ་དེའི་ཕྱིར། བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། དེ་ཡང་སྐད་ཅིག་མ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རང་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་འགག་པས་

412

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

བསྣོན་པ་ག་ལ་སྲིད། དེའི་ཕྱིར་ཤེས་པ་གང་ཞིག་དབང་པོ་དང་དབང་པོ་ལ་གནས་པ་དེ་ནི་མངོན་སུམ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་མི་རིགས་སོ། །ཞེས་སོ། །དེས་ན་དབང་པོ་ལ་འཇུག་པ་དང་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་པ་དང་དབང་པོ་ལ་གནས་པ་གསུམ་ག་གང་ལ་ཡང་ཟློས་སྒྲ་བཀག་གོ །དེ་ལ་ཡང་རང་བཞིན་སྨྲ་བ་དག་ན་རེ། སྐྱོན་དེ་ཡང་མེད་པར་ཐལ། ཁོ་བོ་ནི་ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་མ་རེ་རེ་མངོན་སུམ་དུ་མི་འདོད་ལ། སྐད་ཅིག་མ་དུ་མའི་རྒྱུན་གྱི་ཚོགས་པའི་ཤེས་པ་ཞིག་མངོན་སུམ་དུ་ཁས་ལེན་ལ། དེའི་ཚེ་རྣམ་ཤེས་དེ་དང་དུས་མཉམ་པའི་དབང་པོའི་རྒྱུན་གྱི་ཚོགས་པའི་སྐད་ཅིག་དག་ཀྱང་རྟེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དབང་པོའི་སྐད་ཅིག་དང་སྐད་ཅིག་ལ་བརྟེན་པ་ཞེས་བཤད་ཆོག་པའི་ཕྱིར་ཟློས་སྒྲ་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་མེད་དོ། །མ་ཁྱབ་མཚམས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱང་གྲུབ་སྟེ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་ཐུང་མཐའི་སྐད་ཅིག་མར་བྱ་བ་བྱེད་མི་ཐུབ་པའི་ཕྱིར་དང༌། བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་ལ་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་དུ་མ་ཚོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། ཅི་སྟེ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་པ་བདག་ཉིད་ཇི་ལྟ་བུའི་དབང་པོ་དག་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་དེ་སྐད་ཅིག་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་ན་ཞེས་སོ། །དེ་ལ་ཐལ་འགྱུར་པ་ན་རེ། འདི་ཡང་མི་རུང་བར་ཐལ། མིག་ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་དེ་ལྟར་མི་རུང་བར་བཤད་ཟིན་ལྟར་ཡིན་ལ། སྐད་ཅིག་དེ་དག་ལས་མ་གཏོགས་པའི་དབང་པོའི་ཚོགས་པ་དང་མངོན་སུམ་གྱི་ཚོགས་པ་རྫས་སུ་མེད་པས་དེ་ལ་དབང་པོ་དང་ཚོགས་པ་ལ་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་པ་བརྟེན་ཚུལ་བཤད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཁང་པ་ཀ་བཞི་ཅན་གྱི་ཐོག་ཀ་བ་བཞི་གཅིག་གིས་ཀྱང་མ་བཏེགས་ཀྱང་དེ་ཚོགས་པས་བཏེགས་སོ་ཞེས་བཤད་མི་ཐུབ་པ་བཞིན་ནོ། །བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། འདི་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། གང་ལས་ཤེ་ན་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་དེ་ལྟར་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ལ་ཚོགས་པ་རྫས་སུ་མེད་ལ་ཡང་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པ་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་སོ། །འདིའི་རྫས་སུ་མེད་པའི་དོན་བདེན་མེད་ལ་སྦྱར་དུ་རུང་ཡང་ཕྱོགས་སྔ་ལ་རང་རྒྱུད་པ་ཡང་ཡོད་པས་དེས་བདེན་གྲུབ་

413

རྟོག་བྲལ་དུ་མི་འཐད་པ།

མི་འདོད་ཀྱང་རྫས་གྲུབ་འདོད་པས་སྔར་ལྟར་ལེགས་སོ། །
སྨྲས་པ།

ཕྲ་ཞིབ་རིགས་པ་བྱེ་བས་ཟློས་མ་ཟློས། །
མངོན་ལྐོག་རྣམ་དབྱེ་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོའི་ལུགས། །
མ་འདྲེས་གསལ་བར་ཕྱེ་ཚེ་ཟླ་བའི་ཞབས། །
ཕེབས་མིན་མཁས་གཞན་ཡིན་སྙམ་ཐེ་ཚོམ་ཅི། །
རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་འཕགས་བོད་བྱེ་བས་ཀྱང༌། །མ་ཕིགས་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་དགོངས་པའི་དོན། །སྟོན་མཛད་ཟླ་རྒྱས་ཟུར་གྱི་རྒྱུ་སྐར་བཞིན། །རྣམ་པར་བཀྲ་བས་རྒྱལ་རྣམས་འཛུམ་ཞིང་བཞད། །གང་ཞིག་བསྟེན་ན་འཁོར་འདས་ཀུན་གསལ་བའི། །འཇམ་དཔལ་མི་ཡི་རྣམ་རོལ་ཙོང་ཁ་པས། །ཐུགས་རྗེའི་ཕྱག་ཟུང་བདག་གི་མགོར་བསྐྱངས་ནས། །ཟབ་རྒྱས་བུམ་བཟང་ད་བྱིན་ཁྱོད་ལ་བཞིན། །ཞེས་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །
རྟོག་བྲལ་དུ་མི་འཐད་པ།

བཞི་པ་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་རྟོག་བྲལ་དུ་མི་འཐད་པ་ལ། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང༌། དེ་དགག་པ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ནི། བརྒྱ་པ་ལས། གཟུགས་མཐོང་ཚེ་ན་བུམ་པ་ནི། །ཐམས་ཅད་ཁོ་ན་མཐོང་མི་འགྱུར། །བུམ་པ་ཞེས་བྱ་མངོན་སུམ་ཡང༌། །དེ་ཉིད་རིགས་པ་སུ་ཞིག་སྨྲ། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་དཔྱད་ཚེ་བུམ་པ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་མངོན་སུམ་ཡང་མི་རུང་བར་གསུངས་ལ། རང་བཞིན་སྨྲ་བ་རྟོག་གེ་པ་དག་ན་རེ། ཐལ་འགྱུར་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་བུམ་པ་མངོན་སུམ་འགོག་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། དེ་ལ་དགོས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྒྲ་མིག་ཤེས་ཀྱི་བཟུང་བྱ་ཡིན་པ་འགོག་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁོ་བོ་ཅག་རྣམས་ཀྱང་བུམ་པ་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པ་ཁོ་ནར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རིགས་པ་རྣམས་བྱེ་སྨྲ་དང༌། ལུང་གི་

414

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

མདོ་སྡེ་པ་ལྟར་ན་རང་མཚན་མིན་ལ་སེམས་ཙམ་པ་ལྟར་ན་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་པ་རང་མཚན་དེར་མེད་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་འཇུག་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པས་རྣམ་ཤེས་དེ་མངོན་སུམ་དངོས་དང་ཡུལ་དེ་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། འདི་ལ་རྟོག་གེ་བ་རྣམས་ན་རེ། བུམ་པ་ལ་མངོན་སུམ་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཁོ་ན་སྟེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ནི་བསྟན་དུ་མེད་པ་ཡིན་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་བསྟན་པར་བྱ་བ་མིག་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་ཞེས་བྱ་བར་བཏགས་སོ། །ཞེས་པ་ནས། དེའི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་ཉིད་འགོག་པ་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་ལ་མིག་གི་བཟུང་བར་བྱ་བ་འགོག་པ་ལྟར་བུམ་པ་འདི་ལ་ཡང་འགོག་པ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཞེས་སོ། །དེ་ལ་ཐལ་འགྱུར་པ་ན་རེ། འོ་ན་རྟོག་གེ་བ་ཁྱེད་རྣམས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་གང་ལ་འདོད། རྟོག་གེ་བ་རྣམས་ན་རེ། ཤེས་པ་ཞིག་ལ་འདོད་ལ། རྟོག་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་མི་གསལ་བས་རྟོག་བྲལ་ལ་འདོད་དེ། ཕྱོགས་གླང་གིས། མིང་དང་རིགས་སོགས་སྦྱོར་བ་ཡི། །རྟོག་པ་དང་བྲལ་མངོན་སུམ་མོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། རྟོག་གེ་བ་འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་དོན་གཏན་བྱང་བར་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནས། སྨྲས་པ་ཤེས་པ་མངོན་སུམ་ཡིན་ནོ། །ཤེས་པ་ཅི་འདྲ་བ་ཞིག །གང་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བའོ། །ཞེས་སོ། །རྟོག་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཁོ་ན་རེ། མིང་དོན་འདྲེས་པར་འཛིན་པ་དང་བུམ་པ་ལྟ་བུ་རང་གི་རིགས་ཅན་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པར་འཛིན་པ་དང༌། རིགས་མི་མཐུན་པའི་ཤིང་སོགས་དུ་མ་འདུས་པའི་ཚོགས་སྤྱི་འཛིན་པའི་ཞེན་རིག་ཅིག་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཤེས་གང་གང་ལ་སྒྲ་དོན་འཛིན། །དེ་ནི་དེ་ལ་རྟོག་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། རྟོག་པ་ཡང་ཅི་ཞིག །གང་དོན་ལ་མིང་དང་རིགས་སུ་ལྷག་པར་སྒྲོ་འདོགས་པར་ཞུགས་པ་འདུ་ཤེས་གཡེར་པོ་སྟེ། ཞེས་སོ། །འདུ་ཤེས་གཡེར་པོ་ཞེས་པས་རྟོག་པ་འདུ་ཤེས་སུ་བསྟན་པ་མིན་གྱི་

415

རྟོག་བྲལ་དུ་མི་འཐད་པ།

དེའོ་འདིའོ་ཞེས་ཡུལ་ལ་འདུ་ཤེས་ཚུལ་བསྟན་པ་སྟེ་རྟོག་པ་སེལ་འཇུག་ཅེས་པ་དང་དོན་གཅིག་གོ །གཡེར་པོ་ནི་མཁས་པ་སྟེ་ཡུལ་གྱི་སྤུ་རིས་འབྱེད་པ་ལ་རྟོག་པ་མཁས་པར་བསྟན་ནོ། །དེས་ན་དབང་པོའི་རྣམ་ཤེས་ལྔ་ཆོས་ཅན། མངོན་སུམ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པ་དེ་དང་བྲལ་ཞིང་ཡུལ་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྲུབ་ཚུལ་སྒྲ་རྟོག་གིས་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ཙམ་ལ་འཇུག་པའི་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ཆོས་ཅན། མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་བཤད་ཡོད་དེ། དབང་པོ་དང་དབང་པོ་ལ་གནས་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། དེ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྔ་ནི་ཡུལ་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ཙམ་ཞིག་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲས་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ་དབང་པོ་དང་དབང་པོ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོ། །
གཉིས་པ་དེ་འགོག་པ་ལ་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པས་བཀག་ཚུལ་དང༌། ཚིག་གསལ་འདི་ཉིད་ལས་བཀག་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པར་རྟོག་བྲལ་དུ་འདོད་པ་མ་བཀག་ལ། མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་དོན་ལ་ཟློས་སྒྲ་བཀག་པ་རྩོད་སྤོང་དང་བཅས་པས་ཡུལ་ལ་མངོན་སུམ་དངོས་དང་ཡུལ་ཅན་ལ་བཏགས་པ་ཡིན་པར་བསྒྲུབས་པ་དང༌། དབང་ཤེས་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དག་ཡུལ་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་དམ་རང་བཞིན་ལ་ཚད་མར་འདོད་པ་དགག་པ་གཉིས་བྱས་ཏེ། དང་པོ་ནི། སྔར་དྲངས་པ་ལྟར། འགྲེལ་པ་དེ་ཉིད་ལས། འོ་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཇི་ལྟར་མངོན་སུམ་ཡིན། ཞེས་པ་ནས། དེའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཅན་རྣམས་ཀྱང་མངོན་སུམ་ཡིན་པས་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ཞེས་སོ། །འདིའི་དཀའ་གནས་ཕལ་ཆེར་དྲངས་ནས་བཤད་ཟིན་ཏོ། །བཀག་ཚུལ་གཉིས་པ་ནི། འགྲེལ་པ་དེ་ཉིད་ལས། གང་ཡང་འདིས་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འདི་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་གཞན་ཚད་མ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཡང་ཆེས་ཤིན་ཏུ་མ་འབྲེལ་བ་ཞིག་གོ །ཞེས་པ་ནས། ཚད་མ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས་ནས། དེའི་ཕྱིར་རྟོག་གེ་བ་འདི་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་མཇུག་བསྡུ་པ་མཛད་པས་སོ། །བཀག་ཚུལ་གཉིས་

416

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

པ་འདི་རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་རྟོགས་དཀའ་བར་སྣང་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པས། ཚིག་ཟིན་ཙམ་བཤད་ན་རྟོག་གེ་བ་འདིས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ལས་ཡུལ་ཅན་ཁོ་ན་ལ་མངོན་སུམ་དང་ཚད་མར་འདོད་ལུགས་དེ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་མ་འབྲེལ་བའམ་འབྲེལ་མེད་ཅིག་ཡིན་པར་ཐལ། འདིས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ལས་དབང་པོའི་རྣམ་ཤེས་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་པ་ལ་མངོན་སུམ་མིན་བཞིན་དུ་དེར་སྒྲོ་བཏགས་ནས་གཟུགས་སོགས་ཡུལ་ལྔའི་རང་མཚན་རྣམས་དེ་དག་གི་དངོས་ཡུལ་བྱས་ནས་དེ་ལ་ཚད་མའི་དོན་མི་སླུ་བ་དང་མ་འཁྲུལ་པར་རྟོག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། གང་ཡང་འདིས་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འདི་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་གཞན་ཚད་མ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་དེ་ཡང་ཆེས་ཤིན་ཏུ་མ་འབྲེལ་བ་ཞིག་གོ །ཞེས་སོ། །མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ནི། དེ་གཉིས་ལྟོས་ཚེ་མངོན་སུམ་མིན་བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་དངོས་གནས་པར་སྒྲོ་བཏགས་ཞེས་པའི་དོན་དང༌། གཞན་སྒྲ་སྨོས་པ་ནི་ཤེས་པ་མངོན་སུམ་དེ་ལའང་གཞན་ཚད་མ་ཡིན་བྱས་ཞེས་དང་ཚད་མའི་དོན་ཡང་མི་སླུ་བས་མི་ཆོག་པར་གཞན་གསར་དུ་དང་མ་འཁྲུལ་བ་སོགས་སུ་བྱས་པ་ནི་ཚིག་དེ་དག་དང་འབྲེལ་མེད་པའོ་སྙམ་དུ་དགོངས་པའོ། །རྟོག་གེ་བའམ་རང་བཞིན་སྨྲ་བ་ནི་དབང་ཤེས་ལྔ་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་རང་མཚན་ལྔ་ལ་ཚད་མར་འདོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་དག་ཡུལ་དེ་དག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་མི་སླུ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མི་སླུ་བ་ནི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དུ་འཇིག་རྟེན་ན་འཇོག་པར་མཐོང་བ་དེའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་མཚམས་ལ་རྟགས་གྲུབ་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྫུན་པ་དང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་ཐེག་པ་གོང་འོག་དུ་མར་ཡང་ཡང་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་ལས། འདུ་ཤེས་ཐམས་ཅད་དང་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ནི་རྫུན་པ་སླུ་བའི་ཆོས་ཅན་དག་སྟེ་ཀྱེ་མ་འདུ་བྱེད་རྣམས་མི་རྟག་ཅེས་དང༌། ཆོས་གང་སླུ་བ་དེ་ནི་རྫུན་པའོ། །ཞེས་དང༌། འདུས་བྱས་དེ་ནི་སླུ་བའི་ཆོས་ཀྱང་ཡིན། དེ་ནི་རབ་ཏུ་འཇིག་པའི་ཆོས་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་གཞན་ལས་ཀྱང༌། གཟུགས་ནི་དབུ་

417

རྟོག་བྲལ་དུ་མི་འཐད་པ།

བ་རྡོས་པ་འདྲ། །ཚོར་བ་ཆུ་ཡི་ཆུ་བུར་བཞིན། །འདུ་ཤེས་རྣམས་ནི་སྨིག་རྒྱུ་འདྲ། །འདུ་བྱེད་ཆུ་ཤིང་ལྟ་བུ་སྟེ། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྒྱུ་མ་ལྟར། །ཉི་མའི་གཉེན་གྱིས་བཀའ་བསྩལ་ཏོ། །ཞེས་དང་ཏིང་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། ཆོས་འདི་རྣམས་ནི་དབུ་བ་ཆུ་ཤིང་འདྲ། །སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ནམ་མཁའི་གློག་འདྲ་སྟེ། །ཆུ་ཡི་ཟླ་བ་འདྲ་ཞིང་སྨིག་རྒྱུ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། དེ་ཡང་ཆེས་ཤིན་ཏུ་མ་འབྲེལ་བ་ཞིག་གོ །མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་ན་ཚད་མ་ཉིད་དུ་མཐོང་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྫུན་པ་སླུ་བའི་ཆོས་ཅན་དང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་དག་འདིའི་རྫུན་པ་དང་སླུ་བ་ནི་བདེན་མེད་དང་རང་བཞིན་མེད་པར་མི་འཆད་པར་ལུང་དང་པོའི་མཇུག་དེ་མ་ཐག་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་འདི་ནི་བདེན་པ་དམ་པ་གཅིག་པུ་སྟེ་ཞེས་གསུངས་པའི་བདེན་པ་དང་དམ་པའི་ཟློག་ཟླ་ལ་འཆད་ཅིང༌། དེ་གཉིས་ཀྱི་སྐད་དོད་བ་ཏྱ་དང་བ་ཏ་ནི་བདེན་པ་དང་དམ་པ་དང་རྟག་པ་གསུམ་ཆར་ལ་འཇུག་པས་རྟག་པ་མ་ཡིན་པའམ་མི་རྟག་པར་འདོད་པས་ལུང་དྲངས་མཚམས་ལ་མ་ཁྱབ་པར་འདོད་དོ། །ལུང་གཞན་དག་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་ལ་གཟུགས་ནི་སོགས་ཀྱི་དཔེ་ལྔ་ནི་མི་གཙང་བ་འདུས་པ་དང་ཚོར་བ་སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པ་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ལ། ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས་བདེན་མེད་བསྟན་ཀྱང་དེ་ཁས་མི་ལེན་སྙམ་དུ་བསམས་པའོ། །ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མི་འདོད་པ་དང་དམན་མདོར་དེ་མ་བཤད་པར་འདོད་པས་ཀྱང་དེ་ལྟར་རམ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལ་སྦྱར་ནས་འཆད་དོ། །
ཐལ་འགྱུར་བས་དེའི་ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པ་ནི། དེ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཤེས་པ་གང་ཞིག །ཡུལ་དེ་བཟུང་བ་ལྟར་རྫུན་པ་དང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ཡུལ་དེ་ལ་མི་སླུ་བ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་བླངས་ཀྱང་མ་གྲུབ་ན། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་རང་མཚན་ལ་ཚད་མར་འདོད་པའི་དབང་ཤེས་དེ་ལྔ་ཆོས་ཅན། ཡུལ་རང་མཚན་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་མི་སླུ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།

418

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

གཟུགས་སོགས་དེ་རྣམ་པ་གཞན་དུ་གནས་པ་ལ་གནས་ཚུལ་དེ་ལས་རྣམ་པ་གཞན་དུ་སྣང་བའམ་བཟུང་བའི་བློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་བཞིན། བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། གང་ཞིག་རྫུན་པ་སླུ་བའི་ཆོས་ཅན་དང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་དེ་ནི་མི་སླུ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་གཞན་དུ་གནས་པའི་དངོས་པོ་ལ་རྣམ་པ་གཞན་དུ་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོ། །འདིའི་ཐད་ཀྱི་ལམ་རིམ་དང་སྟོང་ཐུན་གྱིས་ཡུལ་དེ་ལ་འཁྲུལ་ཡང་ཚད་མར་མི་འགལ་བར་གསུངས་པས་མི་འགལ་བའི་ཞིབ་ཆ་དང་རྒྱུ་མཚན་ཤེས་དགོས་སོ། །ཇི་སྐད་དུ། ལམ་རིམ་ལས། མདོར་ན་དབང་པོའི་ཤེས་པ་དེ་དག་ཡུལ་ལྔའི་རང་མཚན་ལ་ཚད་མ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་ལྔའི་རང་མཚན་སྣང་བ་ལ་ལྟོས་ཏེ་སླུ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡུལ་ལྔ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་བཞིན་དུ་རང་མཚན་དུ་སྣང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་གི་ཤེས་པ་བཞིན་སྙམ་དུ་དགོངས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་གྱུར་ཀྱང་དེ་ལ་ཚད་མར་འདོད་མི་རིགས་པར་ཐལ། རྣམ་ཤེས་ཐམས་ཅད་ཚད་མར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་འོང་བའི་ཕྱིར། བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། དེ་ལྟར་གྱུར་པ་ནི་ཚད་མ་ཉིད་དུ་བརྟགས་པར་རིགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཚད་མ་ཉིད་དུ་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོ། །འདིས་ནི་ཆོས་རྗེ་རྒྱན་བཟང་བས་རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་རྣམས་ཀྱང་ཚད་མར་འདོད་པ་ཁེགས་པར་སྣང་ངོ༌། །
འདི་སྐབས་ཀྱི་ལམ་རིམ་ལ་སྟག་ལོ་ན་རེ། དངོས་སྨྲས་ཡུལ་ལྔ་ལ་ཚད་མར་འགྲོ་བ་རང་མཚན་ལ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་དག་གིས་རང་མཚན་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་ལྟར་སྣང་མང་པོ་སྨྲའོ། །དེ་ལ་ཡུལ་ལྔ་ལ་རང་མཚན་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པ་མ་གྲུབ་ལ་དེ་དག་གིས་རང་མཚན་ལ་ཚད་མར་ཁས་བླངས་པར་ཐལ། ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་དེ་དག་གི་འདོད་པ་ཕྱོགས་སྔར་བླངས་ཚེ་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། དེ་དང་བྲལ་པའི་ཕྱིར་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྔ་ནི་ཡུལ་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ཙམ་ཞིག་ལ་འཇུག་

419

རྟོག་བྲལ་དུ་མི་འཐད་པ།

པའི་ཕྱིར། མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་སྟེ་དབང་པོ་དང་དབང་པོ་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ཁས། གཞན་ཡང༌། དེའི་ལུགས་ལ་ཡུལ་ལྔ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཇལ་བའི་ཚད་མ་མེད་པར་ཐལ། དེ་ལྔ་གཞལ་བའི་དབང་ཤེས་ལྔས་ཡུལ་ལྔ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མ་གཞལ་བའི་ཕྱིར། མ་ཁྱབ་ན། སེལ་འཇུག་དང་སྒྲུབ་འཇུག་གི་འཇུག་ཚུལ་ཁྱད་མེད་དུ་ཐལ་བ་དང༌། མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་དེ་རྫས་གཅིག་རྣམས་ཅིག་ཅར་མཐོང་བར་བཤད་པ་སོགས་རྣམ་འགྲེལ་ངེས་ཀྱི་གཞུང་ཕལ་ཆེར་དངོས་སྨྲས་ཁས་མི་ལེན་པར་ཐལ་བ་དང༌། དེ་དེའི་རང་གཞུང་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་སོགས་སྐྱོན་དུ་མ་འཇུག་སྟེ། གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་གྱིས་གཟུགས་དེ་ཙམ་ལས་དེའི་ཁྱད་པར་གང་ཡང་མ་བཟུང་བའི་ཕྱིར་དང༌། གཟུགས་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དང་རྟོག་པས་གཟུགས་ཁོ་ན་བཟུང་བ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་ན། གཞལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར་ཚད་མ་གཉིས། །ཞེས་སོགས་ལུགས་དེ་ལ་མི་འཐད་པར་ཐལ་བ་དང༌། ཆོས་ཅན་མཐུན་སྣང་བ་མེད་པ་སོགས་མི་རུང་བར་ཐལ་ལོ། །དེས་ན་རིགས་པ་བྱེ་བ་རེས་དཔྱད་ནས་བཞག་པའི་རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་ཁོ་ན་ཚད་མར་རིགས་ཏེ། རྒྱུ་མཚན་དེའི་ཕྱིར། དེས་ན་ལམ་རིམ་ལས། འདི་ལ་དངོས་པོ་སྨྲ་བས་ནི་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་མེད་ན་དེ་དག་དོན་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་དངོས་མེད་དུ་འདོད་པས། ཡུལ་ལྔའི་རང་མཚན་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མར་མ་སོང་ན་ཡུལ་ལྔ་ལ་ཚད་མར་འགྲོ་ས་མེད་ལ་ཡུལ་ལྔ་ལ་ཚད་མར་སོང་ནའང་དེའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ལ་ཚད་མར་འགྲོ་བར་འདོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ལ་ག་ལ་ཡིན།
གཉིས་པ་འགྲེལ་པ་འདི་ནས་རྟོག་བྲལ་དུ་འདོད་པ་བཀག་ཚུལ་ནི། གཞན་ཡང་རྟོག་གེ་བ་དང་རང་རྒྱུད་པས་མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་གྱི་ཤེས་པར་འདོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལ་རིགས་པ་དང་ལུང་གཉིས་ཀའི་སྒྲུབ་བྱེད་རྣམ་དག་མེད་ལ་དེ་གཉིས་ཀའི་གནོད་བྱེད་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

420

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

རིགས་པ་ནི་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། ཚད་མར་རྟོག་པའམ་འདོད་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། རྟོག་བྲལ་གྱི་ཤེས་པ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཁྱབ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་པ་ནི་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་མངོན་གྱུར་དང་མངོན་སུམ་དངོས་དང་དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་དབང་པོའི་ཤེས་པ་བཏགས་ནས་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མར་ཁས་ལེན་ཞིང༌། རྟོག་བྲལ་གྱི་ཤེས་པ་ཉིད་ཚད་མར་འདོད་པ་དེའི་སྒོས་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་དང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ་ཁྱོད་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་པའི་ཚད་མ་དང་དེས་ཡུལ་གཞལ་བའི་ཐ་སྙད་བཤད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། རྟོག་པ་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་པ་ཉིད་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེས་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང༌། འཇིག་རྟེན་པའི་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱའི་ཐ་སྙད་བཤད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ན་མངོན་སུམ་ཚད་མར་རྟོག་པ་ནི་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོ། །འདིར་གཙོ་བོར་རང་རྒྱུད་པ་ཕྱོགས་སྔར་དགོས་ལ་སྔར་ཕ་རོལ་པོའི་དཔྱད་པ་ཞིབ་མོ་འདི་ཅི་དགོས་ཁོ་བོ་ཅག་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་འཆད་ཅེས་རྒྱུ་མཚན་དེས་འདི་ལྟར་གསུངས་སོ། །དེས་ན་རྟོག་བྲལ་གྱི་ཤེས་པ་ཙམ་མངོན་སུམ་དུ་མ་ཟད་མངོན་སུམ་ཚད་མར་ཁས་བླངས་ནའང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དང་མི་མཐུན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ན་ཡུལ་དེ་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོགས་ན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་ཁྱབ་ལ། དེ་ལ་རྟོག་བྲལ་ཞིག་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། འཆད་འགྱུར་གྱི་བདེ་སོགས་ལྟར་རྟོག་པས་ཀྱང་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོགས་པ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་བདེ་སོགས་འདི་མངོན་སུམ་དུ་བདག་གིས་མྱོང་ངོ་ཞེས་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ནི། འདི་ཉིད་ལས། དེས་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་སོགས་ཀྱི་དོན་ནོ། །ལུང་གི་སྒྲུབ་བྱེད་མེད་ལ་གནོད་བྱེད་ཡོད་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་དུ་རིགས་པར་ཐལ། ལུང་ལས། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་ལྡན་པས་སྔོན་པོ་ཤེས་ཀྱི་སྔོན་པོའོ་སྙམ་དུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ལུང་འདིས་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར་

421

རྟོག་བྲལ་དུ་མི་འཐད་པ།

སྙམ་དུ་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་འདོད་དེ། ཚད་ཆེན་དཀའ་འགྲེལ་ལས། མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི་འཁྲུལ་པ་དང་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་དེ། དེ་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་མིག་གི་ཞེས་པ་ནས། ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདི་ལྟར་སྔོན་པོ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཡུལ་ཅན་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་མ་འཁྲུལ་བར་བརྗོད་ལ། སྔོན་པོའོ་སྙམ་དུ་མིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་མིང་དང་འབྲེལ་བའི་དོན་འཛིན་པ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ་བརྗོད་དོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། དེ་ལ་ཁྱབ་པ་མེད་ཅིང་ལུང་དོན་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལ་སྐབས་དོན་མ་རྟོགས་པའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མིག་གི་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ལུང་དེ་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་བརྗོད་པའི་དོན་ཅན་གྱི་སྐབས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ཡིད་མངོན་ལྟ་ཅི་ཡིད་ཤེས་གང་ཡང་མ་བསྟན་པར་དབང་ཤེས་ལྔ་ལ་རྟོག་དཔྱོད་མེད་པས་བླུན་པར་སྟོན་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་ལྡན་པས་སྔོན་པོ་ཤེས་ཀྱི་སྔོན་པོའོ་སྙམ་དུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བའི་ལུང་ཡང་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་བརྗོད་པའི་དོན་ཅན་གྱི་སྐབས་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དང་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྔ་པོ་རྣམས་བླུན་པ་ཉིད་དུ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོ། །དེས་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་རྟོག་བྲལ་གྱི་ཤེས་པ་ཁོ་ན་མངོན་སུམ་དུ་འདོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ལུང་ལས་ཀྱང་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས་ཀྱང༌། ལུང་ལས་ཀྱང་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཁོ་ན་མངོན་སུམ་ཉིད་མ་ཡིན་པས་འདི་ནི་མི་རིགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འཆད་འགྱུར་ལྟར་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས་ཡིད་མངོན་ལ་རྟོག་བཅས་བཤད་པས། སེམས་ཅན་རྒྱུད་ཀྱི་ཡིད་མངོན་རྣམས་དབང་ཤེས་ལྟ་བུའི་རྟོག་བྲལ་མིན་ཀྱང་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དང་གསལ་སྣང་ཅན་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པ་ལའང་གསལ་སྣང་ཙམ་ཡོད་པ་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་སྒྲ་རྟོག་གཉིས་ལ་དོན་དེ་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཡོད་པར་གྲགས་པའི་ཕྱིར་དང༌། རྣམ་འགྲེལ་ལས། གསལ་བར་སྣང་བ་ཅན་བློ་གང༌། །དེ་ནི་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་འདོད། །ཅེས་པ་ལྟ་བུའི་གསལ་སྣང་མེད་

422

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

ཀྱང་གསལ་སྣང་ཙམ་ཡོད་པ་རྣམ་འགྲེལ་ལུགས་ལའང་མི་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་འགྲེལ་ལས། འདོད་འཇིག་མྱ་ངན་གྱིས་བརླམ་དང༌། །རྐུན་པོ་རྨི་སོགས་ཀྱིས་བསླད་པ། །ཞེས་སོགས་དུ་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྟོག་པ་ཡིན་ཀྱང་རང་གི་ཡུལ་མངོན་སུམ་དུ་གཞལ་བ་ལུགས་འདི་ལ་མི་འགལ་ཚུལ་དང་དེ་བཞིན་དུ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ལའང་གཞན་གྱིས་རྩོད་ཚུལ་སོགས་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །
གཉིས་པ་རང་ལུགས་ཀྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཞག་ལ་འཐད་ལྡན་བཞག་པ་དང༌། དཀའ་གནས་ཀྱི་མཐའ་བཅད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དང༌། གྲངས་དང༌། ཡུལ་དང་ཚད་མ་དང༌། གཞལ་བྱ་འགྲུབ་ཚུལ་བཞིའི་སྒོས་བཤད་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟར་བཤད་ན་ཚད་མའི་རྣམ་བཞག་ཆེས་རྟོགས་སླ་བ་སོགས་ཀྱི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། ཚད་མ་དག་ནི་དུ་ཞིག །མཚན་ཉིད་ནི་གང༌། ཡུལ་དག་ནི་ཅི་ཞིག་ཅེས་སོགས་གསུངས་པ་དེའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཚད་མ་ལ་བཞི་ལས། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་ན་ཚད་མ་ཉིད་དུ་མཐོང་ན་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་ན་ཞེས་པས་བདེན་གྲུབ་དང་བཏགས་དོན་དཔྱད་ངོ་མ་ཡིན་པར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཚད་མ་འཇོག་དགོས་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། སྐབས་འདིར་ཚད་མའི་སྐད་དོད་པྲ་མཱ་ཎའི་པྲ་དང་པོའམ་གསར་དུ་དང་མཱ་ཎ་འཇལ་བར་བསྒྱུར་ནས་བཤད་མི་རུང་སྟེ། ཡང་དག་པའམ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་ཕལ་ཆེར་ཚད་མིན་དུ་འགྱུར་བ་དང་འཇིག་རྟེན་གྲགས་པ་དང་མི་མཐུན་པ་དང༌། ཚད་མའི་དང་པོ་མི་རྙེད་པ་སོགས་སྐྱོན་དུ་མ་འོང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩོད་ཟློག་ལས། དེ་ཡང་དང་པོ་འགྲུབ་མིན་ལ། །བར་བ་མིན་ཞིང་ཐ་མ་མིན། །ཞེས་སོགས་དང༌། བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། འཇིག་རྟེན་པའི་མཐོང་བས་དེ་ཁོ་ན་མཐོང་བ་གསལ་བ་རིགས་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཁོ་ན་ལས་ཚད་མ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེས་དམིགས་པའི་དོན་ཡང་རྫུན་པ་སླུ་བའི་

423

རྟོག་བྲལ་དུ་མི་འཐད་པ།

ཆོས་ཅན་ཉིད་དུ་བསྒྲུབས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་འདིར་པྲ་མཱ་ཎ་རབ་ཏུ་འཇལ་བས་ན་ཚད་མ་ཞེས་བཤད་རིགས་ཏེ། རབ་ཏུའམ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་འཇལ་བས་ན་ཚད་མ་དང༌། ཡང་གཞལ་བྱའི་རབ་སྟེ་གཙོ་བོ་འཇལ་བས་ཚད་མ་ཞེས་བཤད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཆོས་རབ་ཏུ་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་རྣམས་ཚད་མའི་མཚན་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལས། དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་རབ་ཏུ་ཤེས་པ་ནི་ཤེས་རབ་བོ། །ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་རྟོག་པ་ནི་ཤེས་རབ་བོ། །འཕགས་པའི་ཆོས་མངོན་དུ་གྱུར་པས་ན་ཤེས་རབ་ནི་ཚད་མར་གྱུར་པའོ། །ཤེས་རབ་ནི། ཞེས་པ་ནས། སྒྲིབ་པ་དང་ཆོད་པ་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་རྟོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཀུན་རྫོབ་དང་རྫུན་པ་ཡིན་ཀྱང་དེ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་གཞལ་དུ་ཡོད་པར་མདོ་འདི་ལས་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། དམ་བཅའ་ཡང་དག་དང་རིགས་པ་ཡང་དག་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། པྲ་ཞེས་པ་རབ་ཡིན་པས་གཙོ་བོ་སྟེ་རང་གི་གཞལ་བྱའི་གཙོ་བོ་གཞལ་བས་ན་ཚད་མ་ཞེས་བྱ་སྟེ་འཇིག་རྟེན་ན་རབ་དང་ཕུལ་དང་གཙོ་བོ་ཞེས་ཤིན་ཏུ་གྲགས་པའི་ཕྱིར། རབ་གཞལ་བྱ་ལ་སྦྱར་དགོས་ཏེ་མཱ་ཎ་འཇལ་བྱེད་ལ་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འཇིག་རྟེན་ན་ཞེས་པ་ལ་སྐབས་དོན་དུ་མ་ཤེས་དགོས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་མ་འདས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ན་ཡོད་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞིག་དགོས། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་དམ་དོན་དམ་པར་ཡོད་ཅེས་པའི་འཇིག་རྟེན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་འཇོག་པ་སོགས་དུ་མ་ཤེས་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཞལ་བྱ་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཐ་སྙད་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་གི་ངོར་ཡང་མེད་པས། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་འཇོག་པ་ལས་འོས་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་པས་གང་བཞག་ཐལ་འགྱུར་པས་ཁས་མི་ལེན་པའམ་ཐལ་འགྱུར་པའི་རང་ལུགས་ལ་མི་རུང་བ་གཏན་མ་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ན་གང་ཡོད་པ་དེ་ང་ཡང་འདོད་དོ་ཞེས་སོགས་དུ་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་སྟག་ལོའི་འདོད་པ་ལེགས་པར་བཀག་གོ །

424

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

གཉིས་པ་ཚད་མའི་གྲངས་ནི། དབྱེ་ན་བཞི་དང་བསྡུས་ན་གཉིས་སུ་འདུ་སྟེ། ཡུལ་མངོན་གྱུར་པ་འཇལ་བའི་མངོན་སུམ་དང༌། ཡུལ་ལྐོག་གྱུར་པ་ལ་ཅུང་ཟད་ལྐོག་གྱུར་དང་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་འཇལ་བའི་རྗེས་དཔག་དང༌། གཉིས་པ་འཇལ་བའི་ལུང་གི་ཚད་མ་དང་ཡུལ་མངོན་གྱུར་པའི་དཔེའི་སྟེང་ནས་ལྐོག་གྱུར་པ་གཞལ་བའི་ཉེར་འཇལ་གྱི་ཚད་མ་བཞི་ཡོད་ཅིང༌། བསྡུས་ན་ཕྱི་མ་གསུམ་རྗེས་དཔག་ཏུ་འདུ་བའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། དེ་ལྟར་ཚད་མ་བཞི་ལས་འཇིག་རྟེན་གྱིས་དོན་རྟོགས་པར་རྣམ་པར་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཚད་མའི་གྲངས་དེ་ལྟར་འབྱེད་པ་གཞལ་བྱའི་དབང་གིས་ཡིན་ཏེ། དཔྱད་པ་གསུམ་གྱི་ཡུལ་མངོན་གྱུར་ཅུང་ཟད་ལྐོག་གྱུར་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་གསུམ་སྟེ་གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་དང༌། དགོས་པའི་དབང་གིས་མངོན་ལྐོག་འདྲེས་པའམ་སྦྱར་བའི་དཔེ་ཉེར་འཇལ་གྱི་ཡུལ་བཞི་ཡོད་པ་དེའི་ཕྱིར་དང༌། གཞལ་བྱ་རང་སྤྱིའི་དབང་གིས་འཇོག་པ་སོགས་མཐའ་གཞན་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། ཚད་མའི་གྲངས་འཇུག་པ་གཞལ་བྱའི་གཞན་གྱི་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞལ་བྱའི་གཞན་ཞེས་པས་གཞལ་བྱའི་དབྱེ་བ་གཞན་དང་གཞན་ཡོད་ཚུལ་དང་དེ་ལྟར་ན་ཚད་མའང་གཞན་དང་གཞན་དགོས་པ་ནི་དབང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟར་མ་བྱས་ན་ཚད་མ་གཞལ་བྱ་ཁོ་ནས་གཞན་དབང་ཡིན་པར་བཤད་དགོས་པས་འོག་ཏུ་ཕན་ཚུན་ལྟོས་པ་ཁྱད་མེད་དུ་གསུངས་པ་དང་མི་མཐུན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དབང་གི་རྣམ་བཅད་དང་ཡོངས་གཅོད་ལས་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཡང་འདི་ཉིད་ལས། གང་གི་ཚེ་དེ་ལྟར་གཞལ་བྱ་གཉིས་གནས་པ་མེད་པ་དེའི་ཚེ་ལུང་ལ་སོགས་པ་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒོས་ཚད་མ་གཞན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །ཚད་མ་བཞིའི་ཐ་སྙད་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་གཙོ་བོར་མ་བཤད་ཀྱང་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། རྩོད་ཟློག་རྩ་འགྲེལ་ལས་ཚད་མ་བཞིའི་ཐ་སྙད་དང་གྲངས་དང་ཚད་མས་འཇལ་ཚུལ་

425

རྟོག་བྲལ་དུ་མི་འཐད་པ།

དང༌། ཚད་མ་དེ་གང་གིས་གྲུབ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩོད་ཟློག་ལས། རེ་ཞིག་གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་གྱིས། །དངོས་རྣམས་དམིགས་ནས་ཟློག་བྱེད་ན། །གང་གིས་དངོས་རྣམས་དམིགས་འགྱུར་པ། །མངོན་སུམ་དེ་ནི་མེད་པ་ཡིན། །རྗེས་དཔག་ལུང་དང་ཉིར་འཇལ་དང༌། །རྗེས་དཔག་ལུང་གིས་བསྒྲུབ་བྱ་དང༌། །དཔེས་བསྒྲུབ་བྱ་བའི་དོན་གང་ཡིན། །མངོན་སུམ་གྱིས་ནི་ལན་བཏབ་པོ། །ཞེས་པས་ཚད་མ་བཞིའི་ཐ་སྙད་དང་གྲངས་བསྟན་ནས་བདེན་གྲུབ་བཀག །རྩོད་ཟློག་ལས། གལ་ཏེ་རང་ལས་ཚད་མ་གྲུབ། །གཞལ་བྱ་རྣམས་ལ་མ་ལྟོས་པར། །ཁྱོད་ཀྱི་ཚད་མ་རབ་གྲུབ་འགྱུར། །ཞེས་པ་ནས། ཚད་མ་རྣམས་ནི་རང་ཉིད་ཀྱིས། །འགྲུབ་མིན་ཕན་ཚུན་གྱིས་མིན་པའམ། །ཚད་མ་གཞན་གྱིས་མ་ཡིན་ལ། །གཞལ་བྱས་མ་ཡིན་རྒྱུ་མེད་མིན། །ཞེས་པས་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་འགྲུབ་ལུགས་དང༌། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་དོན་དེ་རྣམས། །ཚད་མ་ཉིད་ཀྱིས་རབ་གྲུབ་ན། །ཁྱོད་ཀྱི་ཚད་མ་དེ་རྣམས་ཀྱང༌། །ཇི་ལྟར་རབ་ཏུ་འགྲུབ་པ་སྨྲོས། །གལ་ཏེ་ཚད་མ་གཞན་རྣམས་ཀྱིས། །འགྲུབ་བོ་སྙམ་ན་ཐུག་པ་མེད། །ཅེས་པ་ནས། འཇིག་རྟེན་ཀུན་གྱི་མུན་སེལ་འགྱུར། །ཞེས་པས་རང་རིག་སོགས་ཚད་མ་དེ་འགྲུབ་བྱེད་དཔྱད་ནས་བཀག་ཅིང༌། དེ་ཉིད་ལས། སྤྲུལ་པ་ཡིས་ནི་སྤྲུལ་པ་དང༌། །ཞེས་སོགས་དང༌། ཆོས་ཀྱི་གནས་སྐབས་རབ་མཁས་པ། །དགེ་བ་ཡིས་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི། །དགེ་བའི་རང་བཞིན་ཆོས་རྣམས་གང༌། །དེ་ལྟར་རབ་ཕྱེ་བརྗོད་བྱ་ཡིན། །ཞེས་པ་ནས། གང་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་སྲིད་པ། །དེ་ལ་དོན་རྣམས་ཐམས་ཅད་སྲིད། །ཅེས་རང་ལུགས་ལ་ཚད་མ་བཞི་དང་གཞལ་བྱའི་གནས་བཞི་དང་དགེ་སོགས་ཐམས་ཅད་རུང་བར་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་རིག་འགོག་ཚུལ་འདི་ཉིད་ཇི་ལྟ་བར་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། ཚད་མ་བཞི་བཤད་པ་ནི། རྩོད་ཟློག་རྩ་འགྲེལ་ལ་བརྟེན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བོད་སྔ་མ་མང་པོས་ཚད་མ་མང་བ་ཐལ་འགྱུར་པ་དང༌། ཉུང་བ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་དུ་འདོད་པ་དང༌། བོད་ཕྱི་

426

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

མ་སྟག་ལོ་སོགས་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ལ་ཚད་མ་བཞི་མེད་པར་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་མཐའ་མ་ཆོད་པའི་གཏམ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་ཚད་མ་བཞིའི་ཚད་མར་རུང་བ་དག་ཁོ་བོས་བཀག་པ་མེད་ཅིང་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་གྲངས་མ་ངེས་པར་མི་འགྱུར་བ་དང༌། དེའི་ཚད་མ་རྣམས་ཀྱང་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་འདུ་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཞི་འཚོས་ཀྱང་ཚད་ཆེན་ལས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་དག་མ་མཐོང་བའི་འོལ་ཚོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཤིན་ཏུ་སྤྲོས་པས་ཆོག་གོ །ཚད་མའི་ཐ་སྙད་དང་རྣམ་བཞག་འདི་ཡང་ཕྱིས་ཀྱི་པཎ་གྲུབ་སོ་སོས་བྱས་པ་མིན་གྱི་གདོད་མ་ནས་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་རྒྱལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སྡེ་སྣོད་གོང་འོག་དུ་མར་ཡང་ཡང་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐེག་པ་གོང་འོག་གི་མདོའི་དོན་འགྲེལ་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས་ཀྱང༌། དེ་ལྟར་ན་འཐད་པས་བསྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་དེ་ནི། མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མ་དང་ཡིད་ཆེས་པའི་ལུང་གི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ལྔ་པོ་དག་གིས་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། འདིས་དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་ལུགས་ཀྱང་བསྟན་ལ། དཔེ་ཉེར་སྦྱར་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱང་བཤད་དེ། མདོ་དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་མཚན་ཉིད་ལྔ་པོ་གང་ཞེ་ན། དེ་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པའི་མཚན་ཉིད་དང༌། དེ་ལ་གནས་པ་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པའི་མཚན་ཉིད་དང༌། རང་གི་རིགས་ཀྱི་དཔེ་ཉེ་བར་སྦྱར་བའི་མཚན་ཉིད་དང༌། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་དང་ལུང་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་གཏན་ལ་ཕབ་པར་བསྟན་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིས་དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་ཚུལ་དང་ཚད་མ་བཞིའི་དོན་བསྟན་ཏེ། མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པས་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་གསུམ་གྱི་ཡུལ་དང༌། དེར་གནས་མངོན་སུམ་གྱིས་རྗེས་དཔག་གི་ཡུལ་དང༌། གསུམ་པས་དཔེ་ཉེར་འཇལ་གྱི་ཡུལ་དང༌། བཞི་པས་ཚད་མ་དེ་གསུམ་གྱིས་གྲུབ་ཚུལ་བསྟན་ལ། ལྔ་པས་ལུང་གི་ཚད་མའི་ཡུལ་གསལ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། མདོ་དེ་ཉིད་ལས། དེ་འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ་ཉིད་དང༌། ཞེས་པ་ནས། ལུང་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་གཏན་

427

རྟོག་བྲལ་དུ་མི་འཐད་པ།

ལ་ཕབ་པར་བསྟན་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མངོན་སུམ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཡོད་དེ། རང་གི་རྟེན་རྟགས་ཡང་དག་ལ་དངོས་སུ་མ་བརྟེན་པར་རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་གཞལ་བྱ་མངོན་སུམ་པ་ལ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཁྱབ་པ་ཡོད་པར་སྔར་བཤད་པ་དག་གིས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྐབས་འདིར་ཡུལ་དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། མཚན་མཚོན་ནམ་དངོས་སྨྲས་འདོད་པའི་རང་སྤྱི་གང་ཡིན་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་ན་སྟེ། འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་དེ་ལ་རྣམ་པ་དང་བཅས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོད་ན། ཡུལ་དེ་ཡུལ་ཅན་དེ་ལ་མངོན་སུམ་དང་ལྐོག་ཏུ་མ་གྱུར་པ་ཡིན་དགོས་ལ། ཡུལ་ཅན་དེ་ཡང་དེ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མར་འཇོག་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། གལ་ཏེ་མཚན་གཞིའམ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དམ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་རུང་སྟེ་འཇིག་རྟེན་ན་ཡོད་ན་ནི། ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་ལྐོག་ཏུ་མ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་དེའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་གཞག་གོ །ཞེས་སོ། །འདིས་ནི་གཉིས་སྣང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་རང་གི་སྣང་ཡུལ་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ན་ཞེས་པས་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་ངོ་ན་ཞེས་བསྟན། ཡོད་ན་ནི་ཞེས་པས་ཤེས་ངོ་དེ་ན་ཡུལ་དེའམ་དེའི་རྣམ་པ་ཡོད་ན་ནི་ཞེས་བཤད་ཅིང༌། ལྷག་མས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ལྟོས་འཇོག་གིས་མངོན་སུམ་དངོས་བཏགས་སུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་ལུགས་འདིར་ཟླ་གཉིས་ཀྱི་སྣང་བ་དང་ནམ་མཁའི་སྐྲ་ཤད་འཛག་སྣང་སོགས་ཀྱང་འདི་བས་མངོན་སུམ་པར་འདོད་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་པ་དང་མི་འགལ་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པའི་དབང་ཤེས་རབ་རིབ་སོགས་མེད་པ་དང་ཡོད་པ་ལས་མངོན་སུམ་མིན་པ་དང་ཡིན་པར་འདོད་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་དང་པོ་ལ་ལྟོས་ནས་མངོན་སུམ་དུ་མི་སྣང་བས་མངོན་སུམ་མིན་ལ་དེས་དེ་ལ་ངེས་ཤེས་ཀྱང་འདྲེན་མི་ཐུབ་པས་

428

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

ཚད་མ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཉིས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་མངོན་སུམ་དུ་སྣང་བས་མངོན་སུམ་ཡང་ཡིན། དེ་ཡོད་པ་ལ་ཚད་མ་གཞན་ལ་མ་ལྟོས་པར་ངེས་ཤེས་འདྲེན་པས་ཚད་མ་ཡང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ཉིད་ལས། ཟླ་བ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་དག་ནི་རབ་རིབ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་མངོན་སུམ་ཉིད་མ་ཡིན་ལ་རབ་རིབ་ཅན་ལ་སོགས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ནི་མངོན་སུམ་ཉིད་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
མངོན་སུམ་ཚད་མ་ལ་དབྱེ་ན། དབང་མངོན། ཡིད་མངོན། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གསུམ་ཡོད་དེ། དེ་གསུམ་ཐལ་འགྱུར་པའི་སྐབས་མང་པོར་བཤད་པ་སོ་སོར་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་གསུམ་བསྡུས་ན་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལ་དངོས་སུ་བརྟེན་པ་དང༌། ཡིད་དབང་ཙམ་ལ་བརྟེན་པ་གཉིས་སུ་འདུ་བ་ཡིན་ཏེ། དང་པོ་ལ་དབང་མངོན་ལྔ་དང༌། ཕྱི་མ་ལ་ཡིད་མངོན་དང༌། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གཉིས་དབྱེར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལ་དངོས་སུ་བརྟེན་པའི་ཚད་མ་དང༌། ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ཙམ་ལ་བརྟེན་པའི་ཚད་མ་གཉིས་ལས་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རང་གི་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལ་དངོས་སུ་བརྟེན་ཅིང་རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་མངོན་སུམ་པ་ལ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རང་གི་བདག་རྐྱེན་མིག་དབང་ལ་དངོས་སུ་བརྟེན་ཅིང་རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་ནས་རང་གི་བདག་རྐྱེན་ལུས་དབང་ལ་དངོས་སུ་བརྟེན་ཅིང་རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་རེག་བྱ་ལ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་ལྔ་རིམ་བཞིན་གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ནས་རེག་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དུ་འཇོག་པའི་ཕྱིར་དང༌། དཔྱད་ན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལྔ་འབྱུང་འགྱུར་དང་བེམ་པོ་ཡིན་པས་ཡུལ་འཛིན་པ་མི་འཐད་ཀྱང་མ་དཔྱད་པའི་འཇིག་རྟེན་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཚད་མའི་ངོར་མིག་སོགས་དྲུག་ནི་དབང་པོ་དང་གཟུགས་སོགས་སྐྱེ་

429

རྟོག་བྲལ་དུ་མི་འཐད་པ།

མཆེད་དྲུག་ནི་དེ་དྲུག་གི་ཡུལ་དང༌། དབང་པོ་དང་དོན་ཕྲད་པ་ལས་རྣམ་ཤེས་དྲུག་འབྱུང་བར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་གང་ཞིག །ལས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པས་དེ་ལྟར་འདོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། འདི་ན་མིག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་དབང་པོ་དྲུག་ཡིན་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་བདག་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་དྲུག་ཡིན་ཞིང་དབང་པོ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་དབང་གིས་ཀྱང་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་དྲུག་ཏུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དང་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། མིག་གིས་ནི་གཟུགས་གཅིག་པུ་མཐོང་གི་དྲི་ལ་སོགས་པ་དག་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་ཐ་དད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང༌། དཔྱད་ན་མི་རྙེད་ཀྱང་མ་དཔྱད་ན་དེ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པ་ནི། ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། མིག་དང་རྣ་བ་སྣ་ཡང་ཚད་མ་མིན། །ལྕེ་དང་ལུས་དང་སེམས་ཀྱང་ཚད་མ་མིན། །གལ་ཏེ་དབང་པོ་འདི་དག་ཚད་ཡིན་ན། །འཕགས་པའི་ལམ་གྱིས་སུ་ལ་ཅི་ཞིག་བྱ། །གང་ཕྱིར་དབང་པོ་འདི་དག་ཚད་མིན་ཏེ། །ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་བེམ་པོ་ལུང་མ་བསྟན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། འདིས་དེ་ཉིད་བཀར་ནས་དེ་ལ་ཚད་མར་བཀག་པས་ཐ་སྙད་པའི་ཡུལ་ཀུན་རྫོབ་པ་ལ་ཚད་མར་ཤུགས་ལ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ལྟ་བ་ནི་དེ་ཉིད་མཐོང་བ་མིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས་གྲུབ་བོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས། མིག་དང་རྣ་བ་སྣ་ཡང་ཚད་མ་མིན། །ཞེས་སོགས་དྲངས་པའི་ཕྱིར། བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། འདི་ནི་མིག་ལ་སོགས་པ་ལྔ་པོ་རྣམས་འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པ་ཉིད་དུ་ཉེ་བར་སྟོན་ལ། དེ་རྣམས་ཀྱི་བྱ་བ་ནི་ཡུལ་ཐ་དད་པས་ཐ་དད་པ་ཞིག་གོ །འདི་ལྟར་མིག་གིས་གཟུགས་ཁོ་ན་མཐོང་གི་སྒྲ་མི་ཐོས་ལ། རྣ་བས་ཀྱང་སྒྲ་ཐོས་ཀྱི་གཟུགས་ཁོ་ན་མི་མཐོང་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་ན་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ལ་བསྙོན་འདིངས་མི་རིགས་ཤིང་མིག་གིས་གཟུགས་མི་མཐོང་བྱས་ན་བསྙོན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང༌། དེ་དེའི་བདག་རྐྱེན་ཡིན་བྱས་ཀྱང་མིག་གིས་གཟུགས་མཐོང་

430

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

བའི་བདག་རྐྱེན་བྱེད་ལ་སྒྲ་ཐོས་པའི་བདག་རྐྱེན་མི་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་ལས་ཀྱི་རྣམ་སྨིན་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ལ་ཐུག་པར་འཆད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དུ་ན་སྦྲུལ་དང་བ་ལང་སྤྱོད་ཀྱི་མིའི་མིག་གིས་ཀྱང་སྒྲ་ཐོས་པར་མདོ་སྡེ་ལས་གསུངས་ལ། ཚད་ཆེན་ལས་ཀྱང༌། སྦྲུལ་རྣམས་མིག་གིས་ཉན་པ་ཡིན། །དེ་ཡང་དེ་ལྟར་གྲགས་པ་ཡིན། །ཞེས་སྦྲུལ་གྱི་མིག་གིས་སྒྲ་ཐོས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། དེའི་ཕྱིར་མཁས་པས་འཇིག་རྟེན་པའི་དོན་ལ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་མ་བཅུག་པར་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཉིད་དུ་ཁས་བླངས་ཏེ། སྤྲུལ་པ་ལས་སྤྲུལ་པ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་དུ་འཇིག་རྟེན་པ་ཐམས་ཅད་ཁས་བླང་བར་བྱའོ། །མཐོང་པ་ལ་ནི་བསྙོན་པར་མི་ནུས་ལ་གང་མིག་འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པ་ཡིན་ཡང་གཟུགས་ཁོ་ན་མཐོང་གི་སྒྲ་མི་ཐོས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འདི་ནི་མཐོང་བ་ཡང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་ཤེས་བྱེད་དུ་མ་དྲངས་སོ། །དེས་ན་སྤྲུལ་པ་ལས་སྤྲུལ་པའམ་སྒྱུ་མ་ལས་སྒྱུ་མ་ལྟར་རྫུན་ཡང་དེ་དེས་གཞལ་བ་སོགས་འཇིག་རྟེན་པ་ཐམས་ཅད་ཁས་ལེན་དགོས་པར་བཤད་པས་ན། སྟག་ལོས་ཡུལ་རྫུན་གྲུབ་ལ་ཡུལ་ཅན་ཚད་མ་མི་འོང་ཟེར་བ་རྒྱལ་བ་དང་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ལ་སྐྱོན་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ། ལུང་རིགས་དུ་མ་དང་འགལ་བ་དེའི་ཕྱིར། དབྱིབས་ནི་སྐྱེ་མཆེད་དང་པོ་དང་ལྔ་པས་བསྡུས་པ་སོགས་བཤད་དོ། །
གཉིས་པ་ནི། རང་གི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་བདག་རྐྱེན་ཡིད་དབང་ཙམ་ལ་དངོས་སུ་བརྟེན་ཅིང་ཞི་ལྷག་སོགས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་མ་བརྟེན་པར་རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཡུལ་གྱི་གཞལ་བྱ་མངོན་སུམ་པ་ལ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་ཙམ་གྲུབ་མཐའ་ཀུན་མཚུངས་ཀྱང་འདིར་ནི་སེམས་ཅན་རྒྱུད་ཀྱི་ཡིད་མངོན་ཕལ་ཆེར་ལ་ཞེན་རིག་གིས་ཁྱབ་པ་ནི་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ཡིན་ནོ། །འདི་བས་ཡིད་མངོན་ལ་འདིའོ་སྙམ་པ་ལྟ་བུའི་རྟོག་པ་མང་བས་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དུ་རྟོག་

431

རྟོག་བྲལ་དུ་མི་འཐད་པ།

བྲལ་ངེས་པར་འདོར་དགོས་པས་བཀག་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིའི་ཤེས་བྱེད་བཤད་ཟིན་ཏོ། །དབྱེ་ན་དུ་མ་ཡོད་དེ། དབང་ཤེས་ལྔས་དྲངས་པའི་ཡུལ་ལྔའི་རྣམ་ཅན་གྱི་ཡིད་མངོན་དང༌། ནང་གི་བདེ་སོགས་མྱོང་བའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་མངོན་དང༌། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཡིད་མངོན་དང༌། དུས་རིང་བ་འདས་པ་དྲན་པ་ལྟ་བུའི་ཡིད་མངོན་དང་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ལྔ་ཡོད་དེ། དབང་ཤེས་ལྔས་ཡུལ་ལྔ་བཟུང་ནས་འགགས་རྗེས་སུ་དབང་པོའི་བཟུང་བའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཞེན་རིག་གི་ཡིད་ལྔ་སྐྱེ་བ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། གང་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལས་སྐྱེས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་ནི་ཡུལ་ད་ལྟར་བའི་རྣམ་པ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པར་བྱེད་པར་སྐྱེ་ལ། ཡུལ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་གཉིས་སྐད་ཅིག་མར་འཇིག་པས་འགག་པ་ཡིན་ཡང་ཕྱི་ནས་གང་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འབྱུང་སྟེ། ཇི་ལྟར་འབྱུང་བ་བཞིན་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་དེ་ནི་དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྣམ་པ་རྣམ་པར་རྟོག་ཅིང་འབྱུང་བ་ན་དེའི་རྣམ་པ་ཅན་ཉིད་དུ་སྐྱེ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྣམ་པ་རྣམ་པར་རྟོག་ཅིང་ཞེས་པས་ངོ་བོ་ཞེན་རིག་ཏུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་འདྲའི་ཡིད་མངོན་པ་འདས་པའི་ཡུལ་ཅན་དང་ཞེན་རིག་དང་རང་འདྲེན་པའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་ཁོ་ནར་སྐྱེ་བས་ཁྱབ་སྟེ། ཞེན་རིག་རྟོགས་སླ། འདས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པ་འོག་ཏུ་འཆད་པ་ལྟར་ཡིན་ཞིང༌། དབང་ཤེས་ཀྱི་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པར་ཡིད་མངོན་སྐྱེ་མི་ཐུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐེག་ཆེན་རྣམ་ཤེས་གཅིག་པུ་སྨྲ་བའི་འཁྲུལ་གཞི་བྱུང་བའི་ཕྱིར་དང༌། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། དབང་པོ་ཡིས་ནི་དམིགས་གྱུར་པ། །འདས་པའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ལ། །ཡིད་ཀྱིས་དམིགས་ནས་རྟོགས་པ་ན། །ཞེས་དང༌། དེའི་དར་ཊཱིཀ་ལས། དབང་པོ་ཡིས་ནི་ཡུལ་དམིགས་པར་གྱུར་པ་རང་དུས་ན་འདས་པའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ལ་ཡིད་ཀྱིས་དམིགས་ནས་རྟོགས་པ་ན་འདིའོ་སྙམ་དུ་རློམ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ་རྒྱུད་གཅིག་ལ་

432

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

རྟོག་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང༌། བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང༌། འདི་ན་མིག་དང་གཟུགས་ལ་བརྟེན་ནས་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེས་ནས་འགག་པ་ན་དབང་པོ་དང་ཡུལ་རྣམས་དང་ལྷན་ཅིག་འགག་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་འགག་པ་ན་སྔར་མཐོང་བའི་དོན་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཕྱིས་ཡིད་ཀྱིས་འཛིན་ཏོ། །ཞེས་སོ། །འདི་སྔར་མཐོང་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་འདས་པའི་ཡུལ་ཅན་དུ་བསྟན་ཏོ། །འོ་ན་ཆོས་མངོན་པ་ལས། གཉིས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཕྱི་ཡི་ལྔ། །ཞེས་པའི་དོན་ཚད་མ་པ་ལྟར་འདོད་དམ་ཞེ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་བས་མ་དཔྱད་ན་མིག་ཤེས་དང་དེས་དྲངས་པའི་ཡིད་མངོན་གཉིས་ཡུལ་གཅིག་ཅེས་ཐ་སྙད་འདོགས་ཀྱང་དཔྱད་ན་ཡུལ་མི་གཅིག་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། འོ་ན་ཆོས་མངོན་པ་ལས་འདོན་པ་ཇི་ལྟར་དྲངས་ཤེ་ན། ཞེས་པ་ནས། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བ་བཤད་དོ། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། བརྒྱ་པ་ལས། དེ་བཞིན་རྣམ་པར་ཤེས་གཉིས་ཀྱིས། །དོན་གཅིག་རྣམ་པར་མི་ཤེས་སོ། །ཞེས་དང༌། དེའི་འགྲེལ་པར། དེའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཉིས་ཀྱིས་དོན་གཅིག་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སོ། །འདི་འདྲའི་ཡིད་མངོན་ལྔ་པོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་དབང་ཤེས་ཚད་མས་དྲངས་པ་རེ་རེ་དང་ལོག་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་དབང་ཤེས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་ཡིད་མངོན་རེ་རེ་ཡོད་དེ། ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཀྱང་ཡིད་མངོན་ཚད་མ་གཅིག་རང་གི་སྣང་བ་ལ་འདྲེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་བདེ་སོགས་མྱོང་བའི་རྣམ་ཅན་གྱི་ཡིད་མངོན་གསུམ་ཡོད་དེ། འཇུག་པ་ལས། ཚོར་བ་མྱོང་བའི་བདག་ཉིད་ཅན། །ཞེས་དང༌། དུས་བརྟག་པའི་ཐད་ཀྱི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རྣམ་པ་ཡང་མིན་ལ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིའི་སོགས་སྒྲས་དབང་པོས་མ་དྲངས་པར་ཡུལ་གཞལ་བའི་ཡིད་མངོན་རྣམས་ཉམས་མྱོང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་བསྟན་ནོ། །
གསུམ་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཡིད་མངོན་ཡོད་དེ། བདེན་རྫུན་གང་གིས་

433

རྟོག་བྲལ་དུ་མི་འཐད་པ།

ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པར་ངའོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་ཡིད་དང་དེ་འདྲའི་ང་ཡིའོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་ཡིད་དང༌། བདག་གཉིས་འཛིན་པས་དྲངས་པའི་དེའི་སྣང་བ་ངེས་པའི་དྲན་ཤེས་དང༌། རྟག་པ་དང་རྨི་ལམ་སོགས་འཛིན་པའི་ཡིད་མངོན་ལྟ་བུ་ཉམས་མྱོང་གི་རྣམ་ཅན་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། སད་པའི་སྐབས་སུ་རྨི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་ཡུལ་དྲན་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་དང་སྔར་ལུང་དྲངས་མ་ཐག་དང༌། རྗེའི་གསུང་དུ་མ་ལས་བདེན་རྫུན་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པར་ངའོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པ་ནི་ང་འཇོག་པའི་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །
བཞི་པ་འདས་པ་དྲན་པའི་ཡིད་མངོན་ཡང་དུ་མ་ཡོད་དེ། ཕྱི་ནང་འདས་དྲན་གྱི་དེ་གཉིས་དང༌། དེ་རེ་རེ་ལའང་དེ་མ་ཐག་པའི་འདས་པ་དྲན་པའི་དེ་དང༌། དུས་རིང་བར་སོང་བ་དྲན་པའི་དེ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དབང་ཤེས་ལྔས་དྲངས་པའི་ཡིད་མངོན་ལྔ་དང༌། དབང་ཤེས་ལྔས་བཟུང་རྗེས་དེ་མ་ཐག་བདག་གིས་ཡུལ་དེ་སྤྱད་པར་དྲན་པའི་ཡིད་མངོན་ལྔ་ཡོད་ཅིང་འདི་དག་བརྒྱ་པ་རྩ་འགྲེལ་ལས་དབང་ཤེས་ལྟར་ཡུལ་དངོས་སུ་མི་རིག་པ་དང་དྲན་ཤེས་སུ་ཡང་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། དང་པོ་དབང་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་དོན་དེ་དངོས་སུ་རིག་ལ། ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་རིག་གི་དབང་ཤེས་བཞིན་དུ་དངོས་སུ་མི་རིག་པར་གསུངས་ཤིང་དྲན་པར་ཡང་གསུངས་སོ། །ཞེས་དང༌། སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད་ལས་ཀྱང༌། དབང་ཤེས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡུལ་ཡིད་ཤེས་རྣམས་དྲན་པ་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིས་ནི་དབང་ཤེས་སྟོབས་ཀྱིས་སྐྱེས་པའི་ཡིད་མངོན་མི་གསལ་བ་དང་དྲན་པར་བཤད་ཀྱི་ཡིད་མངོན་ལ་མི་གསལ་བ་དང་དྲན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཚོར་བ་གསུམ་ལྟ་བུ་རང་དུས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཚོར་བ་རགས་པ་གསུམ་དང་དེའི་ནང་ནས་བདེ་སྡུག་གཉིས་རྣམ་པ་གསལ་བར་ལམ་རིམ་དང་ལྟ་ངན་མུན་སེལ་སོགས་ལས་བཤད་པའི་

434

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

ཕྱིར་རོ། །བརྒྱ་པ་རྩ་འགྲེལ་ལས་དྲན་པར་གསུངས་ཚུལ་ནི། བརྒྱ་པ་ལས། མཐོང་ཟིན་དངོས་པོ་མི་སྣང་ཞིང༌། །སླར་ཡང་སེམས་སྐྱེ་མིན་དེས་ན། །དྲན་པ་ཞེས་བྱ་ལོག་པ་ཡིས། །དོན་ལ་ལོག་པ་ཁོ་ན་འབྱུང༌། །ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་པར། ད་ལྟར་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དངོས་པོ་དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་དངོས་སུ་ཤེས་པ་ད་ལྟར་བས་མཐོང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སླར་མི་སྣང་ངོ༌། །དོན་གཅིག་རྣམ་ཤེས་གཉིས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་གཅོད་པར་བྱ་བ་ཉིད་ཡིན་པ་ནི་གོང་དུ་བཀག་ཟིན། ཞེས་པ་ནས། དེའི་ཕྱིར་དྲན་པའི་དམིགས་པ་ནི་འདས་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རང་དུས་ན་འགགས་ནས་མེད་ལ་དུས་རིང་པོ་སོང་བའི་སྐྱེ་བ་ཡང་སེམས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་མི་བདེན་པར་དྲན་པ་གསལ་བོའི་རྣམ་ཅན་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན། ལུས་ལ་རྨ་བཏོད་ནས་ཤི་ནས་བསྐལ་པ་མང་དུ་ལོན་པ་ཁར་སང་གི་ཡུལ་སྤྱད་པ་ལྟར་དྲན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཐུ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པས་ཐོག་རྩྭ་ལས་བྱས་པའི་སྟེང་གི་ཕུག་རོན་གྱི་རྐང་རྗེས་འོག་གི་ཞོ་ལ་མཐོང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བརྒྱ་པ་ལས། སྐྱེ་བ་དྲན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་བདག་རྟག་ན། །སྔོན་བྱས་པ་ཡི་རྨ་མཐོང་ནས། །ཁྱོད་ཀྱི་ལུས་ཀོ་ཅིས་མི་རྟག །ཅེས་དང༌། དེའི་འགྲེལ་པར། འདི་ན་ཚེ་རབས་གཞན་དག་ཏུ་མཚོན་ཆ་ལ་སོགས་པས་རྨ་བྱུང་བའི་རྨ་སྲོལ་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ལུས་ཅན། ཞེས་པ་ནས། རྒྱུའི་ཁྱད་པར་གྱིས་གསལ་བར་གྱུར་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུན་མི་རྟག་པ་ཁོ་ནར་ཡོད་ན་ནི་དེའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཅན་བཏགས་པར་ཡོད་པའི་བདག་གིས་སྐྱེ་བ་རྗེས་སུ་དྲན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་རིགས་སོ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་རྒྱལ་སྲས་མང་པོ་ལ་སྨོན་ལམ་སོགས་ཀྱི་མཐུས་འདི་ལྟར་དྲན་པའི་དྲན་ཤེས་ཡོད་པས་ཡིད་མངོན་འགྲུབ་བོ། །དྲན་ཤེས་ཐམས་ཅད་ཡིད་མངོན་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་མེད་དང་མི་རྟག་པ་སོགས་ལྐོག་གྱུར་པའི་ཡུལ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་དྲངས་པའི་དྲན་ཤེས་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཚད་མ་ཡིན་ན་བཞི་པོ་གང་རུང་ཡིན་པས་མ་

435

རྟོག་བྲལ་དུ་མི་འཐད་པ།

ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཚད་མ་བཞིར་བཤད་པ་གཞལ་བྱའི་དབང་གིས་ཡིན་གྱི་ཕུང་སུམ་སེལ་ཕྱིར་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཚད་མ་རྣམས་མངོན་རྗེས་བཞིར་འདུ་ཡང་དེ་གང་རུང་ཡིན་མི་དགོས་ལ། རྟོག་པའི་ཡིད་མངོན་གྱི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་པ་ཞིག་མེད་ན་མངོན་སུམ་ཚད་མར་མི་འགྱུར་ཏེ། འདི་ཡུལ་མངོན་སུམ་པ་ཁོ་ནས་མངོན་སུམ་དུ་བཞག་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། རང་གི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་བདག་རྐྱེན་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་ཤིང་རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་བདེན་བཞིའི་རྣམ་པའམ་བདག་མེད་ཕྲ་རགས་གང་རུང་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་སྒོས་མི་སླུ་བའི་རྟོག་བྲལ་གྱི་ཤེས་པ་དེ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་ཐོབ་ཅིང་བརྟེན་པས་ན་རྣལ་འབྱོར་དང༌། བདག་མེད་གཉིས་སོགས་སྤྱིར་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་ཀྱང་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ལྟོས་ནས་མངོན་སུམ་དང་མངོན་གྱུར་ཡིན་པས་ཡུལ་གྱི་སྒོས་ཀྱང་མངོན་སུམ་ཚད་མར་བཞག་ཆོག་པ་དེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་གང་ཞིག །ཤེས་པ་དེའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་རང་ཉིད་ལ་མངོན་དུ་གྱུར་ན་དེའི་སྒོས་མངོན་སུམ་ཚད་མར་བཞག་ཆོག་པ་ཡང་ཡིན། སྤྱིར་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་ཀྱང་བློ་དེ་ཡུལ་དེའི་རྣམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཞུགས་པས་ན་དེ་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མར་འཇིག་རྟེན་ཐ་སྙད་ལས་ཀྱང་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། དེའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མི་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་འགལ་བ་མེད་དོ། །ཞེས་དང༌། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེའི་ཕྱིར་གསུང་རབ་ལས་སྡུག་བསྔལ་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པ་ཡང་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་ཕྱིར་ལ་ཞེས་དང༌། འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་ལས། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་བར་འགོག་བདེན་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་སྟོན་པས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ལ་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པར། ཤེས་པ་གང་ཞིག་བྱེད་པར་གྱུར་པས་དངོས་པོ་གང་ཞིག་དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོངས་སུ་གཅོད་

436

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

པ་དེ་ནི་དེའི་མངོན་སུམ་ཡིན་པས་ལུགས་འདི་རིགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །དེས་ན་ལྐོག་གྱུར་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མར་འགྲོ་བ་ལ་འདི་ལྟར་དགོས་སོ། །རྟགས་གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། གལ་ཏེ་དམིགས་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་དེ་ཡང་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ངོ་བོར་གྱུར་ན་ནི་ཤེས་པ་དེ་དམིགས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཞུགས་པར་རིགས་སོ། །འཇིག་རྟེན་ན་ཡང་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུས་མངོན་སུམ་དུ་ཐ་སྙད་འདོགས་ཏེ། ཞེས་པ་ནས། དེ་ལ་ཆུ་མེད་པར་བསྟན་པ་ལས་འགྲོན་པོ་ལ་རང་ཚིག་ཀྱང་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་སྨྲ་བར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་མེད་པའི་མི་དམིགས་པ་ལ་ཡང་འཇིག་རྟེན་ན་མངོན་སུམ་ཉིད་དུ་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་སོ། །འདིས་ནི་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་དོན་འཇིག་རྟེན་དང་མི་མཐུན་ལ། རང་ལུགས་མཐུན་ཚུལ་བསྟན་པ་ཡང་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག །སེམས་ཙམ་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ལ་བདག་མེད་འདོད་ཅིང་དེ་ལ་གཉིས་སྣང་ནུབ་པར་འདོད་ལ། དངོས་སྨྲའི་ནང་ཚན་བྱེ་མདོ་ལྟ་བུས་མངོན་སུམ་གྱི་དངོས་ཀྱི་གཟུང་དོན་གྱི་གཞལ་བྱ་ལ་རང་མཚན་གྱིས་ཁྱབ་པར་འདོད་དེ། ཐོག་མར་ཚོགས་སྦྱོར་གྱི་དུས་སུ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལ་དོན་སྤྱིའི་སྒོས་རྟོགས་ནས་བསྒོམས་པས་གོམས་པ་རྫོགས་ནས་བདག་གིས་སྟོང་པའི་མི་རྟག་པ་སྤྱི་མཚན་དང་མ་འདྲེས་པ་ཆ་མེད་པའི་དོན་རང་མཚན་ཙམ་ཞིག་མངོན་དུ་གྱུར་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཀུན་བཏུས་ལས། རྣལ་འབྱོར་རྣམས་ཀྱིས་བླ་མས་བསྟན། །མ་འདྲེས་པ་ཡི་དོན་ཙམ་མཐོང༌། །ཞེས་དང༌། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། རྣལ་འབྱོར་བ་རྣམས་ཀྱིས་དོན་ཙམ་མཐོང་བ་བླ་མས་བསྟན་པ་ལས་ཉེ་བར་སྐྱེ་བ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་མ་འདྲེས་པ་སྒྲོ་འདོགས་པ་མེད་པ། ཞེས་པ་ནས། སྔ་མ་དང་ཕྱི་མའི་ཆས་སྟོང་པའི་དངོས་པོ་ཙམ་རྟོགས་སོ། །ཞེས་སོགས་སོ། །ཐལ་འགྱུར་པ་ན་རེ། དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རང་སྤྱི་ཤེས་བྱ་འགལ་བ་ཡང་ཡིན་དང་པོ་སྒོམ་ཚེ་སྤྱི་མཚན་གྱི་བདག་མེད་པ་བསྒོམས་པ་ལས་མངོན་དུ་གྱུར་ཚེ་མ་བསྒོམས་པའི་རང་མཚན་དངོས་པོ་ཞིག་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་དང༌།

437

རྟོག་བྲལ་དུ་མི་འཐད་པ།

རྟགས་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་རྟོག་ཡུལ་སྤྱི་མཚན་བདག་མེད་བསྒོམས་པས་གོམས་པ་ན་སྤྱི་མཚན་དང་མ་འདྲེས་པའི་དོན་རང་མཚན་དངོས་ཡུལ་དུ་ཁས་བླངས་པ་དང་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་ཡུལ་ལ་རང་མཚན་གྱིས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་དག་གིས་གྲུབ་ལ། མ་ཁྱབ་ན། གང་ཟག་དེས་མ་བསྒོམས་པའི་ཆོས་ཀུན་མངོན་སུམ་དུ་ཡོད་པར་ཐལ། དེས་སྤྱི་མཚན་བསྒོམས་ཀྱང་མ་བསྒོམས་པའི་རང་མཚན་ཙམ་ཁོ་ན་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཧ་ཅང་ཐལ་ལོ། །དེ་སྐད་དུ། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། གལ་ཏེ་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དག་ཐ་དད་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། སྒོམ་པའི་སྦྱོར་བ་སྤྱིའི་རྣམ་པ་ཅན་རྫོགས་པའི་ངོ་བོ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཉིད་དུ་མི་འཐད་པས། དེའི་ཚིག་འདི་ནི་ངེས་པར་བརྟགས་ན་འབྲེལ་བ་མེད་པ་ཁོ་ན་སྟེ་ཧ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོ། །ཧ་ཅང་ཐལ་ལུགས་བཀོད་པ་དེའོ། །ལྷག་མ་གོ་སླ། གཞན་ཡང་བརྩད་ཚུལ་མང་ཡང་ཡི་གེས་མི་ལངས་སོ། །
དབྱེ་ན་འཕགས་པ་གསུམ་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གསུམ་དང༌། སོ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ཀྱི་རགས་པའི་བདེན་བཞིའི་ཁྱད་ཆོས་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་དང་རྫས་ཡོད་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་སོགས་ཡོད། སོ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ལ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡོད་པ་སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད་ན་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལ་རྒྱལ་བ་གཉིས་པའི་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐལ་འགྱུར་བའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་ཟིན་བྲིས་ལས་ཀྱང་གསུངས་ལ། འཇུག་ཊཱིཀ་ལས་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་མ་རྙེད་ཀྱང་མི་རྟག་པ་སོགས་ཚད་མས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དང༌། ཞེས་པ་ནས། བདག་མེད་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་འོང་བ་ནི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འགྲུབ་བོ་ཞེས་སོགས་དུ་མའི་དགོངས་པ་ཡིན་པར་མ་ཟད། སྤྱོད་འཇུག་གི་ཡང་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་མེད་ཀྱང་དེ་དག་ལ། །ལས་ཀྱི་ནུས་པ་མཐོང་པ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་དང༌། དེར་མ་ཟད་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཡང་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། བསམ་གཏན་དཔེ་མཁྱུད་ཀྱི་མདོ་ལས།

438

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

འཕགས་པའི་བདེན་པ་རྣམས་ཞེས་པ་ནས། བདག་ནི་དགྲ་བཅོམ་པར་གྱུར་ཏོ་སྙམ་པ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བདེན་བཞི་ཤེས་སྤངས་མངོན་དུ་བྱས་ལམ་བསྒོམས་པ་ནས་དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་སྙམ་པར་སྣང་བས་ནང་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། དེ་འཆི་ཚེ་སངས་རྒྱས་ལ་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེས་ནས་དམྱལ་བར་སྐྱེ་བར་བཤད་པས་སོ་སྐྱེ་ལས་འོས་མེད་ཅིང་མདོ་འདི་ཚིག་གསལ་དང་མདོ་ཀུན་བཏུས་སུ་ཡང་དྲངས་པས་ན་དོན་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་སོགས་དུ་མའི་དགོངས་པར་སྣང་བས་བོད་ཁ་ཅིག་རྗེའི་ལུགས་དེ་འགོག་པ་རྣམས་ལེགས་པར་བཀག་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་རྗེས་དཔག་ནི། རང་གི་རྟེན་གཏན་ཚིགས་ལ་བརྟེན་ཅིང་རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཡུལ་གྱི་གཞལ་བྱ་ལྐོག་གྱུར་ལ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མངོན་དུ་གྱུར་ཟིན་པ་ལ་རྟགས་སྦྱོར་བ་མི་རིགས་པས་རྗེས་དཔག་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ལྐོག་གྱུར་ཞིག་དགོས་པས་ན་རྗེས་དཔག་ནི་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ལ། ལྐོག་གྱུར་ནི་རྟགས་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོགས་དགོས་ལ་དེ་ཡང་རྟགས་དེ་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་འགལ་མ་ངེས་མ་གྲུབ་པ་ཐེ་ཚོམ་ཅན་བཞི་ལྟ་བུའི་འཁྲུལ་བ་མ་ཡིན་པར་རྟགས་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་མི་འཁྲུལ་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ཞིག་དགོས་ལ། དེ་སྐྱེ་ཚུལ་ཡང་གང་གིས་རྟགས་དེ་བཟུང་ཞིང་འབྲེལ་བ་དྲན་པའི་རྗེས་སུ་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་དཔག་པ་སྟེ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ཞིག་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས། འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་པ་ཉིད་དང༌། ཞེས་པ་ནས། མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེས་མངོན་སུམ་དུ་མ་གྱུར་པ་ལ་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་དང་དེ་ལྟ་བུ་དང་མཐུན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་ལ་གནས་པ་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང༌། འདི་ཉིད་ལས། ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་ཅན་རྟགས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་བ་ལ་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པའོ། །ཞེས་དང༌། འཐད་ལྡན་ལས་ཀྱང༌། དེས་ཕྱོགས་ཆོས་དང་རང་གི་གྲུབ་པར་བྱས་པས་ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཚད་མའི་ཤེས་པ་རྟགས་ཉིད་དུ་ངེས་པ་དེ་ལས་

439

རྟོག་བྲལ་དུ་མི་འཐད་པ།

རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེའོ། །ཞེས་པ་ནས། རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི་རྟགས་ཀྱི་ཤེས་པས་བར་དུ་ཆོད་པར་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་དོན་ཉིད་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཚིག་གསལ་གྱི་རྗེས་དཔག་གི་གཞུང་འདི་མཁས་པས་ཞིབ་བཤད་མི་སྣང་བས་ལེགས་པར་བཤད་ལ། འདིས་མཚན་ཉིད་དང་སྒྲུབ་བྱེད་སྒྲ་བཤད་གསུམ་ཐོབ་པར་སྣང་ཡང་བློ་དམན་པས་མི་རྟོགས་པའི་སྒྲ་བཤད་གོ་སླ་བར་བཀོད་ན། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རྟགས་བཟུང་ཞིང་འབྲེལ་བ་དྲན་པའི་རྗེས་ལ་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་དཔོག་པ་སྟེ་འཇལ་བས་ན་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང༌། གཞལ་བྱའི་གཙོ་བོའམ་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་རབ་ཏུ་མི་སླུ་བའམ་འཇལ་བས་ན་ཚད་མ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྗེས་དཔག་གི་སྐད་དོད་ཨ་ནུ་མཱ་ནའི་ཨ་ནུ་རྗེས་སུ་དང་མཱ་ན་འཇལ་བ་ལ་འཇུག་ཀྱང་འཇལ་བའི་དོན་གྱིས་དཔོག་པར་བསྒྱུར་བའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། རྟགས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་སོགས་དང༌། ཆོས་མཆོག་གི་འཐད་ལྡན་ཆུང་བ་ལས། གང་གིས་ཀྱང་རྟགས་བཟུང་ཞིང་འབྲེལ་བ་དྲན་པའི་རྗེས་ལ་དཔོག་པ་དེ་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དབྱེ་ན། ཇི་ལྟ་བ་ལ་བློ་ཁ་ཕྱོགས་པར་རྟོགས་པའི་དེ་དང༌། ཇི་སྙེད་པ་རྟོགས་པའི་དེ་གཉིས་ཡོད་དེ། དེ་རེ་རེ་ལ་རྗེས་དཔག་དང༌། ལུང་གི་ཚད་མའམ་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་ཉེར་འཇལ་གསུམ་རེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཇི་ལྟ་བ་རྟོགས་པའི་དེ་གསུམ་ཡོད་དེ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རྟགས་ལས་མྱུ་གུ་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ལྟ་བུ་དང་པོ་དང༌། སྤྱིར་ལུང་གི་ཚད་མའི་གཞལ་བྱའི་གཙོ་བོ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པ་ནི། ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས། གནས་གསུམ་པར་ནི་འཕོས་པ་ན། །ལུང་འདྲེན་པ་ནི་མཁས་པའི་ལུགས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དབུ་སེམས་ཀུན་མཐུན་ཀྱང་སྲིད་ཙམ་ལ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ལུང་གི་ཚད་མ་ཡང་ཡོད་པ་འཆད་འགྱུར་ལྟར་ཡིན་པས། དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་གི་རྟགས་ལས་ཡུམ་རྒྱས་པ་རང་གི་བསྟན་བྱའི་འགོག་བདེན་ཆོས་སྐུ་ལ་མི་སླུ་བར་རྟོགས་པའི་

440

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

རྗེས་དཔག་ལྟ་བུ་གཉིས་པ་དང༌། མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་སྣང་བ་ལྟར་མི་བདེན་པའི་དཔེའི་སྟེང་ནས་མྱུ་གུ་ཡང་སྣང་བ་ལྟར་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་གསུམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ཕྱི་མ་ཁོ་ནས་ཁྱབ་སྟེ། དགག་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་པ་གཅིག་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཡང་འདི་ལ་ཐལ་འགྱུར་གྱི་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང་རྟགས་སྦྱོར་ལ་བརྟེན་པ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཅིག་ཤོས་ནི་རྟོགས་སླ་ཞིང་བཤད་ཟིན་ལ། ཐལ་འགྱུར་གྱི་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་པའི་དེ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོ་ལས། འདི་ནི་ཐལ་འགྱུར་བྱས་པའི་ཚེ་དེའི་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྗེས་དཔག་སྐྱེས་པ་ཡིན་གྱི་དངོས་སུ་དམ་བཅའ་སྒྲུབ་པའི་སྦྱོར་ངག་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རིགས་པས་ཀྱང་འགྲུབ་སྟེ། ཕྱི་རྒོལ་དབང་རྣོན་ལ་འགལ་བརྗོད་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་རང་གི་དམ་བཅའི་དོན་ལ་ཚད་བསལ་གྱིས་གནོད་པའི་འགལ་འདུ་བསྟན་པ་ན་དམ་བཅའི་དོན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཐལ་འགྱུར་གྱིས་ཀྱང་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་ལ་འགལ་འདུ་སྟོན་ཐུབ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྐབས་བབས་ཀྱི་རྒོལ་བ་ལ་མི་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་བཞིན། དེ་སྐད་དུ་འདི་ཉིད་ལས་ཀྱང༌། འདི་ཙམ་ཞིག་གིས་བརྩད་པ་ན་ཅི་ཕ་རོལ་པོ་ཁས་ལེན་པར་མི་བྱེད་དམ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། དབང་རྣོན་དམ་བཅའི་དོན་ལ་གནོད་བྱེད་མཐོང་བ་ན་སྔ་མའི་གྲུབ་མཐའ་ཡང་དོར་བ་ཡིན་ལ་དམ་བཅའི་དོན་མེད་པ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡང་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ལྷག་མཐོང་ཆེན་མོ་ལས། དེ་ལྟར་རང་བཞིན་ཁས་བླངས་པ་ལ་གནོད་བྱེད་བསྟན་པ་རྣམས་མཐོང་བ་ན་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་གྲུབ་མཐའ་འདོར་བར་འགྱུར་ལ། ཞེས་སོགས་དང༌། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། གང་གི་ཚེ་དངོས་པོ་འགའ་ཞིག་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་མེད་པར་ཚད་མས་རྟོགས་པ་ནས་དངོས་པོར་སྨྲ་བའི་གྲུབ་མཐའ་བཏང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཐལ་རང་གི་དོན་རེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཁྱེད་ཅག་གིས་མི་ཤེས་བཞིན་དུ་རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས་

441

རྟོག་བྲལ་དུ་མི་འཐད་པ།

ལེགས་པར་བཤད་པ་དག་ལ་རེས་འགའ་དོན་མི་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ་འགོད། །རེས་འགའ་རྗེས་ཡིན་གསུངས་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡང་མེད་པར་མིན་ཟེར་བའི་སྨྱོ་ལབ་མ་སྨྲ་བར་སེམས་རྣལ་དུ་ཞོག་ལ་དོན་བརྟགས་ཤིང་དཔྱད་ནས་སྨྲ་བར་རིགས་སོ། །ཞེས་འདོམས་པར་བྱེད་དོ། །
གསུམ་པ་ལུང་གི་ཚད་མ་ནི། དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་གི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་གཞལ་བྱ་ལུང་གི་དོན་ལྐོག་གྱུར་ལ་མི་སླུ་བའི་ཤེས་པ་དེ་ལུང་གི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། མངོན་གྱུར་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་ཙམ་ཡང་མི་དགོས་ན་ལུང་ལྟ་ཅི་སྨོས། ལྐོག་གྱུར་ལའང་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་གིས། དཔྱོད་པ་ཀུན་ལ་བསྟན་བཅོས་དག །ཟུངས་ཞེས་ལུགས་འདི་སུ་ཡིས་བྱས། །གསུངས་པ་ལྟར་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་སོགས་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱིས་བསྒྲུབ་སླ་བས་དེ་ལའང་ལུང་དགོས་ན་ཐམས་ཅད་ལ་ལུང་འདྲེན་པར་ཐལ་བས་ལུང་མི་དགོས་ལ། དབང་པོ་དྲུག་གི་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་ཞིག་ལུང་གི་ཚད་མའི་གཞལ་ཡུལ་དང༌། དེ་ལྟ་བུའི་ལུང་དེ་ཡང་དོན་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རིག་པ་ཞིག་ཡིན་མིན་མངོན་སུམ་དང་འགལ་མི་འགལ་དང༌། རིགས་པ་དང་གཏན་ཚིགས་དང་འཇིག་རྟེན་གྲགས་པ་དང་འགལ་མི་འགལ་དང༌། ལུང་རང་གི་དངོས་ཤུགས་དང་གོང་འོག་འགལ་མི་འགལ་དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་ཅིང་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་ཚད་མས་ངེས་ཤེས་རྙེད་པ་དེ་འདྲ་བ་ཞིག་དགོས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། དབང་པོ་དག་ལས་འདས་པའི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་རིག་ཅིང་ཡིད་ཆེས་པར་གྱུར་པ་དག་གི་ཚིག་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ལུང་ངོ༌། །ཞེས་སོ། །དེས་ན་དབང་པོ་ལས་འདས་པའི་དོན་ཞེས་པས་ཚད་མ་འདིའི་ཡུལ་དང་ཡིད་ཆེས་པར་གྱུར་པ་ཞེས་པས་དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པ་དང་ལུང་གི་ཚད་མའམ་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་བསྟན་ཚིག་གང་ཡིན་པ་ཞེས་པས་ལུང་ངམ་ལུང་ཚད་མ་བསྟན་ཏེ། སྐབས་འདིར་ཡང་ལུང་ཚད་མ་ཡང་འདོད་ལ་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུ་ཡང་འདོད། ཡུལ་གཞལ་བའི་བྱེད་པ་ཚད་མ་ཡང་འདོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མདོ་ཀུན་བཏུས་ལས། མདོ་སྡེ་དུ་མ་ཚད་མར་གྱུར་པ་

442

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

ལས་ཤེས་ཏེ། ཞེས་དང༌། འཇུག་འགྲེལ་ལས། ལུང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ནི་ཚད་མ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས། དོན་འདི་ལ་ནི་རྒྱལ་བ་ལས། །ལྷག་པའི་ཚད་མ་གཞན་སུ་ཡོད། །ཅེས་དང༌། འཇུག་འགྲེལ་ལས། ཚད་མར་གྱུར་པའི་སྐྱེས་བུས་བྱས་ཤིང་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། གཞལ་བྱའི་བྱེད་པ་པོ་གང་ཟག་འདིས་གཞལ་བ་དང་བྱེད་པ་འདིས་གཞལ་བ་དང་ལས་འདི་འདྲ་ཞིག་གཞལ་བ་གསུམ་དུ་བྱེད་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་དང་པོ་བྱེད་པ་པོ་དང༌། གཉིས་པ་བྱེད་པ་དང་ཡུལ་ཅན་ཚད་མ་ཡིན། གསུམ་པ་ནི་དེའི་ལས་དང་གཞལ་བྱ་ཡིན་པ་སྔར་བྱ་བྱེད་སོགས་དཔྱད་པ་དེ་དག་གི་ཕྱིར་ཏེ། ཚད་མའམ་གཞལ་བ་ཞེས་པ་ཡང་བྱེད་པ་པོ་དང་བྱེད་པ་ལས་གསུམ་དང་འབྲེལ་བར་སྟོན་པའི་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་ཚོར་བ་ཞེས་པའི་ཚིག་དང་ཤིང་གཅོད་ཅེས་པའི་ངག་བཞིན་ནོ། །དེ་སྐད་དུ་རྣམ་བཤད་ལས། ཚོར་བ་ཞེས་པ་ནི་བྱེད་པ་པོ་དང་བྱེད་པ་དང་ལས་དང་འབྲེལ་བའི་ཚིག་ཡིན་པས་གང་ཟག་འདིས་ཚོར་བ་དང་བྱེད་པ་འདིས་ཚོར་བ་དང་འདི་འདྲ་ཞིག་ཚོར་བ་ཞེས་པ་གསུམ་དུ་འགྱུར་རོ། །དེའི་གཉིས་པ་ནི་ཚད་མ་སྟེ་སེམས་བྱུང་ཚོར་བའོ། །གསུམ་པ་ནི་གཞལ་བྱ་སྟེ་བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་དང་བཏང་སྙོམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། འདི་ཉིད་ལས་ཀྱང༌། གལ་ཏེ་ཤེས་པ་བྱེད་པ་ཡིན་ན་ཡུལ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་བྱེད་པ་པོ་གང་ཞིག་ཡིན་བྱེད་པ་པོ་མེད་པར་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ་གཅོད་པའི་བྱ་བ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་ནས། ཁྱོད་བྱ་བ་དང་བྱེད་པ་པོའི་འབྲེལ་བས་རབ་ཏུ་ཞུགས་པའི་སྒྲ་དེ་དག་ཁོ་ནས་ཐ་སྙད་བྱེད་ཅིང་བྱ་བ་དང་བྱེད་པ་པོ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲའི་དོན་ཡང་མི་འདོད་པས་ཨེ་མ་ཀྱེ་ཧུད་ཁྱོད་ནི་འདོད་པ་ཙམ་ལ་རག་ལས་ཏེ་འཇུག་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དེའི་ཕྱིར། འདི་སྐབས་དུ་མར་སྦྱོར་ཤེས་དགོས་སོ། །
སྒྲ་བཤད་ནི་ཨཱ་ག་མ་པྲ་མཱ་ན་ཞེས་པའི་ཨཱ་ག་མ་ལུང་དང་གློ་བུར་བ་སོགས་ལ་འཇུག་ཅིང་

443

རྟོག་བྲལ་དུ་མི་འཐད་པ།

པྲ་མཱ་ན་ཚད་མར་འཇུག་པས་དེའི་སྟེང་ནས་བཤད་ན། ཡུམ་གྱི་མདོ་གསུམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ལུང་ཚད་མ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཉེས་པ་ཟད་པ་དག་ལས་བརྒྱུད་ནས་འོངས་པས་ན་ལུང་དང་ཀུན་ཏུ་གོ་བར་བྱེད་པས་ན་ལུང་དང་མངོན་དུ་ཕྱོགས་ནས་འགྲོ་བས་ན་ལུང་ཞེས་བཤད་པ་གསུམ་ཐོབ་ཅིང༌། འཐད་པའམ་རིགས་པ་དང་བཅས་ཤིང་དོན་དེ་ལ་མི་སླུ་བས་ན་ཚད་མ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་དང་པོ་གསུམ་གྱི་སྒྲ་དོན་གསུམ་གྲུབ་སྟེ། ལུང་གི་སྐད་དོད་ཨཱ་ག་མ་ལ་ངེས་ཚིག་གིས་བཤད་ན་དེ་ལྟར་ཐོན་པའི་ཕྱིར། རབ་བྱེད་བཅོ་ལྔ་པའི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་ལས། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཉེས་པ་མ་ལུས་པ་སྤངས་པ་ཡིད་ཆེས་པ་དག་ལས་འོངས་པའི་ཕྱིར་རམ་ཀུན་ཏུ་གོ་བར་བྱེད་པ་སྟེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀུན་ནས་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རམ། མངོན་དུ་ཕྱོགས་ནས་འགྲོ་བ་སྟེ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇིག་རྟེན་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ཉིད་ལུང་དུ་རྣམ་པར་བཞག་ལ། དེ་ལས་གཞན་གྱི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་ནི་འཐད་པ་དང་བྲལ་བས་ཚད་མ་མིན་པ་ཉིད་དང་ལུང་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་བཞག་གོ །ཞེས་དང༌། འདིའི་ཐད་ཀྱི་རྣམ་བཤད་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ལས། ལུང་གི་སྐད་དོད་ཀྱི་སྟེང་ནས་བཤད་པ་བྱས་པས་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་ཟད་པའི་ཡིད་ཆེས་པ་ལས་འོངས་པས་ལུང་དང༌། ཞེས་པ་ནས། བཞག་གོ །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཚིག་གསལ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཁོ་ནའི་གསུང་ཚད་མར་བརྗོད་དེ་འཐད་པ་དང་བཅས་པས་མི་སླུ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང༌། དེའི་རྣམ་བཤད་ལས། རྒྱལ་བ་ཁོ་ནའི་གསུང་ཚད་མར་བྱེད་དེ་འཐད་པ་དང་བཅས་པས་མི་སླུ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཟུངས་རྒྱལ་གྱི་མདོ་དང་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ཀྱི་གསང་བ་གསུམ་རྟོགས་པའི་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ལུང་གི་ཚད་མ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། མདོ་དེ་གཉིས་ལ་ནི་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ལུང་གི་དོན་གསུམ་ཚང་བས་ལུང་ཡིན་ལ། ཁྱོད་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུལ་ལ་མི་སླུ་བས་

444

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

ན་ལུང་གི་ཚད་མ་ཞེས་དྲུག་སྒྲ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཙན་དན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་མེ་ལ་ཙན་དན་གྱི་མེ་ཞེས་དྲུག་སྒྲ་སྦྱར་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐལ་བཟང་མིག་འབྱེད་ལས། ལུང་གི་ཚད་མ་ཞེས་པ་ཡང་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་འཇལ་པའི་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་ཡིན་ལ། ཞེས་དང༌། རྣམ་འགྲེལ་དང་ཚད་ཆེན་སོགས་ལས་ཤེས་པའི་ཕྱིར།
གཞན་གྱི་ལུང་གི་དོན་ནི། དབུ་མ་སྙིང་པོ་ལས། བརྒྱུད་ནས་འོངས་པ་མ་ཆད་པ། །ལུང་ཉིད་ཡིན་པས་ལུང་ཞེ་ན། །ཀུན་གྱི་ལུང་ཡང་འཇུག་གྱུར་པས། །ངེས་པ་གང་གི་དེ་ཉིད་གཟུང༌། །ཞེས་གཞན་སྡེས་བརྒྱུད་ནས་འོངས་པ་ལུང་གི་དོན་དུ་འདོད་པ་རྒྱང་ཕན་གྱི་གཞུང་ཀུན་ཀྱང་ལུང་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་པས་མི་འཐད་ཅིང༌། འདིས་ན་བོད་རྒན་རྣམས་ཀྱིས་ལུང་རྒྱུན་ཡོད་ཙམ་གྱིས་ཆོས་ཡིན་སྙམ་པ་ཡང་ཁེགས་ལ། མ་དཔྱད་པའི་ཚིག་སྤྱི་ལ་སྙིང་པོར་འཛིན་མི་རུང་བར་ཡང་བསྟན་ཅིང༌། ནང་པ་ཀུན་གྱིས་མཐུན་པར་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་མངོན་སུམ་དུ་རིག་པའི་ཚིག་ལུང་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་རིག་པ་ལ་རྣམ་འགྲེལ་ལྟར་ཉེས་པའམ་སྒྲིབ་པ་ཟད་པ་ཞིག་དགོས་ཤིང༌། དེ་ཡང་དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པ་གཅིག་དགོས་པར་དབུ་སེམས་ཀུན་མཐུན་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། མངོན་སུམ་དུ་རིག་ཅིང་ཞེས་པས་སྒྲིབ་བྲལ་བསྟན་ལ་ལྷག་མ་བཤད་ཟིན་ལྟར་དང༌། ཀཱ་མ་ལ་ཤི་ལས་ཀྱང༌། ཅི་ཙམ་དུ་མངོན་དུ་མ་གྱུར་པའི་འབྲས་བུ་ལ་འགའ་ཞིག་གིས་འཇུག་པ་དང་ལྡོག་པའི་ཕན་ཡོན་ཆེན་པོ་དང་ངན་སོང་དག་ཐོས་པའི་ཕྱིར། ལུང་ཚད་མ་ལ་མ་བརྟེན་པར་གནས་པར་མི་ནུས་ལ། འགའ་ཞིག་ཚིག་གིས་འཇུག་པ་མཐོང་ངོ༌། །དེ་ཙམ་གྱིས་ནི་དེ་དང་རྟོགས་པ་དང་ལྡན་པ་ལས་ཀྱང་ཉམས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་ཉིད་ཀྱིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །གང་གི་ཕྱིར་ལུང་ལས་མ་གཏོགས་པའི་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་གྱིས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་གཞན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལུང་ལས་གདོན་མི་ཟ་བར་འཇུག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འདིས་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ལ་ལུང་གིས་བསྟན་ཚུལ་དང་ཚིག་གིས་ཀྱང་འཇུག་ཚུལ་སོགས་བཤད་

445

རྟོག་བྲལ་དུ་མི་འཐད་པ།

ལ་དེ་བཞིན་དུ། དབུ་མ་སྙིང་པོ་ལས། གལ་ཏེ་རིག་པ་བརྟག་བཟོད་པའི། །ཚིག་གང་ཡིན་པ་དེ་ལུང་ཡིན། །རེ་ཞིག་དེ་ཉིད་དཔྱད་པར་བྱ། །ཕྱི་ནས་དེ་ཡིས་གང་བསྟན་པའོ། །ཞེས་རྐང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ལུང་གི་ངོ་བོ་དང་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱིས་ཁས་ལེན་དུས་བསྟན་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་དབང་པོ་ལས་འདས་པའི་དོན་ཞེས་པ་ཙམ་ལས་མེད་ཀྱང་ཚད་མ་འདིའི་ཡུལ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་གཙོ་ཆེ་སྟེ། སྟོང་ཐུན་ལས། ལུང་གི་ཚད་མ་ཞེས་པ་ཡང་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་འཇལ་བའི་རྗེས་དཔག་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
བཞི་པ་དཔེ་ཉེར་འཇལ་གྱི་ཚད་མ་ནི། འདྲ་བའམ་དཔེ་རྟོགས་ཟིན་གྱི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ལ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་དེ་དཔེ་དང་འདྲ་བར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་དེ། དཔེ་ཉེར་འཇལ་གྱི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། འདི་ལ་དཔེའི་སྟེང་ནས་དོན་རྟོགས་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་པ་ནི་ཚད་མ་བཞིར་དབྱེ་བའི་གཉིས་པ་རྗེས་དཔག་དང་ཁྱད་མེད་དུ་འགྱུར་བས་ཟློས་སྐྱོན་དང་དགོས་མེད་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་མ་འབྱུང་བས་ན་འཛིན་སྟངས་ལ་དོན་དེ་དཔེ་དེ་དང་འདྲའོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པ་ཞིག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་མྱུ་གུ་ནི་མི་བདེན་པ་མེ་ལོང་ནང་གི་གཟུགས་བརྙན་ལྟ་བུའོ་སྙམ་པ་དང༌། བ་མིན་ནི་བ་ལང་འདྲའོ་སྙམ་པའི་རྗེས་དཔག་ལྟ་བུ་ཞིག་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། འདྲ་བ་ལས་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་དོན་རྟོགས་པ་ནི་ཉེ་བར་འཇལ་བ་སྟེ། དཔེར་ན་བ་མིན་ནི་བ་ལང་དང་འདྲའོ་སྙམ་པ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། འདིའི་དཔེར་བརྗོད་ལས་ཀྱང་འདྲའོ་སྙམ་པ་ལྟ་བུ་ཞེས་འཛིན་སྟངས་ལ་འདྲ་ཆོས་བཞག་ལ་དོན་ཙམ་མ་བཞག་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཉེར་འཇལ་ཞེས་པའི་དོན་ཡང་དཔེ་འཇལ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉེར་འཇལ་གྱི་སྐད་དོད་ཨུ་བ་མཱ་ནཾ་ཕྲལ་ན་ཨུ་བ་ཉེ་བ་དང་མཱ་ནཾ་འཇལ་བ་ལ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་དོན་དེ་དང་ཉེ་བའི་འདྲ་ཆོས་འཇལ་བ་ཉེར་འཇལ་གྱི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དོན་དེ་དང་འདྲ་བ་ནི་དོན་དེ་དང་ཉེ་བ་ཞེས་བྱ་ལ་དེ་འཇལ་བས་ན་ཉེར་འཇལ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཨུ་བ་མཱ་ནཾ་

446

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

སྐབས་དུ་མར་དཔེ་ལ་བསྒྱུར་བ་ཤིན་ཏུ་མང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདྲ་བ་ལས་དོན་རྟོགས་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཡང་འདྲ་བར་དོན་རྟོགས་པའམ་འདྲ་བའི་དོན་རྟོགས་པ་ཞེས་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་དབྱེ་གཉིས་པ་དང་དྲུག་པ་སོགས་ཀྱི་དོན་ལ་རྣམ་དབྱེ་གཞན་སྦྱིན་པའི་རྣམ་བཞག་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལ་ལས་འདི་ལའང་རྟགས་སྦྱོར་ཟུར་པ་ཞིག་དགོས་སྙམ་པ་ནི། ཐལ་འགྱུར་པས་རྟགས་སྦྱོར་མ་བཀོད་ཀྱང་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་ཀྱང་ཕྱིར་རྒོལ་གྱི་ལོག་རྟོག་ལྡོག་ནུས་པར་གསུངས་པའི་དོན་མ་གོ་བར་ཟད་ལ། དེས་ན་འདི་རྟགས་སྦྱོར་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་ཀྱང་འཛིན་སྟངས་ལ་འདྲ་ཆོས་དགོས་པར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག །འདི་ལ་ཡུལ་གྱི་སྒོས་དབྱེ་ན་ཀུན་རྫོབ་ལ་བློ་ཁ་ཕྱོགས་པར་གྱུར་པའི་ཉེར་འཇལ་དང༌། དོན་དམ་ལ་བློ་ཁ་ཕྱོགས་པའི་ཉེར་འཇལ་གཉིས་དང༌། དེ་རེ་རེ་ལའང་ཐལ་འགྱུར་ལ་བརྟེན་པ་དང༌། རྟགས་སྦྱོར་ལ་བརྟེན་པ་དང༌། སྒྲུབ་ངག་ལ་བརྟེན་པ་གསུམ་གསུམ་ཡོད་དོ། །དོན་བསྡུས་ན་འདིའི་ཉེར་འཇལ་ཚད་མ་ནི་རྟགས་བཀོད་ཚེའང་དཔེ་དོན་འདྲར་འཛིན་གྱི་རྗེས་དཔག་དེ་ཡིན་གྱི་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་དང་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་གཉིས་ངེས་པའི་རྗེས་དཔག་སོགས་མ་ཡིན་པར་ཤེས་དགོས་ཏེ། ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་དངོས་སྨྲས་ཆོས་བདེན་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་དཔེ་མི་རྙེད་པས་བསྒྲུབ་མི་ཐུབ་ལ་དབུ་མ་པས་ཐུབ་པར་བཤད་པ་དང༌། རྗེའི་བཞེད་པས་ཀྱང་ཁྱད་གཞི་དང་དཔེའི་སྒོས་རྟོགས་དཀའ་སླ་བཤད་པ་དང༌། གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་ཀུན་ཀྱང་དཔེ་དོན་མི་མཐུན་ན་བསྒྲུབ་མི་ཐུབ་པར་འདོད་པས་འདིས་དཔེ་དོན་འཕྲོད་པ་གལ་ཆེ་བར་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་ཉེར་འཇལ་ཚད་མ་ཟུར་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྲོས་པས་ཆོག་གོ །དེས་ན་འདིས་ནི་སྔར་རྒོལ་བས་ཚད་མའི་གྲངས་དང་མཚན་ཉིད་གང་ཞེས་པའི་ལན་ལེགས་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མ་བཞི་དང་དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་སྟེང་ནས་སྒྲ་དོན་ཡང་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་དང་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་གཉིས་སྔ་རྩོམ་དུ་སྣང་ལ། དེ་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་རྩ་འགྲེལ་དང་དེ་ལས་ཀྱང་འཕྱི་བར་ཚིག་གསལ་འདི་

447

རྟོག་བྲལ་དུ་མི་འཐད་པ།

གསུངས་པ་ཡིན་ཞིང༌། བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པར་ཚད་མ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཟུར་ཙམ་བཤད་པས་གོ་ནུས་པར་དགོངས་ནས་འདིར་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཚིག་ཟིན་ལ་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ཡུལ་ནི་ཚད་མའི་གྲངས་བཞིར་བཤད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། བཤད་མ་ཐག་པ་དེ་ལྟར་ཚད་མ་བཞི་ལས་དོན་རྟོགས་པར་འཇོག་ལ། དེ་ཡང་དོན་དམ་པར་མི་འཐད་པས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་གྲུབ་པ་དང༌། ཡང་ན་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་འཐད་པ་མི་རུང་བས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་པའི་སྒོས་དོན་རྟོགས་པར་རྣམ་པར་འཇོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མངོན་གྱུར་དང་ལྐོག་གྱུར་གྱི་ཡུལ་གྱི་འཇལ་ཚུལ་བཤད་པ་མ་ཐག་པ་དེའི་ཕྱིར། འདི་ཉིད་ལས། དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཚད་མ་བཞི་ལས་འཇིག་རྟེན་གྱི་དོན་རྟོགས་པར་རྣམ་པར་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །འདིས་ནི་ཡུལ་ཅི་ཞིག་ཅེས་པའི་ལན་གཙོ་བོར་ཤུགས་ལ་བསྟན་ཏེ། དངོས་སུ་འདིར་མི་འཆད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཞན་གྱི་མངོན་སུམ་འགོག་སྐབས་བཤད་ཟིན་ཅིང༌། མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བའི་སྐབས་སུ་ཡང་ཚད་མ་སོ་སོའི་གཞལ་བྱ་གསལ་བར་བཤད་ཟིན་པས་སོ་སྙམ་དུ་དགོངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་འདིའི་མངོན་ལྐོག་གི་དོན་གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་དང་མཐུན་ནམ་སྙམ་ན་ཤིན་ཏུ་མི་མཐུན་ཏེ། འོག་མས་མངོན་ལྐོག་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་དུ་བསྒྲུབས་པ་ལྟར་བྱས་ན་མངོན་ལྐོག་གི་བཏགས་དོན་བཙལ་བར་འགྲོ་བས་དེ་གཉིས་གང་ཡང་མི་འགྲུབ་པའམ་གང་རུང་ཞིག་མི་རུང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་དོན་བཏགས་དོན་བཙལ་ལུགས་བསམ་ན་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་འདིར་ཡང་ཚད་མའི་གཞལ་ཡུལ་འོག་མ་ལྟར་གྱི་རང་སྤྱི་གཉིས་མི་འདོད་ཅིང་རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཙམ་འདོད་ཀྱང་དེ་གཉིས་ཀས་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་སོ་སོར་མི་འགྱུར་ཏེ། སྤྱི་མཚན་དངོས་གཞལ་བྱེད་པའི་ཡིད་མངོན་རྟོག་པ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། རང་གི་མཚན་ཉིད་དངོས་སུ་གཞལ་བའི་རྗེས་དཔག་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། སྐབས་འདིར་ཡང་མི་རྟག་པ་དང་བདག་མེད་གཉིས་སོགས་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དང་གཟུགས་རུང་སོགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་བཤད་པ་

448

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

དེའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་བདེན་གཉིས་བདེན་བཞི་སོགས་ཡོད་ཀྱང་སྐབས་འདིའི་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་སོ་སོར་འདི་ཞེས་བཞག་ཏུ་ཡོད་དེ། མངོན་ལྐོག་གཉིས་རིམ་བཞིན་འཇོག་པར་མཚན་ཉིད་སྐབས་དུ་མར་ཡང་ཐོན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ཡོད་ན་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་རྟོགས་བྱ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་བམ་ཞེ་ན། ཤིན་ཏུ་མ་ཁྱབ་སྟེ། སྐབས་འདིར་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྗེས་དཔག་གི་དངོས་གཞལ་ལྐོག་གྱུར་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་དུ་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་གྱི་ཤེས་པས་གོ་བར་བྱ་བ་ནི་མ་ཡིན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡང་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། འདི་བརྒྱ་པ་ལས། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་ལྐོག་གྱུར་ལ། །གང་ཞིག་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་འགྱུར་བ། །དེ་ཡིས་སྟོང་པ་ཉིད་བརྟེན་ཏེ། །འདི་ཉིད་ཁོ་ནར་ཡིད་ཆེས་བྱ། །ཞེས་པའི་མངོན་ལྐོག་སོ་སོར་འབྱེད་པའི་འགྲེལ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང༌། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་ཚད་མ་གཉིས་ཀའི་ཡུལ་གྱི་སྐབས་སུ་འདི་དྲངས་པ་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། དེས་ན་འཇིག་རྟེན་པའི་དབང་པོ་དྲུག་པོ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་གང་རུང་གི་དངོས་གཞལ་དེ། མངོན་གྱུར་གྱི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ཕྱིའི་གཟུགས་སོགས་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་ལྟ་བུ། དབང་པོ་དྲུག་གང་རུང་གི་ཡུལ་དང་མངོན་གྱུར་དང་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་དངོས་གཞལ་དོན་གཅིག །ཇི་སྐད་དུ། འཆི་མེད་མཛོད་ལས། མངོན་སུམ་དང་ནི་དབང་པོའི་ཡུལ། ཞེས་དང་འདི་ཉིད་ལས་ཀྱང་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་ནི་ལྐོག་ཏུ་མ་གྱུར་པའི་དོན་གྱིས་རྗོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་དག་ནི་ཤེས་བྱེད་དང་སྒྲ་བཤད་སོགས་སྔར་བྱས་ཟིན་པ་དེ་དག་གོ །འཇིག་རྟེན་པའི་དབང་པོ་དྲུག་པོ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མ་དྲུག་པོ་གང་རུང་གི་དངོས་གཞལ་ལས་འདས་པའམ་གཞན་པའི་དོན་དེ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་མཚན་ཉིད། འདི་དང་དབང་པོ་ལས་འདས་པའི་དོན་དང་རྗེས་དཔག་གི་དངོས་གཞལ་རྣམས་དོན་གཅིག །ཇི་སྐད་དུ་འཆི་མེད་མཛོད་ལས།

449

རྟོག་བྲལ་དུ་མི་འཐད་པ།

ལྐོག་ཏུ་གྱུར་དང་མངོན་སུམ་མིན། །ཞེས་དང་འདི་ཉིད་ལས། དབང་པོ་ལས་འདས་པའི་དོན་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མཚན་གཞི་སྒྲ་མི་རྟག་པ་དང་བདག་མེད་གཉིས་དང་ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལྟ་བུ། དབྱེ་བ་སྒྲ་བཤད་སོགས་དང་ཤེས་བྱེད་བཤད་ཟིན།
དོགས་པ་བཅད་པ་ནི། དེ་ལ་ཚད་མ་ལ་ཞེན་ཆེ་བ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཞི་གྲུབ་ན་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་དངོས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་རང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་དངོས་གཞལ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ན་གཏན་ནས་མ་ཁྱབ། ཁོ་ན་རེ། འོ་ན་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། མ་ཁྱབ་པ་དེའི་ཕྱིར་ན་དེ་བས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་མ་ཁྱབ། ཁོ་རང་ལ་གཞི་གྲུབ་ན་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། གཞི་གྲུབ་ན་རང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་སངས་འཕགས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་འགྲུབ། མ་ཁྱབ་ཟེར་ན། འོ་ན་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་ན་མིག་ཤེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་དགོས་པར་ཐལ། མ་ཁྱབ་པ་དེའི་ཕྱིར། ཡང་ཁྱབ་པ་ཁས། འཁོར་གསུམ་གྱི་ཕྲེང་བ་འོང༌། རྩ་བར་འདོད་ན། རེག་བྱ་དང་སྒྲ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ལ་རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་དང་སྒྲའི་སྐྱེ་མཆེད་མི་འོངས་པ་གྲུབ་མཐའ་བཞི་ཀའི་ལུགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མངོན་པ་གོང་འོག་གིས་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་དབང་ཤེས་སོ་སོའི་ཡུལ་དུ་ཁས་བླངས་ཚུལ་དང་རྣམ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང༌། དབང་པོའི་སེམས་ནི་ངེས་ཕྱིར་དང༌། །ཞེས་དབང་ཤེས་ལྔ་ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པར་བཤད་པ་དང༌། བརྒྱ་པ་ལས་ཀྱང༌། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་འགྱུར་ན་ནི། །གཉིས་ཀ་ཡང་ནི་མིག་ཉིད་ཀྱིས། །འཛིན་པར་ཅི་ཡི་ཕྱིར་མི་འགྱུར། །ཞེས་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དང་རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་གཉིས་ཀ་འཛིན་པར་ཐལ་བ་སོགས་ཤིན་ཏུ་མང་ལ། གཞན་ཡང་གཞི་གྲུབ་ན་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་འདོད་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་རང་གི་མདུན་གྱི་བུམ་པ་མངོན་

450

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

སུམ་དུ་དམིགས་བཞིན་པ་དང་རང་གིས་ཟ་བཞིན་པ་ཡང་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པར་ད་སྨྲོས་ཤིག །ཡང་སངས་འཕགས་ལ་མངོན་གྱུར་ཡིན་ན་མངོན་གྱུར་ཡིན་མི་དགོས་ན། སངས་རྒྱས་སེམས་ཅན་གཉིས་ལས་ཡུལ་འཇོག་པ་ལ་སེམས་ཅན་བརླིང་བར་ཐལ་པའི་སྐྱོན་འོངས་སྙམ་མཁན་དེ་ལ། འོ་ན་གཞི་གྲུབ་ན་ལྐོག་ཏུ་མ་གྱུར་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་སངས་འཕགས་ལ་ལྐོག་ཏུ་མ་གྱུར་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཁས། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ལྐོག་ཏུ་མ་གྱུར་པའི་སྤྱན་མངའ་བ་ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་ལུང་རིགས་སྔར་བཤད་པ་དག་འདིར་ལེན། རྩ་བར་མ་ཁྱབ་ན། ཡུལ་འཇོག་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ལས་སེམས་ཅན་བརླིང་བར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མངོན་སུམ་དུ་ཁྱོད་ལ་འོངས་པ་འདིའོ། །རྩ་བར་འདོད་ན། ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པ་མེད་པར་ཐལ། གཞི་གྲུབ་ན་ལྐོག་ཏུ་མ་གྱུར་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འཁོར་གསུམ་ལ་ལན་ཅི། ཁྱབ་སྟེ། གཞི་གྲུབ་ན་མངོན་གྱུར་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། ཁྱབ་སྟེ། མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲ་ནི་ལྐོག་ཏུ་མ་གྱུར་པའི་དོན་དེ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདིར་ཡུལ་འཇོག་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ལས་སེམས་ཅན་མི་བརླིང་ཡང་འདིར་འཇིག་རྟེན་པའི་མངོན་ལྐོག་འཆད་པའི་སྐབས་ཡིན་པས་དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་བྱང་འཕགས་སོགས་ཀྱིས་གཟིགས་པ་དང་དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གཟིགས་པ་ཁྱེར་འོངས་པ་ནི་མ་སྨྱོས་པ་སུ་ཞིག་སྨྲ་སྟེ། དཔེར་ན་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དོན་དམ་འཆད་སྐབས་འཇིག་རྟེན་པས་འདི་ལྟར་མཐོང་གི་དེ་ལྟར་མི་མཐོང་ངོ་སྙམ་དུ་འཆད་མི་རིགས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་འཇིག་རྟེན་པའི་མཐོང་བ་ཚད་མར་མ་བྱས་པར་འཆད་ཐབས་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཀླ་ཀློ་ལ་རང་གི་སྐད་ལས་འཇིག་རྟེན་པའི་སྐད་གཞན་གྱིས་བཟུང་མི་ཐུབ་པ་བཞིན་ནོ། །བརྒྱ་པ་ལས། ཇི་ལྟར་ཀླ་ཀློ་སྐད་གཞན་གྱིས། །གཟུང་བར་མི་ནུས་དེ་བཞིན་དུ། །འཇིག་རྟེན་པ་ཡིས་མ་གཏོགས་པར། །འཇིག་རྟེན་གཟུང་བར་ནུས་མ་ཡིན། །ཞེས་པ་རྩ་འགྲེལ་དང༌། བརྒྱ་པ་ལས། གཅིག་ཡོད་གཅིག་མེད་ཅེས་བྱའང༌། །དེ་ཉིད་མ་

451

རྟོག་བྲལ་དུ་མི་འཐད་པ།

ཡིན་འཇིག་རྟེན་པའང་མིན། །ཞེས་དང༌། དེའི་འགྲེལ་པར། གང་གི་ཚེ་འཇིག་རྟེན་པའི་དངོས་པོར་འདོད་པ་དེའི་ཚེ་ཕྱི་དང་ནང་གི་དོན་གྱི་དབྱེ་བས་ཕུང་པོ་ལྔ་ཆར་ཡང་འཇིག་རྟེན་པའི་རྟོགས་པ་ཚད་མར་ཁས་བླངས་པར་བྱ་ལ་གང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཟིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཕུང་པོ་ལྔ་ཆར་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་དང༌། འཇུག་འགྲེལ་དང་ཚིག་གསལ་དུ་འཕགས་པས་གཟིགས་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་མི་འཇོག་པར་གསུངས་པ་སོགས་དུ་མ་དང༌། རྗེ་བླ་མ་ལ་འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་ཞལ་གདམས་གནང་བ་བཞིན་གཞུང་དེའི་བསྟན་བྱའི་གཙོ་ཕལ་དང་ཆེད་དུ་བྱ་བ་དང་དངོས་ཤུགས་ཀྱི་དོན་དང་སྐབས་སྟོབས་དང་གཞུང་གོང་འོག་གི་འབྲེལ་ཀུན་ལ་བསམ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །
བཞི་པ་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་འགྲུབ་ཚུལ་ནི། གཞལ་བྱ་ཡོད་ན་ཚད་མ་དང་ཚད་མ་ཡོད་ན་དེའི་གཞལ་བྱ་ཡོད་པར་འཇོག་པ་ལྟ་བུའི་ཕན་ཚུན་ལྟོས་གྲུབ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་གཞལ་བྱ་གྲུབ་པ་ཙམ་གྱིས་དེ་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ཡོད་པར་མི་འཇོག་པར་ཚད་མ་འཇལ་བྱེད་རང་ངེས་དང་གཞན་ངེས་གང་བཙལ་ནའང་མི་འགྲུབ་པ་གང་ཞིག །དཔྱད་ནས་གཞལ་བྱ་འཇལ་བྱེད་སྔ་ཕྱིར་ལྟོས་གྲུབ་ཀྱང་མི་སྲིད་ལ། དེས་ན་ལྟོས་གྲུབ་དང་དེ་ཡང་ཕན་ཚུན་དུས་མཉམ་ལྟོས་གྲུབ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྩོད་ཟློག་ལས་གལ་ཏེ་རང་ལས་ཚད་མ་གྲུབ། །སོགས་དང༌། གལ་ཏེ་ཚད་མ་གཞན་རྣམས་ཀྱིས། །འགྲུབ་བོ་སྙམ་ན་ཐུག་པ་མེད། །སོགས་ཀྱིས་ཁེགས་པར་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཚད་མའི་སྔ་རོལ་ཏུ་གཞལ་བྱ་གྲུབ་ན་དེ་ཚད་མ་ལའང་མི་ལྟོས་ཤིང་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། གཞལ་བྱའི་སྔ་རོལ་ནས་ཚད་མ་གྲུབ་ནའང་དེ་གཞལ་བྱ་ལ་མི་ལྟོས་ཤིང་ཚད་མ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྩོད་ཟློག་ལས། གལ་ཏེ་ཡོད་ན་གཞལ་བྱ་ལས། །ལྟོས་ནས་ཚད་མ་གྲུབ་པ་ཡིན། །ཚད་མ་རྣམས་ལ་མ་ལྟོས་པར། །གཞལ་བར་བྱ་བ་འགྲུབ་པར་འགྱུར། །གལ་ཏེ་ཚད་མ་རྣམས་ལ་

452

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

ནི། །མ་ལྟོས་པར་ཡང་གཞལ་བྱ་འགྲུབ། །གང་ཕྱིར་དེ་དག་དེ་གྲུབ་ན། །ཁྱོད་ཀྱི་ཚད་མ་གྲུབ་པས་ཅི། །ཅི་སྟེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཚད་མ་རྣམས། །གཞལ་བྱ་རྣམས་ལ་ལྟོས་ནས་འགྲུབ། །དེ་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱི་ཚད་མ་དང༌། །གཞལ་བྱ་ངེས་པར་བཟློག་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཕན་ཚུན་ལྟོས་གྲུབ་ལ་གཞལ་བྱ་དང་ཚད་མ་ཁོ་ནར་མ་ཟད་རྒྱུ་འབྲས་དང་རིང་ཐུང་དང་ཕར་རི་ཚུར་རི་དང་སྤང་གཉེན་སོགས་ཐམས་ཅད་རུང་ལ། དེ་ལྟར་ལྟོས་གྲུབ་ཡིན་པས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས་ཤིང་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྩོད་ཟློག་ལས། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཚད་གྲུབ་ལས། །གཞལ་བར་བྱ་བ་འགྲུབ་འགྱུར་ལ། །གཞལ་བྱ་འགྲུབ་པས་ཚད་སྒྲུབ་ན། །ཁྱོད་ཀྱི་གཉིས་ཀའང་འགྲུབ་མི་འགྱུར། །ཞེས་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་གཉིས་ཀ་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་དང་འཇུག་པ་ལས་ཀྱང༌། ཕན་ཚུན་དོན་ལ་བརྟེན་པའི་གྲུབ་པ་ནི། །གྲུབ་ཡིན་ཉིད་ཅེས་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས། །ཞེས་དང༌། རང་འགྲེལ་ལས། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡོད་ན་ནི་དེའི་ནུས་པ་ཡིན་ལ་དེ་ལས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དེ་ལྟར་ཕན་ཚུན་གྱི་དོན་ལ་བརྟེན་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་འགྱུར་མོད་ཀྱི་ཞེ་ན། རྣམ་པར་ཤེས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་རོ། །དཔེར་ན་རིང་པོ་ཡོད་ན་ཐུང་ངུར་འགྱུར་ལ་ཐུང་ངུ་ཡོད་ན་རིང་པོར་འགྱུར་ཞིང་ཕ་རོལ་ཡོད་ན་ཚུར་རོལ་ཏུ་འགྱུར་ལ་ཚུར་རོལ་ཡོད་ན་ཕ་རོལ་ཏུ་འགྱུར་བ་ལྟར་བརྟགས་ཀྱིས་དེ་དག་ལ་གྲུབ་པ་རང་བཞིན་པ་མེད་དོ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དམ་པའི་གསུང་ཚུལ་དང་བཅས་པ་བཤད་ཅིང༌། ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་དག་དཔེར་ན་རིང་པོ་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གསུམ་ཡན་ཆད་འཕྲེང་སྒྲིག་ཡིན་ལ་ཐུང་ངུ་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཉིས་མཐུད་པ་ཡིན་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་རིང་ཐུང་ཚད་ཐུབ་དང་དཔྱད་ནས་སྨྲས་པ་དེ་ལས་ཁྱད་པར་ཕྱེ་ན་འདིར་ལྟོས་ནས་འཇོག་གོ །འདི་ཉིད་ལས་ཀྱང༌། དེ་དག་ཀྱང་ཕན་ཚུན་ལྟོས་ནས་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཚད་མ་དག་ཡོད་ན་གཞལ་བྱའི་དོན་དག་ཏུ་འགྱུར་ལ། གཞལ་བྱའི་དོན་དག་ཡོད་ན་ཚད་མ་དག་ཏུ་འགྱུར་གྱི་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་གཉིས་ངོ་

453

རྟོག་བྲལ་དུ་མི་འཐད་པ།

བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོ། །དེས་ན་བདེན་གཉིས་གང་གཞལ་བའི་ཚད་མ་ཡིན་ཀྱང་དེའི་གཞལ་བྱ་འཇལ་བའི་སྐབས་རང་གིས་རང་རྟོགས་པའམ་གཞན་ཞིག་གིས་རྟོགས་པ་གང་རུང་ཁས་མ་བླངས་ན་ཡང་ཚད་མ་དེ་ཡོད་པར་འཇོག་ནུས་ཏེ། དེའི་ཚེ་ཡུལ་དེ་དེའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེའི་ཚེ་དེའི་ཡུལ་དེ་གཞལ་སྟོབས་ཀྱིས་ཡུལ་དེ་གཞལ་བའི་ཚད་མ་ཡིན་པར་ཚད་མ་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རྗེས་དེ་མ་ཐག་གཞལ་ལོ་སྙམ་པའི་ངེས་ཤེས་འདྲེན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བྱི་བས་དུག་དྲན་པ་བཞིན་ནོ། །འདི་ཉིད་ལས། གཞལ་བྱའི་རྣམ་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཙམ་གྱིས་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོད་པར་རྙེད་པའི་ཚད་མ་དག་གིས་རང་གི་ངོ་བོར་རྣམ་པར་འཇོག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་དང༌། རྣམ་བཤད་ལས་ཀྱང༌། ཚད་མ་འགྲུབ་པ་ལ་གཞལ་བྱ་གྲུབ་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར་ཚད་མ་རང་ལས་ཚད་མ་འགྲུབ་པ་གཞན་དག་འདོད་པ་ལྟར་ཡིན་ན་གཞལ་བྱ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཚད་མ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོགས་དང༌། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེའི་ཚེ་ཡུལ་ཅན་རང་གིས་རང་མ་མྱོང་བ་ནི་རྨུག་པའི་ཚེ་དུག་མ་མྱོང་བ་དང་འདྲ། ཞེས་པ་ནས། དེ་ལ་ཡུལ་དྲན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡུལ་ཅན་ཡང་དྲན་པས་ཡུལ་ཅན་དྲན་པ་ཟུར་བ་མི་དགོས་པ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྐབས་འདིར་ཡང་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་གིས་རང་རྟོགས་པར་འདོད་པ་ནི་དངོས་པོ་ལ་སྤྱོད་ན་མཚན་མ་ལ་སྤྱོད་པར་གསུངས་པ་དང་སེམས་རང་གིས་རང་མི་རིག་པར་བཤད་པ་སོགས་ལུང་རིགས་མཐའ་དག་དང་འགལ་ཞིང་ཚད་གཞལ་གཉིས་མིང་ཙམ་གྱིས་མ་བཞག་པར་བཏགས་དོན་དཔྱད་པའི་དངོས་སྨྲའི་སྒྱུ་མས་རྨོངས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་གྱིས། དེས་ན་ཟབ་མོ་རྟེན་འབྱུང་གི་ལྟོས་གྲུབ་ཀྱིས་སྒོས་འཇིག་རྟེན་པའི་མཐོང་བ་དང་མི་འགལ་བར་ཐ་སྙད་ཅི་འདོད་པ་ལྟར་སྤྲོས་ནས་བཞག་ཆོག་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ཉིད་ལས། དེའི་ཕྱིར་མཐོང་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འཇིག་རྟེན་པ་ཉིད་ཡིན་ལ་རག་སྟེ་སྤྲོས་པས་ཆོག་གོ །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དཀའ་གནས་ཀྱི་མཐའ་དཔྱད་པ་ནི་དབུ་མའི་མཐའ་དཔྱོད་དུ་འཆད་

454

ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད།

པར་འགྱུར་བས་དེར་ལྟོས་ཤིག །
སྨྲས་པ།

རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་དབུས་ན་ལེགས་སྨོན་དང༌། །
ཐུགས་རྗེའི་སྟོབས་ཀྱིས་གསང་གསུམ་ཆེར་འཕགས་པ། །
རྒྱུ་སྐར་དབུས་ཀྱི་ཟླ་བ་རྒྱས་འདྲ་བའི། །
མཁྱེན་གཏེར་རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་སྙིང་དབུས་བཞུགས། །
འཕགས་ཡུལ་བསྟན་པའི་ཉིན་བྱེད་ཤིང་རྟ་ཆེ། །ཀླུ་སྒྲུབ་ལུགས་བཟང་ཀུན་དའི་གཉེན་གཅིག་པུ། །ས་བཅུའི་དབང་ཕྱུག་ཟླ་བའི་གཞུང་བཞིན་དུ། །དངོས་སྨྲས་མ་བསླད་བདུད་རྩིའི་འོད་འདིར་ཤར། །བསླབ་པ་གསུམ་གྱིས་སྒོ་གསུམ་རབ་ཏུ་དུལ། །བླ་མ་ལྷར་བཅས་སྙིང་ལ་རྟག་བསྙེན་ཅིང༌། །ལྕེ་རྩེ་དབྱངས་ཅན་བྱེ་བས་རོལ་བ་འགར། །ལེགས་བཤད་འཁྲུལ་མེད་རྒྱ་མཚོའི་རླབས་བཞིན་འབྱུང༌། །དང་པོར་མཁས་མང་བསྟེན་ནས་ཐོས་བསམ་བྱས། །བར་དུ་བསྒོམས་པས་སྒྲོ་འདོགས་རབ་བཅད་ཅིང༌། །ངེས་ཤེས་རྙེད་ནས་ཐ་མར་སྐལ་ལྡན་ལམ། །བྱས་ཕྱིར་ཡིག་ཧྲུལ་གཞན་དང་ཇི་ལྟར་མཚུངས། །དོན་དམ་བརྗོད་བྲལ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ལ། །ཀུན་རྫོབ་རྫུན་ཡང་སྒྱུ་མ་བཞིན་བཀྲ་བའི། །སྣང་སྟོང་ཟུང་འཇུག་སྒྱུ་མའི་ལོངས་སྤྱོད་ལ། །སྒྱུ་མའི་རྣལ་འབྱོར་མཁན་འདིས་ཅི་ཡང་མྱོངས། །མིང་གི་རི་མོ་ལས་གཞན་ཆོས་མེད་ཀྱང༌། །སྣང་ཙམ་སྒྱུ་མའི་ལེགས་བྱས་གདོང་ལྔ་པས། །རྨོངས་པའི་སྒྱུ་མའི་གླང་པོ་ཕམ་བྱས་ཏེ། །སྒྱུ་འདྲའི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་གྲོང་ཐོབ་པར་ཤོག །སྦྱངས་པའི་ས་འཛིན་མཁའ་ངོས་ལས་ཐོན་པའི། །ལེགས་བཤད་བཅུ་གཉིས་བདག་པོའི་དཀྱིལ་འཁོར་མཆོག །སྐལ་ལྡན་ཡོངས་ཀྱི་ཡིད་མཁའ་མཛེས་བྱས་ཏེ། །རྨོངས་འཇོམས་ཟབ་རྒྱས་པདྨ་འབུམ་བཞད་ཤོག །
ཅེས་ཚིག་གསལ་སྟོང་ཐུན་གྱི་ཚད་མའི་རྣམ་བཤད་ཟབ་རྒྱས་ཀུན་གསལ་ཚད་མའི་འོད་བརྒྱ་འབར་བ་སྐལ་བཟང་སྙིང་གི་

455

རྟོག་བྲལ་དུ་མི་འཐད་པ།
མུན་སེལ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་ཆེན་པོའི་ཞབས་དྲུང་ནས་སྡོམ་གསུམ་སོགས་ཆོས་ཀྱི་བགོ་སྐལ་ཐོབ་ཅིང་འཇམ་དབྱངས་བླ་མ་ཁྲི་རིན་པོ་ཆེ་ཡབ་སྲས་སོགས་བཤེས་གཉེན་དུ་མའི་ཞབས་སེན་སྤྱི་བོར་བསྟེན་ཅིང་སྦྱངས་པས། རང་དང་གཞན་གྱི་གྲུབ་པའི་མཐའ་རྒྱ་མཚོའི་ཕ་རོལ་ཏུ་སོན་ཅིང་ཁྱད་པར་དུ་མདོ་སྔགས་རབ་འབྱམས་ཀྱི་དཀའ་བའི་གནད་གསང་ལ་མི་འཆུགས་པའི་བློ་མིག་ཐོབ་པ་ཤཱཀྱའི་དགེ་སློང་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་རྡོ་རྗེས་མཁའ་འགྲོ་འདུ་གནས་དཔལ་རི་བོ་དགེ་འཕེལ་གྱི་རིར་གར་འདུག་ཐེག་མཆོག་གཏེར་མཛོད་མཁའ་སྤྱོད་གུར་ཁང་བདེ་ལྡན་ཉི་འོད་འཁྱིལ་པར་སྦྱར་བ་འདིས་སྐྱེ་དགུ་མཐའ་དག་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའི་ཟབ་ལམ་དབུ་མ་ལ་སྤྱོད་ཅིང་རྒྱལ་བ་གཉིས་པའི་བསྟན་པ་ཕྱོགས་དུས་ཀུན་ཏུ་རྒྱས་པའི་རྒྱུར་གྱུར་ཅིག །ཤུ་བྷམསྟུ་སརྦ་ཛ་ག་ཏི། །

457

འདུལ་བའི་སྤྱིར་བསྟན།

༄༅། །འདུལ་བའི་སྤྱིར་བསྟན་གྱི་དབུ་ཕྱོགས་
བཞུགས་སོ། །
འདུལ་བའི་སྤྱིར་བསྟན།

བླ་མ་རྗེ་བཙུན་མཁྱེན་པའི་གཏེར་ཆེན་དང༌། །སྨྲ་སྟོན་ལྷ་མོའི་ཞབས་ལ་ཕྱག་བགྱིད་ན། །རྣམ་དཔྱོད་ཉི་མ་བྱེ་བའི་འོད་ཟེར་གྱིས། །སྡེ་བཞིའི་པད་ཚལ་བཞད་པ་ལྡེམ་ལྡེམ་སྩོལ། །འདིར་རྣམ་འབྱེད་བཤད་ཟིན་པས། ཞུ་བའི་སྐབས་སྤྱིར་བསྟན་པ་ལ། རྩ་བར། ཉམས་པ་དང་མ་ཆགས་པ་གཉིས་ལྟུང་བ་ལ་སྦྱོར་ན་ཉེས་བྱས་སོ། །ཞེས་བྱུང༌། འདི་ལ་སྤྱིའི་དོན་དང༌། སོ་སོའི་དོན་གཉིས།
དང་པོ་ལ། གོ་རིམ་གྱི་དང༌། ལུང་ལས་གསུངས་པ་བསྡུས་ཚུལ་དང༌། སྤྱིར་བསྟན་གྱི་དགོས་པ་དང༌། རྫོགས་པའི་དོན་བསྡུ་བ་བཞི། དང་པོ་གོ་རིམ་རྣམ་འབྱེད་གཉིས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འཆད་རིགས་ཏེ། ལུང་ལས་ཀྱང་ལྟུང་བའི་མཚན་ཉིད་གཉིས་གསུངས་པའི་རྣམ་འབྱེད་ཀྱིས་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་བསྟན། ཞུ་བས་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང༌། རྣམ་འབྱེད་བཤད་བྱ་དང་འདི་འཆད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟུར་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཊཱིཀྐ་ལས། ཉེ་བར་འཁོར་གྱིས་ཞུ་བ་ལས་ལྟུང་བའི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པ་གཉིས་གསུངས་ཏེ། ཕམ་པར་གྱུར་པ་ལ་སོགས་པ་དག་ལ་སོ་སོར་ངེས་པ་དང་སྤྱིར་བསྟན་པའོ། །དེ་ལ་སོ་སོར་ངེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་དག་ཉིད་དང་གཅིག་ཆར་རྣམ་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །སྤྱིར་བསྟན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་འདི་མན་ཆད་དུ་བཤད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟུར་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཊཱིཀྐ་ལས། དེ་ནི་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཤན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་བསྟན་པའི་འོག་ཏུ་སྤྱིར་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་བཀོད་དེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

458

འདུལ་བའི་སྤྱིར་བསྟན་གྱི་དབུ་ཕྱོགས།

གཉིས་པ་ནི། ལུང་ལས་སྤྱིར་བསྟན་ཞེས་ལེའུ་ཟུར་དུ་མ་བསྟན་ཀྱང་རང་བཟོའི་སྐྱོན་མེད་དེ། སྤྱིར་བསྟན་གྱི་མདོ་ཐུན་མོང་བ་དྲུག་ཅུ་རྩ་ལྔ་ཡོད་པའི་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་མདོ་ཚན་གསུམ་དང༌། འདུལ་བྱེད་ཀྱི་མདོ་གཅིག་ཡོད། ལྷག་མ་རེ་གཅིག་པོ་ཐམས་ཅད་ཞུ་བ་ལས་གསུངས་པ་དང་ཐམས་ཅད་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འདུལ་བ་མདོར་བསྡུས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྩ་བར། རྫས་བཀག་པ་བས་བཟང་པོ་ལ་ཡང་དེ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །འདྲ་བ་ལ་ཡང་ངོ༌། །ཞེས་པའི་མདོ་གཉིས་དང༌། མི་ལ་དུད་འགྲོ་ཡང་ངོ་ཞེས་པའི་མདོ་གསུམ་རྣམ་འབྱེད་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་འབྱེད་ལས། ཆ་གཉིས་བསྲེ་བའི་སྐབས་སུ་བལ་ནག་པོ་མོད་པ་དང་རིན་ཆུང་ལ། དཀར་པོ་དང་འཁོབ་བལ་དཀོན་པ་དང་རིན་ཆེར་གྱུར་ན་ལྟུང་བ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མདོ་སྔ་མ་གཉིས་དང༌། ལྷག་མའི་རེག་པ་དང༌། འཁྲིག་ཚིག་བསྙེན་བཀུར་བསྔགས་པའི་སྐབས་སུ་དུད་འགྲོ་མོ་ལ་ཉེས་བྱས་སུ་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མདོ་གསུམ་པ་བྱས་པའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འདུལ་བྱེད་ལ་བརྟེན་ནས། རྩ་བར། རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་ཆོས་ཅན་ཉིད་མིན་པ་ནི་རེག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཁྲིག་ཚིག་སྨྲ་བའི་སྐབས་ཀྱི་འདུལ་བྱེད་ལས་ཀྱང༌། རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་ཆོས་ཅན་མོ་ཡིན་པ་ལ་སྨྲས་ན་སྦོམ་པོའོ། །རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་ཆོས་ཅན་མོ་མ་ཡིན་པ་ལ་སྨྲས་ན་དགེ་འདུན་ལྷག་མའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་རུང་མཐུན་སྦྱར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཊཱིཀྐ་དང་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། དེར་མ་ཟད་མགོ་མཇུག་གི་རུང་མཐུན་སྦྱར་བ་ཐམས་ཅད་ཕྲན་ཚེགས་ཀྱི་འདུལ་བ་མདོར་བསྡུས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ནི་སྤྱིར་བསྟན་ལ་དགོས་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། རུང་མཐུན་རྟོགས་པ་དང༌། ཚིག་ཚོགས་ཉུང་བ་དང༌། དེ་གཉིས་ཀ་ཚང་བའི་དགོས་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། འདུལ་བྱེད་ལས་འཁྲིག་ཚིག་ཁོ་ནར་དངོས་སུ་གསུངས་པ་དེ། རྩ་བར། རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་ཆོས་ཅན་ཉིད་མ་ཡིན་

459

འདུལ་བའི་སྤྱིར་བསྟན།

པ་སོགས་ཀྱིས་བསྙེན་བཀུར་བསྔགས་པ་སོགས་ལའང་རུང་མཐུན་སྦྱར་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། ལུང་ལས། རྫུན་སྨྲ་བའི་ཕམ་པ་སོགས་མཐར་ཐུག་གི་དོན་གོ་བ་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་པ་སུམ་ཅུ་པོ་ཐམས་ཅད་རེ་རེ་ནས་སྦྱར་ནས་གསུངས་ཀྱང་འདིར། རྩ་བར། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ལ་ནི་དོན་གོ་བའོ། །ཞེས་ཚིག་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་མདོ་ཕལ་ཆེར་ལ་དགོས་པ་དེ་གཉིས་ཀ་ཡོད་དེ། དགེ་སློང་མའི་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཞུ་བས་སོ་སོར་བཤགས་པ་ཡན་ཆད་ལྟུང་བ་སྡེ་བཞི་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་སུ་རྫུན་སྨྲ་བའི་ཕམ་པ་སོགས་བཅུ་ཚན་གཉིས་མ་གཏོགས་པ་ལ་བསླབ་ཚིག་གཅིག་པ་ཡན་ལག་ཏུ་དགོས་པར་རེ་རེ་ནས་གསུངས་ཀྱང་འདིར། རྩ་བར། ཚིག་སྔ་མར་སྦྱོར་བ་བྱས་པ་ལ་ཡང་ངོ༌། །ཞེས་ཚིག་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
བཞི་བ་སྤྱིར་བསྟན་གྱི་དོན་བསྡུས་ན་གསུམ་དུ་འགྱུར་ཏེ། སྒྲ་དོན་དང༌། ཡན་ལག་གི་རྣམ་བཞག་དང༌། ལྟུང་བ་སྐྱེ་ཚུལ་གྱི་རྣམ་བཞག་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་བཤད་པ་ལ་ཡང་གསུམ་ཡོད་དེ། མཐའ་དག་ལ་སྤྱིར་བསྟན་པས་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང༌། ཕལ་ཆེར་ལ་སྤྱིར་བསྟན་པས་སྤྱིར་བསྟན་པ་དང༌། སྤྱིར་བསྟན་གྱི་ཞར་ལ་བྱུང་བའི་སྤྱིར་བསྟན་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ནི། མདོ་དང་པོ་ལྟ་བུ་སྟེ། སྡོམ་གྱིས་ལྟུང་བ་སྡེ་ལྔ་མཐའ་དག་ལ་སྤྱིར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བསླབ་པ་བྱིན་པ་ནི་འདྲ་བ་ཉིད་དོ་ཞེས་ལས་ཀྱི་གནས་ནས་མ་སྨྲས་པར་འགྲོ་བའི་ལྟུང་བྱེད་དང༌། དགྲ་བཅོམ་བདེན་སྨྲའི་ལྟུང་བྱེད་ལྟ་བུ་མ་གཏོགས་པའི་སྡེ་ཕལ་ཆེར་ལ་འདྲ་བ་སྤྱིར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཡོད་དེ། རྩ་བར། མགུ་བ་སྤྱད་པ་ནི་དོན་མེད་པ་ཉིད་དོ། །རེག་པ་བྱ་བ་ཉིད་ནི་མ་ཉམས་པའོ། །ག་ག་ཚིལ་བྱེད་པ་ལ་ཡང་ངོ༌། །སེན་མོ་དང་སོ་དང་ཤ་མེད་པའི་རུས་པ་དང་སྤུ་དག་ནི་གཞན་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དོ། །ཡང་དག་པར་ལེན་པ་ལ་ནི་དེར་མ་ཟད་དོ། །དེ་ནི་སྣོད་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་མདོ་དྲུག་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་མདོ་ཚན་དྲུག་ཅུ་སོ་སོར་བཤད་པ་ལ་རྟེན་སོགས་ལྔར་བཤད་པ་དང༌། ཚན་ཚན་

460

འདུལ་བའི་སྤྱིར་བསྟན་གྱི་དབུ་ཕྱོགས།

གྱི་ཡན་ལག་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། གང་གི་རྟེན་རྒྱུད་དང༌། གང་ལ་སྤྱད་པའི་ཡུལ་དང༌། ཡན་ལག་གི་ལྟུང་བ་ཐ་དད་དུ་སྐྱེད་ཚུལ་ཞར་བྱུང་དང་བཅས་པ་དང༌། བསམ་པའི་ཡན་ལག་ཞར་བྱུང་དང་བཅས་པ། ཡན་ལག་སེལ་བ་ལྔ། དང་པོ་ལ་རྟེན་དེའི་བསླབ་པའི་ཡན་ལག་གི་ཁྱད་པར་དང༌། བསམ་པའི་ཡན་ལག་སེལ་བ་དང་བཅས་པ་དང༌། བསླབ་ཚིགས་གི་ཡན་ལག་ཞར་བྱུང་དང་བཅས་པ་དང༌། མཚན་གྱི་ཡན་ལག་ཞར་བྱུང་དང་བཅས་པ་བཞི་ལས།
དང་པོ་ནི། སྡེ་ལྔའི་དངོས་གཞི་བསྐྱེད་པ་ལ་སོ་ཐར་རིས་བརྒྱད་ཀྱི་དགེ་སློང་ཕ་མ་གང་རུང་གི་སྡོམ་པ་སྐྱེས་ལ་མ་ཉམས་པ་གཉིས་དགོས་ཏེ། སྡོམ་པ་བླངས་ཀྱང་མ་ཆགས་པའམ། ཆགས་ཀྱང་རྩ་ལྟུང་འཆབ་བཅས་ཀྱིས་ཉམས་པ་ལྟུང་བ་སྡེ་ལྔའི་རྒྱུ་ལ་སྤྱད་ཀྱང་ཉེས་བྱས་ཙམ་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རྩ་བར། ཉམས་པ་དང་མ་ཆགས་པ་གཉིས་ལྟུང་བ་ལ་སྦྱར་ན་ཉེས་བྱས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཉམས་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་བདུན་ཡོད་དེ། གང་ཉམས་པ། གང་ལས་ཉམས་པ། ཇི་ལྟར་དུ་ཉམས་པ། སྡེ་ལྔར་སྤྱད་ན་ཅིར་འགྱུར་དང༌། དགག་སྒྲུབ་གང་གི་དོན་དང༌། ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ཁུངས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ་རྩ་ལྟུང་ལ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པའི་དགེ་སློང་རྣམ་དག་གི་དངོས་པོ་དེ་ཉམས་པའི་ཕྱིར། ཊཱིཀྐ་ལས། ཉམས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕམ་པར་གྱུར་པ་སྟེ། ཞེས་དང༌། ཕྲན་ཚེགས་འགྲེལ་པ་ལས། ཕས་ཕམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྟུང་བའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་མིང་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་གང་ཟག་ལ་ཡང་ཕམ་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་རྣམ་དག་གི་དགོས་པ་དྲུག་སྒྲུབ་ནུས་ལས་ཉམས་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། དགེ་སློང་གི་དངོས་པོ་ཡོངས་སུ་དག་པ་ལས། ཞེས་སོ། །གསུམ་པ་ཡོད་དེ། གང་གིས་ཉམས་ན་ཐུན་མོང་བའི་ཕམ་པ་འཆབ་བཅས་ཀྱིས་ཉམས་པའམ་ཕམ་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཊཱིཀྐ་ལས། དེའི་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཕམ་པར་བྱས་པ་ནི། ཞེས་དང༌། བམ་ལྔ་ལས་ཀྱང༌། ཕམ་པར་གྱུར་པའི་དངོས་གཞི་ཕྱིར་བཅོས་པ་ལ་ཡང༌། ནས། དེ་ལྟར་མཐོལ་

461

འདུལ་བའི་སྤྱིར་བསྟན།

ཞིང་བཤགས་པ་ནི་བསླབ་པ་སྦྱིན་པའི་ཆོ་གས་དངོས་གཞིའི་ལྟུང་བས་ལྟུང་བར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ཡོད་དེ། ཕམ་པ་འཆབ་བཅས་ཀྱིས་དེ་སླར་གསོ་མི་རུང་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཉམས་པའི་ཕྱིར། ཊཱིཀྐ་ལས། ཕྱིར་བཅོས་སུ་མི་རུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཉམས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཕམ་པར་བྱས་པ་ནི་ཚེ་དེ་ལ་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་སྤོང་མི་སྲིད་པས། དེས་ན་ཕམ་པར་གྱུར་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདི་ནི་སྐབས་འདིའི་དངོས་བསྟན་དང་འཆབ་བཅས་ཡིན་གྱི་ཕམ་པ་བྱུང་ཚད་ཀུན་མིན་ཏེ། འཆབ་མེད་བསླབ་སྦྱིན་དང་སྦྱར་ཞིང་དེ་སྡེ་ལྔ་ལ་རྣམ་དག་འདྲ་བར་ཟུར་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། འདི་ལྟར་ཞིབ་ཆ་མ་ཤེས་ཤིང་མ་བཤད་པ་དག་གིས་འགལ་བའི་ཁུར་བོ་གླང་ཆེན་གྱི་ཁལ་ལྟ་བུ་ལོངས་ཤིག །ལྔ་པ་ཡོད་དེ། འཆབ་བཅས་པའི་རྒྱུད་ལ་སྡོམ་པ་ཡོད་ཀྱང་སྡེ་ལྔའི་རྒྱུར་སྤྱད་པས་མེད་པ་དང་འདྲ་བར་ཉེས་བྱས་ཙམ་ལས་མི་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། ཊཱིཀྐ་ལས། དགེ་སློང་ཕམ་པར་གྱུར་པ་ལ་ནི་སྡོམ་པ་ཡོད་དུ་ཟིན་ཀྱང་དེ་ལྟ་མོད་ཀྱིས་དགོས་པ་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་དང༌། བམ་ལྔ་ལས་ཀྱང༌། འདི་ནི་སྡོམ་པ་ཉམས་ཆུང་བ་ལ་བྱའི་སྡོམ་པ་གཏན་མེད་པ་མིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདི་གཉིས་བྱེ་སྨྲའི་ལུགས་སོ། །དྲུག་པ་དགག་སྒྲུབ་གང་ཡིན་ཡོད་དེ། དགག་པའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདིའི་ཉམས་པའི་སྒྲ་ནི་མེད་མ་སྨྲས་པས་རྒྱུད་ལ་སྡོམ་པ་ཡོད་ལ། དེ་ལྟ་ན་སྡེ་ལྔའི་རྒྱུ་ལ་སྤྱད་ན་རྫོགས་པར་སྐྱེའམ་སྙམ་པའི་ལོག་རྟོག་དགག་ཆེད་དུ་ཉེས་བྱས་ཙམ་ལས་ཕམ་སོགས་མི་བསྐྱེད་པར་བཤད་པའི་དགག་ཚིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཉེས་བྱས་བསྐྱེད་པ་ཡང་ཁས་བླང་གི་དབང་གིས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཊཱིཀྐ་ལས། ཉམས་པ་ནི་དགག་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ཉམས་པ་ནི་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་ཙམ་ཡིན་པས། བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་ཅན་གྱི་དགེ་སློང་དང་དགེ་སློང་མ་ཉིད་ནི། བསླབ་པ་དག་ལ་ཡན་ལག་ཡིན་པས། དེས་ན་ཉམས་པས་ལྟུང་བ་ལ་སྦྱར་བའི་དུས་ན་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཕམ་པར་འགྱུར་བ་དང༌། དགེ་འདུན་ལྷག་མ་ལ་སོགས་པ་དག་ཏུ་འགྱུར་བར་

462

འདུལ་བའི་སྤྱིར་བསྟན་གྱི་དབུ་ཕྱོགས།

ཐལ་བ་དགག་པའི་ཕྱིར་ཉེས་བྱས་ཙམ་དུ་བསྟན་ནས་དེ་འགོག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བདུན་པ་དེའི་ཤེས་བྱེད་ཡོད་དེ། ཊཱིཀྐ་ལས་ལུང་ཞུ་བ་ཁུངས་སུ་དྲངས་པ་ལས། སྔར་ལྟུང་བ་བྱུང་བ་དང༌། རྐུ་ཐབས་སུ་གནས་པ་དང༌། བསླབ་པ་འཁྲུགས་པ་དང་མ་ནིང་དང༌། དགེ་སློང་མ་སུན་ཕྱུང་བས་ཉམས་པར་བྱས་པ་ནི་ཉེས་བྱས་སུ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞུ་བ་ལས་ཀྱང༌། དགེ་སློང་གིས་མི་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་བགྱིས་ཀྱང་ཕམ་པའི་ལྟུང་བར་མི་འགྱུར་བ་མཆིས་སམ། ཡོད་དེ། སྔོན་ལྟུང་བ་བྱུང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བསྙེན་རྫོགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་བླངས་ཀྱང་མ་སྐྱེས་པའི་ཚུལ་སྔར་བཤད་ཟིན་ཅིང་ཅིར་འགྱུར་སོགས་ཡོད་དེ། དེ་སྡེ་ལྔའི་རྒྱུར་སྤྱད་ན་ཉེས་བྱས་ཙམ་བསྐྱེད། དགག་སྒྲུབ་གང་ཡིན་ན་སྒྲུབ་པའི་དོན་ཅན་དང༌། དེའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལ་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་མེད་ཀྱང་བར་མའི་ཁས་བླངས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡོད་དེ། འདིའི་མ་ཆགས་པའི་སྒྲ་དགག་སྒྲ་ཡོད་ཀྱང་སྒྲུབ་པ་གཙོ་ཆེ་བའི་དོན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཤེས་བྱེད་ཡོད་དེ། ཞུ་བས་རྐུ་ཐབས་སུ་གནས་པ་ལ་ཉེས་བྱས་སུ་བཤད་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྡེ་ལྔ་རྫོགས་པར་བསྐྱེད་པའི་རྟེན་བསྙེན་རྫོགས་གཅིག་དགོས་ཏེ། བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པའི་རབ་བྱུང་གིས་སྡེ་ལྔའི་རྒྱུ་ལ་སྤྱད་ཀྱང་ཁས་བླངས་ལས་འདས་པའི་ཉེས་བྱས་སམ། ཡིད་ཀྱིས་བསྡམས་བྱའི་ཉེས་བྱས་གང་རུང་ལས་མི་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩ་བར། བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་ཤིང་རབ་ཏུ་བྱུང་བས་བླངས་པ་ལས་འདས་པ་ལ་ཡང་ངོ༌། །དེའི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་ནི་ཡིད་ཀྱིའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པའི་རབ་བྱུང་གསུམ་གྱི་ལྟུང་བ་ཅིར་འགྱུར་ལ།
སྤྱིའི་དོན་དང༌། འཁྲུལ་བ་སྤོངས་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ། བླངས་འདས་དང་། ཕྱོགས་མཐུན་དང༌། ལྟུང་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་གསུམ། དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། བསྡུ་བ། གྲངས་ངེས། གོ་རིམ། སྒྲ་དོན། ཅིར་འགྱུར་བདུན། དང་པོ་ལ། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ནི་བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་ཤིང་རབ་

463

འདུལ་བའི་སྤྱིར་བསྟན།

ཏུ་བྱུང་བས་རང་གི་བསླབ་པའི་གཞི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལས་འདས་པའམ། དེ་མཐུན་ཅི་རིགས་ཀྱི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་སྟེ། རབ་ཏུ་བྱུང་ལ་བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པའི་ལྟུང་བའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན་བླངས་འདས་ཀྱི་དེ། ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་དེ་གཉིས་ཡོད། བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་ཤིང་རབ་ཏུ་བྱུང་བས་རང་གི་བསླབ་པ་དེའི་ཁས་བླངས་ལས་འདས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་དེ། བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པའི་རབ་བྱུང་གི་བླངས་འདས་ཀྱི་ལྟུང་བའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཊཱིཀྐ་ལས་བླངས་པ་སྟེ་དེ་ལས་འདས་ཤིང་དྲལ་ན་དེ་ལ་ཉེས་བྱས་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་སོ། །དེ་ལ་རྩ་བའི་སྒོས་དབྱེ་ན་ཉེར་ལྔ་དང་བཅུ་གསུམ་དང་གསུམ་ཡང་ཡོད་དེ། དགེ་སློབ་མ་ལ་ཉེར་ལྔ། དགེ་ཚུལ་ཕ་མ་ལ་བཅུ་གསུམ་དང༌། བར་མ་རབ་བྱུང་ལ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ། དགེ་སློབ་མ་ལ་དགེ་ཚུལ་ཕ་མ་དང་ཐུན་མོང་གི་བཅུ་གསུམ་དང༌། དེའི་སྟེང་དུ་རྩ་བའི་ཆོས་དྲུག་རྗེས་མཐུན་གྱི་ཆོས་དྲུག་སྟེ་བཅུ་གཉིས་དང་ཉེར་ལྔ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱེ་བྲག་བཤད་པ་ལས། མདོར་གཏོགས་པ་ནི་མ་གཏོགས་པ། ཞེས་དང༌། དེའི་ཊཱིཀྐ་ལས་ཀྱང༌། བསླབ་པའི་གཞི་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་མདོར་གཏོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགེ་སློབ་མའི་བསླབ་པའི་གཞི་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་སོ་སོ་ཐར་པའི་མདོར་གཏོགས་པ་སྲོག་གཅོད་སྤངས་པ་ལ་སོགས་པ་བཅུ་དང་ཆོས་དྲུག་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཆོས་དྲུག་པོ་དག་གོ །ཞེས་དང༌། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། དགེ་སློབ་མའི་བཤགས་བྱའི་ཉེས་བྱས་བསྡུ་ན་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དགེ་ཚུལ་ཕ་མ་ལ་སློབ་དཔོན་ལས་ཁས་བླངས་པ་བཅུ་དང༌། མཁན་པོ་ལས་ཁས་བླངས་པ་གསུམ་སྟེ་བཅུ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཀཱ་རི་ཀའི་འགྲེལ་ཆེན་བློ་གྲོས་སྦས་པས་མཛད་པའི་ལེགས་བཤད་ཆུ་རྒྱུན་ལས། མཁན་པོ་ལས་དངོས་སུ་བླངས་པ་ལས་འདས་པ་དང་སློབ་དཔོན་ལས་དངོས་སུ་བླངས་པ་ལས་འདས་པ་གཉིས། དེ་གཉིས་ནི་རིམ་པ་ལྟར་ཉམས་པ་གསུམ་དང་སྲོག་གཅོད་ལ་སོགས་པ་གཞན་རྣམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། རྗེ་འདུལ་བ་འཛིན་པའི་ཞབས་ཀྱི་

464

འདུལ་བའི་སྤྱིར་བསྟན་གྱི་དབུ་ཕྱོགས།

བསླབ་བྱ་ལས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། བར་མའི་བླངས་འདས་ལ་ཁྱིམ་པའི་རྟགས་སྤོང་པ་ཉམས་པ་དང༌། རབ་བྱུང་གི་རྟགས་ལེན་པ་ཉམས་པ་དང༌། མཁན་པོར་ཁས་ལེན་ཉམས་པ་དང་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རབ་བྱུང་གི་སྔགས་ལས། ཁྱིམ་པའི་རྟགས་སྤང་ངོ་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་རྟགས་ཡང་དག་པར་ལེན་ཏོ་ཞེས་དང༌། མཁན་པོར་གསོལ་བའི་སྔགས་ལས། བཙུན་པ་བདག་གི་མཁན་པོ་མཛད་དུ་གསོལ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། འདུལ་བ་རྒྱ་མཚོའི་སྙིང་པོ་ལས་ཀྱང༌། མཁན་པོར་གསོལ་བ་བཏབ་པ་དང༌། །ཁྱིམ་པའི་རྟགས་ནི་སྤོང་བ་དང༌། །རབ་བྱུང་རྟགས་ནི་ལེན་པ་ལས། །ཉམས་པ་རྣམ་གསུམ་བསྣན་པ་ཡིས། །སྤང་བྱ་བཅུ་གསུམ་དག་ཏུ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་བའི་ཡན་ལག་བཅུ་གསུམ་ཡོད་དེ། རྩ་བ་བཞི་ཆང་གར་སོགས། ཕྲེང་སོགས། མལ་ཆེ་མཐོ། དུས་མ་ཡིན་པའི་ཟས། གསེར་དངུལ་ལེན་པའི་བར་བཅུ་སྤོང་བ་བཅུ་དང༌། རབ་བྱུང་དུས་ནས་བླངས་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་བཅུའི་དང་པོ་ལྔ་དགེ་བསྙེན་དང་ཐུན་མོང་དང༌། གར་སོགས་ལྷག་མ་ལྔ་སྤོང་བ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། གཞི་འགྲེལ་ལས། དགེ་ཚུལ་གྱི་གཞི་ནི་བཅུ་སྟེ། དེ་དག་ལས་དང་པོ་ལྔ་ནི་དགེ་བསྙེན་དང་ཐུན་མོང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། གཞི་འགྲེལ་ལས། ལྔ་ནི་ཐུན་མོང་མིན་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྩ་རྟགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཕྱི་མ་དེ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་གཉིས་རབ་བྱུང་བ་ཐམས་ཅད་དང་ཕྱི་མ་བརྟན་མཁས་མེད་པའི་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྲུང་དགོས་ཤིང་རྩ་བའི་བཅུ་པོ་དེར་མ་འདུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདུལ་འཛིན་གྱི་དགེ་ཚུལ་གྱི་བསླབ་བྱ་ལས། ཉམས་པ་གསུམ་ནི། བཅུར་མ་འདུས་ཏེ། དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པའི་ངོས་སྐལ་གྱི་དངོས་བླངས་མ་ཡིན་ཞིང༌། བར་མའི་ངོས་སྐལ་གྱི་དངོས་བླངས་ཡིན་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོད་ལྡན་ལས་འོན་ཀྱང༌། སྤང་བྱ་དང་པོ་བཅུ་སྤོང་ཚུལ་གྱིས་ལེའུ་ཉམས་གསུམ་སྤོང་བའི་ལེའུ་གསུམ་དང་བཅུ་གསུམ་དང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་ལེའུ་གཅིག་དང་བཅུ་བཞི་བྱས་

465

འདུལ་བའི་སྤྱིར་བསྟན།

པའི་ཕྱིར། བླངས་འདས་དེ་ལ་དགེ་སློང་སོ་ཐར་སྡོམ་བསྡུས་ཀྱི་དབྱེ་ན་སོ་དྲུག་ཡོད་དེ། འདིར་དགེ་ཚུལ་གྱི་དངོས་བླངས་ཀྱི་སྤང་བྱ་སྲོག་གཅོད་ནས་གསེར་དངུལ་ལེན་པའི་བར་བཅུ་ལ་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བར་རིགས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་བཅུའི་སྒོ་ནས་དགེ་སློང་ལ་བཅས་པ་སོ་གསུམ་མཛད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྲོག་གཅོད་སྤོང་བ་ལས་འདས་པ་དགེ་སློང་ལ་མི་ལ་ཕམ་པ་དང་དུད་འགྲོ་ལ་འདེབས་སྤྱོད་གཉིས་དང་དུད་འགྲོ་གསོད་པའི་ལྟུང་བྱེད་དེ་ལྟུང་བྱེད་གསུམ་དུ་བཅས་ཤིང་དེ་དགེ་ཚུལ་ལ་ཕམ་འདྲ་གཅིག་དང་བླངས་འདས་བཤགས་བྱ་གསུམ་འོངས་པ་གང་ཞིག །དེ་བཞིན་དུ་དགེ་སློང་ལ་རྫུན་ལ་བཅུ་གསུམ་བཅས་ཤིང་དགེ་ཚུལ་ལ་བླངས་འདས་བཅུ་གསུམ་དང་གླུ་ནས་ཕྲེང་བའི་བར་བདུན་དགེ་སློང་ལ་ལོངས་པ་གཞིར་གཏོགས་ཀྱི་ལྟུང་བྱེད་དུ་གཏོགས་པའི་ཉེས་བྱས་ཐ་དད་པ་བདུན་བྱས་པ་དགེ་ཚུལ་ལའང་བླངས་འདས་བདུན་དང༌། མལ་ཆེ་མཐོ་ནི་ཁྲི་རྐང་འཆོས་པའི་ལྟུང་བྱེད་དུ་གཏོགས་པའི་ཉེས་བྱས་སུ་བཅས་ལ་དགེ་ཚུལ་གྱིས་དེ་ཡང་སྤོང་བར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པའི་མཇུག་ཆོག་ལས། སྲོག་གཅོད་པ་སྤང་སྟེ་སྲོག་གཅོད་པ་ལས་སླར་ལྡོག་པར་བགྱིའོ། །ཞེས་སྨྲས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེའི་སྐབས་སུ་སྲོག་གཅོད་མཐའ་དག་དགྲ་བཅོམ་ལྟར་སྤོང་བར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རྫུན་སྤོང་ལས་འདས་པ་ལ་མི་ཆོས་བླ་མའི་རྫུན་ཕམ་པ་དང༌། གཞི་མེད་ཀྱི་ནས་ཁྱིམ་སུན་འབྱིན་པའི་བར་ལྔ་དགེ་སློང་ལ་ལྷག་མ་ལྔ་དང༌། རྫུན་ནས། བསླབ་པ་སྤོང་བའི་བར་དྲུག་དགེ་སློང་ལ་ལྟུང་བྱེད་དང༌། ཚོད་མས་འབྲས་ཆན་འགེབ་པ་ཉེས་བྱས་ཏེ་སྡོམ་བསྡུས་ཀྱི་ལྟུང་བ་བཅུ་གསུམ་དང༌། དེ་དག་གི་དང་པོ་དགེ་ཚུལ་ལ་ཕམ་འདྲ་དང་ལྷག་མ་བཅུ་གཉིས་བླངས་འདས་ཀྱི་ཉེས་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དགེ་ཚུལ་གྱིས་སྡོམ་པ་ལེན་པའི་ཆོ་གའི་སྐབས་སུ་དགྲ་བཅོམ་པ་ལྟར་རྫུན་ཐམས་ཅད་སྤོང་བར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་བཞིན་དུ་དེ་དག་རེ་རེ་ལ་ཡང་ནང་གི་ཕྱེ་ན་ཤིན་ཏུ་མང་ཡང་སྲུང་མི་ནུས་སྙམ་པའི་སྐྲག་པ་སྤངས་པའི་ཆེད་དུ་གྲངས་བཅུར་བྱས་

466

འདུལ་བའི་སྤྱིར་བསྟན་གྱི་དབུ་ཕྱོགས།

པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞི་འགྲེལ་ལས། འདི་ལྟར་བསླབ་པའི་གཞི་དེ་དག་ལ་ནི་རེ་རེ་ལ་ཡང་རྣམ་པ་དུ་མ་ཡོད་མོད་ཀྱི་དེ་དག་ཆེས་མང་བས་སྲུང་མི་ནུས་སོ་སྙམ་དུ་སྤ་བཀོང་བ་དག་ལ་སླ་བའི་ཕྱིར། བསླབ་པའི་གཞི་བཅུར་བསྟན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ན་བླངས་འདས་སོ་དྲུག་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། བར་མའི་བླངས་འདས་གསུམ་དང་དགེ་ཚུལ་གྱི་དངོས་ཀྱི་བླངས་འདས་དགེ་སློང་གིས་སྡོམ་བསྡུས་སོ་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདུལ་འཛིན་གྱི་དགེ་ཚུལ་གྱི་བསླབ་བྱ་ལས། སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བ་ནི། དེ་རྣམས་དགེ་སློང་ལ་བཅས་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་དུ་མཛད་པ་ལས་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། རྗེ་འདུལ་འཛིན་གྱི་སྡོམ་ལས་ཀྱང༌། སྲོག་གཅོད་བཞི་དང་མ་བྱིན་ལེན། །མི་ཚངས་སྤྱོད་དང་རྫུན་དུ་སྨྲ། །གཞི་མེད་བག་ཙམ་དགེ་འདུན་དབྱེན། །དེ་རྗེས་ཕྱོགས་དང་ཁྱིམ་སུན་འབྱིན། །རྫུན་དང་བཤེས་ངོར་འཕྱ་བ་དང༌། །ཟས་ཅུང་ལྷག་མའི་སྐུར་འདེབས་དང༌། །བསླབ་པ་སྤོང་དང་འབྲས་ཆན་འགེབ། །ཆང་དང་གླུ་གར་རོལ་མོ་བྱེད། །རྒྱན་དང་ཁ་དོག་སྤོས་ཉུག་ཕྲེང༌། །ཁྲི་དང་སྟན་ནི་ཆེ་མཐོ་དང༌། །ཕྱི་དྲོའི་ཁ་ཟས་གསེར་དངུལ་ལེན། །ཉམས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་དག་སྟེ། །སུམ་ཅུ་དྲུག་ནི་བླངས་ལས་འདས། །ཞེས་སོ། །རྒྱས་པའི་སྡོམ་ནི། བླངས་འདས་ང་བརྒྱད་བར་མའི་ཉམས་པ་གསུམ། །སྲོག་གཅོད་བརྒྱད་དང་མ་བྱིན་ལེན་པ་ལྔ། །འགྲོ་ལྔར་མི་ཚངས་སྤྱོད་ལྔ་རྫུན་སྨྲ་ལ། །ཕམ་འདྲ་གཅིག་དང་བཤག་བྱའི་རྫུན་བཅུ་གཉིས། །འབྲུ་དང་བཅོས་ཆང་འཐུང་གཉིས་གླུ་གར་རོལ། །ཕྲེང་རྒྱན་སྤོས་དང་ཁ་དོག་བྱུགས་དེ་བདུན། །ཁྲི་གཉིས་སྟན་གཉིས་ཕྱི་དྲོའི་བཟའ་བཅའ་གཉིས། །འགྲོ་ལྔའི་རིན་ཆེན་བདག་གིར་འཛིན་པ་ལྔ། །ལྔ་བཅུ་ང་ལྔར་དགེ་ཚུལ་དངོས་བླངས་འདས། །ཞེས་པ། འདུལ་འཛིན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་ལུགས་སོ། །རྒྱས་པར་ཕྱེ་ན་བླངས་འདས་ང་བརྒྱད་ཡོད་དེ། བར་མའི་གསུམ་དགེ་ཚུལ་གྱིས་དངོས་བླངས་ལས་འདས་པ་ང་ལྔ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་སླ། གཉིས་པ་ང་ལྔ་ཡོད་དེ། ཀཱ་རི་ཀ་ལྔ་བཅུ་པ་ལས། དུད་འགྲོ་དང་ནི་སེམས་དམྱལ་དང༌། །ཡི་དྭགས་འོན་ཏེ་ལྷ་

467

འདུལ་བའི་སྤྱིར་བསྟན།

ཡང་རུང༌། །བསད་ན་ངན་འགྲོར་ལྟུང་བ་ཡི། །སྡིག་པ་སྦོམ་པོ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་མི་བསད་པའི་ཕམ་འདྲ་གཅིག་དང༌། དུད་འགྲོ་འདེབས་སྤྱོད་གཉིས། དུད་འགྲོ་དམྱལ་བ་ཡི་དྭགས། ལྷ་མིན་བསད་པའི་སྲོག་གཅོད་ལྔ་དང་སྲོག་གཅོད་ཀྱི་བླངས་འདས་བརྒྱད་གང་ཞིག །ལྷག་མ་སྡོམ་ཚིག་ལྟར་མ་བྱིན་ལེན་འགྲོ་བའི་སྒོས་ལྔ་སོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། མཛོད་ལས། སྡོམ་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ངེས་པ་ལྔ་བྲལ་དུ་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མའང་དེས་བསྒྲུབ། གཉིས་པ་ནི། བླངས་འདས་ཀྱི་དེ་ཆོས་ཅན། བསྡུ་ཚུལ་དུ་མ་ཡོད་དེ་མཁན་པོ་ལས་བླངས་པ་དང༌། སློབ་དཔོན་ལས་བླངས་པ་དང༌། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་དགེ་བསྙེན་དང་ཐུན་མོང་ཡིན་མིན་གཉིས་དང༌། གསོ་མི་རུང་བའི་ཕམ་འདྲ་བཞི་དང༌། གསོ་རུང་གི་ལྷག་མ་དྲུག་ལྟ་བུ་གཉིས་དང༌། འདུ་ཤེས་གཙོ་བ་ལྟུང་བ་གཞན་དང༌། དངོས་གཙོ་བ་མི་ཚངས་པར་སྤྱོད་གཉིས་དང་བཅས་རང་གཉིས་སོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཡན་ལག་གསུམ་དུ་འདུས་ཏེ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཡན་ལག བག་ཡོད་ཀྱི་ཡན་ལག བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་ཡན་ལག་གསུམ་དུ་འདུ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩ་བ་བཞི་སྤོང་བ་དང་དེའི་ཡན་ལག་མ་ཚང་བའི་ཉེས་པ་སྤོང་བ་རྣམས། དང་པོ། མྱོས་འགྱུར་འཐུང་བ་སྤོང་བ་གཉིས་པ། གླུ་སོགས་སྤོང་བ་གསུམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གསུམ་གྱི་རིམ་པས་ཆེན་པོ་དང་འབྲིང་དང་ཆུང་ངུ་གསུམ་དུ་བཞག་གོ །
བཞི་པ་གྲངས་ངེས་ནི། སུམ་བརྒྱ་པ་ལས། གང་ཞིག་སྲོག་གཅོད་གཞན་གྱི་ནོར་འཕྲོག་དང༌། །མི་ཚངས་སྤྱོད་རྫུན་གནོད་པའི་ཆང་ལ་སོགས། །གར་སོགས་ཕྲེང་སོགས་མལ་ཆེ་མཐོ་བ་དང༌། །ཕྱི་དྲོའི་ཁ་ཟས་དངུལ་རྣམས་ལེན་པ་སྤོང༌། །ཞེས་པ་ལྟར་འོད་ལྡན་དུ་བསླབ་ཚིག་དེ་བཅུ་རང་རང་གི་ཕྱོགས་མཐུན་དང་ལྷན་དུ་རྒྱས་པར་ལེའུ་བཅུ་བྱས་པའི་འོག་ཏུ་ཁྱིམ་པའི་རྟགས་སྤོང་བ་དང༌། རབ་བྱུང་གི་རྟགས་ལེན་པ་དང་མཁན་པོར་གསོལ་བ་བཏབ་པ་སྟེ་དེ་གསུམ་ལ་ལེའུ་རེ་བྱས་ཤིང༌། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཕྱོགས་མཐུན་སྐྱབས་འགྲོ་སོགས་ལེའུ་གཅིག་བྱས་པས་བཅུ་

468

འདུལ་བའི་སྤྱིར་བསྟན་གྱི་དབུ་ཕྱོགས།

གསུམ་ཡོད་ཀྱང་དགེ་ཚུལ་དངོས་ཀྱི་བླངས་འདས་ལ་བཅུར་གྲངས་ངེས་ཏེ། ཡན་ལག་གི་དབྱེ་བ་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་ཡོད་ཀྱང་དགོས་པ་དང་དགག་བྱ་དང་ལྡོག་མཚམས་སྒོས་བཅུར་བཞག་པ་མངོན་འདུལ་གཉིས་ཀའི་དགོངས་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར། དགོས་པ་མང་པོ་བསྲུང་མི་ནུས་སྙམ་པའི་སྐྲག་པ་སྤངས་པའི་ཆེད་ཡིན་ཏེ། བྲི་ཛའི་བུ་ལ་བསླབ་པ་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་རྩ་གསུམ་བསླབ་པ་གསུམ་དུ་བསྡུས་ནས་བསྟན་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞི་ཞལ་ཤེས་ལས། དེ་དག་མང་ཆེ་བ་མང་བས་བསྲུང་བར་མི་ནུས་སོ་སྙམ་དུ་སྤ་བཀོང་བ་དག་ལ་བསྟན་སླ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བསླབ་གཞི་བཅུར་བསྟན་ཏེ། དཔེར་ན་འཕགས་པ་རྒྱ་གར་བུ་ལ་བསླབ་པ་གསུམ་བསྟན་པ་དང་འདྲའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འཕགས་པ་རྒྱ་གར་བུ་ནི་ལུང་ལས་བྲི་ཛའི་བུ་ཞེས་བྱུང་ངོ༌། །དེ་དག་ལྡོག་མཚམས་བཅུ་གསུམ་སྒོས་བཅུ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་ཏེ། གཞན་སྲོག་ལ་གནོད་པ་ལས་ལྡོག་པར་གཅིག་པས་སྲོག་གཅོད་སྤོང་བ་གཅིག་བྱས་པ་གང་ཞིག །ལོངས་སྤྱོད་ལ་གནོད་པ་ལྡོག་པར་གཅིག་པས་མ་བྱིན་ལེན་སྤོང་བ་གཅིག་བྱས། འཁྲིག་པའི་འདོད་ཆགས་ལས་ལྡོག་པས་མི་ཚངས་སྤྱོད་སྤོང་བ་གཅིག་བྱས། བག་མེད་ཀྱི་གནས་ལས་ལྡོག་པས་ཆང་སྤོང་བ་གཅིག་བྱས་རྒོད་བག་ལས་ལྡོག་པས་གར་སོགས་སྤོང་བ་གཅིག་བྱས། རྒྱགས་པ་ལས་ལྡོག་པས་ཕྲེང་སོགས་སྤོང་བ་གཅིག་བྱས། འདོད་ཞེན་ཆེ་བ་ལས་ལྡོག་པས་ཁྲི་སྟན་ཆེ་མཐོ་སྤོང་བ་གཅིག་བྱས། ཁ་ཟས་དུས་མིན་ཟ་བ་ལས་ཆགས་པ་ལྡོག་པས་ཕྱི་དྲོའི་ཟས་སྤོང་བ་གཅིག་བྱས། ཡོ་བྱད་དོན་མེད་པ་ལ་ཆགས་པ་ལྡོག་པས་རིན་ཆེན་བདག་གིར་བྱེད་པ་སྤོང་བ་གཅིག་བྱས་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སྲོག་གཅོད་པ་གཞན་གྱི་སྲོག་ལ་གནོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། མ་བྱིན་པར་ལེན་པ་གཞན་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་ལ་གནོད་པར་རིགས་གཅིག་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གྲུབ་སྟེ། མི་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་ནི་འཁྲིག་པའི་ཆགས་པར་གཅིག་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གྲུབ་སྟེ། རྫུན་རྣམས་ནི་གཞན་སླུ་བར་གཅིག་པའི་ཕྱིར། ལྔ་པ་གྲུབ་སྟེ། ཆང་གཉིས་འཐུང་བ་བག་མེད་ཀྱི་

469

འདུལ་བའི་སྤྱིར་བསྟན།

གནས་སམ་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བག་མེད་ཅེས་པ་ནི་དོན་ཉམས་ལ་དོན་ངན་པ་འཕེལ་བའི་མིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལུང་སྡོམ་ཆོག་ལས། འབྲས་བུའི་ཆང་དང་བཅོས་པའི་ཆང་མྱོས་པར་འགྱུར་བ་བག་མེད་པའི་གནས། ཞེས་དང༌། དེའི་གཞི་ཞལ་ཤེས་ལས་ཀྱང༌། བག་མེད་པའི་གནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འབྲས་བུའི་ཆང་དང་བཅོས་པའི་ཆང་གི་མཚན་ཉིད་དེ། བག་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་ཉམས་ལ་དོན་མིན་པ་ནི་འཕེལ་བའོ། །གནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེའི་རྒྱུ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དྲུག་པ་གྲུབ་སྟེ། གླུ་གར་སོགས་ནི་རྒོད་བག་གི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་དེ་དག་སྤོང་བ་གཅིག་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞི་ཞལ་ཤེས་ལས། དེ་ལ་གླུ་གར་དང་རོལ་མོའི་སྒྲ་སྤོང་བ་ནི་བསླབ་པའི་གཞི་གཅིག་སྟེ། རྒོད་བག་གི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོ། །བདུན་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་དག་གི་རྒྱགས་པ་སྐྱེད་པར་འདྲ་བས་དེ་སྤོང་བ་གཅིག་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞི་ཞལ་ཤེས་ལས། ཕྲེང་བ་དང་སྤོས་ཉུག་པ་དང་རྒྱན་དང་ཁ་དོག་འཆང་བ་སྤོང་བ་ནི་བསླབ་པ་གཉིས་པ་སྟེ། རྒྱགས་པ་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོ། །བརྒྱད་པ་གྲུབ་སྟེ། ཁྲི་སྟན་ཆེ་མཐོ་བྱེད་པ་ནི་འདོད་ཞེན་ཆེ་བ་ཡིན་པས་དེ་སྤོང་བ་གཅིག་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞི་ཞལ་ཤེས་ལས། ཁྲི་སྟན་མཐོན་པོ་དང་ཁྲི་སྟན་ཆེན་པོ་སྤོང་བ་ནི་བསླབ་པའི་གཞི་གསུམ་པ་སྟེ། འདོད་ཞེན་ཆེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོ། །དགུ་པ་གྲུབ་སྟེ། དུས་མིན་དུ་ཟས་ཟ་བ་ཁྱིམ་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་ཡིན་པས་དེ་སྤོང་བ་ཆོས་འདི་བའི་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱིས་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞི་ཞལ་ཤེས་ལས། དུས་མིན་པའི་ཟས་སྤོང་བ་ནི་བསླབ་པའི་གཞི་བཞི་པ་སྟེ་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོ། །བཅུ་པ་གྲུབ་སྟེ། དེ་དག་འཛིན་པ་དོན་མེད་པར་གཅིག་པས་དེ་སྤོང་བ་གཅིག་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞི་ཞལ་ཤེས་ལས། གསེར་དངུལ་ལེན་པ་སྤོང་བ་ནི་བསླབ་པའི་གཞི་ལྔ་པ་སྟེ། ཡོ་བྱད་དོན་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོ། །སྤོས་ཉུག་པ་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡོད་དེ། སྤོས་ཉུག་པ་ནི་རྫས་དྲི་ཞིམ་པོས་ལུས་བྱུགས་པ་དང༌། རྒྱན་ནི་མགུལ་རྒྱན་གདུ་བུ་རྒྱན་ཅན་དང་དཔུང་རྒྱན་སོགས་དང༌། ཁ་

470

འདུལ་བའི་སྤྱིར་བསྟན་གྱི་དབུ་ཕྱོགས།

དོག་ནི་གུར་ཀུམ་དང་ག་བུར་སོགས་ཀྱིས་ལུས་ལ་རི་མོ་བྱེད་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཅུ་གསུམ་གྱི་ལྷག་མ་གསུམ་ནི་ལྡོག་མཚམས་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་གསུམ་དུ་བཞག་སྟེ། མཁན་པོར་ཁས་ལེན་པ་དང་ཁྱིམ་པའི་རྟགས་སྤོང་བའི་ཁས་ལེན་རབ་བྱུང་གི་རྟགས་ལེན་པའི་ཁས་ལེན་དང་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་གསུམ་ནི་བླངས་པའི་ཕྱོགས་མཐུན་ཞེས་པའི་ཚིག་ཟུར་གྱི་བླངས་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སུམ་བརྒྱ་པ་ལས། བླངས་པའི་ཕྱོགས་མཐུན་རྣམས་ལ་ཡིད་ཀྱི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། འདིས་སྲོག་གཅོད་སོགས་སྤོང་བ་བཅུ་དང་དེ་གསུམ་བླངས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་རང་འགྲེལ་འོད་ལྡན་ལས། བླངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྲོག་གཅོད་སྤོང་བ་ལ་སོགས་པ་དང་དེ་བཞིན་དུ་ཁྱིམ་པའི་རྟགས་སྤོང་བ་དང་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་རྟགས་ཡང་དག་པར་ལེན་པ་དང་མཁན་པོར་ཁས་ལེན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པའི་ངོ་བོའི་སྐབས་སུ་ཡང་སུམ་བརྒྱ་པར། ཕྱི་དྲོའི་ཁ་ཟས་དངུལ་ནི་སྤོང་བ་སྟེ། །ཉོན་མོངས་དགྲ་གཡུལ་རྒྱལ་བྱེད་ཚུལ་ཁྲིམས་ཏེ། །དགེ་ཚུལ་བརྟུལ་ཞུགས་ཆུ་ལོན་བརྩིགས་པ་དང༌། །ཞེས་སྤོང་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཉོན་མོངས་དགྲ་ལས་རྒྱལ་བྱེད་དང་དེ་ཡང་དགེ་ཚུལ་གྱི་བརྟུལ་ཞུགས་ནི་ལུས་ངག་གི་ཚུལ་འཆལ་འགོག་པའི་གཏོད་པའམ། རྟེན་པ་ཆུ་ལོན་བརྩིགས་པ་ལྟ་བུར་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འོད་ལྡན་ལས། ཉེ་བར་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་དོན་གྱིས་ཆུ་ལོན་བརྩིགས་པ་དང་འདྲ་བས་དགེ་ཚུལ་གྱི་ནི་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་ཆུ་ལོན་བརྩིགས་པ་ཡིན་ནོ། །དགེ་ཚུལ་གྱི་བརྟུལ་ཞུགས་ནི་འདིར་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ལ་བྱ་སྟེ་ཆོས་འདི་བ་རྣམས་ཀྱི་ཆས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཁྱིམ་པའི་རྟགས་སྤོང་བ་དང་རབ་བྱུང་གི་རྟགས་ལེན་པ་གཉིས་སོ་སོར་བྱེད་དགོས་གྲངས་གཅིག་ཏུ་གཏན་ནས་མི་རུང་སྟེ་རབ་བྱུང་ཞུ་དུས་དང༌། སྡོམ་པའི་དུས་གཉིས་གར་སོ་སོར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཁྱིམ་པའི་རྟགས་མི་ལྡན་པ་ལ་རབ་བྱུང་གི་རྟགས་མ་བླངས་པའི་གང་ཟག་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
ལྔ་པ་གོ་རིམ་ནི། སྤྱིའི་གོ་རིམ་ལྕི་རིམ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་ལས་རྩ་ལྟུང་བཞི་ལྕི། དེ་ནས་ཆང་

471

འདུལ་བའི་སྤྱིར་བསྟན།

འཐུང་ན་མཚམས་མེད་སོགས་ཉེས་པ་ཀུན་གྱི་གཞི་ཡིན་པས་ལྕི། གར་སོགས་དེ་དག་ལས་ཡང་བའི་ཕྱིར། ལྕི་རིམ་ནས་སྟོན་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལྕི་བ་དག་སྤང་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་ཐོག་མར་ཤེས་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་མ་ཤེས་པར་རྩ་ལྟུང་གང་རུང་གཅིག་སྤྱད་ན་ཡང་གསོ་མི་རུང་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བྱེ་བྲག་སོ་སོའི་གོ་རིམ་ནི། ཕམ་འདྲ་བཞི་ནི་མི་དགེ་བཅུའི་དང་པོ་དང་གོ་རིམ་བསྟུན། གླུ་སོགས་འཇིག་རྟེན་གྱི་འདོད་ཡོན་ལ་སྤྱོད་པའི་གོ་རིམ་དང་བསྟུན་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་པོ་སོགས་གཙོ་བོ་དག་འདོད་ཡོན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་ཕལ་ཆེར་གར་དང་གླུ་དང་རོལ་མོས་བསུ། དེའི་འོག་ཏུ་རྒྱན་ཕྲེང་འདོགས། དེའི་འོག་ཏུ་མཐོན་པོ་དང་ཆེན་པོར་འཇོག །དེའི་རྗེས་སུ་བཟའ་བཅའ་སྟོབས། དེའི་འོག་ཏུ་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་འབུལ་བ་དང་བསྟུན་པའི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་པའི་ལོངས་སྤྱོད་ཚུལ་དང་གོ་རིམ་བསྟུན་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། འདོད་ཡོན་ལ་ཞེན་པ་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་བའི་གཙོ་བོར་ཤེས་ཆེད་དང༌། གླུ་གར་སོགས་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱང་ཐར་པར་མི་ཕྱོགས་ཤིང་འཁོར་བའི་ཕུན་ཚོགས་ལ་ཆགས་པའི་རྒྱུར་ཤེས་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་དུ་སུམ་བརྒྱ་པ་ལས། བྲོ་གར་གླུ་དང་རོལ་མོའི་སྒྲ་ཡང་དུ། །བརྟུལ་ཞུགས་ཅན་གྱིས་རང་ངམ་གཞན་བྱ་མིན། །འདི་འདིར་འཁོར་བ་ལ་ཆགས་རྒྱུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །
དྲུག་པ་སྒྲ་བཤད་ནི། སློབ་དཔོན་དང་མཁན་པོ་ཅི་རིགས་ལས་ཆོ་གས་བླངས་པ་ལས་འདས་པ་སྟེ་རལ་བའམ་འགལ་བས་ན་བླངས་འདས་ཞེས་བྱ་སྟེ། བླངས་པ་ནི་ཁས་བླངས་པ་ལ་བྱེད་ཅིང་འདས་པ་ནི་དྲལ་བའམ་རལ་བའམ་འགལ་བ་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཊཱིཀྐ་ལས་ཀྱང༌། དེ་དག་གིས་བླངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྲོག་གཅོད་པ་སྤོང་བ་ལ་སོགས་པ་བསླབ་པའི་གཞི་བཅུ་བླངས་པ་དང༌། དགེ་སློབ་མས་ཆོས་དྲུག་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཆོས་དྲུག་བླངས་པ་སྟེ། ཞེས་དང༌། ཡང་ཊཱིཀྐ་ལས་ཀྱང༌། རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་རྟགས་ཡང་དག་པར་ལེན་ཏོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཚིག་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རེ་ཞིག་བླངས་པ་ཡིན་པས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

472

འདུལ་བའི་སྤྱིར་བསྟན་གྱི་དབུ་ཕྱོགས།

གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། ཊཱིཀྐ་ལས། དེ་དག་ལས་འདས་ཤིང་དྲལ་ན་ཡང་ཉེས་བྱས་སོ། །ཞེས་དང༌། ཡང་ཊཱིཀྐ་ལས་ཀྱང༌། དེ་དག་ལས་འདས་ཤིང་འགལ་བར་བྱས་པ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བདུན་པ་ཅིར་འགྱུར་ནི། རྩ་བ་བཞི་ལ་སྤྱད་ན་ཕམ་འདྲའི་ཉེས་བྱས་དང༌། བླངས་འདས་ལྷག་མ་དགུ་ལ་སྤྱད་ན་བཤགས་བྱའི་ཉེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཕམ་པ་འཆབ་བཅས་བཞིས་ཚེ་དེ་སྡོམ་པ་གསོ་མི་རུང་དང༌། ཕམ་པ་འཆབ་མེད་བཞིས་སྡོམ་པ་གསོ་རུང་བྱེད་པ་བཞིན་དུ། དགེ་ཚུལ་ཕ་མ་དགེ་སློབ་མས་ཀྱང་རྩ་བ་བཞི་འཆབ་བཅས་ཀྱིས་གསོ་མི་རུང་དང༌། འཆབ་མེད་ལ་གསོ་རུང་བ་དགེ་སློང་གི་ཕམ་པ་དང་འདྲ་བས་ན་ཕམ་འདྲ་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར། ཟུར་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། སུམ་བརྒྱ་པ་ལས། མི་གསོད་ལ་སོགས་བཞི་རྣམས་ཀྱིས། །དགེ་ཚུལ་ལས་ནི་ཉམས་འགྱུར་དང༌། །དགེ་སློང་བཞིན་དུ་དགེ་ཚུལ་ཡང༌། །ཕྱིས་ནས་སྡོམ་སྐྱེའི་སྐལ་པ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དགེ་ཚུལ་ལ་ཕམ་པ་མི་འཇོག་པ་ནི་བསྙེན་པར་རྫོགས་མ་རྫོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱེ་བྲག་བཤད་པ་ལས། དགྲ་བཅོམ་ཉེར་སྦས་ཀྱི་བསྙེན་པར་རྫོགས་པ་དང་མ་རྫོགས་པ་གཅིག་གིས་བྱེ་བྲག་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཟུར་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། འོད་ལྡན་ལས། འོ་ན་དགེ་ཚུལ་ལ་བསླབ་པ་བྱིན་པ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན་ཡོད་དེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་དགུ་བཤག་བྱའི་ཉེས་བྱས་སུ་གྲུབ་སྟེ། སུམ་བརྒྱ་པ་ལས། གཞན་དག་ཇི་ལྟ་བར་ནི་བཤགས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་བླངས་འདས་དེ་དག་གི་ཕྱོགས་མཐུན་བཤད་པ་ལ། རྟོགས་སླ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཐོག་མར་ཉེས་མེད་གནང་བ་བཤད་པ་དང༌། ཕྱོགས་མཐུན་དངོས་བཤད་པ་དང་གཉིས། དང་པོ་ནི། བསྙེན་རྫོགས་ལ་ལྟུང་བར་བཅས་ཀྱང་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ལ་བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པ་ལ་ཉེས་མེད་དུ་གནང་བ་ཕྱེད་དང་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། བྱེ་བྲག་བཤད་མཚོ་ལས། འཆང་༡

བ་

༢

དང་ནི་འབྲལ་༣བ་དང༌། །དེ་བཞིན་
ས་ནི་རྐོ་བ་༤

དང༌། །རིན་ཆེན་རེག་༥དང་མེ་ལ་རེག༦

།བཏང་ནས་ཟ་བར་བྱེད་༧

པ་དང༌། །ལྗོན་ཤིང་འཛེག༨

་

473

འདུལ་བའི་སྤྱིར་བསྟན།

དང་ཤིང་གཅོད་༩

དང༌། །བྱིན་ལེན་མ་བྱས་ཟ་༡༠བ་དང༌། །རྩྭ་སྔོན་མི་གཙང་འདོར་བ་༡༡དང༌། །དེ་བཞིན་
གསོག་འཇོག་ཟ་བ་༡༢དང༌། །ས་བོན་འཇོམས་༡༣དང་བསླབ་པའི་གཞི། །ཞེས་དང༌། དེའི་སྟེང་དུ། ཟླ་འཇོག་༡༤དགོན་པའི་འབྲལ་བ་༡༥དང༌། །གསོག་༡༦འཇོག་བྱེད་དང་དགེ་ཚུལ་༡༧ཉལ། །མི་སྨྲ་༡༨འགྲོ་དང་བཅོ་བརྒྱད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ལས་དགེ་ཚུལ་ལ་ཕྱེད་དང་བཅོ་བརྒྱད་དམ་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་བསྡུས་ལྟར་ན་ཕྱེད་དང་བཅུ་བདུན་ཡོད་དེ། ཤིང་གཅོད་པ་སྟེ་མྱུ་གུ་སོགས་སྐྱེ་བ་གཅོད་པ་དང་ས་བོན་འཇོམས་པ་གཉིས། དགེ་སློང་མ་ལྟར་སོ་སོར་བྱས་ན་ཕྱེད་དང་བཅོ་བརྒྱད་དང༌། དགེ་སློང་གི་སྡོམ་བསྡུས་ལྟར་གཅིག་ཏུ་བྱས་ན་ཕྱེད་དང་བཅུ་བདུན་ཡོད་ཏེ། འདུལ་འཛིན་བསླབ་བྱ་ལས། གཉིས་རིམ་པ་བཞིན་དགེ་སློབ་མ་ལ་བཤགས་པ་བྱ་དང་ལྟུང་མེད་ཀྱི་བསླབ་པའི་གཞི་གཉིས་སུ་མཛད་པས་དགེ་ཚུལ་ལ་ལྟུང་མེད་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ཡང༌། དེ་གཉིས་ནི་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་གྱིས་བསྡུས་པ་ལྟར་བསླབ་པའི་གཞི་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བ་ལྟུང་མེད་ཕྱེད་དང་བཅུ་བདུན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འཆང་བ་ལ་གོས་འཆང་བ་དང་ལྷུང་བཟེད་འཆང་བ་གཉིས་བྱས་ནས། དེ་བཞིན་ས་རྐོ་བ་མན་ཆད་ཀྱིས་རེ་རེ་སྟོན་ཏོ། །
གཉིས་པ་ཕྱོགས་མཐུན་ལ་ཕྱོགས་ངོས་བཟུང་བ་དང༌། དབྱེ་བ། བསྡུ་བ། འདས་ན་ཅིར་འགྱུར་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། འདིའི་ཕྱོགས་ལ་བླང་བྱའི་ཕྱོགས་དང༌། བླངས་པ་ལས་འདས་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་ཡོད་དེ། སྲོག་གཅོད་སོགས་སྤོང་བར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱོགས་ནི་གཞན་ལ་རྣམ་པར་འཚེ་བ་སྤོང་བ་དང༌། བརྡེགས་པ་སོགས་སྤོང་བ་རྣམས་ཁས་བླངས་དེ་ལ་བརྟེན་པ་དེའི་ཤན་ཡིན་པ་གང་ཞིག །སྲོག་གཅོད་སོགས་སྤོང་བར་ཁས་བླངས་པ་དེ་འདས་ཀྱི་ཕྱོགས་ནི་དེ་ལ་བརྟེན་པ་དང༌། དེའི་ཤན་དུ་འཇོག་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་དངོས་སུ་ཁས་མ་བླངས་ཀྱང་དེ་ལ་བརྟེན་པ་གཅིག་ལ་དེའི་ཕྱོགས་མཐུན་དུ་འཇོག་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མི་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་སྤོང་བའི་ཕྱོགས་མཐུན་ནི་ཁུ་བ་འབྱིན་པ་སྤོང་བ་དང་འཁྲིག་ཚིག་དང་བསྙེན་བཀུར་བསྔགས་

474

འདུལ་བའི་སྤྱིར་བསྟན་གྱི་དབུ་ཕྱོགས།

པ་སོགས་སྤོང་བར་ཁས་མ་བླངས་ཀྱང་བླངས་པའི་ཕྱོགས་གཏོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འོད་ལྡན་ལས། བླངས་པའི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་ནི། དཔེར་ན་མི་ཚངས་པར་སྤྱོད་པ་སྤོང་བ་ནི་ཁུ་བ་འབྱིན་པ་སྤོང་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། མ་བླངས་སུ་ཟིན་ཀྱང་བླངས་པ་དང་ཤན་འདྲ་བ་ཡིན་པས་ཕྱོགས་མཐུན་པ་རྣམས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། དཔེར་ན་སྲོག་གཅོད་པ་ནི་སྲོག་གཅོད་སྤོང་བར་ཁས་བླངས་པ་ལས་འདས་པ་དངོས་ཡིན་ལ། དངོས་སུ་ཁས་མ་བླངས་ཀྱང་སྲོག་གཅོད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཏོགས་སམ་ཤན་མ་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱོགས་མཐུན་ནི། རྣམ་པར་འཚེ་བ་དང༌། བརྡེགས་པ་སོགས་ཡིན་པ་ལྟར་གཞན་བཅུ་གཉིས་ལའང་འདྲ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། འོད་ལྡན་ལས། དེ་ལ་སྲོག་གཅོད་པའི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་ནི། དཔེར་ན་གསོད་པའི་དངོས་པོ་མ་གཏོགས་པ་དང༌། རྣམ་པར་འཚེ་བ་དང༌། དམག་གི་ནང་དུ་ཞུགས་པ་དང༌། བརྡེགས་པ་དང༌། འགྱོད་པ་སྐྱེད་པ་དང༌། གཟས་པ་དང༌། བསྔགས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །ཞེས་པ་ནས། མི་ཚངས་པར་སྤྱོད་པའི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་ནི་ཁུ་བ་འབྱིན་པ་དང་འཁྲིག་ཚིག་དང༌། བསྙེན་བཀུར་བསྔགས་པ་དང༌། གཉེན་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པས་ཏེ། དེ་རྣམས་ཀྱང་བསླབ་པའི་གཞི་རེ་རེ་ལ་དཔེར་བརྗོད་པར་བལྟ་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་གཞན་བཅུ་གཉིས་ལ་སོ་སོར་ཕྱོགས་གཉིས་གཉིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི་སྤངས་བྱའི་ཕྱོགས་མཐུན་ཡན་ལག་སོ་སོར་དབྱེ་ན་ཤིན་ཏུ་མང་ཡང་དགེ་སློང་སྡོམ་བསྡུས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཉིས་བརྒྱ་དང་ཕྱེད་དང་བཅོ་ལྔ་སོགས་ཡོད་དེ། དགེ་སློང་ཕའི་ཁྲིམས་ཉིས་བརྒྱ་དང་ལྔ་བཅུ་རྩ་གསུམ་ལས་སྲོག་གཅོད་བཞི་རྫུན་བཅུ་གསུམ་མ་བྱིན་ལེན་མི་ཚངས་སྤྱོད་ཆང༌། ཕྱི་དྲོའི་ཁ་ཟས། ཁ་མ་བསྒྱུར་བའི་གོས་གྱོན་པ་སྟེ་བླངས་འདས་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས་དང༌། ལྟུང་མེད་ཕྱེད་དང་བཅུ་བདུན་ཏེ། སྡོམ་བསྡུས་ཀྱི་སུམ་ཅུ་རྩ་ཕྱེད་དང་དགུ་མ་གཏོགས་པ་ལྷག་མ་རྣམས་ཕྱོགས་མཐུན་ཡིན་ལ་དེར་མ་གཏོགས་པའི་གཞི་བསྡུས་ཀྱང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགེ་ཚུལ་བསླབ་བྱ་ལས། བླངས་འདས་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས་དང༌། ནས། ཕྱེད་དང་བཅུ་བདུན་ཏེ།

475

འདུལ་བའི་སྤྱིར་བསྟན།

སུམ་ཅུ་རྩ་ཕྱེད་དང་དགུ་མ་གཏོགས་པ་དེའི་ལྷག་མ་འབྱིན་པ་ནས། ཆུའི་ནང་དུ་མཆིལ་མ་འདོར་བའི་བར་ཉིས་བརྒྱ་དང་ཕྱེད་དང་བཅོ་ལྔ་དང༌། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། གཞི་བཅུ་བདུན་གྱིས་བསྡུས་པའི་དགེ་སློང་ལ་ཉེས་བྱས་སུ་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དག་ཕྱོགས་མཐུན་དེ་ལྟར་ཡོད་པས་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་མཐུན་ཡང་འབྱིན་པ་སྤོང་བ་ནས། ཆུའི་ནང་དུ་མཆིལ་མ་འདོར་བ་སྤོངས་པའི་བར་སྡོམ་བསྡུས་ཉིས་བརྒྱ་དང་ཕྱེད་དང་བཅོ་ལྔ་དང༌། གཞི་བཅུའི་ཕྱོགས་མཐུན་བཅུ་སོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་བསྡུ་བ་ནི་ཕྱོགས་མཐུན་ལ་བསྡུས་ན་གཞི་བཅུ་ལས་བྱུང་བ་བཅུར་འདུ་སྟེ། གཞི་བཅུ་བདུན་ནས་བཤད་པ་དང་རྣམ་འབྱེད་ནས་བཤད་པའི་ཕྱོགས་མཐུན་ཐམས་ཅད་དེར་འདུ་བའི་ཕྱིར། བྱེ་བྲག་བཤད་མཚོ་ལས། འཆང་བ་དང་ནི་འབྲལ་བ་དང༌། །ནས། ས་བོན་འཇོམས་དང་འབྲལ་བའི་གཞི། །བཅུ་པོ་རྣམས་ནི་མ་གཏོགས་པ། །སོ་སོར་ཐར་པར་བསྟན་པ་དང༌། །བླངས་པའི་ཕྱོགས་མཐུན་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞི་བཅུ་ལ་བླངས་འདས་བཅུ་ཡོད་ཅིང༌། ཕྱོགས་མཐུན་ཐམས་ཅད་དེ་བཅུའི་ཕྱོགས་མཐུན་བཅུར་འདུ་བའི་ཕྱིར། གཞི་བཅུའི་ཕྱོགས་མཐུན་ཡོད་དེ་རྟགས་ཀྱི་གཞི་ལས་བྱུང་བ་དང༌། སློང་བའི་དང་སྣོད་ཀྱི་དང༌། ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་དང༌། འཕྱར་གཡེང་གི་དང༌། འདོད་པའི་དང༌། གནོད་པའི་དང༌། གནས་པའི་དང༌། མི་གུས་པའི་དང༌། མི་སྦྱོར་བའི་སྟེ་ཐམས་ཅད་ལ་གཞི་ལས་བྱུང་བ་བཅུའི་ཕྱོགས་མཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དྲུག་ཡོད་དེ། དང་པོ་རྟགས་ཀྱི་གཞི་ལས་བྱུང་བ་ནི་སྐྲ་བྲེག་མ་ལེགས་པ་དང་འདོམ་གྱི་སྤུ་འབྲེགས་པ་ལྟ་བུ་ལུས་ཀྱི་དང༌། ཁྱིམ་པ་དང་གོས་དང་འདྲ་བ་ཁ་དོག་སོགས་ཆེས་ཚད་དུ་མ་ལོངས་པའམ། ལྷག་བགོས་དང་ལྷུང་བཟེད་ཁ་དོག་ཚད་བྲལ་བ་སྣོད་ཀྱི་རྟགས་གསུམ་ལྟ་བུ་དང༌། གཉིས་པ་སློང་བའི་ནི། ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པ་ལ་མི་རིགས་པའི་ཟས་སམ་གོས་སོགས་བསླངས་པ་དང༌། གསུམ་པ་སྣོད་ཀྱི་ནི་བ་སོའི་ཁབ་རལ་བྱས་པ་སོགས་དང༌། བཞི་པ་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་ནི། སྒོག་བཙོང་ཟ་བ་

476

འདུལ་བའི་སྤྱིར་བསྟན་གྱི་དབུ་ཕྱོགས།

སོགས་དང༌། ལྔ་པ་འཕྱར་གཡེང་གི་ནི། ཆུ་ལ་རྩེ་བ་སོགས་དང༌། དྲུག་པ་འདོད་པའི་ནི། སྨྲགས་ཅན་བྱེད་པ་དང་འཁྲིག་ཚིག་སོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཊཱིཀྐ་ལས། རྟགས་དང་སློང་དང་སྣོད་དང་ནི། །ལོངས་སྤྱོད་འཕྱར་གཡེང་འདོད་པ་དང༌། །ཞེས་སོ། །ཕྱི་མ་བཞི་ཡོད་དེ། བདུན་པ་གནོད་པའི་གཞི་བྱུང་གི་ཕྱོགས་མཐུན་ནི་ཚིག་རྩུབ་སྨྲ་བ་སོགས་དང༌། བརྒྱད་པ་གནས་པའི་ནི་ཁྱིམ་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་སོགས་དང་ལྷན་ཅིག་ཉལ་བ་སོགས་དང༌། དགུ་བ་མ་གུས་པའི་ནི། སློབ་དཔོན་དང་སྡོམ་བརྩོན་རྒན་པར་མི་གུས་པ་སོགས་དང༌། བཅུ་པ་མི་སྦྱོར་བའི་གཞི་བྱུང་ནི་གསོ་སྦྱོང་དང་དགག་དབྱེ་དབྱར་གནས་མི་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཊཱིཀྐ་ལས། གནོད་པ་དང་ནི་གནས་པ་དང༌། །མ་གུས་མི་སྦྱོར་གཞི་ལས་བྱུང༌། །ཞེས་སོ། །ཡང་དེ་དག་བསྡུས་ན་གཞི་བཅུ་བདུན་གྱིས་བསྡུས་པ་དང༌། རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་སྡོམ་ཚིག་གིས་བསྡུས་པ་གཉིས་སུ་འགྱུར་ཏེ། གཞི་ལས་བཤད་པའི་དེ་དང༌། སྡེ་ལྔ་སྡོམ་བསྡུས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཉིས་སུ་འདུས་པའི་ཕྱིར།
བཞི་པ་ཅིར་འགྱུར་ནི་སྤང་བྱའི་ཕྱོགས་ནི་ཡིད་ཀྱི་བསྡམ་བྱ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། བླངས་འདས་མིན་ལ་དེ་མཐུན་གྱི་ཉེས་མེད་མ་ཡིན་པས་ཡིད་ཀྱི་བསྡམ་བྱའི་ཉེས་པ་ཡིན་པར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འོད་ལྡན་ལས། ཇི་སྟེ་དེའི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་རྣམས་ཡིད་ཀྱིས་བསྡམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ག་ལས་བྱུང་ཞེ་ན། ཞེས་པ་ནས། གཞན་ཡང་སྐྱོན་མེད་པ་ཉིད་ནི་མིན་ཞིང་བླངས་པ་ལས་འདས་པ་དང་ཤན་འདྲ་བའི་ཕྱིར་དང༌། ཡིད་ཀྱི་བསྡམ་པར་བྱ་བ་ཡང་སྤྱིར་བསྟན་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པས། ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་རྣམས་ཡིད་ཀྱིས་བསྡམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རྣམ་པར་བཞག་གོ །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ལྟུང་བ་སྡེ་ལྔའི་ཉེས་བྱས་སྐབས་སུ་ཞུ་བ་ལས། དགེ་སློབ་མ་དང་དགེ་ཚུལ་དང་དགེ་ཚུལ་མ་རྣམས་ལ་ཉེས་བྱས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འཁྲུལ་བ་སྤོང་བ་ལ་ཁོ་ན་རེ། བར་མའི་སྐྱབས་འགྲོ་བགྲང་ནས་དགེ་ཚུལ་གྱི་བླངས་འདས་བཅུ་བཞིར་བྱེད་ཟེར། ཁ་ཅིག །ཁྱིམ་པའི་རྟགས་སྤོང་བ་དང་རབ་བྱུང་གི་རྟགས་ལེན་པ་གྲངས་བཅུ་གསུམ་

477

འདུལ་བའི་སྤྱིར་བསྟན།

གྱི་གཅིག་བྱེད་ཟེར་ན། དེ་གཉིས་ཀ་ཤིན་ཏུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དགེ་ཚུལ་གྱི་དངོས་བླངས་སྲོག་གཅོད་སོགས་སྤོང་བ་བཅུ་དང༌། བར་མའི་མཁན་པོར་གསོལ་བ་དང་ཁྱིམ་པའི་རྟགས་སྤོང་བ་དང༌། རབ་བྱུང་གི་རྟགས་ལེན་པ་གསུམ་འདྲེན་ལ་སྐྱབས་འགྲོ་མི་འདྲེན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འོད་ལྡན་ལས། བླངས་འདས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྲོག་གཅོད་པ་སྤོང་བ་ལ་སོགས་པ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཁྱིམ་པའི་རྟགས་སྤོང་བ་དང༌། རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་རྟགས་ཡང་དག་པར་ལེན་པ་དང་མཁན་པོར་ཁས་ལེན་པའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག་གིས། དགེ་ཚུལ་ལ་ཁང་པ་དང་ཁང་ཆེན་བརྩིགས་པའི་བླངས་འདས་དངོས་སམ་དེའི་ཕྱོགས་མཐུན་འབྱུང་བ་མེད་པ་འོད་ལྡན་གྱི་དགོངས་པ་ཟེར། ཡང་ཁ་ཅིག །དགེ་ཚུལ་གྱིས་ཁང་པ་ཁང་ཆེན་གང་རུང་བྱས་ན་བླངས་འདས་འབྱུང་བས་ཁྱབ་པ་ཊཱིཀྐའི་དགོངས་པ་ཟེར་ན། དང་པོ་ལ་འོ་ན་ཁང་པ་དང་ཁང་ཆེན་བརྩིགས་པ་ལ་ཁྱིམ་པའི་གནས་བརྩིགས་པའི་བླངས་འདས་དངོས་སམ་དེའི་ཕྱོགས་མཐུན་གཅིག་མེད་པར་ཐལ། དེ་བརྩིགས་པ་ལ་བླངས་འདས་དངོས་སམ་དེའི་ཕྱོགས་མཐུན་གཅིག་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དགེ་ཚུལ་གྱིས་བརྩིགས་པའི་ཁང་པ་ལ་ཁྱིམ་པའི་ཕྱོགས་གཏོགས་ཀྱི་ཁང་པ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་གཞི་དང་ཚད་དང་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་བཞི་མི་རུང་བ་དང་སེམས་བསྡུས་སམ་རྡོ་བཏེགས་སོགས་ཀྱི་ཆོ་ག་ལུང་བཞིན་མ་བྱས་པའི་ཁང་པའམ་ཁང་ཆེན་ཐམས་ཅད་ཁྱིམ་པའི་ཕྱོགས་གཏོགས་གཞི་བཅུའི་ནང་གི་འདོད་པའི་གཞི་ལས་བྱུང་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱེ་བྲག་བཤད་མཚོ་ལས། རྟགས་དང་སློང་དང་སྣོད་དང་ནི། །ལོངས་སྤྱོད་འཕྱར་གཡེང་འདོད་པ་དང༌། །ཞེས་སོགས་འདོད་པའི་གཞི་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཊཱིཀྐ་ལས། དེ་ལྟ་བས་ན་འདི་འདོད་པའི་གཞི་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ལ་ཁྱིམ་དུ་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་འདི་ལྟར་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ལས་འདས་པའི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
ཁ་ཅིག་ན་རེ། ལུང་དེས་བླངས་འདས་བཤད་པ་དེ་ཁང་པ་བརྩིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དུད་

478

འདུལ་བའི་སྤྱིར་བསྟན་གྱི་དབུ་ཕྱོགས།

འགྲོ་གསོད་པའི་བླངས་འདས་ལ་དགོངས་ཟེར་ན། འོ་ན་ཁང་པ་བརྩིགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཊཱིཀྐས་བཤད་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་པ་ཆོས་ཅན། གཞི་བཅུའི་ནང་གི་འདོད་པའི་གཞི་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྲོག་གཅོད་པ་ལས་བྱུང་པའི་ཕམ་འདྲ་མ་ཡིན་པའི་ལྟུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དེ་གཞི་བཅུའི་ནང་དུ་འཇོག་ན་གནོད་པའི་གཞིར་བཞག་པའི་བླངས་འདས་སུ་བཞག་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར་འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དེ་འདོད་པའི་གཞི་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པ་གང་ཞིག །བླངས་འདས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། ཊཱིཀྐ་ལས། ཁང་པ་དང་ཁང་ཆེན་བརྩིགས་པར་གཏོགས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཁྱིམ་བྱེད་པ་ལས་གྱུར་པ་ཡིན་ལ། ཁྱིམ་ཡང་འདོད་པའི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སྟོན་པས་ཁང་པ་ཁང་ཆེན་སོ་སོའི་ཚད་དང་དབྱིབས་དང་ཆོ་ག་གནང་བ་ལྟར་མ་བྱས་པའི་ཁང་པའམ་ཁང་ཆེན་བྱས་པ་འདོད་པ་སྤྱོད་པའི་ཁྱིམ་གཏོགས་ཡིན་པས་ན་འདོད་པའི་གཞི་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཊཱིཀྐ་ལས། ཁྱིམ་ཡང་འདོད་པའི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང༌། འོད་ལྡན་ལས་ཀྱང༌། འདོད་པའི་གཞི་ལས་བྱུང་བ་ནི་ཁུ་བ་འབྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་དང་ཁང་པ་དང་ལྷ་ཁང་དུ་གཏོགས་པ་དང༌། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་མ་གྲུབ་ན། དེ་བླངས་འདས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཕྱོགས་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེ་ཁྱིམ་གྱི་ཕྱོགས་ཡིན་པས་རབ་ཏུ་བྱུང་དུས་ཁྱིམ་ནས་ཁྱིམ་མེད་པར་རབ་ཏུ་བྱུང་བར་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་བའི་ཕྱོགས་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཊཱིཀྐ་ལས། དེ་ལྟ་བས་ན་འདི་ནི་འདོད་པའི་གཞི་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། ཁྱིམ་དུ་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་འདི་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ལས་འདས་པའི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་གྱིས་ཊཱིཀྐ་དྲངས་པའི་ལུང་དང་བཤག་བྱར་བཤད་པའི་ཚིག་ཀྱང་དཔེ་ཕལ་ཆེར་ན་མི་སྣང་ངག་རྒྱུན་མ་དག་པ་སོ་སོར་དྲངས་པར་མངོན། དམ་བཅའ་གཉིས་པ་ལ་འོད་ལྡན་ལུགས་ལ་ཁང་པ་དང་ཁང་ཆེན་ལ་ཁྱིམ་གྱི་ཕྱོགས་གཏོགས་མེད་པར་འདོད་པ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྟོན་པས་

479

འདུལ་བའི་སྤྱིར་བསྟན།

མ་གནང་བའི་དེ་བརྩིགས་པ་ཁྱིམ་གྱི་ཕྱོགས་གཏོགས་དང༌། གནང་བའི་ཁང་པ་དང་ཁང་ཆེན་རབ་བྱུང་དང་མི་འགལ་བ་ཡང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འོད་ལྡན་ལས། འདོད་པའི་གཞི་ལས་བྱུང་བ་ནི་ཁུ་བ་འབྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་དང་ཁང་པ་དང་ལྷ་ཁང་དུ་གཏོགས་པ་དང༌། དེ་ནི་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། གཏོགས་པ་དང་ཡན་ཆད་ཀྱིས་ཁྱིམ་གྱི་ཕྱོགས་གཏོགས་ཀྱི་ཉེས་བྱས་ཅན་བཤད། དེ་ནི་མན་ཆད་ཀྱིས་རབ་བྱུང་ལ་གནང་བའི་ཉེས་མེད་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཉིད་ཀྱང་ཞེས་པས་སྔ་མར་མ་ཟད་ཅེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག་གིས། ཊཱིཀྐར་ཁང་པ་ཁང་ཆེན་བརྩིགས་པར་གཏོགས་པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ནི་དེ་རྩིག་དུས་སྲོག་ཆགས་གསོད་པའི་བླངས་འདས་སུ་འདོད་པ་ལ་འོ་ན། ཁང་པ་ཁང་ཆེན་འདུལ་བ་ལྟར་རྩིགས་པ་རབ་བྱུང་སྡེ་ལྔ་ལ་ཉེས་མེད་དུ་མ་གནང་བར་ཐལ། དེ་སྲོག་ཆགས་གང་ལའང་མ་གནོད་པར་ལས་ཚུལ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟགས་སླ། མ་ཁྱབ་ན། ལུང་དོན་བུད། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། གཞི་སྨད་དང་འགལ་ཞིང༌། འོད་ལྡན་ལས་ཀྱང༌། ཁང་པ་ལྷ་ཁང་དུ་གཏོགས་པ་དང་དེ་ནི་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ལྟུང་བ་སྡེ་ལྔ་རྫོགས་པར་བསྐྱེད་པའི་རྟེན་ལ་དགེ་སློང་གི་སྡོམ་པ་རྣམ་དག་དང་ལྡན་པས་མ་ཁྱབ་བམ་སྙམ་ན་དེ་མིན་ཏེ། ཕམ་པ་འཆབ་མེད་བྱུང་བའི་དགེ་སློང་བསླབ་པ་བྱིན་པ་སྡེ་ལྔ་ཕལ་ཆེན་བསྐྱེད་པའི་རྟེན་ལ་དགེ་སློང་རྣམ་དག་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩ་བར། བསླབ་པ་བྱིན་པ་ནི་འདྲ་བ་ཉིད་དོ། །ཞེས་བྱུང༌། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རྣམ་དག་དང་མི་འདྲ་སྟེ། དགེ་སློང་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་ལ་བསླབ་བྱིན་གྱིས་བྱིན་ལེན་ཆགས་པ་དང༌། དེས་བསླབ་སྦྱིན་ལ་ནུབ་ལྷག་ཉལ་སྲུང་བ་སོགས་བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པ་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩ་བར། བསྙེན་པར་མ་རྫོགས་པ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་ཀྱང་ངོ༌། །ཞེས་སོ། །བསླབ་སྦྱིན་ནང་ཕན་ཚུན་ལ་བྱིན་ལེན་མི་ཆགས་ཏེ། དེ་ནང་ཕན་ཚུན་ལ་བསྙེན་བཀུར་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩ་བར། དེ་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

480

འདུལ་བའི་སྤྱིར་བསྟན་གྱི་དབུ་ཕྱོགས།

དགེ་སློབ་མ་བསླབ་པ་བྱིན་པ་ཡང་ནང་ཕན་ཚུན་བྱིན་ལེན་མི་ཆགས་ཏེ། རྩ་བར། དགེ་སློབ་མ་ལ་ཡང་ངོ༌། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་བསླབ་པ་བྱིན་ཚུལ་ཡོད་དེ། དེ་གསོལ་བཞིའི་ལས་བརྗོད་པའི་སྒོ་ནས། ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྤྱོད་པ་ལྔ་སྤོང་ཞིང༌། དམན་སྤྱོད་དང་དུ་ལེན་པའི་བསླབ་པ་ནོད་དུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་ཞིབ་ཆ་སྡེ་པ་སོ་སོའི་འདོད་ཚུལ་སྔར་བཤད་ཟིན། དེ་ལྟར་བསླབ་པ་བྱིན་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དེ། མདོ་སྡེ་པ་ལྟར་ན་ཕམ་གཏོགས་ཀྱི་སྦོམ་པོ་ལྕི་བ་དག་ཆེད་དང༌། བྱེ་སྨྲ་ལྟར་ན་ཕམ་པ་འཆབ་མེད་དག་ཆེད་དང༌། སྔར་གྱི་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་དང་ཐེག་ཆེན་པ་ལྟར་ན་འཆབ་མེད་ལ། སྡོམ་པ་དང་བསླབ་པ་བྱིན་ནས་སྔར་གྱི་ཕམ་པ་དེ་དག་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱེད་སྤྲོས་ཟིན། བསླབ་པ་བྱིན་པ་ལས་གྲོལ་དུས་ཡོད་དེ། དགྲ་བཅོམ་ཐོབ་པའི་ཚེ་གྲལ་རང་གྲལ་དང་རྣམ་དག་གི་ལས་ཐམས་ཅད་བྱེད་པའི་ཕྱིར། རྩ་བར། དགྲ་བཅོམ་པ་ཐོབ་ནས་སྔོན་གྱི་གྲལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ལ་འདུག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མ་སྔར་བཤད་ཟིན།
གཉིས་པ་བསམ་པའི་ཡན་ལག་སེལ་བ་དང་བཅས་པ་ནི། རྩ་བར། འགྲོ་བ་གཞན་གྱི་རྣམ་པ་བརྟེན་པ་ན་དགེ་སློང་གི་འདུ་ཤེས་ཡོད་པ་ལའོ། །མེད་ན་ནི་ན་སྨད་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་བྱུང༌། སྔགས་དང་སྨན་ལ་སོགས་པས་འགྲོ་བ་མི་ལས་གཞན་དུད་འགྲོ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པའམ་གཟུགས་སུ་བསྒྱུར་བའི་དགེ་སློང་དེས་ལྟུང་བ་སྡེ་ལྔ་གང་རུང་གི་རྒྱུ་ལ་སྤྱད་ན་དེ་ལྟུང་བ་འབྱུང་མི་འབྱུང་གཉིས་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་གཟུགས་བསྒྱུར་ཀྱང་བདག་ལ་དགེ་སློང་གི་འདུ་ཤེས་ཡོད་ན་ཕམ་ལྷག་སོགས་ཕལ་ཆེར་འབྱུང་ལ། དགེ་སློང་གི་འདུ་ཤེས་མེད་ན་ལྟུང་བ་དེའི་ན་སྨད་པ་སྟེ་དངོས་ལས་འོག་མ་གཅིག་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། རྩ་བར། འགྲོ་བ་གཞན་གྱི་རྣམ་པ་བརྟེན་པ་ན་དགེ་སློང་གི་འདུ་ཤེས་ཡོད་པ་ལའོ། །ཞེས་དང༌། ཊཱིཀྐ་ལས། ཇི་ལྟར་དགེ་སློང་གཞན་དག་ལྟུང་བ་ལ་སྦྱོར་བ་ལ་གཞི་ཇི་ལྟ་བ་ལས་ཁ་ན་མ་ཐོ་བར་འགྱུར་བ། དེ་བཞིན་དུ་དེ་ལ་ཡང་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ །ཞེས་དང༌། ཕམ་ལྷག་བཅུ་བདུན་དང་སྤང་ལྟུང་དང་པོ་དང༌། ལྟུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་

481

འདུལ་བའི་སྤྱིར་བསྟན།

དང་པོ་དང༌། སོ་སོར་བཤགས་པར་བྱ་བ་དང་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བམ་ལྔ་ལས། འགྲོ་བ་གཞན་གྱི་རྣམ་པ་བརྟེན་པ་ན་དགེ་སློང་གི་འདུ་ཤེས་ཡོད་པ་ལ་ན་སྨད་པ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རང་བཞིན་ཉམས་པ་བརྒྱད་པོ་གང་རུང་དང་ལྡན་པའི་དགེ་སློང་ལྟུང་བ་སྡེ་ལྔ་ཕལ་ཆེར་ལ་དེ་དངོས་མི་བསྐྱེད་པར་ན་སྨད་གཅིག་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩ་བར། མེད་ན་ནི་ན་སྨད་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་དང༌། ཊཱིཀྐ་ལས་ཀྱང༌། དེ་བའི་ལྟུང་བ་འབྱིན་པ་དེ་ལ་བདག་ཉིད་དགེ་སློང་ཡིན་པའི་འདུ་ཤེས་མེད་ནའང་བརྗོད་པར་གྱུར་པ་ཉིད་ཡིན་ན་ནི་ལྟུང་བ་ལ་སྦྱོར་བ་དེའི་ཚིག་འོག་མར་ན་སྨད་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་མི་གནས་པ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། སྨྱོ་བ་དང་ཁྲོ་བ་སོགས་ཀྱིས་སེམས་འཁྲུག་པ་དང༌། སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཚོར་བས་གཟིར་བ། དགེ་སློང་གི་འདུ་ཤེས་མེད་པ་སྟེ་གཙོ་བོ་བཞི་དང་གཉིད་ལོག་པ་དང་སྙོམས་པར་ཞུགས་པ་དང་ར་རོ་བ་དང་བརྒྱལ་བ་སྟེ་གཙོ་བོ་མིན་པ་བཞི་དང་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དངོས་གཞིའི་སྐབས་སུ་སྦྱོར་ལྟུང་ལས་དངོས་གཞིའི་ལྟུང་བ་གཏན་ནས་མེད་ཅིང་ཕྱི་མ་བཞི་ལ་བསྐྱེད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བམ་ལྔ་ལས། སྦྱོར་བ་ཙམ་ཁོ་ན་ལས་ན་སྨད་པ་འདིར་འགྱུར་གྱི། དངོས་གཞི་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། མྱོས་པ་དང་སེམས་འཁྲུག་པ་དང་ཚོར་བ་དག་གིས་ཉེན་པ་ལ་སོགས་པ་རང་བཞིན་ཉམས་པ་ལ་ལྟུང་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་བརྒྱད་ཀྱི་སྔ་མ་བཞི་གཙོ་བོ་དང་ཕྱི་མ་བཞི་ཕལ་པ་ཡིན་ཚུལ་ཡོད་དེ། དང་པོ་བཞིའི་སྐབས་སུ་སྦྱོར་ལྟུང་ལས་དངོས་གཞིའི་ལྟུང་བ་གཏན་ནས་མེད་ཅིང༌། ཕྱི་མ་བཞིའི་སྐབས་སུ་ལྟུང་བ་གསར་དུ་ཀུན་ནས་སློང་བ་མེད་ཀྱང་སྦྱོར་བ་བྱས་ཟིན་པ་དེ་དུས་མཐར་ཐུག་འགྲུབ་པའི་ཡན་ལག་བྱས་པ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ནུབ་ལྷག་ཉལ་དང་ཁང་པའི་ལྷག་མ་བཞིན་ནོ། །རྩ་བར། བུད་མེད་དང་ལྷན་ཅིག་གཉིད་ལོག་ནའོ། །ཞེས་དང༌། ཡང་རྩ་བར། ཁང་པ་བྱེད་དུ་བཅུག་ནས་སྙོམས་པར་ཞུགས་པའི་ཚེ་ཁང་པ་གྲུབ་ན་དགེ་འདུན་ལྷག་མའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག་སྲོག་གཅོད་བཞི་མ་བྱིན་ལེན་ཕམ་ལྷག་དང་

482

འདུལ་བའི་སྤྱིར་བསྟན་གྱི་དབུ་ཕྱོགས།

པོ་གཉིས་ཏེ་བདུན་ལས་གཞན་པའི་ལྟུང་བ་བསྐྱེད་པ་ལ་གཟུགས་གཞན་དུ་མ་བསྒྱུར་བ་དགོས་ཤིང༌། དེ་བདུན་ལ་གཟུགས་གཞན་དུ་བསྒྱུར་མ་བསྒྱུར་འདྲ་ཟེར་བ་ཤིན་ཏུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བམ་ལྔར། ཕམ་ལྷག་བཅུ་བདུན་དང༌། སྤང་ལྟུང་དང་པོ་དང་ལྟུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དང་པོ་སོ་སོར་བཤགས་པ་དང་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་སུ་འགྲོ་བ་གཞན་གྱི་རྣམ་པ་བརྟེན་པ་ན་དགེ་སློང་གི་འདུ་ཤེས་ཡོད་པ་ལ་ན་སྨད་པ་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང༌། ཞུ་བ་ལས་ཀྱང༌། དགེ་སློང་གི་སྔགས་སམ་སྨན་གྱིས་བདག་ཉིད་བྱོལ་སོང་དུ་བསྒྱུར་ཏེ་མི་ཚངས་པར་སྤྱོད་པར་བགྱིད་ན་ཅིར་འགྱུར། དེ་ལ་དགེ་སློང་གི་འདུ་ཤེས་ཡོད་ན་འཁྲིག་པའི་སྦྱོར་བ་བྱས་པ་ཡིན་པས་མཐར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་སྲོག་གཅོད་པའི་ལྟུང་བ་བཞི་ལ་ཡང་དངོས་སུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཟུགས་གཞན་དུ་བསྒྱུར་བ་ལ་ལྟུང་བ་མི་བསྐྱེད་པའི་དམིགས་བསལ་ཡང་ཡོད་དེ། བལ་ཁུར་བ་དང་ས་བོན་དང་སྐྱེ་བ་འཇོམས་པ་སོགས་ལྟུང་བ་དངོས་གཞི་བསྐྱེད་པ་ལ་གཟུགས་གཞན་དུ་མ་བསྒྱུར་བ་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཅིག་ཞུས།

483

བདེན་བཞིའི་རྣམ་བཤད།

༄༅། །བདེན་བཞིའི་རྣམ་བཤད་འཁྲུལ་བྲལ་ལུང་རིགས་ཀྱི་ཉི་མ་ཆེན་པོ་བི་ཛ་ཧ་ར་ཞེས་བྱ་བ་

བཞུགས་སོ། ། བདེན་བཞིའི་རྣམ་བཤད།

ན་མོ་གུ་རུ་ཙ་མཉྫུ་གྷོ་ཥ་ཡ། །མང་མང་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་ཀུན་གྱི་ཡབ། །ཟབ་ཟབ་མཁྱེན་རབ་མ་ལུས་འདུས་པའི་གཏེར། །མཛེས་མཛེས་གཅིག་བསྡུས་འཇམ་དབྱངས་གཞོན་ནུའི་ཞབས། །དུང་དུང་སྤྱི་བོར་བརྟེན་ནོ་རྣམ་དཔྱོད་སྩོལ། །ཉོག་ཉོག་སྔ་མའི་ངག་སྒྲོས་ཙམ་མིན་པར། །བློ་གྲོས་ཉིན་བྱེད་དཀྱིལ་འཁོར་བྱེ་བ་ལས། །ལེགས་པར་འོངས་པའི་ལེགས་བཤད་འོད་སྟོང་གིས། །རྒྱལ་ཡུམ་པད་ཚལ་མ་ལུས་ཁོང་ནས་བཞད། །
འགྲེལ་པ་ལས། སྡུག་བསྔལ་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དག་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོར་རང་བཞིན་གཅིག་གོ་ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་གནང་བྱུང་བ་ཡིན་པས། འདི་ཞུ་བར་བྱེད་པ་ལ་ཡང༌། ཤཱཀྱ་བློའི་འགྲེལ་པ་ལས། ཡ་རབས་དག་ནི་ཕལ་ཆེར་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པའི་ཐོག་མར་རང་ཉིད་འདོད་པའི་ལྷ་ལ་ཕྱག་བགྱིད་དོ། །ཞེས་པ་དང༌། རྒྱ་ཆེན་རོལ་བ་ལས། བསོད་ནམས་རྣམ་སྨིན་བདེ་སྟེ་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་སེལ། །བསོད་ནམས་ལྡན་པའི་མི་ཡི་བསམ་པ་རྣམས་ཀྱང་འགྲུབ། །བདུད་བཅོམ་ནས་ནི་བྱང་ཆུབ་མྱུར་དུ་རེག་པར་འགྱུར། །མྱ་ངན་ལས་འདས་ཞི་བ་བསིལ་བའི་དངོས་པོ་འཐོབ། །ཅེས་

484

བདེན་བཞིའི་རྣམ་བཤད་ལུང་རིགས་ཉི་མ།

དང༌། མདོ་ལས། སྐྱབས་སོང་བསོད་ནམས་གཟུགས་ཡོད་ན། །སྟོང་གསུམ་འདི་ཡང་སྣོད་དུ་ཆུང༌། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྐྱེས་བུ་དམ་པ་རྣམས་ཆོས་ལྡན་གྱི་བྱ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་འཇུག་པའི་ཐོག་མར་ཡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་བསྟོད་ཕྱག་མཛད་པ་ཕྱག་ལེན་ལ་ཡོད་ཅིང༌། རང་ཉིད་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་མིན་ཀྱང༌། རང་ཉིད་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་ཕྱག་ལེན་ནམ་ལུགས་བཟང་པོ་ལ་བག་ཆགས་བཞག་པའི་ཆེད་དང༌། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་བསོག་པ་དང༌། གནས་སྐབས་ཀྱི་བར་ཆད་ཞི་བ་སོགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས། ཡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་ཐོག་མར་མཆོད་བརྗོད་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཞིག་འབུལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་འདུས་པའི་སྐུ། །྾ བླ་མ་རྣམས་ལ་གུས་པས་འདུད། །ཕུན་ཚོགས་དགེ་ལེགས་བྱེ་བས་བསྐྲུན་པའི་སྐུ། །྾ ཟླ་མེད་སྟོན་པ་དེ་ཡི་སྲས་ཀྱི་མཆོག །྾ དམིགས་མེད་བརྩེ་བའི་྾ དགོས་འདོད་ཀུན་འབྱུང་ནོར་བུ་྾ དགེ་ལེགས་ཡོན་ཏན་྾ བློ་བཟང་རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་྾ རབ་འབྱམས་གསུང་རབ། །྾ བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་སྤྱན་སྔ་རུ། །྾ ཆོས་སྐྱོང་བསྲུང་མའི་ཚོགས་ཀྱིས་བདག་སྐྱོངས་ཤིག །ཅེས་མཆོད་པར་བརྗོད་པ་དང༌། ཤིས་པ་བརྗོད་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་སྔོན་དུ་བཏང་ནས། ལས་སུ་བྱ་བ་གང་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ལ་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་མཉམ་མེད་ཐུབ་པའི་དབང་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དང་པོར་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་ཐུགས་བསྐྱེད། བར་དུ་བསྐལ་ཆེན་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་ཚོགས་བསགས། མཐར་འོག་མིན་དུ་ངེས་པ་ལྔ་ལྡན་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུར་སངས་རྒྱས་ཏེ། འཛམ་བུའི་གླིང་འདིར་ཡང་མཆོག་གི་སྤྲུལ་པའི་སྐུར་སངས་རྒྱས་ནས་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་ཁམས་དང་བསམ་པ་དང་བག་ལ་ཉལ་ཇི་ལྟ་བུ་བ་བཞིན་གཟིགས་ནས། གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་བསམ་པ་དང་མཐུན་པར་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཇི་སྙེད་ཅིག་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་བསྡུས་ནས་ཐེག་པ་གསུམ་མམ་སྡེ་སྣོད་གསུམ་དང་དེ་ལ་དབྱེ་ན་གསུང་རབ་ཡན་ལག་དགུ་དང་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་སོགས་དང༌། རྒྱས་པར་ཕྱེ་ན་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་དང༌། ཆོས་ཀྱི་འཇུག་སྒོའམ་སྒོ་མོ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་

485

བདེན་བཞིའི་རྣམ་བཤད།

སྟོང་དང༌། དེ་ལས་རྒྱས་པར་ཕྱེ་ན་གདུལ་བྱ་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་དང་བསམ་པ་མཐའ་ཡས་པ་དེ་བཞིན་དུ། གདུལ་བྱེད་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོའམ་ཆོས་ཀྱི་འཇུག་སྒོ་ཡང་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་བསྐོར་བ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། སྡེ་སྣོད་དག་ནི་གསུམ་མམ་གཉིས་ཀྱང་རུང༌། །བསྡུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ་རྒྱུ་ནི་དགུ་འདོད་དོ། །ཞེས་པ་དང༌། མཛོད་ལས། སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱི་གཉེན་པོར་ནི། །ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་མཐུན་པར་གསུངས། །ཞེས་པ་དང༌། ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་དག །གང་དག་ཐུབ་པའི་གསུང་དེ་དག །ཅེས་པ་དང༌། དཀོན་མཆོག་སྒྲོན་མེ་ལས། འགྲོ་བ་སྤྱོད་པའི་སྒོ་རྣམས་ཇི་སྙེད་པ། །དེ་སྙེད་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་ལ་རབ་ཞུགས་ཏེ། །དེ་དག་ཀུན་ཏུ་རྣམ་ཐར་སྒོ་དག་ནས། །བསམ་པ་ཇི་བཞིན་འཇིག་རྟེན་སེམས་ཅན་འདུལ། །ཞེས་པ་དང༌། སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་བཅུ་རྩ་བཞི་གང་ཡིན་པས། །རྒྱལ་བ་གང་དག་འགྲོ་བའི་དོན་མཛད་པའི། །ཆོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་སྒོ་མོ་དེ་དག་གིས། །བསམ་པ་ཇི་བཞིན་འཇིག་རྟེན་སེམས་ཅན་འདུལ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དེ་སྙེད་ཅིག་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་རབ་དང་ཕུལ་དང་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྡེ་སྣོད་འདི་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ལེགས་པར་བཤད་པ་གསེར་གྱི་ཕྲེང་བ་ལས། འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱབས་དང་མགོན་དང་དཔུང་གཉེན་གྱི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་དེས་སྲིད་པའི་སྡུག་བསྔལ་བརྒྱ་ཕྲག་གཞོམ་པའི་ཐབས་སུ་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདུད་རྩི་ཇི་སྙེད་ཅིག་བསྩལ་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་བགྲོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མདོ་སྡེ་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ཉིད་ཡིན་ལ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིའི་དགོངས་དོན་ལ་ཡང་དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རིམ་པ་དང༌། སྦས་དོན་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་རིགས་ཚོགས་དྲུག་དང༌། གཉིས་པ་དེ་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་རྒྱལ་བ་བྱམས་པས་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འདི་ཉིད་གསུངས་ཤིང༌། འདི་

486

བདེན་བཞིའི་རྣམ་བཤད་ལུང་རིགས་ཉི་མ།

ལ་ཡང་བརྗོད་དོན་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་པའི་ནང་ནས་སྐབས་འདིར་འཆད་པར་བྱ་བ་ནི། འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་བཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གང་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་ནས་འཆད་པ་ཡིན་ཞེ་ན། རྒྱལ་བས་ལུང་བསྟན་ཞིང་སྙན་པའི་བ་དན་དཀར་པོ་ས་གསུམ་ན་གཡོ་བ་ཁམས་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་ནས་འཆད་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་དེ་ཡི་བསྟན་པ་འཁྲུལ་མེད་དུ་འགྲེལ་བ་དང༌། དེའི་བསྟན་འཛིན་གྱིས་ས་སྟེང་ཐམས་ཅད་ཁྱབ་པ་དང༌། སངས་རྒྱས་གཉིས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པར་མདོ་རྒྱུད་དུ་མ་ནས་ལུང་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འཇམ་དཔལ་རྩ་རྒྱུད་ལས། ཡི་གེ་དང་པོ་བ་གྲགས་པ། །སྡོམ་བརྩོན་ཐམས་ཅད་གྲགས་པ་ཡང༌། །སྟོན་པའི་བསྟན་པ་གསལ་བྱེད་པ། །བསྟན་པ་དེ་ཚེ་ས་སྟེང་དུ། །རྣམ་པར་ཉམས་ཤིང་གནས་མེད་ལ། །བསྟན་པའི་གཟུགས་བརྙན་ཡིད་དུ་འོང༌། །བྱེད་པར་འགྱུར་བ་ཐེ་ཚོམ་མེད། །ཐམས་ཅད་བྱང་ཆུབ་ལུང་བསྟན་ཏེ། །ང་ཡི་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཐོབ་འགྱུར། །དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་སྐྱེ་བའི་མཐའ། །སྲིད་པ་གསུམ་གྱི་འདྲེན་པ་མཆོག །ཁྲིམས་འཆལ་དཔག་མེད་ཁྲིམས་ལ་སྦྱོར། །ཞེས་པ་དང༌། མདོ་སྡེ་གདམས་པ་འབོག་པ་ལས། ཀུན་དགའ་བོ་བསྟན་པ་གསོ་བའི་གང་ཟག་འདི་ལྟར་འབྱུང༌། ད་ལྟ་ང་ལ་ཤེལ་དཀར་གྱི། །ཕྲེང་བ་ཕུལ་བས་སེམས་བསྐྱེད་པ། །མ་འོངས་དུས་ཀྱི་སྙིགས་མ་ལ། །འབྲི་དང་ལྡན་གྱི་ས་མཚམས་སུ། །དགའ་ཞེས་བྱ་བའི་དགོན་པ་འདེབས། །བློ་བཟང་ཞེས་བྱའི་སྐྱེས་བུ་འབྱུང༌། །འཁོར་ནི་རྣམ་བཞི་རབ་བསྡུས་ནས། །ཆོས་སྤྱོད་བཅུ་ཡི་རྒྱན་འཛུགས་ཤིང༌། །ལྷ་ཁང་ཀ་བ་ཤིང་ལོ་ཅན། །ང་ཡི་སྐུ་གཟུགས་རྣམ་གཉིས་ལ། །དབུ་རྒྱན་དབུལ་ཞིང་མཆོད་པ་བྱེད། །སྟོན་པའི་མདོ་བཞིན་གསུང་སྒྲོགས་ཤིང༌། །ང་ལ་གསོལ་བ་རབ་བཏབ་ནས། །བསྟན་པ་ལོ་སྟོང་བར་དུ་གནས། །དེ་ནས་འཕོས་ནས་ཤར་ཕྱོགས་སུ། །རྨད་བྱུང་བཀོད་མཛེས་ཞིང་ཁམས་སུ། །སེང་གེའི་ང་རོ་ཞེས་བྱ་བའི། །རྒྱལ་བ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པར་འགྱུར། །དེ་ལ་དད་བྱེད་ཞིང་དེར་སྐྱེ། །ཞིང་མཆོག་དེ་ནི་

487

བདེན་བཞིའི་རྣམ་བཤད།

ཁྱད་པར་འཕགས། །ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་བྱུང་ཞིང༌། གཞན་ཡང་ལུང་གཞན་ཤིན་ཏུ་མང་བ་དེའི་ཕྱིར། རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་ནས་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་གཏན་ལ་འབེབས་པ་འདི་ལ་ཡང༌།
སྡུག་བསྔལ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་ལ་གདམས་ཚུལ་དང་བཅས་པ་བཤད་པ། ཀུན་འབྱུང་འཕགས་པའི་བདེན་པ་ལ་གདམས་ཚུལ་དང་བཅས་པ་བཤད་པ། འགོག་པ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་ལ་གདམས་ཚུལ་དང་བཅས་པ་བཤད་པ། ལམ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་ལ་གདམས་ཚུལ་དང་བཅས་པ་བཤད་པ་དང་ས་བཅད་བཞི་བྱུང༌། དང་པོ་དེ་ལ་ཡང༌། འཕྲོས་བཤད་པ་དང༌། འཕྲོས་པ་ཅན་གྱི་གཞུང་དོན་བཤད་པ་དང་གཉིས་བྱུང༌། དང་པོ་དེ་ཉིད་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ། སྡུག་བསྔལ་ལ་ཞེས་པ་ནས། རང་བཞིན་གཅིག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་དང༌། ཞེས་པའི་བར་གྱི་གཞུང་འདི་བྱུང༌། འདི་གང་ལས་འཕྲོས་ན། ཡུམ་བར་བའི་མདོ་ལས། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་ཇི་ལྟར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བརྩོན་པར་བགྱིད་ན་བརྩོན་ཞེས་བརྗོད་པར་བགྱི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་བསྩལ་པ། ཤཱ་རིའི་བུ་འདི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གཟུགས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བརྩོན་ན་བརྩོན་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པར་ཤེས་པ་བརྩོན་ཞེས་བྱ་བའམ་མི་བརྩོན་ཞེས་བྱ་བར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ་ཞེས་པའི་བར་གྱི་གཞུང་འདི་ལས་འཕྲོས། འཕྲོས་ཚུལ་གཞུང་འདིའི་སྐབས་སུ་ཤེས་བྱར་བདེན་ཞེན་སྐྱེ་བ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་གཟུགས་སོགས་ཕུང་པོ་ལྔ་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་བདེན་པ་བཞི་སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་པོ་རྣམས་ཏེ་ཡུལ་སྟོང་ཉིད་དེ་རྣམས་དང༌། ཡུལ་ཅན་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་མཁྱེན་པ་གཉིས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་དབྱེར་མེད་རོ་གཅིག་གི་ཚུལ་དུ་བཤད་ཅིང༌། དེའི་དོན་རྗེ་བཙུན་གྱིས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་འདིར་འཆད་པ་ལ། བདེན་པ་རྣམས་དང་ནི་ཞེས་པ་ནས། ཞེས་

488

བདེན་བཞིའི་རྣམ་བཤད་ལུང་རིགས་ཉི་མ།

བྱ་ལ་གདམས་ངག་ནི་ཞེས་པ་འདི་བྱུང༌། དེའི་དོན་སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོས་འགྲེལ་པ་འདིར་འཆད་པ་ལ་སྡུག་བསྔལ་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དག་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོར་རང་བཞིན་གཅིག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་དང༌། ཞེས་པ་ནས། ཞེས་སྟོན་པ་བདེན་པ་ལ་འདོམས་པ་དང་ཞེས་པ་འདི་བྱུང༌།
གཉིས་པ་འཕྲོས་པ་ཅན་གྱི་གཞུང་དོན་དངོས་བཤད་པ་ནི། འགྲེལ་པ་ལས། སྡུག་བསྔལ་ལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ཞེས་བྱ་བ་དང་ཞེས་ཀྱང་སྟོན་པ་བདེན་པ་ལ་འདོམས་པ་དང་ཞེས་པ་འདི་བྱུང༌། འདི་ཡང་ངག་དོན་དུ་དྲིལ་ན། ཡུམ་བར་བའི་མདོ་ཚིག་ཏུ་གྱུར་པའི་འཕྲོས་གཞིར་བཀོད་མ་ཐག་པའི་མདོ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འདིར་བསྟན་གདམས་ངག་བཅུའི་ནང་ནས་བདེན་བཞི་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་དང༌། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་སྡུག་བདེན་ལ་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་ཡིན་ཏེ། གཙོ་བོར་སྡུག་བདེན་གྱི་ཁྱད་གཞིར་བྱས་ཏེ། བདེན་བཞིས་མཚོན་པའི་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་དང་ཡུལ་ཅན་ཤེར་ཕྱིན་དག་བདེན་པས་སྟོང་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོར་རོ་གཅིག་པ་ཉིད་དུ་འདོམས་པའི་གདམས་ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། སྡུག་བསྔལ་ལ་ཞེས་པ་དང༌། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོར་རང་བཞིན་གཅིག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་དང༌། ཞེས་སྟོན་པ་བདེན་པ་ལ་འདོམས་པ་དང༌། ཞེས་པ་འདི་བྱུང༌། དེ་ལྟར་གདམས་པ་ལ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྡུག་བདེན་ལ་བདེན་ཞེན་བཀག་སྟེ་བདེན་མེད་དུ་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཆད་པར། འགྲེལ་པ་ལས། སྡུག་བསྔལ་ལ་ཞེས་པ་དང༌། ཞེས་སྟོན་པ་བདེན་པ་ལ་འདོམས་པ་དང་ཞེས་པ་དང༌། ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་ཕྲེང་བ་ལས། དེ་ལྟར་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་དབྱེར་མེད་པ་སྟོན་པ་ཡང་སྡུག་བདེན་ལ་ཤེས་བྱར་ཞེན་པ་སྐྱེ་བས་དེ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་སྟེ། ཞེས་པ་བྱུང༌། དེ་ལྟ་བུའི་མདོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ཐེག་ཆེན་རིགས་ངེས་ཀྱི་བྱང་སེམས་ལ་གདམས་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྡུག་བདེན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་གཟུགས་སོགས་ཟག་བཅས་

489

བདེན་བཞིའི་རྣམ་བཤད།

ཀྱི་ཆོས་འདུས་བྱས་དང༌། སྡུག་བདེན་གྱི་ངོ་བོ་མིན་ཀྱང་དེའི་ཕྱོགས་སུ་གཏོགས་པའི་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་དང་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དང༌། དེའི་ཕྱོགས་སུ་མ་གཏོགས་པའི་འགོག་ལམ་དང་སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་སོགས་འདུས་བྱས་པ་དང་མ་བྱས་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་སོགས་ལ་བསྒོམས་པའི་ཚེ་ཡུལ་སྟོང་ཉིད་དང༌། ཡུལ་ཅན་ཤེར་ཕྱིན་དག་བདེན་མེད་དུ་རོ་གཅིག་པ་སྟེ་ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཉམས་སུ་ལོངས་ཤིག་ཅེས་འདོམས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཆད་པར་འདིའི་ཐད་ཀྱི་ཡུམ་བར་བ་ལས། ཤཱ་རིའི་བུ་དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ། ཞེས་པ་ནས། སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་བརྩོན་ཞེས་པའམ་མི་བརྩོན་ཞེས་བརྗོད་པར་མི་བྱ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་ན་འདི་ལྟར་ངས་གཟུགས་བརྩོན་ཞེས་བྱ་བའམ་མི་བརྩོན་ཞེས་བྱ་བར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ༌། །ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་དང༌། འདུ་བྱེད་རྣམས་དང༌། རྣམ་པར་ཤེས་པ་བརྩོན་ཞེས་བྱ་བའམ་མི་བརྩོན་ཞེས་བྱ་བར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མ་མཐོང་ངོ༌། །ཞེས་པ་དང༌། འགྲེལ་པར། འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དག་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོར་རང་བཞིན་གཅིག་གོ་ཞེས་སྟོན་པ་བདེན་པ་ལ་འདོམས་པ་དང་ཞེས་པ་བྱུང༌། སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་འགྲེལ་པའི་གཞུང་འདི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་རང་གི་བཤད་བྱའི་མདོ་དེའི་དོན་བཀྲལ་ཚུལ་ཡོད་དེ། མདོའི་ཚིག་ཚོགས་ཆེ་བ་རྣམས་བསྡུས་ནས་གཟུགས་སོགས་སྟོང་གཞི་དང༌། དེ་རྣམས་བདེན་མེད་སྟོང་ཉིད་ཡུལ་ཅན་ཤེར་ཕྱིན་གསུམ་བདེན་མེད་ཀྱི་ངོ་བོར་ཐ་མི་དད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྟོན་པར་བཀྲལ་པའི་ཕྱིར། འཆད་པ་ལ། འགྲེལ་པར། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་འབྲས་བུར་གྱུར་པ་ཞེས་སོགས་དང༌། ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་ཕྲེང་བ་ལས། དེ་གང་ན་ཟག་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་སོགས་ཕུང་པོ་ལྔ་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། དེ་རྟོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཤེར་ཕྱིན་དག་དེ་བཞིན་ཉིད་སྤྲོས་བྲལ་གྱི་ངོ་བོར་གཅིག་པ་སྟེ་ཐ་དད་པ་མིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའོ། །ཞེས་པ་བྱུང༌། ཟག་བཅས་ཉེར་

490

བདེན་བཞིའི་རྣམ་བཤད་ལུང་རིགས་ཉི་མ།

ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་དེ་ནི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བདེན་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མི་རྟག་པ་སོགས་སུ་ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་དེ་ལྟར་དུ་གནས་པས་ན་བདེན་པ་དང༌། ཡང་དེ་ལྟར་མཐོང་ན་བློ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྐྱེས་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་དེ་ཉིད་འཆད་པ་ལ། ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་འཕྲེང་བ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་མི་རྟག་སོགས་སུ་ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་དེ་ལྟར་དུ་གནས་པས་བདེན་པ་ཞེས་པ་སྟེ་ཡུལ་དང་ཞེས་པ་བྱུང༌། གཉིས་པ་འཆད་པ་ལ། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས། ཇི་ལྟར་གནས་པ་དེ་ལྟར་མཐོང་ན་བློ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་སྐྱེད་པ་ཞེས་པ་སྟེ་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྟེང་ནས་ཡིན་ཏེ་འདི་ནི་བདེན་པ་ཙམ་གྱི་སྒྲ་དོན་ནོ། །ཞེས་པ་བྱུང༌། ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སོ་སྐྱེའི་ས་ལས་འཕགས་པ་སྟེ་འདས་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་གཟིགས་པ་དེ་ལྟར་བདེན་པ་སྟེ་ཡོད་པས་ན་འཕགས་པའི་བདེན་པ་དང་བྱིས་པ་སྟེ་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་གཙང་བདེ་རྟག་བདག་སོགས་སུ་ཞེན་པ་ལྟར་མེད་པས་ན་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་བདེན་པའམ་བྱིས་པའི་བདེན་པ་ཞེས་མ་བཤད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་འཆད་པ་ལ། ལེགས་པར་བཤད་པ་གསེར་གྱི་ཕྲེང་བ་ལས། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདེན་པ་རྣམས་ཇི་ལྟར་བདེན་པ་དེ་ལྟར་གཟིགས་པས་བློ་དང་དོན་གཉིས་ཀས་བདེན་པའི་ཕྱིར་འཕགས་པའི་ཡིན་ལ། ཞེས་གསུངས། གཉིས་པ་འཆད་པར། བྱིས་པ་རྣམས་ལ་དོན་ལ་བདེན་ཀྱང་བློའི་ངོར་དེ་ལྟར་མ་རྟོགས་པས་དེའི་བདེན་པར་མ་བཞག་ཅེས་པ་བྱུང༌། ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྡུག་བསྔལ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། སྡུག་བསྔལ་བ་སྐྱེད་སྟོང་པའི་གཞི་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། འཆད་པ་ལ་འགྲེལ་པར། སྡུག་བསྔལ་ལ་ཞེས་པ་བྱུང༌། ཟག་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་གཟུགས་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བལྟ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། འཆད་པ་ལ། འགྲེལ་པར། གཟུགས་ཞེས་པ་དང༌། གསེར་ཕྲེང་ལས། བལྟ་བར་བྱ་བས་ན་གཟུགས་ཞེས་བྱུང༌། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན།

491

བདེན་བཞིའི་རྣམ་བཤད།

གཟུགས་སོགས་ཞེས་པའི་སོགས་ཁོངས་ནས་འདྲེན་རྒྱུ་ཡོད་དེ། ཕུང་པོ་ལྷག་མ་ཕྱི་མ་བཞི་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཁམས་བདེན་པ་རྟེན་འབྲེལ། སྟོང་ཉིད་རྣམས་ཏེ་འདིའི་ཐད་ཀྱི་མདོ་ལས་བཤད་པ་དེ་དག་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འཆད་པ་ལ་འདིའི་ཐད་ཀྱི་མདོ་ལས། གཟུགས་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བརྩོན་ན་བརྩོན་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་པ་ནས། ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ༌། །ཞེས་པའི་བར་དང༌། ཉི་ཁྲི་ལེ་བརྒྱད་མ་ལས། དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་བསྩལ་པ་དང༌། ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པར་ཤེས་པ་བརྩོན་ཞེས་བྱ་བའམ་མི་བརྩོན་ཞེས་བྱ་བར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ་ལ་གདམས་པའོ་ཞེས་པ་དང༌། གསེར་ཕྲེང་ལས། གཟུགས་སོགས་ཕུང་པོ་ལྔ་ཞེས་སོགས་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་ཕུང་པོ་ཕྱི་མ་བཞི་དང་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་དང༌། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དང༌། བདེན་པ་བཞི་དང༌། རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་དང༌། སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་ལ་བརྩོན་ན་བརྩོན་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་སོ། །ཞེས་བྱུང༌། གཟུགས་སོགས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་འབྲས་བུར་གྱུར་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། བསྐྱེད་བྱ་ཡིན་པས་ན་འབྲས་བུ་དང༌། དེར་འབྱུང་བས་ན་འབྲས་བུར་གྱུར་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཆད་པ་ལ། འབྲས་བུར་གྱུར་པ་ཞེས་དང༌། གསེར་ཕྲེང་ལས། ཟག་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་སོགས་ཕུང་པོ་ལྔ་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ཞེས་བྱུང༌། གཟུགས་སོགས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་བདེན་པས་སྟོང་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རང་ཉིད་སྟོང་གཞི་འབྲས་བུ་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་དག་པའམ་དེས་སྟོང་པས་ན་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་སྟོང་པ་དང༌། དེ་འདྲ་བའི་སྟོང་པ་དེ་ཁོ་ནའམ་དེའི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་ན་ཉིད་ཅེས་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཆད་པ་ལ་འགྲེལ་པར། འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། ཞེས་པ་དང༌། ཉིད་སྒྲའི་དོན་འཆད་པ་ལ་ཆ་བསགས་ཀྱི་མདོ་ལས། དངོས་པོ་ལ་ཏཱ་ཏྭ་དག་གོ་ཞེས་བྱུང༌། དེ་འདྲ་བའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཤེས་རབ་ཅེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཤེས་པའི་རབ་བམ་ཤེས་པའི་གཙོ་

492

བདེན་བཞིའི་རྣམ་བཤད་ལུང་རིགས་ཉི་མ།

བོའམ་དོན་དམ་པ་ཤེས་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། དོན་དམ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་བཤད་དོ། །ཞེས་དང༌། ཉི་ཁྲི་དག་ལྡན་ལས། ཤེས་པའི་རབ་ཡིན་པས་ན་ཤེས་རབ་སྟེ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པ་དང༌། གསེར་ཕྲེང་ལས། ཤེར་ཕྱིན་ལ་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་བརྗོད་ཀྱིས་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། འདིའི་ཕ་རོལ་ནི་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོའི་ཕར་འགྲམ་མམ་ངོགས་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཡིན་ལ། ཁྱོད་དེར་ཕྱིན་བྱེད་ཡིན་པས་ན་བྱེད་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒོས་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་ཞེས་བརྗོད་ཅིང༌། ཕ་རོལ་འདིར་ཕྱིན་པ་ཞེས་ཕྱིན་ཟིན་ནམ་ལས་གྲུབ་ལ་སྦྱར་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་ཡེ་ཤེས་ཁོ་ན་ལ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྒྲ་འཇུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་འཆད་པ་ལ། འགྲེལ་པར། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་དང༌། དག་ལྡན་ལས། ཤེས་རབ་ཀྱང་དེ་ཡིན་ལ་ཕ་རོལ་ཡང་དེ་ཡིན་པས་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ལོ། །ཕྱིན་པ་ནི་འགྲོ་བ་སྟེ་ཕ་རོལ་ཏུ་སོན་པའོ། །གང་གི་ཕ་རོལ་ཞེ་ན། འཕགས་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པའོ་ཞེས་དང༌། སྦྱོར་བའི་ལམ་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བྱུང༌། །གཉིས་པ་འཆད་པ་ལ། དག་ལྡན་ལས། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་མཛད་པ་དང་བཅས་པ་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། དེའི་འབྲས་བུ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང༌། བྱེད་གྲུབ་ལས་གྲུབ་གཉིས་ཀའི་སྒོས་འཆད་པ་ལ། གསེར་ཕྲེང་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྤྲོས་བྲལ་དུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཁྱེན་པ་གང་མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་སུ་ཕྱིན་པའམ་ཕྱིན་བྱེད་དོ། །ཞེས་བྱུང༌། གཟུགས་སོགས་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་སྒྲ་ནི་མི་ཟད་པའི་སྡེ་ཚན་ཡིན་པས་གཞི་གང་ལའང་སྦྱར་ཆོག་ཀྱང་དོན་ཟད་པ་མེད་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། སྐབས་འདིར་གནས་ལུགས་བདེན་སྟོང་ལ་བྱེད། བཞིན་སྒྲ་ནི་ལྟར་རམ་ལྟ་བུའམ་རྣམ་པ་སོགས་ལ་འཇུག་པས་དེ་ལྟར་རམ་དེ་ལྟ་བུའམ་ཡིན་པས་ན་དེ་བཞིན། ཉིད་སྒྲ་ནི་ཁོ་ནའམ་སྐབས་གང་ཡིན་གྱི་ཆོས་དེའོ་ཞེས་

493

བདེན་བཞིའི་རྣམ་བཤད།

ངོ་བོ་སྟོན་བྱེད་ཡིན་པས་གནས་ལུགས་བདེན་སྟོང་ལ་དཔྱད་པ་སོགས་ཀྱིས་བསྒྱུར་དུ་མེད་པར་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་གནས་པས་ན་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་འཆད་པར། སློབ་དཔོན་ཨ་ནུ་བྷཱུ་ཏིས། རྟགས་གསུམ་ལ་ནི་མཉམ་པར་མཚུངས། །རྣམ་དབྱེ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་ངོ༌། །ཚིག་རྣམས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་སྟེ། །དབྱེར་མེད་གང་དེ་མི་ཟད་པའོ། །ཞེས་བྱུང༌། གཉིས་པ་འཆད་པར། ཆ་བསགས་ཀྱི་མདོ་ལས། རྣམ་པ་ལ་ཐཱ་དང་ཐ་མུ་དག་གོ །ཞེས་བྱུང༌། གསུམ་པ་འཆད་པར། དེ་ཉིད་ལས། དངོས་པོ་ལ་ཏཱ་ཏྭ་དག་གོ །ཞེས་གསུངས་ཤིང༌། དེ་དག་གི་དོན་བསྒྲིལ་ཏེ་འཆད་པར། དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་དང༌། རྣམ་བཤད་ལས། བདེན་པས་སྟོང་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི། ཞེས་དང༌། གསེར་ཕྲེང་ལས་ཀྱང༌། དེ་བཞིན་ཉིད་སྤྲོས་བྲལ་གྱི་ཞེས་བྱུང༌། རྟོགས་བྱ་སྟོང་ཉིད་དང་རྟོགས་བྱེད་ལམ་ཤེར་ཕྱིན་དག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོར་རང་བཞིན་གཅིག་གོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་ཀྱང་གནས་ལུགས་བདེན་སྟོང་མངོན་གྱུར་གྱི་ངོ་བོར་རང་བཞིན་གཅིག་པ་སྟེ། གནས་ཚུལ་ལ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་ཐ་དད་སོགས་མི་མཐུན་པ་མེད་པར་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀ་ལ་བདེན་མེད་ཀྱི་སྣང་བ་ཙམ་ལས་གཞན་གང་ཡང་མི་དམིགས་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཤད་པར། འགྲེལ་པར། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོར་རང་བཞིན་གཅིག་གོ་ཞེས་དང༌། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས། སྟོང་པ་ཉིད་དང༌། དེ་རྟོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཤེར་ཕྱིན་དག་དེ་བཞིན་ཉིད་སྤྲོས་བྲལ་གྱི་ངོ་བོར་གཅིག་པ་སྟེ་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱུང༌།
གཉིས་པ་ཀུན་འབྱུང་འཕགས་པའི་བདེན་པ་ལ་གདམས་ཚུལ་དེ་ལ་ཡང༌། འཕྲོས་བཤད་པ། འཕྲོས་པ་ཅན་གྱི་གཞུང་དོན་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ་འཆད་པར། ཀུན་འབྱུང་བ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྒྱུར་གྱུར་པ་ཐ་མི་དད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནི་ཀུན་འབྱུང་བ་དང་འགོག་པ་དང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཆོས་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱུང༌། འདི་ཡང་གཞི་གང་ལས་འཕྲོས་ན། འདིའི་ཐད་ཀྱི་ཡུམ་བར་བ་ལས། གཟུགས་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་ནམ་

494

བདེན་བཞིའི་རྣམ་བཤད་ལུང་རིགས་ཉི་མ།

འགག་པའི་ཆོས་ཅན་དུ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ༌། །ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་རྣམ་པར་ཤེས་པའོ། །ཞེས་པ་ལས། འཕྲོས་འདིའི་སྐབས་སུ་གཟུགས་སོགས་ཟག་བཅས་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་རྣམས་སྐྱེ་འགག་ཀུན་བྱང་གང་དུའང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་ལ། འོ་ན་རྒྱན་འདིར་དེའི་དོན་གདམས་ཚུལ་དང་བཅས་པར་བདེན་པ་རྣམས་དང་ནི། ཞེས་གསུངས་ལ་གདམས་ངག་ནི་ཞེས་དང༌། འགྲེལ་པས་བཤད་པར་ཀུན་འབྱུང་བ་ལ་ཞེས་སོགས་བྱུང༌། གཉིས་པ་འཕྲོས་པ་ཅན་གྱི་གཞུང་དོན་བཤད་པར། ཀུན་འབྱུང་བ་སོགས་དྲངས་མ་ཐག་བྱུང༌། ཚིག་དོན་དུ་སྒྲིལ་ན། འཕྲོས་གཞིར་བཀོད་མ་ཐག་པའི་ཡུམ་བར་བའི་མདོ་ཆོས་ཅན། བརྗོད་བྱ་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པ་ལ་འདོམས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་བདེན་མེད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་ཀུན་འབྱུང་སྤོང་བར་འདོམས་པའི་ཕྱིར། འགྲེལ་པ་ལས། ཀུན་འབྱུང་ལ་ཞེས་དང༌། ཞེས་སྟོན་པ་བདེན་པ་ལ་འདོམས་པ་དང་ཞེས་དང༌། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས། སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་པོ་ཀུན་འབྱུང་བའི་བདེན་པ་ལ་འདོམས་པའོ། །ཞེས་བྱུང༌། དེ་ལྟར་གདམས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དག་ཀུན་འབྱུང་ལ་སྤང་བྱར་བདེན་ཞེན་དགག་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས། ཀུན་འབྱུང་ལ་སྤང་བྱར་ཞེན་པ་ལྡོག་པའི་ཆེད་དུའོ་ཞེས་དང༌། རྣམ་བཤད་ལས། ཀུན་འབྱུང་སྤང་བྱར་ཞེན་པ་དགག་པའི་ཆེད་དུའོ། །ཞེས་བྱུང༌། མདོ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་འདོམས་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཟག་བཅས་ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱུར་གྱུར་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔ་རྣམས་སྐྱེ་འགག་ཀུན་ཉོན་རྣམ་བྱང་རྣམས་སུ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། འཆད་པར། མདོ་ལས། གཟུགས་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་ནམ་འགག་པའི་ཆོས་ཅན་དུ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ་ཞེས་དང༌། གཟུགས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཆོས་ཅན་ནམ་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ༌། །ཞེས་སོགས་དང༌། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས། འདིས་ནི་ཟག་བཅས་རྒྱུར་གྱུར་གྱི་ཕུང་པོ་སྐྱེ་འགག་དང་ཀུན་བྱང་དུ་མ་

495

བདེན་བཞིའི་རྣམ་བཤད།

གྲུབ་པར་བསྟན་ནས། ཞེས་བྱུང༌། འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཀུན་འབྱུང་འཕགས་པའི་བདེན་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ། རང་འབྲས་སྡུག་བདེན་ཀུན་ནས་བསྐྱེད་པ་སྟེ་སྒོ་སྣ་ཚོགས་བསྐྱེད་པའམ། དེས་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྐྱེད་པས་ན་ཀུན་འབྱུང་དང༌། འཕགས་པ་རྣམས་ལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་ཡོད་པས་ན་འཕགས་པའི་བདེན་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་འཆད་པར། འགྲེལ་པར་ཀུན་འབྱུང་ཞེས་དང༌། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས། སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཕུང་པོ་ཀུན་འབྱུང་བའི་བདེན་པ་ཞེས་བྱུང༌། གཉིས་པ་འཆད་པར། གསེར་ཕྲེང་ལས། འཕགས་པ་རྣམས་ཇི་ལྟར་བདེན་པ་དེ་ལྟར་དེ་ལྟར་གཟིགས་ནས་བློ་དང་དོན་གཉིས་ཀས་བདེན་པའི་ཕྱིར་འཕགས་པའི་ཡིན་ལ་ཞེས་བྱུང༌། ཡུམ་བར་བ་ལས། གཟུགས་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་ནམ་འགག་པའི་ཆོས་ཅན་དུ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ༌། །ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་ནམ་འགག་པའི་ཆོས་ཅན་དུ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ༌། །ཞེས་པའི་བར་གྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཀུན་འབྱུང་ལ་འདོམས་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཀུན་འབྱུང་གི་ཁྱད་ཆོས་རྒྱུ་ཀུན་འབྱུང་རབ་སྐྱེ་སོགས་ལ་གདམས་པའི་ཕྱིར་དུ་ཟག་བཅས་རྒྱུར་གྱུར་གྱི་གཟུགས་དང་ལ་སོགས་པ་ཕུང་པོའི་ལྷག་མ་བཞི་ནི་ཀུན་འབྱུང་ལྟར་ཡང་ཡང་སྐྱེ་བ་དང་འགོག་པ་སྟེ་འགག་པ་དག་བདེན་པར་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་དེའི་ངོ་བོར་འཛིན་པ་དག་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འདོམས་པའི་ཕྱིར། འཆད་པར། འགྲེལ་པར་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ནི་ཀུན་འབྱུང་བ་དང་འགོག་པ་དང༌། ཆོས་ཅན་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱུང༌། ཡུམ་བར་བ་ལས། གཟུགས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཆོས་ཅན་ནམ་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་ཡང་དག་པར་ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའམ་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ༌། །ཞེས་པའི་མདོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལ་འདོམས་ཚུལ་ཡོད་དེ། ཀུན་འབྱུང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཆགས་སོགས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་དང༌། དད་སོགས་རྣམ་བྱང་གི་ཆོས་རྣམས་ཆོས་ཅན་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། འཆད་པར། འགྲེལ་པ་ལས་ཀུན་ནས་ཉོན་

496

བདེན་བཞིའི་རྣམ་བཤད་ལུང་རིགས་ཉི་མ།

མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཆོས་ཅན་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་ཞེས་བྱུང༌། ཡུམ་བར་བ་ལས། རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཆོས་རྣམས་ནི་ཆོས་འགའ་ཞིག་ཏུ་འདུ་བར་ཡང་དག་པར་འདུས་པ་མེད་དོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པའོ། །ཞེས་པའི་མདོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལ་འདོམས་ཚུལ་ཡོད་དེ། སྔར་སྐྱེ་འགག་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཅན་བདེན་པར་གྲུབ་པས་ཐ་དད་དུ་མ་གྲུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཙོ་བོར་སྟོན་ཞིང༌། གཟུགས་སོགས་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པའི་འབྲས་བུར་དང༌། འདུ་བྱེད་སོགས་ཀུན་འབྱུང་བདེན་པའི་ངོ་བོར་རྟོགས་པ་དེ་དག་རང་གི་ངོ་བོར་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་དག་ཐ་མི་དད་པ་སྟེ་རོ་གཅིག་པ་ཉིད་དེ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་འཆད་པ་ལ། འགྲེལ་པར། ཀུན་འབྱུང་བ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྒྱུར་གྱུར་པ་དག་ཐ་མི་དད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་བྱུང༌། ཀུན་འབྱུང་ལ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པའི་གཞུང་འདི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་བཤད་བྱའི་མདོའི་དགོངས་པ་བཀྲལ་ཚུལ་ཡོད་དེ། མདོའི་ཚིག་ཚོགས་ཆེ་བ་རྣམས་ཉུང་ངུར་དྲིལ་ཏེ་ཚན་པ་གསུམ་དུ་བསྡུས་ཏེ་བདེན་མེད་དུ་འདོམས་ཚུལ་གྱི་སྒོས་ལེགས་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར། འཆད་པར། སྔར་བཤད་ཟིན་གྱི་དྲངས་མ་ཐག་པའི་གཞུང་དག་བྱུང༌།
གསུམ་པ་འགོག་བདེན་ལ་གདམས་ཚུལ་དང་བཅས་ཏེ་འཆད་པ་ལ་ཡང༌། འཕྲོས་དང་གཞུང་དོན་གཉིས། དང་པོ་འཆད་པར། འགོག་པ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་སྐྱེ་བ་དང༌། འགགས་པ་དང༌། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང༌། རྣམ་པར་བྱང་བ་དང༌། ཉམས་པ་དང་འཕེལ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་བྲལ་བ་ནི་གཟུགས་མེད་པ་ནས་མ་རིག་པ་སྐྱེ་བ་ཡང་མེད། མ་རིག་པ་འགག་པ་ཡང་མེད་སངས་རྒྱས་ཀྱང་མེད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་དུ་མེད་དོ། །ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་བྱུང༌། འདི་ཡང་གང་ལས་འཕྲོས་ན། འདིའི་ཐད་ཀྱི་ཡུམ་བར་བ་ལས། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཤཱ་རིའི་བུ་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་མི་སྐྱེ་མི་འགག་ཅིང༌། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མ་ཡིན། རྣམ་པར་བྱང་བ་མ་ཡིན། ཞེས་པ་ནས། སངས་རྒྱས་མེད་དོ། །ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་

497

བདེན་བཞིའི་རྣམ་བཤད།

ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ། དེ་ལྟར་བརྩོན་པ་ནི་བརྩོན་པ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་ལས་འཕྲོས། འཕྲོས་ཚུལ་མདོ་འདིའི་སྐབས་སུ་སྟོང་པ་ཉིད་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བ་དེ། འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་དང་སྤོང་གཉེན་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང༌། གནས་སྐབས་ཉམས་པ་དང་འཕེལ་བ་དང་རྒྱུ་འབྲས་ལ་སོགས་པ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ན། དེ་ལ་ནི་ཁྱད་ཆོས་བདེན་པར་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་བོ། །ཞེས་བསྟན་པ་ལ། འོ་ན། རྒྱན་འདིར་འདིའི་དོན་འཆད་ཚུལ་དེ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་འཆད་པ་ལ། བདེན་པ་རྣམས་དང་ནི། ཞེས་བྱུང༌། དེའི་དོན་འདིར་འཆད་པ་ལ། བཤད་མ་ཐག་པའི་གཞུང་འདི་བྱུང༌། གཉིས་པ་གཞུང་དོན་དངོས་འཆད་པ་ལ། འགོག་པ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་དག་ཅེས་སོགས་བྱུང༌། ངག་དོན་དུ་དྲིལ་ན། ཡུམ་བར་བའི་མདོ་འཕྲོས་གཞིར་བཀོད་མ་ཐག་པ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་འགོག་བདེན་བརྗོད་བྱར་བྱས་ནས་གདམས་པ་ཡིན་ཏེ། ཟག་བཅས་འགག་པའི་འགོག་པ་ཁྱད་གཞིར་བྱས་ནས་གཟུགས་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་གྱི་ཆོས་གང་ཡང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་འདོམས་པའི་ཕྱིར། འཆད་པར། འགྲེལ་པར། འགོག་པ་ལ། ཞེས་པ་དང༌། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས། འགོག་པའི་བདེན་པ་བརྗོད་བྱར་བྱས་པ་ལ་འདོམས་སོ། །ཞེས་བྱུང༌། མདོ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་གདམས་ཚུལ་ཡོད་དེ། རང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་ལ་སྟོང་ཉིད་དྲི་བྲལ་དེ་ལ་སྐྱེ་འགག་འཕེལ་འགྲིབ། དུས་གསུམ་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་འབྲས་བུ་བཞི་རང་བྱང་ཆུབ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་གང་ཡང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་བུ་ལ་སྤྱོད་པའི་བརྩོན་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་བརྩོན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདོམས་པའི་ཕྱིར། འཆད་པར། གསེར་ཕྲེང་ལས། གང་ཡང་འདི་འདྲ་བ་དེ་ལ་ནི་གཟུགས་མེད་དོ། །ཞེས་པ་ནས། སངས་རྒྱས་མེད་བྱང་ཆུབ་མེད་དོ། །ཞེས་བྱུང༌། དེ་ལྟར་གདམས་པ་ལ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། འགོག་བདེན་ལ་ཐོབ་བྱར་བདེན་ཞེན་དགག་པའི་ཆེད་

498

བདེན་བཞིའི་རྣམ་བཤད་ལུང་རིགས་ཉི་མ།

ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཆད་པར། གསེར་ཕྲེང་ལས། ཟག་བཅས་དགག་པའི་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱ་བར་ཞེན་པ་ལ་མདོ་འདིས་གཟུགས་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་གྱི་ཆོས་གང་ཡང་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་ནི། ཐོབ་པར་ཞེན་པ་བཟློག་པའི་དོན་དུའོ། །ཞེས་དང༌། རྣམ་བཤད་ལས། འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱ་བར་ཞེན་པ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱུང༌། ཡུམ་བར་བའི་མདོ་ལས། སྟོང་པ་ཉིད་ནི་མི་སྐྱེ་མི་འགག་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མ་ཡིན། ཞེས་པ་ནས། ད་ལྟར་བྱུང་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་མདོ་ཆོས་ཅན། འགོག་བདེན་ལ་གདམས་པ་ཡིན་ཏེ། འགོག་བདེན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་འགོག་པ་ཞི་བ་སོགས་བདེན་མེད་དུ་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་སྟོང་ཉིད་གློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བ་དེ་ལ་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་བས་ན་སྐྱེ་བ་དང༌། རང་གི་ངོ་བོ་གཅིག་དོར་བས་ན་འགག་པ་དང༌། སྤང་བྱ་སེམས་དྲི་མ་ཅན་ནམ་རྟོག་པ་ཅན་ནམ་འཁྲུག་པར་བྱེད་པས་ན་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང༌། གཉེན་པོའི་ཆ་དྲི་མའི་རིགས་གང་ཡང་རུང་བ་ལས་རྣམ་པར་ཐར་པའམ། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་རྣམ་པར་བྱང་བ་དང༌། གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འགྲིབ་པའི་ཉམས་པ་དང༌། དུ་མར་སོང་བའི་ས་ལམ་ཆེར་སོང་བའི་འཕེལ་བ་དང༌། ལ་སོགས་པ་འདས་མ་འོངས་པ་ད་ལྟར་བ་རྣམས་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ནི་ཁྱད་ཆོས་བདེན་གྲུབ་གང་ཡང་གནས་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་འཆད་པར། འགྲེལ་པར། སྟོང་པ་ཉིད་སྐྱེ་བ་དང༌། འགག་པ་དང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང༌། རྣམ་པར་བྱང་བ་དང༌། ཉམས་པ་དང༌། འཕེལ་བ་ལ་སོགས་པ་དང༌། བྲལ་བ་ལ་ནི། ཞེས་དང༌། གསེར་ཕྲེང་ལས། སྟོང་ཉིད་དེ་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་འགག་སྤོང་གཉེན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀུན་བྱང་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་མ་གཅིག་ཏུ་སོང་བའི་ཉམས་པ། གཅིག་དུ་མར་སོང་བའི་འཕེལ་བ་དང༌། སོགས་པས་བསྡུས་པ་དུས་གསུམ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཞེས་བྱུང༌། གང་ཡང་འདི་འདྲ་བ་དེ་ལ་ནི། གཟུགས་མེད། ཚོར་བ་མེད། ཅེས་པ་ནས། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཁམས་མེད། ཅེས་པའི་ཡུམ་བར་བའི་མདོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་འགོག་བདེན་ལ་གདམས་ཚུལ་ཡོད་དེ། འགོག་བདེན་ལ་ཐོབ་བྱར་བདེན་གྲུབ་མེད་པ་བསྟན་ཕྱིར་

499

བདེན་བཞིའི་རྣམ་བཤད།

དུ་སྟོང་ཉིད་དྲི་བྲལ་གྱི་འགོག་པ་གང་ཡང་རུང་བ་འདི་འདྲ་བ་དེ་ལ་ནི། གཟུགས་བདེན་གྲུབ་མེད། ནས། སྒྲ་ནི་ཚིག་སྡུད་དང་བཟླས་དབྱེ་བའི་ཚིག་ཡིན་པས་ཚོར་སོགས་ཕུང་པོ་བཞི། མིག་སོགས་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས། སའི་ཁམས་སོགས་ཁམས་དྲུག །མིག་གི་ཁམས་སོགས་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་པོ་རྣམས་ལ་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་དང༌། འགག་སོགས་དང་བྲལ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། འཆད་པར་འགྲེལ་པར། ལ་སོགས་པ་དང་བྲལ་བ་ལ་ནི། གཟུགས་མེད་པ་ནས། ཞེས་དང༌། ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་ཕྲེང་བ་ལས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ལ་གཟུགས་མེད་ནས་ཀྱིས་སྒྲས། ཕུང་པོ་བཞི། སྐྱེ་མཆེད་དྲུག །ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་མེད། ཅེས་བྱུང༌། ཡུམ་བར་བའི་མདོ་ལས་ཀྱང༌། མ་རིག་པ་སྐྱེ་བ་མེད། ཅེས་པ་ནས། སངས་རྒྱས་མེད་དོ། །བྱང་ཆུབ་མེད་དོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱི་མདོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལ་འདོམས་ཚུལ་ཡོད་དེ། དོན་དམ་པར་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་སྤྱི་མ་རིག་པ་སྐྱེ་བ་ཡང་མེད། ཡང་སྒྲ་ནི་འབྱེད་སྡུད་དང༌། བཟླས་དབྱེ་བའི་ངག་ཡིན་པའི་ཡང་སྒྲས་བསྡུས་པ་རྒ་ཤིའི་བར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད། ཅེས་པའི་ཁྱད་པར་སྟོན་པར་སྐྱབས་འགྲོ་བདུན་བཅུ་པ་ལས། ཤེས་བྱ་ལ་ནི་བློ་རྣམས་རྒྱས། །རྨོངས་པའི་ཟུམ་པ་བཅོམ་པས་ན། །སངས་རྒྱས་པདྨ་ལྟར་རྣམས་རྒྱས། །ཞེས་དང༌། མ་རིག་གཉིད་ནི་རྒྱུན་བཅད་ཅིང༌། །ཡང་དག་ཡེ་ཤེས་ངེས་འབྱུང་བའི། །གང་ཞིག་རྣམ་པ་དེ་སངས་རྒྱས། །སྐྱེས་བུ་གཉིད་སངས་ཇི་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཤེས་བྱ་ལ་བློ་རྒྱས་པས་སམ། རྨོངས་པའི་ཟུམ་པ་བཅོམ་པས་སམ། མ་རིག་པའི་གཉིད་ལས་སད་པས་སམ། མ་རིག་པའི་གཉིད་སངས་པས་ན་སངས་རྒྱས་ཏེ་བདེན་པར་མེད། རྟོགས་བྱ་སྒྲིབ་པ་སྤངས་པས་སམ་ཆོས་ཁོང་དུ་ཆུད་པས་ན་བྱང་ཆུབ་སྟེ། དེའི་བར་དུ་ཡང་བདེན་པར་མེད་པར་དུ་ཡང་ཞེས་པའི་སྒྲ་ནི་བཟླས་དབྱེ་དང་འབྱེད་སྡུད་ཀྱི་ཚིག་ཡིན་པས་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ནས་བཟུང་སྟེ། བདེན་བཞི་ཐོབ་པ་མངོན་རྟོགས་རྒྱུན་ཞུགས་དང་དེའི་འབྲས་བུ། ཕྱིར་འོང་དང་དེའི་འབྲས་བུ། ཕྱིར་མི་འོང་དང་དེའི་འབྲས་བུ། དགྲ་བཅོམ་དང་དེའི་འབྲས་བུ། རང་སངས་རྒྱས་དང༌། རང་བྱང་ཆུབ། བྱང་སེམས་

500

བདེན་བཞིའི་རྣམ་བཤད་ལུང་རིགས་ཉི་མ།

རྣམས་བདེན་མེད་རྣམས་སྟོན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་འཆད་པར། འགྲེལ་པར། མ་རིག་པ་སྐྱེ་བ་ཡང་མེད། མ་རིག་པ་འགག་པ་ཡང་མེད། ཅེས་དང༌། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས། མ་རིག་པ་སྐྱེས་པ་མེད། ཡང་གིས་བསྡུས་པ་རྒ་ཤིའི་བར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད། མ་རིག་པ་འགག་པ་མེད་ཡང་གིས་བསྡུས་པ་རྒ་ཤིའི་བར་དུ་འགག་པ་མེད། ཅེས་བྱུང༌། གཉིས་པ་འཆད་པར། འགྲེལ་པ་ལས། སངས་རྒྱས་ཀྱང་མེད། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་དུ་ཡང་མེད་དོ། །ཞེས་དང༌། གསེར་ཕྲེང་ལས། རྟོགས་པ་སངས་རྒྱས་མེད། རྟོགས་བྱ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་དུ་ཡང་མེད་ཅེས་བྱུང༌། གསུམ་པ་འཆད་པར། འགྲེལ་པ་ལས། བར་དུ་ཡང་མེད། ཅེས་པ་དང༌། གསེར་ཕྲེང་ལས་ཀྱང༌། ཡང་གིས་བསྡུས་པ་བདེན་བཞི་འབྲས་བུ་བཞི་རང་རྒྱལ་རྣམས་ཏེ་དེ་དག་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་མེད་དོ། །ཞེས་སྟོན་པའོ། །ཞེས་གསུངས། འགྲེལ་པའི་གཞུང་གི་དོན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་བཤད་བྱའི་མདོའི་དགོངས་པ་ལེགས་པར་བཀྲལ་ཏེ། ཚིག་ཚོགས་ཆེ་བ་རྣམས་བཏུས་ཏེ་མདོའི་དོན་འགོག་བདེན་གྱི་ངོ་བོ་ཁྱད་ཆོས་ཅི་རིགས་ལ་སྦྱར་ཏེ། བདེན་མེད་ཀྱི་སྒོས་ལེགས་པར་བཀྲལ་བའི་ཕྱིར། འཆད་པར། དྲངས་མ་ཐག་པའི་འགྲེལ་གཞུང་དེ་བྱུང༌།
བཞི་པ་ལམ་བདེན་ལ་གདམས་ཚུལ་དང་བཅས་པ་འཆད་པ་ལ་ཡང༌། འཕྲོས་དང་གཞུང་དོན་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་འཆད་པར། ལམ་ལ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང༌། བདག་ཉིད་དམ་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ནི། ཕྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དང༌། སྔོན་གྱི་མཐའ་དང་ཕྱི་མའི་མཐའ་དག་ཕན་ཚུན་ལྡན་པ་དང༌། མི་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་བོ། །ཞེས་སྟོན་པ་བདེན་པ་ལ་འདོམས་པ་དང༌། ཞེས་པ་འདི་བྱུང༌། འདི་ཡང་གང་ལས་འཕྲོས་ན། ཤཱ་རིའི་བུ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་ལྟར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ། བདག་ཉིད་ལ་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ས་ལ་བརྩོན་ཞེས་བྱ་བའམ་མི་བརྩོན་ཞེས་བྱ་བར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ༌། །ཞེས་པ་ནས། ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་

501

བདེན་བཞིའི་རྣམ་བཤད།

དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་ལྟར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བརྩོན་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་བྱུང༌། འཕྲོས་ཚུལ་ནི་འདིའི་སྐབས་སུ། སྦྱིན་སོགས་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང༌། བྱང་སེམས་བདག་ཉིད་བསྒོམ་བྱ་སྒོམ་བྱེད་དུ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པས་ལྡན་པ་མ་ཡིན། བཀག་པ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པས་མིལྡན་པ་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་འཆད་པ་ལ། འོ་ན། རྗེ་བཙུན་གྱི་རྒྱན་འདིར་འཆད་ཚུལ་འདི་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། བདེན་པ་རྣམས་དང་ནི། ཞེས་པ་ནས། གདམས་ངག་ནི་ཞེས་བྱུང༌། དེ་དག་གི་དོན་གྱི་ནང་ཚན་ལམ་བདེན་འགྲེལ་པ་འདིར་འཆད་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། འཆད་པར། ལམ་ལ་ཞེས་སོགས་དྲངས་མ་ཐག་པ་དེ་བྱུང༌། དེ་འདྲ་བའི་མདོ་དེ་ཆོས་ཅན། ལམ་བདེན་བརྗོད་བྱར་བྱས་པ་ལ་འདོམས་པ་ཡིན་ཏེ། ལམ་བདེན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་ལམ་དང་རིགས་པ་སྒྲུབ་པ་གཉིས་དང༌། ངེས་འབྱིན་ལ་འདོམས་པ་སྟེ་ཚན་པ་གསུམ་དུ་བསྡུས་ནས་འདོམས་པའི་ཕྱིར། འཆད་པར། འགྲེལ་པར། ལམ་ལ་ཞེས་དང༌། གསེར་ཕྲེང་ལས་ཀྱང༌། ལམ་གྱི་བདེན་པ་བརྗོད་པར་བྱས་པ་ལ་འདོམས་སོ། །དེ་གང་ན་འདི་ལ་ལམ་དང་རིགས་སྒྲུབ་དང༌། ངེས་འབྱིན་ལ་འདོམས་པ་གསུམ་དུ་བྱེད་ཀྱང༌། ཞེས་བྱུང༌། དེ་ལྟར་གདམས་པ་ལ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལམ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་མི་བརྩོན་པ་དང་དོན་དམ་པར་བརྩོན་པ་སོགས་བཀག་སྟེ་ལམ་བདེན་རང་རྒྱུད་ལ་བསྟེན་བྱར་བདེན་ཞེན་དགག་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཆད་པར། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས། དེ་ལྟར་མདོ་ཚན་གསུམ་པོ་དེས་ལམ་ལ་བརྩོན་མི་བརྩོན་ལ་སོགས་པ་བཀག་པ་ནི་ལམ་བདེན་ལ་རྒྱུད་ལ་བསྟེན་བྱར་ཞེན་པ་ལྡོག་པའི་དོན་དུའོ། །ཞེས་དང༌། རྣམ་བཤད་ལས་ཀྱང༌། ལམ་བསྟེན་བྱར་བདེན་པར་ཞེན་པ་དགག་པའི་ཆེད་དུ་གདམས་པའོ། །ཞེས་གསུངས། ཡུམ་བར་བ་ལས། ཤཱ་རིའི་བུ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་བདག་ཉིད་ལ་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བརྩོན་ཞེས་བྱ་བའམ་མི་བརྩོན་ཞེས་བྱ་བར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ཞིང༌། ཞེས་པ་ནས། ཤཱ་རིའི་

502

བདེན་བཞིའི་རྣམ་བཤད་ལུང་རིགས་ཉི་མ།

བུ་རྣམ་གྲངས་འདིས་ཀྱང་ཁྱོད་ཀྱིས་འདི་ལྟར་རིགས་པར་བྱ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བརྩོན་པ་ནི་བརྩོན་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་མདོ་ཆོས་ཅན། ལམ་བདེན་ལ་བརྗོད་བྱར་བྱས་ནས་གདམས་པ་ཡིན་ཏེ། ལམ་བདེན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་ལམ་གྱི་ནང་ཚན་དུ་གཏོགས་པའི་ལམ་སྤྱད་བྱའམ་བསྒོམ་བྱ་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་དང༌། ཕུང་པོ་ལྔ། སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས། བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན། མི་འཇིགས་པ་བཞི། ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི། མངོན་ཤེས་ལྔ། སྟོབས་བཅུ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་རྣམས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་བར་དག་དང༌། སྤྱོད་པ་པོའམ་སྒོམ་པ་པོ་བདག་ཉིད་སྤྱད་བྱ་སྤྱོད་བྱེད་བསྒོམ་བྱ་སྒོམ་བྱེད་དུ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པས་ལྡན་པ་མ་ཡིན། བཀག་པར་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པས་མི་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་པར་གྱིས་ཤིག །ཅེས་འདོམས་པའི་ཕྱིར། འཆད་པར། འགྲེལ་པར། ལམ་ལ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་བདག་ཉིད་དམ། ཞེས་ཕན་ཚུན་ལྡན་པ་དང་མི་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པ་འདི་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་བོ། །ཞེས་བྱུང༌། དམ་ཞེས་པ་འོག་མ་འདྲེན་པའི་ངག་ཡིན་ཏེ། གསེར་ཕྲེང་ལས། དམ་ནི་འོག་མ་རྣམས་སྡུད་པ་སྟེ་ཞེས་བྱུང༌། ཡུམ་བར་མ་ལས། ཤཱ་རིའི་བུ་གཞན་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱོད་པའི་ཚེ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱོར་བར་མི་བྱེད་དེ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ལ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ནས། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སྦྱོར་བར་མི་བྱེད་འབྱེད་པར་མི་བྱེད་དང༌། ཞེས་པའི་མདོ་ཆོས་ཅན། ལམ་བདེན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་རིགས་སྒྲུབ་གཉིས་ལ་འདོམས་པ་ཡིན་ཏེ། ནང་གི་སྟོང་གཞིའི་སྒོས་བདེན་པས་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ། ནང་གི་མཚན་མ་སྟེ་རྒྱུ་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་པ་མཚན་མ་མེད། ནང་གི་འབྲས་བུའི་སྨོན་པའི་ཡུལ་བདེན་པས་སྟོང་པ་སྨོན་མེད་གསུམ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང༌། སྐྱེས་བུའི་རྒྱུད་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པའི་ཕྱི་བདེན་སྟོང་ནི་ཕྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཕྱིའི་མཚན་མ་སྟེ་རྒྱུ་བདེན་སྟོང་ཕྱིའི་མཚན་མ་མེད་པ། ཕྱིའི་སྨོན་བྱའི་ཡུལ་

503

བདེན་བཞིའི་རྣམ་བཤད།

འབྲས་བུའི་བདེན་སྟོང་ཕྱི་སྨོན་མེད་གསུམ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་བདེན་པར་མེད་ཅིང༌། བཀག་པ་དེ་ཉིད་ཀྱང་བདེན་པར་མེད་དོ། །ཞེས་འདོམས་པའི་ཕྱིར། འཆད་པར། འགྲེལ་པ་ལས། ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ནི་ཕྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དང༌། ཞེས་དང༌། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས། ནང་སྦྱོར་པ་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་སོགས་པས་མཚན་མེད་སྨོན་མེད་གསུམ་ནི་ཕྱི་སྦྱོར་པ་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་སོགས་གསུམ་དང་ཞེས་སོགས་བྱུང༌། ཡུམ་བར་བ་ལས། གཟུགས་ལ་སྔོན་གྱི་མཐས་སྦྱོར་བར་མི་བྱེད་དེ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཤཱ་རིའི་བུ་འདི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སྔོན་གྱི་མཐའ་ཉིད་ཀྱང་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ངོ༌། །ཞེས་པ་ནས། ད་ལྟར་བྱུང་བ་ཉིད་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་མི་མཐོང་ན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་ད་ལྟར་བྱུང་བས་སྦྱོར་བར་ཅི་ལྟར་བྱེད་དེ། ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་ལྟར་སྤྱོད་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བརྩོན་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་མདོ་ཆོས་ཅན། ངེས་འབྱིན་ལ་གདམས་པ་ཡིན་ཏེ། སྔ་ལོགས་སུ་བྱུང་བས་སྔོན་མ་དེའི་ཆའམ་དམན་པ་ཡིན་པས་སམ་དེའི་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་པས་ན་དེའི་མཐའ་དེ་འདས་པའམ་འཁོར་བ། ཕྱི་ལོགས་སུ་བྱུང་བས་ཕྱི་མ་དེའི་ཆའམ་མཇུག་གམ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པས་ན་དེའི་མཐའ་དེ་ད་ལྟར་བ་དང་མ་འོངས་པའམ། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དག་ཕན་ཚུན་དུ་གང་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དག་གང་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དེར་ལྡན་པ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ་དང༌། བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པས་མི་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དུ་སྒྲུབས་ཤིག་ཅེས་འདོམས་པའི་ཕྱིར། འཆད་པར། འགྲེལ་པ་ལས། སྔོན་གྱི་མཐའ་དང་ཕྱི་མའི་མཐའ་དག་ཕན་ཚུན་དུ་ལྡན་པ་དང་མི་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་བོ་ཞེས་སྟོན་པ་ཞེས་དང༌། རྣམ་བཤད་ལས། སྔོན་གྱི་མཐའ་འཁོར་བ་དང༌། ཕྱི་མའི་མཐའ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དག་ཕན་ཚུན་དུ་སོགས་དང༌། ལེགས་བཤད་གསེར་ཕྲེང་ལས། སྔོན་གྱི་མཐའ་འདས་པ་དང༌། ཕྱི་མའི་མཐའ་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བ་དག་ཕན་ཚུན་དུ་ལྡན་པ་གཅིག་ལ་གཅིག་སྦྱོར་བ་དང༌། མི་ལྡན་པ་གཅིག་ལ་གཅིག་མི་སྦྱོར་བ་མ་

504

བདེན་བཞིའི་རྣམ་བཤད་ལུང་རིགས་ཉི་མ།

ཡིན་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པར་གྱིས་ཞེས་སྒྲུབས་ཤིག་ཅེས་སྟོན་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་པ་འདི་ཡང་རྗེ་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་རྡོ་རྗེའི་གསུང་འཁྲུལ་མེད་ལགས་སོ། །

པར་བྱང་སྨོན་ཚིགཔར་བྱང་སྨོན་ཚིགརྣམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ། །
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་འབབ་ཀླུང༌། །ཚིག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི། །
དྲི་མ་ཡོངས་འཁྲུད་ལེགས་བཤད་བདུད་རྩི་འདི། །

དཔར་དུ་བསྐྲུན་པའི་རྣམ་དཀར་ཕུང་པོའི་མཐུས། །
ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ། །
གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྔའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ། །
ངེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག །
ཅེས་པ་འདི་ཡང་དེང་དུས་ཡིད་སྲུབ་ཀྱི་རྒྱུད་བརླམས་པའི་ཀླ་ཀློའི་སྡིག་སྤྱོད་མི་ཟད་པས་གངས་ལྗོངས་ཆོས་ལྡན་གྱི་ཞིང་དུ་ཐུབ་པའི་
བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཉིན་མོའི་སྣང་བ་ལྟར་འབར་བ་དེ་ནི་མིང་གི་ལྷག་མ་ཙམ་དུ་ཉམ་ཉེས་པར་བྱས། ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་ན་རྡུལ་ཕྲན་གྱི་མཚོན་ཆ་སོགས་གདུག་པའི་གནོད་ཚེ་གྱ་གྱུའི་སྦྱོར་བ་ནི་ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་དར་བ་སོགས་སྒོ་ཀུན་ནས་ལྔ་བདོའི་རྒུད་ཚོགས་མཚོ་ལྟར་བརྡོལ་བ་འདི་དག་ལྷག་མེད་དུ་ཞི་ཞིང༌། བྱང་ཕྱོགས་བོད་ཁ་བ་ཅན་དུ་བསྟན་པའི་མེ་རོ་སླར་ཡང་སྔར་བཞིན་གསོས་ཏེ་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ལྗོངས་འདིར་ཡང་ཐུབ་པའི་བཞེད་དགོངས་དྲི་མ་མེད་པ་དར་རྒྱས་སུ་འཕེལ་སླད་དང༌། འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ན་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན་རྣམ་འདྲེན་ཤཱཀྱ་སེངྒེའི་རིང་ལུགས་སྒོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕྲལ་ཡུན་ལེགས་ཚོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། ནང་བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དཔར་དུ་བསྐྲུན་དང་བསྐྲུན་འགྱུར་གང་ལའང་སྦྱར་ཆོག་པའི་དགེ་བསྔོའི་སྨོན་ཚིག་ཏུ། ཤཱཀྱའི་དགེ་སྦྱོང་ཆོས་སྨྲ་བ་ངག་དབང་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྦྱར་བའོ། །

༄༅། །ཀུན་མཁྱེན་གསུང་འབུམ་པར་སྐྲུན་ཆེད་ཞལ་འདེབས་བྱུང་ཁགམཚན། སྒོར མཚན། སྒོརབསམ་བློ་ཞི་བ་ལྷ་རིན་པོ་ཆེ་ནས། ༥,༠༠༠ མངའ་དགེ་བཤེས་བློ་བཟང་དབྱིན་གཉེན་ནས། ༧,༠༠༠
མངའ་དགེ་བཤེས་སྦྱིན་པ་བསོད་ནམས་ནས། ༡༠,༠༠༠ ཚེ་འདས་ཕ་རྒྱ་མེའི་ཆེད། ༡༥,༠༠༠
ཚེ་འདས་བཀྲ་ཤིས་མགོ་དམར་གྱི་ཆེད་དུ། ༤,༠༠༠ དད་ལྡན་དགེ་བཤེས་ཉི་མ་ནས། ༣༠༠
སྒོ་མེ་བློ་བཟང་བཟའ་ཟླ་གཉིས་ནས་ཕ་མའི་དགེ་རྩར། ༣༠,༥༥༥ ཚེ་འདས་དགེ་སློང་འཕེལ་རྒྱས་ཆེད། ༥༠,༠༠༠
ཀླུ་བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོས་ཕ་མའི་དགེ་རྩར། ༡༠,༠༠༠ ཚེ་འདས་ནོར་བུ་བཀྲ་ཤིས་ཆེད། ༡,༠༠༠
བསམ་དགེ་བཤེས་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་ནས། ༡༥,༠༠༠ ཚེ་འདས་ངག་དབང་ཆེད། ༡,༠༠༠
ཚེ་འདས་བསོད་སྒྲོན་ཆེད། ༣,༥༠༠ གུང་དགེ་བཤེས་ཐུབ་བསྟན་སྟོབས་རྒྱས་ནས། ༣,༣༠༠
དགེ་བཤེས་དཀོན་མཆོག་རྒྱ་མཚོ་ནས། ༣,༠༠༠ དད་ལྡན་ཀླུ་དགེ་བཤེས་བློ་བསྟན། ༥,༠༠༠
ཚེ་འདས་ངག་དབང་ཆེད། ༡,༠༠༠ ཚེ་འདས་ཕ་བསོད་ནམས་ཚེ་རིང་ཆེད། ༡,༠༠༠
སོག་ཡུལ་གནས་བཞུགས་བསམ་དགེ་བཤེས་བཟོད་
པ་རྒྱ་མཚོ་ནས། ༬,༤༨,༨༩༩ དད་ལྡན་མ་ཀླུ་མོ་ནང་མིའི་ཆེད། ༡༩,༩༩༩
རེབ་ཙ་དགེ་བཤེས་བསམ་གཏན་རྒྱ་མཚོ་ནས། ༡,༥༠༠ དད་ལྡན་རྡོ་རྗེ་ཐར་ནང་མིའི་ཆེད། ༥༠༠
ཚེ་འདས་རྡོ་རྗེ་མཁར་གྱི་ཆེད། ༡༠,༠༠༠ དད་ལྡན་རྟ་མགྲིན་རྡོ་རྗེ་ནང་མིའི་ཆེད། ༡༠,༠༠༠
ཚེ་འདས་དབང་ཆེན་ཚེ་རིང་གི་ཆེད། ༦,༠༠༠ ཚེ་དང་ལྡན་པ་བསྟན་འཛིན་ཉི་མ་ནང་མིའི་ཆེད། ༡,༠༠༠
གུང་དགེ་བཤེས་ངག་དབང་ཚུལ་ཁྲིམས་ནས། ༥,༠༠༠ ཚེ་འདས་ཚུལ་ཁྲིམས་དབང་མོའི་ཆེད། ༡,༠༠༠
ཉི་ཧོང་གནས་བཞུགས་བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་གཟའ་ཟླ་

གཉིས་ནས། ༡༦,༥༠༠ ཚེ་འདས་དགེ་བཤེས་དགེ་འདུན་བརྩོན་འགྲུས་ཆེད། ༣,༧༠༠
ཚེ་འདས་སྒྲོ་རྒྱའི་ཆེད། ༡,༧༥༠ ཚེ་འདས་ཕ་ཆོས་ལྡན་གྱི་ཆེད། ༡༠,༠༠༠
དད་ལྡན་ལོ་བྷེ་ནང་མི་ཡོངས་ནས། ༢༠,༠༠༠ ཚེ་འདས་ཕ་བཀྲ་ཁོ་དང་མ་པ་ཁོ་ཆེད། ༤,༥༠༠
ཚེ་འདས་མཐར་ཕྱིན་དང་གནས་མཚོ་ཆེད། ༤,༥༠༠ ཚེ་འདས་ཁྲིང་ཧྲིག་ཆེད། ༡,༠༠༠
ཚེ་འདས་འཛམ་བྷོའི་ཆེད། ༡༣,༢༠༠ ཚེ་འདས་ལྷ་དཔལ་རྡོ་རྗེའི་ཆེད། ༣,༣༠༠
དད་ལྡན་ཕག་སྐོར་སོ་མའི་སྟག་ལྷ་ཐར་ནང་མི་ནས། ༡༠,༠༠༠ ཚེ་འདས་དགེ་སློང་ཕུན་ཚོགས་འོད་ཟེར་ཆེད། ༤,༧༥༠

བསྔོ་སྨོན།
འཇམ་དཔལ་དཔའ་བོས་ཇི་ལྟར་མཁྱེན་པ་དང། ། ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་དེ་ཡང་དེ་བཞིན་ཏེ། །
དེ་དག་ཀུན་གྱི་རྗེས་སུ་བདག་སློབ་ཕྱིར། ། དགེ་བ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་བསྔོ། །
དུས་གསུམ་གཤེགས་པའི་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། ། བསྔོ་བ་གང་ལ་མཆོག་ཏུ་བསྔགས་པ་དེས།།
བདག་གི་དགེ་བའི་རྩ་བ་འདི་ཀུན་ཀྱང། ། བཟང་པོ་སྤྱོད་ཕྱིར་རབ་ཏུ་བསྔོ་བར་བགྱི། །

ཀླུ་དགེ་བཤེས་དགེ་འདུན་ཕུན་ཚོགས་ནས། ༡,༠༠༠ གཞུང་དགེ་བཤེས་སྐལ་བཟང་བཀྲ་ཤིས་ནས། ༡,༠༠༠
ཚེ་འདས་བསོད་ནམས་སྟོབས་རྒྱས་ཆེད། ༡༠,༠༠༠ ཚེ་འདས་མགོན་པོ་ཚེ་རིང་ཆེད། ༢,༥༠༠
༢༠༡༣ལོའི་གྲྭ་ཚང་དགེ་བསྐོས་ཀླུ་དགེ་བཤེས་ཡོན་ཏན། ཆབ་རིས་འགག་ཤིང་བཀྲ་ཤིས་རྒྱ་མཚོ་དང། རེབ་ཙ་བློ་བཟང་རྒྱ་
མཚོ་བཅས་ནས་སྐྱབས་རྟེན་སོགས་ལས། ༥,༠༢,༡༠༠
ཚེ་འདས་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོའི་ཆེད། ༢,༠༠༠ དད་ལྡན་ཨོ་བྷ་དང་བདུད་འདུལ་གཉིས་ནས། ༣,༠༠༠
ཚེ་འདས་ཟླ་འབུམ་གྱི་ཆེད། ༡,༠༠༠ ཚེ་འདས་བློ་བཟང་གི་ཆེད། ༡༠,༠༠༠
ཚེ་འདས་དགེ་སློང་བསྟན་པ་རྒྱ་མཚོའི་ཆེད། ༡,༠༠༠ ཚེ་འདས་ལྕཊ་བྱམས་དང་མཁར་བྱམས་ཀྱི་ཆེད། ༧༡༤
ཚེ་འདས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆེད། ༡༠༠ ཚེ་འདས་བཀྲ་ཤིས་དོན་འགྲུབ་ཆེད། ༡༠༠
རྒན་སྐལ་བཟང་འཕེལ་རྒྱས་ནས། ༡༠༠ ཀླུ་དགེ་བཤེས་འཇམ་དབྱངས་བསྟན་དར་ནས། ༥༠༠
ཚེ་འདས་ས་རའི་ཆེད། ༥༠༠ ཚེ་འདས་བདེ་ལྷའི་ཆེད། ༥༥༠
ཚེ་འདས་རིན་ཆེན་ཚེ་དབང་ཆེད། ༥༠༠ དད་ལྡན་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ་ནས། ༥༠༠
དད་ལྡན་དགེ་བཤེས་དགེ་ལེགས་རྒྱ་མཚོ་ནས། ༢༥༠ དད་ལྡན་དགེ་བཤེས་བློ་བཟང་བསྟན་རྒྱས་ནས། ༣༠༠
དད་ལྡན་དགེ་བཤེས་བསམ་གཏན། ༥༠༠ ཚེ་འདས་ཚེ་རིང་སྲིད་ཐར་ཆེད། ༨༠༠
ཚེ་འདས་ཕུར་བའི་ཆེད། ༦༧༥ ཚེ་འདས་བསོད་ནམས་དབང་རྒྱལ་ཆེད། ༥༠༠
ཧར་དགེ་བཤེས་ཐུབ་བསྟན་བློ་བཟང། ༢༠༠ གུང་དགེ་བཤེས་དགེ་འདུན་ནས། ༡,༡༦༦
བསམ་དགེ་བཤེས་བཟོད་པ་དང། དགེ་བཤེས་ལུང་རིགས་རྒྱ་མཚོ་གཉིས་ནས། ༡༠,༠༠༠
ཚེ་འདས་ཧྲོང་བོ་དཔོན་པོ་ཚེ་དབང་བཀྲ་ཤིས་དང་དཔོན་ཕྲུག་ལྷ་སྐྱབས་གཉིས། རྔ་རྒྱའི་རྒྱན་ཐོ། ཧྲོང་བོ་ལོ་རྒྱལ་དང་ཁྲོ་རྒྱལ་ཕ་བུ་
གཉིས། དད་ལྡན་ཧྲོང་བོ་དཔོན་སྐོར་ཁྱིམ་ཁ་ཡོངས་ཀྱི་ཆེད། ༡,༣༡,༩༢༠
བྲ་ཉེ་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཉིན་བྱེད་ནས། ༡༥,༥༥༥

དཔར་སྐྲུན་རྒྱུ་སྦྱོར་བ།
ཨ་རི་ཨ་མ་སེན་ཊི་རཱ།Ama-Sandra Esner དཔེ་སྐྲུན་བྱེད་པོ་དང་བདག་དབང་།
དཔལ་ལྡན་འབྲས་སྤུངས་བཀྲིས་སྒོ་མང་དཔེ་མཛོད་ཁང་།སྤྱི་ཁྱབ་འགན་འཛིན།
ཀླུ་དགེ་བཤེས་འཇིགས་མེད་བསྟན་འཕེལ།
འགན་འཛིན་གཞོན་པ།
ཀླུ་དགེ་བཤེས་ཕུན་ཚོགས་དར་རྒྱས།
གློག་ཀླད་པར་རྩ་སྒྲིག་སྦྱོར་བ།
གུང་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོ།
གློག་ཀླད་ཡིག་འཇུག་པ།
ཧར་བློ་བཟང་རྒྱ་མཚོ།ཧར་དགེ་ལེགས་གྲགས་པ།བྱ་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཚོ།
ཧར་ངག་དབང་འཇམ་དཔལ། ཀླུ་ཡེ་ཤེས་དཔལ་བཟང་།
པར་རྩ་ཞིབ་སྡུར་བ།
ཧར་དགེ་བཤེས་ཆུང་བདག ཀླུ་དམ་ཆོས་བློ་གསལ།བྲ་ཉེ་བསྟན་འཛིན་ཉིན་བྱེད།འགྲེམས་སྤེལ་བ།
བྱ་དཔལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོ།ཀླུ་བློ་གྲོས་རྒྱ་མཚོ།ཀླུ་རྨ་མགུར་བྱམས་པ།
ཀུན་མཁྱེན་གསུང་འབུམ།
གླེགས་བམ་བཅུ་གཉིས་པ།
༢༠༡༥ལོའི་༦ཚེས་༢༡ བོད་རྒྱལ་ལོ་༢༡༤༢བོད་ཟླ་༥ཚེས་༥
༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་སྐུའི་གྱ་སྟོན་ཉིན་དཔར་ཐེངས་དང་པོ་བཏབ།དེབ་ཚད་ཨང་།17.3x24 CM
མ་ནི་པལ་དཔར་ཁང་དུ་ཐེངས་དང་པོར་དེབ་གྲངས་༡༠༠༠དཔར་དུ་བསྐྲུན།